

Çuvaş Türkçesi - Türkiye Türkçesi SÖZLÜK

Bülent BAYRAM

Çuvaşça Sözlük

ÇUVAŞ TÜRKHÇESİ-TÜRKİYE TÜRKHÇESİ SÖZLÜK

BÜLENT BAYRAM

ÇUVAŞ TÜRKÇESİ – TÜRKİYE TÜRKÇESİ SÖZLÜK

ISBN 978-975-6346-83-9

Genel Yayın Yönetmeni
Harun Yıldız

İNCELEYENLER

Çuvaşistan'dan:

Doç. Dr. Yevdakiya Andreyevna (Çuvaşistan)

Albina İvanova Kıran (Çuvaşistan)

Türkiye'den:

Prof. Dr. Zeki Kaymaz

Prof. Dr. Gürer Gülsevin

© Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayınlanamaz, depolanamaz.

Baskı Öncesi

Minyatü@k

Baskı

Dizgi Ofset

Birinci Baskı

© Konya, Haziran 2007

TABLET YAYINLARI

Rampalı Çarşı 129 Konya
www.tabletyayinlari.com

ÇUVAŞ TÜRKHÇESİ-TÜRKİYE TÜRKHÇESİ SÖZLÜK

BÜLENT BAYRAM

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	7
SÖZLÜK HAKKINDA	11
KISALTMALAR	13
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	15
GİRİŞ	17
1. Çuvaş Türkleri	17
1.1. Günümüz Çuvaş Türkleri	17
1.2. Çuvaş Türklerinin Tarihi	17
1.3. Çuvaş Cumhuriyeti	19
1.4. Çuvaş Kültürünün Genel Özellikleri.....	20
2. Çuvaş Türkçesi	22
2.1. Çuvaş Türkçesinin Genel Ses Özellikleri.....	22
2.2. Çuvaş Alfabesi	23
2.3. Çuvaş Türkçesinin Ağzları	24
ÇUVAŞ TÜRKÇESİ-TÜRKİYE TÜRKÇESİ SÖZLÜK.....	27
A a.....	29
Ă ă.....	44
Б б.....	48
В в.....	51
Г г.....	67
Д д.....	69
Е е.....	73
Ё ё.....	75
Ж ж.....	79
З з.....	80
И и.....	82
Й й.....	88
К к.....	97
Л л.....	132
М м.....	139
Н н.....	150
О о.....	154
П п.....	156
Р р.....	185
С с.....	188
Ç ç.....	210
Т т.....	231
У у.....	264
Ў ў.....	273
Ф ф.....	276
Х х.....	278

Ц ц	301
Ч ч	302
Ш ш	314
Щ щ	325
Ы ы	326
Э э	329
Ю ю	331
Я я	335

DÜNYA COĞRAFYASI ADLANDIRMALARI.....	339
--------------------------------------	-----

ÇUVAŞİSTAN COĞRAFİ ADLANDIRMALARI	353
---	-----

KAYNAKÇA.....	361
---------------	-----

ÖN SÖZ

Sovyetler Birliği'nin 1990'lı yıllarda dağılışının ardından bu birlik içerisinde yaşayan Türklerin bir bölümü bağımsız devletlerini kurma imkânını elde etmiştir. Bağımsız bir devlet kurma imkânına sahip olmayan diğer Türk boyları da Rusya Federasyonu ve bağımsızlığına kavuşmuş bazı devletler içerisinde özerk bir yönetime kavuşmuştur. Bu süreç Türkiye Türkleri ile diğer Türk boylarının ekonomik, kültürel, siyasi vb. ilişkilerinin geliştiği bir süreçtir. Üniversitelerde, çeşitli araştırma merkezleri ve enstitülerde Türk lehçe ve şiveleri, Türk edebiyatı, Türk tarihi vb. konularda yapılan çalışmalara olan ilgi ve bu çalışmaları yürüten kurumların sayısı sadece Türkiye'de değil, Türk dünyasının değişik bölgelerinde de giderek artmaktadır.

İdil-Ural bölgesinde yaşayan Türk boylarından birisi olan Çuvaş Türklerine olan ilgi de bu dönemde artmıştır. Fakat dil ve inançları sebebiyle Türk boyları içerisinde ayrı bir öneme sahip Çuvaş Türklerine yönelik ilgi gerektiği ölçüde olmamıştır. Türkiye'de Çuvaş Türkleri üzerine yapılan çalışmalar, diğer Türk boyları üzerine yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında oldukça azdır. Belki de dil özellikleri ve kelime hazinesi bakımından diğer Türk lehçe ve şivelerinden daha uzak oluşu ve Çuvaş Türkleri üzerine yapılan çalışmaların daha ziyade Rusça, Macarca, Fince gibi dillerde yoğunlaşması sebebiyle kaynakları kullanmadaki zorluklar, bu çalışmaların artmasını engelleyen önemli sebepler olabilir. Türkiye'de özellikle 1990'lı yıllarla birlikte Türk lehçe ve şivelerinin sözlükleri de hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Bu yayınlarla birlikte, bu Türk boyları üzerine yapılan çalışmalar daha da hızlanmıştır. Artan bu ilgi neticesinde, Çuvaş Türklerinin dili ve dini üzerine kitap boyutunda çalışmalar ortaya çıkmış, çeşitli edebi ürünleri, dilleri ve kültürleri konusunda makaleler kaleme alınmıştır. Henüz temel bir Çuvaş Türkçesi- Türkiye Türkçesi sözlüğü hazırlanmamış; yayınlananların ise yetersiz oluşu belki de Çuvaşlar üzerine yapılan çalışmaların nitelik ve niceliğini olumsuz yönde etkileyen faktörlerden birisi olmuştur. Aynı sıkıntılar hem Çuvaş Türkü hem de Türkiye Türkü araştırmacılar tarafından hissedilmektedir. Gerek Türkiye'de gerekse Çuvaşistan ve Rusyanın diğer bölgelerinde, Çuvaş Türkleri üzerine yapılan çalışmalarda kullanılan kaynaklar büyük oranda Rusça'dır.

2002–2004 yılları arasında Kazan'da bulunduğumuz dönemde Çuvaş Türklerini daha yakından tanıma fırsatı elde ettik. Gerek Çuvaşistan'da gerekse Tataristan'da yaşayan ve çeşitli Çuvaş gruplarına mensup bilim adamları, sanatçılar, gazeteciler vb. kişilerle görüşmelerimiz esnasında Çuvaş Türk kültürünün genel Türk kültürü bakımından önemini daha iyi idrak ettik.

Bu dönemde başlayan Çuvaş Türkçesi ve Çuvaş halk edebiyatıyla ilgili çalışmalarımız sırasında, özellikle de aktarmalarımız sırasında, kullanabilece-

ğımız temel Çuvaş Türkçesi-Türkiye Türkçesi sözlüğünün eksikliğini fark ettik. Aynı sorun diğer araştırmalar için de geçerliydi. Türkiye’de araştırmacıların kullanacağı bir sözlüğün bulunmayışı bu Türk topluluğu üzerine yapılan çalışmaları yavaşlatan veya bu topluluğa olan ilgiyi azaltan önemli bir sebep olarak dikkatimizi çekti.

Bu tespitlerin ardından, çalışmalarımız esnasında oluşturduğumuz kelimelerimizi toplayarak ve çeşitli Çuvaş Türkçesi sözlüklerden de faydalanarak müstakil bir sözlük oluşturmaya çalıştık. Özellikle Çuvaşça-Rusça ve Rusça-Çuvaşça konusunda zengin bir sözlük birikimi bulunduğu dikkatimizi çekti. Bu sözlüklerden mümkün olduğu kadarıyla faydalanmaya gayret ettik. Sözlüğün hazırlanması esnasında, Türkiye’deki yayınların ve tezlerin tamamı gözden geçirilmiş ve azami ölçüde bu yayınlardan ve tezlerden faydalanılmaya çalışılmıştır. Sözlüğün hazırlanmasında kullandığımız bütün kaynaklar kaynakçada gösterilmiştir.

Sözlüğün, daha sonra hazırlanacak olan açıklamalı ve örnekli daha geniş sözlükler için bir başlangıç olacağını düşünüyoruz. Ayrıca sözlüğün Çuvaş Türklerine olan ilgiyi daha da arttıracak ve yapılan çalışmaları daha da kolaylaştıracak kanatindeyiz.

Sözlüğün hazırlanması esnasında doğrudan veya dolaylı olarak birçok şahsın teşvik ve yardımını gördük. Öncelikle Çuvaş Türklerinin dünyasını bize açan, bir kardeş yakınlığıyla bizlere yaklaşıp bizleri Çuvaşlarla ilgili çalışmalara yönlendiren Tataristan ve Çuvaşistan’da tanıştığımız Çuvaş dostlarımızın teşvikleri çalışmalarımızın en büyük dayanak noktalarından birisidir. Bu teşvik ve yardımlar bizlere, Çuvaş Türkleri üzerine yapacağımız çalışmalarda manevi anlamda büyük destek vermektedir.

Sözlüğün hazırlanması esnasında yardımlarını gördüğümüz birçok ismin tamamını burada zikretmek mümkün değildir.

2002-2004 yılları arasında Tataristan’da bulunmamızı sağlayan, bu süre içerisinde maddi ve manevi desteğini esirgemeyen Prof. Dr. Turan YAZGAN hocamızı burada zikretmek isterim.

Öncelikle Türk dünyası üzerine yaptığımız çalışmalarda bizlere rehberlik eden ve her türlü çalışmamızı destekleyerek bizleri cesaretlendiren hocam Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN’e teşekkür ederim.

Böyle bir sözlük hazırlama konusunda bilimsel anlamda beni cesaretlendiren, çalışmamın her aşamasında yardımlarını ve teşviklerini eksik etmeyen Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN ve Prof. Dr. Zeki KAYMAZ hocalarıma ayrıca teşekkür ederim.

Sözlüğün yazımı esnasında karşılaştığım teknik konuların, dizgide karşılaştığım sorunların aşılmasında Arş. Gör. Özgür AY’a, Rusça konusunda sıkıntıya düştüğümüz dönemlerde yardımlarını gördüğüm Alfiya

ZHAMAKİNA ve Nazım ABDİKADİROVA'ya, sözlüğü tekrar tekrar okuyup eksikler ve hataların en aza indirilmesi konusunda yardımlarını gördüğüm Albina İvanova KIRAN'a, metnin kontrolünü yapan Davut ŞAHİN'e de katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Bülent BAYRAM

İzmir, 2007

SÖZLÜK HAKKINDA

1. Sözlükte yaklaşık olarak 18.000 Çuvaş Türkçesi kelime ve kelime grubu anlamlandırılmıştır. Bunlardan yaklaşık 12.500'ü madde başıdır.
2. Sözlük hazırlanırken iki türlü kaynak kullanılmıştır. İlki, daha önceki aktarma çalışmalarım sırasında metinlerden doğrudan doğruya çıkardığım kelimelerdir. İkinci kaynağım ise, çeşili dillerde yayınlanmış Çuvaş Türkçesi sözlüklerinin taranması sonucu elde ettiğim malzemedir. Çalışmamızın büyük bir bölümü de sözlüklerin taranmasıyla elde edilen malzemeye dayanır.
3. Çuvaş Türkçesi olan madde başları, Çuvaş Türklerinin bugün kullanmakta oldukları kiril alfabesi ve yazım kuralları ile verilmiştir. Alfabetik sıra da Kiril harflerinin sıralanışına göre düzenlenmiştir. Yanlarında ayraç içinde latin harfleri ile transkripsiyonları ayraç içinde yazılmıştır.
4. Madde başları, koyu/kalın yazı ile dizilmiştir. Madde içinde gösterilen birleşik yapılar ve deyimler, eğik harflerle yazılmıştır.
5. Eş anlamlı kelimeler ayrı ayrı madde başlarında gösterilmiş ve her madde başında bunların anlamları verilmiştir. Bir kelimenin farklı telaffuzları ise aynı madde başında verilmiştir.
6. Çalışmanın sonuna, iki ayrı dizin halinde coğrafi adlar eklenmiştir. Bunların ilkinde, "Dünya Coğrafyası", ikincisinde ise, "Çuvaş Coğrafyası"na ait adlar bulunmaktadır. Bu bölümde bazı karışıklıklara sebep olabileceği düşünülmüş adlandırmanın şehir, ırmak, devlet vb. olduğu ayraç içerisinde kısaltma ile verilmiştir.
7. Yazı dilinde bulunan kelimelerin yanı sıra, ağızlara ait bazı kelimeler de çalışmada verilmiştir.

KISALTMALAR

(a)	: Ada
AA	: Anatri (Aşağı) Ağız
age.	: Adı geçen eser
agm.	: Adı geçen makale
bk.	: Bakınız
ÇGİGN	: Çuvaşskiy Gosudarstvennıy Institut Gumanitarnıx Nauk
ÇKİ	: Çuvaşskoye Knijnoye İzdatel'stvo
ÇKİİ	: Çıvaş Kinegi İzdatel'stvi
ÇT	: Çuvaş Türkçesi
(d)	: Devlet
(g)	: Göl
GT	: Genel Türkçe
(ı)	: Irmak
(i)	: İlçe
(i. m.)	: İlçe merkezi
(k)	: Köy
(ö. c.)	: Özerk Cumhuriyet
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
(ş)	: Şehir
TDK	: Türk Dil Kurumu
VA	: Viryal (Yukarı) Ağzı
vb.	: ve başkası, ve başkaları, ve benzeri
vd.	: ve diğerleri, ve devamı
Yay.	: Yayınları

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

А а	A a
Ă ă	Ĭ ĭ
Б б	B b
В в	V v
Г г	G g
Д д	D d
Е е	E e (Kelime başında, ünlülerden sonra “ye” olarak telaffuz edilir.)
Ё ё	YO yo
Ё ё	Ĭ ĭ
Ж ж	J j
З з	Z z
И и	İ i
Й й	Y y
К к	K k
Л л	L l
М м	M m
Н н	N n
О о	O o
П п	P p
Р р	R r
С с	S s
Ќ ќ	Š š
Т т	T t
У у	U u
Ў ў	Ü ü
Ф ф	F f
Х х	H h
Ц ц	Ts ts
Ч ч	Ç ç
Ш ш	Ş ş
Щ щ	Şç şç
Ъ ъ	‘
Ы ы	I ı
Ь ь	,
Э э	E e
Ю ю	Yu yu
Я я	Ya ya

GİRİŞ

1. Çuvaş Türkleri

1.1. Günümüz Çuvaş Türkleri

Çuvaş Türkleri, İdil-Ural bölgesinde yaşayan Türk topluluklarından biridir. Kendilerini *Çıvaş* şeklinde adlandırmaktadırlar. Bu topluluk, Rusya Federasyonu'na bağlı Çuvaş Cumhuriyeti'nin temel halkını oluşturmaktadır. İdil-Ural bölgesinin diğer cumhuriyet ve eyaletlerinde de çok sayıda Çuvaş Türkü yaşamaktadır. Tataristan, Başkurdistan, Mari El, Mordva, Udmurtya Cumhuriyetleri; Samara, Ulyanov, Orenburg, Saratov, Sveredlov eyaletlerinde, Tümen, Kemerov eyaletleri ve Krasnoyarsk bölgesinde de Çuvaşlar yaşamaktadır.¹

1989 yılında yapılan nüfus sayımında, 1. 773. 600 olarak tespit edilen Çuvaş nüfusu, 2002 yılında yapılan son nüfus sayımında 136. 500 kişi azalarak 1. 637. 100'e düşmüştür.² Bu nüfusun büyük bir bölümü, Çuvaşistan'da yaşamaktadır.

Çuvaşlar etnografik olarak üç ana gruba ayrılırlar:

- 1- Viryal/Turi (Yukarı) Çuvaşlar: Çuvaş Cumhuriyeti'nin kuzey ve kuzeybatı bölgelerinde yaşarlar.
- 2- Anatri (Aşağı) Çuvaşlar: Cumhuriyetin güneyinde ve aynı zamanda cumhuriyetin sınırları dışında da yaşamaktadırlar.
- 3- Anat Yençi (Orta-Aşağı Çuvaşlar): Cumhuriyetin kuzeydoğu ve orta kesiminde yaşarlar.³

1.2. Çuvaş Türklerinin Tarihi⁴

Rus yıllıklarında ilk defa XVI. yüzyılda Çuvaş adıyla kaydedilen bu Türk boyunun kökenleri Avarlarda, Bulgarlarda, Fin kavimlerinde, Hazarlarda, Burtaslarda, Sümerlerde, Sarmatlarda aranmıştır.

Bu teoriler içerisinde en ağır basanı, özellikle İdil Bulgarlarından kalan mezartaşlarının dili üzerine yapılan çalışmalar sonucu, Çuvaş Türklerinin İdil Bulgarları ile olan ilişkisi üze-

¹ Kratkaya Çuvaşskaya Entsiklopediya, Çeboksarı 2001, ÇKİ, s. 464.

² Naseleniya Obşestvo. 2004. *Rossiskaya Perepis' V Etničeskom İzmeren.ı*. N. 81. Eylül. www.demoscope. ru.

³ Kratkaya Çuvaşskaya Entsiklopediya, s. 465.

⁴ Çuvaşların tarihi ile ilgili bu kısım, Durmuş Anık, Hristiyanlaştırılan Türkler (Çuvaşlar), Aziz Andaç Yay., Ankara 2005., adlı eserin 14-25'inci sayfaları arasında "Çuvaşların Tarihi ve Yaşadıkları Coğrafya" adlı bölümün kısa bir özetidir. Çuvaş tarihi için ayrıntılı bilgi için bk.; Osman Karatay, "Kuzey Kafkaslardaki 'Vlendur Bulgar' Halkı Üzerine", Prof. Dr. Fikret Türkmen Armağanı, İzmir 2005, ss. 419-428, N. İ. AŞMARİN, Bolgari i Çuvaşı, Kazan 1902; Şerif BAŞTAV, "İtil (Volga) Bulgar Devleti", *Tarihte Türk Devletleri*, Ankara 1987; P. V. FENİSOV, Etno-Kulturnıye Parelleli Dunayskih Bolgar i Çuvaşey, Çeboksarı 1969; V. D. DİMİTRİYEV, "O proishojdeni Çuvaşskogo Naroda", *Materialı po İstorı Çuvaşskoy ASSR*, Çeboksarı 1958; A. N. KURAT, "Doğu Avrupa Türk Kavim ve Devletleri", Türk Dünyası El Kitabı, C. 1, Ankara 1992, Akdes Nimet KURAT, IV-XVIII. Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri, Murat Kitabevi Yay., Ankara 1992 vd.

rine kurulan teoridir. Çuvaş-Bulgar ilişkisi ilk olarak Petersburg Üniversitesi okutmanlarından Hüseyin Feyizhan (1828–1866), 1863 yılında Bulgar mezar taşlarında Çuvaşça sözleri bularak ortaya koymuştur. Feyizhan, günümüz Çuvaş Türkçesinin İdil Bulgarlarının konuştuğu dilin devamı olduğunu belirtir.

Radlof, Levesque, Castron gibi bilim adamları Çuvaşların Türkleşmiş bir Fin kavmi olduğunu iddia ederken; Malov, Baskakov, Serebrennikov, Ramsdett, Poppe, Aşmarin, Katanov, Bulgar, Hazar ve Çuvaş dillerini Bulgar dil grubuna dâhil etmişlerdir.

Çuvaş Türklerinin tarihini genel hatlarıyla şu şekilde ortaya koymak mümkündür. Çuvaş tarihi ile ilgili ilk bilgiler, M.Ö. II. yüzyıla aittir. Ermeni Tarihçi Movses Khorenatsi'nin, Süryani papaz Mar Abbas Katina'ya dayanarak verdiği bilgilere göre MÖ 149-127 yılları arasında Kafkas Dağlarının kuzeyine yerleşen Bulgarlar, burada kazaklık yapıyorlardı. Ermenistan'ın İranlı valisi 2. Val-Arşak, onların bir kısmını Kars civarına getirerek yerleştirmiştir. Bulgar kavim adına daha sonra da erken dönem Latin, Bizans, Ermeni ve Süryani kaynaklarında rastlanmaktadır.

MS 375 yılında Balamir önderliğinde kurulan Batı (Avrupa) Hun Devleti, 453'te Attila'nın ölümünden sonra parçalanmıştır. Hun birliğinin çözülmesinden sonra MS V. yüzyılda Aşağı İdil ve Karadeniz'in kuzeyinde Bulgarların önderliğinde bir kavimler birliği teşekkül eder. VI. yüzyılda bu Bulgarlar, büyük bir güce ulaşmıştır. Çeşitli Bulgar kavimleri 559 yılında Orta Asya'dan batıya göç eden Avarların hâkimiyetine girmiştir. Kubrat Han zamanında 635 yılında Avar idaresinden kurtulmuşlarsa da aynı yüzyılın sonlarında, Hazar Kağanlığı'nın baskısı neticesinde Bulgar halkı üçe bölünmüştür.

Bir bölümü batıya giderek Tuna Bulgarları adını almıştır. VII. yüzyılda Dobruca'ya gelerek Slavları hâkimiyetleri altına alan Bulgarlar, sayılarının azlığı sebebiyle Slavlar arasında asimile olmuşlardır. MS 864 yılında da Hristiyanlığı kabul etmişlerdir.

Bulgarların ikinci kısmı Kafkaslarda Hazar hakimiyeti altında kalmış ve burada başka kavimlerle karışmışlardır. Günümüzde Kafkaslarda yaşayan Türk boylarından olan Balkarların, Bulgarların devamı olduğu ileri sürülmektedir.

Üçüncü grup ise İdil boyundan yukarı çıkarak Kama (Çulman) sahasına yayılmış, bugünkü Tatar ve Çuvaş Türklerinin yaşadıkları topraklara yerleşmişlerdir.

İdil Bulgarları, VII-X. yüzyıllar arasında Hazarlara vergi vererek yaşamışlardır. Hazarların zayıf düşmesiyle Bulgarlar, bağımsız gibi hareket etmeye başlamışlardır. 965 yılında Kiev prensi Vladimir Svyatoslav, Hazarları yenilgiye uğratmış ve bu devlete son vermiştir. 922 yılında İdil Bulgarları İslamiyeti kabul ederler. İslam, İdil Bulgarları arasında hızla yayılır; fakat herkes bu dini kabul etmez.

XII. yüzyılda, Bulgar devleti içindeki boy farklılıkları azalmıştır. İslamı kabul etmeyen Bulgar-Suvarların “Çuvaşlar” olarak ortaya çıkışı belirginleşmiştir. Muhtemelen eski dini inanışlarını muhafaza eden halk, İdil'in sağ kıyısında toplanmıştır. Hatta XVII. yüzyıl başında, İdil-Bulgar devletinin kırsal kesimindeki Türk halkı arasında, İdil'in sol kıyısı da dâhil olmak üzere geleneksel inanışlarını muhafaza edenler bulunmuştur. İslam, Bulgarlar arasında öncelikle şehirlerde, asiller, tüccarlar, zanaatkârlar ve şehir ahalisi arasında yayılmıştır. Bu dönemlerde Çuvaşlar ve Bulgar-Çuvaşlar İdil'in diğer tarafında bugünkü Tataristan'la Samara vilayetinin güneyindeki yerleşim bölgelerinde, Çuvaşistan'ın güney ve güneydoğu-

sunda yaşamışlardır.

XIII. yüzyılda, Bulgar devletinin Tatar-Moğollar tarafından yıkılışından sonra Çuvaşlar, Altınordu hâkimiyetine girmişlerdir. 1236 yılında Moğollar tarafından İdil-Bulgar devleti sınırlarındaki birçok şehir yakılıp yıkılmış ve yerli halk kuzeye, Marilerin ve Udmurtların yaşadıkları bölgeye doğru yer değiştirmiştir. Moğol istilası Tatar-Çuvaş etnik ayrımını belirgin bir şekilde ortaya çıkarmıştır. XV. yüzyılda Altınordu'nun yıkılmasından sonra Çuvaşlar, Kazan hanlığının sınırları içerisinde kalmıştır. XV. yüzyılda “Bulgar” adını taşıyan kavim ortadan kalmış ve onun yerini, “Kazanlı”, “Tatar” ve “Çuvaş” gibi isimler almıştır. Ancak yine de Bulgarlık geleneği 20. yüzyıl başlarına kadar, en azından aydın çevrelerde sürmüştür.

Çuvaş Türklerinin bir etnik grup olarak X. yüzyılda şekillenmeye başladığı ve bu sürecin Bulgar devleti bünyesinde günümüz Çuvaşistan topraklarında XV. yüzyıla kadar şekillendiği kabul edilir.

Çuvaş nüfus, XV. yüzyılda Rus, Mordva ve Tatar köylüleriyle Orta İdil bölgesinde boş alanlarda; XVI. yüzyılın ilk yarısı ve XVII. yüzyılda günümüz Çuvaşistan'ın güney bölümünde ve Simbirk'te; XVII-XVIII yüzyıllarda Tataristan'ın güney bölgelerinin birçok yerinde; Başkurdistan ve Orenburg'un bazı yerlerinde yerleşmiştir. XIX-XX. yüzyıllarda ise Çuvaş Türklerinin bir kısmı, Sibirya'ya sürülmüştür.

1552 yılında Kazan'ın işgaliyle başlayan süreç, günümüze kadar süren Çuvaşlar üzerindeki Rus hâkimiyetini getirmiştir.

1.3. Çuvaş Cumhuriyeti

Çuvaş Cumhuriyeti, Rusya'nın Avrupa'da bulunan topraklarının orta kesiminde, İdil ırmağı kenarında bulunmaktadır. Çuvaş Cumhuriyeti'nin batısında Nijninovgorod eyaleti, kuzeyinde Mari El Cumhuriyeti, doğusunda Tataristan, güneyinde ise Mordva Cumhuriyeti ve Ulyanovsk eyaleti bulunmaktadır.⁵ Başkenti, Rusça telaffuzuyla Çeboksarı; Çuvaş Türkçesi telaffuzuyla Şupaşkar'dır.

Yüzyıllarca, İdil-Ural bölgesinde diğer Türk boyları ve Fin halkları ile büyük oranda aynı siyasi birlikler içerisinde yaşayan Çuvaş Türkleri, 1552'de Kazan'ın işgalinden birkaç yıl sonra Rus hâkimiyetine girmiştir. Çarlık döneminde bölgedeki halklar üzerine yapılan çalışmalar, misyonerlik faaliyetleri vb. neticesinde desteklenen kültürel ve siyasi ayrılıklar, 1917'de yapılan devrimin ardından somut bir şekilde ortaya koyulmuştur.

1918'de Sovyet idaresi bütün Çuvaşistan topraklarında hâkim olmuş ve 24 Haziran 1920'de Çuvaşistanda özerk bölge ilan edilmiştir. Bu özerk bölge, 2 Nisan 1925'te Özerk Çuvaş Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ne dönüştürülmüş ve 18 Temmuz 1937'de Çuvaş Anayasası kabul edilmiştir. Bu anayasa 2 Haziran. 1940'ta Rus Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Yüksek Şurası tarafından onaylanmıştır. Sovyetler Birliği'nin dağılışının ardından bu özerk yönetim, Rusya Federasyonu içerisinde bir özerk cumhuriyete dönüşmüştür.⁶

18.300 km² yüzölçümüne sahip olan Çuvaşistan, yüksek bir nüfus yoğunluğuna sahip-

⁵ Çuvaş Şirşivi Çuvaşiya Chuvashia, Çeboksarı 1996, ÇKİ, s. 16.

⁶ Durmuş Arık, Hristiyanlaştırılan Türkler (Çuvaşlar), Aziz Andaç Yay., Ankara 2005, s. 23;

tir. 1897 yılından itibaren bugüne kadar yapılan nüfus sayımlarında Çuvaşistan nüfusu şu şekilde tespit edilmiştir.⁷

YIL	NÜFUS
1897	690, 900
1926	890, 800
1939	1078, 100
1959	1098, 200
1970	1228, 800
1979	1298, 700
1989	1338, 000
2002	1313, 800

Çuvaş Cumhuriyeti'nin etnik yapısında, 2002 yılından yapılan nüfus sayımı sonuçlarının 1989 yılında yapılan nüfus sayımı sonuçlarıyla karşılaştırıldığında, büyük bir değişiklik olmadığı göze çarpmaktadır. Çuvaş nüfusu, % 67, 8'den % 67, 7'ye; Rus nüfusu % 26, 7'den % 26, 5'e; Mordvalı nüfusu % 1, 4'ten % 1, 2'ye gerilemiştir. Ülkedeki Tatar nüfusu, % 2, 7'den % 2, 8'e; diğer milletlerin nüfusu da % 1, 2'ten % 1, 5'e yükselmiştir. Çeboksarı, Kanaş ve Novoçeboksarski şehirlerinde Çuvaş nüfusu, çoğunluğu teşkil etmektedir. Alatur ve Şumerlya şehirlerinde ise Rus nüfusu ağırlığı teşkil etmektedir.⁸

1.4. Çuvaş Kültürünün Genel Özellikleri

Çuvaş kültürü, Çuvaş Türklerinin tarihleri boyunca ilişkide bulundukları halkların ve kültürlerin çeşitliliği sebebiyle birçok yönden incelenmeye değer bir özelliğe sahiptir. Çuvaş halk kültürünün somut ve somut olmayan yaratmalarının tamamında hâkim olan unsurun, geleneksel Çuvaş dinî inanışları olduğunu ileri sürmek mümkündür. Günümüzde resmî olarak büyük oranda Hristiyan olan Çuvaşlar arasında İslam dinini kabul eden, bunun yanında her iki dini de kabul etmeyip eski inanışlarını devam ettiren Çuvaşlar da mevcuttur.⁹ İdil

⁷ Ю. К. Марков, Ю. Р. Архипов, Naseleniye Çuvaşskoy Respubliki, <http://gov.cap.ru/hierarchy.asp?page=. /208/51792/128004/ 02. 02. 2007>.

⁸ agm.

⁹ Çuvaşlar üzerine yapılan çalışmaların önemli bir bölümünü, Çuvaş Türklerinin dini inanışları üzerine yapılan çalışmalar oluşturmaktadır. Bu konuda ile ilgili Türkiye'deki en kapsamlı çalışma, Durmuş ARIK'ın çalışmasıdır. Durmuş ARIK. 2005. Hristiyanlaştırılan Türkler (Çuvaşlar). Ankara: Aziz Andaç Yay. . Çalışmada Çuvaş Türkleri arasında İslam, Hristiyanlık ve Çuvaş geleneksel dini ele alınmıştır. Çalışmanın büyük bir bölümü, Çuvaş geleneksel dinine ayrılmıştır. Bu konudaki önemli çalışmalardan bazıları şunlardır: N. İ. AŞMARİN. (1921). Otoloski Zoloto-ordinskoy Starını v Narodnih Verovaniyah Çuvaş. Kazan., N. İ. AŞMARİN. (1982). "Vvedeniye v Kurs Çuvaşskoy Narodnoy Slovesnosti". Çuvaşskiy Fol'klor Spetsifika Janrov. Çeboksarı. ss. 3–53. P. V. DENİSOV. (1959). Religioznaya Verovaniya Çuvaş. Çeboksarı. G. E. KUDRYAŞOV. (1961). Perejtki Religioznih Verovaniy Çuvaş i İh Preodoleniya. Çeboksarı., V. MAGNİTSKİY. (1881). Materialı k Obyasneniyu Staroy Çuvaşskoy Veri. Kazan., V. G. RADİONOV. (1990). "O Sisteme Çuvaşskih Yazıkçeskiy Obryadov". Çuvaşskaya Narodnaya Poeziya. Çeboksarı., A.

Bulgar Devleti döneminden itibaren İslamiyet'le tanıştığı kabul edilen ve ardından Altın Orda ve Kazan Hanlığı dönemlerinde de İslam'ı kabul eden Çuvaş Türklerinin, daha sonra Tatar Türkleri arasında eridiği kabul edilmektedir. Bununla birlikte İslamı da Hristiyanlığı da kabul etmeyen Çuvaş Türkleri de günümüzde geleneksel inançlarını yaşamaya ve yaşatmaya devam etmektedirler. Durmuş Arık, Çuvaş Türklerinin dinî inanışları üzerine yaptığı çalışmada, İdil-Ural bölgesinde 21 köyü tespit edebildiklerini; geleneksel inanışlarını sürdüren başka köylerin de bulunduğunu; fakat bunlarla ilgili olarak bilgi sahibi olamadıklarını belirtir.¹⁰

Çuvaş Türklerinde hangi dine mensup olurlarsa olsunlar halk edebiyatı ürünlerinde, halk inanışlarında, geçiş törenlerinde, aile ve iş törenlerinde, güzel sanatlarda, geleneksel el sanatlarında hâkim kültürel unsur, geleneksel Çuvaş kültürüdür. İdil Bulgar Devleti'nde etnik olarak hangi Türk boyunun hâkim unsur olduğunun günümüzde de tartışılmaya devam ettiği düşünüldüğünde, Çuvaş Türklerinin yüzyıllardır başka kültürlerin ve etnik grupların hâkimiyeti altında yaşadıkları söylenebilir.¹¹ Bu süreç içerisinde, kendi kültürlerini bir ölçüde koruduklarını söylemek mümkündür. Elbette bu tarihi süreç içerisinde, farklı kültürlerin unsurlarını da bünyesine aldığını kabul etmek gerekir. Özellikle aynı bölgede yaşayan Fin-Ugor halklarının, Müslüman Tatarların ve Hristiyan Rusların, Çuvaş geleneksel inanışları üzerine önemli tesirleri olmuştur.

Kültürel etkileşimlerin dışında, *“Rusların XVI. yüzyılın ortalarından itibaren Türk ilerinde yayılma süreci başlamıştır. Bu süreçte Çarlık Rusya, Rus Ortodoks Kilisesini de yanına almış, onunla işbirliği içinde bulunmuştur. Rus Ortodoks Kilisesi'nin Rusya'nın doğusunda Slav olmayan milletlerle ilk önemli karşılaşması ve onları hâkimiyet altına alması bir Ortodoks zaferi olarak görülmüştür. Rus işgaliyle, XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren İdil-Ural bölgesinde yaşayan Çuvaşlar, diğer komşu Türk boyları ile birlikte millî, dini ve kültürel yönden şiddetli bir Rus baskısı ile karşılaşmıştır.”*¹² Bu süreçle birlikte, sistemli bir şekilde başlayıp günümüzde de devam eden misyonerlik çalışmaları ve yapılan baskılar sonucu Çuvaşlar, büyük oranda Hristiyanlaştırılmıştır. Aynı zamanda Çuvaş Türklerinin etnik olarak ve dil özellikleri bakımından da Fin-Ugor halklarıyla olan ilişkisi de uzun süre gündemde kalmıştır. Bahsedilen bütün dini, etnik ve dilsel etkileşimlere veya baskılara rağmen Çuvaş Türklerinin kültürü üzerine A. Rona Taş'ın şu cümleleri çok önemlidir:

SALMİN. (1997). Narodnaya Obyadov U Çuvaşey. Çeboksarı., V. P. VİŞNEVSKİY. 1846. O Religioznih Poveryah Çuvaş. Kazan.

¹⁰ Durmuş ARIK. age. s. 35.

¹¹ İdil-Bulgar Devletindeki hâkim etnik grubun hangi Türk boyu olduğu üzerine birçok fikir ileriye sürülmektedir. Günümüzde özellikle Tatar ve Çuvaş Türkleri arasında, önemli tartışmalar yaşamaya devam etmektedir. Dil, tarih, etnografya vb. açısından pek çok tartışmaya sebep olan bu konu ile ilgili pek çok yayın yapılmıştır. Herşeye rağmen Çuvaş ve Tatar Türkleri, İdil Bulgar Devletini sahiplenmekte ve bu devletin günümüze ulaşan kalıntılarına (Bulgar, Biler...) büyük önem verilmektedir. Bu konuya kaynaklık edebilecek önemli yayınlardan bazıları şunlardır: N. İ. AŞMARİN. (1902). Bulgari i Çuvaşi. Kazan., D. G. MUHAMMETŞİN-F. S. HAKİMZYANOV. (1987). Epigrafiçeskiye Pamyatniki Goroda Bulgara. Kazan., A. P. SMİRNOV. (1951). Voljskiye Bulgari. Moskova., T. TEKİN. 1987. Tuna Bulgarları ve Dilleri. Ankara, M. F. ZEKİYEV. (1998). Törki Tatar Etnogenezi. Moskova-Kazan: Fikir Neşriyatı. -İnsan Neşriyatı.

¹² Durmuş ARIK. age. s. 146.

“Bizim bu halkla ilgili ilk bilgilerimiz XVI. yüzyıla aittir. Çuvaş etnogenezi ve dili uzun bir süre çözölemeyen bir bilmece gibi kalmıştır. Dış özelliklerine göre onların geleneksel giysilerinin, hayat tarzlarının, geleneklerinin ve masallarının onları çevreleyen Fin-Ugor halklarının giysi ve hayat tarzlarıyla birçok benzerlik gösterdiğini tespit etmek mümkündür. Dil, yabancılara, daha çok Fin-Ugor dillerini hatırlatıyor. Fakat onların kültürü üzerine ciddi şekilde derinleşildiğinde ve bununla birlikte dil dikkatle incelendiğinde bunun sadece Türk dili ve kültürünü kaplayan bir dış görünüş olduğunu fark ederiz.”¹³

Çuvaş Türkleri, günümüzde de Türk dilinin ve kültürünün pek çok arkaik özelliklerini muhafaza etmesi sebebiyle, Türk dünyası içinde müstesna bir yere sahiptir.

2. Çuvaş Türkçesi

Çuvaş Türkçesi, X. yüzyılda İdil Bulgarları döneminde şekillenmeye başlayan ve XV. yüzyılda günümüzdeki Çuvaş topraklarında oluşumunu tamamlamış Çuvaş Türklerinin dilidir. Çuvaş Türkçesi üzerine yapılan çalışmalarda elde edilen sonuç ÇT’nin İdil-Bulgar Türkçesinin bir devamı ve Ana Bulgarcanın günümüzdeki tek temsilcisi olduğu yönündedir.¹⁴

Çuvaş Türkçesi, Türk dilinin Bulgar ve Hazar Türkçelerinin de girdiği Bulgar grubuna girmektedir.

2.1. Çuvaş Türkçesinin Genel Ses Özellikleri¹⁵

1. Genel Türkçe “z” ÇT’de “r” dir: GT *tokuz* (dokuz) > ÇT *măxxăp* (tîxxîr), GT öküç > ÇT *văkăp* (vîkîr) vb.
2. Genel Türkçe “ş” sesi ÇT’de “l” dir: GT *yaş* (yıl, yaş) > ÇT *çыл* (ş’ul), GT *taş* (taş) > ÇT *чыл* (çul) vb.
3. Genel Türkçe “ş” sesine karşılık olarak bazı kelimelerde ön damaksıl “ş’” sesi bulunmaktadır. GT *baş* (baş) > ÇT *nyç* (puş’), *yaşı* (parlamak, ışık vermek) > ÇT *çěç* (ş’iç’) vb.
4. Genel Türkçe “d” sesi ÇT’de “r” dir. GT *udı-* (uyumak) > ÇT *çывăp* (ş’ivîr), GT *ıd-* (göndermek) > ÇT *яр* (yar) vb.
5. Kelime başındaki “y” sesi “ş’”ye dönüşür. *yaruk* (günah) > ÇT *çылăх* (ş’ilîh), *yunuk* (un) > ÇT *çănăх* (ş’ınîh) vb.
6. “ç” sesi genellikle ön damaksıl “ş’” sesine dönüşmektedir. *çeçek* (çiçek) > ÇT *çeçке* (ş’eş’ke), *ölç-* (ölçmek) > ÇT *виç-* (viş’) vb.
7. “ı, i” sesleri önündeki “s” sesi “ş’”ye dönüşür. *sinek* (sinek) > ÇT *иăна* (ş’îna), *sinük* (kemik) > ÇT *иăмă* (ş’îmî) vb.
8. “ı, i” sesleri önündeki “t” sesi “ç”ye dönüşür. *tıl* (dil) > ÇT *чѣлхе* (çîlhe), *yeti* (yedi) > ÇT *çuучѣ* (ş’iççî) vb.
9. Uzun ünlülerden sonra ÇT’de “y” sesi türer. *ât* (ad, isim) > ÇT *ям* (yat), *âcı-* (acımak, ekşimek) > *ййç-* (yüş’) vb.

¹³ A. Rona TAŞ. (1982). Çuvaşskiye Skazki (Zametki Vengerskogo İsledovatelya). Çuvaşskiy Fol’klor. Spetsifika Janrov. Çeboksarı: ÇKİ. s. 130.

¹⁴ Talat TEKİN, Mehmet Ölmez, Türk Dilleri –Giriş-, Yıldız Dil ve Edebiyat 2, İstanbul 2003, s. 53.

¹⁵ Talat TEKİN, Mehmet Ölmez, age., s. 53.

10. Yuvarlak ünlülerden sonra başta “v” sesi türer. *on* (on) > ÇТ *вуннă* (*vunnı*), *urun* (yer) > ÇТ *вырăн* (*virin*), *öl-* (ölmek) > *вил-* (*vil-*) vb.

2.2. Çuvaş Alfabeti:¹⁶

Çağdaş Çuvaş alfabesi 1769 yılında ilk Çuvaşça gramerinin yazılmasıyla başlamış ve 1949 yılında yapılan son değişiklikten sonra, bugünkü şekline kavuşmuştur. Çağdaş Çuvaş alfabesinin tarihini kısaca şu şekilde göstermek mümkündür:

1769 yılında yazılan ilk Çuvaşça gramer olan “*Сочинения, Принадлежащие к Грамматике Чувашского Языка*” adlı eserde Çuvaş Türkçesi, Rus alfabesinden alınan 31 harfle (А, Б, В, Г, Д, Е, Ж, З, И, Ї, К, Л, М, Н, О, П, Р, С, Т, У, Х, Ч, Ш, Ъ, Ы, Ь, ЯТЬ, Й, Э, Ю, Я) ilk defa yazıya geçirilmiştir.

Bunun dışında kitapta Latin alfabesinden alınan “g” sesi de kullanılmıştır.

1832 yılında С. Elpid'in hazırladığı alfabe de kullanılan harfler şunlardır:

“А, Б, В, Г, ГГ, Д, Е, Ж, З, И, Ї, ЇО, ЇУ, К, Л, М, Н, О, П, Р, С, Т, У, Х, Ч, Ш, Ъ, Ы, Ь, БМ, Я, Ю, Э”

1867 yılında N. İ. Zolotinskiy'nin hazırladığı “Çuvaş Knege” alfabesiyle, “Cöldalık Knege” adlı takviminde 32 ses kullanılmıştır. Bu eserlerde kullanılan harfler şunlardır:

“А, Б, Э, Е, Ы, И, Ї, О, Ö, У, Ы, Ю, Ы, Ъ, П, Б, С, З, Т, Д, Ш, Ж, К, Г, Х, Ї, В, Р, Л, Н, М, Ч”

Çağdaş Çuvaş Türkçesi alfabesinin oluşturulması için en büyük katkıyı sağlayanlardan birisi de İ. Y. Yakovlev'tir. Yakovlev'in hazırladığı alfabe, günümüz Çuvaş alfabesinin temelini oluşturmaktadır. Yakovlev alfabesinin ilk varyantında, 47 harf kullanılmıştır:

“А, Б, Б', В, В', Г, Г', ГГ, Г'Г', Д, Д', Д", Е, Ж, Ж', З, З', И, Й, К, К', Л, Л', М, М', Н, Н', О, П, П', Р, Р', С, С', Т, Т', Т", У, Ы, Ф, Х, Х', Ш, Ш', Ъ, Ы, Ы”

Yakovlev alfabesinin 1872 yılında hazırlanan ikinci varyantında, 27 harf bulunmaktadır.

“А, П, В, К, Т, Т', Ъ, Е, Ш, С, Ç, И, Ј, Ј, Ъ, М, Н, Ъ, О, Р, У, Ы, Ф, Х, Ъ, Ы, Ы”

1873 yılında, Yakovlev alfabesinde tekrar bazı değişiklikler yapılmıştır. Alfabadeki harf sayısı, 25'e düşmüştür.

“А, Ё, У, Ы, Е, Ё, Ы, И, Й, Ј, Ъ, М, Н, Ъ, Р, С, Ç, Ш, В, К, Х, П, Т, Т, Ъ, Ъ”

Yakovlev'in hazırladığı Çuvaş Türkçesi alfabesi, 1873 yılındaki son değişiklikten sonra 60 yıl herhangi bir değişiklik yapılmadan kullanılmıştır. Sovyetler Birliği döneminde yapılan aşağıdaki değişikliklerin ardından, Çuvaş Türkçesi alfabesi günümüzde şekline ulaşmıştır:

1923'te alfabe “О” harfi eklenmiştir.

1926'da alfabe “Ф” harfi eklenmiştir.

1933'te alfabe “Б, Г, Д, Ж, З, Л” harfleri; “Ъ” harfi yerine “Ч” harfi eklenmiştir.

1938'de alfabe “Э, Ю, Я, Ш, Ъ, Ы” harfleri eklenmiş ve alfabaden “Ъ, Ъ, Ъ” harfleri çıkarılmıştır.

1949'da alfabe “Ё” harfi eklenmiştir.

1949 yılındaki bu son değişiklikten sonra günümüzde de kullanılmaya devam eden 37

¹⁶ L. P. Sergeyev, E. A. Andreyeva, Çuvaş Çilhi Spravoçnik, Şupaşkar 2004, s. 56-57.

harfli alfabeye ulaşılmıştır. Günümüz ÇT'nin alfabesi, şu harflerden oluşmaktadır.

“Аа, Ăă, Бб, Вв, Гг, Дд, Ее, Ёё, Ъё, Жж, Зз, Ии, Йй, Кк, Лл, Мм, Нн, Оо, Пп, Рр, Сс, Çç, Тт, Уу, Ыы, Фф, Хх, Цц, Чч, Щщ, Ъь, Ьь, Ьь, Ээ, Юю, Яя”

2.3. Çuvaş Türkçesinin Ağzıları

Çuvaş Türkçesi “*anatri*” (aşağı) ve “*viryal*” (yukarı) olmak üzere iki temel ağza ayrılmaktadır. Çuvaş edebi dili, Anatri ağzı üzerine kurulmuştur. Fonetik olarak iki ağız birbirinden farklı özellikler göstermektedir. “*Viryal*” ağzı “*Anatri*” ağzıları birbirinden ayıran özellikler şunlardır:

1) Edebi dilde ilk hecede bulunan “u” sesi, “*viryal*” ağzında “o”dur. VA *nop* (var) > AA *nyp*, VA *олттă* > AA *улттă* vb.

2) VA'da “ă” ě ünlülerinde yuvarlaklaşma eğilimi vardır. *ка°ма°л* (keyif), . *хă°мă°л* (sap), *кĕ°рĕ°к* “kürk”, *ĕ°лĕ°к* (önceden, eskiden) vb. •

3) ÇT'de VA'daki çoğul eki “-*сем*” ve gibi edatı “*нек*”, olumsuzluk anlamı veren “*мар*” edatı ünlü uyumunu hiçbir kelimedede bozmaz. Bu eklerin “-*сам*” ve “*нак*” şekilleri de vardır. AA'da bu söz konusu değildir. Ekler “-*сем*” ve “*нек*” şeklinden ibarettir.

VA *ял-сам* (köyler) > AA *ялсем*, VA *хула-сам* (şehirler) > AA *хула-сем*, VA *ача-сам* (çocuklar) > AA *ача-сем*, VA *чул нак* (taş gibi) > AA *чул нек*, VA *сан нак* (senin gibi) > AA *сан нек*, VA *эс мер* > AA *эс мар* vb.

4) VA'da “*yr*” birleşmesiyle oluşan “*r*” yumuşak sesi vardır. VA *мыр'ă* (fındık, ceviz) > AA *мăйăр*, VA *ыр'ă* (at, aygır) > AA *ăйăр*, *каp'ан* (sonra) > AA *кайран* vb.

Çuvaş ağızlarının morfolojik ayrılıklarını şu şekilde göstermek mümkündür:

1) AA'da iyelik 1. ve 2. şahıs ekleri çok kullanılmaktadır. Aynı ekler VA'da hemen hemen hiç kullanılmamaktadır.

2) Yeterlilik fiilinde ve yeterlilik fiilinin olumsuz halinde kullanılan eklerde farklılıklar vardır. AA'da *-ай (-ей) -пыраятăн* (gidebilirim) / *пыраймăстăн* (gidemem); VA'da *-и-пыримăстăн*. VA'da yeterlilik fiilinin olumlu şekli yoktur.

3) VA'da anlatılan geçmiş zamanın hikâyesi bulunmaktadır; fakat AA'da bulunmamaktadır: “*кайсамтам*” (gelmiştim)

4) VA'da şimdiki-gelecek zaman 3. şahıs fiilleri şu şekildedir:

Olumlu (-*ать, -атĕ*): “*каятъ, каятĕ*” (o gidiyor, çıkıyor.).

Olumsuz (-*мăш, -мăштĕ*): *каймăш, каймăштĕ*. (o gitmiyor, çıkmıyor).

AA'da ise şu şekildedir:

Olumlu (-*ат*): “*каят*”

Olumsuz (-*мăс, -мăст*): *каймăс* ya da *каймăст*

5) Soru edatı “-*и*” VA'da tek şekile sahiptir: *пури?* (var mı?), *каятни* (gidiyor musun?), *килетни?* (geliyor musun?). AA'da ise aynı zamanda “-*а (-е)*” de kullanılmaktadır: *пури, каятна?, килетне?* Fakat AA'da bulunmayan soru edatları “*ка (ке)*” VA'da kullanılmaktadır: *Ăшта каянка?* (Nereye gidiyorsun?) *Вăл сана пĕлетике?* (Acaba o seni tanıyor mu?)

• “°” Yuvarlaklaşmayı göstermektedir.

6) VA'da *анчах* edatı yerine AA'da “*кӑна*” edatının kullanılması yaygındır.

Söz dizimi bakımından iki ağız arasındaki en belirgin farklılık –*sa* (-*se*) zarf-fiillerinin kullanımı ile ilgilidir. VA'da –*sa* (-*se*) zarf-fiili görülen geçmiş zaman gibi kullanılabilir. *әнӗ кайса* (Ben çıktım, gittim), *эсӗ килсе* (Sen geldin. *вӑл нӗре кырсӑ* (O bizi gördü.)

Söz varlığı bakımından VA ile AA arasındaki en belirgin farklılığın AA'da özellikle Tatar Türkçesinin; VA'da ise Rusça'nın güçlü belirgin tesiridir.

ÇUVAŞ TÜRKCESİ - TÜRKİYE TÜRKCESİ
SÖZLÜK

А а

а (a) Seslenme, şaşırma, hoşnutsuzluk ifadesi. *а! лекрĕн и! а!* İsabet etti mi?

абсолютный (absolyutnıy) Mutlak, kesin, şartsız, muhakkak, sınırsız... *абсолютный монархия* Mutlak monarşi.

абстракцилĕ (absraktsilli) Soyut.

ав- (av-) 1. Eğmek. 2. Vurmak, dövmek. 3. Cezbetmek, kendine çekmek.

ав/ авă вон (av, avı von) İşte.

авал (aval) Eski, evvel, bir zamanlar.

аваллăх (avallıh) 1. Eskilik. 2. Arkeolojik buluntular.

авалтанпа (avaltanpa) Önceden, eskiden, evvelden.

авалхи (avalhi) Eski, evvelki, eskiye ait. *авалхи укча* Eski para.

аван (avan) İyi, rahat, yararlı, hoş, güzel.

авангард (avangard) Öncü, önde gelen.

аванлан- (avanlan-) İyileşmek, düzelmek. *аванланса кай-* İyileşip gitmek. *аванланса пăр-* İyileşmek, iyi olmak, düzelmek.

аванланни (avanlani) İyileşme.

аванлат- (avanlat-) İyileştirmek, düzeltmek.

аванлатасси (avanlatassi) İyileşme, iyileştirme.

аванлăх (avanlıh) İyilik, iyi yüreklilik.

аванс (avans) Avans *аванс отчĕчĕ* avans hesabı.

авансла (avansla) 1. Avans düzeninde, avans şeklinde, avans olarak. 2. Avans vermek.

аванслани (avanslani) Avans verme.

авари (avari) Kaza, bela.

авăк I (avık) 1. Düzensiz, saĖnak. (Yağmur ve rüzgârla ilgili olarak). 2. Asabi, sinirli, çabuk öfkelenen. (İnsanlar ve

seyrek olarak da atlar hakkında) *авăн çилĕ* Anlık öfke.

авăк II (avık) Kısa bir zaman. *пĕр авăка парха* Bir dakikanızı alabilir miyim?

авăклан- (avıklan-) 1. Düzensizleşmek, ölçüsüzleşmek, eğilmek. *йывăç авăкланнă* Ağaç eğildi. 2. Belirtmek, öfkesini belli etmek.

авăн- (avın) 1. Eğilmek, arkaya eğilmek, bükülmek. 2. Birinin yanında yumuşamak, gevşemek, eğilmek.

авăн I (avın) Tuzak, kapan.

авăн II (avın) Ahır, ambar.

авăнчи (avınçı) Öğütme zamanı.

авăнтап- (avıntar-) Eğdirmek, bükürmek, eğmeye zorlamak.

авăнчăк (avınçık) Eğik, bükük. *авăнчăк çурам* Hayvanların sırtının içe bükük yeri. *тулалла авăнчăк* Çıkıntı. *шалалла авăнчăк* Obruk.

авăнчăклан- (avınçıklan-) Kıvrılmak, girintili çıkıntılı hale gelmek.

авăнчăклат- (avınçıklat) Kıvrırmak, girintili çıkıntılı hale getirmek.

авăр I (avır) Girdap, anator.

авăр II (avır) 1. Sap, ince esnek dal. *хăяр аври* Salatalık sapı. *хăмла аври* Şerbetçi otu sapı. *хурлахан аврĕ* Frenk üzümü sapı. 2. Sap, kol, tutacak yer. *çĕçĕ аври* Bıçak sapı. *шăпăр аври* Süpürge sapı. *пуртă аври* Balta sapı. *çăпăркка* Kamçı sapı. *курка аври* Kerçe sapı. *авăр ларт-* Sap, kol yapmak. 3. DeĖirmen çekici. *арман авăрать* DeĖirmen çalışıyor. Öğütüyor.

авăрăч (avırıç) (Tahta levha hakkında) Eğrilmiş, eğri.

авăрла- (avırla-) 1. Doldurmak, şarj etmek. 2. (bir şeyi bir şeyin üzerine) do-

lamak. 3. (Tahta, levha hakkında) 1. Çarpılmak. 2. Eğilmiş, eğri.

авӑрлан- (avırlan-) Doldurulmak.

авӑрлӑ (avırlı) Saplı, kollu.

авӑрсӑр (avırsır) Sapsız, kolsuz.

авӑрсӑрлан- (avırsırlan-) Kolunu, sapını kaybetmek.

авӑрсӑрлат- (avırsırlat-) Kolunu, sapını kaybettirmek.

авӑрт- (avırt-) Değirmende öğütme.

авӑт- (avıt-) 1. Ötmek (horoz, guguk kuşu için) 2. Gürlemek, gürüldemek. 3. Çattırdamak, zırlıdamak. 4. Kazmak. 5. Oyma işi için kullanılan çelik kalem

август (avgust) Ağustos. *август уйӑхӗнче* Ağustos ayında.

августри (avgustri) Ağustostaki, ağustosa ait.

авиаци (aviatsi) 1. Havacılık, hava filosu. 2. Hava.

авка (avka) Kısa bir zaman (bir dakikacık, bir saniye vb.)

авкалан- (avkalan-) Eğilmek, bükülmek, kıvrılmak.

авкалантар- (avkalantar-) Eğmek, bükme, kıvrırmak.

авкаланчӑк (avkalançık) 1. Dolambaçlı. 2. Kırıtkan kız, nazlı.

авкӑс, авкӑч (avkış, avkış) Demir, jant dövülen tezgâh.

авлан- (avlan-) Evlenmek, aile kurmak. *авланӑн ҫын* Evli insan.

авлану, авланни (avlanu, avlanni) Evlenme.

авлантар- (avlantar-) 1. Evlendir-mek. 2. Haddini bildirmek, aldatmak, kandırmak. 3. Ağaca aşı yapmak.

авмака (avmaka) Eğik, bükük.

авмашка (avmaşka) Kıvrımlı, eğri, eğik. *авмашка йывӑс* Eğri ağaç, eğrilik.

авра- (avra-) Sarmak, sıkıştırmak, doldurmak.

авран- (avran-) Sarmak, dolamak.

аврантар- (avrantar-) Sardırmak, dolandırmak.

авраш- (avraş-) 1. Karışmak, bozulmak, düzensizleşmek. 2. Uğraşmak, gürültü etmek, uğuldamak.

аврӑс (avırış) (Tahta, levha hakkında) 1. Çarpılmak. 2. Eğilmiş, eğri.

автан (avtan) Horoz. *автан качи, автан чаканӗ* Horoz mahmuzu.

автар-/ автаргтар- (avtar, avtarttar-) Eğdirmek, bükürmek.

автӑ (avtı) Çelik kalem. (Oyma işi için kullanılan alet, kesmek, şekil vermek vs. için kullanılan alet)

автобиографи (avtobiografi) Otobiyografi.

автобиографилле (avtobiografille) Otobiyografik.

автобус (avtobus) 1. Otobüs. 2. Otomobil. *автобус паркӗ* Otobüs parkı.

автоматлӑ (avtomatlı) Otomatik.

автомобиль (avtomobil) Otomobil. *автомобиль промышленночӗ* Otomobil sanayi.

автономи (avtonomi) Otonomi, muhtariyet.

автономилӗ (avtonomillı) Otonom, otonom haklara sahip olan. *автономилӗ республика* Otonom cumhuriyet.

автор (avtor) Yazar.

авторитет (avtoritet) Otorite.

авторитетлӗ (avtoritetli) Otorite sahibi.

агент (agent) Acente.

агенство (agenstvo) Acente, ajans, büro.

агглютинаци (agglyutiatsi) Eklenme.

агглютинациле- (agglyutiatsile-) Ekleme.

агглютинациллĕ, агглютинативлĕ (agglyutiatsillĭ, agglyutinativlĭ) Ekleme-
meli. *агглютинациллĕ чĕлхесем, агглютинативлĕ чĕлхесем, агглютинацилен чĕлхесем* Ekleme-
li diller.

агитатор (agitator) Propogandacı.

агитаци (agitatsi) Ajitasyon, propoganda.
агитаци ту- Propoganda yapmak.

агитациле (agitatsile) Ajitasyon, propa-
ganda içerikli.

аграрнай (agramnĭy) Tarım. *аграрнай ыйту* Tarım sorunu.

агресси (agressi) Saldırı.

агрессиллĕ (agressillĭ) Agresif, saldırgan.

агрессилĕх (agressilĭh) Agresiflik, saldırganlık.

агрессор (agressor) Saldırgan.

агроном (agronom) 1. Tarım uzmanı 2.
Tarım bilimi. *агроном участок* Tarım arazisi.

агрономи (agronomi) Tarım bilimi.
агроном науки Tarım bilimi.

агротехника (agrotehnika) Tarım tekniği.
агротехника ĕçĕсем Tarım işleri.

Адиге (Adige) Adigey (Kafkasya'da bir halk).

администратор (administrator) Yönetici,
idareci.

администраторла (administratorla) Yö-
netime göre, yönetim tarzına göre.

администраци (administratsi) Yönetim,
idare.

адрес (adres) Adres.

адресант (adresant) Mektup gönderen.

адресат (adresat) Mektup alan.

адрессăр (adressĭr) Adressiz.

азарт (azart) Coşku, taşkınlık.

азартлă (azartlĭ) Coşkun, taşkın.

азартлăх (azartlĭh) Coşkunluk, taşkınlık.

азбука (azbuka) Alfabe.

азот (azot) Azot. Azot. *азот кислоти*
Azot asidi.

аист (aist) Leylek. *ази аистчĕ* Asya leyleği.
Африка аистчĕ

Afrika leyleği. *инçет хĕвел тухăç аистчĕ*
Uzak Doğu leyleği *хура аист* Kara
leylek.

ай I (ay) 1. Aşağı, alt bölüm. *алăк айĕ*
Eşik. *кăмака айĕ айăмра айăнта* Al-
tında. *ун айăнче* Onun altında.

ай II (ay) Sevinç, şaşkınlık, dilek, kınama
ifadesi.

айăк (ayĭk) 1. Kenar, yan, kıyı. 2. Uzak.

айăкăн/ айăккăн (ayĭkĭn< ayĭkkĭn) Yan.

айăн-сийĕн (ayĭn- ş'iyĭn) Düzensiz. *айăн-сийĕн выртать* Atılmış gibi yatıyor,
düzensiz.

айăп (ayıp) 1. Suç, ayıp. 2. Yetersizlik,
sıkıntı, kıtlık.

айăпла- (ayıpla-) Suçlamak, ayıplamak,
kınamak

айăплав- (ayıplan-) Kabahat bulma, kına-
ma.

айăплakan (ayıplakan) Suçlayan, ayıpla-
yan.

айăплан- (ayıplan-) Suçlanmak, ayıplan-
mak.

айăпланakan (ayıplanakan) Suçlanan,
ayıplanan.

айăплани (ayıplani) Suçlama, itham, mah-
kûmiyet.

айăплă (ayıplĭ) Suçlu, kabahatli, ayıplı.

айăплăх (ayıplĭh) Suçluluk, kabahatlilik,
ayıplılık.

айăпсăр (ayıpsĭr) Suçsuz, kabahatsiz, gü-
nahsız, ayıpsız.

айăпсăрлăх (ayıpsĭrlĭh) Suçsuzluk, ayıp-
sızlık, kabahatsizlik, günahsızlık.

айван (ayvan) 1. Safdil, saf. 2. Aptal.

айванлан- (ayvanlan-) Safdilleşmek, saf-
laşmak, aptallaşmak.

айванлăх (ayvanlîh) Aptallık, safdillilik, çocukluk, saflık.

айкаш- (aykaş-) 1. Yaramazlık yapmak, haylazlık yapmak. 2. Ufak tefek şeylerle uğraşmak, bir şeylerle meşgul olmak.

айлан- (aylan-) 1. Yaramazlık yapmak, haylazlık yapmak. 2. Ufak tefek şeylerle uğraşmak, bir şeyle meşgul etmek.

айлат- (aylat-) 1. İnlemek, inildemek, sızlanmak. 2. İç çekmek, oflamak.

айлă (aylı) Dipli, dibi olan, altı olan.

айлă-çиллĕ (aylı- ş'illi) Üst üste, dağınık bir şekilde.

айлăн-чийлĕн (aylan- ş'iylîn) Üst üste.

айлăм (aylîm) 1. Alt, ovalık, düzlük. 2. İngin çukur.

айлăмлăх (aylîmlîh) 1. Çukurluk. 2. Aşağılık.

айлăмри (aylîmri) Aşağıda, altta bulunan.

айне (ayne) Alt, aşağı.

айри (ayri) Aşağıdaki, alttaki, altta bulunan.

айсарăм (aysarîm) 1. Şilte. 2. Ahırda hayvanların altına serilen saman.

айсăр (aysîr) Dipsiz, altı olmayan

айта, атя (ayta, atya) Haydi, gidelim.

айтар- (aytar-) Almak, yağmalamak, toplamak.

ай-уй (ay-uy) Oy oy (Merhamet, acıma ifadesi)

ак I, акă (ak, akî) İşte. (Yakında bulunan bir şeyi göstermek için kullanılır.)

ак-II(ak-) Ekmek, dikmek.

ака I (aka) 1. Sürülmüş tarla. *акана тух* Tarlaya çıkma. *ака ту* Çift sürmek. *ака тырри* Yazlık tahıl. *ака уйăхĕ* Tohum ayı. (Yaklaşık olarak nisan, mayıs).

ака II акапуч (aka, akapuç) Eski ağaç saban.

академи (akademi) Akademi. *академи театрĕ* Akademi tiyatrosu.

акай (akay) Ablâ.

акам (akam) Yaşıt, akran kızlar. *акам ту-* Kız arkadaş grubu kurmak.

акар йытти (akar yıtti) Tazı.

акари (akari) Tarladaki, tarlada bulunan.

ака-суха (aka-suha) Tarım, çiftçilik.

акашă (akaş'î) Çiftçi, ekin eken, biçen, rençber.

акашĕ, ака шинĕ (aka ş'î, aka ş'inî) Çift sürme ve ekim zamanı.

акатуй (akatuı) Ekim bayramı.

акаци (akatsi) Akasya.

акă (akî) İşte.

Акăлчан (Akîlçan) 1. İngiliz. *акăлчан чĕлхи* İngilizce.

Акăлчанла (Akîlçanla) İngilizce.

акăм (akım) Ekme, ekim.

акăн- (akın-) Dikilmek, ekilmek. *акăнакан çĕр талкăчĕ* Ekili alan, ekim alanı.

акăр I (akîr) Muhakkak, kesinlikle.

акăр- II (akîr-) (ağızlarda) Güçlü bir şekilde büyümek yetişmek.

акăш (аккăш) (akış, akkiş) Kuğu. *Америка акăшĕ* Amerika kuğusu. *тундра акăшĕ* Tundra kuğusu. *хура акăш* Kara kuğu. *хура майлă акăш* Karaboyunlu kuğu.

акăшла (akışla) Kuğu gibi.

акăш-макăш (akış-makış) Çok, son derece, fevkalâde, pek, dehşetli.

аквариум (akvarium) Akvaryum.

аки (aki) Ablâ.

акни (akni) Ekme, ekim, tohum ekme.

аккорд (akort) 1. Akord. 2. Götürü.

аккордлă (akordlî) Götürü. *аккордлă тĕлев* Götürü ücret.

акробат (akrobat) Akrobat.

акробатика (akrobatika) Akrobasi.

акробатла (akrobatla) Akrobatik.

аксиома (aksioma) Aksiyon.

акт (akt) Hareket, muamele, vesika, doküman.

актив (aktiv) Aktif.

активист (aktivist) Faal, aktif kişi.

активлан- (aktivlan-) Aktifleşmek, harekete geçmek.

активлантар- (aktivlantar-) Aktifleştirmek, harekete geçirmek.

активлă (aktivlî) 1. Aktif, faal, eylemci. 2. Enerjik, aktif bir şekilde.

активлăн (aktivlîn) Aktif bir şekilde.

активлăх (aktivlîh) Aktiflik.

акула (akula) Köpek balığı. *кавак акула* Mavi köpekbalığı. *китла акула* Kit.

акушер (akuşer) Doğum doktoru (erkek).

акушерка (akuşerka) Doğum doktoru (bayan).

акционерлă (aktionerlî) Aksiyoner.

акшар (akşar) Kireç

ал (al) El, kol.

ала (ala) Elek. *вёт ала, хёлэх ала, йёс ала* At kılından yapılmış elek. *шултра ала ала кăчкарьё, ала кăшăлё* Eleğin kasnağı. *ала çийё* Çalkantı. *ала тёнё* Eleğin teli.

алай (alay) Öyle mi? Sahi mi?

алапаш (alapaş) Düzensiz, dikkatsiz, kaba, kirli.

алаşi, ала çийё (ala ş'î, ala çiyî) Çalkantı.

алă, ал (alî, al) 1. El. *алă хурси* Bilek kemiği. *алă айёнче* El altında. *алă вёççён* Elle. *алă ёçё* El içi. *алла вёрен-алышмак*. *алла вёрент-* alıştırmak. *алă нус-* İmza atmak. *алă сиктер-* Kolu çıkmak. *алă çан-* Tokalaşmak. *алă çит-* Elle ulaşmak. *алă çумалли* Lavabo. *алă çун-* alkışlamak. *алă турт-* Elle çağırmak. *алă çунатлисем* Eli kanatlı, eli çabuk. *алă тымт-* El sıkışmak. 2. El. *алă арманё* El değirmeni.

алă пăчки El testeresi. 3. *алă çаврăниччен* Emin olmayınca. *алă çеммён* Gelirine göre. *алли кукарь* Eli bozuk, eli uzun, hırsız. *ку ёç мана алă, ку ёç алçемми* Bu iş bana uygun. *ал çитмест* El yetmez.

алăк (alık) Kapı. *алăк пуканё* Eşik. *алăк кутёнче, алăк патёнче* Kapıda. *алăк янаххи* Kapı kasası.

алăкăн-тёпелён (alîkîn-tîpelîn) Oraya buraya. *алăкăн-тёпелён уткаласа çётрет* Kapı ile duvar arasında oraya buraya yürüyor.

алăклăх (allıklîh) Kapı kaplaması.

алă-ура, ал-ура (alî-ura, al-ura) El-ayak.

алăри (alîri) Eldeki, elde bulunan. *алăри ача* Süt çocuğu.

алăсăр, алсăр (alîsîr, alsîr) Elsiz.

алăсталăх (alîstalîh) El sanatı.

алăсти (alîsti) El sanatları ustası.

алă пусни (alî pusni) İmza.

алăшни (alîşni) Cimri.

алёç, алă ёçё (alî ş', alî î ş'î) El işi.

алгебра (algebra) Cebir.

алгебрăлла (algebrîlla) Cebirsel.

алимент (aliment) Nafaka.

алка (alka) 1. Küpe. *автан алки, кăркка алки* İbik.

алкум, алăк умё (alkum, alık umî) Sofa, dehliz. *алкумёнче* Sofada, dehlizde.

алла- (ала-) (alla- ala-) Elekle elemek.

алла-аллăн (alla-allîn) El-ele.

аллан – (allan-) Elenmek.

алланчăк (аланчăк) (allançîk, alançîk) Çalkantı.

аллаппи (allappi) Avuç.

аллă (allî) Elli.

аллăмёш (allîmiş) Ellinci.

аллăн (allîn) Elli kişi olan, elli kişi.

аллăра (allîra) Elli yaşında.

аллăри (allîri) Elli yaşında (olan).

аллашар (allışar) Ellişer.

аллашĕ (allışi) Onlardan ellisi.

аллегорѝ (alegori) 1. Alegori. 2. Allegori.
аллегорѝ формине Alegori şeklinde.

аллегорилле (allegorille) Alegorik şekilde.

алли (alli) 1. Onun eli. *алли çăмăл* Eli hafif. 2. Uygun iş. *алли пыран* Her, her, hepsi.

аллинчи (allinçi) Elindeki.

аллигатор (alligator) Aligator. (Amerika'da ve Çin'de yaşayan bir tür timsah)

алмаз (almaz) Elmas.

аллунти (аллăнти) (allunti, allinti) Senin elindeki.

алпалли (almalli) Damga, iz, işaret.

алса, алса тулĕ (алсатуль) (alsa, alsa tulĕ, alsatul') Kalın, parmaksız eldiven.
пърнеллĕ алса, пърнеллĕ алсини Eldiven.

алсини (alsiş) Parmaklı eldiven.

алсăр (alsir) Elsiz.

алсăппи (alsippi) Bilek.

алçаврăнăç(ĕ) (alçavrinış'-i) Boş vakit, el yatkınlığı, maharet.

алçемми (alş'emmi) Güç yetecek iş.

алçупăш(ĕ), алçупкăм(ĕ), асупки (alş'upış(i), alş'upkım(i), a ş'upki) El ayası, avuç içi.

алçырăвĕ (alş'ırivĕ) El yazması.
алçырăвĕнчи El yazısında, el yazması halinde.

алт- (alt-) Kazmak.

Алтай (Altay) Altay.

алталан (altalan) Kazılmak, çukur kazılmak.

алтарь (altar') Kilise mihrabı.

алтăк-калтăк (altık-kaltık) Girintili-çıkıntılılık, yükselti, tepelik, çukurluklar.

алтăкла- (altıkla) Bir yeri kazmak, çukur kazmak.

алтăклан- (altıklan-) Kazılmak, çukur kazılmak.

алтăр (altır) 1. Büyük kepçe. *алтăр курка* Herhangi bir kâsenin her çeşidi. *алтăр çăлтăр* Büyükayı yıldız takımı. 2. Tabla, buğdayların aktığı tabla.

алтуйи (altuyi) Baston, değnek.

алтуни (altuni) Kolun dirsekle bilek arasındaki kısmı.

алтупанĕ (altupanĕ) El ayası, avuç içi.

алтымарĕ (altımarĕ) Nabız.

алхас- (alhas-) Yaramazlık yapmak, çapkınlık yapmak.

алхастар- (alhastar-) Yaramazlığa, çapkınlığa izin vermek.

алфавит (alfavit) Alfabe. *алфавит йĕрки* Alfabe düzeni.

алчă-малчă (alçı-malçı) Düzensiz, dağınık.

алчăра (alçıra) 1. Şaşı göz. 2. Çok ışıktaki göz nurunu kaybetmek.

алчăрха- (alçırha) Fazla ışıktaki göz nurunu kaybetmek.

алчăрха Şaşı göz.

ал шăлли (alşilli) Havlu, peşkir.

ал ылмаш- (alılmaş-) Karşılıklı yardımlaşmak.

альбатрос (al'batros) Albatros. *çул çурен альбатрос* Göçmen albatros. *хура çурăмлă альбатрос* Kara sırtlı albatros.

альбом (al'bum) Albüm.

алюмини (aluminium) Aliminyum.

ама I (ama) Dişi, rahim. *ама хытă, йыт ами* Dişi köpek. *хур ами* Dişi kaz. *хурт ами* Dişi kurt. *ама хуранĕ* Dişi ağı. *ама курăкĕ, амаçури курăкĕ, ама хунаххи* Öksürük otu.

ама II (ama) Küçük boncuk ve paralarla süslenmiş eski kadın göğüs sülemesi.

амак I (amak) Koyun ve kuzularda karakteri kramp girme ile ilgili bir hastalık, rahatsızlık.

амак- II (amak-) (ateşle ilgili) Alevlenmek, tutuşmak.

амал/ амаль (amal, amal') İlaç, çare, kocakarı ilacı.

амалан- (amalan-) 1. İyileşmek. 2. Ateşlenmek.

амалăх (amalîh) Dişilik özellikleri.

амаллă (amallî) Dişisi olan.

аман- (aman-) Sakatlanmak, yaralanmak.
аманнă сын Yaralı adam, sakat adam.

аманат (amanat) Rehine, tutsak.

аманни (amanni) Sakatlanma, yaralanma.

амант- (amant-) Yaralamak, sakat etmek, sakatlamak.

амантни (amantni) Yaralanma, sakatlanma.

аманчăк (amançîk) Sakat, yaralı.

амасăр (amasîr) 1. Dişisiz. 2. Ana arı.

ама çури (amaş'uri) Üvey anne. *амасри ывăл* Üvey evlat. *амасури хĕр* Üvey kız. *ама курăкĕ, амасури курăк* Öksürük otu. *ама кăшман* Turp. *ама пултăран* Tavşancıl otu.

амашка (amaşka) Kız, hafif meşrep kız.

амăшай, амăш айĕнчи пăру (amîşay, amîş ayînci pîru) Süt danası, süt kuzusu.

амăшлăх (amîşlîh) Analık.

амбар (ambar) Ambar, kafes.

амбулатори (ambulatori) Dispanser.
амбулатори врачĕ Dispanser doktoru.

амёба (amyoba) Amip.

аммиак (amonyak) Amonyak.

амнисти (amnisti) Genel af, bağışlama.
амнисти пар Genel af ilan etme.

амортизаци (amortizatsi) Amortisman.

амуници (amunitsi) Askerî techizat. (Silah ve giysi hariç)

ан I (an) 1. Genişlik, en. 2. Kumaş eni. *тăватă антан çĕленĕ кĕне* Dört parça kumaştan dikilen gömlek. *ку пирĕн анăчĕ* Bu tarla geniştir.

ан II (an) Olumsuzluk bildiren edat. (Çuvaşçada 2. ve 3. şahıslarda fiilden önce kullanılır) *ан çыр* Yazma. *ан çыртар* Yazdırma.

ан- (an-) İnme, batmak (güneş), gelmek. *Шупашкартан Хусана антăм* Çeboksarı'dan Kazan'a geldim. *анат анмась-* İştahı olmamak.

ана I (ana) Çene.

ана II (ana) Ağıl. *ана пĕвĕ* Ağıl işareti. *ана пĕ* Ağıl genişliği.

ана III анă (ana, anî) Delik. *алăк ани* anahtar deliği. *чĕрече ани* Pencere yeri. *кĕне ани* Yaka yeri. *кăкшăм ани* Testi ağzı. *вĕлле ани* Kovan deliği. *кăмака ани* Fırın ağzı. *чĕре ани* Kulakçık.

ана пыйти (ana pıyti) Topuz (Topuz dikenini)

ана-çаран (ana-ş'aran) Tarla, çayır.

анаконда (anakonda) Anakonda. (Amerika kıtasında yaşayan çok büyük bir yılan türü)

аналăх/ антăрлăх (analîh, antîrlîh) Gem.

анализ (analiz) Analiz, tahlil, inceleme.

анализла- (analizla-) Analiz etmek, tahlil etmek, incelemek.

аналоги (analogi) Benzerlik, anoloji.
аналогине, аналоги тăрăх Anolojiye göre, benzerliğe göre.

анăра-, антăра- (anıra-, antîra-) Sersemleşmek, aptallaşmak, şuurunu kaybetmek.

анăраш (anîrîş) Sayıklamak, bir şeyi tekrar etmek, mırıldanmak.

анăш (anış) *анăш пълтăм* Yoruldu, bitti.

анекдот (anekdot) Anekdot, fıkra, kısa hikâye.

анекдотла (anekdotla) Anekdot şeklinde, fıkra şeklinde, anekdota benzer, fıkraya benzer.

анес (**корăкĕ**), **енечем**, **ĕнеç кĕпçи**, **çĕрçи кипçи** (anes, korîkî, eneçem, ĭneş' kîpş'î, ş'îrş'î kîpş'î) Frenk kimyonu.

ани (anî) Kaynana.

анис (anis) Bir anason çeşidi. *йăрăм хĕрлĕ анис* Çizgili, çubuklu anason.

анка- (anka-) Açlıktan eziyet çekmek.

анкар- (ankar-) Düşünmek, anlamak.

анкарти (ankarti) Harman yeri, bostan, sebze bahçesi.

анкă-минкĕ (ankî-minkî) Deli, çılgın, akılsız, kalın kafalı, hafızasız, aptal. *анкă-минкĕ сурăх* Koyun

анкăминкĕлентер- (ankkîminkîlenter-) Sersem olmak, sersemlemek, çıldırmak, anormal durumda olmak.

анкета (anketa) Anket, soru listesi.

анла- (anla-) Daha geniş yapmak için ev çuhasını sermek.

анлă (anlî) Geniş, serbestçe. *анлă хăма* Geniş tahta. *анлă кăкăр* Geniş göğüs. *анлă определени* Geniş tanımlayan. *анлă предложени* Geniş cümle.

анлăн (anlîn) Genişçe, serbestçe.

анлăраххăн (anlîrahhîn) Daha geniş.

анлăшĕ (anlîşî) Genişlik. *ĕç анлăшĕ* İş genişliği.

анне (anne) Anne. *аннĕ, аму* Senin annen. *амăшĕ* Onun annesi. *аннеçĕм* Anneciğim.

анонимлă (anonimlî) Anonim, isimsiz. *анонимлă (ятсăр) çыру* İsimsiz mektup.

анпуççи (anpu ş' ş'î) Omuz.

анра-/антăра- (anra-/antîra) 1. Sersem olmak, sersemlemek, bayılmak, şuuru-nu kaybetmek. 2. Beyinsiz, hafızasız, düşüncesiz, aptal.

анра-/анрат- (anra-/anrat-) Aptallaştırmak, sersemlettirmek, sersemleştirmek, aptal etmek.

анраш- (anraş-) Sayıklamak, bir şeyi tekrar etmek, mırıldanmak.

анраштар- (anraştar-) Tutkallamak, yapıştırmak.

ансат (ansat) 1. Hafif, kolay. 2. Hafifçe, kolayca.

ансăр (ansîr) 1. Dar, sıkı. 2. Dar şekilde.

ансăрлан- (ansîrlan-) Darlaşmak, daralmak, ensizleşmek.

ансăрлат- (ansîrlat-) Daraltmak.

ант (ant) Yemin, and. *ант ту-* Yemin etmek.

анта- (anta-) Nişan almak, çizmek, göstermek, tayin etmek, yolunu beklemek, izlemek, takip etmek.

антар- (antar-) İndirmek, üzerinden çıkarmak, almak, toplamak, atmak, düşürmek, doldurmak.

антăра- (antîra) Sersemleşmek, aptallaşmak, şuurunu kaybetmek.

антăра кăшман (antîra kîşman) Andız otu.

антăрлăх (antîrlîh) Gem.

антăс курăкĕ (antîs kurîkî) Keklik gözü bitkisinin bir türü.

антăх- I (antîh-) 1. Boğulmak (Dumandan veya öksürükten). 2. Darbeden sersem olmak. 3. Izdırıp çekmek, zülmek, son derece yorulmak. 4. Açgözlülük etmek.

антăх- II (antîh) Temin etmek, and içmek.

антăхтар- (antîhtar-) Nefesi tutmak, soluğu tutmak.

антăхтаракан (анчăхтаракан) газ
(antıhtarakan/ançıhtarakan gaz) Boğucu gaz.

антенна (antena) Anten.

античный (antiçniy) Antik, eski.

антологи (antologi) Antoloji.

антилопа (antilopa) Antilop.

антоним (antonim) Zıt, karşıt anlamlı.
антоним сăмахсем Zıt, karşıt anlamlı kelimeler.

анттипе, хёвел анттипе/хёвел аннă вăхăтра (anttipe, hıvel anttipe/hıvel annı vıhıtra) Güneşin batış zamanı.

анчах (ançah) Ancak, sadece.

анчăк (ançık) Köpek, köpek yavrusu.

анчоус (ançous) Hamsi balığı.

апай (apay) Annem, kaynanam.

апан(ан) (apan-an) Beklenmedik bir ağrı, korku ifadesi.

апат (apat) Yemek, yiyecek, gıda. *ирхи апат* Kahvaltı. *кăнтăрлаху апат* Öğle yemeği. *каçхи апат* Akşam yemeği. *вырăс апачё* Rus kahvaltısı (Sabah 8-10 arasında). *апат çу-* Yemek yemek. *апат çитер-* Yemek yedirmek. *апата кай-* Yemeğe gitmek, yemeğe çıkmak. *апата лар-* Yemeğe oturmak. *апат ларт-* Yemek masasına oturtmak. *лаша апачё* Yem (at yiyeceği).

апат-çимёç (apat- ş'imiş') Farklı yiyecekler, yemekler. *апат-çимёç промышленноçё* Yemek sanayi.

апатла- (apatla-) Doyurmak.

апатлан- (apatlan-) Yemek yemek.

апатлă (apatlı) Yemekli, yiyecekli.
апатлă вырăн Yemekli yer.

апăрша (apırşa) Kötü, talihsiz, bahtsız.

апăс (apıs) Eski dualarda rahip. *апелляци* Müracaat, başvuru. *апелляци пар-* Müracaat etmek, başvurmak.

апельсин (apel'sin) Portakal.

апи (api) Anne.

апла (apla) Böyle. *пирĕн шутна апла мар* Bizim hesaba göre böyle değil. *апла пулсан* Böyle olursa, böyle ise.

апла-капла (apla-kapla) Şöyle böyle. *апла-капла ан шухăшла* Şöyle böyle düşünme. *апла мар, ак капла* Öyle değil işte böyle.

аплипех (aplipeh) Bu şekilde, böyle, böylece.

аполлон (apollon) Apollon kelebeği.

апостроф (apostrof) Kesme işareti.

аппа (appa) 1. Abla.

аппалан- (appalan-) 1. Boşa uğraşmak, boş yere uğraşmak. 2. El işiyle uğraşmak.

аппаланчăк (appalançık) Avare, boş gezen, işsiz.

аппарат (apparat) Makine.

апрель (aprel') Nisan.

аптăра- (aptıra-) Şaşırmak, kendini kritik bir durumda hissetmek, aklını kaybetmek, ne yapacağını bilememek.

аптăрат- (aptırat-) Bıktırmak, usandırmak, bıkkınlık, usanç vermek.

аптăратмăш (aptıratmış) Bıktırıcı, usandırıcı.

ар (ar) Bay, erkek. *ара çум* Ergenliğe geçiş.

ара I (ara) Ara papağan (Amerika'da yaşayan uzun kuyruklu papağan).

ара, вара II (ara, vara) Öyle mi? Sahi mi? acaba! *юрё ара* Tamam, olur.

Араб (Arab) Arap.

Арабла (Arabla) Arapça.

аравасăр (aravasır) Çokça, oldukça, fark edilir şekilde, alışılmamış. *аравасăр нысăк* Alışılmamış derecede büyük.

аран (aran) Ancak, zorlukla, güçlülükle.

аран-аран (aran-aran) Zar zor.

аранçă (aranş'ı) Biraz, az, bir parça, azıcık.

арăк (arık) Etek, giyimin alt kısmı.

арăм (arım) Kadın, eş, evli kadın.

**арăм курăкĕ, арăм ву(ы)тĕ, шăшлă
вутĕ** (arım, kurıkı, arım vutı, şışlı vutı)
Yavşan otu.

арăмла (arımla) Kadınca, kadın gibi.
арăмла тумланнă Kadın gibi giyindi.

арăмутĕ (arımuti) Pelin, pelin otu.

арăслан/ услан кайăк (arıslan/ uslan
kayık) Aslan.

арăш-пирĕш/арăс-пирĕс (arış-pirış/arıs-
piris) 1. Düzensiz, dağınık. 2. İlişkisz,
alakasız. 3. Devamsız, süreksiz, basit
düşünceli. 4. Şakacı, boşboğaz, geveze.
арăш-пирĕш калаçу Saçma sapan ko-
nuşma.

арбуз (arbuз) Karpuz. *арбуз шывĕ* Karpuz
suуu.

арго (argo) Argo. *арго сăмахĕ* Argo keli-
me.

арестле- (arestle-) Tutuklamak, haczet-
mek.

аристократи (aristokrati) Aristokrasi.

аристократла (aristokratla) Aristokrat,
aristokrat gibi.

арифметика (arifmetika) Aritmetik.
арифметика задачисем Aritmetik
sorunlar.

арифметикăлла (arifmetikilla) Hesaba
ait, hesap.

арка- (arka-) Karıştırmak (Yün, yapağı,
tiftik).

аркан- (arkan-) 1. Karışmak, şaşırmak. 2.
Dağıtmak, saçmak. *ўксе арканчĕ* Düşüp
dağıldı. 3. Dalgalanmak.

арканчăк (arkançık) Karışmış, karışık.

аркат- (arkat-) 1. Karıştırmak, şaşırtmak.
2. Ortadan kaldırmak, tahrip etmek,
yıkmak. 3. Dağıtmak, saçmak.

аркаш- (arkaş-) Karıştırılmak.

аркă (arkı) Etek, giyimin aşağı kısmı.

арла- (arla-) Eğirmek.

арлан (arlan) Hamster. *Европа арланĕ*
Avrupa hamsteri. *сăрă арлан* Boz
hamster.

арлă (arlı) Evli kadın.

арлă-арăмлă (arlı-arımlı) Karı koca. *арлă-
арăмлă пурăнаççĕ* Karı koca yaşıyor-
lar.

арлăх (arlıh) Cins, cinsiyet. *арлăх
çитĕнĕвĕ* Olgun büyüklük çağı, reşit-
lik. *арлăх тĕлĕшĕнчен* Cinsiyet husu-
sunda.

армак-чармак (armak-çarmak) Becerik-
siz, mantıksız, biçimsiz, münasebetsiz,
manasız. *армак-чармак куçлă* Büyük
faltaşы gibi gözlere sahip.

арман (arman) Değirmen. *вут арманĕ*
Ateş değirmeni. *çул арманĕ* Yel de-
ğirmeni. *шыв арманĕ* Su değirmeni.
кĕрне арманĕ Bulgur, yarma değirme-
ni.

арманалла (armanalla) Değirmene doğru.

арманти (armanti) Değirmende bulunan,
değirmene ait.

арми (armi) Ordu, asker.

армутĕ/эрĕм (armuti/érim) Pelin, pelin
otu (Boyu bir metreye kadar ulaşabilen
birkaç yıl yaşayabilen, özel kokulu, acı
lezzetli ve sarımtırak renkte bir bitki).
хура армутĕ Kara pelin.

Армян/Эрмен (Armyan/Érmen) Ermeni.

армян хура çĕленĕ (armyan hura ş'ileni)
Ermeni kara yılanı.

арпа (arpa) Hububatın savrulmasından
hasıl olan süprüntü, kabuk.

арпаш-/арпашăн- (arpaş/arpaşın) 1. Ka-
rışmak, bozulmak, düzensizleşmek.
çўçĕсем арпашăнса пĕтнĕ Saçları
bozuldu, dağıldı. 2. Uğraşmak, gürültü
etmek, uğuldamak,

арпаштар- (arpaştar-) Karıştırmak, kar-mak.
арсăр/арсăр арăм (arsır/arsır arım) Bekâr kadın, dul, kız.
арсăрлăх (arsırlıh) Dulluk.
арсури (ar ş'uri) Orman devi.
арсурилле (ar ş'urille) Orman devi gibi.
арсурилле кăшкăр- Orman devi gibi bağır-mak, ses çıkarmak.
арсын (arş'in) Erkek. *арсын ача* Erkek çocuk.
арсынла (ar ş'inla) Erkek gibi. *хёрсем арсынла тумланнă* Kızlar erkek gibi giyindi.
артикуляци (artikulyatsi) Boğumlanma.
артикуляци хăнăхăвĕсем Boğumlanma yatkınlığı.
артиллери (artilleri) 1. Topçu. 2. Ateşli silahlar. 3. Bu silahlarla teçhiz edilmiş ordu bölümü.
артиллерист (artillerist) Topçu.
артист (artist) Artist.
артистла (artistla) Artist gibi.
архаизм (arhaizm) Eskilik, arkaizm.
архар (arhar) Yaban koyunu.
археологи (arheologi) Arkeoloji.
архив (arhiv) Arşiv.
архиври (arhivri) Arşivdeki, arşivde bulun-an. *архиври документсем* Arşiv malzemesi, arşiv belgeleri.
архитектура (arhitektura) Mimari.
арча (arça) Sandık, kutu. *укча арчи* Para sandığı, para kutusu.
арчари (arçari) Sandıktaki, kutudaki.
аршăн (arşin) Arşın. *аршăн çурă* 1, 5 arşın. *аршăн та чĕрĕк* 1, 25 arşın.
аршăнла- (arşinla-) Arşınlamak, arşın değerinde ölçmek.
ас (as) Hafıza, akıl. *асра тăт-* Akılda tutmak, hafızada saklamak. *аса ил-* Hatırlamak. *аса кил-* Aklına gelmek.

асран кай- Aklından çıkmak, unutmak. *асран кайми* Unutulmaz, akıldan gitmez.
ас- (as-) 1. Azmak, şıarmak, kendini kaybetmek, normal durumdan çıkmak, ke-pazelikler yapmak, kudurmak, coşmak (Rüzgâr hakkında). 2. Kötüleşmek, bozulmak, iltihaplanmak. (Yara hakkında)
асав (asav) *асав хăяр* Tohumluk salatalık. *асав шăл* Azı dişi.
аса ил- (asail-) Hatırlamak, aklına getirmek.
аса илĕ (asailü) Hatırlama.
асаймăç/асамçă (asaymış'/ asamş'ı) Büyü-cü, sihirbaz.
асамат кĕпĕрĕ (asamat kîpîrî) Gök kuşa-ğı.
асамлă (asamlî) Sihirli, büyü-lü.
асанне/асланне/аслă **анне**
 (asanne/aslanne/ aslî anne) Nine, baba-anne. *асаннĕ*, *асламу* Nine. *асламăшĕ* Onun ninesi. *асаннемĕр* Ninemiz. *асаннĕр*, *асламăр* Nineniz. *асанне сарри* Eğrelti otu.
асап (asap) Azap, hasret, sıkıntı.
асаплан- (asaplan-) Azap çekmek, azaplanmak, hasret çekmek.
асаплантар- (asaplantar-) Azaplandırmak, dert çektirmek, hasret çektirmek.
асаплă (asaplî) Azaplı, dertli.
асаплăх (asaplîh) Izdırap, azap.
асапсăр (asapsır) Izdırap-sız, azapsız, dert-siz.
асар-писер (asap-piser) Çirkin, kötü görü-nüslü.
асат (asat) 1. Bel. 2. Bel kemiğinin eğilme-si. *асат шăмми* Belkemiği. *асат çанни*, *асат хуçни* Bel kemiğinin eğ-rilmesi.

асатте/аслатте/аслă атте (asatte/aslatte/aslı atte) Dede.

асăн- (asın-) Anmak, aklına getirmek, hatırlamak. *асăннă произведени* Adı geçen eser.

асăнмалăх (asınmalıh) Hatıra için, hatıra olarak.

асăнтар- (asıntar-) Hatırlatmak, aklına getirmek.

асăрха- (asırha-) Fark etmek, farkına varmak, farkında olmak, aklında tutmak.

асăрхавлă (asırhavlı) Dikkate değer, dikkat çekici, cezp edici. *асăрхавлă вырăнсем* Hatırlama yeri, dikkat çekici yer.

асăрхамасăр (asırhamasır) Tesadüfen, kazara, fark etmeden.

асăрхамасла (asırhamasla) Tesadüfî bir şekilde, tesadüfen.

асăрхан- (asırhan-) Çekinmek, sakınmak, korumak.

асăрханарах (asırhanarah) Daha dikkatli.

асăрхануллă (asırhanullı) Dikkatli.

асăрханулăх (asırhanulıh) Dikkatlilik.

асăрхаттар- (asırhattar-) Dikkat ettirmek, dikkat çekmek.

асăрхаттарни (asırhattarni) Not, dipnot.

аскарида (askarida) Askaris.

аскăн (askın) 1. Heyecanlı, dizginsiz, azgın, kudurmuş. 2. Açık, çözülmüş, ahlsız.

аскăнлан- (askınlan-) 1. Heyecanlanmak. 2. Sefalete düşmek, ahlaksızlaşmak.

аскăнлăх (askınlıh) 1. Taşkınlık, öfke, kudurma, uyarma. 2. Sefalet ve ahlak bozukluğu.

аскăнчăк (askınçık) 1. Deli, çılgın, kudurmuş kişi. 2. Delilik, çılgınlık, cinnet.

аслан- (aslan-) 1. Büyümek, genişlemek. 2. Büyüklenmeye başlamak, kibirlenmeye başlamak.

аслати (aslati) Gök gürültüsü, gök gürlemesi. *аслати авăтатъ* Gök gürliyor.

аслатилле (кёрлет) (aslatille kırlet) Gök gürlemesi gibi, gök gürliyor gibi.

аслатиллĕ (aslatillı) Gök gürlemesiyle aynı anda olan.

аслă (aslı) 1. Büyük. *Аслă Отчественнăй Вăрçă* İkinci Dünya Savaşı. *аслă çын* Büyük insan. 2. Ferah, engin, geniş. *Аслă Патăрyel* Büyük Batıryel. *аслă çул* Büyük yol. *аслă урам* Büyük cadde 3. Eski, yaşlı, uzun, yüksek. *аслă ишкул* Yüksek okul. *аслă хур-*, *асла хыв-* Saygı göstermek, gurur duymak, önem vermek.

аслăк (aslık) Kuru ot ambarı, sundurma, hangar. *аслăк çийĕ аслăк айĕ* Ambarın altında hayvanların yürüdüğü mekan.

аслăлан- (aslılan-) 1. Büyümek, genişlemek. 2. Büyüklenmeye başlamak, kibirlenmeye başlamak.

аслăлат- (aslilat-) Büyütmek, genişletmek.

аспид (aspid) Apsis (Amerika'da ve Afrika'da yaşayan zehirli yılan).

асра-тĕсре(asra-tisre) Çok seyrek.

асса-хĕссе (assa-hisse) Kıyısında, son sınırında, yetersiz.

ассăн (assın) Derinden, zorla. *ассăн ассăн сывла-* Zorlukla nefes almak.

асси (assi) 1. Sonuncu, sonraki, en sonuncu. 2. Küçük, yeterli derecede gelişmemiş. *чĕн асси, хур асси* Hasta, yetersiz büyümüş civciv, kaz yavrusu.

ассимиляци (assimilyatsi) Benzeşme, benzeşim. *ассимиляци процесĕсем* Benzeşme süreci. *ассимиляци ту-* Benzeşmek, benzetmek.

астар- (astar-) 1. Normal halden çıkmak, esrimek, anormalleşmek. 2. Yaramazlık yapmak, kepezelik yapmak. 3. Ahlakını bozmak, şımartmak, yüz vermek. *астарса чĕн-* İşaret vermek, çağırmak.

астармăш (astarmış) Çekici, cezbedici, cazip.

астăвасса (astıvassa) *энĕ (эсĕ, вăл, энур. . .)* *астăвасса* Akla getirmek.

астив- (astiv-) Denemek, tatmak, tadına bakmak.

астивтер- (astivter-) Tatturmak, denettirmek.

асту- (astu-) 1. Hatırlamak, aklına gelmek. 2. Fark etmek, dikkat etmek. 3. Karımak, kucaklamak.

астумасăр (astumasır) İstemeyerek, gayri-ihtiyarî.

астутар- (astutar-) Hatırlamak, aklına getirmek.

асфальт (asfalt') Asfalt.

асфальтлă (asfal'tlî) Asfalt, asfaltlı.

аça (a ş'a) 1. Erkek, baba. *аça йымă* Erkek köpek. *аça сысна* Erkek domuz. *аça кушак* Erkek kedi. *аça хур, хур аци* Erkek kaz. *аça кишĕр, кишĕр* Havuç. 2. Gök gürültüsü, gök gürlemesi. *аça çанрĕ* Gök gürledi, yıldırım çarptı.

аçаллă-амаллă (aş'allî-amallî) Analı babalı.

аçаллă-ывăллă (aş'allî-ıvıllî) Oğullu babalı.

аça-чиçем (aş'a-ş'ış'im) Yıldırım, şimşek.

аçатукка/арçын аппа (aş'atukka/arş'ın appa) Erkek gibi kadın.

аçиллĕ (aş'illî) Üst üste, dağınık bir şekilde.

аçлăк (aş'lîk) Gömlek astarı (Gömleğin üst kısmında)

аçлăклă (aş'lîklî) Astarlı. *аçлăклă кĕне* Astarlı gömlek. *аçлăксăр кĕне* Astarsız gömlek.

аçтаха (aş'taha) Ejderha.

Аçтăрхан (aş'tırhan) Astrahan şehri.

ат- (at-) 1. (Karlı yolda) gitmek, (çamurlu yolda) gitmek, (bataklıkta) gitmek. 2. Karışmak, dolaşmak. *лаша атрĕ* Atın ayakları dizginlere dolaştı.

аталан- (atalan-) Gelişmek, ilerlemek, oluşmak, sağlamlaşmak.

аталану (atalanu) Gelişme, ilerleme.

атаман/ утаман (ataman/ utaman) Ataman, elebaşı, çetebaşı.

аташ (ataş) Adaş.

аташ- (ataş-) 1. Yolunu kaybetmek, yolunu şaşırmak. 2. Yanılmak, hata yapmak.

аташтаракан курăк (ataştarakan kurık) Boru çiçeği (50-200 cm'ye kadar büyüyebilen bir yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitki)

аташу/аташни (ataşu/ ataşni) Yanılgı, hata.

атă (atî) Çizme. *кĕчче атă, кăçатă* Keçe çizme. *сăран атă* Çizme. *атă кĕли* Topuk, ökçe. *атă кунчи* Çizme koncu, konç. *атă курăкĕ* Eğrelti otu, eğrelti. *атă пушмак* Ayakkabı.

Атăл (Atıl) İdil ırmağı. *Шурă Атăл* Ak İdil, Kama ırmağı.

атăçă (atış'î) Ayakkabıcı, kunduracı.

атăш курăкĕ (atış kurîkî) Eğrelti, eğrelti otu.

аткăлăх (atkîlh) Eğrelti, eğrelti otu.

атлас (atlas) Atlas.

атма (atma) Küçük balık ağı, serpmе.

атмосфера (atmosfera) Atmosfer.

атом (atom) Atom.

атомлă (atomlî) Atom, atomlu.

аттăк/аттăш/ аткă курăкĕ (atîk, attîş/ atkî kurîkî) Eğrelti, eğrelti otu.

атте (atte) Baba. *атте килӗ* Baba evi.

атте-анне (atte-anne) Anne baba, ana baba.

аттесӗр-аннесӗр (attesir-annesir) Anasız babasız. *аттесӗр-аннесӗр ӳсрӗм* Annesiz babasız büyüdüm.

аттестат (attestat) Diploma, ilmühaber.

аттестаци (attestatsi) Rütbe verme, terfi.

аттестациле- (attestatsile-) Terfi ettirmek, rütbe vermek.

атту (attu) Başka türlü, sanki, yoksa, illa.

атя (atya) Haydi!

афалина (afalina) Bir yunus türü.

аффикс (affiks) Ek. *сӑмах тӑвакан аффикссем* Yapım ekleri.

ахах (ahah) İnci, akik.

ахах-мерчен (ahah-merçen) Değerli, değerli süs eşyası.

ахахлӑ рак хуранӗ (ahahlı rak huranı) İncili yumuşakça, inci istridyesi.

аххаллӗн/ахаллӗн/ ахаллин (ahhallin/ahalın/ahallin) Başka türlü, farklı biçimde.

ахаль, ахаллех (ahal'/ahalleh) 1. Şöyle böyle, ne iyi ne kötü, temelsiz, sebersiz. *ахаль мар, ахальтен мар* Boş yere değil, boşuna değil. *ахаль синчен* Boş yere, boşuna. 2. Alışılmış, sıradan. *ахаль чухне* Boş zaman. *ахаль сынсем* Sıradan insanlar.

ахӑлтат-/ ахӑлтатса кул- (ahiltat-/ahiltatsa kul-) Yüksek sesle gülmek.

ахӑлти (ahilti) Kahkaha, kahkaha atan.

ахӑр/ахӑрне(х)/ахӑртнех (ahir/ahirne-h/ahirtneh) Muhakkak, kesinlikle.

ахӑр- (ahir-) 1. Sesli gülmek, bağırarak, kahkaha atmak. 2. Uğuldamak (Rüzgâr).

ахӑр самана/ ахӑр самани (ahir samana/ahir samani) Ahir zaman.

ахӑраш- (ahıraş-) Sesli gülmek, kahkaha atmak.

ахӑрма/ ахӑрма чӑвар (ahırma/ahırma çivar) Yaygaracı.

ахлат- (ahlat-) İnlemek, iç çekmek, soluk almak

ахрат (ahrat) Alışılmamış, sıra dışı. *ахрат сырма* Çok derin çukur.

ахутник/ухутник (ahhutnik/ uhutnik) Avcı.

ача (aça) 1. Çocuk, bebek. *алӑри ача арчӑн ача* Süt çocuğu. *арçын ача, ывӑл ача* Erkek çocuk. *хӗрача* Kız, kız çocuk. *кӗлти ача* Dişirahim, döl yatağı. *ача кӳпчекӗ, ача кӗни* Çocuk önlüğü. *ача кипки, ача читти* Kundak bezi. *ачаран юулнӑ арӑм* Doğurma yaşını aşmış kadın. *ача ту-, ача сырат-* Çocuk doğurmak. *ача сыратмалли сырт* Doğum evi. 2. Çocuk. *ача сачӗ* Çocuk bahçesi.

ачалла (açalla) Çocuk gibi, çocukça. *ача-нӑча сӑмахӗ* Çocuk dili.

ачаллӑ (açallı) Çocuklu, çocuk sahibi.

ача-пӑча/ачапча (aça-pıça/açarça) Çoluk çocuk. *ача-нӑча сӑмахӗ* Çocuk dili.

ачаслу форми (açaşlu formi) Okşama biçimi.

ачаллӑ-пӑчаллӑ/ачапчаллӑ (açallı-pıçallı /açarçallı) Çoluk çocuk sahibi.

ачалӑх (açalîh) Çocukluk.

ачамак/ача амакӗ (açamak/aça amakî) Doğum hastalığı, doğumdan sonra meydana gelen hastalık.

ачарах (açarah) Daha çocuksu. *ачарах чухне* Çocukluk zamanında, çocuklukta.

ачасӑр (açasır) Çocuksuz.

ачасӑрлӑх (açasırlîh) Çocuksuzluk.

ачаш (açaş) 1. Şımarık, şımartılmış, kaprisli. 2. Şımarıklık. *ачааша вӗренӗ*

Kaprisli, kaprise alışı. 3. Şefkatle, yumuşakça, nazlı nazlı.

ачашла- (açaşla-) Okşamak, sevmek, nazlı büyütmek.

ачашлан- (açaşlan-) Sevilmek, okşanmak, rahatına bakmak.

ачашлу форми (açaşlu formi) Okşama biçimi.

ачăлташ (ačıltaş) Şap.

аш I (aş) Et. *ёне ашĕ* İnek eti. *така ашĕ* Keçi eti. *сурăх ашĕ* Koyun eti. *ут ашĕ, лашиа ашĕ* At eti. *кайăк ашĕ* Kuş eti. *аш апачĕ* Et yemeği, etli yemek. *аш хатĕрлевĕ, аш-какай хатĕрлевĕ* Kasaplık hayvan eti satın alma.

аш- II (aş-) 1. (Kar, çamur üzerinden) aşmak, üzerinden geçmek. 2. Eşmek.

аша пултăран (aşa pultıran) Tavşancıl otu (1-2 metre yükseklikte birkaç bir yıldan fazla yaşayabilen, otsu, beyaz çiçekli otsu bir bitki).

ашак (aşak) Eşek. *ашак тухи* Sıpa.

ашакла (aşakla) Eşekçe, eşek gibi.

ашăк (aşık) 1. Ağaç liflerinden örülmüş at çulu. 2. At çulu, beygir örtüsü.

ашăлли (aşılli) Havlu, peşkir.

ашăм (aşım) Döşeme.

ашăх- (aşih-) 1. Sesli sesli gülmek, gürültü yapmak. 2. Doyasıya beslenmek, tam tadını çıkarmak.

ашкăн- (aşkın-) 1. Yaramazlık etmek, oynayıp zıplayıp eğlenmek, kavga çıkarmak. 2. Hırsızlık yapmak, çalmak.

ашкăнтар- (aşkıntar-) Şımartmak, yüz vermek, hoş görmek.

ашкăнчăк (aşkınçık) Yaramaz, afacan, şirret, edepsiz.

ашлан-/какайлан- (aşlan-/kakaylan-) İltihaplanmak. *унăн кучĕсем ашлансах кайнă* Onun gözü iltihaplandı.

ашкăр-/ ашкăрса үс- (aşkır-/aşkırsa üs-) Büyümek, genişlemek, dallanıp budaklanmak.

ашлă апат (aşlı apat) Etli yemek. *ашлă яшика* Etli çorba.

аш-пăш (aş-pış) Her türlü et.

аэроподром (aéropodrom) Hava alanı.

аэроплан (aéroplan) Uçak.

аяк (ayak) Kenar, yan, kıyı. 2. Uzak. *аяк çул* Uzak yol.

аякка (ayakka) Uzağa. *аякка ан кай!* Uzağa gitme.

аяккалла (ayakkalla) Uzağa, uzağa doğru.

аяккăн/айăккăн (ayakkın/ayıkkın) Yan yana. *хăрах айăккăн* Bir yanda.

аякпĕрчи (ayakpırçı) Eğe, kaburga kemiği.

аякра (ayakra) Uzakta. *аякра вăрман курăнать* Uzakta orman görünüyor.

аякран (ayakran) Uzaktan.

аякри (ayakri) Uzakta, uzaktaki. *аякри çын* Uzaktaki kişi.

аял (ayal) Alt, aşağı, alt kısım. *аял енĕ* Alt tarafı.

аяла (ayala) Aşağıya.

аялалла (ayalalla) Aşağıya doğru.

аялта (ayalta) Altta, aşağıda.

аялтан (ayaltan) Alttan, aşağıdan.

аялти (ayalti) Alttaki, aşağıdaki. *вĕсем аялти хутра (хутĕнче) пурăнаççĕ* Onlar alt katta oturuyorlar.

Ă ă

ăв- (iv-) Ovmak, ovalamak, ezmek, ufalamak.

ăвăн- (ivîn-) Hevesinde olmak, peşinde olmak, arzulamak.

ăвăн тукатмăш курăкĕ (ivîn tukatmîş kurîkî) Eğreli otu, eğreli (Çok yıllık çiçeksi ve otsu bir bitki).

ăвăс I (ivîs) Balmumu, mum.

ăвăс II (ivîs) Titrek kavak, akçakavak.

ăвăслăх (ivîslîh) Titrek kavaklığı, titrek kavağı bol yetişen yer.

ăйăр (iyîr) Kuşun kuyruk tarafı.

ăйă (iyî) Araba, yüklü araba.

ăма/ăмма (îma/îmma) Neden, ne için?

ăман (îman) Solucan, yağmur kurdu.

ăмăр I (îmîr) Hayvan göğsü.

ăмăр II (îmîr) Durgun, bulutlu (hava)

ăмăрт- (îmîrt-) Yarışmak, önüne geçmek, birisinden atik davranmak.

ăмăрт кайăк (îmîrt kayîk) Kartal. *вăрăм хуреллĕ тинĕсă ăмăрт кайăкĕ* Uzun kuyruklu deniz kartalı. *масарă ăмăрт кайăкĕ* Şah kartal.

ăмăрту (îmîrtu) Yarışma.

ăмра (îmra) Hayvan göğsü.

ăмсан- (îmsan) Haset etmek, tamah etmek, kıskanmak.

ăмсанакан (îmsanakan) Haset, kıskanç, tamahkâr.

ăмсантар- (îmsantar-) Kiskandırmak.

ăн I (în) Hafıza, akıl. *ăна кĕр-* Aklına gelmek. *ăнтан кай-* Hafıza kaybetmek. *ăнтан яр-* Aklından çıkarmak.

ăн- II (în-) Ulaşmak, başarmak, başarılı olmak. *вĕсен вильăхă ăнать* Onların hayvanları çok ürüyor. *сурĕн пăрçа ăнать* Sizin nohut iyi çıktı. *ĕçă ăнать* İş iyi gidiyor.

ăна-куна (îna-kuna) Hiçbir şey, bir şey. *ăна-куна асăрхамарăм вара* Hiçbir şeyi fark etmedim.

ăнашкал (înaşkal) Ona benzer, onun gibi.

ăнăç (îni ş´) Başarı.

ăнăраш- (îniıraş-) Düşünmek, anlamak, kavramak, idrak etmek.

ăнăçлă (îniş´lî) Başarılı, faydalı, anlaşılır.

ăнăçлăх (îniş´lîh) Başarılilik, başarılı olma.

ăнăçсăр (îni ş´sîr) Başarısız, sonuçsuz, faydasız.

ăнăçтар- (îniş´tar-) Başarılı olmak, sonuç almak, ulaşmak.

ăнăçу (îni ş´u) Başarı.

ăнăçулă (îni ş´ullî) Başarılı, neticelenmiş, faydalı, isabetli.

ăнкай (înkay) *пĕрă ăнкай* Sürekli, her zaman.

ăнкар-/ăнкарт- (înkar-/înkart) Düşünmek, anlamak, kavramak, idrak etmek.

ăнкару (înkaru) Anlayışlilik, zekilik.

ăнкарусăр (înkarusîr) Anlayışsız, idraksiz.

ăнла- (înla-) Anlamak, kavramak.

ăнлав (înlav) Kavram.

ăнлани (înlanni) Anlama, kavrama, kavrayış.

ăнланмалла (înlanmalla) Anlaşılır, erişilir, açık. *ăнланмалла чĕлхене сырни* Anlaşılır bir dille yazılmış.

ăнлантар- (înlantar-) Açıklamak, anlatmak, izah etmek.

ăнлану (înlanu) Kavram, anlayış, telakki, düşünce.

ăнланулăх (înlanulîh) Anlaşılabilirlik.

ăнланулă (înlanullî) Kolay, anlaşılır.

ăнлă/ăнлă-пуçлă (înlî/înlî puş´lî) Ağırbaşlı, ciddi, muktedir, aklıselim, açık.

ăнман (înman) Başarısız, verimsiz, faydasız. *кăçалă пăрçаă ăнман (нулман)* Bu yıl nohut iyi olmadı.

әнпуç/тәнпуç (ĩnpuř / tĩnpuř) Akıl, idrak, anlayışlılık, zekilik.

әнпуçсăр/ тәнпуçсăр (ĩnpuř'sĩr/ tĩnpuř'sĩr) 1. Kalın kafalı, anlayışı zayıf, akılsız, anlamsız. 2. Anlaşılmaz şekilde, aptalca.

әнраш- (ĩnrař-) 1. Sayıklamak, bir şeyi tekrar etmek, mırıldanmak. 2. Düşünmek, anlamak, kavramak, idrak etmek.

әнсăр/ тăнсăр (ĩnsĩr/tĩnsĩr) 1. Akılsız, hafızasız, unutkan. 2. Dalgın dalgın.

әнсăрлан-/ тăнсăрлан- (ĩnsĩrlan- / tĩnsĩrlan-) Dalgınlaşmak, unutkanlaşmak, sağduyusunu kaybetmek.

әнсăрлăх/ тăнсăрлăх (ĩnsĩrlĩh/tĩnsĩrlĩh) Anlayışsızlık, kalın kafalılık.

әнсăрт курăк(ĕ)/ әнсăрт ути (ĩnsĩrt kurĩk-ĩ/ ĩnsĩrt uti) Keklik gözü (Otsu, birkaç yıl yaşayabilen kırmızı çiçekli bir bitki.)

әнсăртлăх (ĩnsĩrtlĩh) Anilik.

әнсăртран (ĩnsĩrtran) Tesadüfi bir şekilde, beklenmeden, aniden.

ăнтар- (ĩntar-) Ayarlamak, işler duruma getirmek, çoğaltmak, artırmak.

ăнтăл- (ĩntĩl-) İstemek, hedefini takip etmek, çalışmak, gayret etmek.

ăнтăлу (ĩntĩlu) İstek, özlem, heves, arzu.

ăнтăраш- (ĩntĩrař-) Sayıklamak, bir şeyi tekrar etmek, düşünmek.

ăнтăх- (ĩntĩh-) 1. Boğulmak. 2. Darbeden sersemleşmek. 3. Izdırap çekmek.

ăпăр-тапăр (ĩpĩr-tapĩr) Eski püskü eşya, pılı pırtı.

ăравасăр (ĩravasĩr) Çokça, oldukça, fark edilir şekilde.

ăракатка (ĩrakatka) Saadet, talih, baht.

ăрасна (ĩrasna) Ayrı, müstakil, kendine özgü, özel, başka.

ăрасналăх (ĩrasnalĩh) Özellik, belirlilik, alışılmamışlık.

ăрат (ĩrat) Soy, nesil, akraba.

ăратлан- (ĩratlan-) 1. Sevinmek, bayram etmek, eğlenmek, neşelenmek. 2. Soylaşmak, nesilleşmek (hayvanlar için).

ăратлă (ĩratlĩ) Asil, soylu, damızlık. *ăратлă вăкăр* Damızlık öküz.

ăратлăх (ĩratlĩh) Soy/cins oluş. *ăратлăха хăвар*-Tohumluk bırakmak, damızlık bırakmak.

ăратне (ĩratne) Akraba, akrabalık.

ăрăс Şans, talih, baht.

ăрăскал (ĩrĩskal) Saadet, baht, talih.

ăрăскаллă (ĩrĩskallĩ) Şanslı, bahtlı, talihli.

ăристан (ĩristan) Tutuklu, kürek mahkûmu.

ăркай (ĩrkay) Alabalık.

ăрлат- (ĩrlat-) Hırlamak, kükremek, hor-murdanmak, hırlamak.

ăрлаттар- (ĩrlattar) Kükretmek, hırlatmak.

ăру (ĩru) Soy, nesil, boy. *çамрăкăру* Genç nesil. *çĕнĕăру* Yeni nesil. *ăру нуçлăхĕ* Boy lideri.

ăрша (ĩrřa) Başakların içinde meydana gelen siyah toz.

ăс I (ĩs) Akıl, anlayış, öğüt, tavsiye. *вăл манаăсначĕ* O bana akıl verdi. *ăсăкĕр-* Akıllanmak, akılı başına gelmek. *ăсранкай (мух-)* Akıldan çıkmak. 2. *ăс мут-* Çıkış yolu bulmak.

ăс- II (ĩs-) (su vb.) Çekmek, daldırarak almak.

ăса (ĩsa) Mekik (dokuma).

ăсан I (ĩsan) Kayın tavuğu.

ăсан- II (ĩsan-) Geçirilmiş olmak, gönderilmiş olmak. *мислĕк уяăсанчĕ* Gübre tarlaya götürüldü.

ăсат- (ĩsat-) Yolcu etmek, uğurlamak, eşlik etmek.

ăсату (ĩsatu) Yolcu etme, gönderme.

ăскă (ĩskĩ) (Ağ örgülü) Kepçe, balık kepçesi.

ăскăч (iskîç) Un veya zahire doldurmak için kullanılan küçük kürek.

ăсла- I (isla-) Düşünmek, icat etmek, uydurmak.

ăсла II (isla) Üzün sırası, sıra. *ăсларax căpa* Tam hazır olmayan bira.

ăслав (islav) Neden, sebep, bahane.

ăслай (islay) Tarz, usul, yöntem.

ăслайла- (islayla-) Tarz bulmak, yöntem bulmak, usul bulmak.

ăслă (islî) Akıllı, uslu, zeki.

ăслăла- (islîla-) Düşünmek, icat etmek.

ăслăлан- (islîlan-) Akıllanmak, akli başına gelmek.

ăслăлăх (islîlîh) İlim, bilim.

ăслăлăхлă (islîlîhlî) Bilimsel, ilmî.

ăс-пуç (is-puç') Akıl, bilinç, sağduyu.

ăссăн/ ёссён (issîn/issîn) Bağımsız olarak, kendiliğinden, kendi kendine.

ăссăр (issîr) Aptal, düşüncesiz, havai, hopra.

ăссăрлан- (issîrlan-) Aptallaşmak, hoppalaşmak, basitleşmek.

ăссăрлăх (issîrlîh) Aptallık, düşüncesizlik, hoppalık.

ăста (îsta) Usta, uzman. *вăл тёрлэ чёлхесене аста нёлнэ* O, çeşitli dilleri iyi bildi.

ăстакан (îstakan) Bardak.

ăстала- (îstala-) Yapmak, icat etmek.

ăсталан- (îstalan-) Ustalaşmak, uzmanlaşmak.

ăсталăх (îstalîh) Ustalık, uzmanlık. *чыру асталăхэ* Yazı ustalığı, yazı sanatı.

ăстан I (îstan) 1. Boy, pos, endam. 2. Tezgâh.

ăстан II (îstan) Ustaca, ustalıkla.

ăс-тăн (is-tîn) Bilinç, hafıza, akıl.

ăстăнлăх (îstînlîh) Bilinçlilik, akıllılık.

ăст(ă)рăм (îst-î-rîm) Kez, defa, an, sefer.

ăс-хакăл (is-hakîl) Bilinç, akıl, zihin özelliği.

ăшта (îşta) Nerede. *ăшта пурăнатăн?* Nerede yaşıyorsun? *ăшта каятăн?* Nereye gidiyorsun? *ăшта килчэ унта* Nereye geldi? *кирек ашта пулсан та* Nerede olursa olsun.

ăштан (îştan) Nereden.

ăштиçук/ăштаçук (î ş'ti ş'uk/ îş'ta -ş'uk) Alçak, huysuz, fena, kötü.

ăштёлте (î ş'tîlte) Nerede.

ăштёлтен (î ş'tîlten) Nereden.

ăшти (îş'ti) Nereden, nereli. *эсир аштимем пулатăр* Siz nerelisiniz? *эпир Пинерсем* Biz Piner'den.

ăт- (ît-) Kazanmak, yenmek.

ăтăр (îtir) Su faresi, su samuru.

ăттар- (ittar-) Kaybetmek, yenilmek.

ăш (îş) 1. İç, karın. *ăш йышăнмăсть* İç kabul etmez. *ăш хытти* Açlık, susamışlık. *манăн аш хытрэ* Susadım. *ăш чирёсем* İç hastalıkları. *ăш анни* Fıtık.

2. Öz, iç, orta. *ăш вăркани* Endişe. *ăш пăшăрханни* Kalp ağrısı. *ăш çунни* Kasvet, hüznün. *ăш тулни* Canı sıkılma, üzüntü. 3. İç. *кукăль ашэ* Böbrek içi. 4. Astar, iç. *çёлэк ашэ* Şapka içi.

ăшала- (îşala-) 1. Kızartmak, kavurmak. 2. Vurmak, cezalandırmak.

ăшалан- (îşalan-) 1. Kızarmak, kavrulmak. 2. Endişelenmek, üzülmek.

ăшалантар- (îşalantar-) 1. Kızarttırmak, kavurtmak. 2. Vurmak, dövmek, sıkıştırmak.

ăшаланчăк (îşalançîk) Acelecî.

ăшă (îşî) 1. Sıcak, sıcaklık. *ăшă тич* Çok terlemek. *мунчара ашă сахал* Banyoda sıcaklık az. *ăшă шыв* Sıcak su. 2. Sıcak, has, candan.

ăшăлла (îşîlla) Sıcak bir şekilde.

ăшăн- (îşîn-) Isınmak, sıcaklaşmak.

ăşăť- (ışıt-) Isıtmak, yakmak, sıcaklaştırmak.

ăşăx (ışih) Küçük, ufak, sığ (su).

ăşăxlan- (ışihlan-) Suyu azalmak, sığlaşmak.

ăşăxlăx (ışihlîh) Sıgılık.

ăşkap (ışkap) Dolap.

ăşne (ışne) Orman içindeki boşluk, boş yer.

ăşri (ışri) İç, içte, içteki. *ăşri uyxăşcem* İçteki düşünceler, sırlar.

ăştalan- (ıştalan-) 1. Kızarmak, kavrulmak. 2. Endişelenmek, üzülmek.

ăştolpi (ıştol'pi) Keten bezi.

ăşşă(ě) (ışşı) Hatta, bir de.

ăşşăn (ışşîn) Sıcak, candan, şefkatle. *kuxăcemăşşăn năxaççě* Gözleri sıcak bakıyor.

ăşçik (ışçik) 1. İç, bağırsaklar. *ăşçikkinе кăлар, тасат-* İçini temizlemek. 2. Duygu, duyum, iç dünya. 3. Evde giyilen iç giyim. 4. İçerik.

Б б

багаж (bagaj) Bagaj. *багаж квитанцийӗ*
Bagaj fişi.

багажник (bagajnik) Bagaj yeri.

багет (baget) Çerçevelik, pervaz.

бадмингтон (badmington) Bedmington.

бадмингтонла (badmingtonla)
Bedmington oynamak.

база (baza) 1. Baz, sütun altlığı, sütun tabanı. 2. Esas, temel, baz.

базальт (bazalt') Bazalt madeni.

байка (bayka) Pazen.

бакалея (bakaleya) Bakkaliye.

баклажан (baklajan) Patlıcan.

баклан (baklan) Karabatak. *беринг бакланӗ* Bering karabatağı. *галапагос бакланӗ* Galapagos karabatağı. *перу бакланӗ* Peru karabatağı. *пӗчӗк баклан* Küçük karabatak.

бактери (bakteri) Bakteri, mikrop.

бактериле- (bakterile-) Bakteri bulaştırmak, mikrop bulaştırmak.

бактерилен- (bakterilen-) Bakterilenmek, mikropolanmak.

бактериллӗ (bakterilli) Bakterili, mikrop-lu.

бал (bal) Balo. *çӗнӗ çул балӗ* Yeni yıl balosu.

балаган (balagan) Derme çatma baraka.

балалайка (balalayka) Balalayka (Telli bir müzik aleti).

баланс (balans) 1. Denge, muvazene. 2. Bilanço, balans.

балансла- (balansla) Dengelemek, ayarlamak.

балерин (balerin) Balerin.

балет (balet) Balet.

балкон (balkon) Balkon.

балл (ball) 1. Derece. 2. Not, numara.

баллада (ballada) Ballad.

балласт (ballast) Yük, ağırlık, lüzumsuz yük.

баллистика (ballistika) Balistik.

баллон (ballon) Balon.

бальзам (bal'zam) 1. Pelesenk yağı, pelesenk. 2. Bir tür alkollü içki.

бальюстрада (bal'yustrada) Parmaksızlık, tırabzan.

бамбук (bambuk) Hint kamışı, bambu.

банан (banan) Muz.

банда (banda) Eşkıya çetesi, şebeke.

бандаж (bandaj) Bağ, bandaj.

бандероль (banderol') 1. Büyük paket, koli. 2. Bandrol.

бандит (bandit) Haydut, eşkıya.

бандитла (banditla) Haydutça, eşkıyaca, eşkıya gibi, haydut gibi. **банк** (bank) Banka. *государство банкӗ* Devlet bankası.

банка (banka) Kavanoz, kutu, şişe.

банкет (banket) Ziyafet, şölen.

банкир (bankir) Banker.

банкрот (bankrot) Müflis, batkın.

бант (bant) Piyango.

бар (bar) Bar, pavyon.

барабан (baraban) Trompet, bir tür davul.

барак (barak) Baraka.

баржа (barja) Duba, mavna.

барка (barka) Büyük gemi.

барокамера (barokamera) Barometrik hücre.

барокко (barokko) Barok.

барометр (barometr) Barometre.

барон (baron) Baron.

баррикада (barrikada) Barikat.

бас (bas) Bas.

баскетбол (basketbol) Basketbol.

баскетболист (basketbolist) Basketbolcu.

баскетболла (basketbolla) Basketbol oynamak.

басня (basnya) Fabl.

бассейн (basseyn) Havuz.
бастион (bastion) Tabya, kale.
батальон (batal'on) Tabur.
батарейка (batareyka) Pil, elektrik pili.
батарейя (batareya) Batarya.
батист (batist) Patiska.
батон (baton) Somun ekmek.
батрак (batrak) Rençber, çiftçi.
батракла (batrakla) Rençber gibi.
баул (baul) Bavul
бахча (bahça) Bahçe.
бахчаçă (bahça ş'î) Bahçıvan.
Бацилла (batsilla) Basil, mikrop.
башня (başnya) Kule.
бегемот (begemot) Su aygırı.
бедуин (beduin) Bedevi.
Белорус (Belorus) Beyaz Rus. *белорус*
чĕлхи Beyaz Rus dili, Beyaz Rusça.
Белорусла (Belorusla) 1. Beyaz Rus dili.
 2. Beyaz Rus gibi.
белуга (beluga) Büyük mersin balığı.
бензин (benzin) Benzin.
бензовак (benzovak) Benzin deposu.
бензовоз (benzonoz) Benzin taşıyan sarnıç
 kamyonu.
бензоколонка (benzokolonka) Benzin
 istasyonu.
бергамот (bergamot) Bergamot ağacı,
 bergamot armudu, bey armudu.
берданка (berdanka) Rus berdanka tüfeği.
берет (beret) Bere.
беседка (besedka) Kulübe.
бетон (beton) Beton.
бетонла- (betonla-) Betonlamak, beton
 dökmek.
библи (bibli) İncil.
библиограф (bibliograf) Bibliyograf.
библиографи (bibliografi) Bibliyografya.
библиотека (biblioteka) Kütüphane.
библиотекарь (bibliotekar') Kütüphaneci.
бивак (bivak) Açık ordugâh.

бигуди (bigudi) Bigudi (saç kıvrırmak için
 kullanılan madeni çubuk).
бизон (bizon) Bizon.
билет (bilet) Bilyet.
билетёр (bilyetyor) Biletçi.
биллион (billion) Milyar.
бильярд (bil'yard) Bilardo.
бильярдла- (bil'yardla) Bilardo oynamak.
бинокль (binokl') Dürbün.
бинт (bint) Sargı.
бинтла (bintla) Sarmak, sargı sarmak.
биографи (biografi) Biyografi.
биографиллĕ (biografillĕ) Biyografik.
биолог (biolog) Biyolog.
биологи (biologi) Biyoloji.
биофизика (biofizika) Biyofizik.
биплан (biplan) Çift satırlı uçak.
бирка (birka) Plak, tabela, pul.
бирюза (biryuza) Firuze.
бланк (blank) Damgalı kâğıt, matbu sayfa.
блиндаж (blindaj) Blindaj, kazamat, mu-
 hafaza siperi.
блок (blok) Blok.
блокада (blokada) Abluka, kuşatma.
блокнот (bloknot) Not defteri, ajanda.
блюдо (blyudo) 1. Tabak, kap. 2. Yemek.
бойкотла-/ бойкот ту- (boykotla-/boykot
 tu-) Boykot etmek.
бокс (boks) Boks.
боксёр (boksyor) Boksör.
боксла- (boksla-) Boks müsabakası yap-
 mak.
Болгар (Bolgar) Bulgar.
Болгарла (Bolgarla) Bulgarca.
больница (bolnitsa) Hastane.
большевик (bolşevik) Bolşevik.
большевикла (bol'şevikla) Bolşevik,
 Bolşevikçe.
большевиклан- (bol'şeviklan-) Bolşevik-
 leşmek.
бомба (bomba) Bomba.

бомбӑла- (bombıla) Bombalamak.
бон (bon) Mahya kirişi.
ботаник (botanik) Botanik uzmanı.
ботаника (botanika) Botanik bilimi.
брак I (brak) Nikâh, evlenme.
брак II (brak) Iskarta, kusurlu mal.
бракла- (brakla) Iskartaya çıkarmak.
брезент (brezent) Branda bezi.
бригада (brigada) Ekip, kol, tim. *ударля*
бригада Vurucu tim.
бригадир (brigadir) Ekip başı, tim başı.
брикет (briket) Briket.
бриллант (brillant) Pırlanta.
бритва (britva) Ustura.
бронза (bronza) Bronz.
бронзӑла- (bronzıla-) Bronzlaşmak.
бронхит (bronhit) Bronşit.
броня (bronya) Rezervasyon.
брюки (bryuki) Pantolon.
бубен (buben) Tef.
буддизм (buddizm) Budizm.
будильник (budil'nik) Çalar saat.
будка (budka) Kulübe.
буй (buy) Şamandıra.
бук (buk) Akgürgen, kayın
букварь (bukvar') Alfabe kitabı.
буксир (buksir) 1. Römorkör. 2. Halat,
 yedek halatı.
букинист (bukinist) Sahaf.
букса Dingil kovanı.
буксир 1. Yedek, yedek halatı. 2. Römör-
 kör.
булавка Toplu iğne.
булат Polat (kılıç).
бульдог Buldok.
бульдозер Buldozer.
бункер (bunker) Kömürlük.
бур (bur) Delgi, burgu, delme makinesi.
буржуазия (burjuaziya) Burjuvazi.
буржуалла (burjualla) 1. Burjuvazi. 2.
 Burjuvaziye göre, burjuvazi gibi.

бурильщик (buril'şçik) Sondajcı, sondaj
 makinesi.
бурка (burka) Yamçı, kepenek.
бурки (burki) Keçe potin, keçe çizme.
бурлак (burlak) Yedekçi, halatla gemi
 çeken işçi.
Бурят (Buryat) Buryat.
Бурятла (Buryatla) Buryatça.
бутылка (butılka) Şişe.
буфет (bufet) Büfe.
буханка (buhanka) Bir tane ekmek.
бухгалтери (buhgalteri) Muhasebe.
бухгалтер (buhgalter) Muhasebeci.
бухта (buhta) Koy.
былина (bılina) Destan, kahramanlık tür-
 küsü.
бюджет (budjet) 1. Bütçe. 2. Bütçe.
бюджет укşı Bütçe geliri.
бюллетень (byulleten') 1. Tebliğ, bildiri.
 2. Bülten.
бюро (byuro) Büro.
бюрократ (byurokrat) Bürokrat.
бюрократла (byurokratla) Bürokratik.

В в**вагон** (vagon) Vagon.**вазелин** (vazelin) Vazelin.**вайән-шайән** (vayın-şayın) Kolayca, şaka olsun diye, gelişi güzel, yarım yamalak, baştan savma, zar zor.**вайăкла-** (vayıkla-) 1. (zorla) Irzına geçmek, zorlamak. 2. Zaman tutmak.**вайкăн-** (vaykın-) 1. Atmak, atılmak, çevrilmek. 2. Sallanmak, sallanmaya başlamak.**вак I** (vak) Kesir. *вуншарлă вак* Onlu kesir. *ахаль вак* Basit kesir. *вак хисенĕ, валеçĕ хисен ячĕсем* Kesirli sayı sıfatı.**вак II вакă** (vak/ vakĭ) Buzda açılmış geniş delik. *вак куçĕ* Delik gözü, ağzı.**вак III вакă** (vak, vakĭ) Küçük, ufak, ufak tefek. *вак çĕрулми* Küçük patates. *вак укça* Bozuk para.**вак-тĕвек** (vak-tĕvek) Ufak tefek. *вак-тĕвек тавар* Ufak tefek mal.**ваккăн/ ваккăн-тĕвеккĕн** (vakkĭn/ vakkĭn-tĕvekkĭn) Azar azar, ufak tefek.**вакла-** (vakla-) 1. Ufalamak, parçalamak, ufak tefek etmek. *вут(ă) вакла-* Odun kırmak. 2. Bozdurmak. *укça вакла-* Para bozdurmak.**ваклан-** (vaklan-) Ufalanmak, parçalanmak.**ваклани** (vaklani) Parçalanma, ufalanma.**вакша** (vakşa) Sincap.**вал I** (val) Değirmen.**вал II** (val) Sağlamlaştırma, pekiştirme, perçinleme.**вал III** (val) 1. Ön. 2. Şark, doğu.**валак** (valak) Oluk(ğu) (su oluşu, değirmen arkı, tekme, yalak).**валашка/вăлашка** (valaşka/vĭlaşka) Çamaşır teknesi.**валем** (valem) 1. 5-6 pudlu samanın küçük tınazı. 2. Paylaşımда düşen pay.**валемле-** (valemle-) Parçalara ayırmak, bölmek, paylaştırmak.**валеç-** (vale ş'-) Dağıtmak, üleştirmek, bölüştürmek.**валеçĕн-** (valeş'ĭn) Parça parça olmak, ufalanmak, bölünmek, ayrılmak.**валеçни/ валеçĕ** (vale ş'ni/vale ş'ü) Dağıtım, dağıtma, bölüştürme, dağılım, bölüşüm. *валеçĕ хисенĕ, валеçĕ хисен ячĕсем* Üleştirme sayı sıfatı.**валĕ** (valĭ) Bölük, bölüm, kısım, parça, pay.**валли** (valli) (Son ek) İçin. *ман валли* Benim için. *сан валли* Senin için. *ун валли* Onun için.**валтанхи** (valtanhi) İlk, birinci, öndeki, ilerideki.**ван-** (van) 1. Kırılmak, parçalanmak, yıkılmak, ortadan kalkmak, bozulmak, dökülmek. 2. Dökülmek (ekmek hakkında).**ванна** (vanna) Banyo. *хĕвел ванни* Güneş banyosu.**вантă** (vantĭ) Balık kapanı, balık tuzağı.**вану/ ванни** (vanu/vanni) Kırılma, dökülme, parçalanma.**ванчăк** (vançĭk) Kırık, parça, kırıntı, enkaz, yıkıntı, kalıntı. *кĕленче ванчăкĕ* Cam kırıntısı.**вар I тип вар** (var, tip var) Çukur, hendek.**вар- II** (var-) Gömmek. *çĕр айне вар* Yer altına gömmek.**вар III** (var) Pişmiş reçine, pişmiş katran.**вар IV варă** (var/varĭ) 1. Orta, öz, göbek. 2. Mide, karın, iç. *вар анни* Fitik. *вар нусни* Karın masajı. *Варринче* Ortasında, arasında.**вар пир** (var pir) İyi liften hazırlanmış keten bezi.

вара (vara) 1. Sonra, sonradan. 2. İse, ki, ya, aynı, ne var ki, ancak, fakat, gene de. *ёşe варана ан хăвар* İşini sonraya bırakma. .

варак (varak) Küçük çukur, yatak. *шыв вараке* Su yatağı.

варала-/ варла- (varala-/varla-) Kirletmek, bulaştırmak, lekelemek, berbat etmek.

варалан-/ варлан- (varalan-/varlan-) Kirilenmek, bulaşmak, berbat olmak.

варалантар- (varalantar-) Kirletmeye, bulaşmaya, lekeliendirmeye, berbat etmeye olanak sağlamak, imkân vermek.

вараланчăк (varalançık) Pis, kirli, pasaklı.

варалаттар- (varalattar-) Kirlettirmek, lekelettirmek, berbat ettirmek, bulaştırtmak.

варанкка (varankka) Huni.

варарах/ варарахпа (vararah/vararahpa) Biraz sonra.

варăн- (varın-)Boğulmak, gömülmek. *юр айне варăн-* Kar altına gömülmek.

варăш/ варăш кёпши (varış/varış kîp ş'î) Maydanoz, deli maydanoz.

варăшлан- (varışlan-) Aşmak, geçmek, dönüşmek

варвитти (varvitti) İshal. *юнăй варвитти* Kanlı ishal, dizanteri.

варени (vareni) Reçel.

вариант (variant) Varyant, varyasyon, tür, çeşit.

вариантă (variantla) Varyantlı. *икё вариантă* İki varyantlı.

варинкке (varinkke) Huni.

варка- (varka-) 1. Sızlamak, sızlanmak, acı duymak. 2. Kederlenmek, özlemek.

варкăш- (varkış-) Esmek, dalgalanmak, havalanmak, kımıldamak, sallanmak.

варкăштар- (varkıştar-) Estirmek, dalgalandırmak, kımıldatmak vb.

варлан- (varlan-) Tanışmak, arkadaş olmak, dost olmak. *варланса нурăн-* Sevgi içinde yaşamak.

варлă (varlî) 1. Mideli, karınlı. 2. İyi kalpli, candan, yürekten, arkadaş canlısı. *варли* Âşık.

варли (varli) Kız arkadaş.

вартă I, вартала- (varta-/ vartala-) Yontmak.

вартă II (varta) Ağaç özü.

вар-хырăм (var-hırım) İç organlar, içerik, iç. *вар-хырăм тифё* Karın tifosu, tifo.

васак (vasak) Öz, göbek, orta, yonga.

вассалла (vasalla) Vasal.

васан/ васам (vasan/vasam) 1. Çay, dere. 2. Saban çizgisi, saban izi.

васка- (vaska-) Acele etmek. *васкарах çÿрёр* Hızlı hızlı yürüyünüz. *ан васкăр* acele etmeyin. *манăн васкамалла* Benim acele etmem lazım.

васкав (vaskav) İvedilik, acillik.

васкавлă/ васкаварлă (vaskavlî/vaskavarlî) 1. Acele, acil, ivedi, süreli, vadeli. *васкавлă еш, çыру* acele iş, acele mektup. 2. Aceleyle, çabucak.

васкат- (vaskat-) Acele ettirmek, sıkıştırmak.

вастра (vastra) Becerikli, usta, hünerli, çevik, kıvrak. *васка* Babayiğit, kardeş, arkadaş.

ват I (vat) Safra suyu. *чăх ваче* Tavuk safrası. *нат хамни* Safra kesesi

ват II (vat) İşte, bu kadar, zaten.

ват- (vat-) Kırnak, parçalamak, yıkmak, bozmak, berbat etmek, yaralamak.

ватă (vatî) İhtiyar, koca, eski, köhne, eski püskü. *ватă(ă) асамме* Büyük babanın babası, büyük dede. *ватă(ă)*

асаттесем Atalar. *ват кукамай* Büyük nine (anne tarafından) *ват кукаси*, *ват кукаси* Büyük dede (anne tarafından) 2. İhtiyarlık, yaşlılık, eskimişlik, ihtiyar kadın, yaşlı insanlar. *ват кёрхё* Yaşlı cadaloz kadın. *ват суннă* Hafızasını yerinde olmayan yaşlı.

ватă-вётё/ватти-вётти (Vatî-bitî/vattî-vitti) Yaşlılar gençler.

ватăл- (vatîl-) Yaşlanmak, ihtiyarlamak, eskimek, köhneleşmek

ватăлăх (vatîlîh) İhtiyarlık, yaşlılık, eskimişlik.

ватăлла (vatîlla) Yaşlılığa doğru, ihtiyaerlığa doğru.

ватăлмалăх (vatîlmalih) İhtiyarlık, yaşlılık, eskimişlik.

вата/ ваткă (vata/vatkî) Pamuk, vatka.

ватек (vatek) Kekeme.

ватлăхра (vatlîhra) Yaşlılıkta, ihtiyarlıkta.

ватрас (vatras) Ölü tay, kedi, köpek vb. toplayan.

ваттар- (vattar-) Kırdırmak, dağıttırmak, tahrip ettirmek, bozdurmak vb.

ваттисем (vattisem) Yaşlılar, atalar. *ваттисем каланă сăмахсем*, *ваттисен сăмахёсем* Atasözleri.

вача (vaça) Çıradan yapılmış balık tutma takımı.

вахта (vahta) Vardiya, nöbet.

вашават (vaşavat) 1. Konuksever, güler yüzlü. 2. Çevik, kıvrak, becerikli, hamarat.

вашаватлă (vaşavatlı) Güler yüzlü, konuksever, hamarat. .

вашак (vaşak) 1. Sinirsel, sinirli, asabi, telaşlı insan.

вашак/ вашмак (vaşak/vaşmak) Eğik, eğimli.

вашăккăн (vaşikkîn) Eğimli, meyilli.

вашăклан- (vaşıklan-) Meyil vermek, eğimlileşmek.

вашăклат- (vaşiklat-) Eğimlendirmek, meyillendirmek.

вашкăн- (vaşkîn-) Hızlı yürümek, acele etmek.

вашкăрт- (vaşkîrt-) Kurnazlıkla sırrı açığa çıkarmak.

вашмăкла- (vaşmîkla-) Eğimlendirmek, meylettirmek.

вашт/ ваштах (vaşt/vaştah) Canlı olarak, canlı, hareketli, çabucak, çabuk, hızlı. *ваштах кайса кил ха çавăнта* Çabucak oraya git.

вăй (vîy) 1. Güç, kuvvet, zor, geçerlilik, yürürlük, şiddet. *ёç вăйё* İş gücü. *çумчанталăк вăйёсем* Tabiat gücü. *вăй çитнё таран* Güç yettiği kadar, güç yettiği oranda. 2. Ağırlık kaldırmak, ağır eşya kaldırmak, güçle çalışmak.

вăйă (vîyî) Oyun, parti, oynama, çalma, icra, oyunculuk, entrika, oyun, tertip. *ача вăйăи* Çocuk eğlencesi. *вăйă карти* Oyun halkası.

вăйă-кулă (vîyî-kulî) Oyun eğlence.

вăйăкла- (vîyîkla-) 1. Zorla ırzına geçmek, zorlamak. 2. Zaman tutmak.

вăйăн- (vîyîn-) Çok sayıda olmak, bol olmak. *качал тырă нитё вăйăнса нулă* Bu yıl ürün bol.

вăйăн-шайăн (vîyîn-şayîn) Kolayca, şaka olsun diye, gelişi güzel, yarım yamalak, baştan savma, zar zor.

вăйăрхан- (vîyîrhan) 1. Öfkelenmek, kızmak, içerlemek, gücenmek, darılmak, sızlanmak.

вăйă/ вăйăç (vîyî/vîyî ş') Müzisyen, çalgıcı, oyun idarecisi.

вӑйкӑн- (vîykîn-) 1. Atılmak, terkedilmek, bırakılmak, 2. Devrilmek, düşürülmek, eğilmek.

вӑйкӑнтар- (vîykîntar-) 1. Bıraktırmak, terkettirmek, attırmak. 2. Eğdirmek, düşürtmek, devirtmek.

вӑйламас (vîylamas) Çok güçlü.

вӑйлан- (vîylan-) Güçlenmek, sertleşmek, katılaşmak.

вӑйланни (vîylanni) Güçlenme, kuvvetlenme, sertleşme, katılaşma.

вӑйлат- (vîylat-) Güçlendirmek, sertleştirmek, katılaştırmak.

вӑйлату (vîylatu) Güçlendirme, sertleştirme, sağlamlaştırma. *вӑйлату татӑкӗ* Güçlendirme eki.

вӑйлатни (vîylatni) Artırma, şiddetlenme, yoğunlaştırma, hızlandırma, şiddetlenme, artma, yükseltme.

вӑйлатасси (vîylatassi) Büyütme, güçlendirme, yükseltme.

вӑйлӑ (vîyli) 1. Kuvvetli, güçlü, zorlu, şiddetli, sağlam, çetin, etkili. 2. Şiddetle, hızlı, sağlam, sıkı. *вӑйӑтӑтти* Gücü yerinde. *вӑйлӑ степен* En üstünlük derecesi.

вӑйсӑрлан- (vaysîrlan-) Halsiz düşmek, bitkin düşmek, güçten düşmek, güçsüzleşmek.

вӑйсӑрлах (vîysîrlıh) Zayıflık, zaaf, halsizlik, güçsüzlük, çaresizlik.

вӑйсӑрлат- (vîysarlat-) Güçsüzleştirmek, halsizleştirmek, zayıflatmak.

вӑйçеммӗн (vîyş'emmîn) Güç yettiği kadar, gücü oranında.

вӑйçемми- (vîyş'emmi-) Elinden geleni yapmak.

вӑй-хал (vîy-hal) Güç, sağlık.

вӑй-хӑват (vîy-hîvat) Güç kuvvet.

вӑкӑр (vîkîr) Boğa, öküz. *кайӑк вӑкӑр* Yaban öküzü.

вӑкӑрпуç (vîkîrpuş') Yonca.

вӑл (vîl) O. *вӑл кун* O gün. *вӑл вӑхӑтра* O zaman.

вӑла (vîla) Gövde, namlu.

вӑл-ку (vîl-ku) Şu-bu, o veya bu *вӑл-ку пулмасан пырӑн* eğer şu veya bu beni tutmazsa geliyorum.

вӑлт-/вӑлтса ыйт- (vîlt-/vîltsa ıyt-) 1. Birinin ağzını aramak, ağzını yoklamak, öğrenmeye çalışmak. 2. Kinayeli bir şekilde ifade etmek, söylemek.

вӑлта (vîlta) Olta. *вӑлта лантти (хӑми, халкки, хулкки)* Mantar, şamandıra, duba. *Вӑлта çинти* Olta ipi. *вӑлта хулти* Kamış olta.

вӑл тери/ çав тери (vîl teri/ş'av teri) O kadar.

вӑлча (vîlça) Yumurta, havyar, baldır. *вӑлча сӑн-* Yumurtlamak.

вӑлчалӑ/вӑлчӑлла (vîlçallî/vîlçîlla) Havyarlı, yumurtalı. *вӑлчалӑ пула* Yumurtalı balık. *вӑлчӑсар пулӑ* Havyarsız balık.

вӑлькӑш- (vîl'kîş-) Dalgalanmak, havalanmak.

вӑн (vîn) İşte.

вӑпӑр/ вупӑр (vîpîr/vupîr) Çuvaş inanışlarında gökteki ayı yiyebileceğine inanılan kötü ruh.

вӑр- (vîr-) 1. Fırlatmak, atmak, savurmak. 2. vurmak, dövmek; dayak atmak, yumruk atmak.

вӑр (vîr) *вӑр-çаврака* Yusuvarlak.

вӑр-вар (vîr-var) Yıldırım hızıyla. *Вӑр вар иртсе кайрӗ* Çok hızlı geçti, yıldırım hızıyla geçti.

вӑран- (vîran-) Uyanmak, dökülmek, kendine gelmek, ayılmak, canlanmak.

вӑранни (vīranni) Uyanma, uyanış; uyan-dırma, diriltme. *çутçанталăк вӑранни* Tabiatın uyanışı.

вӑрат- (vīrat-) Uyandırmak; tahrik etmek, isteklendirmek, diriltmek, hayat vermek.

вӑрах (vīrlh) Yavaş yavaş, ağır ağır, uzun uzun, uzun zaman, yavaş sesle. *вӑрахаяр-* Fırlatmak, atmak, uzun süre bırakmak, uzun süre için bırakmak. *вӑрахтӗҫемлӗ* Sabırlı.

вӑраххӑн/вӑрахӑн (vīrahhīn/vīrahīn) Ya-vaş yavaş, ağır ağır, yumuşakça, sessizce, çaktırmadan, belli etmeden. *иыв вӑраххӑн юхса выртать* Su yavaş yavaş akıyor.

вӑрахчен (vīrahçen) Uzun uzun, uzun za-man, sürekli, uzun süreç.

вӑрӑ I (vīrī) Hırsız, yankesici. *вӑрӑ ту-* Hırsızlık yapmak.

вӑрӑ II (vīrī) Tohum, çekirdek. *вӗçекен вӑрӑ* Kısa toplanı, acil toplanı. *вӑрӑ пӑйесем* Kotiledon. *вӑрӑ тӗвви* Tohum embriyosu. *кантӑр вӑрри* Kendir tohumu. *вӑрӑ хутаççи* Yumur-talık.

вӑрӑ III (vīrī) (Köprü, ırmak vb.) Ağız, ağzı. *вӑрри* Irmak ağzı. *вылвӑрри* Vıla ağzı.

вӑравай/вӑравайвӗрен

(vīravay/vīravayvīren) Halat, palamar.

вӑр-вар (vīr-var) Hızlı hareket edişi gösteren yansıma kelime birliği. *вӑр-вар çаврӑнкалать* Çabucak dönüyor.

вӑрӑм (vīrīm) 1. Uzun, uzun süreli, yük-sek, uzun boylu; büyük; üstün. 2. Sürekli, uzun süre. *вӑрӑма аняр* Çok uzatma, uzun süre bırakma.

вӑрӑм туна (vīrīm tuna) Sivrisinek. *сив чир вӑрӑм туни* Sıtma sivrisineği, anofel.

вӑрӑм ясмӑк (vīrīm yasmīk) Arpa, buğ-day, fiği.

вӑрӑмӑш(ӗ) (vīrīmş-ī) Uzunluk.

вӑрӑмлан- (vīrīmlan-) Uzakmak.

вӑрӑмлат- (vīrīmlat-) Uzatmak.

вӑрӑммӑн (vīrīmmīn) Uzun uzun, uzun süre.

вӑрӑмсӑмса (vīrīmsīmsa) Su çulluğu, bataklık çulluğu.

вӑрӑмтуна (vīrīmtuna) Sivrisinek.

вӑрӑн- (vīrīn-)Çarpmak, vurmak, istila etmek, çevrilmek, atılmak.

вӑрӑнтар- (vīrīntar-) Atmak, fırlatmak, koşmak.

вӑрӑ-хурах (vīrī-hurah) Hırsız, yankesici.

вӑрка- (vīrka-) Sızlamak; sızlanmak, acı duymak, kederlenmek, özlemek. *аи вӑркать* Kalp ağrıyor. *аи вӑркани* Hasret, özlem.

вӑркӑн- (vīrkīn-) Hemen hareket etmek, hemen yayılmak, atılmak.

вӑркӑнтар- (vīrkīntar-) Atmak, fırlatmak.

вӑркӑт- (vīrkīt) Atmak, fırlatmak, koymak.

вӑрла- (vīrla-) Çalmak, hırsızlık yapmak.

вӑрлӑх (vīrlīh) Tohum, çekirdek. *вӑрлӑх фончӗ* Tohum stoğu. *сортлӑ вӑрлӑх* Yüksek kaliteli tohum. *ырӑ вӑрлӑх, таса вӑрлӑх* İyi tohum, kaliteli tohum. 2. Köken, asıl, akraba, cins, soy, ırk.

вӑрлӑхлӑх (vīrlīhlīh) Tohumluk.

вӑрман (vīrman) Orman. *вӑрман касакан* Oduncu. *вӑрман улми* Yabani elma. *вӑрман ултучӗ* Ormancı. *Вӑрманӗне* Bütün orman. *вӑрман промьшленноçӗ* Orman sanayī. *вӑрман кунçи* Melek otu.

вӑрманалла (vīrmanalla) Ormana doğru, orman tarafına.

вӑрманлӑх (vīrmanlīh) Ormanlık.

вӑрманти (vîrmanti) Ormanda, ormanda bulunan.

вӑрç- (vîrş'-) Dövüşmek, savaşmak, vuruşmak, mücadele etmek. *вӑрçса тӑк* Sövmek. *вӑрçса кай-* Kavga etmek, araları açılmak, çekişmek, kızmak.

вӑрçӑ (vîrş'î) Savaş, kavga, mücadele.

вӑрçӑччен (vîrş'îççen) Savaşa kadar.

вӑрçтар- (vîrş' tar-) Heyecanlandırmak; ilgi uyandırmak; kışkırtmak, asabını bozmak, sinirine dokunmak.

вӑрçчан/ вӑрӑччан (varş'çan/vîrîş'çan) Kavgacı, sinirli.

вӑртах/ вӑртахлӑм (vîrtah/ vîrtahlîm) Tanıdık, akraba olan kişilere hitapta kullanılan hitap sözleri.

вӑрт-варт (vîrt-vîrt) Çabuk, hızlı, acele, bir anda.

вӑрттӑн (vîrttîn) 1. Gizli, sır. 2. Gizlice.

вӑрттӑнлӑ-мӑнлӑ (vîrttînli-mînli) Gizli saklı.

вӑрттӑнлӑх (vîrttînlih) Gizlilik.

вӑршӑл (vîrşîl) Düzgün çıkmamış diş.

вӑсла- (vîsla-) Islık çalmak, uğuldamak.

вӑслат- (vîslat-) Saldırmak, tahrik etmek.

вӑт (vît) İşte; bu kadar, zaten. *вӑт сана каласа парам* İşte sana anlatıyorum.

вӑта/ вӑтаçӑр (vîta/vîtiş'îr) Orta, orta bölüm, orta kısım. *вӑта çӑрӑнче* Ortasında, orta yerinde, arasında. *вӑта пӑрне* Orta parmak.

вӑталӑх (vîtalîh) Ortanca; orta, ortadaki, ortalama.

вӑтам (vîtam) Orta; ortadaki; ortanca; ortalama, ölçülü, ılımlı, ılıman. *вӑтам çын* Orta boylu kişi. *вӑтам икӑл* Ortaokul.

вӑтаммӑн, вӑтамран, вӑтам шутпа (vîtammin/vîtamran/ vîtam şutpa) Ortaca, orta sayıda, orta derecede.

вӑтан- (vîtan-) Utanmak, sıkılmak, çekinmek.

вӑтантар- (vîtantar-) Utandırmak.

вӑтану/ вӑтанӑç (vîtanu, vîtanîş') Utanma, sıkılma, çekinme.

вӑтанчӑк/ вӑтанӑçлӑ (vîtançik/ vîtanîş'îlî) Utangaç, çekingen, sıkılğan.

вӑтанӑклӑн (vîtanîklîn) Utanarak, çekinerek.

вӑта çӑр (vîtaş'îr) Orta.

вӑта çӑрти (vîtaş'îrti) Orta, ortada, ortadaki.

вӑтӑр (vîtir) Otuz. *вӑтӑра кайнӑ, вӑтӑр çине пучнӑ* Otuz yaşına girdi.

вӑтӑрӑн (vîtirîn) Toplam otuz kişi.

вӑтӑрӑн-вӑтӑрӑн (vîtiran-vîtiran) Otuzar otuzar.

вӑтӑрӑшӑ (vîtirîşî) Otuzu. *вӑтӑрӑшӑ ме* Otuzu da.

вӑтӑрмӑш (vîtirmîş) Otuzuncu.

вӑтӑрти (vîtirti) Otuz yaşında olan, otuz yıllık.

вӑтӑршар (vîtirşar) Otuzar. *вӑтӑршар кӑнеке илнӑ* Otuzar kitap satın aldı.

вӑхӑт (vîhît) Zaman, vakit, süre, süreç. *çӑнӑ вӑхӑт* Yeni zaman. *нӑр вӑхӑтра* Bir zamanlar. *юлашки вӑхӑтчен* Son zamanlara kadar. *вӑхӑт обстоятельстве,* *вӑхӑт наречийӑсем* Zaman belirteci.

вӑхӑтӑн/ вӑхӑтӑн-вӑхӑтӑн (vîhîtin/ vîhîtin-vîhîtin) Zaman zaman., zamanla.

вӑхӑтлӑ (vîhîtlî) Süreli, geçici.

вӑхӑтлӑх (vîhîtlîh) Kısa bir süre için. *вӑхӑтлӑх правительство* Geçici hükümet.

вӑхӑтлӑха (vîhîtlîha) Geçici olarak, bir süre için, şimdilik *нӑр вӑхӑтлӑха* Şimdilik, henüz.

вӑхӑтӑнче (vîhîtinçe) Zamanla.

вӑхӑтсӑр (vîhîtsîr) Zamansız.
вӑхӑчӑ-вӑхӑчӑне (vîhîçî-vîhîçipe) Zaman zaman, bazen, seyrek.
вӑчӑра (vîçîra) 1. Zincir; köstek. 2. Sıra, dizi.
вӑш (vîş) Hanımelî.
вӑш-вӑш (vîş-vîş) Çabuk, hızlı, acele.
вӑшӑлтат- (vîşîltat-) Esmek, üflemek, püflemek.
вӑшкӑн- (vîşkîn-) Çabuk hareket etmek, hızlı hareket etmek.
вӑшкӑт- (vîşkît-) 1. Fırlatmak, savurmak, atmak. 2. Çaktırmadan çalmak.
вӑшт/ вӑшт-вӑшт (vîşt-vîşt-vîşt) Hızlı hareketi gösteren yansıma kelimeler. *вӑшт çеç иртсекайрӑ* Bisiklet çok hızlı geçip gitti.
вӑштӑр-ваштӑр (vîştîr-vîştîr) Çabuk çabuk, hızlı.
вводнӑй предложени (vvodnîy predlojeni) Ara cümle.
вводнӑй сӑмах (vvodnîy sîmah) Ara söz.
ведомость (vedomost') Beyanat, kayıt, resmi hesap.
веле-селе (vele-sele) Yavaş, ağırkanlı, şöyle böyle.
велосипед (velosiped) Bisiklet.
вере (vere) Âdet, töre, düzen, usul, kural.
вересӑр (veresîr) Çirkin, kötü, dağınık, karışık, düzensiz.
весерле (veserle) Sırt üstü.
верстак (verstak) Tezgâh.
вертикаллӑ (vertikallî) Dikey, düşey.
веç I веçех (veş'/ veş'eh) Hepsi, tamamı, bütünü, hepsi, istisnasız.
веç II (veş') İşte, şurada. *веç унта ыртат* İşte orada yatıyor.
ветеринар (veterinar) Veteriner.
вечер (veçer) Gece. *литература вечерӑ* Edebiyat gecesi.

вешалка (veşelka) Askı. *вешалка çинче* Askıda.
вершник/верӑшник (verşnik/verîşnik) Su değirmeni.
вӑл- (vîl-) Ölmek.
вӑлер- (vîler-) Öldürmek; katletmek, yok etmek, imha etmek, ortadan kaldırmak.
вӑлерӑ/ вӑлерни (vîlerü/vîlerni) Öldürme, cinayet, yok etme.
вӑлкӑш- (vîlkîş-) Dalgalanmak, havalanmak.
вӑлкӑштер- (vîlkîşter-) Dalgalandırmak, dağıtmak.
вӑлле (vîlle) Arı kovanı. *рамӑллӑ вӑлле, арча вӑлле* Çerçeveli kovan. *тунката вӑлле, каска вӑлле* Kütük kovan. *вӑлле хурчӑ* Bal arısı. *вӑлле шӑтӑкӑ* Kovan deliği.
вӑллекӑш (vîllekîş) Kovanlık.
вӑллери (vîlleri) Kovanda, kovandaki.
вӑлтӑркке (vîltîrkke) Kararsız, istikrarsız, hafif düşünceli, hafif, yüzeysel, sığ.
вӑлтӑртет- (vîltîrtet-) Görünüp kaybolmak; parıldamak, yanıp sönmek, kırıştırmak.
вӑлтлет- (vîltlet-) Görünüp kaybolmak; uçup gitmek, çok çabuk hareket etmek.
вӑлтрен/ вӑлтӑрен (vîltren/vîltîren) Isırgan. *вӑлтрен вӑтелет-* (*чӑнӑтет-, сӑхатъ-, нӑçертет-*) Isırgan kavurmak, ısırgan yakmak. *вӑлтӑрен турçӑнӑ* Yaban keteni, şeytansaçı.
вӑлтренлӑх (vîltrenlîh) Isırganlık, ısırgan kaplı yer.
вӑр- I (vîr-) 1. Esmek; üflemek, püflemek, 2. şişirmek, pompalamak; aldatmak, dolandırmak. 3. İftira atmak.
вӑр- II (vîr-) Havlamak, ürümek.
вӑрни (vîrni) 1. Esinti, üfleme. 2. Havlama.

вѣре- (vĭre-) 1. Kaynamak. *ѣс вѣрет* İş kaynıyor. 2. Merak etmek, telaşlanmak; zahmet etmek, özlemek.

вѣревçĕ (vĭrevş'ĭ) Büyücü, sağaltıcı, falcı.

вѣремелли температура (vĭremelli tempratura) Kaynama derecesi.

вѣрен- (vĭren-) 1. Öğrenmek, öğrenim yapmak; öğrenim görmek, okumak. 2. Alışmak, benimsemek; özümsemek; özümlemek, sindirmek. *вѣренсе тух-* Bitirmek, mezun olmak. *вѣренекен ача* Öğrenci; çırak.

вѣрен (vĭren) İp. *вѣрен пăти, лаша шалчи* At bağlamak için kazık.

вѣрене (irene) Akçağaç (Acer türü) bitkilere verilen genel bir addır. Kışın yapraklarını döken ağaç ve ağaçlıklardır)

вѣрене тăрри (vĭrene tĭrri) Kanarya.

вѣренекен (vĭreneken) Öğrenci; çırak.

вѣренелĕх (vĭrenelĭh) Akçağaçlık, akçağacın bol olduğu yer.

вѣренле- (vĭrenle-) Atı kazığa bağlamak.

вѣренŷ (vĭrenü) Okuma, öğrenme, tahsil görme, eğitim. 2. Ders, okul. *вѣренŷ çулĕ* Ders yılı.

вѣрент- (vĭrent-) Okutmak, öğretmek; öğrenmek, eğitmek, ezberletmek.

вѣрентŷ/ вѣрентни (vĭrentü/vĭrentni) 1. Okutma, öğretme, eğitme, ezberletme. *вѣрентŷ пайĕ* Eğitim payı. 2. Teori, öğreti.

вѣрет- (vĭret-) Kaynatmak. *вѣретнĕ шыв* Kaynamış su.

вѣрел- (vĭrel-) Nüksetmek.

вѣрĕлни (vĭrĭlni) Nüksetme.

вѣри (vĭri) Sıcak, ateşli, kızgın; hararetili. *вѣри шыв* Kaynamış su, kaynar su. *вѣри çанталăк* Sıcak hava. *вѣри чир* Tifo. *кунта ытла вѣри* Burası çok sıcak.

вѣриле- (vĭrile-) Sodalı suyla yıkamak, sodalı suyla kaynatmak.

вѣрилен- (vĭrilen-) 1. Isınmak, kızarmak, kavrulmak. 2. Heyecanlanmak, sinirlenmek, asabı bozulmak.

вѣрилĕх (vĭrilĭh) Şiddet, hararet.

вѣрилле- (vĭrille-) Şiddetle, sıcak bir şekilde, kızgınlıkla.

вѣрке- (vĭrke-) 1. Kaynaşmak, koşuşmak, öne arkaya mekik dokumak. 2. Dönmek; yana dönmek. 2. Merak etmek, telaşlı olmak.

вѣркĕнтер- (vĭrkĭnter-) Atmak, fırlatmak.

вѣркĕч/вѣркĕç (vĭrkĭç/vĭrkĭş') Demirci körüğü.

вѣркĕш- (vĭrkĭş-) Oraya buraya koşuşturmak.

вѣрле I (vĭrle) Kuzey. *вѣрле енчен* Kuzeyden.

вѣрле II (vĭrle-) *хăна-вѣрле* Misafirler.

вѣрле- (vĭrle-) Kaynaşmak.

вѣрлĕк (vĭrlĭk) Sırık.

вѣр-çĕнĕ (vĭr-ş'ĭnĭ) Yep yeni.

вѣрт-/ вѣрттер- (vĭrt-/ vĭrtter) Üfletmek, püfletmek, havlatmak, estirmek.

вѣрŷçĕ (vĭrŷş'ĭ) Büyücü, sağaltıcı, falcı (Çuvaşlarda şamanların özelliklerini gösteren kişiler).

вѣршел (vĭrşel) Yer kırlangıcı.

вѣршĕн (vĭrşĭn) Yer kırlangıcı, cennet kuşu. *йĕн хŷреллĕ вѣршĕн* İğne kuyruk kırlangıç. *хура вѣршĕн* (шатра чĕкеç) Kara kırlangıç. *шур тилĕклĕ вѣршĕн* Çatal kuyurklı kırlangıç. *шур хырăмла вѣршĕн* Akkarnılı kırlangıç.

вѣселен- (vĭselen-) 1. Kavrulmak, yanmak, alazlanmak. 2. Taranmak. 3. Sinirlenmek, asabı bozulmak; irkilmek.

вѣсем (vĭsem) Onlar.

вѣсенче (vĭsençe) Onlarda.

вӗсенчи (vışençi) Onlardaki, onlarda bulunan.

вӗскӗрт (vışkirt) 1. Köpeği kışkırtmak, saldırtmak. 2. Kışkırtmak, tahrik etmek.

вӗслет- (vışlet-) 1. Köpeği kışkırtmak, saldırtmak. 2. Kışkırtmak, tahrik etmek.

вӗç- (vış'-) 1. Uçmak; uçuşmak, süzülme, acele etmek, çok hızlı gitmek. *вӗçекен курӑк* Karahindiba. *ыйхӑ вӗçрӗ* Uykuka kaçtı. 2. Övünmek.

вӗç (vış') Son bitim, uç, kenar. *ял вӗçӗнче* Köyün kenarında. *пуç вӗçӗ* Baş ucu. *пуç вӗçӗнче* Baş ucunda. *укça вӗçне çитсе килет* Para sonuna geliyor, para bitiyor. *вӗçӗ-хӗрри курӑнмӑсть* Ucu bucağı görünmüyor.

вӗçев (vış'ev) Uçuş.

вӗçe-вӗçӗн (vış'e-vış'in) Birbiri ardından, arka arkaya.

вӗçевçӗ (vış'evş'i) Havacı, pilot.

вӗçер-/ вӗçерт- (vış'er-/vış'ert-) 1. Açmak, çözmek, ayırmak. 2. Altına koymak, altına sürmek.

вӗçерӗн- (vış'erin-) Kurtulmak; fişkırmak; öne geçmek, ayrılmak, kopmak.

вӗçӗмлӗ (vış'imli) Sonlu, bitimli; son.

вӗçӗмрен (vış'imren) Sıkça, çoğu defa, aralıksız.

вӗçӗмсӗр (vış'imşir) Sonsuz; bitmez tükenmez, sürekli, devamlı.

вӗçӗ-хӗррисӗр (vış'i-hirrisir) Sonsuz; bitmez tükenmez, sınırsız.

вӗçкӗн (vış'kın) Kendini öven, gayrı ciddi, basit düşünceli.

вӗçкӗнлен- (vış'kınlen-) Övünmek; yüksekte atmak.

вӗçкӗнлӗх (vış'kınlih) Övüngeçlik.

вӗçкӗнчӗк I (vış'kınçik) Kürekle çalışır-ken savrulan kum tanecikleri.

вӗçкӗнчӗк II (vış'kınçik) Kendini metheden, övüngeç.

вӗçле- (vış'le-) 1. Bilemek, sivriltmek, torna etmek; kemirmek. 2. Tamamlamak, sona erdirmek, sonuçlandırmak. 3. Çekimlemek *вӗçленмен сӑмахсем* Çekimsiz sözcük.

вӗçлев (vış'lev) Hüküm, yargı; son, sonuç.

вӗçлен- (vış'len-) 1. Sivrilme. 2. Sona ermek, bitmek. 3. Çekimlenmek.

вӗçленӗв (vış'leniv) Çekim, çekimlenme. *япала ячӗсен вӗçленӗвӗ, ят вӗçленӗвӗ* İsim çekimi.

вӗçлени формисем (vış'leni formisem) Çekimli biçim.

вӗçленни (vış'lenni) Çekim, eğim, sapma.

вӗçленӳ (vış'lenü) Çekim, eğim, sapma. *вӗçленӳ, вӗçлев, вӗçленни* İsim çekimi.

вӗçлӗ (vış'li) Sonlu, sonuçlu, sınırlı. *шӗвӗр вӗçлӗ* Sivri uçlu.

вӗçме-вӗçӗн (vış'me-vış'en) Ucu ucuna.

вӗçнелле (vış'nelle) Sona doğru, sonuna doğru.

вӗçренвӗçe (vış'renvış'e) Bir baştan bir başa.

вӗçсӗр-хӗрсӗр (vış'sir-xirsir) Sonsuz, bitmez tükenmez, sınırsız.

вӗççӗн (vış's'in) Sadece, sırf, ancak; son derece.

вӗçтер- (vış'ter-) Uçurtmak, hareket ettirmek, acele ettirmek, kudurtmak, azdırmak.

вӗçӳçӗ (vış'üş'i) Havacı, pilot.

вӗт- (vit-) 1. Ütülemek, yakmak, alazlamak, ütmek. 2. Sökmek; kırbaçlamak. 3. Ki, ya; ne de olsa; bilirsin; öyle değil mi?

вӗтел (vitel) Su çulluğu, bataklık çulluğu.

вӗтел- (vitel-) Ufalmak, küçülme.

вӗтеле- (vitele-) 1. Ütülemek; yakmak; alazlamak, dağlamak. 2. Kırbaçlamak.

вѣтелен- (vĭtelen-) 1. Ütülenmek, yanmak, alazlanmak, yakılmak. 2. Merak etmek, telaşlanmak, acele etmek.

вѣтеленчѣк (vĭтеленчĕk) Aceleci, meraklı.

вѣтет- (vĭtet-) Ufalamak.

вѣтѣ/ вѣт (vĭti/ vĭt) 1. Küçük, ufak; ince; sık, sık, hızlı. *вѣт кăшман* Turp. *вѣт мăйăр* Sedir fıstığı. 2. Sıkça, çoğu defa.

вѣтѣ-шакă/ вѣт-шак/ вѣт-шакăр/ вѣтти-шакки (vĭti-şakı/ vĭt-şak/ vĭt-şakır/ vĭtti-şakki) Ufak tefek şeyler, öteberi; ufaklık.

вѣтѣлен- (vĭtĭlen-) Ufalmak, küçülme.

вѣтѣн- (vĭtĭn-) 1. Bir tarafı yanmak, ütülme. 2. Yokluk içinde yaşamak.

вѣтѣннѣ (vĭtĭnnĭ) Kenarı yanık, ütölmüş.

вѣтѣнчѣк (vĭtĭнчĕk) 1. Yanık, ütölmüş. 2. Dar, kıt.

вѣтѣртет- (vĭtĭrtet-) Çiselemek, tırış tırış yürümek.

вѣтлѣх/вѣтѣлѣх (vĭtlĭh/vĭtĭlĭh) Küçük çalılık, genç orman.

вѣттѣн/ вѣттѣн-веттѣн (vĭttĭn/vĭttĭn-vĭttĭn) İnce ince, küçük küçük, sık, sıkça, küçük adımlarla.

вѣче- (vĭçe-) Kızmak, içermek. *вѣчесе çурет* Sürekli kızgın olmak, kızgın yürümek.

вѣче (vĭçe) Kalça kemiği bölgesi. *вѣче шăмми* Kalça kemiği.

вѣчеш- (vĭçeş-) Kavgaya etmek, atışmak, çekişmek, şiddetle tartışmak.

вѣчѣ (vĭçi) Azgınlık, taşkınlık, öfke, intikam, öç.

вѣчѣлен-/ вѣчѣклен- (vĭçĭlen-/vĭçĭklen-) Öfkelenmek, kızmak, sinirlenmek.

вѣчѣллѣ (vĭçĭllĭ) Kindar, öfkeli.

вѣчѣлте-/ вѣчѣлтет- (vĭçĭlte-/vĭçĭltet-) 1. Kaşınmak, gıdıklanmak. 2. Sinirlenmek, asabı bozulmak; irkilmek.

вѣчѣлтеттер- (vĭçĭltet-ter-) Asabını bozmak, sinirine dokunmak.

вѣчѣлти (vĭçĭlti) Kaşıntı yarası.

вѣчѣркен-/ вѣчѣрхен- (vĭçĭrken-/vĭçĭrhen-) Sinirlenmek, asabı bozulmak, kızmak, içermek.

вѣчѣркке (vĭçĭrkke) Öfkeli, çabuk sinirlenen.

вѣчѣх- (vĭçĭh-) 1. Kızmak, içermek, sinirlenmek. 2. İmrenmek, gıpta etmek, kıskanmak

вѣчѣхтер- (vĭçĭhter-) 1. Kızdırmak, sinirlendirmek. 2. Birbirinden ayırmak, ayırtırmak; bağlantısını kesmek.

вѣшѣлтет- (vĭşĭltet-) Kaynaşmak; kımıldamak, oynamak, kıpırdamak.

вѣшле- (vĭşle-) Tazı.

вѣкунья (vikun'ya) Lama.

вил- (vil-) Can vermek, ölmek, gebermek, nefes vermek. *виленчи пулчѣ, вилем некки турѣ, вилии пулчѣ, вилиие печѣ* Ölecek gibi oldu, ölecek gibiydi.

вилѣ (vilĭ) Ceset, ölü, merhum. *вилѣ тăпри, вилтăпри* Mezar toprağı, ölü toprağı. *вилѣ карти* Mezar. *вилѣ шăтăкѣ* Mezar. *вилѣ шывѣ* Ölü suyu.

вилѣм (vilĭm) Ölüm, ecel.

вилѣмлѣ (vilĭmli) Ölümlü, fani.

вилѣмлѣх (vilĭmliĭh) Fanilik, ölümlülük.

вилѣмсѣр (vilĭmsĭr) Ölümsüz.

вилѣмсѣрлѣх (vilĭmsĭrlĭh) Ölümsüzlük.

вилка (vilka) Çatal.

вилнѣ сын сырли (vilnĭ ş'ın ş'ırlı) Gül.

вилтăпри (viltĭpri) Ölü toprağı, mezar toprağı.

винават/винаватлă (vinavat/ vinavatlı) Suçlu.

винаватсăр (vinavatsĭr) Suçsuz.

виноград (vinograd) Üzüm. *виноград эрехѣ (тутлă эрех)* Üzüm şarabı.

винт (vint) Vida.

винтла- (vintla-) Vidalamak.

виитлă (vintlî) Helisel, sarmal, helezonik.

винтовка (vintovka) Tüfek.

вир I (vir) Darı, mısır. *вир кĕрни* Darı, mısır. *вир пăтти* Mısır lapası.

вир II (vir) Step, bozkır. *вир курăкĕ* Hasır otu.

вир III вир-уяр, вир-вир кукамай, вир-виркайăк (vir/ vir-uyar/ vir-vir kukamay/ vir-virkayîk) Uğur böceği.

вир IV вире (vir/vire) Üst, yukarı, kuzey, dağ tarafı, nehrin çıkış tarafı.

вирелле (virelle) Yukarıya doğru, akıntının tersine, *çŭç вирелле тăрать* Saçlar yukarı doğru dikilmiş.

вирĕк (virîk) Ateş, yangın.

вирĕн-/ виркĕн- (virîn-/ virkîn) Çevrilmek, atılmak, fırlamak, acele etmek.

виркĕс (virkîs) Yüksek yer. *вирĕн ял виркĕсре ларать* Bizim köy yüksekte yüksektedir.

вирлĕ (virlî) Güçlü, sağlam, çetin; şiddetli; sert, cesur, yürekli, kıvrak.

вирлĕн (virlîn) Sağlam, sıkı, ciddi olarak, hareketli, çabuk, hızlı.

вирлĕлен- (virlîlen-) Yoğunlaşmak; artmak, hızlanmak, şiddetlenmek; güçlenmek.

вирлĕх (virlîh) Güç, kuvvet, zor, etkililik, etkinlik, şiddet. *сăмахсен вирлĕхĕ* Sözlerin gücü, sözlerin etkinliği.

вирт/вирĕк (virt/virîk) Ateş, yangın. *вирт кайрĕ* Bozkır kavruldu. *вирт яр-* Yakmak, ateşe vermek, kavurmak.

виртле- (virtle-) Kızdırmak, öfkeliendirmek, asabını bozmak, sinirine dokunmak.

виртлеш- (virtleş-) Kızmak, sinirlenmek, asabını bozmak, sinirine dokunmak.

вирхĕн- (virhîn) Çevrilmek, atılmak, fırlamak, acele etmek.

вирьял/вириял (vir'yal/vireyal) Viryal Çuvaşları, Yukarı Çuvaşlar. *вирьял чĕлхи* Çuvaşçanın Viryal/Yukarı ağzı.

вис (vis) Küçük böcek, tatarcık, titrek sinek.

висте-/виселе-/ вистеле- (viste-/ visele-/ vистеле-) İndirmek; çıkarmak, sökmek; kaldırmak, koparmak.

вистен- (visten-) Kopmak; ayrılmak, geri-de bırakmak.

виç- (vi ş'-) 1. Çekmek (ağırlık), gelmek (ağırlık). 2. Ölçmek; prova etmek, denemek.

виçe (vi ş'e) 1. Terazî, baskül. 2. Ölçü, oran, kural. *метр виçисем* Metrik ölçü. *çимĕç виçi* Beslenme ölçüsü. *виçe пуканĕ* Ağırlık. *виçe обстоятельстве, виçe наречийĕсем* Nicelik belirteci.

виçеллĕ (viş'elli) Ölçülü, normal. *нĕр виçеллĕ* Aynı, eşit, aynı ölçüde. *тĕрлĕ виçеллĕ* Çeşitli, türlü, farklı ölçüde.

виçесĕр (vi ş'esîr) Ölçüsüz, oransız, sonsuz.

виçĕм (viş'im) *виçĕмкун* Üçüncü gün. *Виçĕмçул* Üçüncü yıl. *виçĕмкунхи хаçат* Üç günlük gazete.

виçĕн- (viş'in-) Ölçülmek, ölçüşmek.

виçмине (vi ş'mine) Ertesi gün.

виçсĕмĕр (viş'simîr) Üçümüz. *виçсĕмĕр те завода еçлетнĕр* Üçümüzde fabrikada çalışıyoruz.

виçсĕр (vi ş'sîr) Üçünüz.

виççĕ/ виçĕ / виç (vi ş' ş'î/ vi ş'î/ vi ş') Üç.

виççĕлех (viş'ş'îleh) Üç rublelik devlet bileti.

виççĕмĕш (vi ş' ş'imîş) Üçüncü.

виççĕмĕшĕнче (viş'ş'imişinçe) Üçüncü defa, üçüncü defada.

виççĕн (viş'ş'in) Üçü birden.

виççĕр (viş'ş'ir) Üç yüz. *виççĕртенĕрре* Üç yüz bir. *виççĕр те укĕ* Üç yüz iki.

виççĕрĕн (viş'ş'irin) Tamamı üç yüz kişi.

виççĕрĕшĕ (viş'ş'irishi) Üç yüzü, onlardan üç yüzü. *виççĕрĕшĕ те* Üç yüzü de.

виççĕрмĕш (viş'ş'irmiş) Üç yüzüncü.

виççĕрччен (viş'ş'irçchen) Üç yüze kadar. *виççĕрччен шутла* Üç yüze kadar say.

виççĕршер/ виçшер çĕр (viş'-ş'irsher/viş'sers'ir) Üç yüzer. *виççĕршерĕн* Üç yüzer.

виççĕччен (viş'ş'inçchen) Üçe kadar, saat üçe kadar.

виççĕш(ĕ) (viş'ş'ish-i) Üçü, onlardan üçü. *виççĕшĕ те* Onların üçü de.

виçтер- (viş'ter-) Tarttırmak, ölçtürmek, biçtürmek.

виçура (viş'ura) Üç ayaklı iskemle.

виçшер (viş'sher) Üçer.

виçшерĕн (viş'sherin) Üç yüzer, üç yüzer kişilik.

вит- I (vit-) 1 Örtmek; kaplamak; kesmek, kapatmak, boğmak, bastırmak.

вит- II (vit-) 1. Girmek, geçmek, dolaşmak, sızmak; nüfuz etmek; yayılmak. *урана шыв витрĕ* Ayaklarıma su geçti. 2. Kolay bir şekilde satmak; elden çıkarmak. *витмен тавар* Satılmayan mal. 3. Karşılama; gidermek, sağlamak; tatmin etmek.

витамин (vitamin) Vitamin.

витаминлă (vitaminli) Vitaminli. *витаминлă çимĕç* Vitaminli yiyecek.

вите (vite) Ahır, hayvan yemliği.

вителĕк (vitelik) Dam, çatı.

витĕ (viti) Dam, çatı, örtü. *çивитти* Battaniye, örtü.

витĕмлĕ (vitimli) Gerçek; geçerli, itibarlı, saygıdeğer, inandırıcı. *витĕмлĕ сасăна* İnandırıcı sesle. *витĕмлĕ каласа пачĕ* Ciddi bir şekilde anlattı.

3. Sürümü iyi, satışı iyi. *витĕмлĕ тавар* En çok satılan, en iyi satılan.

витĕмлĕх (vitimlih) Otorite, inandırıcılık, itibar.

витĕн- I (vitin-) Örtünmek, örtülmek, kaplanmak.

витĕн- II (vitin-) Yalvarmak, çok istemek, arzu etmek.

витĕнмелли (vitinmelli) Yorgan, battaniye.

витĕнтер- (bitinter-) Örtmek, kapamak, kaplamak.

витĕр- (vitir-) 1. Geçirmek. *çун витĕр* İp geçirmek. 2. Üzerinden, boyunca, içinden. *куç-нуç витĕр мар çын* Anlayışsız kişi. *витĕр курăнакан* Saydam, berrak.

витле- (vitle-) Kızdırmak, öfkelenmek, asabını bozmak, sinirine dokunmak.

витлевçĕ кайăк (vitlev ş'i kayık) Amerika karatavuşu.

витлеш- (vitlesh-) Kızmak, sinirlenmek, öfkelenmek, asabı bozulmak.

витре (vitre) Kova. *вумпуне* Kovayla, bütün kovayı. *вумпу-вумпуне* Kova kova.

вичкĕн (biçkin) 1. Sert, keskin. 2. Kıvrak, kumaz.

вичкĕнĕш (viçkiniş) Bıçak ağzı.

власть (vlast') İktidar; egemenlik.

влияни (vliyani) Etki; nüfuz, itibar.

водород (vodorod) Hidrojen.

вожатăй (bujatij) Rehber, kılavuz.

вокзал (vokzal) Gar, garaj.

волейболла- (voleybolla) Voleybol oynamak.

воспитани (vospitani) Eğitim, yetiştirme.

восстани (vostani) İsyan. *хĕçпăшалă восстани* Silahlı ayaklanma.

вула- (vula-) 1. Okumak; söylemek. 2. Görüşmek, söylemek, sohbet etmek.

вулав сурчĕ (vulav ş'urçĭ) Okuma evi.

вулавçă (vulav ş'ĭ) Okur.

вулан- (vulan-) Okunmak.

вулă (vulĭ) Gövde, namlu. *вăлта вулли* Kamış olta.

вулăс (vulĭs) Nahiye, belde.

вулкан (vulkan) Volkan.

вульт- (vult-) Birinin ağzını aramak, ağzını yoklamak, öğrenmeye çalışmak.

вунă/ вун Ĭ (vunĭ/vun) Pamuk ipliği ölçüsü, pamuk ipliği ölçüsünün bir parçası.

вунă, вун Ĭ (vunĭ/vun) On. *вунă çын* On kişi.

вунăкунлăх (vunĭkunlĭh) On günlük.

вунвиççĕ/ вунвиçĕ/ вунвиç (vunvi ş' ş'ĭ/ vunvi ş'ĭ/ vunvi ş') On üç.

вунвиççĕмĕш (vunviş' ş'ĭmĭş) On üçüncü.

вунвиççĕри (vunvi ş' ş'ĭri) On üçte, on üç yıllık, on üç yaşında.

вунвиççĕшĕ (vunvi ş' ş'ĭşĭ) On üçü, onlardan on üçü. *вуквиççĕшĕ те* On üçü de.

вунвиçшер (vunvi ş'şer) On üçer.

вуниккĕ/ вунике/ вуник (vunikĭĭ/ vunike/ vunik) On iki.

вуниккĕмĕш (vunikĭmĭş) On ikinci.

вуниккĕн (vunikĭn) On iki kişi içinde olan. *вĕсем вуниккĕн пулă* Onlar on iki kişiydi.

вуниккĕри (vunikĭri) On iki yıllık, on iki yaşında.

вуниккĕшĕ (vunikĭşĭ) On ikisi, onlardan on ikisi. *вуниккĕшĕ те* On ikisi de, onlardan on ikisi de.

вуниксĕмĕр (vuniksĭmĭr) On ikimiz, bizim on ikimiz.

вуниксĕр (vuniksĭr) On ikiniz, sizin on ikiniz. *вуниксĕр те* On ikiniz de.

вуникшер (vunikşer) On ikiye.

вунă/ вунă/ вун (vunĭ/vunĭ/vun) On. *вунна яхăн* Ona yakın, yaklaşıklık on. *вунăран ытла* Ondan fazla.

вунăлăх (vunĭlĭh) On rublelik devlet bileti.

вунăмĕш (vunĭmĭş) Onuncu.

вунăн (vunĭn) Toplam on kişi.

вунăри (vunĭri) On yıllık, on yaşındaki.

вунăшĕ (vunĭşĭ) Onu, onlardan onu. *вунăшĕ те* Onlardan onu da.

вуншар (vunşar) Ona.

вунпĕр (vunpĭr) On bir.

вукпĕрмĕш (vukpĭrmĭş) On birinci.

вунпĕрти (vunpĭrti) On bir yaşında, on bir yıllık.

вунпĕршер (vunpĭrşer) On birer.

вунпилĕкшер (vunpilĭkşer) On beşer.

вунпиллĕк/ вунпилĕк (vunpillĭk/vunpilĭk) On beş.

вунпиллĕкĕшĕ (vunpillĭkĭşĭ) On beşi, on beşi de.

вунпиллĕкмĕш (vunpillĭkmĭş) On beşinci.

вунпиллĕкри (vunpillĭkri) On beş yıllık, on beş yaşında.

вунсаккăр/ вунсакăр (vunsakkĭr/ vunsakĭr) On sekiz.

вунсаккăрмĕш (vunsakkĭrmĭş) On sekizinci.

вунсаккăрти (vunsakkĭrti) On sekiz yaşında, on sekiz yıllık.

вунсаккăршар (vunsakkĭrşar) On sekizer.

вунçичĕ/ вунçичĕ (vun ş'icçĭ/ vun ş'icĭ) On yedi.

вунçичĕмĕш (vunş'icçĭmĭş) On yedinci.

вунçичĕн (vunş'icçĭn) On yedi kişi içinde olan.

вунҫиччĕри (vun ş'ıççiri) On yedi yıllık, on yedi yaşında.

вунҫиччĕшĕ (vunş'ıççışi) On yedisi, onlardan on yedisi. *вунҫиччĕшĕ те* On yedisi de.

вунҫичшер (vunş'ıçşer) On yedişer.

вунтăваттă/вунтăватă (vuntıvattı / vuntıvatı) On dört.

вунтăваттăмĕш (vuntıvattımış) On dördüncü.

вунтăваттăн (vuntıvattın) 14 kişi içinde olan.

вунтăваттăри (vuntıvattırı) On dört yaşında, on dört yıllık.

вунтăваттăшĕ (vuntıvattışı) On dördü, onlardan on dördü.

вунтăваттар (vuntıvatşar) On dörder.

вунтăваттарăн (vuntıvatşarın) Her grupta on dörder kişi.

вунтăххăр/ вунтăхăр (vuntihır/ vuntihır) On dokuz.

вунтăххăршар, вунтăххăршарăн (vuntihırşar/ vuntihırşarın) On dokuzar.

вунтăххăрăн (vuntihhırın) On dokuz kişi içinde olan.

вунтăххăрмĕш (vuntihhırmış) On dokuz.

вунтăххăрти (vuntihhirti) On dokuz yaşında, on dokuz yıllık.

вунулттă/ вунултă (vunulttı/ vunultı) On altı.

вунулттăмĕш (vunulttımış) On altıncı.

вунулттăри (vunulttiri) On altı yaşında, on altı yıllık.

вунулттăшĕ (vunulttışı) On altısı, onlardan onaltısı. *вунулттăшĕ те* On altısı da.

вунулттар (vunultşar) On altışar.

вуншарлă (vunşarlı) Onarlı, onluk.

вупашка (vupaşka) Kuru çukur, delik.

вупăр (vupır) Çuvaş inanışlarında ayı yiyebileceğine inanılan kötü ruh. *вупăр*

карчăк Rus masallarında kötü kadın varlık. *Вупăр нуснă* Karabasan bastı. *вупăр курăке* Deve diken.

вулкăн (vupkın) Çuvaş inanışlarında bir kötü ruh.

вупкăн курăкĕ (vupkın kurıki) Yer fıstığı.

вуплă (vuslı) Deniz sazanı.

вуслан (vuslan) Eşek arısı.

вус/ вусех (vu ş' / vu ş'eh) Bütün, hepsi, tamamı.

вут (vut) Ateş, alev; ışık, kıvılcım, yangın. *вут тивнĕ вут тухнă* Yangın çıktı. *вут чĕрт-* yakmak, ateşlemek, alevlendirmek, körükleme. *вут чулĕ* Çakmak taşı. *вут арманĕ* Ateş değirmeni.

вутă (vutı) Odun. *хуран вутти* Kayın odunu. *юман вутти* Meşe odunu. *вут пуленки*-Odun, kütük. *вут çуркамĕ* Yarı iskelesi. *вут мĕрт-* Tutuşturmak, ateşlemek; ateşe vermek. *вут хур* Ateş koymak, ateş vurmak. *вут хын-* Tutuşmak, parlamak, coşmak. *вут чĕрт-* Ateş yakmak.

вут-кăвар (vut-kıvar) Odun, ateş, yangın.

вутла (vutla) Ateş gibi.

вутлă (vutlı) Ateşli.

вутлă-хемлĕ (vutlı-hemli) Ateşli.

вутсыппи (vutsıppi) Odun, kütük.

вут-çулăм (vut- ş'ulım) Alev, ateş.

вут-çулăмлă (vut- ş'ulımlı) Ateşli, alevli.

вутуçси (vutuş'ş'i) Ocak yanık iken, ocağın yandığı süre.

вут-хĕм (vut-hım) Kıvılcım, alev, ateş.

вут чулĕ/ вутчуль (vut çulı/ vutçul') Çakmak taşı.

вут-шанкă (vut-şankı) Yakıt, yakacak.

вучах (vuçah) Ocak, soba ocağı. *культура вучахĕ* ültür ocağı.

вушар (vuşar) 1. Kolay kırılmayan (odun). 2. Dik kafalı, inatçı kişi, huysuz.

вывеска (viveska) Levha, tabela.

вывод (vivod) Çıkarım, ihraç; sonuç, vargı, toplam, yekûn.

выля (villya) Oynamak, oynaşmak, çalmak, eğlenmek.

выляв (villyav) Oyun, icra, çalma, parti, eğlence.

выльăх (vıl'îh) Sürü, hayvan. *выльăх лекёре, выльăх тухтăрĕ* Veteriner. *выльăх пăхакан* Çoban.

выльăх-чĕрлех (vıl'îh-çirlih) Evcil hayvanlar, ev hayvanları. *выльăх-чĕрлех ерчетес ёç* Hayvancılık.

выльăхла (vıl'îhla) Hayvan gibi, sürü gibi (hareket etmek).

выльăхлă (vıl'îhlî) Sürülü, sürü sahibi.

выльăхлăх (vıl'îhlîh) Hayvanlar için hazırlanmış (yem)

выля- (vilya) 1. Oynamak, oynaşmak; çalmak (çalgı), eğlenmek, oyalanmak. 2. Dalgalanmak, uçuşmak; titremek, vurmak, çarpmak.

выляв (vilyav) 1. Oyun, icra, çalma, parti. *шухăш вылявĕ* Hayal oyunu, düşünce oyunu. 2. Oyun, aldatma.

вылямалли (vilyamalli) Oyuncak.

вылян- (vilyan-) Parlamak, çeşitli renklere çalmak.

вылянтар- (vilyantar-) Parlatmak, çeşitli renklere çaldırmak.

вылянчăк (vilyançîk) Oynak. *выляичăк аслă* Basit düşünceli, uçuk.

вылят- (vilyat-) 1. Oynatmak. 2. Oyun etmek, sonuçlandırmak, .

выляттар- (vilyattar-) Oynattırmak, sonuçlandırtmak.

выр- (vir-) Biçmek (ekin). *тырă выракан машина* Biçerdöver. *тырă выракан çын* Hasatçı, orakçı.

вырăн (virîn) 1. Yer, bulunma, bina, oda, arazi, yöre, barınak, sığınak. *вырăн*

наречийĕсем, *вырăн*
обстоятельстви Yer belirteci. *вырăн надежĕ* Bulunma hali. *ача вырăнĕ* Plasenta. 2. Yatak. *вырăн сар-* Sermek, yaymak, döşemek; yatak yapmak. *вырăн сакки* Yatmak için ot minder. 3. Hizmet, görev, memuriyet, iş, uğraş. 4. Rol. *вырăна кил-* Yerine gelmek; oynanmak. *вырăна хур-* Saymak, saygılı olmak.

вырăнăн, **вырăнăн-вырăнăн,**
вырăнĕпе, **вырăнĕ-вырăнĕпе**
(virînîn/ virînîn-virînîn/ virînĕpe/ virînĕ-virînĕpe) Yer yer.

вырăнлă (virînlî) 1. Meşgul, görevli. 2. Yerde, uygun, münasip.

вырăнне (virînne) Yerine, karşılık olarak, karşılığında.

вырăнсăр (virînsîr) 1. İşsiz, görevsiz. 2. Yersiz, boşuna, nedensiz, sebepsiz.

вăрăнти (vîrînti) Yerde, yerli, yerel, yöresel, mahalli. *вăрăнти калаçу* Ağız. *вăрăнти сăмах* Ağzı sözü.

вырăс (virîs) Rus. *вырăс чĕлхи* Rusça, Rus dili. *вырăс апачĕ* Kahvaltı (sabah 8-9 da yapılan) *вырăс осепĕ* Rus mersin balığı.

вырăсла (virîsla) Rusça, Rus dili, Rus gibi, Rus'a benzer. *вырăсла кĕнеке* Rusça kitap.

вырăслан- (virîslan-) Ruslaşmak.

вырăслат- (virîslat-) Ruslaştırmak.

вырнаç- (virnaş'-) Sığmak; sığışmak, yerleşmek; bulunmak, düzelmek, yoluna girmek.

вырнаçтар- (virnaş'tar-) Koymak; yerleştirmek; yatırmak, düzenlemek; tertiplemek; düzene koymak.

вырнаçуллă (virnaş'ullî) Yerde, uygun, edepli, zararsız. *вырнаçуллă сăмах* Uygun söz.

вырнаçусăр (vırnaş'usır) Yersiz, uyuşmaz, uygun olmayan, anlayışsız, ipsiz sapsız.

вырсарникуи (vırsarnikun) Pazar (günü).

вырт- (vırt-) 1. Yatmak, uzanmak, dağılmak, yıkılmak, çökmek. *выртса çÿре-* Yuvarlanmak. 2. Gecelemek, yatıp kalkmak. *выртса кай-* Gecelemek.

выртан (vırtan) Yatan, uzanan, yaslanan. *выртан-таран* Bakımsız; metruk, ıssız.

вырттар- (vırtar-) Yatırmak, uzatmak.

выртма (vırtma) 1. Gece. 2. Atların gece otlağı. *выртмари мыскарасем* At otlatırken yapılan eğlence, gece eğlencesi.

вырхан-/ вайăрхан- (vırhan-/vıyırhan) Öfkelenmek, kızmak, içерlemek, gücenmek, darılmak, sızlanmak, yakınmak.

выслан (vıslan) Eşek arısı.

выставка (vıstavka) Sergi.

выç- (vış'-) Acıkmak. *манăн хырăм выçрĕ* Ben acıktım.

выçă (vış'î) 1. Aç, çok zayıf, bir deri bir kemik. *выçă вилнĕ* Aç öldü, açlıktan öldü. *выçă вĕлер-* Aç öldürmek, açlıktan öldürmek. 2. Açgözlü, doymak bilmez, haris.

выçăллă-тутăллă (vış'îllî-tutîllî) Yarı aç yarı tok.

выçăх- (vış'îh-) 1. Çok acıkmak. 2. Cimrilik etmek, açgözlülük etmek.

выçăхнă (vış'îhnî) 1. Aç, kıt, kıtlık. 2. Açgözlü; aç, haris. *выçăхнă кашкăр* Aç kurt.

выçăхтар- (vış'îhtar-) Acıktırmak.

выçвăрла (vış'varla) Aç karnına.

выçлăх (vış'lîh) Açlık, kıt, kıtlık. *выçлăх çул* Kıtlık yılı.

выçтар- (vış'tar-) Acıktırmak, aç bırakmak.

вышкайсăр (vışkaysır) Haddinden fazla, çok fazla, oldukça.

вышкал (vışkal) Benzeyen, benzer, andıran. *сана вышкал* Sana benzer.

вышкаллă (vışkallî) Benzer, benzeyen, andıran.

Г г

га (ga) Hektar.
гага (gaga) Deniz ördeği.
гагара (gagara) Pupla (Ördeğe benzer bir deniz kuşu)
газ (gaz) Gaz.
газель (gazel') Ceylan.
гайка (gayka) Somun.
галстук (galstuk) Kravat.
гараж (garaj) Garaj.
гаранти (garanti) Garanti.
гарантиллĕ (garantilli) Garantili.
гармонизаци (garmonizatsi) Ahenkli kılma.
гармонизациле- (garmonizatsile-) Ahenkli kılmak, uyumlu hale getirmek.
гарнизон (garnizon) Garnizon.
гастроль (gastrol') Turne, turneye çıkanın verdiği konser.
гварди (gvardi) Muhafız birlikleri.
гектар (gektar) Hektar.
генерал (general) General.
генеральнăй (general'nıy) Genel.
генета (geneta) Avrupa misk kedisi.
гени (geni) Deha, dâhi.
географилле (geografille) Coğrafi. *географилле тавралăх* Coğrafi ortam, coğrafi şartlar.
геологи (geologi) Jeoloji.
геометри (geometri) Geometri.
геометрилле (geometril) Geometrik.
герб (gerb) Arma. *государство гербĕ* Devlet arması.
герой (geroy) Kahraman.
геройла (geroyla) Kahramanca, kahraman gibi, yiğitçe.
гиббон (gibbon) Kuyruksuz şebek.
гигант (gigant) Dev.
гигантла (gigantla) Dev, dev gibi.
гигиена (gigiena) Temizlik, hijyen.

гидра (gidra) Dokuz başlı yılan.
гиена (giyena) Sırtlan.
гимн (gimn) Marş.
гипс (gips) Alçı, alçıtaşı.
гитара (gitara) Gitar.
глагол (glagol) Fiil. *глагол флексийĕ* Fiil бүкүнү. *глагол форми* Fiil biçimi. *глагол сăпачĕ* Fiilin kişisi. *глагол сăпатла-*, *глагола сăпатласа тух-* Fiili çekmek. *глагол сказуемăй* Fiil soylu yüklem. *глаголăн паллă мар форми* Fiillik, mastar. *глаголăн сăпатланаканман формисем* Fiilin çekimlenmemiş biçimleri. *глаголăн сăпатлă мар формисем* Fiilin çekimli olmayan biçimleri. *глаголăн вĕçленмен ĕç форми* Fiilin bitmemişlik hali. *глаголăн вĕçленнĕ ĕç форми* Fiilin bitmişlik hali. *нĕр хут пулнă ĕçe кăтартакан глагол* Anlık görünüş. *приставкăллă глаголсем* Önekli fiiller. *приставкăсăр глаголсем* Öneksiz fiiller.
глицерин (glitserin) Gliserin.
глобус (globus) Yerküre.
гоголь (gogol') Gürlü kuşu.
голландец (gollandets) Hollandalı.
гонорар (gonorar) Ücret.
горал (goral) Özellikle Güney Amerika'da yaşayan dağ keçisi türü.
горизонт (gorizont) Ufuk. *горизонтри* Ufukta, ufuktaki.
горилла (gorilla) Goril.
государство (gosudarstvo) Devlet, ülke.
градус (gradus) Derece.
граждан (grajdan) Vatandaş
гражданин/гражданка (grajdanin/grajdanka) Yurttaş, vatandaş.
грамм (gram) Gram.
грамматика (grammatika) Gramer, dilbilgisi. *чăваш чĕлхи грамматики*

Çuvaş dili grameri. *грамматика*
правилисем Dilbilgisi kuralları.
грамматика синонимийӗ Dilbilgisel
eşanlamlılık.

грамота (gramota) Okuma yazma, belge,
sertifika. *хисеплӗ грамотăна*
наградăла- Onur belgesiyle
ödüllendirmek.

граната (granata) Bomba, el bombası,
patlayıcı cephane.

графa (grafa) Sütun, kolon.

гребневик (grenevik) Denizanası.

Грекла (Grekla) Rum, Yunan, Yunan gibi,
Yunanca.

груз (gruz) Yük.

Грузин (Gruzin) Gürcü.

Грузинла (Gruzinla) Gürcüce, Gürcü dili.

грузови (gruzovik) Kamyon.

грузчик (gruzçik) Hamal.

груша (gruşa) Armut (ağacı).

гудок (gudok) Düdük, klakson.

Д д

дагестан (dagestan) Dağıstan, dağıstanlı.
дальномер (dal'nomer) Telemetre, mesafe ölçer.
дальтонизм (dal'tonizm) Daltonizm, dalton illeti (renkleri yanlış görme hastalığı).
данныйсем (dannıysem) Malumatlar, bilgiler, veriler, doneler.
дарвинист (darwinist) Darwinist, Darvinci.
дарвинизм (darwinizm) Darwinizm.
дата (data) Tarih.
датӑллӑ (datıllı) Tarihli. *датӑсӑр документ* Tarihsiz belge.
дача (daça) Yazlık, safiyiye.
дачник (daçnik) Sayfiyede oturan, yazlıkçı.
двигатель (dvigatel') Motor, makine. *пӑс двигателӗ* Buhar makinası.
двор (dvor) 1. Avlu, hane. 2. saray, hükümdar sarayı.
дворец (dvorets) Saray. *Кремльти дворец* Kremlin sarayı.
дворян (dvoryan) Soylu, asilzade.
дебаркадер (debarkader) İskele, rıhtım.
дебит (debit) Debi, cereyan miktarı.
дебитор (debitog) Borçlu, verecekli.
дебют (debit) 1. Sahnede ilk oyun. 2. İlk tecrübe, ilk adım, başlangıç.
девальваци (deval'vatsi) Devalüasyon, para reformu.
девальвациле- (deval'vatsile-) Devalüasyon yapmak.
девиз (deviz) Parola, şiar.
дегазаци (degazatsi) Gaz temizleme, gazdan temizleme.
дегазациле- (degazatsile-) Gaz temizlemek, gazdan arındırmak.
деградаци (degazatsi) Gerilem, geri gitme, bocalama.

дегустатор (degustator) Çeşnici.
дедукци (deduktsi) Çıkarma, tenzil, düşürme.
деепричасти (deepsiçasti) Ulaş, bağfiil.
дежурнай (dejurnıy) Nöbetçi.
дежурство (dejurstvo) Nöbetçilik, nöbet, bekleme.
дезертир (dezertir) Kaçak, asker kaçağı.
дезинфекци (dezinfektsi) Dezenfeksiyon.
дезорганизаци (dezorganizatsi) Düzensizlik, karışıklık.
дезорганизациле- (dezogranizatsile-) Düzenini bozmak, yıkmak, harap etmek; mahvetmek.
действи (deystvi) Eylem, davranış; harekât; işleme, çalışma, yürürlük.
декабрь (dekabr') Aralık (ay adı).
декабрист (dekabrist) Dekabrist (1825 yılındaki devrimci ayaklanmaya katılanlar).
декан (dekan) Dekan.
деканат (dekanat) Dekanlık.
деклараци (deklaratsi) Beyanat, demeç, deklarasyon. .
декларациллӗ (deklaratsillı) İlan eden, beyan eden.
декрет (dekret) Kararname.
декольте (dekol'te) Dekolte.
декоратор (dekorator) Dekorcu.
декораци (dekoratsi) Dekor, süs, gösteriş.
декрет (dekret) Kararname, kanun.
делегат/ делегатка (delegat/delegatka) Delege, temsilci.
делегаци (delegatsi) Heyet.
дельта I (del'ta) Delta, çatalağız.
дельта II (del'ta) Delta ışınları.
дельфин (del'fin) Yunus. *сӑрӑ дельфин* Boz yunus. *шурӑ дельфин* Beyaz yunus.
дельянка (del'yanka) Baltalık orman.
демагог (demagog) Demagog.

демагоги (demagoji) Demagoji.
демагогла- (demagogla-) Demagojik.
демобиализаци (demobilizatsi) Terhis.
демобиализацкле- (demobilizatsile-) Terhis etmek.
демократи (demokrati) Demokrasi.
демократилӑх (demokratilӑh) Demoktariklik.
демократилӑ (demokratillӑ) Demokratikçe, demokratik olarak.
демонстрант (demonstrant) Gösteriye iştirak eden
демонстраци (demonstratsi) 1. Göster, nümayiş. 2. Gösterme, gösterilme.
демонстрациле- (demonstratsile-) Gösteri yapmak, nümayiş yapmak, göstermek.
демпинг (demping) Damping.
денатурат (denaturat) Bozuk ispiro.
департамент (departament) Daire, şube, bölüm.
депо (depo) Depo.
депресси (depressi) Depresyon, düşme.
депутат (deputat) Milletvekili, delege.
депутаци (deputatsi) Temsilciler heyeti.
держава (derjava) 1. Devlet. *аслӑ державӑсем* Büyül devletler. 2. Eski Rusya'da hükümdar küresi, çar küresi.
дерматолог (dermatolog) Dermatolog.
дерматологи (dermatologi) Dermatoloji.
десант (desant) 1. Çıkarma birlikleri, çıkarma kuvvetleri. 2. Karaya asker çıkarma, ihraç
десерт (desert) Tatlı.
деспотизм (despotizm) Despotizm.
детектив (detektiv) Dedektif.
детонаци (detonatsi) Detonasyon, vuruntu, patlama.
дефис (defis) Küçük çizgi.
дефицит (defitsit) Açık, zarar.
дефицитлӑ (defitsitlӑ) Kıt, yetersiz.

деятель (deyatel') Eylemci, aktör, yapan kişi.
джейран (djejran) Ceylan.
джинс (djins) Kot pantolon.
диалект (dialekt) Ağız, diyalekt. *диалект экспедӑцийӑ* Ağız araştırmaları. *диалект сӑмахӑ* Ağızlar sözlüğü. *диалект укрӑмлӑхӑсем* Ağız özellikleri.
диалектологи (dialektologi) Ağız araştırmaları. *диалектологи картти* Ağız haritası.
диалектикӑлла (dialektikӑlla) Mantıksal, diyalektik.
диалог (dialog) Diyalog, konuşma.
диван (divan) Divan.
диверсант (diversant) Kundakçı, casus.
диверси (diversi) Kundakçılık, casusluk.
дивизи (divizi) Tümen.
дидактика (didaktika) Didaktik, öğretici.
диета (diyeta) Diyet.
дизель (dizel') Dizel.
диктант (diktatnt) İmlâ, dikte.
диктатор (diktator) Diktatör.
диктаторла (diktatorla) Diktatörce, diktatör gibi.
диктатура (diktatura) Diktatörlük.
диктовка (diktovka) Dikte, imla.
диктофон (diktofon) Ses kayıt cihazı.
дикци (diktsi) Söyle tarzı, ifade tarzı, konuşma tarzı.
дилетант (diletant) Bilgisi sathi olan adam, acemi, amatör.
дилетантлӑх (diletantlӑh) Acemilik, amatörlük.
динамик (dinamik) Dinamik.
динамикӑллӑ (dinamikӑllӑ) Dinamik (sıfat). *динамикӑллӑ аталану* Dinamik gelişme. *динамикӑллӑ тапшӑ* Dinamik dans.
динамит (dinamit) Dinamit.

динамитлă (dinamitlĭ) Dinamitkli.
династи (dinasti) Hanedan, sülale.
динозавр (dinozavr) Dinazor.
диплом (diplom) Diploma.
дипломант (diplomant) Diploma tezi savunan.
дипломат (diplomat) Diplomat.
дипломати (diplomati) Diplomasi.
дипломлă (diplomlĭ) Diplomalı.
директива (direktiva) Direktif, yönerge, talimat.
директор (direktor) Müdür, yönetici, idareci.
дирекци (direktsi) Müdürlük, idare.
директивлă (direktivlĭ) Talimat, rehber, direktif.
дирижабль (dirijabl') Hava gemisi.
диск (disk) Disk (diska atma sporunda kullanılan spor malzemesi) *диск ывăт*- Disk atmak.
дискант (diskant) Tiz çocuk sesi.
дисклă (disklĭ) Diskli.
дискуссии (diskussi) Tartışma.
дискуссилен (diskussillĭ) Tartışmalı.
диспансер (dispanser) Dispanser.
диссертант (dissertant) Bilim adamı unvanını almak için tez yazan ve savunan kişi.
диссертаци (dissertatsi) Tez. *доктор диссертацийĕ* Doktora tez (Türkiye'deki doçentlik tezine denk gelmektedir.). *диссертаци теми* Tez konusu. *диссертаци хĕтмеле*- Tez savunmak.
дисциплина (distsiplina) Disiplin. *ĕç дисциплини* İş disiplini.
дисциплинăллă (distsiplinĭllĭ) Disiplinli.
дифтерит (difterit) Difteri.
дифтонг (diftong) Diftong.
дифференциаци (differentiatsi) Ayırma, ayrılma, tefrik.

дневник (dnevnik) Günlük.
довольсти (dovol'stvi) Yiyecek giyecek.
догма (dogma) Dogma, akide.
догматик (dogmatik) Dogmacı, dogmatik.
догматизм (dogmatizm) Dogmatizm.
договор (dogovor) Anlaşma, antlaşma, mukavele. *нĕр нĕрне пулăшма договор* Karşılıklı yardım anlaşması. *договор ту*- Anlaşma yapmak.
доза (doza) Doz. *пысăк доза эмел* Büyük dozda ilaç.
дозировка (dozirovka) Miktar tayini, dozaj.
дозор (dozor) Devriye, uç.
док (dok) Tersane havuzu, havuz.
доклад (doklad) Rapor; konuşma, bildiri. *доклад ту*- Bildiri sunmak, rapor sunmak.
докладчик (dokladçik) Konferansçı, konferans veren.
доктор (doktor) 1. Doktor (akademik unvan) *истори наукасен докторĕ* Tarih doktoru. *доктор степенĕ* Doktor unvanı, doktor derecesi. 2. Doktor, hekim.
доктрина (doktrina) Doktrin.
документ (dokument) Belge, kanıt; kimlik belgesi.
долгота (dolgota) Uzunluk, boy.
должность (dojnost) Görev, vazife, iş.
должнослă (doljnoş'li) Vazife(si), görev(i), vazife icabı olan.
доллар (dollar) Dolar.
домино (domino) Domino. *домино вăййи* Domino oyunu.
домкрат (domkrat) Kriko. *домкратна çĕкле* Krikoyla kaldırmak.
домна (domna) Ocak, çukur ocak.
донесение (doneseniye) Rapor, haber.
дополнени (dopolneni) 1. Ekleme, ilave etme, tamamlama. 2. Ek, ilave.

допрос (dopros) Sorgu, ifade alma.

доска (doska) Tahta, levha.

дотаци (dotatsi) Herhangi bir işletmeye devlet tarafından yapılan yardım.

доха (doha) Kürk, gocuk.

доцент (dotsent) Doçent.

дояр (doyar) İnek sağıcısı. *колхоз доярĕсем* Kolhoz inek sapıcısı.

драга (draga) Duba tarağı, tarak dubası.

драма (drama) 1. Dram (edebi eser). 2. Facia, dram, acı, acıklı.

драматизациле- (dramatizatsile-) Dram şekline sokmak, dram şekli vermek, dramatize etmek.

драматург (dramaturg) Oyun yazarı.

драмăллă (dramıllı) Dramatik. *драмăллă самант* Dramatik an.

дрель (drel') Burgu, matkap. *алă дрелĕ* El matkabı.

дуализм (düalizm) Düalizm.

дублёр (dublyor) Dublör.

дублет (dublet) Kopya, suret, ikinci nüsha.

дубликат (dublikat) İkinci nüsha. *диплом дубликачĕ* Diploma nüshası.

дума (duma) Meclis, çarlık zamanında Rusya meclisi.

дуршлаг (druşlag) Süzgeç, süzgü, süzek.

духовенство (duhovenstvo) Din adamları, ruhban.

душ (duş) Duş. *сивĕ душ* Soğuk duş. *душ пĕлĕмĕ* Duş bölümü. *душна çăвăн* Duşta yıkanmak.

дуэт (duet) Düet.

Е е

евитле-/ евит ту- (yevitle-/yevit tu-)

Beyan etmek, açıklamak, bildirmek.

евёклё (yeviklî) Nazik, nezaketli, kibar.

евёр (yevîr) 1. Suret; imaj, imge; hayal; tip; tarz, biçim. 2. gibi, -mış gibi.

евёрлев (yevîrlev) Taklit, özenme. *евёрлев сăмахёсем* Yansıma kelimeler.

евёрлё (yevîrlî) 1. Benzer, andıran, benzeyen, aynı, eşit. *нёр евёрлё* Aynı, eşit. *ман еверле* Bana benzer, benim gibi. 2. Galiba.

еврей (Yevrey) Yahudi. *еврей халăхё* Yahudi, yahudi halkı.

еврейле (Yevreyle) İbranice, İbrani dili.

евчё (yevçî) Çöpçatan, hizmet veren, tedarik eden.

единоличник (yedinopoliçnik) Münferit köylü.

ей- (yen-) Sırtmak, dişlerini göstermek.

ейёл- I. (yenîl-) Yayılmak, şişmanlamak, dökülmek; taşmak; dökülmek.

ейёл- II (yenîl-) Şaka yapmak, şakalaşmak; alay etmek.

ейёр-/ ейле- (yeyîr-/ yeyle-) Azat etmek, serbest bırakmak, salıvermek; feshetmek; gevşetmek, çözmek, sökmek.

ейкелен- (yeykelen-Kendini salıvermek, sırtmak, cilve yapmak, cilvelenmek.

ейме (yeyme) Yayı, masa örtüsü.

ейў (yeyü) 1. Taşkın, taşma, su baskını. *шыв ейёве кайнă* Su taştı. 2. Küçük, ufak, ince, sığ.

ейўлен- (yeyülen-) Dökülmek, taşmak.

екерлё (yekerlî) İyi, sağlam, çetin; şiddetli; sert, güçlü, kuvvetli.

екёрт- (yekîrt) Dökmek, akıtmak, boşaltmak.

екки (yekki) Huy, mizaç, ruh hali, keyif, tavır. *унăн екки çавнашкал* Onun mizacı böyle.

елеке (yeleke) Yayvan, yavan, eğimli, yassı, düz.

елехей (yelehey) Yakası açık, önü açık.

елке- (yelke-) Sızmak, donmamak. *хёлле те елкесе тăрать* Kışın da sızıyor, kışın da donmuyor.

елме (yelme) Karaağaç.

елме/ ейме (yelme/ yeyme) Sofra örtüsü.

елпешке (yepleşke) Küçük, ufak; ince; sığ.

елпён- (yelpen-) Yaramazlık yapmak, çapkınlık yapmak, gülmek; eğlenmek, alay etmek.

елпёр- (yelpîr-) Alay etmek.

ем-ешёл (yem-yeşîl) Yemyeşil.

емек чечекки (yemek çeçekki) Yonca.

емекен пуç курăк (yemeken puş' kurîk) Kırmızı yonca.

ен (yen) Yan, taraf, yön; kenar; diyar; memleket. *кай ен* Batı. *мал ен* Doğu. *мурён еннерех* Bize doğru, bizim yakınımıza. *мурён еннерехрисем-те* Bizim yakınımızda yaşayanlar, bizim yakınımızdakiler. *нёр енчен* Bir taraftan. *менёр енчен* Diğer taraftan. *вăл енчен* Bakınımdan, açısından, -e gelince. *антăранă енне* Çare durum, çare bulamayarak. *ашăм çуннă енне* Kalbim ağrıdığı için, şiddetli acıdan.

еннелле (yennelle) Tarafına, yönüne, -e doğru. *Атăл еннелле* İdil'e doğru.

енчен (yençen) Eğer, olduğu taktirde.

енчёк (yençik) Kese, para torbası, tütün kesesi.

енчи (yençi) Tarafında, yönünde, tarafta. *ку енчи* Bu tarafta. *леи енчи* Şurada, şu tarafta. *çурçёр енчи районсем* Kuzeydeki ilçeler.

епле (yeple) Nasıl, ne; gibi, kadar; ne kadar.

еплескер (yeplesker) Nasıl, ne gibi; kaçınıcı; hangi.

епре- (yepre-) 1. Dişleri göstermek, sırtırmak. 2. Dökülmek, taşmak.

епрет- (yepret-) 1. Sarmak, dolamak; sallamak, yıkmak, harap etmek. 2. Yayılmak; kapsamı içine almak; yaygınlaşmak

епсерĕл-/ епсĕрĕлсе вырт- (yepserĭl-/ yepsĭrĭlse vĭrt-) Kat kat yatmak, dağılmak; yıkılmak, çökmek.

ер- (yer-) Katılmak, kendini bağlamak; sataşmak, sarkıntılık etmek; peşine takılmak, bulaşmak, yapışmak.

ерĕç-/ерĕш- (yerĭş´-/ yerĭş) Vakit bulmak; yetiştirmek; yetiştirmek; başarı göstermek, başarmak, kurtulmak, boşalmak, serbest kalmak.

ерипе/ ерипен (yeripe/ yeripen) Yavaş sesle, yavaşça, ağır ağır.

ерипентерех (yeripentereh) Daha sessiz, daha yavaş, daha ağır.

еркĕн /ермĕш (yerkĭn/yerĭmĭş) Âşık, sevgili, gözde.

ермеш- (yermeş-) Bağlantı kurmak; temas kurmak; bulaşmak, karışmak, katılmak, musallat olmak.

ерçĕ (yerş´ü) Boş zaman, uygun zaman. *ерçĕ çук* Zaman yok, yetişemiyorum.

ерçĕллĕ (yerş´üllĭ) Boş; özgür, hür, serbest ferah, geniş; bol. *ерçĕллĕ вăхăт* Boş zaman.

ерт- (yert-) 1. Getirmek; götürmek; ulaştırmak; neden olmak; göstermek, idare etmek. *ертсе ныр-* Götürmek, yönetmek, idare etmek. *ертсе ныраканни* Yönetici, lider, önder, rehber, klavuz. 2. Bulaştırmak (hasta-

lık); zehirlemek. *чир ертнĕ-* Hastalık bulaşmak, hastalığa yakalanmak.

ерттер- (yertter-) Hayvanları çiftleştirmek, çekmek, aştırmak.

ертĕн (yerçĭn) Esk, kocadan olan çocuk.

ершĕ (yerşü) Boş zaman, uygun zaman.

етес (yetes) Köprücük kemiği.

етимологи (etimoloji) Etimoloji, köken bilim. *етимологи словарĕ* Etimolojik sözlük. *халăх етимологийĕ* Halk (yetimolojisi).

еткер (yetker) 1. Arazi, yöre, bölge. 2. Miras, yadigar, zenginlik, mal mülk, eşya.

еткерлĕх (yetkerlik) Miras, yadigar, mülkiyet.

ехида (yehida) Avustralya kirpisi.

ешер- (yeşer-) Yeşermek, yeşillenmek.

ешĕл (yeşil) Yeşil, taze, genç.

ешĕллен- (yeşillen-) Yeşillenmek, yeşille kaplanmak.

ешĕлсенкер (yeşilsenker) Göz taşı.

ешĕрлĕх (yeşirlĭh) Yeşillik.

ешлĕ (yeşli) Yeşil.

ешĕк (yeşik) Sandık, kutu, çekmece. *урана ещĕкĕ* Araba kasası.

ешĕклĕ (yeşikli) andıklı, kasalı, çekmeceli. *ещĕклĕ урана* Kasalı araba.

Ė ė

ĕķĕp- (ĭķĭr-) Anırmak, böğürmek, ağlamak.

ĕķĭet- (ĭķĭet-) Hıçkırmak.

ĕķĕk (ĭķĭk) Önce, daha erken; önceden, eskiden.

ĕķĕk-aval (ĭķĭk-aval) Eskiden, eski zamanlarda, geçmişte.

ĕķĕķĭentĕr- (ĭķĭķĭentĕr-) Mideyi bulandırmak.

ĕķĕķĕn/ ĕķĕķĕnpĕx (ĭķĭķĕn/ ĭķĭķĕnpĕx) Eskiden beri, çoktan beri.

ĕķĕķĕx (ĭķĭķĕh) Önce, eski. *вунă çул ĕķĕķĕx* On yıl önce. *ĕķĕķĕxĕx* Daha eski, daha önce.

ĕķĕķĭ (ĭķĭķĭh) Eski, geçmiş, yillanmış. *ĕķĕķĭ çынсем* Eski insanlar.

ĕķĕp (ĭķĕp) Oriyon.

ĕķĕ/ ĕķĕ (ĭķĭ/ĭķĕ) Model, örnek, tip, şekil, forma.

ĕķĕĕp- (ĭķĭĕr-) Yetişmek, başarmak, başarı göstermek, ulaşmak.

ĕķĕĕrt- (ĭķĭĕrt-) Sona erdirmek, bitirmek, tamamlamak, ulaştırmak.

ĕķĕķĕn/ ĕķĕķĕm (ĭķĭķĕn/ĭķĕķĕm) Görkemli, debdebeli; mükemmel, şahane, enfes.

ĕķĕķĕnĕn- (ĭķĭķĭnĕn-) Görkemlileşmek, mükemmelleşmek, şahaneleşmek.

ĕm- (ĭm-) Emmek.

ĕmĕl/ ĕmĕķĕ (ĭmĭl/ĭmĭķĕ) Gölge, karaltı, örüntü.

ĕmĕltĕt- (ĭmĭltĕt-) Göz kıpırtırmak, göz kırpmak, yanıp sönmek, ışıldamak, parlamak.

ĕmĕp (ĭmĭp) 1. Yüzyıl; çağ, devir, zaman; ömür. *18-мĕш ĕmĕpте* 18. yüzyılda. *чул ĕmĕpĕ* Taş devri. 2. Yaşam, hayat, yaşantı, ömür. *ĕmĕp иртни сисĕнмерĕ* Hayatın nasıl geçtiği sezilmedi. *ĕmĕp тăршшĕнче* Hayatın akışında.

ĕmĕpĕmpe Ömrümde, hayatımda. 3.

Sonsuza dek, ebediyen; daima, hep.

ĕmĕp-ĕmĕpĕx (ĭmĭp-ĭmĭpĕh) Yüzyıllardır, yüzyıllar boyu.

ĕmĕpĕķĕ (ĭmĭpĭķĭh) Ömürlük, ebedilik, sonsuzluk.

ĕmĕpĕķĕ (ĭmĭpĭķĕh) Ebedi olarak, ebediyen, daima.

ĕmĕpĕn/ ĕmĕpĕn те (ĭmĭpĕn/ĭmĭpĕn те) Sonsuza dek, ebediyen; daima, hep.

ĕmĕrt- (ĭmĭrt-) Emzirmek, emdirmek.

ĕmĕrtĕnpĕx (ĭmĭrtĕnpĕh) Yüzyıllardan beri, yüzyıllardır, asırlardan beri, asırlardır.

ĕmĕrtĭ (ĭmĭrtĭ) Asırdaki, yüzyıldaki, yüzyılda/asırda olan. *вăтам ĕmĕrtĭ тăпхăр* Ortaçağ dönemi.

ĕmĕpĕxĭ (ĭmĭpĕhĭ) Ebedi, sonsuz. *ĕmĕp-ĕmĕpĕxĭ* Ezeli, başlangıçta var olan.

ĕmĕt (ĭmĭt) Umut, ümit, beklenti. *ĕmĕt тăтăлни* Umutsuzluk. *ĕmĕt наклоненийĕ* İstek kipi.

ĕmĕtĕn- (ĭmĭtĕn-) Ummak, ümit etmek; güvenmek, niyetinde olmak, niyetlenmek.

ĕmĕtĕntĕp- (ĭmĭtĕntĕp-) Ümitlendirmek.

ĕmĕtĕlĕ (ĭmĭtĕlĕ) Ümitli, umutlu.

ĕmĕtĕĕp (ĭmĭtsĭr) 1. Ümitsiz, umutsuz. 2. Açgözlü; aç, haris.

ĕmĕtĕĕpĕn- (ĭmĭtsĭrĕn-) Cimrilik etmek, hasislik etmek. **ĕmĕtĕĕpĕķĕ** Açgözlülük, hırs, düşkünlük; cimrilik, hasislik.

ĕmĕt-шухăш (ĭmĭt-şuhĭş) Ana fikir.

ĕmĕĕĕ (ĭmĭķĭĕ) Emzik.

ĕmpĭĕ(ĕ) (ĭmpĭĕ-ĕ) 1. Amca. 2. Yaşlı bir erkeğe saygı ifadesi taşıyan hitap sözü.

ĕmpŭ (ĭmpŭ) Han, çar, kral, padişah.

ĕmĕp- (ĭmĕp-) Emzirmek, emdirmek.

ĕmĕĕķĕrăķĕ (ĭmĕĕķĕrăķĕ) Yonca.

ён- (in-) (Güneşte) kavrulmak, yakmak, alazlamak, için için yanmak. *ёнсе пурăнать-* Sefalet içinde yaşamak.

ёне (ine) İnek. *ёне аиё* Dana eti. *ёне ырри* Ağız, ağız sütü.

ёнек (inek) Yanış, yanık.

ёнеллĕ (inelli) İnekli.

ёнен- (inen-) İnanmak, emin olmak; kanmak.

ёнентер- (inenter-) İlandırmak, kandırmak.

ёнентерŷ (inenterü) Güvence, teminat, tasdik.

ёнентерŷллĕн (inenterüllĕn) Güvenle, ciddiyetle.

ёненŷ/ ёнени (inenü/inenni) İnanç; güven, inanma.

ёненŷсĕрлĕх (inenüsĕrlĕh) İnançsızlık, güvensizlik.

ёненчĕксĕр (inençĕksĕr) İnançsız.

ёнер I (iner) Dün.

ёнер II (iner) Eğer.

ёнер III (iner) Beceri, maharet, zanaat, usalık.

ёнер- (iner-) Akort etmek, ayarlamak, kurmak, düzene sokmak.

ёнерлĕ (inerli) Ustalık, yeterli, becerikli. *ёнерлĕ çын* Zanaatkar, usta.

ёнерсĕр (inersĕr) 1. Sanatsız, hünersiz, beceriksiz. 2. Beceriksizce yapılmış. 3. yaramaz, afacan.

ёнертенпе (inertenpe) Düünden beri.

ёнерхи (inerhi) Düünkü.

ёнерчĕк (inerçĕk) At koşumunun üzerine oturan bölümü.

ёнес (ines) Titiz, zor beğenir. 2. Hantal, ağır kanlı.

ёнĕк I (inĕk) Yanmış, yanık. *ёнĕк шăрши* Yanık kokusu.

ёнĕк II (inĕk) Şafak.

ёнĕр-/ ёнĕрле- /ёнĕреш- (inĕr-/ inĕrle-/inĕreş-) Sessizce inlemek, inildemek, sessizce ağlamak, sessizce böğürmek.

ёнĕрĕк/ ёнĕркĕ/ сĕнтĕрĕк (inĕrik/inĕrkĕ/sĕntĕrik) Alaca karanlık.

ёнĕс (inĕs) Cimri, pinti.

ёнĕстер- (inĕş'ter-) Başarılı olmak, sonuç almak, ulaşmak.

ёнĕх- (inĕh-) Ütölmek, yanmak.

ёнил/ ёнĕл (inil/inĕl) İpleri boyamada kullanılan mavi boya.

ёнкерт- (inkert-) 1. Yeniden düzenlemek. 2. Anlamak, kavramak, bilincinde olmak, tahmin etmek, sezmek.

ёнкĕрт- (inkĕrt-) Ayak diremek, direnmek, inat etmek.

ёнреш (inreş-) İnlemek, inildemek, sessizce ağlamak.

ёнсе (inse) Ense.

ёнселе- (insele-) Dövmek, tokmaklamak.

ёнсерен (inseren) Aniden, tesadüfen, beklenmedik bir anda.

ёнт- (int-) 1. Ütülemek; yakmak; ateş etmek. 2. Sökmek, kırbaçlamak, vurmak.

ёнтĕ (intĕ) Şimdi, artık, daha. *çанла ёнтĕ* Demek (ki), şu halde.

ёнтĕрке-/ёнтĕрхе- (intĕrkke-/intĕrhe-) Uyuşturmak, yitmek, kaybolmak, şaşırarak, bayılmak.

ёнтĕрки (intĕrkki) Uyuşuk, serin, soğuk, donmuş.

ёнтĕх- (intĕh-) Yorgunluğun son derecesine varmak.

ёнтрĕк (intrĕk) Alacakaranlık.

ёнтрĕклен- (intrĕklen-) Kararmak, koyulaşmak.

ёнтрĕкленни (intrĕkleni) Alacakarlığın düşüşü.

ёнчĕ (inçĕ) İnci.

ёнчĕллĕ (inçĕllĕ) İnci, incili, inciyle süslenmiş.

әнчĕр (inçir) Dili ölçüsüz.

Ėнху (İnhü) Ufa şehri.

ĕревĕç (inivış) Diğer cinse ilgi duyan kişi, kadına ilgi duyan erkek.

ĕревшĕ (irevşı) Görünüş, biçim; tavır, şekil, kalıp, kıyafet.

ĕренкĕ (irenki) Görünüş, biçim; tavır, kılık kıyafet, şekil, suret, imaj, imge, güzellik, yakışıklılık. *ним ĕренки те çук* Hiçbir güzelliği yok, çirkin, şekilsiz.

ĕренкелĕ (irenkelli) Düzenli, dürüst, namuslu.

ĕренкесĕр (irenkessir) Düzensiz, namussuz, sahtekar, dağınık, karışık, düzensiz.

ĕрескел (ireskel) Boşuna, boş yere; yok yere, sebepsiz.

ĕрескелĕ (ireskelli) Birdenbire, ansızın.

ĕрет (iret) Sıra, dizi; saf, sıra; bölük, düzen, adet.

ĕретĕн (iretin) Sırayla, düzenli bir şekilde.

ĕретлен- (iretlen-) Sıralanmak, düzenlenmek, düzene girmek.

ĕретлĕ (iretli) 1. Sıralı, düzenli. 2. Dürüst, namuslu.

ĕретнелле (iretnelle) Ziyafet, şölen.

ĕретрен (iretren) Seri halinde, düzenli bir şekilde, sırayla.

ĕретсĕр (iretsir) 1. Dağınık, karışık, düzensiz, yersiz. 2. Oldukça, haddinden fazla.

ĕрешле- (ireşle-) Süslemek, bezemek, donatmak.

ĕрĕх- (irih-) Kudurmak, çok kızmak, küplere binmek.

ĕрĕхтер- (irihter-) Bağırarak, haykırmak; bağışmak, gürüldemek, uğultu yapmak, kışkırtmak, saldırtmak.

ĕрлеш- (irleş-) Gürüldemek; atışmak; gürültü koparmak, bağışmak.

ĕрлĕк (irlık) Üzücü, can sıkıcı; acınacak durumda.

ĕрче- (irçe-) Çoğalmak, türemek, üremek.

ĕрчевлĕ (irçebli) Verimli, üretken, bereketli, doğurgan. *ĕрчевлĕ выльăх* Verimli hayvan.

ĕрчев.лĕх (irçevli) Verimlilik, doğurganlık, üretkenlik.

ĕрчевсĕр (irçevsir) erimsiz, bereketsiz, üretken olmayan.

ĕрчет- (irçet-) Üretmek, yetiştirmek; çoğaltmak, türetmek. *выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес* ĕç Hayvancılık. *кайăк-кĕшĕк ĕрчетес* eç Kuşçuluk, kuş yetiştiriciliği.

ĕрчетни (irçetni) Yetiştirme; üretme, çoğaltma; basma. *нулă ĕрчетни* Balık yetiştirme, balık üretme.

ĕрчĕм (irçim) Verimlilik, doğurganlık, üretkenlik.

ĕрчĕмлĕ/ ĕрчĕхлĕ (irçimli/irçihli) Verimli, bereketli, üretken, doğurgan.

ĕсĕкле- (isikle-) Hıçkırmak.

ĕсĕксĕр (isiksir) Devamlı, sürekli, aralıksız.

ĕскĕрт-/ ĕслет- (iskirt-/islet-) Kışkırtmak, saldırtmak, tahrik etmek.

ĕслĕк (islık) Öksürük.

ĕссĕн (issin) Bağımsız olarak, kendiliğinden, kendi kendine.

ĕстел (istel) Masa.

ĕç (iş) İş, uğraş; görev, vazife; sorun; dava.

ĕç вăйĕ İş gücü. *ĕç вăхăчĕ*, *ĕç çийĕ* İş zamanı, hasat zamanı. *ĕç кунĕ* İş günü.

ĕç укçи Ücret, maaş. *ĕç çырăвĕ* İş mektubu. *ĕç хаваслăхĕ* Coşkunculuk, gayret. *ĕç мыхăçĕ (мыхăçлăхĕ)* İş üretkenliği, iş verimi. *ал ĕçĕ, алĕç* El işi. *ĕç юрписем* İş şarkıları. *ĕçe кĕрсен* İşe girince, işe girdiğin zaman. *ĕçe яр-* İşe sokmak, işe göndermek. *ĕçe кĕрт-*

Görevlendirmek, tayin etmek, gerçekleştirmek, uygulamak. *ёç myxpё*- Başarılı oldu, iş bitti, iş becerildi. *ёç myxmapё* Başarılı olmadı, sonuca ulaşmadı, sonuçsuz.

ёç- (iş'-) İçmek.

ёсем-çийём (iş'em-ş'iyim) Yeme-içme.

ёсем чырли (iş'im ş'ırlı) Kuru üzüm.

ёскей (iş'key) Kayın, kayınbirader.

ёскё/ ёскё-çикё (işş'ki/ iş'ki-ş'iki) İçki, cümbüş, eğlence, ziyafet, ekrem. *ёскё юррисем* Alem şarkıları. *ёске ерне чын* Ayuaş, alkolik.

ёскёлле (iş'kille) İkram için votka.

ёскунё (iş'kunı) İş günü.

ёсле- (iş'le-) Çalışmak, uğraşmak, yapmak, etmek, kılmak, işlemek; eğitmek; kul lanmak.

ёслеv (iş'lev) Emek, çalışma; zahmet; çaba; yapıt.

ёслеvçё (iş'levli) Görevli; işçi, çalışan.

ёслеme (iş'leme) *ёслемере нутам* İsteydim.

ёсленçи (iş'lenş'i) *ёсленçи нутать-* İste kabul etmek, işte varsaymak.

ёслеттер- (iş'letter-) Çalıştırmak, görev yaptırarak, işletmek.

ёслё (iş'li) Meşgul, işi gücü olan.

ёслёх (iş'lih) Emek, çalışma; zahmet; çaba; yapıt.

ёслёхлё (iş'lihli) Çalışan, aktif, faal, enerjik.

ёслёхсёр (iş'lihsır) Aylak, boş, tembel, işsiz.

ёсме-çиме (iş'me-ş'ime) Yiyecek içecek.

ёçри (iş'ri) İstekli, iş, işle ilgili.

ёçсёр (iş'sır) İşsiz, aylak, boş.

ёçсёрлёх (iş'sırlıh) İşsizlik.

ёççи (iş'ş'i) Hasat mevsimi.

ёçтер- (iş'ter-) İçirmek, sulamak.

ёçтеркёч (iş'terkıç) Çanak, yalak.

ёç-хёл (iş'-hıl) iş, çalışma, işleme; faaliyet, eylem, meşgale.

ёçмен (iş'men) Çalışkan, hamarat, enerjik, çalışmayı seven.

ёçченлёх (iş'çenlih) İşçenlik, çalışkanlık, hamaratlık, işseverlik.

ёхёлтет- (ixiltet-) Kıkır kıkır gülmek, sessiz sessiz gülmek.

ёхёлтетни (ihiltetni) Kıkırdama, kıkırdeme, sessiz sessiz gülme.

ёшелен- (işelen-) 1. Acele etmek. 2. Düşünmek, merak etmek; özen göstermek.

ёшелентер- (işelenter-) 1. Acele ettirmek. 2. Azarlamak, paylamak; işlemek, küfretmek.

ёшеленчёк (işelençik) Acelecı.

ёшен- (işen-) Yorulmak, halsiz düşmek, yıpranmak, güçten düşmek, bitkinleşmek.

ёшентер- (işenter-) Yormak, halsiz bırakmak, güçten düşürmek.

ёшенчёк (işençik) 1. Yorgun, halsiz, bitkin. 2. Yorgunluk, halsizlik, bitkinlik.

ёшкет- (işket-) 1. Rahatsız etmek, tedirgin etmek, sıkıntı vermek; kaygılandırmak. 2. Vurmak.

ёшкён- (işkin-) Elde etmeye uğraşmak, çabalamak, hızlı hızlı gitmek. *ёшкёнсе* Hareketli enerjik bir şekilde.

ёшкёрт- (işkırt-) Acele ettirmek, sıkıştırmak, teşvik etmek.

ёшне (işne) Ormanlar arasındaki boşluk yerler.

Ж ж

жалоба (jaloba) Yakınma, şikâyet.
жалоба нар- Şikâyet etmek, yakınmak, sızlanmak, dert yanmak.

жандарм (jandarm) Jandarma.
жандармери Jandarmalar, jandarma kuvvetleri.

жанр (janr) Tür, şekil, usul, tarz. *Лирика жанрĕ* Lirik tür. *жанр уйрăмлхĕсем* Türk yarılıkları, tür farklılıkları.

жасмин (jasmin) Yasemin.

жатка (jatka) Orak.

жгут (jgut) Sicim, bükme, ip.

жезл (jezl) Asa, saltanat asası.

желатин (jelatin) Jelâtin.

желе (jele) Jöle.

женьшень (jen'sen') Jinsen (bir tür ot.)

жетон (jeton) Jeton.

жилет/ жилетка (jilet/jiletka) Yelek, iç gömlek.

жираф (jiraf) Zürafa.

жнейка (jneyka) Orak.

жулик (julik) Yankesici.

жуликла (julikla) Yankesici gibi, hızsızca.

журнал (jurnal) Dergi, magazin.
литература журналĕ Edebiyat dergisi. *мода журналĕ* Moda dergisi
журнал статей Dergi makalesi.

журналист (jurnalist) Gazeteci.

журналистика (jurnalistika) Gazetecilik.
журналистика факультетĕ
 Gazetecilik fakültesi.

жюри (juri) Jüri.

забастовка (zabastovka) Grev.
пётёмёшлĕ забастовка Genel grev.
забастовка комитечĕ Grev komitesi.
Забастовка ту- Grev yapmak.

забой (zaboy) (Kömür, maden çıkarılmakta olan) galeri ucu.

заведени (zavedeni) Müessese, kurum.

завком (zavkom) Fabrika sendika komitesi.

завод (zavod) Fabrika.

завхоз (zavhoz) İdare müdürü, demirbaş müdürü.

заглави (zaglavi) Başlık.

заголовок (zagolovok) Başlık, serlevha, manşet, sürmanşet.

заготовка (zagotovka) Tedarik, tedarik etme, stoklama.

задани (zadani) Vazife, görev, ödev.

здаток (zadatok) 1. Капаро. 2. Eğilim, meyil.

задача (zadaça) Görev, vazife; hedef, amaç; problem. *арифметика задачисем* Aritmetik problemleri.

задачник (zadaçnik) Problem, test kitabı

заём (zayom) Borç.

зажигалка (zajigalka) Çakmak.

заказ (zakaz) Sipariş.

закон (zakon) Kanun. *ёçлев законёсем* İş kanunları. *суйлав законĕ* Seçim kanunu.

законлă (zakonlĭ) Kanu, kanuni, yasal.

законлăх (zakonlĭh) Yasallık, kanunilik, kanuna uygunluk.

законсăр (zakonsĭr) Kanunsuz, yasal olmayan.

законсăрлăх (zakonsĭrlĭh) Kanunsuzluk.

закуска (zakuska) Çerez, meze.

зал (zal) Salon.

залив (zaliv) Körfez.

залог (zalog) Rehin. *залог хур-* Rehin tutmak. *тĕн залог* Etken çatı.

замазка (zamazka) Cam macunu, macun.

заместитель (zamestitel') Yardımcı, muavin.

замок (zamok) 1. Şato, saray. 2. Kilit, asma kilit.

заняти (zanyati) 1. İş, güç, meşguliyet, meşgale. 2. Dersler, çalışmalar. *аудитории заняти* Sınıf çalışmaları. *политика занятийёсем* Politik meşguliyet, politik iş.

заочник (zaoçnik) Açıköğretim öğrencisi.

заочный (zaoçnĭy) Açık öğretim, dışarıdan, gıyabî.

запас (zapas) Yedek *запас найесем* Yedek parça.

запаслă (zapaslĭ) Yedekli.

записка (zapiska) Not, pusula, tezkere.

заповедь (zapoved') Buyruk, emir.

запонка (zaponka) Yaka düğmesi.

заправка (zapravka) İkmal, doldurma.

запятой (zapyatoy) Virgül.

засада (zasada) Pusu.

заседатель (zasedatel') Toplayıcı, toplantı düzenleyici.

застава (zastava) Kara gümrüğü, karakol.

затвор (zatvor) Sürgü, kama, tıkayıcı.

затон (zaton) Küçük koy, nehir koyu.

захватчик (zahvatçik) İstilacı, müstevli, gaspeden.

зачёт (zaçot) Final sınavına girebilmek için yapılan ön sınav.

защитник (zaşıtnik) 1. Müdafî, savunucu, koruyucu, savunan. 2. Sanık avukatı, avukat.

заявка (zayavka) Hak talebi, sipariş.

заявлени (zayavleni) Dilekçe *сăлтавсене кăтармса çырнă заявлени* Gerekçeli dilekçe.

звани (zvani) Unvan, paye, rütbe.

звено (zveno) Halka, bakla, bölüm, kısım.
звонок (zvonok) Zil.
зебра (zebra) Zebra.
землечерпалка (zemleçerpalka) Tarak,
 tarak dubası.
земство (zemstvo) Çarlık Rusyasında
 mahalli idare organları.
знаменатель (znamenatel') Tanınmış,
 bilinen, önde gelen, meşhur.
значок (znaçok) Rozet, işaret. *комсомол*
значокѣ Komsomol rozeti.
золотуха (zolotuha) Sıraca.
зона (zona) Bölge, mıntıka, saha.
зонд (zond) Sondaj.
зоолог (zoolog) Hayvan bilimci, zoolog.
зоологи (zoologi) Hayvan bilimi, zooloji.
зоопарк (zoopark) Hayvanat bahçesi.
зоотехника (zootehnika) Zooteknik
 uzmanı.
зубр (zubr) Avrupa bizonu.
зуюк (zuyok) Yağmur kuşu.
зуммер (zummer) Vızlayıcı.

И и

и (i) Soru eki. *нур-и?* Var mı? *çук-и?* Yok mu? *эсĕ-и?* Sen mi?

и-мĕн/ им (i-mĕn/im) Sahi mi?, acaba.

ибис (ibis) İbis. (Güneyde yaşayan leyleğe benzer bir kuş)

идеализмла (idealizmla) İdealist. *деализмла система* İdealist sistem.

идейĕллĕ (ideyĕllĕ) İdeolojik.

идеолог (ideolog) İdeolog.

идеологиллĕ (ideologillĕ) İdeolojik.

избач (izbaç) Köy kitaplığı memuru.

известь (izvest') 1. Kireç. 2. Haber.

издани (izdani) Yayımlama, yayım, çıkarma.

издательство (izdatel'stvo) Yayınevi. *Чăвашское Государство Издательстви* Çuvaş Devlet Yayınevi

ие (iye) 1. Evet. 2. İye, kötü ruh. *ие чăмланă çын* Raşitizm hastalığına yakalanmış insan.

ий (iy) Oyma kalemi.

ийĕх- (iyĕh-) Büyümek *ача ийехмест* Çocuk büyümüyor.

иййе курăкĕ (iyye kurĕkĕ) Geven.

икерчĕ (ikerçĕ) Bir çeşit akıtma (hamur işi) *кавас икерчи* Pide. (hamuru kıvastan hazırlanan pide)

икĕ (ikĕ) İki.

икĕвлаçлăх (ikĕvlaç'lıh) İkili iktidar.

икĕпитлĕ (ikĕpitli) İkiyüzlü.

икĕпнтлĕлен- (ikĕpitlilen-) İkiyüzlüleşmek

икĕрт- (ikĕrt-) 1. Boşaltmak, dökmek. 2. Bira koymak. 3. Buzağıyı süt emmesi için ineğin yanına getirmek.

иккен (ikken) Meğer, olmak, *вăл Мускавра иккен* O, Moskova'da imiş. *вăл Мускавра иккенне энĕ пĕлмен*

Onun Moskova'da olduğunu bilmedim.

иккĕ/ икĕ/ ик (ikkĕ/ikĕ/ ik) İki. *икĕ хутлă çурт* İki katlı ev. *ик төрлĕ* İki türlü, iki çeşit. *икĕ юплĕ çырма*

иккĕле- (ikkĕle-) Çatallamak, ikiye ayırmak.

иккĕлен- (ikkĕlen-) 1. Çatallanmak, ikiye ayrılma . 2. Şüphelenmek.

иккĕленни (ikkĕlenni) Şüphelenme.

иккĕлле (ikkĕlle) İki yoldan, iki türlü.

иккĕллĕ (ikkĕllĕ) İki yönlü, iki taraflı. *иккĕллĕшухăшсем* İki yönlü düşünceler.

иккĕмĕш (ikkĕmĕş) İkinci. *иккĕмĕш кунхине* İkinci güne, ikinci gün. *иккĕмĕш сăнат* İkinci şahış. *иккĕмĕшле сăмах* Türev.

иккĕмĕшĕнчен (ikkĕmĕşinçen) İkincisi, ikinci olarak, ikincisinden.

иккĕмĕшле (ikkĕmĕşle) İkinci, ikincil, ikinci defa. *иккĕмĕшле сăмах* Türemiş sözcük.

иккĕн (ikkĕn) İkisi beraber, iki beraber. *иккĕн килчĕç* İkisi beraber geldiler.

иккĕшĕ (ikkĕşĕ) Onlardan ikisi. *иккĕшĕ те* İkisi de.

иклет- (iklet-) Hıçkırık tutmak.

иклетни (ikletni) Hıçkırık tutma.

иксĕл- (iksĕl-) Eksilmek, azalmak.

иксĕлми (iksĕlmi) Eksilmeyen, azalmayan.

иксĕлŷ (iksĕlŷ) Eksilme, azalma.

иксĕмĕр (iksĕmĕr) İkimiz, ikimiz beraber. *иксĕмĕрĕн нĕр шухăш* İkimizin de düşüncesi aynı.

иксĕр (iksĕr) Siz ikiniz.

иксĕт- (iksĕt-) Azaltmak.

иксŷ (iksŷ) Hıçkırık.

икçер (ik ş'er) İki yüz.

икçĕрĕн (ik ş'ĕrin) Sayıca iki yüz kişi.

икçĕрĕшĕ (ik ş'ĕrişĕ) İki yüzü.

икçĕрмĕш (ik ş'irmiş) İki yüzüncü.

икçĕршер (İkş'ırşer) yüzer.

икçĕршерĕн (ikş'ırşerĕn) Her şeyden ikiyüz tane.

икшер (ikşer) Herkese iki tane.

ил- (il-) 1. Almak, satın almak. *илсе кил-* alıp gelmek, getirmek. *илсе çитер-* Ulaştırmak, yetiştirmek. *илсе çÿре-* Alıp götürmek, gezdirmek, beraber götürmek *илсе кĕр-* Getirmek, sokmak, çıkarmak *илсе тух-* Alıp çıkmak. *илсе кай-* Alıp götürmek 2. Kesmek, kırmak.

илем (ilem) Güzellik.

илемлен- (ilemlen-) Güzelleşmek.

илемлет- (ilemlet-) Güzel yapmak, güzelleştirmek, süslemek.

илемлĕ (ilemlĕ) Güzel, harika, olağanüstü. *илемлĕ литература* Sanatsal edebiyat.

илемлĕх (ilemlĕh) Güzellik, harikalık, olağüstülük.

илемсĕр Çirkin, şekilsiz, suretsiz. *илемсĕр санлă кайăк* Oklu kirpi.

илемсĕрлет- (ilemsĕrlet-) Güzelliğini bozmak, çirkinleştirmek.

илен- (ilen-) Alışmak, bağlanmak

иленкĕ (ilenkĕ) Güzellik, etkileyicilik. *ним иленки те çук* Hiçbir etkileyiciliği de yok.

илентер- (ilenter-) Alıştırmak, kendine çekmek.

иленчĕк (ilençĕk) Yatkın, meyilli, uygun.

илепер (ileper) Sarı yonce, kokulu yonca.

илер (iler) Yüksek sesle gülmek, kahkaha atmak.

илес-милес (iles-miles) Çirkin, iğrenç, suretsiz, korkunç, şekilsiz. e

илеш- (ileş-) Alışmak, bağlanmak.

илĕм-тилем/ иллĕм-тиллĕм (ilĕm-tilem/ illĕm-tillĕm) 1. Görülmeyen, belirsiz. 2.

Her usulde, her tarafa. 3. Tan yerinin ağarmasından önce, tan yerinin ağarmasının ilke ışıkları.

илĕн- (ilĕn-) Alınmış olmak.

илĕр- (ilĕr-) 1. Meraklı olmak, merak sarmak, düşkün olmak, imrenmek, tamah etmek. 2. Kudurmak.

илĕрт- (ilĕrt-) 1. Çekmek, cezbetmek, kudurtmak, büyülemek, gönlünü kapmak, kandırmak, ayartmak. 2. İftira etmek, suçlamak, gammazlamak, söz taşımak.

илĕртмĕш (ilertmiş) Çekici, cazip, gönül alıcı, baştan çıkarıcı, cezbeden. .

илĕртÿ (ilertü) Cezbetme, gönül alma, çekme.

илĕртÿллĕ (ilirtüllĕ) Çekici, cezbedici, gönül alıcı, baştan çıkarıcı. *илĕртÿллĕ çанталăк* Büyüleyici hava.

илĕх- (ilĕh-) Toplamak, şişmanlamak, kilo almak, gülmek, eğlenmek, şaka yapmak.

илмен (ilmen) Ban otu.

илмĕш/ илмĕш кун (ilmış/ilmış kun) Bir gün önce, arefe günü, arefesinde

илмĕш каç (ilmış kaş') Bir önceki gece. "илмĕш кун" bazı ağızlarda bir sonraki gün anlamında da kullanılmaktadır.

илмĕш (илмиш) пул- (ilmış –ilmış pul-) (almak istemiyor gibi görünüp) Almak.

илпек/ илпĕк (ilpek/ilpĕk) Fazlalık, fazla, bolluk.

илпеклĕ (ilpekli) Tartışmalı, tartışmalı olarak.

илпен (ilpen) Ban otu.

илт- (ilt-) Dinlemek, işitmek.

илтеле- (iltele-) Duymak, işitmek, dinlemek.

илтĕн- (iltĕn-) Dinlenmek, işitilmek.

иллюстрациле- (illyustratsile-) Resimlemek, açıklamak, örneklemek, göstermek.

иллюстрациллĕ (illyustratsilli) Resmedilmiş, gösterilmiş.

иму (imu) Şifa, ilaç, koca karı ilacı.

имен- (imen-) Sıklıkmak, çekinmek, utanmak, yüzü tutmamak, cesaret edememek, göze alamamak.

имени (imeni) Malikâne, yurtluk.

именни/ именӳ (imenni/imenü) Çekimsizlik, cesaretsizlik, sıklılganlık.

иментер- (imenter-) Utandırmak, mahcup etmek, bozmak.

именчĕклĕх (imençiklĕh) Utangaçlık, sıklılganlık.

имĕр- (imĕr-) Tümüyle ezmek, parçalamak.

имĕрĕл- (imĕrĕl-) Tümüyle ezilmek, parçalanmak.

имĕш (imĕş) Sözde, sözüm ona, güya.

имле- (imle-) Geleneksel yöntemlerle iyileştirmek, tedavi etmek.

имлĕ/ имлĕ-сиплĕ (imlĕ/imlĕ-siplĕ) Şifalı, şifa verici.

империализмла (imperializmla) Emperyalist.

импĕр/ импĕр тымарĕ (impĕr/impĕr tımarĕ) Zencefil.

имрет- (imret-) 1. Akli durmak, şaşkına çevirmek. 2. Rahatsız etmek, tedirgin etmek, sıkıntı vermek.

импичче (impicçe) Amca, dayı, yaşlı erkeklere saygı ifadesi.

имшам (imş'am) 1. İlaç, Kocakarı ilacı 2. Gübre. *çĕре çемçет-мелли хими имшамĕсем* Kimyasal gübre

имшек (imşek) Zayıf, çok zayıf, kuru, güçsüz.

имшер (imşer) Cılız, kavruk, yanık, zayıf, hastalıklı.

имшеркке (imşerkke) 1. Zayıf, cılız, güçsüz. 2. Beceriksiz.

имшерлен- (imşerlen-) Zayıflamak, beceriksizleşmek, cılızlaşmak, güçsüzleşmek.

имъюм/ имъям (im'yum/im'yam) İlaç, koca karı ilacı.

инвалид (invalid) Özürlü.

инверси (inversi) Devrikleşme.

инверсиллĕ (inversilli) Devrik. *инверсиллĕ сăмах майлашăвĕ* Devrik söz öbeği.

индукциллĕ (induksilli) Tümevarım. *индук-циллĕ метод* Tümevarım metodu.

индустри (industri) Endüstri, sanayi.

индустриализаци / **ндустриализацилени** (industrializatsi/industrializatsileni) Sanayileşme, endüstrileşme.

индустилен- (industrilen-) Sanayileşmek, endüstrileşmek.

инерци (industri) Enerji. *инерци вăйĕ* Enerji gücü.

инженер (injener) Mühendist.

инке (inke) 1. Yenge 2. Yaşça büyük kadınlara

инкек / инкек-синкек (inkek /inkek-sinkek) Kötülük, talihsizlik, aptallık, şanssızlık, zarar, hasar.

инкеклен- (inkeklen-) Belaya uğramak, derde düşmek, sıkıntı çekmek, deretlenmek.

инкеклĕ (inkeklĕ) Mahvedici, yıkıcı, çok zararlı. Mutsuz, bedbaht, talihsiz, uğursuz.

инкубатор (inkubator) Kuluçka makinesi

инсе (inse) Ense.

инспектор (inspektor) Müfettiş.

инспекци (inspektsi) Teştif, müfettişlik.

инстанци (instanti) Mercî, makam, kurul.
çӳлерехри инстанцисем Yüksek makam.

инстинкт (instinkt) İçgüdü, insiyak.
инстинктна пӗлет İçgüdüsel olarak biliyor. (İçgüdüsel olarak tahmin ediyor.)

институт (institut) Enstitü *наукăпа тӗпчев институтчӗ* İlmi araştırmaklar Enstitüsü
педагогика институтчӗ Pedagoji Enstitüsü.

инструктор (instruktor) Öğretmen.
инструкторта ӗçлет Öğretmen olarak çalışıyor.

инçe (inş'e) Uzak. *инçe çул* Uzak yol.
инçепен Uzaktan.

инçери / инçетри (inş'eri/inş'ertri)
Uzakta, uzaktaki *Инçетри Хӗвелтухăç крайӗ* Uzak Doğu bölgesi.

инçӗш (inş'ış) Uzaklık.

интеллигент (intelligent) Aydın, münevver.

интелигенци (intelligentsi)
Münevverler, aydınlar.

интенсивлă (intensivlî) Şiddetli, şedit, sık aralıklarla olan, gergin, güçlendirilmiş.

интервенци (intervensi) Müdahale.

интерес (interes) Alaka, merak, ilgi.

интереслен- (intereslen-) İlgilenmek, ilgi duymak, merak etmek.

интереслентер- (intereslenter-)
Meraklandırmak, ilgilendirmek, şüphe uyandırmak.

интереслӗ (intereslî) İlginç, enteresan, fark edilir. *интереслӗ япаласем* İlginç şeyler, eşyalar.

интернационалă (internatsionallî)
Uluslararası *интернационалă сăмахсем* Uluslararası kelime.

иод (iod) İyot.

ип (ip) Fayda, yarar.

ипле- (iple-) Düzene sokmak, sağlamlaştırmak, düzenlemek.

иплеш- (ipleş-) Birleşmek, anlaşmak, sözleşmek.

иплӗ (iplî) Rahat, uygun, faydalı, dikkatli.

ир- I (ir-) Ezmek, değiştirmek, eritmek, karıştırmak.

ир II (ir) 1. Sabah 2. Sabahleyin 3. Erken.
ир еннелле Sabaha karşı *ир-ирех* Sabah erkenden *иртенне* Sabahtan beri.

ирӗк (irîk) 1. Bağımsız, irade,, ferahlık, bolluk. *ирӗк нар-* Rahatlık vermek, izin vermek. *ирӗке кăлар-* Serbest bırakmak. 3. Bağımsız şekilde, serbest şekilde.

ирӗккӗн (irîkkîn) 1. Kendi iradesiyle, kendi isteğiyle. 2. Bol bol, doya doya, kana kana.

ирӗклӗ (irîkli) Bağımsız, serbest, rahat
ирӗклӗ общество Bağımsız toplum.
ирӗклӗ рирфма Serbest ölçü.

ирӗклӗн (irîklîn) Kendi iradesiyle, ihtiyari olarak.

ирӗклӗх (irîklih) Bağımsızlık.

ирӗксӗр (irîksîr) 1. Bağımlı, bağlı, bağımsız olmayan. 2. İstemeksizin, istemeyerek.

ирӗксӗрле- (irîksîrle-) Zorlamak, sıkıştırmak.

ирӗксӗрлетсе (irîksîrletse) Zorla, zorlayarak.

ирӗл- (irîl-) 1. Erimek, dağılmak. 2. Lapa haline gelmek.

ирӗлтер- (irîlter-) Eritmek, dağıtmak.

ирӗлчӗк (irîlçîk) 1. Çabuk eriyen, kolayca dağılan. 2. Uyuşuk, gevşek, pörsümüş, gevşemiş.

ирӗн-каçан (irîn-kaş'în) Sabahleyin ve akşamleyin.

ирĕш (irış) Kepek, buğday ve diğer tahılların kabuğu.

ирĕшлĕ (irışli) Kepekli.

ирлесе (irlese) Sabah erken, sabahleyin.

ирлĕ-каçлă / ирлен-каçлăн (irlĕ-kaç'lı / irlen-kaç'lın) Sabah akşam.

ирониллĕ (ironilli) İronili, ironik.
ирониллĕ пĕлтерĕшне İronik anlam.

ирсĕр I (irsĕr) Sabahtan önce.

ирсĕр II (irsĕr) Kirli, pis, çamurlu, berbat, fena, kötü.

ирсĕрле- (irsĕrle-) Kirletmek, pisletmek.

ирсĕрлен- (irsĕrlen-) Kirlenmek, pislenmek, berbat olmak.

ирсĕрлĕх (irsĕrlĕh) Pislik, kirlilik, berbatlık.

ирçе I (irş'e) Erze (İdil-Ural bölgesinde özellikle Mordva Cumhuriyeti'nde yaşayan Fin kavimlerinden birisi).

ирçе II (irş'e) Kürkçü. *мур ирçи* Derici

ирт- I (irt-) Temizlemek, tasviye etmek,, ayıklamak, soymak.

ирт- II (irt-) 1. Geçmek, gitmek, geride bırakmak. *кăнтарла иртсен* Yarım gün sonra. *праçник иртсен* Bayramdan sonra. 2. Aksini söylemek, itiraz etmek, tersini yapmak.

иртен-çурен (irten-ş'uren) Geçen, giden.

иртĕн- (irtĕn-) Yaramazlık yapmak, başı bulutlarda gezmek, kurum satmak. Coşmak, heyecana gelmek.

иртĕнтер- (irtĕnter-) (Şımartmak, yüz vermek, göz yummak, görmemezlikten gelmek.

иртĕнчек (irtĕnçĕk) Yaramaz çocuk, haşarı, çapkın.

иртех- (irteh-) Yaramazlığa başlamak, yaramazlaşmak.

иртехтер- (irtehter-) Şımartmak, bozmak, berbat etmek.

иртнĕ (irtni) Geçmiş, eski. *иртнĕ, причасти* Geçmiş zaman ortacı. *иртнĕ вăхăт* Geçmiş zaman.

ирттер- (irttĕr-) 1. Bırakmak, müsaade etmek, izin vermek, geçirmek, vakit geçirmek. 2. Geçmek, geride bırakmak.

иртүçĕн (irtüş'ĕn) Önünden geçerek.

ирхи (irhi) Sabahki. *ирхи куна каçчен* Sabahtan akşama kadar.

ирхине (irhine) Sabah, sabahleyin.

ирхинехи (irhinehi) Sabahki, sabahleyin olan.

ирхинеччен/ ирччен (irhineççen/irççen) Sabaha kadar.

искер- (isker-) İzlemek, takip etmek, gözetlemek.

искĕрт- (iskĕrt-) Çocuğu çişе tutmak.

искусство (iskusstvo) Sanat.

ислен- (islen-) 1. Islanmak, iliklerine kadar ıslanmak. 2. Kendini kaybedene kadar votka içmek.

ислентер- (islenter-) 1. Islatmak. 2. . Kendini kaybedene kadar votka içirmek. 3. Dövmek, dayak atmak.

исленчĕк (islençĕk) Islak, ıslanmış.

ислет- (islet-) 1. Islatmak. 2. Dövmek.

истори (istori) Tarih.

историчченхи (istoriççenhi) Tarihten önceki, tarihten evvelki.

иçĕм çырли (iş'im ş'ırlı) Kuru üzüm.

иçмаса/ичмаса (iş'masa/içmasa) Bile, hatta, bari, hiç olmazsa, hiç değilse.

итем (item) Harman yeri, harman.

итле- (itle-) Dinlemek, işitmek, işitilmek.

итоґ (itog) Sonuç.

итту/ итто (ittu/itto) Ne de olsa, böyle olmakla beraber, gene, yine.

их- (ih-) Selamlaşmak, iyi büyümek.

ихĕлти / ихĕрме (ihĕlti / ihĕrme) Her zaman bıyık altından gülmeyi seven.

ихѣлтет-/ ихѣр- (ihiltet- / ihır) Bıyık altın-
dan gülmek.

иш- I (iş-) Yüzmek.

иш- II (iş-) Yıkma, harap etmek, tahrip etmek, bozma.

ишѣл- (işil-) Yıkılmak, çökmek, dökülmek. Bozulmak, berbat olmak, çözülmek. .

ишѣлтер- (işilter-) Yıkma, tahrip etmek, harap etmek.

ишѣлчѣк (işilçik) Yıkılmış, çökmüş, harap olmuş.

ишкет (işket) Kürek, kayık küreği.

ишкѣн- ѣшкѣн- (ışkın- / üşkın) Bol bol sulanmak.

ишкѣнтер- (ışkinter-) Bol bol sulamak.

июль (iyun') Temmuz

июльти (iyul'ti) Eylül'e ait, eylüldeki.

июнь (iyun') Haziran.

Й й

йăва I (yıva) Yuva. *кăткă йăви* Karınca yuvası. *хăм йăви* Kısrağ hastalığı.

йăва II йăвача (yıva/yıvaça) Kuş yuvası şeklinde sıkıştırılmış hamur şeklindeki bir yiyecek.

йăвала- (yıvala-) Yuvarlamak, ezmek, yoğurmak. *чуста йăвала-* Hamur yoğurmak. *çăматă йăвала-* Keçe yuvarlamak.

йăвалан- (yıvalan-) Yuvarlanmak, ezilmek, yoğrulmak.

йăвалантар- (yıvalantar-) Yuvarlatmak, ezdirmek, yoğurtmak.

йăваланчăк (yıvalançık) Ezilen, ezilmiş, yoğrulmuş, dükkânda satılamayıp kalmış mal.

йăван- (yıvan-) Yuvarlanmak, düşmek, yıkılmak, devrilmek.

йăвантар- (yıvantar-) Devirmek, yıkmak, düşürmek.

йăваш (yıvaş) Sakin, sessiz, mütevazî, alçak gönüllü, yavaş.

йăвашлантар-/ йăвашлат- (yıvaşlantar-/ yıvaşlat-) Bastırmak, zaptetmek, terbiye etmek, itaat altına almak.

йăвашлăх (yıvaşlıh) Alçak gönüllülük, sakinlik.

йавă (yivă) 1. Koyu, gür, kesif, sık. 2. Sıkça, koyu bir şekilde, sıkça.

йăкăрла- (yıkır-la-) Çevirmek, evirip çevirmek, döndürmek.

йăкăрт- (yıkirt-) Saklamak, gizlemek.

йăл кул (yılkul) Hoş (bir şekilde), tatlı tatlı.

йăла (yıla) Gelenek, tören, âdet.

йăла-сăлай (yıla-sılay) Huy, alışkanlık.

йăлалăх (yılalîh) Geleneklere göre, geleneksellik, törensel.

йăланут (yılanut) Atlı, süvari.

йăласăр (yılasır) Alışılmamış, sıradışı.

йăлă (yılı) 1. Düğüm, ilmek, delik.

йăлăм (yılım) 1. İdil yeşillik tarafı, vadi, dere. *йăлăм кас* Köyün aşağı tarafı. 2. Cadde, köyün ana caddesizden ayrılan parçalar.

йăлăн- (yılın) İstemek, dilemek, rica etmek.

йăлăнтар- (yılîntar-) Yalvartmak, nefret ettirmek, hırçınlamak.

йăлăнтармăш /юнтармăш (yılîntarmış/yuntarmış) Nazlı, hırçın, kaprisli, çabuk gücenir.

йăлăх- (yılîh-) Fazlasıyla doymak, özlemek.

йăлăхсăр (yılîhsır) Çalışkan, çok çalışmayı seven.

йăлăхтар- (yılîhtar-) Bıkmak, usanmak, usanç getirmek. *йăлăхтарақан çын* Bıkkınlık veren, usanç veren insan.

йăлкăш (yılkiş) Parlak, parlayan.

йăлла- (yıl-la) İliklemek, düğmelemek.

йăллан- (yıl-lan) İliklenmek, düğmelenmek.

йăлма (yılma) Yosun, yapışkan, bataklık toprak.

йăлмак (yılmak) İlmek, düğüm.

йăлмакла- (yılmakla-) İlmiklemek, düğümlemek, düğüm atmak.

йăлт / йăлтах (yilt / yiltah) Kesinlikle, kesin olarak, büsbütün, tümünden, hep-ten, temelli.

йăлтăркка (yiltırkka) Parlak, ışıltılı, güzel, yakışıklı, parıltı, parlaklık. *юр йăлтăркки* Kar parıltısı. *йăлтăркка куçлă* Parlak, ışıltılı gözlü.

йăлтăртат- (yiltirtat-) Parlamak, parıldamak, ışıldamak.

йăлтлат- Parlamak, tutuşmak, patlamak, patlak vermek.

йăлттам (yîlttum) Hafif, kolay, ince, zarif, çevik, atik, sıkıntısız, belli belirsiz, ince.

йăлхав (yîlhav) Tembel, uyuşuk.

йăлхавлан (yîlhavlan-) Tembelleşmek, uyuşuklaşmak.

йăм (yîm) Parlak, göz kamaştııcı, renkli, çarpıcı, etkileyici.

йăмах (yîmah) Masal.

йăмахла- (yîmahla-) Masal anlatmak.

йамак (yîmak) Küçük kız kardeş.

йăмăлка (yîmılka) Herhangi, herhangi biri, kim olursa olsun.

йăмăх/ йăм (yîmîh/yîm) 1. Parlak, göz kamaştırıcı renkli, çarpıcı, canlı, etkileyici. *йăм-йăмăх* Pasparlak. *йăмăх сарă* Parlak sarı, göz alıcı sarı. *йăмăх çÿрен* Açık sarı at. 2. Tümüyle, büsbütün, *йăм кăвак*, *йăмăх кăвак* Masmavi, tamamıyla mavi. *йăмăх хура* Parlak siyah. *йăмăх хёрлĕ* Parlak kırmızı, kıpkırmızı.

йăмахтар- (yîmahtar-) Gözünü kamaştırmak, göz ağrısına sebep olmak.

йăмпăлтăк (yîmpîltak) Kaypak, sümüksü.

йăмра (yîmra) Aksöğüt.

йăмралăх (yîmralîh) Aksöğütlük.

йăмшăк (yîmşak) Yumuşak, gevşek, sevecen, şefkatli. *йăмшăк çын* Güçsüz, zayıf, hastalıklı.

йăмшăхла- (yîmşahla-) *йăмшăхласа çÿре* Hasta olmak, zayıf düşmek, yumuşamak.

йăнăш (yînîş) 1. Yanlış, hata. 2. Kurlsız, adaletsiz. 3. Yanlışlıkla, yanlış, kurlsız. 4. Yanılmak, aldanmak.

йăнкăртат- (yînkîrtat-) Bıkmak, usanmak, can sıkmak, usanç vermek, inlemek.

йăнла- (yînla-) Çınlamak, cıvıldamak.

йăнша (yînşa) Durmadan ağlayan, sızlayan çocuk.

йăпан- (yîpan-) Sakinleşmek, yatışmak, dinmek, eğlenmek, gönül eğlendirmek, tecelli bulmak.

йăпанчăк (yîpançîk) Eğlence, eğlenme.

йăпар (yîpar) Desman.

йăпат- (yîpat-) Eğlendirmek, kandırmak, teselli etmek, sakinleştirmek.

йăпатмăш (yîpatmîş) Eğnedirici, eğlendiren

йăпăлка/ йăпăлка (yîpılka / yîpîlkka) Kaygı, kayıcı.

йăпăлт (yîpîlt) Kesinlikle, kesin olarak, büsbütün, hepten, temelli.

йăпăлтан/ йăпăлтан пулă (yîpîltan/ yîpîltanpulî) Çopra balığı.

йăпăлтат- (yîpîltat-) Okşamak, yaltaklanmak, yüze gülmek, sokulmak, dalkavukluk yapmak.

йăпăлти (yîpîlti) Yaltakçı, yüze gülücü, dalkavuk, yaltak.

йăпăр-япăр (yîpîr-yapîr) Acele ile, çevikle, çabuk, derhal, iki göz arasında.

йăпăрка (yîpîrka) İpek, ipekten mâmul, *йăпăрка тымăр* Motiflerle süslü ipek baş örtüsü.

йăпăрла выля- (yîpîrла vılya-) İp oyunu oynamak.

йăпăрт (yîpîrt) Aynı andaki hareketin taklidi. *йăпăрт нăхса ил-* Bulmak, bir göz atmak, uğramak.

йăпăртат- (yîğîrtat-) Kısa adımlarla yürümek.

йăпăшлат- (yîpîşlat-) Sessiz adım atmak, basmak, kısa adımlarla yürümek.

йăпăштăн- (yîpîştîn-) Sessiz olmak.

йăптăх / йăптăк (yîptîh/yîptîk) Hayvanların düzenli olarak döktükleri yün, tüy, kıl. *вильăх çулен йăптăхне*

тăкать Hayvanlar her yıl tüylerini döküyorlar.

йăпшăк (yîpşîk) Sonbaharın yalan yağmuru.

йăпшăн- (yîpşîn-) Gizlenmek, saklanmak, gizli gizli sokulmak. *йăтшиăнса пырать-* Gizlice gidiyor.

йăпшăт- (yîpşît-) Kuyruğu kısmak.

йăралан- (yîralan-) Usuldan ilerlemek, götürmek, uğraşmak, gürültü yapmak.

йăраланчăк (yîralançîk) Eli yavaş, ağır, beceriksiz.

йăран (yîran) Sınır, evlek, saban çizgisi.

йăрана (yîrana) 1. Patlamış lastiği bağlamak için kullanılan bağ. 2. Üzengi

йăрă (yîrî) Canlı, kalabalık, sokulgan, kurnaz.

йăрăм (yîrîm) Çizgi, yol çubuğu, muntika.

йăрăмлă (yîrîmlî) Yollu, çubuklu; çizgili.

йăрăс (yîrîs) Düz, yumuşak, ipek gibi. *йăрăс пĕлĕ хура хĕрсем* Esmer zarif kızlar.

йăрка- /**йăркка-** (yîrka-/yîrkka-) Hızlı gezmek, oradan buraya koşmak.

йăрхах /**йăрхалăх** (yîrhah / yîrhalîh) Duvara monte edilen ahşap askı.

йăсăрлан- (yîsîrlan-) tmek, yükselmek, çıkmak, çürümek, bozulmak, alevsiz yanmak. *тĕтĕм йăсăрланать* Duman tütüyor. *тĕтпе йăсăрланса тăрать* Duman yeryüzüne yayılıyor.

йăсăрлантар- (yîsîrlantar-) 1. Çok duman çıkarmak, tüttürmek. 2. Korkutmak, korku vermek.

йăскăн (yîskîn) Kurnaz, çabuk, dolandırıcı.

йăсла- (yîsla-) Gürültü yapmak, şamata etmek, uğraşmak, hışırdamak.

йăслав (yîslav) Gürültü, şamata, konuşma, sesler.

йăслан- (yîslan-) Tütmek, duman çıkarmak, *çумăр йăсланса тарать* Yağmur çiseliyor.

йăслаш- (yîslaş-) Uğraşmak, kaynaşmak.

йăс-пăс (yîs-pîs) 1. Duman, kömür kokusu, 2. Taze küçük kar tanesi.

йăт- (yît-) Ağır taşımak, ağır kaldırmak, sürüklemek, çekiştirmek. *шыв йăтать* Su taşıyor.

йăтă пырши (yîtî pîrşî) Mahmude otu (Çok yıllık, kalın köklü, süt rengi veya soluk sarı rente çiçeklere sahip, otsu bir bitki).

йăтăн- (yîtîn-) Yıkılmak, çökmek, hücum etmek, üzerine atlamak, *йăтăнса ан-* Başarısız olmak, yıkılmak, çökmek. *йăтăнса кил-* Yaklaşmak, bastırmak.

йăтăрла- (yîtîr-la-) Ağır bir şey kaldırmak, götürmek.

йăх I (yîh) Sülale, aşiret, kabile aile. *йăха пăхнă (хывнă)* Kendi aslına döndü. *йăха хывни, пăхни* Kalıtım, soyaçekim.

йăх II (yîh) İnsanlara ve hayvanlara has hastalık, çiban, sarılık gibi bir hastalık. *йăхлă çын-* Cüzamlı.

йăх- (yîh-) Döllenmek.

йăх-ях (yîh-yah) Üstü başı yırtık insan, itinasız, dikkatsiz.

йăхлат-/ йăхлатса- (yîhlat-/yîhlatsa) Ses-sizce gülmek, kıkırdamak.

йăхлă (yîhlî) Sülaleye has, bir aileye ait, bir kabileye ait, cins. *йăхлă вăкăр* Cins öküz.

йăхнă (yîhnî) Döllenmiş, *йăхнă çăмарта* Döllenmiş yumurta.

йăхсăр (yîhsîr) Meyvesiz, dölsüz, neticesiz.

йăш- (yîş-) 1. Tüy değiştirmek, tüy dökmek. 2. Yumuşamak, gevşemek (kar buz hakkında), yumuşatmak

(toprak hakkında) 3. Hastalanmak, zayıflamak, kuvvetten düşmek.

йӑшалан- (yışalan-) Uğraşmak bir yandan diğer yana dönmek, usuldan hareket etmek.

йӑшӑк (yışık) Yumuşak, gevşek, kabarık yer.

йӑшӑлтат- (yışiltat-) Kaynaşmak, uğraşmak, hareket etmek.

йӑшӑн- (yışın-) 1. Yer tutmak, sıra tutmak. 2. Seçmek, kendisine ait olduğunu kabul etmek.

йӑшӑрал- / **йӑшӑрӑлса ан-** (yışırıl- / yışırılса an-) Eşilmek, çökmek, yıkılmak, bozulmak, harap olmak.

йӑшӑрка (yışırka) Dayanıksız (suda fazla kalan lif hakkında), geevrek, iri (un hakkında).

йӑшӑркка (yışırkka) Pürüzlü, gergin, sert.

йӑшӑртат- (yışirtat-) Hışırdamak.

йӑшӑх- (yışih-) Sızlamak (kemik hakkında).

йӑшка- (yışka-) Sızlamak, acımak.

йӑшни- (yışni) Havalandırmak.

йӑштака (yıştaka) Doğru, düz, direk, dolaysız, doğrudan, uyumlu, yüksek. .

йӑшта- (yışta-) Yumuşatmak, yarmak, deşelemek, kazmak. *сысна çӑрулмине йӑлт йӑштаса нӑтернӑ* Domuz patates, deşeleyip bitirdi.

йӑштар- (yıştar-) Baş ağrıtmak, can sıkırmak, taciz etmek, kuvveti kesilmek, yıpranmak.

йӑштӑркка (yıştarkka) Dayanıksız (Suda fazla kalan lif hakkında), geevrek, iri (un hakkında)

йӑштӑртат- (yışirtat-) Hışırdamak, hışır hışır etmek.

йӑвен (yiven) Dizgin, yular.

йӑк- (yık-) Alay etmek, dalga geçmek.

йӑк I (yık) Kıskaç.

йӑк II (yık) 1. Sürüngen, alçak, çirkef. 2. Bahane; neden, sebep, ön takı. *йӑк шырать* Bahane arıyor.

йӑке (yike) İğ

йӑке хӑре (yike hüre) Sıçan, fare. *сӑрӑ йӑке хӑре* Boz fare. *хура йӑке хӑре* Kara fare.

йӑкев (yikev) Ege, raspa, törpü.

йӑкевле- (yikevle-) Eğelemek, törpülemek.

йӑкел (yikel) Palamut, kozalak. *чӑраш йӑкелӑ* Köknar kozalağı.

йӑкеллӑх (yikellih) Palamutların çok olduğu yer.

йӑкерчӑ (yikerçi) Bir çeşit akıtma (hamur işi).

йӑкехӑре (yikehüre) Fare, sıçan.

йӑкӑлте- (yikilte-) Alay etmek (nezaket perdesi altından), istihza etmek.

йӑкӑлти/ йӑкӑлчӑк (yikilti/yikilçik) Alaycı, şakacı.

йӑкӑр (yikir) İki çift birleşik, *йӑкӑр сӑмах* Birleşik kelime. *йӑкӑр çӑмарта* Büyük çift sarılı yumurta. *йӑкӑр ывӑç* Avuç dolusu.

йӑкӑреш/ йӑкреш (yikirreş/ yikreş) İkiz.

йӑкӑрӑлсе (yikirilse) İğne koyulan metal çember.

йӑкӑрле- (yikirle-) İkiye katlamak, çifter çifter koymak.

йӑкӑрт- I (yikirt-) 1. Azaltmak, eksiltmek (sıvı) 2. Çalmak, saklamak çekmek, toplamak.

йӑкӑрт- II (yikirt-) Teşvik etmek, kışkırtmak, sevk etmek.

йӑкӑт (yikit) Genç adam, yiğit delikanlı.

йӑкӑтлӑх (yikitli) Cesaret, yiğit yüreklilik.

йӑклен (yiklen) Mide bulantısı *йӑкленет* Midem bulanıyor.

йӗклентер (yıklenter) Birşeyin mide bulantısına sebep olması.

йӗксӗк (yiksik) İğrenç, alçak, önemsiz adam.

йӗксӗ (yiksü) 1. Acı, acılık, kötü tat. 2. Geğirti, hıçkırık. *йӗксӗ килет* Hıçkırık geliyor.

йӗлме (yılme) Karaağaç.

йӗлмелӗх (yilmelih) Karaağaç ormanı, karaağaçlık.

йӗлтӗр (yiltir) 1. Kayak. *йӗлтӗр пӗшкенӗ* Kayak kemeri. 2. Paten, patinaj.

йӗм (yim) Pantolon. *кӗске йӗм* Kısa kilot, mayo.

йӗмлӗх (yimlih) Pantolon için kumaş, külot, don.

йӗмпӗлчӗк (yimpilçik) Balgam, salyangoz.

йӗнер (yiner) Eyer. *йӗнер нускӑчӗ* Üzengi.

йӗнерле- (yinerle-) Eyerlemek, eyer vurmak.

йӗнерлӗ (yinerli) Eyerli.

йӗнерчӗк (yinerçik) At koşumun oturulan parçası.

йӗнес (yines) Yemekten anlayan.

йӗнӗ (yini) 1. Kın kılıf, bıçak için kılıf 2. İn, yırtıcı hayvan ini, *уна йӗнни* ayı ini.

йӗп / йӗпӗ (yip / yipi) İğne. *йӗп куçӗ, йӗпçарти* İğne deliği. *майра йӗпни* Toplu iğne.

йӗп вӑрри / çарлан лӗппи (yip vırrı / ş'arlan lippi) Kız böceği.

йӗпвӑрри (yipvırrı) Cırcır böceği, cırlak.

йӗпе (yipe) 1. Islak, yağmurlu, nemli. *йӗпе çанталӑк* Kötü hava, kirli hava. 2. Fena yağmurlu 3. Nemli, ıslak.

йӗпе кӑпшанкӑ (yipe kışankı) Tesbih böceği.

йӗпен- (yipen) Islanmak, nemlenmek.

йӗпет- (yipet-) Islanmak, sırlıslamak yapmak, *уруна ан йӗпет* ayağını ıslatma.

йӗпӗлтет- (yipiltet-) Dalkavukluk, etmek, bencillik, yaltaklanmak.

йӗпӗлти (yipilti) Dalkavuk, bencil.

йӗп-йӗпе (yip-yipe) 1. Sırlıslamak, çiğ, pişmemiş 2. Büsbütün, ıslak, nemli.

йӗпкӗн (yipkin) Çok hemen büsbütün, *йӗпкӗн-хура* Kapkara.

йӗпле- (yiple-) 1. İğneyle ya da uçlu bir aletle batırmak 2. Güldürücü hale getirmek, birinin ağzını aramak.

йӗплӗ (yipli) İğneye sahip olan, üzerinde iğne olan, *йӗплӗ хулӑ* Yaban gülü *йӗплӗхурлӑхан* Bektaşî üzümü *йӗплӗ хурлӑхан çырли, йӗплӗ çырла* Bektaşî üzümü.

йӗп-çип (yip-ş'ip) İğne iplikler, dikiş malzemeleri.

йӗпренчӗк (yiprençik) Islananan, bataklık.

йӗпсе I (yipse) Arı kraliçesi, arı kraliçesinin bulunduğu yer.

йӗпсе II (yipse) 1. Dokuma iğnesi, file yapımında kullanılan iğne. 2. Tahtaları birleştirmede kullanılan enterlin.

йӗпсӗн- (yipsin) Kabul onayı vermek, fark etmek.

йӗпсӗрел-/ йӗпсӗрӗлсе вырт- (yipsirel- / yipsirilse vırt-) Üst üste yatmak, kat kat yatmak, dağılmak, yıkılmak.

йӗптӗр (yiptir-) Kışlık ayakkabı dikmek için kullanılan büyük iğne.

йӗпхӗм / йӗпхӗн / йӗпкӗн (yiphim / yerhin / yipkin) Çok çabuk, büsbütün, tamamıyla, *йӗпхӗм хӗрле* Kıpırmızı.

йӗпхӗр- (yiphir-) Bıkmak usanmak, usanç getirmek.

йӗпхӗрт- (yiphirt-) Bıkmak usanmak, usanç getirmek.

йĕпхĕ (yĭphü) Sonbaharın yalan yağmuru.
йĕпхĕ çавать ufaktan yağmur yağma-
sl.

йĕр (yĭr) İz, işaret parmak izi, çizgi.

йĕр- I (yĭr-) Ağlamak, ağlayıp sızlamak.
хĕр йĕрри (йĕрни) Gelin ağlaması, ge-
lin ağıtı.

йĕр- II (yĭr-) Sırıtmak, gülmek, alay etmek.

йĕре (yĭre) Her zaman sebepsiz ağlayan
çocuk.

йĕрек (yĭrek) Sağlıklı, çabuk, hızlı, kurnaz.

йĕрĕлче (yĭrĭlçe) İğe konulan metal veya
kil çember.

йĕрĕн- (yĭrĭn-) İğrenmek, tiksirmek, hor
görmek; küçümsemek; hiçe saymak.

йĕрĕнтер- (yĭrĭnter-) İğrendirmek, tiksini-
dirmek, bıktırmak, usandırmak.

йĕрĕнтермĕш (yĭrĭntermĭş) Bıktıran,
usandıran.

йĕрĕнчĕк (yĭrĭnçĭk) İğrençlik, aşağılık,
alçak, iğrenç.

йĕрĕнчĕклĕ (yĭrĭnçĭkli) İğrenç olan, tik-
sindirici.

йĕрĕнчĕклĕн (yĭrĭnçĭklin) İğrenerek, nef-
retle.

йĕри-тавра (yĭri-tavra) Her taraf, ortalık,
ortam, *йĕри-тавраи* Civardaki, çev-
redeki.

йĕрке (yĭrke) 1. Düzgün, sıra halinde, sıra,
satr. *йĕрке хисенĕ* Sıra sayı sıfatı. 2.
Düzen, merasim, tören, nasihat, sistem,
sıra, öğüt. *кун йĕрки* Gündem. 3.
Merasim, gelenek, kural.

йĕркеле-/ йĕркене кĕрт- (yĭrkele-/
yĭrkele kĭrt-) Düzene sokmak, sistemli
hale getirmek, düzenlemek.

йĕркелен- (yĭrkelen-) Düzendeki olmak,
yoluna girmek, düzenlenmek.

йĕркелени/ йĕркеленĕ (yĭrkeleni /
yĭrkelenü) Düzene koyma, düzenleme,
makul kılma. *çĕрйĕркелĕ* Planlama.

йĕркелĕ (yĭrkellĭ) Ahenkli düzenli,
sistemli.

йĕркелĕхсĕр (yĭrkelihsĭr) Karınlıklık,
düzensizlik, systemsizlik.

йĕркесĕр (yĭrkeshĭr) 1. Düzensiz,
nezaketsiz, kaba, hayırsız, suratsız,
serseri, kopuk, anlayışsız 2. Düzensiz,
tertipsiz, systemsiz. 3. Çok, fevkalade
olarak, *йĕркесĕр лайăх* Çok iyi, çok
güzel. *йĕркесĕр пысăк* Çok büyük.

йĕркесĕрлĕх (yĭrkeshĭrlĭh) Karışıklık, dü-
zensizlik, systemsizlik.

йĕркипе/ йĕркере (yĭrkipe/yĭrkere)
Sıra halinde arka arkaya, sisteme göre.
йĕркипе каласа нар- Sırasıyla
anlatmak.

йĕрле- (yĭrle-) Takip etmek, bir izi takip
etmek, izlemek, aramak, bir şey
üzerine iz bırakmak.

йĕрле- ĭ (yĭrle-) *йĕрле выля-* İp oynamak,
iple oynamak.

йĕрмĕш- (yĭrmĭş-) 1. Ağlamak, inlemek,
şikâyet etmek, 2. Acıklı, mükedder.

йĕрни / йĕрĕ (yĭrni / yĭrĕ) Ağlayış, ağla-
ma.

йĕрт- (yĭrt-) Ağlatmak, ağlatıp sızlatmak.

йĕс (yĭs) Sarı bakır, beyaz teneke. *йĕс*
хуран Bakır kazan.

йĕсме (yĭsme) Erkek kaftanında bulunan
şerit.

йĕс тура курăкĕ (yĭs tura kurĭkĭ) İtr çiçe-
ği.

йĕçĕм сырли (yĭş'im ş'irli) Kuru üzüm.

йĕтем (yĭtim) Harman yeri, harman.
йĕтем уйăхĕ Harman ayı.

йĕтер-/ итер- (yĭter-/iter-) Süt sağmadan
önce danayı emzirtmek.

йĕтес (yĭtes) Köprücük kemiği.

йĕтĕн (yĭtin) Keten, *йĕтĕн нурĕ* Keten
bezi. *йĕтĕн çăвĕ* Bezir yağı. *йĕтĕн*
курăке Nevruz otu.

йĕтĕр (yĕtir) Oklava.

йĕтĕрле- (yĕtirle-) Oklava ile açmak.

йĕтре/ етре (yĕtre / yetre) Gülle, saçma.

йĕчĕк (yĕçik) Çopra balığı.

йĕшĕлтет- (yĕşiltet-) Kaynaşmak, uğraşmak, hareket etmek.

йĕшке- (yĕške-) Acele etmek, nefes nefese kalmak, durmadan hareket etmek, bir yere acele gitmek.

йинке (yinke) 1. Yenge. 2. Yaşça büyük bayanlara hitapta kullanılan söz.

йод (yod) İyot, tentürdiyot

йодлă (yodlĭ) İyotlu. *йодлă калă* İyotlu potasyum.

йўле-/ йўле пилĕк (yўle-/yўle pilik) Düğmeleri açık gezmek.

йўлеке (yўleke) Yosun.

йўн I (yўn) Makul, akli başında, sakinlik, ruhsal sağlık, güzel görüntü, anlayış, düzen, sebep.

йўн II йўнĕ (yўn/yўnĭ) Ucuz.

йўнел- (yўnel-) Ucuzlamak, fiyatın inmesi, *тавар йўнелнĕ* Mal ucuzlamış.

йўнесĕр (yўnesĕr) Kabiliyetsizlik.

йўнеç-/ йўнеçтер- (yўneş' - / yўneş'ter-) Ne varsa onunla geçinmek, fazla harcama yapmamak.

йўнет- (yўnet-) Ucuzlatmak, fiyatını indirmek manifatura, imalathane *хакне йўнетнĕ* Fıatını düşürmek, fiyatını indirmek.

йўнлĕ (yўnlĭ) Sakin, akli başında, makul, anlayışlı, edepli, terbiyeli, uysal.

йўнлĕх I (yўnlĭh) Sakinlik, terbiye, nezaket, makul.

йўнлĕх II (yўnlĭh) Ucuzluk.

йўнсĕр (yўnsĕr) Düzensiz, anlayışsız, inatçı, delişmen, hoppa, karşı gelmeyi ve tartışmayı seven.

йўнсĕрлен- (yўnsĕrlen-) Nazlanmak, kavga etmek, inatlaşmak, münasebetsizlik yapmak.

йўнсĕрлĕх (yўnsĕrlĭh) Hoppa, kavgacılık, anlayışsızlık.

йўпле- (yўple-) Onaylamak, kabul etmek, dinlemek.

йўplen- (yўplen-) Dallara ayırmak, dallanmak, branşlaşmak, çatallanmak.

йўпре- (yўpre-) Ağız aramak.

йўпсĕн- (yўpsĭn-) Bakmak, dikkati çekmek, göz koymak, göz dikmek.

йўрек (yўrek) 1. Dağ ispinozu, üzerine ip sarılan tahta masura.

йўрĕк (yўrĕk) Sağlıklı, çabuk, hızlı, kumaz, çalışkan gayretli. *йўрĕк куç* Canlı göz.

йўрĕклентер- (yўrĕklenter-) Harekete geçirmek, canlandırmak, aktiv hale getirmek.

йўç- I (yўş'-) 1. Ekşimek, keyifsiz olmak. 2. Dolaşmak, gezinmek,

йўç II йўçĕ (yўş' /yўş'ĭ) Bataklık.

йўçек (yўş'ek) Ekşimsi, ekşice, acılı, ekşilik. *сăра йўçек калать* Bira ekşimiş.

йўçенкĕ (yўş'enkĭ) Acımsı, ekşimsi.

йўçĕ (yўş'ĭ) Ekşi, acı, acılık, *йўçнĕ хăйма* Ekşi kaymak. *йўçĕ тăнра* Ekşi toprak. *йўç кăшкар* Kuzukulağı (15-40 cm. yükseklikte, çok yıllık ve ekşi yapraklı bir bitkidir). *йўç кăшман* Karaturp. *йўç хунах* Dulavrat otu (30-60 cm. yükseklikte, iki yıllık, otsu ve kırmızı çiçekli bir bitki).

йўçĕт- (yўş'ĭt-) 1. Ekşitmek, tahammül etmek, 2. Nazlanmak, hırçınlanmak, titizlenmek

йўçĕх- (yўş'ĭh-) 1. Ekşimek, bozulmak, oraya buraya dolaşmak, 2. Keyifsiz

olmak, nazlanmak, usandırmak,
sinirlendirmek.

йўсҳни (yüş'ihni) Oksitleşme.

йўғёш(ё) (yüş'ış-ı) Ekşilik, acılık.

йўслenkё (yüş`lenki) Kokmuş, bataklık.

йўслё-тутлә (yüş'lı-tutlı) Mayhoş.

йўслёх (yüş'lih) Bataklık yer, *йўслёхле-пүтләхлә* *вырәнсем* Bataklık yerler.

йўсси (yüş's'i) Vodka.

йўте-/ йўтен- (yüte- / yüten-) Yaşlılıktan eli ayağı tutmaz olmak, elden ayaktan düşmek.

йўтет- (yütet-) Usandırmak, bıktırmak,
deliye çevirmek.

йүтәхмеш (yütehmeş) Yarışkan, can sıkıcı.

йўтем (yütem) Seber, neden.

йўшкёнтەر- (yüşkinter-) Çok fazla sulamak. *сумар йўшкёнтерсе сурё*
Sağanak yağmur çok fazla suladı.

йывăр (yivĕr) 1. Ağır, zor müşkül, çetin.
йывăр çын Hamile kadın. *йывăр сăмах* Ağır söz, üzücü söz. 2. Zorlu, çetin.

йывăрăш(ĕ) (yivîrîş-i) Ağırılık, siklet, tartı,
атом йывăрăшĕ Atom ağırlığı.
танлаштарулă йывăрăшĕ Özgül
ağırlık.

йывӑрлан- (yivĕrlan-) Ağırlaşmak,
ağırlanmak, ağır olmak.

йывърлат- (yivırlat-) Ağırлатmak, ağır yapmak.

йывăрлăх (yivîrlîh) 1. Uzun kalın sırık. 2. Ağırılık, zorluk, çetinlik, zorluk.
йывăрлăхран тухрăмăр ĕнтĕ Ağır durumdan çıktık artık.

йывӑррӑн (yiv̞ĩrr̞ĩn) Zor, ağır, *вӑл*
йываррӑн сывлат O zor nefes alıyor.

ЙЫВӐҢ (yivǎŋ) 1. Тахта ағас, 2. Ағастан
үарылмш *йывӑҗ улми* Elma.

Йываҥ-курӕк (yivış'-kurik) Bitki dünyası.

йынаш- (yınış-) Sızlamak, incimek.

йынша (yınşa) Durmadan ağlayan
sızlayan çocuk.

йысна (yɪsna) Güvey; enişte.

ЫҢТ ПЫРШИ (yıt pırşı) Çoban döşeği (Çok yıllık, kalın köklü, süt rengi ve soluk sarı renkte çiçeklere sahip otsu bir bitki).

Ыҫт җамарти (yıt ş'ımarti) Kurt pençesi (20-50 cm. yükseklikte, çok yıllık, rizomlu ve otsu bir bitki).

йыт сырли (yıt ş'ırlı) Barut ağacı.

йытă/ йыт (yıtı/ yıt) Köpek, it, erkek köpek. *йытă* Köpek. *ама йытă* Dişi köpek, kancık köpek. *йытă çури* Köpek yavrusu. *йытă пурчĕ* Köpek kulübesi.

ЙЫҒАЛАН- (yıtılan-)Edepsizleşmek,
terbiyesizleşmek, itleşmek.

йытӑлла (yıtılla) Terbiyesizce, küstahca, it gibi.

ЙЫТ-КАЧКА (yıt-kaçka) İt, köpek.

ЙЫТПУЛЛИ (yıtpulli) Kurbağa yavrusu.

йыхър- (yihır-) Çağırmaq, seslenmek,
davet etmek.

Йыхрав (yıhrav) Çağırış, sesleniş; çağrı, davet.

йыхравлӑ (yıhravlĭ) Çağrılmış, davetli.

йыхравсă (yıhrav˘sı) Tellal, haberci.
тăвăл йыхравси Fırtına ispinozu. *хъл*
йыхравси Kış habercisi.

йыш/йышă (yɨʃ/ yɨʃɨ) 1. Aile, grup, sayı, miktar, adet, *кил йыш(ă)* Aile. *çар йышĕ* Asker mevcudu. 2. Bunun gibi, şunun gibi, benzer *çакăн йышши*, *кун йышши* Buna benzer, bunun gibi.

Йышайн- (ујшйн) 1. Yer, sıra tutmak, *йышайнса хур-* Önceden yer, sıra ayarlamak, ayırtmak, 2. Seçmek, kendisine ait olduğunu kabul etmek, karar vermek, kararlaştırmak.

йышăнтар- (yışıntar-) Çalıştırmak, çalışmaya mecbur etmek, kabul etmek, verilen kararı kabul etmek.

йышăну (yışını) Kabullenmiş, kabul edilen kararlar.

йышлă (yışlî) Kalabalık, sayısız, müteaddit.

йышлăлан-/ йышлан- (yışlîlan- / yışlan-) Çoğalmak, sayıca artmak.

йышлăлăх, йышлăх (yışlîlîh/yışlîh) Sayı, miktar, adet.

йышши (yışşı) 1. Aile. 2. Grup, adet, miktar. 3. Bunun gibi, şunun gibi.

К к

кабан / кабан сысна (kaban(kaban sısna))
Yaban domuzu.

кабинет (kabinet) Çalışma odası.

кавалери (kavaleri) Süvari sınıfı, süvari.

кавалерист (kavalerist) Atlı süvari.

кавар (kavar) Hem fikirli, inandırma, kandırma, ikna.

каварла- (kavarla-) Birlikte karar vermek, çözüm bulmak, inandırmak, ikna olmak, tavsiyede bulunmak.

каварлаш- (kavarlaş-) Aynı fikre gelmek, anlaşmak, beraber hareket etmek, grubun verdiği kararda durmak, hareket etmek ve korumak.

каварлă (kavarlî) Fikirli, düşünceli, sözleşmede bulunan. *пĕр каварлă* Aynı düşünceye sahip, bir fikirli, aynı fikirde.

каварлăх (kavarlîh) Komplo, suikast.

кавăн (kavîn) Kabak.

кавăрăç (kavîrîş´) Dişbudak ağacı.

кавăс / кавус (kavîs/kavus) Sera.

кавир (kavir) Halı.

кавле- (kavle-) 1. Çiğnemek, gevelemek, sakız çiğnemek, dişleyerek çiğnemek *кавлекен вильăхсем* Geviş getiren hayvanlar. 2. Sakız.

каврай- (kavray-) 1. Çürümek, bozulmak, alevsiz yanmak. 2. Kuru ağaç.

каврăç (kavrîş´) Dişbudak ağacı.

кавсăл- / касăл- (kavsîl- / kasîl) Eksilmek, kuvvetten düşmek, halsiz düşmek, zayıflamak. *пир кавсăлнă* Kumaş yıpranmış. *чĕре кавсăлнă* Organizma kurumuş (Açlıktan veya hastalıktan).

кавычка (kavıçka) Tırnak işareti.

кадрсем (kadrsem) Kadrolar.

Казак (Kazak) Kazak (Rus Kazakları).
Дон çинчи казаксем Don kazakları.

казарма (kazarma) Kışla.

казах (Kazah) Kazak (Kazak Türkleri).

Казахла (Kazahla) Kazak dili, Kazakça.

казуар (kazuar) Tepeli devekuşu, tıknaz deve kuşu.

кай- (kay-) Gitmek, terketmek, arabayla terketmek, yola çıkmak, defolmak. *асран кай-* Aklından çıkmak, unutmak, hafızadan kaybolmak. *асран кайми* Unutulmaz. *веçсе кай-* Uçmak, uçarak gitmek. *илсе кай-* Alıp götürmek, taşımak. *каялла кай-* Geri gitmek, dönmek. *малалла кай-* Öne gitmek, ileriye gitmek, gelişmek. *çула кай-* Yola çıkmak. *шыва кай-* Suyu gitmek. *качча кай-* Evlenmek, kocaya varmak. (kızlar için) *ку тавар начар каять* Bu malın satışı kötü/yavaş *кайса кĕр-* Kaybolmak, gözden kaybolmak. *кăмăла кай-* Beğenmek, hoşuna gitmek, hoşlanmak; gözü tutmak.

кай (kay) 1. Arka arka taraf. 2. Arkada bulunan.

кай ура (kay ura) Köstebek. *Алтай кай ури* Altay köstebeği. *Европа кай ури* (*суккăр шăшши*) Avrupa köstebeği. *Кафказ кай ури* Kafkas köstebeği.

кайăк (kayîk) 1. Vahşi, *кайăк хур* Yabani kaz. *кайăк кăвакал* Yabani ördek. *кайăк сысна* Yaban domuzu. *кайăк çын* Vahşi insan. *кайăк чăх* Afrika tavuğu. 2. Hayvan, *тискер кайăк* Vahşi hayvan; canavar, hunhar. *услан кайăк* Arslan. 3. Tavşan, *кайăк чĕреллĕ çын* Tavşana benzer kişi. 4. Kuş. *ула кайăк* Ağaçkakan. *хура кайăк* Kara tavuk. *çул кайăкĕ* Sakakuşu. *кайăка кай-* Ava gitmek. *кайăк пуч* Yonca. *кушак кайăк* Fare, sıçan.

кайăк-кешĕк (kayık-kışık) Kuşlar. *кайăк-кешĕк ĕрчетес (усрас) ĕç* Kuş bakıcılığı.

кайăкла (kayıkla) Vahşi, vahşice, kuş gibi. *тискер кайăкла* Vahşice. *кайăкла этем* Vahşi, saldırgan kişi.

кайăклан- (kayıklan-) Vahşi olmak, vahşileşmek.

кайăкла (kayıkla) Av hayvanlarının çok olduğu yer.

кайăкçă (kayıkş ĭ) Avcı

кайла (kayla) Kazma, baltalı kazma.

кайман (kayman) Amerika'da yaşayan bir timsah cinsi.

каймиш-/каймĕш пул- (kaymiş-/kaymîş pul-) Gitmek istemiyormuş gibi yapmak.

кайра (kayra) Arkada, arkada kalan, arkadan.

кайран (kayran) 1. Arkada arka tarafta *кая юлнă*- Geride kaldı, arkada kaldı. 2. sonra, en sona, sonuç, sonunda, en sonunda, geç olarak.

кайрантарăх (kayrantarah) Daha arkada, daha geride, daha geç zaman.

кайранхи (kayranhi) Sonuncu, geride kalan, geç gelen.

кайри (kayri) Arkada bulunan. *кайри шăл* Arka dişler.

какай (kakai) 1. Et. *ĕне какай(ĕ)* Dana eti. *сысна какай(ĕ)* Domuz eti. 2. Etli, *какай яшки* Etli çorba.

какайла (kakayla) 1. Et gibi, ete benzer. *этир ана какайла илтĕмĕр* Biz onu et karşılığı aldık. 2. Ferahlık.

какайлан- (kakaylan-) Kemirmek, aşındırmak, eritmek.

какайлă (kakaylı) Etli.

какайлăх (kakaylıh) Etlik.

какайсăр (kakaysır) Etsiz.

какала- (kakala-) Gıdıklamak, ötmek.

какао (kakao) Kakao.

какăлтăшлă (kakıltışlı) Eğri, kıvrımlı, eğri büğrü, bozuk. *какăлтăшлă çул* Bozuk yol.

какăр (kakır) 1. Çengel, kanca, 2. Sinyal düdüğü. 3. Geminin ucu. *кимĕ какăрĕ* Geminin ucundaki uzun kısım.

какăр- (kakır) Geçirmek.

какăрăл-/выçă какăрăл- (kakırıl-/vış ĭ kakırıl-) Aç kalmak.

какăрлан- (kakırlan-) Göğsünü vermek, gösteriş yapmak, sahte tavırlar takılmak, kurulmak, azamet taslamak, kendini göstermek.

какрашка (kakraşka) Kibir, gurur, gururlu görünüş, kendini överek atıp tutan kişi.

какрашкалан- (kakraşkalan-) Gösterişe çıkmak, çalım satmak, kendini göstermek.

кала- (kala-) 1. Söylemek, telaffuz etmek, cevap vermek, söz vermek, *каласа кăтарм-* Anlatmak, *каласа нар-Şikâyet* etmek, haber vermek, *каласа кай-* İzin almak, gittiğinden haberdar etmek, *каласа яр-* Demek, söylemek, anlatmak, ağzından kaçırmak. *каласа хăвар-* Görevlendirmek, görev vermek; emanet etmek. *каласа хур-* İhbar etmek, haber vermek; bildirmek, uyarmak, uyanda bulunmak. *тухса кала-* Söz almak, konuşmak *тухса калани* Sahneye çıkma; konuşma, söylev. *мĕн каласси нур* Ne diyelim ki. *ан та кала луччă* Söyleme, söyleme daha iyi. 2. Müzik aletleriyle şarkı çalmak, *кĕсле калать* Gusli çalıyor. *каласа кăтарм-* Çalıp göstermek. 3. Tatmak, hissetmek, *яшикара тăвар каламăсть* Çorbanın tuzu az. *сăра кăвасак калать* Biranın tadı ekşi. *пыл тутти калать* Bal tadında.

калав (kalav) Hikaye.

калавçă (kalavş'ı) Hikayeci, hikaye anlatıcı, hikaye yazarı.

калай (kalay) Teneke, saç küreği.

калак/ калек (kalak/kalek) Kürek kemiği.
хул калакки Kürek kemiği.

калама (kalama) *калама çук* Çok süper, güzel, hayal üstü. *калама çук лайăх* Çok güzel, iyi, pekiyi.

калан- (kalam) Kendini göstermek, belirlemek, tesirini göstermek, söylenmek, telafuz edilmek.

каларёш/ каларёшле (kalarış/kalarışle) Dedikleri gibi, onların sözüne göre, *ху каларёш* Senin söylediğine göre.

калаç (kalaş') 1. Söylemek, sohbet etmek.
калаçса татăл- Anlaşmak.
тытăнчăклă калаçать Kekeme konuşuyor. 2. Kız vermek, kız almak.

калаçтар- (kala ş'tar-) Konuş-turmak.

калаçу (kalaş'u) 1. Konuşma, sohbet 2. Ağız. *тури калаçу* Yukarı ağız, yukarı diyalekt. *анатри калаçу* Aşağı ağız, aşağı diyalekt. *вырăнти калаçу* Yerli ağız, aksan. *калаçу чĕлхи* Konuşma dili. *калаçу чĕлхин синтаксиси* Konuşma dilinin söz dizimi. *калаçу сăмахĕ* Konuşma diline ait kelime.

калашле (kalaşle) Sözlere göre.

калăм кун (kalım kun) Eski inanışlara göre paskalya.

калăп (kalıp) Şekil, model, şema, örnek, dış görünüş. *çăпата калăпĕ* Sandalet kalıbı. *çĕр калăпĕ* Toprak kalıbı. *лаша калăпĕ* At duruşu.

калăпăш(ĕ) (kalıpış-ĭ) Hacim, uzunluk, şekil.

калăпăр (kalıpır) Belki, olabilir diyelim.

калăпла- (kalıpla-) Kalıba dökmek, kalıplamak.

калăплан- (kalıplan-) Kalıba girmek, bir şekil oluşturmak, şekillenmek.

калăплаттар- (kalıplattar-) Kalıba sok-turmak, şekillendirmek, kalıba girmeye zorlamak.

калăплă (kalıplı) Kalıplı, şekilli.

калăпсăр (kalıpsır) 1. Şekilsiz, hacimsiz, formsuz. 2. Dağınık, dayanamayan, sabırsız, acemi, beceriksiz.

калек/калик/ калак (kalek/ kalik/kalak) Karıştırıcı, mikser, tahta kaşığı.

калемпĕр/ калĕмпĕр (kalempır/ kalımpır) Kimyon, çörek otu, anason.

календарь (kalendar') Takvim, *чăвашла календарь* Çuvaş takvimi.

календарлă (kalendarlı) Takvim, plan, program.

кали (kali) Potasyum.

кал-кал/ кăл-кăл (kal-kal/kıl-kıl) 1. Eşit, hür, serbest, rahat, geniş, büyük, görünen, müşterek. 2. Eşit, müşterek olarak, kolay, geniş, rahat, açık, temiz, pekiyi.

калла-малла/каллĕ-маллĕ (kalla-malla/kallı-mallı) Öne arkaya, oraya buraya. *каллĕ-маллĕ ан пăхса тăр, ĕçле* Oraya buraya bakıp durma çalış.

калла (kalla) Arkaya, geriye, tekrar, yeniden.

каллах (kallah) Tekrar, yeniden, bir daha.

каллех/каллах/каллях (kalleh/kallah/kallyah) Tekrar, yeniden, bir daha.

калори (kalori) Kalori.

калпак (kalpak) Kalpak, şapka.

калта (kalta) Kertenkele. *симĕс калта* Yeşil kertenkele. *çавра нуçлă калта* Yuvarlak başlı kertenkele. *çĕленле калта* Yılan kertenkele. (Ayaksız kertenkele)

калталăх/ калталă вырăн (kaltalıh/ kaltalıh vırın) Kertenkelesi çok yer, kertenkeleli yer.

калтăртат- (kaltırtat-) Bir yerini vurmak, kapıyı çalmak, ses çıkarmak, değişik sesler çıkarmak, ktırdamak. *арман чулă калтăртататъ* Değirmen taşı ktırdıyor.

калттам- (kaltam-) Kapıyı çalmak, vurmak, değişik sesler çıkarmak.

калулă (kalullı) Uzun, beceriksiz, mantıksız, çirkin insan. *калулă предложени* Öyküleme cümlesi.

калуш (kaluş) Lastik terlik, galoş.

калча (kalça) 1. Kışlık ekin. 2. Bitki filizi. *купăста калчи* Lahana fidesi.

калькуляци (kal'kulyatsi) Hesap etme, sayma, hesaplama.

калькуляциле-/ калькуляци ту- (kalkulyatsile-/ kalkulyatsi tu-) Hesap etmek, saymak, hesaplamak.

кальмар (kal'mar) Mürekkep balığı.

кам (kam) Kim, *кирек кам та* Herkim olursa olsun, herhangi biri. *кирек кам пултăр, кирек кам пулсан* Kim olursa olsun. *камта пулин* Birisi. *кам кама* Kim kime. *кам-кам* Kim kim. *кам та кам* Biri, herhangi biri. *камра* Kimde. *камран* Kimden. *камиан* Kim için. *кам килчă* Kim geldi.

камалсăр (kamalsır) Tek, evsiz, yalnız, ailesi olamayan. *камалсăр вилăм* Ani ölüm.

камăнлăх (kamınlıh) Mensup olma, mensubiyet, aitlik. *камăнлăх надежă* İyelik hali.

камбала (kambala) Kalkan balığı.

камит (kamit) Komedyen, soytarı, maskara.

камитле (kamitle) Komedyen gibi, komedyene benzer.

кампани (kampani) Faaliyet, sefer, kampanya, *çураки кампанийă* İlkbahar kampanyası. *суйлав кампанийă* Seçim kampanyası.

кан- (kan-) Dinlenmek, istirahat etmek, tatil yapmak.

кана (kana) Çağ devir, zaman. *пăр кана ёçлерăм* Bir zaman işledim.

канав (kanav) Hendek.

канал (kanal) Kanal, ark.

каналнзаци (kanalizatsi) Kanalizasyon.

канат (kanat) Halat.

канаш (kanaş) Tavsiye, öneri, görüş. *канаш ту-* Görüşmek, müzakere etmek. *канаш пар-* Önermek, tavsiye etmek.

канашла- (kanaşla-) Tavsiyede bulunmak, fikir beyan etmek, önermek.

канаşлă (kanaşlı) Muvafık, uygun, kontratta bulunan. *пăр канаşлă* Aynı düşünceye sahip.

канаşлу (kanaşlu) Toplantı.

канăç (kanış') Rahatlık, kolaylık. *пăр канăç та çук* Hiçbir rahatlığı yok.

канăçлă (kanış'lı) 1. Anlayışlı, uyumlu. 2. Sessiz, rahat, uygun.

канăçлăх (kanış'lıh) Sulh, barış, rahatlık, sessizlik.

канăçсăр (kanış'sır) Rahatsız, endişeli, huzursuz, elverişli olmayan.

канăçсăрлăх (kanış'sırlıh) Rahatsızlık. .

кандидат (kandidat) 1. Aday. 2. Akademik unvan olarak Türkiye'deki doktor unvanına denk gelmektedir.

кандидатура (kandidatura) Adaylık.

каникул (kanikul) Tatil, izin. *каникул вăхăтăнче* Tatilde.

канлă/ канлăхлă (kanlı/ kanlıhlı) Sükunetli, sakin, yavaş, telaşsız. *канлă вăхăт* İlkbahardaki ekim zamanından hasata kadar geçen zaman.

канлӗхсӗр (kanlîhsîr) Rahatsızlık, huzursuzluk.

канмалли кун (kanmalli kun) Tatil günü, hafta sonu.

кансӗр (kansîr) Zorlu, uğraştırıcı, rahat olmayan, sıkıntılı.

кансӗрле- (kansîrle-) Rahatsız etmek, işine engel olmak, engellemek, durdurmak.

кансӗрлеттер- (kansîrletter-) Rahatsız ettirmek, engellemek.

кансӗрлӗх (kansîrlîh) Güçlük, zorluk; engel.

кантар- (kantar-) Dinlendirmek, tatil yaptırmak. *лашасене кантарӑр* Atları dinlendirin.

кантӑк (kantîk) Çerçeve, pencere çerçevesi. *икӗ хут(лӑ) кантӑк* Çift katlı çerçeve. *кантӑк куçӗ* Cam, pencere camı. *кантӑк хашаки, хурси* Pencere çerçevesi. *кантӑк умӗ* Eşik. *кантӑк хуппи* Panjur. *кантӑк лартакан* Camcı.

кантӑклӑ (kantîklî) Pencereci. *ултӑ кантӑклӑ пӗрм* Altı pencereci izbe.

кантӑксӑр (kantîksîr) Penceresiz.

кантӑкçӑ (kantîk şî) Camcı.

кантӑр (kantîr) Kenevir, *кантӑр вӑрри* Kenevir tohumu. *кантӑр вӑрри çӑвӗ* Kenevir yağı. *кантӑр вырӑнӗ* Kenevir tarlası, kenevir ekili yer. *кантӑр сӗçӗ* Kendir otu. *кантӑр кайӑкӗ* Avrupa ispinozu.

кантра (kantra) Sicim, kordon, kalın ip. *çӑпата кантри* Sandalet ipi.

кантралӑх (kantrallîh) İplik, ip yapımında kullanılan material.

кантур (kantur) Büro, daire, idarehane, yazıhane,

кану (kanu) Tatil, dinlenme. *кану вӑхӑчӗ* Tatil zamanı. *кану çурчӗ* Dinlenme tesisi.

канфет (kanfet) Şeker, bonbon, şekerleme.

канцеляри (kaltselyari) Kalem odası, büro, özel kalem.

кап (kap) Dış görünüş, şekil, boy, sağlam, tüm, bütün. *кантунех илтӗм* Bütününü aldım, tamamını aldım.

капан (kapan) Ot yığını, ekin demeti. *капан хыв-* Tınaz atmak.

капанла-/капан ту- (kapanla-/kapan tu-) Saman vs. yığmak, toplamak.

капанлӑх (kapanlîh) Saman. *кунта утӑ икӗ капанлӑх* Burada iki demetlik saman olacak.

капар (kapar) Açgözlü, gözü doymaz, tamahkâr.

капарлан- (kaparlan-) Açgözlülük yapmak.

капах (kapaḥ) Hemen aniden, tam zamanında.

капаш (kapaş) Şekil, benzer görünüşe göre.

капӑр I (kapîr) 1. Güzellik, süs, süsleme, bezeme, 2. Süslü, modern, güzel.

капӑр II (kapîr) Bir anda, ansızın, aniden, beklenmedik anda.

капӑркка/ капӑрчӑк (kapîkka/kapîrçîk) Züppe, şık adam.

капӑрлан- I (kapîrlan-) Süslenmek, bezenmek, şık giyinmek, modaya uygun giyinmek, makyaj yapmak, parfüm kullanmak.

капӑрлан- II (kapîrlan-) Yığılmak, bir yerde toplanmak.

капӑртма (kapîrtma) Ekşi hamurdan yapılmış gözleme.

капитал (kapital) Kapital, sermaye. *тӗн капитал* Ana kapital. *суту-илӗ капиталӗ* Ticaret kapitali. *финанс капиталӗ* Finans kapitali.

капиталист (kapitalist) Kapitalist.

капитализм (kappitalizm) Kapitalizm.

капитализмла (kapitalizmla) Kapitalistçe, kapitalist gibi.

капитальный (kapital'nıy) Kapital, ana, temel.

капкӑн (kapkĭn) Tuzak, kapan.

капла (kapla) 1. Şöyle, böyle, bu şekilde.

каплан- (kaplan-) Tıkanmak, geçmemek, saplanıp kalmak, yüklemek, indirmek.

капланчӑк (kaplançĭk) 1. Akarsuyun akışını tıkayan şey. 2. Tıkanmış, uzun zaman hareketsiz kalmış olan. *капланчӑк шыв* Tıkanmış su.

капмар (kapmar) Büyük, benzersiz, süper.

каппай/ каппайчӑк (kappay/ kappayçĭk) Övüngen, kendini metheden kimse, kendini överek atıp tutan kimse.

каппайлан- (kappaylan-) Övünmek, böbürlenmek, azamet taslamak, azamet satmak.

каптӑркка (kaptĭrkka) Beceriksiz, ağır, kaba saba,

каптӑрма (kaptĭrma) 1. Çengel, toka. 2. Kundura kalıbı.

каптӑрмалӑ (kaptĭrmallĭ) Korçalı, çengelli.

кар- I (kar-) Örtmek, perde çekmek, kap-samak, geçirmek, asmak, açmak, üstü-nü açmak, sermek, koymak, sıraya koymak, esnemek, ağzını açmak.

кар II (kar) 1. Sert, gergin. 2. Hemen, düz, hep beraber, dik.

кара ҫӑвар (kara ʃ'ıvar) Avaz avaz bağırان, boşboğaz, geveze .

караван (karavan) Kervan.

каракуль (karakul') Astragan kürkü.

карап (karap) Gemi.

караппӑл (karappĭl) Altın kartal.

карас I (karas) Sazan.

карас II (karas) Petek, bal peteği. *карас завоch* Bal peteği fabrikası. *ҫанӑ* *карас* Yayı petek.

карасӑ (karasĭ) Petekli. *карасӑ пыл* Petekli bal.

карӑ I карӑк (karĭ/ karĭk) Fıçıyı vurmak için kullanılan yarım çember.

карӑ II каркӑч (karĭ/ karkĭç) Ağaç çatal, gergi, küçük hayvanların derilerini germek için kullanılan çatalı dayak.

карӑк (karĭk) Yaban horozu, çalı horozu.

карӑклат- (karĭklat-) Bağırмак, ötmek.

карӑл- (karĭl-) Açılmak, üstü açılmak,

карӑм (karĭm) Kuş yakalamak için at kılından yapılmış tuzak.

карӑн- (karĭn-) Uzanmak, boy vermek. *Сӑрӑ шывӗ урӑ карӑнса ыртмакан кӗпер* Suru ırmağı üzerinde uzanan köprü.

карӑнтӑк (karĭntĭk) Diyafram, canevi. Pencere, cam.

карӑш (karĭş) 1. Vahşi, yabani. 2. Yelve bildiricin kılavuzu. *карӑш кӗнчи* Yabani maydanoz.

кариката (karikatura) Karikatür.

кариклет- (kariklet-) Gıcırdamak, çatırdamak.

каркалан- (karkalan-) Uzanmak, boy vermek, boyu boyunca uzanmak.

каркаланчӑк- (karkalançĭk-) Düşüncesiz, konuşan, pis, mundar.

каркӑч (karkĭ ʃ') Perde.

карла- (karla-) Ses çıkarmak.

карлав (karlav) 1. Patatesi çapalamak için kullanılan çatal şeklindeki alet. 2. Ses, gürültü.

карланкӑ (karlankĭ) Boğaz, haçere, gırtlak.

карӑк (karĭk) Korkuluk parmaklıkları.

карма ҫӑвар Avaz avaz bağırان, boşboğaz geveze.

кармак Ağaç çatal, yaba. *кармак куç* Şaşı.

кармакла- Uzatmak, açmak, enine boyuna uzatmak.

кармаклан- Uzamak, açılmak, tırmanmak, ayağını açmak, *кармакланса утатъ* Büyük adımlarla yürüyor.

карман (karman) Cep, cüzdan.

кармаш-/ кармашлан- (karmaş-/ karmaşlan-) Bir şeye uzanmak, tırmanmak, uzanmak.

карниз (karniz) Korniş, pervaz.

карнизлă (karnizlî) Kornişli, pervazlı.

карпăч (karpîç) Sert, katı. *карпăч çăкăр* Kurumuş ekmek.

карпăчлан- (karpîçlan-) Sertleşmek, katılaşmak.

карсак (karsak) Tavşan, yabani tavşan.

карт I (kart) İşaret, not, *карт патакки* Çetele. *карт карт-* İşaretlemek, çetele tutmak.

карт II (kart) Biberon.

карт- (kart-) Hürmet etmek, saygı göstermek.

карта(karta) Çit, halka, alan, çevre. *карта тым-* Çevirmek, çit çekmek. *карта кăмпи* Sarı şapkalı yenilebilir bir mantar çeşidi. *кайăк хур каять картине* Yabani kazlar art arda uçuyorlar. *эрешмен карти* Örümcek ağı. *картаран тух-* Sınırı geçmek, sınırı aşmak.

картала- (kartala-) Çitle çevirmek, çitlemek.

карталан- (kartalan-) Çevrelenmek, çevrilmek, etrafında bulunmak, kuşatılmak. *хăвел карталанни* Güneş etrafındaki daire.

карталанса (kartalansa) Sürü, düzü, sıra.

карташ (kartaş) Dışarı.

карташри (kartaşri) Dışarıda, dışarıdaki.

картина (kartina) Resim, tablo, duvar resmi.

картиш (kartiş) 1. Hane. 2. Bostan, sebze bahçesi. 3. Dışarı.

картла-/ картала- (kartla-/kartala-) 1. Kapamak, set çekmek, tıkamak, engel olmak, mani olmak. 2. İşaret etmek, not almak, bir kenara koymak, sonraya koymak.

картлам (kartlam) 1. Bakraç. 2. Terazî kolu.

картлан- (kartlan-) Kapanmak, kaplanmak. *çул картланчĕ* Yol kapandı. *пĕлĕт картланчĕ* Gökyüzü bulutla kaplandı.

картлат- (kartlat-) 1. Vurmak, atmak (kalp) 2. Bağırmak (karga), dır dır etmek.

картлашка (kartlaşka) Merdiven, basamak, buruşukluk (yüz). *кăмака картлашки* Ocak çıkıntısı.

картлашкаллă (kartlaşkallî) Basamaklı, kat kat, *çŭçе (нуçа) картлашкаллă* *илсе янă* Saçları düz çekilmemiş (kat kat).

картлă (kartlî) *картлă-картлă* Yarıklı, kesik kesik, parça parça, basamaklı, kademeli. *картлă курăк* Eğrelti otu. *картлă хŭре* İki yaşına giren tay. (genellikle yeleleri kırpılır.)

картлук/ картлă хŭре (karluk/ kartlî hüre) İki yaşına giren tay.

картта (kartta) Harita.

картуз (kartuz) Kasket. *картуз сăмси (кусырикĕ)* Siperlik, güneşlik, kasketin önündeki güneşi engelleyen bölüm. *картуз кăшкарĕ, картуз хăрпăвĕ* Kasket kuşağı.

кару (karu) Gergin, sert, sıkı.

карусель (karusel') Atlı karınca.

карчăк (karçîk) Nine, yaşlı kadın.

карчăкла (karçıkla) Yaşlı kadın gibi, yaşlı kadına benzer. *карчăкла тумланă* Yaşlı kadın gibi giyinmiş.

карчăклан- (karçıklan-) Yaşlanmak,

карьюпи (kar'yupi) Gergin, sert, sıkı.

кас- I (kas-) Kesmek, baltalamak, biçmek, amaliyat etmek, kazıyıp çıkartmak. *касса яр-* Kesmek; budamak. *касса яр-* Bağlantısını kesmek. *касса тат-* Kesmek, boğazlamak, ayırmak. *кĕне кас-* Gömlek kesmek. *çŭç кас-* Saç kesmek. 2. Dama oyunu sırasında kralı almak. 3. Çok istemek. *ача Мускава каясăн касать (çунать)* Çocuk Moskova'ya gitmeyi çok istiyor. 4. Orada burada gezinmek, aval aval gezmek, dedikodu yapmak. *ял касать-* Bütün köyü dedikodu yapmak için dolaşıyor.

кас II касă (kas/ kası) 1. Mahalle, sokak, yol, kesim, saban çizgisi, *малти кас* Köyün doğu tarafı, köyün son tarafı. *кайри кас-* Köyün batı tarafı. *суха касси* Saban izi. 2. Kısım, parça, pay, grup. 2. Kuvvetli rüzgâr. *касă çил* Kuvvetli rüzgâr.

касатка (kasatka) Köy kırlangıcı.

касамат (kasamat) Zindan.

касати/ касите (kasati/ kasite) Eskiden genç kızların giydiği göğüsleri gümüş kuruşlarla süslü, geniş kuşaklı elbise.

касаяк курăк (kasayak kurık) Eğrelti otu, eğrelti (Çok yıllık çiçeksiz ve otsu bir bitki).

касăк (kasık) Kesik, kesik parça, parça.

касăл- (kasıl-) 1. Kesilmek, koparılmak, ayrılmak. 2. Kırılmak, açlıktan ölmek, kuvvetten düşmek.

каска (kaska) Kütük, cellat kütüğü. *Юман каска* Meşe kütüğü.

кас-кас/ кассăн-кассăн (kas-kas/ kassın-kassın) Düzensiz, ara sıra, zaman zaman, parça parça. *кас-кас хĕвел хĕртсе пăхать, кас-кас çумăр çуса каять* Zaman zaman güneş parlıyor zaman zaman da yağmur yağıyor.

касăн (kaskın) Kaçak, firari, sahipsiz, serseri.

касăнлан- (kaskınlan-) Serserilik yapmak, firar etmek, kaçmak, ahlaki bozulmak.

касмăк (kasmak) Yerinde duramayan, beceriksiz, ağır, *ял касать, касмак вăрă* Hırsızlık müptelası.

касмăк I /касмăк (kasmık/ kasmak) Oyulmuş fiçi, tekne, küçük fiçi.

касмăк II (kasmık) Odak noktası, köpekler için zincir, *касмăкри йытă* Zincirli köpek.

касă-лартă (kasnı-lartnı) Tam tamına, gerçek, sahici.

касса (kassa) Kasa, vezne, gişe.

кассац (kassatsi) Temyiz.

касси-касси (kassi-kassipe) Sokak sokak.

кассир (kassir) Veznedar, kasiyer.

кастар- (kastar-) 1. Kestirmek, bir şeyi kesmeye zorlamak, saç kestirmek, aşı yaptırmak, *хул кастар-, чечче кастар-* Çiçek aşısı yapmak. *ăйăра кастар-* Kısırlaştırmak, iğdiş etmek. 2. Çok istemek, çok arzulamak.

касу (kasu) Hayvanları otlatmak için ödenen ücret. *касу укçи* Otlak için ödenen çoban ücreti. *касу пăхас-* Sürüyü sayısına göre otlatmak. *касу чирĕ* Salgın hayvan hastalığı, epidemî.

каç (kaş) Akşam, gece, *каç пулать* Akşam oluyor, hava kararıyor. *эрне каç* Cuma gecesi. *çĕнĕ çул каç* Yeni yıl akşamı. *литература каçĕ*

Edebiyat gecesі. *каш пулсан* Akşamleyin, geceleyin. *кача хирӗс* Akşama doğru.

каç- (kaş'-) Düzeltmek, bir yer-den diğer yere geçmek, taşınmak, geçirmek, yaşamak, *ишсе каш-* Yüzmek, yüzerek geçmek. *чунса каш-* Koşmak, koşarak geçmek. *хӗл каш-* Kış, kışı geçirmek.

кача (kaş'a) Periyod içinde, devam olarak, *çӗр (кун) кача* Bütün (gün) gece. *хӗл (çу) кача* Kış (yaz) boyunca.

качал/ качал ен (ka ş'al/ ka ş'al yen) Batı, batı tarafı.

качалапа (kaş'alapa) Akşama doğru,

качаларах (kaş'alarah) Akşama yakın.

кашан (kaş'an) Sırt, bel kemiği, vücudun arka tarafı,

кашар- (ka ş'ar-) 1. Taşımak araba vs. 2. Affetmek, serbest bırakmak.

кашару (ka ş'aru) Af, özür.

кашӑ (ka ş'î) Nakil, taşıma, akarsu üzerinden geçirilen kırı. *ту кашци* Dağ geçiti.

кашӑр- (kaş'ır-) 1. Affetmek, bağış-lamak. 2. Geçirmek, yukarı doğru kaldırmak, bağı arkaya atmak, öne doğru germek. 3. Kalkık, gerilmiş, kaldırılmış. *кашӑр кӑкӑр* Kalkık göğüs. *кашӑр сӑмса* Kalkık burun. *кашӑр пуçлӑ çуна* Önü kalkık kızak.

кашӑрӑл- (kaş'ırıl-) 1. Düzelmek, göğsünü öne çıkarmak, başı arkaya atmak. 2. Affedilmek, bağışlanmak.

кашӑрт- (kaş'irt-) Kaldırtmak, ger-dirtmek.

кашӑх- (kaş'ih-) 1. Ölmek. (Hayvan-ların öldürülmesi hakkında) 2. Zarara girmek. *уйӑх кашӑхни* Ayın zararı.

кашӑхса кай-/ кашса кай- (ka- ş'ihsa kay-/ kaş'sa kay-) Canı çıkmak (ağlamaktan, gülmek-ten).

кашӑх (ka ş'lih) Gecelik. *виçӗ кашӑх* Üç akşama yetecek kadar.

кашма (ka ş'ma) Kiriş, akarsu üzerinden geçiş, geçiş.

кашпа/ кашпала (ka ş'pa/ kaş'pala) Akşamleyin, akşama doğru.

кашрашка (kaş'raška) Üstünkörü düşünen adam.

кашуннай (kaş'unnıy) Beylik, devlet (sıfat), bürokratik.

кашхи (kaş'hi) Akşam (sıfat), akşamki. *кашхи апат* Akşam yemeği.

кашхине (kaş'hine) 1. Akşamüstü. 2. Akşam. *кашхине валли* Akşamlik, akşam için.

кашхинехи (kaş'hinehi) Akşamki, akşam-dan kalmış.

кашчен (ka ş'çen) Akşama kadar.

кат- (kat-) 1. İğnelemek, küçük parça kırmak, fındık kırmak, 2. Fiyatında indirim yapmak.

ката I (kata) Çalılık, genç orman.

ката II (kata) 1. Köy kenarı, köy kıyısı. 2. Uzaklık.

катакла- (katakla-) Çapalamak.

катан пир (katan pir) İnce keten bezi, keten.

катаналла (katanalla) Çalılığa doğru, ormana doğru.

катара I (katara) Çalılıkta.

катара II (katara) Kıyıda, kenarda, uzakta.

катарахра (katarahra) Biraz daha uzak.

катари I (katari) Uzaktaki, uzak.

катари II (katari) Çalılıktaki, ormandaki.

катӑк (katik) 1. Parça, kırık. *пӗр катӑк сахӑр ятӑм* Bir parça şeker koydum. *чӗлмек катӑкӗ* Çömlek parçası. 2. Dövülmüş, kırılmış, parçalanmış, ufalanmış. 3. Lüzumsuz, kusurlu, lazımsız, akılsız 4. Eksiklik, eksik, azınlık, *укçи 10 тенкӗрен пӗр тенкӗ*

çeç катăк Para on tengeden sadece bir tenge eksik.

катăл- (katıl-) Ayırmak, yarmak, defetmek, azalmak, küçülmek. *уйăх катăлни* Ay yarıldı, ay parçalandı.

катăркас (katırkas) Akdiken, dikenli fundalık.

категори (kategori) Grup, kategori, cins, sınıf.

катемпи (katempi) Korkuluk, bostan korkuluğu.

катер шăлĕ (kater şili) Yonca, eşek yoncası.

катерт-/катер- (kater-/kater-) İşten el çektirmek, ortadan kaldırmak, bir tarafa çekmek, yok etmek, geçirmek.

катка (katka) Fıçı, tekne. *катка-пичке* Ahşap kap-kaçak, her çeşit ahşap kap.

катмак (katmak) Kazma, çapa, tırmık.

катмакла- (katnakla-)Kazmak, tırmıklamak, toprağı yumuşatmak.

катмар (katmar) 1. Kütle, yığın, blok. 2. Büyük yığınla, kocaman, modaya uygun, azametli, heybetli, *катмар труба* Büyük boru. *катмар юман* Uzun ve kalın meşe. *катмар çын* Sert adam, katı adam.

катрака (katraka) Budaklı.

катрам (katram) Top, yığın.

катранкă пĕлĕт (katranki pilit) Kümülüs bulutları.

катрашка Kabarıklık, şişlik, çıkıntı, yığın, pürüzlü.

катрашкаллă (katrašcalli) Pürüzlü, eğri büğrü, girintili çıkıntılı. *катрашкаллă çул* engebeli yol, bozuk yol.

каучук (kauçuk) Kauçuk, lastik. *каучуклă ўсентăран* Kauçuk ağacı.

кафедра (kafedra) Kürsü, bölüm. *Чăваш чĕлхи кафедри* Çuvaş dili bölümü.

кахал (kahal) Eringen, tembel, üşengeç. *кахал апачĕ* Akşama saat 5-6 civarında öğle ile akşam yemekleri arasında atıştırılan tuzlu ekmek.

кахаллан- (kahallan-) Erinmek, üşenmek, tembelleşmek.

кахаллăх (kahallih) Tembellik, üşengeçlik.

кахлат- (kahlat-) Çok şiddetli öksürmek.

кача I (kaça) Acılı.

кача II (kaça) Serçe parmağı.

кача III (kaça) *автан качи* Horoz mahmuzu.

качака (kaçaka) Keçi, teke. *хир качаки* Karaca. *сухаллă качака* Sakallı keçi.

качакалла (kaçakalla) Keçi gibi, keçiye benzer. *качакалла сикет* Keçi gibi sekiyor.

качă-мăчă/качи-мăчи (kaçi-miçi/ kaçi-miçi) Şeytan parmağı.

качăртат- (kaçirtat-) Gıcırdatmak, çatırdatmak.

качăртаттар- (kaçirtattar-) Gıcırdatmak, çatırdatmak, dişlerle gıcırdatmak, tımalamak, çizmek.

качча (kaçça) Keçileri kovalarken çıkarılan seslenme.

каччă (kaççi) Delikanlı, erkek. *нуса каччисем (кĕрнекерсем)* Damat, düğüne hazır delikanlı. *качча кай-* Evlenmek (bayanlar için), kocaya varmak. *качча нар-* Evlendirmek (bayan için), kocaya vermek.

кашака/ кантăк шаки (kaşaka/ kantik kaşaki) Pencere çerçevesi.

кашăк (kaşik) Kaşık. *кашăк пĕрни* Kaşıklık. *кашăк курăкĕ* Eğrelti otu.

кашăклăх (kaşiklih) Kaşıkları koymak için kullanılan alet.

кашăкçă (kaşik şî) Kaşıkçı.

кашăрка (ka şşırka) Gergin, sert, sağlam.

кашăркка (kaşırkka) Pürüzlü, sert.

кашăртат- (kaşirtat-) Hışırdatmak, çıtırdatmak.

кашкăр (kaşkır) Kurt. *кашкăр ами* Dişi kurt. *кашкăр çури* Erkek kurt. *кашкăр курăкĕ* Sardunya çiçeği. *сăрă кашкăр* Bozkurt. *хёрлĕ кашкăр* Kızıl kurt.

кашкăрла (kaşkırла) Kurtça, kurt gibi, kurda benzer.

кашла- (kaşla-) Uğuldamak, hışırdamak, şırıldamak, ses yapmak. *вăрман кашлать* Orman hışırıyor.

кашлав (kaşlav) Orman sesi.

кашни (kaşni) Her, hep, hepsi. *кашни кун* Her gün. *кашни çул* Her yıl.

кашолат (kaşolat) Kaşolat (büyük bir balina çeşidi)

кашта (kaşta) Tünek, raf, giriş.

каштăр (kaştır) Aniden, beklenmedik bir anda.

каштăрка (kaştırка) Rüzgârdan yanmış, bayatlamak.

каштăртат-/ каштăртаттар- (kaştirtat-/ kaştirtattar-) Ses çıkarmak, uğraşmak.

каюлан- (kayulan-) Filiz vermek, filizlenmek.

каюллă (kayullı) Filizli.

каюра (kayura) Sivrifare, köstebek.

каюçăн (kayuşın) Yolda, geçerken, giderken. *Шупашикара каюçăн Кўкеçе тăвансем патне кёрсе тухрăм* Çubuksarıya giderken Kuges'e akrabalara uğradım.

кая (kaya) Kalan, kalmış, geride, arkadakalan. *кая юл-* Geride kalmak, geç kalmak. *кая юлса пыни* Geri kalma. *кая юллă шухăшсем* Geride kalan düşünceler.

каялла/ калла/ калле (kayalla/ kalla/ kalle) Arkaya, geri, geriye, tekrar, yeniden. *каялла ту-* Reddetmek. *икĕ*

тенкине каялла (калла) нар İki ruble geri ver.

каярах (kayarah) Biraz geri, önce, gecikmeli. *эрне каярах* Bir hafta önce. *каярах юллă* Biraz gecikti.

каяраххи (kayarahhi) Biraz geride, biraz gerideki, biraz arkada kalan, biraz arkadaki.

каярахпа (kayarahpa) Biraz geç, azıcık geç.

каятшăн (kayatşın) Yolda, geçerken, giderken.

каяш/ каяшши (kayaş/ kayaşşı) Atık, artık, kalan, ekşi.

каяюллăх (kayayullıh) Geride kalma, geri kalma.

кăвайт/ кăвайтă (kivıyt/kivıytı) Yonga.

кăвак (kivak) Mavi, açık mavi, mavimtrak, okşayıcı. *кăвак куç* Mavi göz. *кăвак тўне* Mavi gök, gökyüzü, gök. *кăвак лаиа* Boz at. *кăвак старик* Kır ihtiyar. *кăн-кăвак* Masmavi. *хăмăр кăвак* Mor, eflatun. *кăвак шуçăм хунни* Kutup mavisii. *кăвак чие (кўкен)* Çakaleriği. *кăвак хунчав* Sardunya çiçeği. *кăвак хăмла сырли* Böğürtlen. *кăвак чечек* Zerdali dikenii. *кăвак пыл чечек* Mevzek otu. *кăвак сар чечек* Hüsnüyusuf otu. *кăвак çутăна, кăвак çуттине* Gün doğuşuyla.

кăвакал (kivakal) Ördek. *кăвакал аçu* Erkek ördek. *кăвакал чĕнни* Ördek yavrusu. *кайăк кăвакал* Yabani ördek. *сăрă кăвакал* Boz ördek.

кăвакар- (kivakar-) Mavileşmek, göğermek, morarmak, küflenmek. *кăвакарнă çăкăр* Küflü ekmek. *çўç кăвакара нуçларĕ* Saçları ağardı.

кăвакарт- (kivakart-) Morartmak, göğertmek, küflendirtmek.

кавакарчăн (kivakarçın) Güvercin,
почта кăвакарчăнĕ Posta güvercini.
кăвакарчăн куçĕ Boncuk otu.

кавакăш (kivakış) Küf.

каваклан- (kivaklan-) Morarmak,
göğermek, mavileşmek.

каваклат- I (kivaklat-) Maviye boyamak,
mavi etmek.

каваклат- II (kivaklat-) Ses çıkarmak
(ördek hakkında).

кавапа (kivapa) Göbek. *кăвапа пырши*
Göbek bağı.

кавар (kivar) Ateş, köz, yanan kömür.

каварлан- (kivarlan-) Kor olmak, köze
dönmek.

каварлă (kivarlı) Korlu, közli.

кавас/ квас (kivas/ kvas) 1. Kvas. (Bir
içecek türü) 2. Mayalanmak,
mayalanmaya başlamak. *кăвас хур-*
Hamur koymak. *кăвас тĕнĕ* Maya.

кавасак (kivasak) Ekşimsi.

кавасаклан- (kivakaslan-) Ekşimek.

кавасаклат- (kivasaklat-) Ekşileştirmek.

кавик (kivik) Güvercinin sesine benzer.

кавиклет-/ кăвăлтат- (kiviklet-/ kiviltat-)
Kıvık kıvık, kıvıl kıvıl şeklinde ses
çıkarmak.

кайкăр (kiykır) Şahin, doğan. *Хĕрлĕ нуçлă*
кайкар Kızıl başlı şahin.

как (kik) Kök, nesil, kabile, bazı temel
organlar. *какран кăка* Nesilden nesile.
хул кăкĕ Omuz. *как кăкла-*Sökmek,
kökünden çıkarmak.

какан (kikan) Kovanın yan kulakları.

какар- (kikar-) (Bir yere, bir şeye)
Bağlamak.

какарăн- (kikarın-) Bağlanmak.

какарттар- (kikarttar-) Bağlattırmak.

какăр (kikir) Göğüs. *какăр*
*чирĕ*Tüberkuloz. *какăр хĕртни* Pirozis
(hastalık) *какăр ачи* Süt çocuğu.

какăрлăх (kikirlîh) Bebek önlüğü.

какăрсăр (kikirsır) Ciğerleri zayıf,
tüberkülozlu.

какăрсăрлан- (kikirsırlan-) Göğüs ağrısı
çekmek, tüberküloz acısı çekmek.

какла- (kikla-) Kökünden sökmek,
kökünden çıkarmak.

каклан- (kiklan-) Kökü kazılmak,
kökünden sökülme.

какшăм/ кăпшăм (kikşim/ kipsim) Gü-
ğüm, testi, küp. *какшăм курăкĕ*
Nilüfer.

кала (kila) Ev üretimi kaba çuca.

калай (kila) Bilye.

калар- (kilar-) 1. Çıkarmak, çekmek,
götürmek, ihraç etmek, kökünden
çıkarmak, çağırmak, doyurmak,
çıkartmak. 2. Neşretmek, yayınlamak.
mal sayıp yapmak. 3. İşinden
çıkarmak. *кĕнеке, журнал кăлар-*
Kitap, dergi yayınlamak. *нуç кăлар-*
Baş vermek, çimlenmek. *расход*
кăлар- Harcamak, sarfetmek. *сăмах*
кăлар- İfşa etmek, açığa vurmak.
хăваласа кăлар- Çıkarmak, kovmak.
кăларса нăрах- Atmak, fırlatmak,
bırakmak. *кăларса тăк-* Boşaltmak,
dökmek. *кăларса хур-* Açığa
çıkarmak, ortaya koymak. *кăларса*
ларт- Maruz bırakmak, ileri sürmek.

каларăм (kilarım) Neşriyat, baskı,
çıkarma. *иккĕмĕш кăларăм* İkinci
baskı.

каларасси (kilarassi) Çıkarma.

калăк (kilik) *калăк чăххи* Kuluçka.

калăклани (kiliklani) Gıtgıdak.

калăх (kilîh) 1. Boşuna, boşyere, boşu
boşuna. *калăх ан калаç* Boşu boşuna
konuşma. 2. Yeteri kadar.

кал-кал (kil-kal) Bazen, arasıra.

калт (kilt) Azıcık, biraz.

кăлтăк (kîltîk) Eksiklik, hata, yanlış hareket, boşluk, noksanlık.

кăлтăклă (kîltîklî) Yanlış, hatalı.

кăлтăксăр (kîltîksîr) Eksiksiz, pürüzsüz, kusursuz.

кăлтăртат- (kîltîrtat-) 1. Dönmek (tekerlek), 2. Ötmek (güvercin).

кăмака (kîmaka) Ocak, fırın. *кăмака умă* Ocak önü. *кăмака шăтăкă* Ocak deliği. *кăмака çăварă*, *кăмака ани* Ocak boşluğu, ocak içi. *кăмака тăнă* Ocak tabanı. *кăмака çамки, пичă* чело печи, *кăмака чăххи* 1. Ocakla uğraşmayı seven erkek. 2. Donmuş, soğuk kişi. *кăмака асти* Ocak ustası.

кăмăл (kîmîl) Hal, durum, keyif, moral. *кăмăл уçăл-* Neşelenmek, şenlenmek, keyfi yerine gelmek. *кăмăл пăтран-* Midesi bulanmak, kendini kötü hissetmek. *кăмăла кай-*, *кил-* Beğenmek, hoşuna gitmek, hoşlanmak; gözü tutmak *кăмăл ту-* Gönlünü almak, tatmin etmek, teselli etmek. *кăмăл хуçăл-*, *тамăл-* Üzülmek, tedirgin olmak. *кăмăла хуç-* Bozmak, altını üstüne getirmek. *кăмăл турт-* Bir şeye eğilim göstermek. *кăмăл çĕкленни-* Heyecanlanmak, ilham gelmek, keyfi yerine gelmek.

кăмăлла- (kîmîlla-) Dostça davranmak, sempatisi olmak, saygı duymak, ilgi göstermek.

кăмăллă (kîmîllî) Teveccühkâr, lütfkâr, okşayıcı, samimi, yürekten, neşeli, keyifli. *ыра, уçă, аша кăмăллă* İyi kalpli, içten, samimi.

кăмăллăн (kîmîllîn) Tatlılıkla, keyifle, iyilikle.

кăмăллăх (kîmîllîh) Memnuniyet, iyilik, keyiflilik.

кăмăлсăр (kîmîlsîr) Memnuniyetsiz, memnun olmayan, keyifiz, neşesiz.

кăмăлсăрлан- (kîmîlsîrlan-) Memnun olmamak, tatmin edilmemek, gücenmek.

кăмăлсăрпăн (kîmîlsîrrîn) Keyifsizce, istemeyerek, gücenik bir şekilde, memnuniyetsizlikle.

кăмăлсăрлăх (kîmîlsîrlîh) Memnuniyetsizlik, güceniklik, keyifsizlik.

кăмăрлă (kîmîrlî) Sinirli, kötü, kötü kalpli, asık suratlı.

кăмăртат- (kîmîrtat-) Kıpırdatmak, çıtırdatmak.

кăмăрчак (kîmîrçak) Kıkırdak.

кăмăс (kîmîs) Eskimiş bira üzerindeki beyaz tortu.

кăмăска (kîmîska) Küf.

кăмăскалан- (kîmîskalan) Küflenmek, küf tutmak. *кăмăскаланнă сĕт* Küflenmiş süt.

кăмăскă (kîmîskî) Ekşi, ekşimiş.

кăмăскăлан- (kîmîskîlan-) Ekşimek.

кăмпа (kîmpa) Mantar. *кăтра кăмпа* Kuzu mantarı. *усал кăмпа, тислĕк кăмпи* Zehirli mantar. *хурăн кăмпи* Kayın mantarı. *çĕр кăмпи* Kültür mantarı. *шур кăмпа* Ak mantar. *кăмпа аври, туни* Mantar bacağı.

кăмпалан- (kîmpalan-) Mantarlanmak, mantarla kaplanmak. *чĕлхе кăмпаланнă* Dil mantarlandı.

кăмпаллă (kîmpallî) Mantarlı, mantarla kaplı.

кăмпалăх (kîmpalîh) Mantarlık, mantarın çok olduğu yer.

кăмрăк (kîmrîk) Kömür. *çĕр кăмрăкă* Taş kömürü.

кăмрăклан- (kîmrîklan-) Kömürleşmek.

кăмрăклантар- (kîmrîklantar-) Kömür haline getirmek.

кӑмсар- (kĩmsar-) Tehdit etmek, korkutmak.

кӑмсӑк (kĩmsĩk) Küf.

кӑмсӑклан- (kĩmsĩklan-) Küflenmek.

кӑмтар- (kĩmtar-) 1. Dikilmek, zorla doğrulmak. 2. Sakinleştirmek, ikna etmek. 3. Düzene sokmak.

кӑн-/ кун- (kĩn-/ kun-) 1. Anlamak, kavramak, düzelmek. 2. Kokusunu kaybetmek. *кӑннӑ сӑра* Tatsız bira.

кӑна (kĩna) Sadece, ancak, yalnız, sırf. *кам кӑна сук кунта* Kim yok ki burada.

кӑнӑç- (kĩniş-) Sakinleşmek, uslanmak, düzene girmek.

кӑнӑçлӑ (kĩniş'li) Sakin, mutedil, kendine hakim olan, sabırlı.

кӑнӑçсӑр (kĩniş'sır) Sabırsız, geçimsiz.

кӑнӑçтар- (kĩni ş'tar-) 1. Tatmin etmek, sakinleştirmek, uslandırmak. 2. Düzene koymak.

кӑнӑхвара (kĩniħvara) Kâfur.

кӑнӑш-канӑш/ ӑнӑш-канӑш (kĩniş-kanış/ inış-kanış) 1 Çör-çöp, pılı-pırtı, ıvır-zıvır. 2. Zor, karışık, karmaşık.

кӑн-кӑвак (kĩn-kĩvak) Lacivert.

кӑнтар-/ кӑмтар- (kĩntar-/ kĩmtar-) 1. Dikilmek, zorla doğrulmak. 2. Sakinleştirmek, ikna etmek. 3. Düzene sokmak.

кӑнтӑр (kĩntır) 1. Güney, öğle, gün ortası. 2. Güney. *кӑнтӑр енчен сӑл вӗрет* Güneyden rüzgâr esiyor. *Кӑнтӑр Америка* Güney Amerika. *кӑнтӑр-хӗвелтухӑç* Güneydoğu. *кӑнтӑр-хӗвеланӑç* Güneybatı.

кӑнтӑрла (kĩntırla) Öğle, öğle vakti, öğleyin. *кӑнтӑрла енче* Güney tarafında. *кӑнтӑрлана* Öğle civarında. *кӑнтӑрла çитерехне* Öğleye doğru, öğleye yakın. *кӑнтӑрлаччен*, *кӑнтӑрла çитиччен* Öğleye kadar.

кӑнтӑрла иртсен Öğleden sonra. *кӑнтӑрларанна* Öğlenleyin, öğleyin.

кӑнтӑрлахи (kĩntırlahi) Öğle, öğlenki. *кӑнтӑрлахи апат* Öğle yemeği. *кӑнтӑрлахи шӑрӑх* Öğle sıcağı.

кӑнтӑрти (kĩntirti) Güney, güneyde bulunan.

кӑнттам (kĩntam) Beceriksiz, biçimsiz, ağır, tembel.

кӑнттамлан- (kĩnttamlan-) Beceriksizleşmek, biçimsizleşmek, olmak, tembelleşmek, ağırlaşmak.

кӑнчала (kĩnçala) İplik için hazırlanmış, didilmiş kendirin suya batırılması.

кӑп (kĩp) Sakin, sessiz.

кӑпар (kĩpar) Açgözlü hırslı, kurnaz, sırnaşık. .

кӑпӑк (kĩpĩk) Köpük. *кӑпӑка ұк-* Köpürmek, köpüklenmek.

кӑпӑкла- (kĩpĩkla-) Köpürmek, köpürtmek.

кӑпӑклан- (kĩpĩklan-) Köpürmek, köpüklenmek.

кӑпӑклӑ (kĩpĩkli) Köpüklü.

кӑпӑкçӑ (kĩpĩkş'ĩ) Tahta kurusu, böcek.

кӑпӑл-капӑл/ кӑпӑр-капӑр (kĩpĩl-kapĩl/kĩpĩr-kapĩr) Aniden, birden bire, acelece, çabucak.

кӑпӑркка (kĩpĩrkka) Gevrek, kolayca toz haline gelen.

кӑпӑртат- (kĩpĩrtat-) Şakırdatmak, dağıtmak.

кӑпӑш/ кӑпӑшка (kĩpĩş/ kĩpĩška) Yumuşak, kabarık, gevşek (kar, ekmek, yer).

кӑпӑшлан- (kĩpĩşlan-) Kabarmak, gevşemek, yumuşamak.

кӑпӑшлантар- (kĩpĩşlantar-) Yumuşatmak, kabartmak, gevşetmek.

кӑпка (kĩpka) Kabarık, yumuşak, gevşek. *кӑпка çӗр* Kırılğan zemin.

кап-кап (kır-kap) Hızlı, çabuk (yutmak).
капкалан- (kîpkalan-) Kabarmak, yumuşamak, kabarık olmak.
капкалат- (kîpkalat-) Yumuşatmak, kabartmak, gevşetmek.
каптăр-каптăр (kîptîr-kaptîr) Şiddetli vurma sonucu ortaya çıkan yansıma ses. Takır tukur vb.
каптăркка (kîptîrkka) Zayıf, güçsüz, eski, dayanıksız.
каптăрмăш (kîptîrmîş) Sakar.
каптăртат- (kîptîrtat-) Yavaş çalışmak, verimsiz çalışmak.
капшак (kîpşak) Yumuşak, gevşek, kabarık.
капшаклан- (kîpşaklan-) Gevşemek, gevşek olmak, kabarmak.
капшанкă (kîpşankî) 1. Böcek. 2. Tesbih böceği.
капшăм (kîpşîm) Güğüm, testi, küp.
кара/ кăрачă (kîra/ kîraçî) Kaba, katı, kaba saba. *кара çилĕллĕ* Öfkeli, asabi.
караклат- (kîraklat-) Ses çıkarmak, bağırarak.
карал (kîral-) Alet, vasıta.
карамис/ кăрамисле (kîramis/ kîramisle) Terazî kolu.
каранташ (kîrantaş) Kalem.
караçсын (kîran) Gaz yağı, petrol.
карачă (kîraçî) Katı, verimsiz, kıraç.
карапчак (kîrîpçak) Çulluk.
карăс (kîrîs) Yetersiz, eksik.
карăслаттар- (kîrîslattar-) Sert vurmak (yumrukla masaya), bütün gücüyle vurmak.
карăç (kîrî ş') Süt mantarı.
карач (kîrîç) Hasis, cimri. *хыт кăрач* Cimri, pinti.
кариклет- (kîriklet-) Gıcırdamak (yağlanmamış kapı, el arabası vb. hakkında), cıvıldamak.

Кăркăс (Kîrkîs) Kırgız.
кăркăсла (kîrkîsla) Kırgızca, Kırgız dili.
кăркка (kîrkka) Yabani hindi. *кăркка ачи* Baba hindi. *кăркка ами* Anne hindi. *кăркка чĕнни* Piliç. *хир кăркки* Toy kuşu.
кăрккалла (kîrkkalla) Hindi gibi, hindiye benzer.
карлач (kîrlač) Çuvaş takvimine göre ocak ayı.
карсакă (kîrsaka) Aksi, sinirli, sabırsız. *карсакă çилĕллĕ çын* Sinirli, aksi kişi.
кăртăш/ хыт кĕрĕк (kîrtîş/hıt kîrîk) Hani balığı.
кăртлат- (kîrtlat-) Kalp atmak.
кăртлă курăк (kîrtlî kurîk) Eğretili otu, eğretili.
кăрчанкă (kîrçankî) Kaşıntı.
касамăк (kîsamîk) 1. Uyuz, kel. 2. Kırlandığı otu. 3. Gelincik, samur.
касăя/ касия (kîsîya/ kasiya) Arıkuşu. (mavi, yeşil renkte serçe cinsinden bir kuş)
касăк (kîsîk) İlgi, ilginç.
касья (kîs'ya) Сер.
кастăрчăк (kîstîrçîk) Kurt yavrusu.
каçал (kî ş'al) Bu yıl, şimdi, bugün.
каçалхи (kî ş'alhi) Bu yılki, bu yıla ait.
каçалччен (kî ş'alççen) Bu yıla kadar.
каçат/ кăçатă (kîş'at/ kîş'atî) Keçe çizme.
каçкăр (kîş'kîr) Bağırarak, ses çıkarmak, gaklamak.
катар- (kî şart-) Göstermek, işaret etmek, öğretmek, meydana çıkarmak. *катармса ныр-* Yönetmek, yöneticilik yapmak; önderlik etmek. *çул катар-* Yol göstermek. *каласа катар-* Anlatmak, hikâye etmek, nakletmek.
кăтартни (kîtartni) Gösteri, gösterme.

кӑтарту (kıtartu) Gösterme, gösterge, işaret. *кӑтарту местоименийӗ* Gösterme edatı.

кӑтартуллӑ (kıtartullı) İşaretli, örnek olan, örnek.

кӑтат (kıtāt) İpek kumaş.

кӑтак (kıtık) Gıdık.

кӑтакла- (kıtıkla-) Gıdıklamak.

кӑтакла (kıtıkla) Gıdıklamak, gıt gıdak etmek.

кӑтаклан- (kıtıklan-) Gıdıklanmak.

кӑтаклантар- (kıtıklantar-) Asabını bozmak, sinirine dokunmak; tahriş etmek.

кӑтаклӑ (kıtıklı) Gıdıklanan, gıdıgı olan.

кӑтаксӑр (kıtıksır) Gıdıklanmayan, gıdıksız.

кӑтӑр- (kıtır-) Kudurmak, delirmek, sinirlenmek, hiddetlenmek.

кӑтӑрка (kıtırka) Pürüzlü, pürtüklü.

кӑтӑркалан- (kıtırkalan-) Pürüzlenmek, pürtüklenmek, kabarmak, engebeli hale gelmek.

кӑтӑрнӑ (kıtırnı) Delirmiş, kudurmuş.

кӑтӑрт- (kıtirt-) Delirtmek, kudurtmak, baştan çıkarmak.

кӑтӑш-/ кӑтӑш пул- (kıtış-/kıtış pul-) Kestirmek, şekerleme yapmak.

кӑткӑ (kıtıkı) Karınca. *кӑткӑ йӑви (темески, куну)* Karınca yuvası.

кӑткӑс (kıtıkis) Zor, karışık, karmaşık.

кӑткӑслан- (kıtıkıslan-) Karışmak, karmaşıklaşmak, zorlaşmak.

кӑтла- (kıtla-) Tebrik etmek.

кӑтра (kıtıra-) Kıvrıcık, kıvrık. *кӑтра çӳçлӗ* Kıvrıcık saçlı. *кӑтра кӑмна* Kuzumantarı.

кӑтралан- (kıtıralan-) Kıvrıcıklaşmak, kıvrılmak.

кӑтралат- (kıtıralat-) Kıvrıcıklaştırmak.

кӑтрашкаллӑ (kıtıraşkallı) Kıvrıcık.

кӑчӑк (kıçık) Boğaz kaşıntısı.

кӑчӑк турт- (kıçık turt-) El kol hareketleriyle yanına çağırarak.

кӑчӑклан- (kıçıklan-) Sinirlenmek, asabı bozulmak; irkilmek, gıcıklanmak.

кӑчӑклантар- (kıçıklantar-) Koklama isteği uyandırmak, koklatmak.

кӑчӑ-мӑчӑ (kıçı-mıçı) Şeytan parmağı.

кӑчӑр курӑкӗ (kıçır kurıki) Bataklık at kuyruğu.

кӑчӑртат- (kıçırtat-) Çıtırdatmak, gıcırdatmak.

кӑчӑртӑш (kıçırtaş) Geçimsiz, geveze.

кӑчкӑ I (kıçkı) Tomurcuk. *кӑчкӑллӑ хӑва* Söğüt.

кӑчкӑ II (lîçki) Kuzuların ilkbaharda çıkan ilk yünleri.

кӑш (kiş) Sibirya samuru.

кӑшӑл (kişil) Çember, yüzük, yığın.

кӑшӑлла- (kişilla-) Çembere almak, çemberi bir şeye giydirmek, çevrelemek.

кӑшӑллӑ (kişillı) Çemberli. *нуçӑсене хӗрлӗ кӑшӑлла картузсем тӑхӑннӑ* Başlarına kırmızı çemberli kep giydiler.

кӑшӑрка- (kişırka-) Kurumak, bayatlamak, nasırlaşmak.

кӑшкар I (kişkar) Tahta perde.

кӑшкар II кӑшкар ути (kişkar/ kişkar uti) Kuzukulağı.

кӑшкасла- (kişkaş'la-) Orağı malayla bilemek.

кӑш-каш (kiş-kaş) Acele, çabuk.

кӑшкӑр- (kişkır-) Bağırarak, ses çıkarmak, gıgılamak, ötmek. *кӑшкӑрса яр-* Çığlık atmak, haykırmak.

кӑшкӑраш- (kişkıraş-) Bağırarak, çağırarak, gürültü çıkarmak.

кӑшкӑрашни (kişkıraşni) Çığlık, haykırış, telaş, karışıklık.

кашкăрт- (kışkırt-) Bağdırtmak, gürültü yaptırtak, çığlık attırtmak, ses çıkartmak.

кашкăру (kışkıru) Çığlık, bağırma, haykırış. *кашкăру палли* Ünlem işareti.

кашкăруллă (kışkırullı) Gürültülü, sesli.

кашла I (kımla) Uğuldamak, hışırdamak, şırıldamak.

кашла- II (kımla-) 1. Kemirmek 2. Azarlamak, incitmek.

кашлакансем (kışlakanssem) Kemirgenler.

кашман (kışman) Turp. *йӳç кашман* Kararturp. *тутлă кашман* Tarla şalgamı. *хӗрлӗ кашман* Pancar. *анра кашман* Yabani karaturp. *вӗтӗ кашман* Turp. *тутлă кашман* Pancar, şalgam.

кашт (kışt) Biraz, az, birazcık, azıcık. *каштах кӗт-* Biraz bekle. *кашт шӑнтӑрӗ* Biraz dondu. *кашт та пулин* Hiç olmazsa biraz.

каштăркка (kıştirkka) 1. Pürüzlü, sert. 2. Beceriksiz, hareketsiz.

каштăртат- (kıştırtat-) Yavaş çalışmak, boşa çalışmak, bir şeyle uğraşmak.

каштăрти (kıştırti) Ağır kişi, yavaş kişi, beceriksiz.

квadrat (kvadrat) Kare.

квadratлă (kvadratlı) Kare, kare şeklinde.

кваклат- (kvaklat-) Vıraklamak (kurbağa).

квалификаци (kvalifikatsi) İhtisas, uzmanlık.

квалификацилен- (kvalifikatsilen-) Tavsif etmek, vasıflandırmak.

квалификациллӗ (kvalifikatsilli) Uzman, mütehassıs.

квартал (kvartal) Mahalle.

квас/ квасак (kvas/ kvasak) Kvas (Bir tür içecek).

квитанци (kvitantsi) Fatura, makbuz, senet.

кевте (kevte) Vücut, boy, gövde, duruş, tavır.

кедр (kedr) Sedir ağacı.

кенгуру (kenguru) Kanguru.

кенешке (keneşke) Tay.

кепка (kepka) Şapka.

кервен (kevren) Süper, çok güzel, mükemmel, dayanıklı, güçlü, zengin.

кермен (kermen) Saray, kale.

кета (keta) Som balığı.

кефаль (kefal') Kefal.

кӗве (kive) Güve. *кӗрӗк кӗви* Kürk güvesi. *сӗтел-пукан кӗви* Mobilya güvesi. *тырă кӗви* Tahıl güvesi.

кӗве яр- (kive yar-) Süt mayalamak.

кӗвел- (kivel-) 1. Ekşimek (süt hakkında). 2. Sinirlenmek, bozulmak.

кӗвелнӗ сӑмах/ пуплев (kivelni simah/ puplev) Eski söz.

кӗвелен- (kivelen-) Mayalanmak, ekşimemek, çürümek.

кӗвелӗх (kivelih) Maya.

кӗвенте (kivente) 1. Bakraç. 2. Terazili. *кӗвенте çăлтăр(ӗ)* Oriyon yıldızı.

кӗвер-/ кӗвет- (kiver-/ kivet) Mayalamak.

кӗвӗ (kivi) Şarkı, müzik, melodi. *кӗвӗлесе юрла-* Şarkı söylemek.

кӗвӗле- (kivile-) Melodiye dönüştürmek, bestelemek.

кӗвӗç- (kiviş'-) 1. Kıskanmak, 2. Kıskanç. *кӗвӗç çын* Kıskanç kişi.

кӗвӗçтер- (kiviş'ter-) Kıskan-dırmak.

кӗвӗçӳ/ кӗвӗçни (kivi ş'ü/ kivi ş'ni) Kıskanma. *кӗвӗçнине* Kıs-kançlıktan.

кӗкӗрӗлчен (kikirilçen) Beyaz nilüfer

кӗкӗрчен (kikirçen) Sarı nilüfer.

кӗл (kil) Kül. *кӗл тăрри*, *кӗл шывӗ* Alkali. *кӗл чăххи* Evde oturan, evde oturmayı seven.

кӗле I (kile) Sürgü, sürme.

кӗле II (kile) Ökçe. *атӑ кӗли, пушмак кӗли* Topuk, ökçe.

кӗле- (kile-) İstemek, yalvarmak, dilemek.

кӗлеле- (kilekele-) Kapıyı sürgülemek.

кӗлеме (kileme) Damga, marka.

кӗлен- (kilen-) Dilenmek.

кӗлентер- (kilen-ter-) İstetmek, yalvartmak, dilendirmek.

кӗленче (kilençe) Cam. *сӑра кӗленчи* Bira şişesi. *эрех кӗленчи* Rakı şişesi. *кӗленче савӑт* Cam kap kacak. *кӗленче завочӑ* Cam fabrikası.

кӗлер (kiler) 1. Üzerine sıvı eklemek. 2. Kirli çamaşırları suda tutmak.

кӗлер- (kiler-) Sırt üstü düşüp kalkmamak (insan ve mal).

кӗлет (kilet) Kümes, ambar.

кӗлетке (kiletke) Heykel, benzeri, dış görünüş, gövde, ön taraf, vücut, görünüş.

кӗлеш- (kileş-) Pazarlık yapmak.

кӗлеше (kileşe) Kerpeten, kısıkaç, pense.

кӗлӗ (kili) Dua. *кӗл ты-* Dua etmek.

кӗлӗмӗ/ кӗлмӗӗ (kiliş'i/ kiliş') Dilenci.

кӗлӗмӗӗлен- (kiliş'len-) Dilen-mek, para istemek.

кӗлле- (kille-) Küllelemek.

кӗллен- (killen-) Küllenmek, küle dönüşmek, kül olmak. *тӑпра кӗлленсе кайна* Toprak sıcaktan küle döndü.

кӗллӗ (killi) Killi. *кӗлле тӑпра* Killi toprak.

кӗлт (kilt) Biraz, azıcık. *кӗлт парха* Biraz versene.

кӗлт ҫиппи/ килтӗ ҫиппи/ килтӗ (kilt ş'ippi/ kilti ş'ippi/ kilti) Dikilmiş keten bezinin kenarlarının kesilmesinden sonra kalan parça.

кӗлте (kılte) Demet. *ыраш кӗлти* Çavdar demeti. *ҫуртырри кӗлти* Yazlık demetler. *кӗлте кӗр-* Demetleri götürmek.

кӗлчӑххи (kilçihhi) Evde oturmayı seven.

кӗмелли (kimelli) Giriş.

кӗмӗл (kimil) 1. Gümüş. 2. Gümüşten. *кӗмӗл укҫа* Gümüş para. *кӗмӗл тенкӗ* Güçmüş para, gümüş tenge. *кӗмӗл пулӑ* Gümüş balığı. *чӗркӗмӗл* Civa.

кӗмӗлле- (kimille-) 1. Gümüşle kaplamak. 2. Gümüş karşılığı.

кӗмӗллеттер- (kimilletter-) Gümüş kaplatmak.

кӗмӗркке (kimirkke) 1. Top, toprak, yığın, küme. 2. Beceriksiz, biçimsiz.

кӗмсӗркке (kimsirkke) Beceriksiz, biçimsiz.

кӗмсӗртет- (kimsirtet-) Gümbürdemek, gürllemek.

кӗмсӗртеттер- (kimsirtetter-) Gümbürdetmek, gürlletmek. *аслати кӗмсӗртеттерем* Gök gürlüyor.

кӗнеке (kineke) Kitap. *кӗнеке тичӗ* Kitabın dış yüzü. *кӗнеке тулӗ, хуппи* Kitap kapağı. *кӗнеке ҫап-* Kitap yayınlamak, kitap neşretmek. *кӗнеке кӑларакан-* Yayımcı, editör. *кӗнеке ҫутти* Kitap ticareti.

кӗнекелле (kinekelle) Kitabı karşılık.

кӗнеҫҫул (kineş'ş'ul) Gelecek yıl, gelecek sene.

кӗнтеле- (kintele-) Şahit olmak.

кӗнчеле/ канчала (kınçele/ kançala-) İplik için hazırlanmış, didilmiş kendirin suya batırılması. *кӗнчеле йывӑҫҫи, кӗнчелеҫҫи* Çıkrık. *кӗнчеле арла-* Eğirmek.

кӗпе (kipe) Gömlek. *кӗпе пӗвӗ* Gömlek boyu, gömlek modeli. *кӗпе хаййи* Gömlek bezi.

кёпе-йём (kîpe-yîm) Çamaşır.
кёпелёх (kîpelîh) Gömleklik kumaş.
кёпер (kîper) Köprü. *кёпер çинче* Köprüde, köprü üstünde. *кёпер хыв-* Köprü yapmak.
кёпёр (kîpîr) Hemen hep birlikte.
кёпёрлен- (kîpîrlen-) Sığınmak, sıkışmak, toplanmak. *кёпёрленсе çўре-* Toplu halde yürümek, beraber yürümek.
кёпёрне (kîpîrne) Vilayet.
кёпёртет- (kîpîrtet-) Ses çıkarmak, tıktırtı yapmak.
кёпşe (kîpş'e) Sapının içi boş birçok bitkinin ortak adlandırılması. *уна кёпşı* Hindiba (20-100 cm. kazık köklü, rozet yapraklı, mavi çiçekli, çok yıllık otsu bir bitki) *шăма кёпşı* Melek otu (70-200 cm yükseklikte, çok yıllık, kalın köklü, pembemsi beyaz çiçekli ve otsu bir bitki).
кёпşелен- (kîpş'elen-) Boyuna büyümek.
кёпşеллĕ (kîp ş'ellĭ) İçi boş, oyuk.
кёптёрке- (kîptîrke) Eskimek, yıpranmak, aşınmak.
кёпшĕл (kîpşĭl) Soya.
кёпшĕл/ сульха (kîpşĭl/ sul'ha) Soya kargası, kestane kargası.
кёр I (kîr) Fazla, sıkıcı, yağlı, arkadaşıca, birlikte. *кёр ўсет* Sıkıca, birlikte büyüyor.
кёр II (kîr) Sonbahar.
кёр- (kîr-) Girmek, içeri adım atmak, arabayla girmek, (okula, işe) başlamak. *алла кёр-* Ele geçmek. *хĕле кёрсен* Kışa girerken, kışa doğru. *хута кёр-* Araya girmek. *шыва кёр-* Yüzmek, suya girmek. *кёрсе тух-* Uğramak, girip çıkmak.
кёраки (kîraki) Sonbahar için toprağı hazırlama.

кёре (kîre) 1. Katı, kalın, sık, güçlü. 2. Esmer.
кёрекаç(ă) (kîreka ş'-î) Geçit.
кёреке (kîreke) Ön köşe, kırmızı köşe. *кёреке юррисем* Sofra şarkıları, masa şarkıları.
кёрекеç(ĕ) (kîrekeş'-î) Eğlence, düğün organize eden.
кёрен (kîren) Pembe.
кёренке/ кёрепенкĕ (kîrenke/ kîrepenkĭ) 409, 5 gram değerinde eski ağırlık ölçüsü. *çур кёренке* Yarım kirenke. *кёренке çурă* Birbuçuk kirenke.
кёрепле (kîreple) Bahçıvan tırağı, tarak. *йывăç кёрепле* Tahta tarak.
кёрепле курăкĕ (kîreple kurĭkĭ) Boğa dikenî.
кёреплеле- (kîreplele-) Tırmıkla taramak, eşmek, eşelemek.
кёреşe (kîreş'e) Kürek. *тимёр кёреşe* Demir kürek. *çăкăр кёреşi* Ekmeği ocağa sürmede kullanılan kürek.
кёрет/ кёретех (kîret/ kîreteh) Açık, ulu orta, belli olan. *кёретех куранса тăрать* Açıkça, ortada. *куç кёретех* Kendi gözüyle, açıkça, açık seçik.
кёретлетсе (kîretletse) Açıkça, utanmadan, çekinmeden.
кёреш- (kîreş-) Çarpışmak, mücadele etmek, savaşa girmek.
кёреш (kîreş) Dağ silsilesi.
кёрештер- (kîreşter-) Mücadele ettirmek, savaştırmak, kapıştırmak.
кёрешў (kîreşü) Tartışma, mücadele, kavga, savaş, güreş.
кёрĕ (kîrĭ) Güçlü, dayanıklı, dolu, dinç, canlı. *кёре лаша* Güçlü at.
кёрĕк (kîrĭk) Kürk.
кёрĕклĕх (kîrĭklĭh) Kürklük, kürk için.
кёрĕске (kîreske) Burçak.

кёрёслет- (kırışlet-) Gürüldemek, gürllemek. *тыпăсем кёрёслетеççё* Toplar gürlüyorlar. *кёрёслетсе ўк-* Gürültüyle düşmek.

кёрёслеттер- (kırışletter-) Gürülletirmek, gümbürdettirmek.

кёрёш-/кёрёс- (kırış-/kırış'-) İşe alınmak, işe girmek. *хурала кёрёш-* Bekçilik için girmek, bekçiliğe başlamak. *тырă вырма кёрёш-* Biçmeye girmek, biçmeye girişmek.

кёркке (kirkke) Alabalık.

кёркунне (kirkunne) Sonbahar, güz, sonbaharda. *кёркўннене* Sonbahara doğru, sonbaharın gelişiyile.

кёркуннехи (kirkunnehi) Sonbahardaki, sonbahara ait, sonbahar.

кёркуннеччен (kirkunneççen) Sonbahara kadar.

кёрле- (kırle-) Gürültü yapmak, gürllemek, gıcırdamak, uğuldamak.

кёрлет- (kırlet-) Uğuldatmak, gürlültü çıkartmak, gürlletmek.

кёрме (kırme) Turşuluk malzeme.

кёрмек (kırmek) Gurur, bencillik, böbürlenme, övünme.

кёрмеклен- (**kirmeklen-**) Gururlanmak, kibirlenmek, böbürlenmek.

кёрмеш- (kırmeş-) 1. Uğraşmak. 2. Avel avel gezmek, sallana sallana gezmek.

кёрмештер- (kırmeşter-) Uğraştırmak.

кёрмёш- (kırmiş-) Buruşmak, bükülmek.

кёрнекерсем (kırnekersem) Düğünde damadın arkadaşları.

кёрнеклё (kırneklî) Vakarlı, güzel, alımlı.

кёрнеклёх/ кёрнек (kırneklîh/ kırnek) Güzellik, alımlılık.

кёрпе (kırpe) Yarma, bulgur. *хăма кёрпи пăчкă кёрпи* Bıçkı tozu.

кёрпек (kırpek) Zerre, küçük tane.

кёрпекле- (kırpekle-) Ufalamak, parçalamak, öğütmek, küçük tane haline getirmek.

кёрпеклё (kırpeklî) Gevrek, çabuk ufalanır.

кёрпелен-/ кёрпеклен- (kırpelen-/ kırpeklen-) Ufalanmak, öğütülmek, küçük tanelere ayrılmak.

кёрт (kirt) Kar yığını.

кёрт- (kirt-) Girdirmek, sokmak. *пўрте кёрт* İzbaya sokmak. *мунча кёрт-* Banyoda yıkamak, banyoya sokmak. *шыва кёрт-* Suyu sokmak. *кёlte кёрт-* Demete sokmak. *илем кёрт-* Güzellik vermek. *пурнăçа кёрт-* Hayata geçirmek. *пурнăçа кёртни,* *пурнăçа кёртсе пыни* Hayata geçirme, gerçekleştirme.

кёртлет- (kırlet-) Dövmek, atmak. *чёре кёртлетет* Kalp atıyor.

кёрў (kırü) Damat, enişte.

кёрхи (kırhi) Sonbahar, güz. *кёрхи каникул* Sonbahar tatili. *кёрхи йёне-сана* Sonbaharın kötü havası. *кёрхи тулă* Kışlık buğday.

кёсел (kisel) 1. Bir çeşit tatlı, kisel. *пăрçа кёселё* Bezelye kisel. 2. Yavaş hareket eden, karar veremeyen.

кёселлёх (kisellih) Kisellik.

кёсем (kisem) Bunlar.

кёсен (kisen) Kabuk, uyuz hastalığı.

кёсенлен- (kisenlen-) Uyuz hastalığına yakalanmak.

кёсёк (kışik) Parça, kırıntı, çentik.

кёске (kiske) Kısa, az, kısaltılmış. *кёске форма* Kısa şekil. *кён-кёске* Çok kısa. *кёске причастие* Kısa ortaç.

кёскел- (kiskel-) Kısalmak, azalmak.

кёскен (kisken) Öz, kısaca.

кӗскет- (kisket-) Kısaltmak, azaltmak.
кӗскетсе ҫырна сӑмахсем Kısaltmalar.

кӗскетнӗ (kisketnӗ) Kısaltılmış. *кӗскетнӗ хутлӑ сӑмах* Kısaltılmış birleşik söz.

кӗскеттер- (kisketter-) Kısalttırmak.

кӗскӗ (kiskӗ) Evli kadınların elbiselerinin göğüs kısmında bulunan yıldız şeklindeki desen.

кӗсле (kisle) Gusli (Bir müzik aleti). *кӗсле кала-* Gusli çalmak.

кӗслеҫӗ (kisleşʹi) Gusli ustası, gusli çalan.

кӗсмен/ кӱсмен (kışmen/ küsмен) Kürek, kayık küreği. *кӗсменне иш-* Kürek çekmek.

кӗсре (kışre) Kısarak, yavru kısarak.

кӗсье (kışʹye) Сер.

кӗҫ (kışʹ) Şimdi, aniden, birden bire.

кӗҫ-вӗҫ (kışʹ-vışʹ) Hazırda.

кӗҫен- (kışʹen-) Kışnemek.

кӗҫентер- (kışʹenter-) Kışnet-tirmek.

кӗҫӗ (kışʹi) Uyuz, kaşıntı, kaşınma. *кеҫӗ курӑкӗ* Kırlangıç otu.

кӗҫӗллӗ (kışʹilli) Uyuz.

кӗҫӗн (kışʹin) Küçük, genç. *кӗҫӗн ҫын* Bir aylık yeni gelin. *кӗҫӗн ывӑл* Küçük kayın. (kocanın kardeşi) *кӗҫӗн хӗр* Küçük görümce. (Kocanın kız kardeşi) *пӗчӗк чӗлхе* Küçük dil. *кӗҫӗн алак* Küçük kapı.

кӗҫӗнле (kışʹinle) Gençlikten beri.

кӗҫӗр/ ку ҫӗр (kışʹır/ ku şʹır) Bu gece.

кӗҫӗрлӗхе (kışʹırlıhe) Bu geceye.

кӗҫӗртен вара (kışʹırtен vара) Bu gecedен başlayarak, bu gecedен itibaren.

кӗҫӗрхи (kışʹırhi) Bu geceki, bu gece olan.

кӗҫӗрчен (kışʹırçен) Bu geceye kadar.

кӗҫӗт- (kışʹit-) Kaşınmak, sızlamak.

кӗҫӗттер- (kışʹitter-) Kaşımak, kışkırtmak.

кӗҫнерникун (kışʹnemikun) Perşembe. *кӗҫнерни каҫ* Perşembe akşamı. (Çarşambayı perşembeye bağlayan akşam). *кӗҫнерни ҫӗр* Perşembe gecesi (çarşambayı perşembeye bağlayan gece).

кӗҫҫе (kışʹşʹe) Keçe, keçeden.

кӗҫҫелен- (kışʹşʹelen-) Keçeleşmek, keçe halini almak. *ҫӑм кӗҫҫеленнӗ* Yün keçeleşti.

кӗт- I (kışʹ-) Otlatmak, gütmek.

кӗт- II (kışʹ-) Beklemek. *кӗтмен ҫӗртен, кӗтмен хутран* Aniden, ansızın.

кӗтес (kışʹes) Kenar, köşe. *хӗрлӗ кетес* Kırmızı köşe. *пӱрм кӗтесӗ* İzbe köşesi. *кӗтесе хур-* Köşeye koymak.

кӗтесле (kışʹesle) Borca, borç olarak, kredi olarak.

кӗтеслӗ (kışʹesli) Kenarlı, köşeli. *виҫӗ кетеслӗ* Üç köşeli, üçgen. *таваткӗтеслӗх* Dört köşeli, dörtgen.

кӗтӗ (kışʹi) Çalı, kurumuş ağaç. *иешкӗ кӗтти* Kuruyemiş ağacı, kuruyemiş çalılığı.

кӗтӗк (kışʹik) Kısa, güdük, kısa kulaklı, küçük kulaklı. *кӗтӗк сурӑх* Küçük kulaklı koyun. *кӗтек ӑсла* Aklı kısa. *кӗтӗк ҫын* Tık naz adam.

кӗтӗлӗх (kışʹilih) Çalılık, fundalık.

кӗтмел (kışʹmel) Kırmızı yaban mersini.

кӗтмелле/ кӗтесле (kışʹmelle/ kışʹesle) Borca, kredi olarak.

кӗтменлӗх (kışʹmenlih) Sürpriz, beklenmeyen birşey. .

кӗтмӗл (kışʹmil) Fren üzümü.

кӗттер- (kışʹitter-) 1. Bekletmek. 2. Güttürmek, çobanlık yaptırmak.

кӗтӱ (kışʹü) Sürü. *ут кӗтӗвӗ, лаиша кетӗвӗ* At sürüsü. *ӗне кӗтӗвӗ* İnek sürüsü. *кетӱ ачи* Çoban. *кетӱ яр-, хӑвала-*

Sürü kovalamak, sürü sürmek. *кĕтĕ* *кĕт*- Sürü gütmek.

кĕтĕçĕ/ кĕтĕç/ кĕтĕвĕç (kĕtĕ ş'ĭ/ kĕtĕ ş'/ kĕtĕvĭ ş') Çoban.

кĕшĕлтет- (kĕşĭltet-) Uğraşmak, ses çıkarmak, kaynaşmak.

кĕшĕлти (kĕşĭlti) Ağır adam, yavaş adam.

кĕштек (kĕşteç) Köşebent, güçlendirme, pekiştirme.

кĕштеклĕ (kĕşteçli) *кĕштеклĕ кĕне* Köşebentli gömlek.

кив- (kiv-) Çırmak, silkelemek, silmek.

кивел- (kivel-) Eskimek, yıpranmak.

кивет- (kivet-) Eskitmek, yıpratmak.

кивĕ/ кив (kivĭ/ kiv) eski, renksiz, kullanışsız, *кивве тух-* Eskimek, köhneleşmek, kullanımdan kalmak.

кив-кирĕк (kiv-kirĕk) Eski, pılı pırtı, ıvır zıvır, eski elbise, hırdavat

кивĕлĕх (kivĭlĕh) Köhnelik, eskilik.

кивĕлле (kivĭlle) Eskice, eski gibi, eskiye göre.

кивçен (kivş'en) Borç, ödünç. *кивçен пар-* Borç vermek. *кивçен ил-* Borç almak.

кивçенле (kivş'enle) Ödünç olarak, borç olarak.

кивçенлен- (kivş'enlen-) Borca girmek, borçlanmak.

кивçенлĕх (kivş'enlĕh) Borç, kredi.

кик (kik) Küskünlük, kırgınlık.

кикакла- (kikakla-) Kaz gibi ses çıkarmak, gaklamak.

кикен (kiken) Çakaleriği.

кикенеç 1. Çapak, pıtırak. 2. Cırcır böceği.

кикирик/ автан кикирикĕ (kikirik/ avtan kikirikĭ) Horoz ibiği.

киклĕ (kiklĭ) Öç alan, kindar, intikamcı.

кил (kil) 1. Ev. 2. Ev ocağı. *килĕне* Bütün ev, bütün aile. *килĕ-килĕне* Bütün evle, bütün ahaliyle. *хăна килĕ* Misafir evi. *килтен киле* Evden eve. *кил хуçи* Ev

sahibi. *киле кĕрт-* Eve sokmak, eve kabul etmek. *киле кĕр-* Eve girmek.

кил- (kil-) Gelmek, varmak, başlamak. *вырăна кил-* Yerine gelmek, oynanmak. *аса кил-* Aklına gelmek, hatırlamak. *кăмăла кил-* Hoşuna gitmek, beğenmek. *тĕрĕ килчĕ* Şans geldi. *килсе тух-* Olmak, meydana gelmek, başına gelmek. *илсе кил-* Getirmek, alıp getirmek. *кайса кил-* Gidip gelmek, dönmek, dönüp gelmek. *манăн çиес килет* Ben yemek istiyorum. *санăн ĕçес килет* Sen içmek istiyorsun. *турăна-киле* Zamanla. *май кил-* Başarılı olmak, becermek, yapabilmek.

килен-каян (kilen-kayan) Gelen giden.

килелле (kilelle) Eve doğru. *килелле утрĕ* Eve doğru gitti.

килен-/ киллен- (kilen-/ killen-) Tatmin olmak, hayatını yaşamak.

килентер- (kilenter-) Tatmin etmek, hayatını yaşatmak.

киленĕ (kilenü) Tatmin, rahatlık.

килес (kiles) Sonraki, gelecekteki. *килес çул* Gelecek yıl, gelecek yıla.

килетшĕн (kiletşĭn) Gelirken.

килĕ (kilĭ) Havan, dibek.

килĕнтеш (kilĭnteş) Gelinler, bir kişinin oğullarının gelinleri.

килĕш- (kilĭş-) 1. Anlaşmak, karar vermek, barışmak, bir sonuca varmak, pazarlık yapmak. 2. Beğenmek, yakıştırmak, yakışmak, uygun olmak, uymak.

килĕшмесĕр (kilĭşmesĭr) İnatla, barışmadan, anlaşmadan, hoşuna gitmeden.

килĕштер- (kilĭşter-) Kabullendirmek, barıştırmak, kabul etmek, kabullenmek.

килештерӳ (kilişterü) Kabul etme, uygun görme, anlaşma. *килештерӳ камерисем* Kabul odası.

килешӳ (kilişü) Mukavele, anlaşma, barış. *килешӳ политики* Barış politikası. *килешӳ наклоненийӳ* Teslim ve kabul kipi. *килешӳ союзӳ* Teslim ve kabul kipi. *килешӳ ҫыхӑнӑвӳ* Uyum. *килешӳ ҫукки* Uyumsuzluk.

килешӳллӳ (kilişüllü) Uygun, uyuşkan, kabul edilmiş, sulh, barışık, terbiyeli, münasip, elverişli.

килешӳллӳх (kilişüllih) Uygunluk, elverişlilik, münasiplik.

килешӳсӳр (kilişüsir) Uygunsuz, anlayışsız, beceriksiz, biçimsiz, terbiyesiz, çirkin.

килешусӳрлен- (kilüşisirlen-) Kabalaşmak, anlayışsızlaşmak, beceriksizleşmek, terbiyesizleşmek, uyumsuzlaşmak.

килйыш (kilyış) Aile, aile üyeleri.

килкарти/ килхушши (kilkarti/ kilhuşşi) Avlu.

киллӳ-ҫуртлӳ (killi-ş'urtli) Ev sa-hibi, evi olan, evli barklı.

кило/ килограмм (kilo/ kilogramm) Kilo, kilogram.

киловатт (kilovatt) Kilovat. *киловатт-сехем* Kilovat saat.

килпетсӳр (kilpetsir) Gösterişsiz, biçimsiz, şekilsiz, gereksiz.

килпуҫ (kilpuş) Ev reisi, aile reisi, ev sahibi.

килсӳр ҫын/ килсӳр-ҫуртсӳр ҫын (kilsirş'in/ kilsir- ş'urtsir ş'in) Evsiz, yurtsuz, evsiz barksız adam.

кил-ҫурт (kil- ş'urt) Ev bark.

килте (kilte) Evde.

килти (kilti) Evcil, ev (sıfat olarak kullanılır).

килӳ (kilü) Geliş, varış. *килӳ-таву пулмаpӳ* Gelen giden olmadı.

килӳҫӳн (kilü ş'in) Gelirken.

килхушши (kilhuşşi) Avlu.

кимӳ (kimî) Gemi, sandal, kayak. *вутлӳ кимӳ* Vapur. *кимӳ хӳри* Dümen. *кимӳ хыҫӳ* Gemi kıcı, geminin arkası.

кин (kin) Gelin, oğul karısı. *кин кӳрт-* Gelin almak, oğlan evlendirmek.

кино (kino) Sinema, film. *кино кур-* Film/sinema seyretmek.

кинемей (kinemey) Yenge.

кинжал (kinjal) Hançer.

киоск (kiosk) Büfe.

кипек/ кипӳк (kipek/ kipik) Kabuk, hububatın savrulmasından kalan döküntü.

кипенкӳ (kipenkî) Kabuk.

кипке (kipke) 1. Temiz olmayan işlerde çalışırken giyilen eski bir gömlek. 2. Kundak bezi, çocuk bezi.

Киргиз (Kirgiz) Kırgız.

киргизла (Kirgizla) Kırgızca, Kırgız dili.

кире (kire) Terazî.

киревлӳ/ киреллӳ (kirevli/ kirelli) Gereklî, akıllî, anlayışlı, ölçülü.

киревсӳр/ киресӳр (kirevsir/ kiresir) 1. Lüzumsuz, gereksiz. 2. Söz dinlemeyen, anlayışsız, inatçı, layık olmayan, uygunsuz.

киревсӳрлен- (kirevsirlen-) İnatlaşmak, nazlanmak, anlayışsızlaşmak, söz dinlememek.

киревсӳрлӳх (kirevsirlih) Çirkinlik, kuralsızlık, ittiatsızlık, inatçılık, nazlılık.

кирек (kirek) *кирек кам та* Herhangi, herhangi biri, kim olursa olsun. *кирек мӳн пулсан та* Ne olursa olsun. *кирек хӳиӳ те* Herhangi, herhangi birisi. *кирек хӳҫан та* Herhangi bir zaman,

ne zaman olursa olsun. *кирек ашта та*
Herhangi bir yerde, nerede olursa olsun.

киремет (kiremet) Kiremet. (Çuvaş halk inanışlarına göre kötü ruh, kötü ruhların yaşadığı yer)

кирёк (kirik) Kepek. *кив кирёк* Çaput, kullanılarak eskitilmiş çamaşır.

кирёклен- (kiriklen-) Kepeklen-mek, kirlenmek.

кирлев (kırlev) Gereklik, gereksinim, ihtiyaç, zorunluluk.

кирлевсёр (kirlevsır) Gereksiz, ihtiyaç duyulmayan.

кирлэ (kirlı) Gerek, gerekli. *кирлэ янала* Gerekli şey. *кирлэ мар çёртенех* Gereksiz. *кирлэ-кирлэ мар янала (апар-тапăр)* Pılı pırtı, ıvır zıvır, eski elbise.

кирлёлэх (kirlilıh) Gereklik.

кирлэшён (kirlışın) Gerekli olduğunda.

кирпет (kirpet) 1. Sepet. 2. Kasa.

кирпёч/ кирпёç (kirpiç/ kirpiş') Kerpiç. *кирпёч заводчэ* Kerpiç fabrikası.

кисёп/ кисеп/ кисип (kisip/ kisép/ kisip) Havan tokmağı.

кислород (kislород) Oksijen.

кисрен- (kisren-) Sallanmak, sarsılmak, titremek, dağılmak. *çёр кисренни* Deprem, yer sarsıntısı.

кисрентер- (kisrenter-) Sallamak, sarsmak, titretmek.

кисренү/ кисренни (kisrenü/ kisrenni) Sarsıntı.

кит (kit) Balina. *Гренланди кичё* Grönland balinası. *йăрăмלא кит* Parçalı balina. *кавак кит* Mavi balina.

китайка (kitayka) 1. Küçük elma. 2. Kumaş.

кичем (kiçem) 1. Moralsiz, tatminsiz, sıkıcı, üzgün, sıkıcı, tatsız, üzgün. 2. Yabancı.

кичеммён/ кичемле (kiçemmin/ kiçemle) Üzgün, tatsız, sıkıcı, moralsiz.

кичемлен- (kiçemlen-) Sıkılmak, özlemek, morali bozulmak, tatmin olmamak.

кичемлентер- (kiçemlenter-) Özmek, sıkmak, moralini bozmak, özletmek.

кичемлэ (kiçemli) Hüzünlü, kasvetli, sıkıcı, tatsız, nahoş, sevimsiz.

кичемлэх (kiçemliħ) Can sıkıntısı, hüzün, kasvet, hasret.

кишек/ кишёк (kişek/ kişik) Yemek artığı. *шăши кишекё* Fare artığı.

кишёр (kişır) Havuç. *выльăх кишёрё* Yemlik havuç.

кладовой (kladovoy) Ambar, kiler.

класс (klass) Sınıf.

класла (klaslı) Sınıflı.

класлах (klaslıħ) Sınıflılık.

классар (klassır) Sınıfsız.

классарлах (klassırlıħ) Sınıfsızlık.

классик (klassik) Klasik,

классикалла (klassikallı) Klasik. *классикалла произведенийсем* Klasik eserler.

классификаци (klassifikatsi) Tasnif, sınıflandırma.

классификациле- (klassifikatsile-) Tasnif etmek, sınıflandırmak.

клевер (klever) Yonca. *шурă клевер* Beyaz yonca. *клевер кăпианки* Yonca kurdu.

клеёнка (klyonka) Muşamba.

клеме/ клейме (kleme/ kleyme) Damga, marka. *клеме çан-* Damgalamak, dağlamak.

клемеле- (klemele-) Damgalamak, damga vurmak, marka koymak.

клеще (kleşçe) Kerketen, kısaç, pense. *клеще ура* Eğri bacak.

климат (klimat) İklim. *климата хăнăх-*
İklime alışmak, çevreye alışmak.
климата хăнăхни- İklime alışma,
çevreye alışma.

клуб (klub) Klüp.

кнопка (kronka) Düğme.

коала (koala) Koala.

кодекс (kodeks) Kodeks, düstur. *çёр*
кодексё Arazi kodeksi.

колибри (kolibari) Sinek kuşu, sinekçil.

коллега (kollega) İş arkadaşı, mesai
arkadaşı.

коллегиллё (kollegilli) Kollektif.

коллектив (kollektiv) Kolektif.

коллективизаци (kollektivizatsi)
Kolektifleşme.

коллективизациле- (kollektivizatsile)
Kolektifleşmek.

коллективлă (kollektivlî) Kolektif,
müşterek. *коллективлă хуçалăх*
Kollektif işletme.

коллекци (kollektsi) Koleksiyon.

коловратка (kolovratka) Yuvarlak
mikrobik organizma.

колони (koloni) Müstemleke, koloni.

колонизаци (kolonizatsi) Sömür-
geleştirme.

колонизациле- (kolonizatsile-)
Sömürgeleştirmek.

колонилле (kolonille) Müstemleke,
koloni.

колпица (kolpitsa) Balıkçıl.

колхоз (kolhoz) Kolhoz, kollektif çiftlik.

колхозлă (kolhozlî) Kolhoz.

колхозник (kolhoznik) Kolhozcu, kolhoz
çalışanı.

команда (komanda) Kumanda, emir.

командир (komandir) Komutan, kaptan.

командировка (komandirovka) Görev,
delegelik.

комбайн (kombayn) Biçerdöver.

комбинат (kombinat) Fabrika. *аи-какай*
комбиначё Et fabrikası, et entegre
tesisleri.

комеди (komedi) Komedi, komedyä.

комендант (komendant) Yönetici, idareci.

комисси (komissi) Komisyon. *ревизи*
комиссийё Denetim kurulu.

комитет (komitet) Komite.

коммуна (kommuna) Komün.

коммунальнăй (komunal'nîy) Ortak,
komün.

коммунист (kommunist) Komünist.

коммунизм (kommunizm) Komünizm.

коммунистла (kommunistla) Komünist
(sıfat), komünistçe.

компас (kompas) Pusula.

комплекслă (komplekslî) Kompleks,
kapsamlı. *комплекслă система*
Kompleks sistem.

комплект (komplekt) Takım, kadro.

композитор (kompozitor) Bestekar.

композици (kompozitsi) 1. Kompozisyon.
2. Beste.

комсод (komsod) Yardım komitesi.

комсомол (komsomol) Genç komünist
teşkilatı.

комсомолец (komsomolets) Komsomol
üyesi (erkek).

комсомолка (komsomolka) Komsomol
üyesi (kız).

конвейер (konveyer) Zincir, nakil, taşıma.

конвейерлă (konveyerlî) Zincirli, bağlı,
düğümlenmiş.

конверси (konversi) Değiştirme.

конгресс (kongress) Kongre.

кондуктор (konduktor) Biletçi.

конкретнăй/ конкретлă (konkretnîy/
konkretlî) Somut; belirli.

конкуренци (konkurentsi) Rekabet,
rekabet etme.

конкурэнциле- (konkurentsile-) Rekabet etmek.

конкурс (konkurs) Yarış.

консерватори (konservatori) Konservatu-
ar.

консерв (konserv) Konserve besin.

конспект (konspekt) Özet, taslak.

конституци (konstitutsi) Anayasa.

конституциллĕ (konstitutsilli) Anayasal.

конструктор (konstruktor) Kurucu,
yaratıcı.

конструкци (konstruktsi) Yapılış, kuruluş,
yapı.

конструкциле- (konstruktsile-) Kurmak,
projesini yapmak.

консул (konsul) Konsolos.

консультаци (konsul'tatsi) Konsültasyon.

контрактаци (kontraktatsi) İlişki, kontak,
mukavele.

контрактациле- (kontraktatsile-) İlişki
kurmak, kontak kurmak, anlaşma
yapmak.

контрибуци (kontributsi) Tazminat,
yardım.

контролёр (konrolyor) Kontrol memuru.

контролле- (kontrolle-) Kontrol etmek.

контроллĕ (kontrolli) Kontrollü,
denetimli.

контроль (kontrol') Kontrol. *контроль
комиссийĕ* Konrol komisyonu.

контрреволюци (kontrevolyutsi) Karşı
devrim.

конус (konus) Koni.

конференци (konferentsi) Konferans,
toplantı.

концентраци (kontsentratsi) Yoğunlaş-
tırma, yoğunlaşma; derişme.

концентрациле- (kontsentratsile-) Yo-
ğunlaştırmak, toplamak; koyulaştır-
mak.

концерт (kontsert) Konser.

концесси (kontsessi) İmtiyaz.

коньки (kon'ki) Kayak, paten.

кооператив (kooperativ) Kooperatif.

кооператор (kooperator) Kooperatif
sorumlusu.

коопераци (kooperatsi) İş birliği, ortak
çalışma.

копи (kopi) Копья, suret. *копи ўкер-*
Копья yapmak, kopyalamak, kopya
çıkarmak.

коралл полипĕ (korall polipĭ) Mercan
familyası hayvanlar.

кореец (koreets) Koreli.

коридор (koridor) Koridor.

коробка (korobka) Kutu. *спичка коробки*
Kibrit kutusu.

королёк (korolyok) Çalı kuşu. *сар нуçлă
королёк* Sarı başlı çalılıkuşu.

король (korol') Kral.

корректурa (korrektura) Tashih,
düzeltme. *корректурa тĕрлет-*
Düzeltmek, tashih etmek.

корреспондент (korrespondent) Muhabir.

корреспонденти (korrespondentsi)
Yazışma, daktilo etme, mektuplaşma.

косатка (kosatka) Siyah yunus.

косвенный (kosvenniy) Dolaylı.
косвенный налог Dolaylı vergi.

костюм (kostyum) Kostüm, elbise.

кофе (kofe) Kahve.

краб (krab) Çoğanoz (on ayaklı deniz
yengesi).

край (kray) Uç, kenar, köşe.

краеведени (krayevedeni) Yurt bilgisi.

кранклат- (kranklat-) 1. Bağırarak, ötmek
(karga hakkında). 2. Beddua etmek,
kara haber getirmek.

краççын/ кăраççын (kra ş' ş'ın/ kăra ş'
ş'ın) Gaz yağı, petrol. *краççын
хăйăвĕ, краççын çинни* Fitil. *краççын
çути* Parafin lamba ışığı.

крахмал (krahmal) Nişasta. *крахмал заводчĕ* Nişasta fabrikası.
крахмаллă (krahmallĭ) Nişastalı. *крахмаллă çимĕç* Nişastalı yiyecek.
креветка (krevetka) Karides, deniz tekesi.
кремль (kreml') Kremlin.
крепостной (krepostnoy) Toprak kölesi, serf.
крепость (krepost') Sağlamlık, dayanıklılık; sertlik.
кречет (kreçet) Akdoğan, sungur.
кризис (krizis) Kriz. *экономика кризисĕ* Ekonomik kriz. *финанс кризисĕ* Finans krizi.
кристалл (kristall) Kristal, billur.
кристаллан- (kristallan-) Billurlaşmak.
кристаллă (kristallĭ) Kristallı, billurlu.
критик (kritik) Tenkitçi, eleştirmen.
критика (kritika) Tenkit, eleştirisi.
критикалă (kritikällĭ) Tenkit (sıfat), eleştirel.
критикле- (kritikle-) Eleştirmek, tenkit etmek.
крокодил (krokodil) Timsah. *нил крокодили* Nil timsahı.
кролик (krolik) Ada tavşanı.
кружка (krujka) Maşrapa, kova.
кружок (krujok) Dernek, topluluk. *философи кружокĕ* Felsefe grubu.
кручак (kruçak) Koyun sineği.
крупчатка (krupçatka) *крупчатка çăнăхĕ* Has un.
крыжовник/ тĕклĕ сырла (krijovik/ tĭklĭ ş'ırla) Bektaşî üzümü, frenk üzümü.
ку (ku) Şu, bu. *кусем* Bunlar. *ку яханта* Yakında, bu aralar. *ку чухне* halen, şimdi günümüzde. *ку тарăнчен* Bu ana kadar, günümüze kadar. *ку тарăна çитпĕмĕр* Bu günlere geldik, bu günlere ulaştık.
куб (kub) Küp, metre küp.

кубла (kubla) Kübik.
кубометр (kubometr) Metreküp.
куйлан (kuyan) Üzülmek, merak etmek, canı sıkılma. .
куймак (kuymak) Bir çeşit akıtma (hamur işi).
кук/ кука (kuk/ kuka) Guguk kuşu.
кука (kuka) 1. İri başaklı ot, su kamışı. 2. Koçan.
кукале-/ кукальте- (kukale-/ kukal'te-) Ön ayaklarıyla tırmalamak; kazımak; kaşağılamak.
кукамай/ куками (kukamay/ kukami) 1. Büyük anne. 2. *кукамай* Tahta kururus, tahta biti.
кукар (kukar) Hayvanları ütülen kafa ve ayakları.
кукарлан- (kukarlan-) Yakılmak, kavrulmak, ütülmek.
кукашĕ/ кукашей (kukaş'ĭ/ kuka ş'ey) Dede (Anne tarafından).
кукаль (kukıl') Börek. *купăста кукли* Lahanalı börek. *улма кукли* Patatesli börek. *хуран кукли* Pelmeni.
кукăр (kukĭr) Eğri, eğik, eğrilmiş, kavisli. *кукăр (каçăр)сăмса* Kalkık burunlu. 2. Dolambaçlı, dolaşık, karmaşık. 3. Eğilti, eğrilti kenar. *тĕнел кукри, тĕнелти кукăр* Odanın en köşesi, ocağın önü. *шыыв (сырма) кукри* İrmak dönemeci, ırmak kıvrımı. *кукăр кур-* Eleştirmek, eksiliğini bulmaya çalışmak.
кукăр кут/ кут тĕкен (kukĭr kut/ kut tĭken) At sineği, iviz.
кукăрал- (kukĭral-) Eğilmek, eğrilmek, bükülmek, kavislenmek.
кукăрăç (kukĭrĭ ş') Eğrilik, eğretili.
кукăркут (kukĭrkut) At sineği.

кукӑрлан- (kukır-lan-) Eğrilmek, eğrilemek, kavislenmek, zikzak çizmek.

кукӑр-макӑр (kukır-makır) Eğri büğrü.

кукӑрмай (kukırmay) Balıkçıl kuşu.

кукӑрт- (kukırt-) Eğriltmek, kıvrırmak, bükmek.

кукка/ кукки (kukka/ kukki) Dayı.

куккук (kukkuk) Guguk kuşu. *куккук авӑтатъ* guguk kuşu ötüyor. *куккук ури, пушмакки* Nevruz otu. *куккук ӗӗкри* Yonca.

куклат- (kuklat-) Guklamak, (guguk kuşu) ötmek. *куккук куклататъ* Guguk kuşu ötüyor/gukluyor.

кукле- (kukle-) Eğmek, bükmek.

куклек (kulek) Eğik, bükük.

куклен- (kuklen-) Eğilmek, eğrilmek, çömelmek, azıcık oturmak. *кукленсе лар-* Çömelmek, çömelerek oturmak.

кукленчӗк (kuklençik) Eğri, eğrilmiş.

куклет- (kuklet-) Eğmek, kıvrırmak, bük-mek.

кукрашка (kukraşka) Eğri birşey, kanca, çengel.

куктӗрри/ куктӗр/ кукку тӗрри (kuktırri/ kuktır/ kukku tırri) Çil, benek, ben.

кукуруза (kukuruza) Mısır, darı.

кукша (kukşa) 1. Kel, dazlak. *кукша пуç* Kel baş. *кукша пуçлӑ ӗын* Kel kişi. 2. Kellik. *кукша курӑк* Beyaz civan perçemi (100 cm'ye kadar yükselebilen, çok yıllık, otsu, tüylü beyaz veya sarı çiçekli ve kuvvetli kokulu bitkiler). 3. Taygada yaşayan karga cinsinden bir kuş.

кукшалан- (kukşalan-) Kelleşmek.

кукшалӑ (kukşallı) Kel. *кукшалӑ паранӗ (ӗӗрулми)* Budaklı patates.

кукшапуç (kukşapuş') Yabani hindiba (20-100 cm kazık köklü, rozet yapraklı, mavi çeçkli, çok yıllık ve otsu bir bitki).

кул- (kul-) Gülmek, sırtmak, sevinmek. *ӗӗрттӑн кул-* Sessizce gülmek, kıs kıs gülmek.

кула (kula) Gülünç.

кулавка/ кулавкка/ кулака (Kulavka/ kulavkka/ kulaka) Bira mayası.

кулак (kulak) 1. Burjuva, köy burjuvası. 2. Çekiç, balyoz.

кулакля (kulakla) Burjuvazice, burjuvazi gibi. *кулакля шухӑшсем* Burjuvazice düşünceler.

куланай (kulanay) Eski zamanlarda vergi, harç.

куланши пул-/ кулиш пул- (kulan ş'i pul-/ kuliş pul-) Gülmüş olmak, gülüyüyormuş gibi yapmak.

кулата (kulata) Kuyu, çeşme.

кулач/ кулаç (kulaç/ kulaş') Beyaz ekmek.

кулӑ (kulı) Kahkaha, gülme, gülüş, gülünç.

кулӑш (kulış) Gülme, gülüş.

кулӑшлӑ (kulışli) Komik, güldürücü; gülünç, tuhaf. *кулӑшла калавсем* Komik hikâyeler.

кулек (kulek) Çuval, torba.

куллен/ куллен-кун (kullen/ kullen-kun) Her gün.

кулленхи (kullenhi) Günlük, her zamanki, sıradan. *кулленхи калаçу* Gündelik dil.

култар- (kultar-) Güldürmek, sevindirmek. **култармӑш** (kultarmış) Şakacı, güldürmeyi seven.

культ (kul't) Kült. *ваттисен кульчӗ, мӑн асаттесен кульчӗ* Atalar kültü.

культиватор (kul'tivator) Toprağı kabartmak için kullanılan araç.

культура (kul'tura) Kültür.

культурăллă (kul'turĭllĭ) Kültürlü, kültürel.
культурăлан- (kult'turĭlan-) Kültürlenmek, yetişmek, terbiye olmak.
культурăлат- (kul'turĭlat-) Terbiye etmek, yetiştirmek, kültürlendirmek.
культурăлăх (kul'turĭlĭh) Kültürlülük.
культурăсăр (kul'turĭsĭr) Kültürsüz.
культурăсăрлăх (kul'turĭsĭrlĭh) Kültürsüzlük.
кулюкка (kulyukka) Güvercin.
кулян-/ куляйн-/ куйлан- (kulyan-/ kullyan-/ kuylan-) Üzülmek, merak etmek, canı sıkılmak.
кулянтар- (kulyantar-) Üzmek, meraklandırmak, kederlendirmek.
кум (kum) Çocuğun vaftiz babası.
кума (kuma) Çocuğun vaftiz annesi.
кумă/ пир кумми (kumĭ/ pir kummi) Kumaşın uzunlamasına kısmı.
кумкăч/ кумкăç (kumkĭç/ kumkĭ ş') Mekik.
кумни (kumni) İp mekiği.
кумтар- (kumtar-) Mekik dokutmak.
кун (kun) Gün, gece gündüz. *кун йĕрки* Gün düzeni. *кун ирттер-* Gün geçirmek. *кун çути* Gün ışığı. *кун çути палăрсан* Sabah erkenden. *çак кунсенче* Bu günlerde. *кун таврăнни* Gün dönümü. *кун каçа* Gün boyu. *кун кунла-* Gününü gün etmek, gün geçirmek. *кун хута* Bütün gün. *менĕр кун* Diğer gün, bir sonraki gün. *илмĕш кун* Arife günü; arifesinde. Evvelsi gün. *ĕмĕр кун* Yarından sonraki gün. *кашни кун, кунсерен* Hergün, günlük. *кун сиктерсе* Bir gün arayla. *ĕç кунĕ* İş günü. *ĕçлемен кунсем* Tatil günleri. *палă кунсем* Ayrı günler, özel günler.

2. Sağ salim, selamet. *кун кыр-* Yaşamak, gelişmek.
кун- I кўн- (kun-/ kün-) Kabul etmek, aynı karara varmak, yola girmek. *ĕç кунмăсть* İş olmuyor, iş iyi gitmiyor.
кун II (kun) Anlamak, kavramak, düzeltmek.
кунашкал (kunaşkal) Böyle, bunun gibi.
кунăн (kunĭn) Günlük. *кунăн тытнă* Günlüğüne tutmak.
кунăç- (kunĭş'-) Yola girmek, işi yola girmek, kabul olmak.
кунĕ/ кўнĕ (kunĭ/ künĭ) 1. Uyumlu, uslu, sakin, mütevazî. 2. Ucu sivri, çok çabuk kırılan.
кунĕ-кунĕпе Günlerce, günler boyu.
кунĕн-çĕрĕн (kunĭn-ş'ĭrĭn) Gece gündüz, sabah akşam.
кунĕнче (kunĭnçe) Bu sefer, bu defa.
кунĕпе/ кунĕпех (kunĭpe/ kunĭpeh) Bütün gün.
кункăра (kunkĭra) Çamaşır tekmesi.
кунла-/ кун кунла- (kunla-/ kun kunla-) Gün geçirmek.
кунлăх (kunlĭh) Günlük. *нĕр кунлăх* Bir günlük. *виçĕ кунлăх* Üç günlük.
кунлĕ (kunlĭ) Uyumlu, uslu, sakin, mütevazî.
кунман сын (kunman ş'ın) Uyuşuk olmayan, dirençli.
кунне (kunne) Günde, güne. *кунне 20 тенкĕ илет* Günde 20 tenge alıyor.
кун пек (kun pek) Böyle, şöyle. *кун пек кĕнеке* Böyle kitap.
кунсăр I (kunsĭr) *виçĕ кунсăр таврăнаймăстăн* Üç günden önce dönmüyorum.
кунсăр II (kunsĭr) Bundan, şundan başka.
кунсерен (kunseren) Her gün. *кун-çул* Hayat, zaman. *иртнĕ кун-çулсем* Geçmiş, geçmiş günler.

кунта (kunta) Buraya, şuraya, burada, şurada. *кил кунта* Buraya gel. *вӑл кунта* O burada.

кунталла (kuntalla) Buraya doğru, şuraya doğru.

кунталли (kuntalli) Burada, buradaki, şurada, şuradaki, yakındaki.

кунтан (kuntan) Buradan, şuradan. *кай кунтан* Git buradan. *кунтан вара* Sonra, bundan sonra, şu andan itibaren.

кунтан-кун (kuntan-kun) Günden güne.

кунтанпа (kuntanpa) Bundan itibaren, bugünden sonra.

кунтарак (kuntarah) Buraya daha yakın.

кунтӑ/ кунтӑк (kuntӑ/ kuntӑk) Sepet, araba kasası, kasa.

кунти (kunti) Buralı, yerli.

кун умӑнхи (kun umӑnhi) Önceki, önce gelen, bundan önceki.

кунхи (kunhi) *пӗлӗк кунхи* Beş günlük.

кунча (kunça) Konç, çizme koncu. *кунчалӑ* Konçlu. *кунчасӑр* Konçsuz, koncu olmayan.

кунчченхи (kunççenhi) Önceki, bizden önceki, bu zamana kadarki.

кун чуль/ кун чухлӗ (kun çul/ kun çuhli) Bu kadar, ne kadar. *кунь çул çын* Ne kadar insan, ne kadar çok insan.

кунькки (kun'kki) Kayak, paten.

купа (kupa) Yığın, küme, demet, istif.

купала- (kupala-) Katlamak, toplamak, istif etmek, derlemek.

купалан- (kupalan-) Katlanmak, toplanmak, istif edilmek, yığılmak.

купалани (kupalani) Toplama, yığma, istif etme, depolama.

купаланчӑк (kupalançık) Yığın, tepecik, istif.

купарча (kupaırça) Arka, art; kış. *купарча шӑммисем* Kalça kemiği.

купӑс (kupıs) Keman, *хут купӑс* Akordeon. *сӗрмелли купӑс* Keman. *купӑс мӑйӗ* Keman sarı. *купӑс сӗркӗчӗ* Keman yayı. *купӑс калать* Keman çalıyor. *купӑс калакан* Kemancı.

купӑсçӑ (kupıs ş̌i) Kemancı.

купӑста (kupısta) Lahana. *купӑста тунӑ* Lahana başı. *купӑста йӑви*, *купӑста пурӑ* Lahana tarlası. *купӑста яшки* Lahana çorbası. *купӑста кукли* Lahana böreği, lahanalı börek. *купӑста кӗви* Lahana güvesi. *купӑста хӑнкӑли* Lahana tahtakurusu. *купӑста хурчӗ* Lahana kurdu.

куплак (kuplak) İlkbaharda ayakları ıslatmamak için pabuçlara dikilen tahta kalıp.

купса/ купец (kupsa/ kupets) Tüccar.

кур- (kur-) 1. Görmek, bakmak, gözden geçirmek, seyretmek. *курнинчен курманни лайӑхрах* Görmektende görmemek daha iyi. *уса кур-* Kullanmak; faydalanmak, yararlanmak. *уса курни* Kullanma, yararlanma. *менре куриччен* Görüşmek üzere. 2. Hissetmek, maruz kalmak, uğraşmak. *кун кур-* Gün görmek. *хӗн кур-*, *асан кур*, *хуйхӑ кур-*, *хур кур-* Dert çekmek, kaygılanmak, sıkıntı çekmek, azaplanmak.

кура (kura) Göre, sayesinde, -den dolayı, sebebiyle. *ӑна кура*, *çавна кура* Bu sebeple, bunun için. *хӑйне кура* Kendine göre. *хӑйне кура мар* Kendine göre değil. *ыттисене кура* Başkalarının, başkalarına göre. *вӑл чӗнменнине кура* Konuşmadığı için, konuşmaması sayesinde, konuşmaması yüzünden. *амӑшне кура* Annesi sayesinde, annesinden dolayı. *кура*

тăркачăх Açıkça, açık açık, göz önünde.

курайман сын (kurayman ş'ın) Düşman.

курайманлăх (kuraymanlıh) Düşmanlık, nefret.

курайми пул- (kuraymi pul-) Nefret etmek, dayanamamak, katlanamamak.

курак (kurak) Karga. *хура курак* Ekin kargası, kara karga. *ула курак шурă курак* Kuzgun.

куран (kuran) Anlaşılan, ihtimal, gibi görünüyör.

курăк (kurĭk) Ot. *эмел курăкĕсем* İlaç bitkisi. *курăклăх* Otluk, otlak. *ула курăкĕ* Eğrelti otu. *кĕме курăкĕ, чĕкеç курăкĕ, шапа курăкĕ* Sinir otu. *вăрманти сăсна курăкĕ* Kara pazı. *тур амăш курăкĕ* Kekik.

курăм (kurĭm) Hayvan yemi.

курăмлă (kurĭmlı) Vakarlı, ağır başlı, düzgün; uyumlu.

курăмсăр (kurĭmsĭr) Vekarsız, gösterişsiz.

курăн- (kurĭn-) Görünmek, belirlemek, ortaya çıkmak, doğmak, türemek.

курăнăç (kurĭnĭş') Görünüş, görüntü.

курăнми (kurĭnmi) Görünmeyen, görünmez.

курăнни (kurĭnni) Olay, gelme; görünme (tiyatroda).

курăс (kurĭs) Lif, ihlamur kabuğu.

куринке (kurĭnke) Mezarlık, kurgan.

курка (kurka) Kerçe, kova. *шыв курки* Su kerçesi. *сăра курки* Ahşap bira bardağı. *чей курки* Çay bardağı. *Курка çăлтăр* Büyük ayı takım yıldızı. *кушак çырли курăкĕ* Ebegümeçi (Bir veya çok yıllık, mor çiçekli ve otsu bitki).

куркан/ курканăн-курканăн (kurĭkĭn/ kurkanĭn-kurkanĭn) Kerçe kerçe, kova kova.

курмалăх (kurmalĭh) *çынтан курмалăх* Başkalarına bakarak, başkalarını örnek alarak, başkalarını taklit ederek.

курнăç- I (kurnĭş') Birisiyle görüşmek, selam vermek, konuşmak.

курнăç II (kurnĭş') Fokus, değişik, ilginç hareketler,

курнăçлан- (kurnĭş'lan-) Kapanmak; -mış gibi yapmak, numara yapmak, cilvelenmek, cilve yapmak.

курнăçлă (kurnĭş'lı) Kibirli, kurumlu, cilveli, numaracı.

курнăçу (kurnĭ ş'u) Görüşme.

курнă сын (kurnĭ ş'ın) Tanıdık, bildik kişi.

курпăль (kurpĭl') 1. Kambur. 2. Kereste kesilirken kabuklu kalan ilk ya da son parça.

курпăллĕ (kurpĭlli) Kamburlu.

курпăльсĕр (kurpĭl'sĭr) Kambursuz.

курпун/ курпăн (kurpun/ kurpĭn) Kambur.

курпунлан- (kurpunlan-) Kamburlaşmak, bükülmek.

курпунлантар- (kurpunlantar-) Kamburlaştırmak, eğmek, bükmek.

курпунлă пулă (kurpunlĭ pulĭ) Yayın balığı, som balığı.

курпушка (kurpuška) Eskiden kullanılan tırpan.

курс (kurs) 1. Sınıf. *иккĕмĕш курса вĕренет* İkinci sınıfta okuyor. 2. Kurs.

курчă-/ кăварча- (kurçĭ-/kĭvarça-) Domuz yağını eritmek, kızartmak.

куршанкă/ куршанак/ кушанак (kurşankĭ/ kurşanak/ kuşanak) Dulavrat otu.

курьер (kur'yer) Taşıyıcı, kurye.

кус- (kus) 1. Kaymak, yuvarlanmak, kaçmak. 2. Ahlaksız davranışlarda bulunmak.

кусар (kusar) Büyük bıçak. *кусар пулă* (хêç пулă) Kılıç balığı.
куса тăран (kusatıran) Tekerlek.
кусă (kusı) *çын кусси* İnsanları taklit etmek.
кусем (kusem) Bunlar, şunlar.
кусемсёр пуçне (kusemsır puş'ne) Bunlardan başka, şunlardan başka.
кусиле (kusile) Eski bir saban türü.
кусирик (kusirik) Kasket siperliği. *сăран кусириклě* Siperli.
кускала- (kuskala-)Telaş etmek, etrafında koşmak, dolaşmak.
кускăч (kuskıç) Tekerlek.
кускăчлă (kuskıçlı) Tekerlekli. *икě кускăчлă урана* İki tekerlekli araba.
куславкка (kuslavkka) Kozlavka. *Куславкка районě* Kozlavka ilçesi.
кусна (kusna) Nine, kocakarı, aşık kemiği. *кусналла выля-* Aşık oyunu oynamak.
кустар- (kustar-) 1. Yuvarlatmak. 2. Çabuk hareket etmek, dört nala koşmak.
кустăрма/ кустăрчăк (kustırma/ kustırçık) Tekerlek.
куç- (kuş'-) Göçmek, taşınmak, geçmek, kaymak.
куç (kuş') 1. Göz, bakış. *куç шурпи* Göz akı. *куç хури, куç шăрçи, куç напакки* Göz bebeği. *куç тăкă, куç хăрпăкă* Kırpık. *куç хўри* Göz kuyruğu. *куç çути* Görme, görme gücü. *куç айăнчен пăхать* Göz ucuyla bakıyor. *куç виçи* Dikkatli göz. *куç ўк-* Göz değmek, nazar değmek. *куç ўкер-* Nazar değdirmek. *куç хун-* Göz kapatmak. *куç хêç-* Göz kırıştırmak; göz kırmak; yanıp sönmek. *куç хыв-* Göz atmak, farkına varmak, dikkat etmek. *куç ну-* (пăв-) Büyülemek, şaşırtmak, aldatmak, kandırmak. *куç*

кура тăркач, куç кěретех Açıkça, açık seçik, kendi gözüyle. *куçран ан çетер, ан çухат* Gözden kaybolma. *куçран тайăл-* Gözü zayıflamak, kötü görmeye başlamak. *куçран пăх-* İncelemek. *куç тăлне пул-* Göze ilişmek, gözüne ilişmek. 2. Delik, çukur, tomurcuk. *çал куçě* Kaynak, pınar. *шыв куçě* Su kaynağı.
куça-куçăн/ куçма-куçăн (kuş'a-kuş'ın/ kuş'ma-kuş'ın) Göz göze, teke tek.
куçar- (kuş'ar-) 1. Nakletmek, taşımak. 2. Tercüme etmek, taşımak.
куçarăн- (kuş'arın-) 1. Geçmek, göçmek, nakl olmak. 2. Tercüme olunmak.
куçару (ku ş'aru) Tercüme, nakil.
куçаруçă (ku ş'aru ş'ı) Tercüman.
куçarçăк (kuş'arçık) Bir çeşit çulluk.
куçăмлă (kuş'ımlı) Geçişli. *куçăмлă глагол* Geçişli fiil. *куçăмлă пělтерейи* Mecazi anlam. *куçăмсăр глагол* Geçişsiz fiil.
куçăмсăр (kuş'ımsır) Geçişsiz. *куçăмсăр глагол* Geçişsiz fiil.
куçăн (kuş'ın) Açıkça, açık seçik, apaçık.
куçăх (ku ş'ih) Göz değmesi.
куçăхтар- (kuş'ıhtar-) Nazar değdirmek, göz değdirmek.
куçкěретен (kuş'kiretin) Kendi gözüyle, açık açık, açık seçik.
куçкěски (ku ş'kiski) Ayna.
куçкурмилле-/ куçхуппилле- (kuş'kurmille-/ kuş'huppille-) Saklambaç oynamak.
куçла- (kuş'la-) Göz atmak, gözlemek.
куçлă (kuş'lı) Göz, gözlü, göze sahip olan, gören. *тăватă куçлă* Gözlüklü, dört gözlü. *выçă куçлă* Ağgözlü. *кăвак куçлă* Mavi gözlü. *хăмăр куçлă* Kahverengi gözlü. *хăрах куçлă* Tekgözlü.

куçлă хăта (kuş'lı hıta) Lavanta nanesi.
куçлăх (ku ş'lih) Gözlük.
куçлăхлă (ku ş'lihli) Gözlüklü.
куçма-куç (kuş'ma-kuş') Göz göze.
куçсăр (ku ş'sır) Kör, gözsüz.
куçсăрлан- (kuş'sırlan-) Kör olmak.
куçсăрлат (ku ş'sırlat-) Kör etmek.
куçсăрлăх (ku ş'sırlıh) Körlük.
куçсуль/ куçсулĕ/ куçсулли (kuş's'ul'/ kuş's'ulı/ kuş's'ulli) Gözyaşı.
куçсуллен- (kuş's'ullen-) Gözleri yaşarmak.
куçхарши (ku ş'harşi) Kaşlar.
куçхупаххи (kuş'hupahhi) Göz kapakları.
кут (kut) 1. Arka, vücudun arka tarafı, göt.
 2. Dip, etek (dağ). *йывăç кучĕ* Ağaç gövdesi, ağaç kütüğü. *сăрт кучĕ* Dağ sırtı. 3. Yanında, yakınında, dibinde. *йывăç кутĕнче (лартамăр)* Ağacın dibinde (oturduk) *шыв кутĕнче* Su yanında, su dibinde.
кутамас (kutamas) Kısa, bodur.
кутамкка (kutamkka) Sırt çantası.
кутана (kutana) Bağırsak. *чăх кутани* Tavuk bağıracağı.
кутăн (kutın) 1. İnatçı, kaprisli, dik başlı, kendini beğenmiş, huysuz, sebepsiz. *кутăн çын* Dik kafalı, inatçı kişi. 2. Namussuz, küstah, edepsiz. *кутăна пер-* Dik kafalılık etmek, inat etmek. 3. Arkaya, geriye, tersine.
кутăнла (kutınla) Küstahça, inatça, edepsizce.
кутăнлан-/ кутăнлаш- (kutınlan-/ kutınlaş-) Adileşmek, edepsizleşmek, inatlaşmak, küstahça davranmak.
кутăн-пуçăн (kutın-puş'ın) Bir aşağı bir yukarı.
кутăруçăн/ кутруçăн (kutıru ş'ın/ kutru ş'ın) Son zamanlarda.
кутора (kutora) Su faresi.

кутсăр-пуçсăр (kutsır-pu ş'sır) Darmadağınık, inanılmayacak şekilde.
куттĕкен (kuttiken) At sineği.
кухня (kuhnya) Mutfak.
кучан (kuçan) Kelle, koçan.
ку чухнехи (ku çuhnehi) Asri, modern, şimdiki, bugünkü.
кучер (kuçer) Arabacı.
кучченеç (kuççeneş') Hediye, hediyelik eşya, hediyelik yiyecek.
куш- (kuş-) Kurumak, rüzgârla hırpalanmış olmak.
кушак (kuşak) Kedi. *кушак аçu* Erkek kedi. *кушак ами* Dişi kedi. *кушак çури (чĕнти)* Kedi yavrusu. *кушак кайăкĕ* Fare, sıçan. *вăрман кушакĕ* Vaşak. *кушак пуçлă тăмана* Puhu kuşu.
кушак кĕпçи/ кушак матти (kuşak kîpş'i/ kuşak matti) Frenk kimyonu.
кушак хўри (kuşak hüri) Ebegümesi.
кушакла (kuşakla) Kedi gibi, kediye benzer.
кушанак (kuşanak) Dulavrat otu.
кушăрка-/ куштăрка- (kuşırka-/ kuştırka-) Kurumak, bayatlamak, nasırlaşmak.
кушăх- (kuşih)-Kurumak, suyu çekilmek, solmak.
кушилкке/ кушелкке (kuşilkke/ kuşelkke) Cüzdan, para çantası.
кушни (kuşni) Kuruma.
куштан (kuştan) Sömürücü, köy burjuvası, kabadayı.
куштанла/ хăтланать (kuştanla/hıtlanat') Kabadayı gibi, kabadayıca (davranıyor).
куштанлан- (kuştanlan-) Burjuva gibi hareket etmek, kendini beğenmek, burnu havada olmak.
куштăр- (kuştır-) Kurutmak, soldurmak.

куштăрка- (kuştırka-) Kurumak, bayatlamak, nasırlaşmak.
куян (kuyan) Tavşan. *куян купăсти* Kaya koruğu.
кў- (kü-) Çırpma, silkelemek, silkme.
кўкен (küken) Çakal eriği. *кўкен шырли* Spinoza eriği.
кўкерчен (kükerçen) Nilüfer.
кўкёрт/ кёкёрт (kükört/ kıkört) Kükürt. *кўкёрт кислоти* Sülfürik asit.
кўкёртлĕ (kükörtlĕ) Kükürtlü.
кўл- (kül-) Atları koşmak, ata koşumlarını vurma.
кўлен- (külen-) 1. Toplanmak, göllenmek. 2. Öfkeyi zorla tutmak.
кўлепе (külepe) Şekil, gövde, vücut, görüntü.
кўлеш- (küleş-) Kıskanmak. *вăл арăмне кўлешет* O karısını kısıkanıyor.
кўлешў/ кўлешни (küleşü/ küleşni) Kıskançlık.
кўлĕ (küli) Göl.
кўлĕм (külim) 1. Koşum. 2. Yüklü atın durmaksızın çalıştığı (yemek yemeden) zaman birimi. *ирхи кўлĕм* Sabah erkenden öğleye kadar. *каçхи кўлĕм* Öğleden akşama kadar.
кўлĕн- (külin-) Koşulmak.
кўллен- (küllen-) 1. Fazladan durmak, toplanmak (su), 2. Öfkeyi zorla tutmak. *кўлленсе çўрет-* Sinirli sinirli yürüyor.
кўлленчĕк (küllençĕk) Su birikintisi. *кўлленчĕк шыв* Göllemiş su, birikmiş su.
кўме/ кўмме (küme/ kümme) 1. Çadır. 2. Göçebelere mahsus araba.
кўмеркке (kümerkke) Gövde, figür, iskele. *кўмерккелĕ сын* Şişman kişi.

кўмертен (küمرتен) Toptan, götürü, hemen. *кўмертен сымă* Toptan ticaret.
кўн- (kün-) Kabul etmek, anlaşılmak.
кўнĕ (künĕ) Çabuk yarılan, kırılan, çatlayan.
кўп- (küp-) Kabarmak, şişmek fazlasıyla (içki) içmek.
кўпĕн- (küpĕn-) Şişmek, kabarmak. *кўпĕнсе вилнĕ* Çok yemek, çok içmek.
кўпĕнтер- (küpĕnтер-) Şişirmek, kabartmak, fazlasıyla içki içirmek.
кўпке- (küpke-) Dövmek, yumruklamak, cezalandırmak.
кўптĕркке (küptĕrkke) Ağır, beceriksiz, üzerine çok eşya giyen.
кўитĕрме (küptirme) Ekşi hamurdan pişirilmiş bir tür çörek.
кўпче-/ кўте- (küpçe-/ küte-) Kabarmak, şişmek, kilo almak, çok uyumak.
кўпчек (küpçek) Tekerlek poyrası.
кўпчем (küpçem) Şişkin, şişmiş, dolu. *кўпчек нумлĕ* Dolgun yanaklı.
кўпшек (küpşek) Kabarık, şişmiş, yumuşak, dolu.
кўр- (kür-) Taşımak, gezdirmek, götürmek, sürüklemek. *шыв кўр-* Su götürüyor. *чăрмав (чăрмавлăх) кўр-* Engel olmak, engel çıkarmak. *сиен кўни* Zarar sebebi.
кўрен- (küren-) Küsmek, üzülme, kızmak, canı sıkılmak.
кўрентер- (kürenter-) Üzmek, sinirlendirmek, kızdırmak.
кўренчĕк (kürençĕk) 1. Üzüntü, can sıkıntısı. 2. Alınan.
кўрнеклĕ (kürneklĕ) Gevrek, çabuk ufalanır.
курт (kurt) Girdirmek, sokmak.

кӳршӗ/ кӳрӗш (kürşî/ kürîş) Komşu.

кӳршӗ ял Komşu köy.

кӳршӗ-аршӑ (kürşî-arşî) Konu komşu.

кӳршӗри (kürşîri) Komşu, komşu olan.

кӳршӗри республикасем Komşu cumhuriyetler.

кӳсе (küse) Köse.

кӳсек (küsek) Manivela.

кӳсмен (küsmen) Kürek, kayık küreği.

кӳт-/ кӳте- (küt-/ küte-) 1. Çok üşümek,

donmak, uyuşmak. 2. Bozulmak,

neşesi kaçmak, üzülmek.

кӳштек (küşte) Yalancı.

Л л

лаборатори (labaratori) Laboratuvar.

лав (lav) Araba, yüklü araba. *икĕ лав ыраш* İki araba çavdar. *лав укш* Araba parası. *лавĕ-лавĕне* Araba araba. *лавĕне илтĕм* Bütün arabayı satın aldım.

лавçă/ лавăç (lav ş'î/ lavĭ ş') Arabacı.

лавкка I (lavkka) Dükkân, mağaza.

лавкка II (lavkka) Raf, iskele, yapı iskelesi. *лавкка çинче* Rafta.

лавккаçă (lavkkaş'ĭ) Tacir, satıcı, ticaret adamı.

лагерь (lager') Kamp.

лайăх (layĭh) İyi, süper, ahlaklı, düzenli, sağlıklı, isabetli, başarılı. *пурнăç лайăх-и?* Merhaba, nasılsın?

лайăхлан- (layĭhlan-) İyileşmek, düzelmek.

лайăхлани/ лайăхлану (layĭhlani/ layĭhlanu) Düzelme, iyileşme.

лайăхлат- (layĭhlat-) Düzeltmek, iyileştirmek.

лайăххăн (layĭhhĭn) Güzelce, iyice.

лайкалан- (laykalan-) Kayganlaşmak.

лайлака (laylaka) Sümük, balgam.

лайлакалан- (laylakalan-) Sümüklenmek.

лак I (lak) Tamamen, büsbütün.

лак II (lak) 1. Vernik, lake, cila. 2. İspirto, alkol.

лак- (lĭk-) Batmak, boğulmak. *лакса лар-* Saplanmak.

лаканай (lĭkanay) Kısa, şişman, göbekli.

лакăртăк (lĭkĭrtak) Gırtlak çıkıntısı.

лакăм (lĭkĭm) 1. Çukur, yol çukuru, vadi. *Урана лакăмĕ* Tekerlek izi. 2. Su, bira vb. için hazırlanmış kapaklı tahta kap.

лакăмлан- (lĭkĭmlan-) Çukurlaşmak.

лакăмлă (lĭkĭmlĭ) Çukurlu.

лакăртăт- (lakĭrtat-) Kaynamak, fıkırdamak, gevezelik yapmak.

лакăрчăк (lakĭrçĭk) Kir, çamur, pis.

лакăштăт- (lakĭştat-) Vurmak, çarpmak.

лакка- (lakka-) Yalayarak içmek, diliyle çekerek içmek, köpek gibi içmek.

лаккуш (lakkuş) Kısa, bodur.

лаклат- (laklat-) Kendini suya atmak, suya düşmek.

лакун (lakun) Su, bira için hazırlanmış kapaklı kap.

лам/ лăм (lam/ lĭm) Nem, rutubet.

лам-лам/ ламран (lam-lam/ lamran) Elden ele, birinden diğerine.

лама (lama) Lama.

лампа (lampa) Lamba.

лампăллă (lampĭllĭ) Lambalı.

лампăркка (lampĭrkka) Sallanan, sarkık, gevşek.

лампăртăт- (lampĭrtat-) Düşmek, sallanmak, boş boş gezmek.

лампăртăттăр- (lampĭrtattar-) Düşürmek, atmak.

ламса- (lamsa-) 1. Sallanmak, sendelemek. 2. Boş boş gezmek, işsiz gezmek.

лангуст (langust) Makassız istakoz.

ландăк (landak) Endonezya kirpisi, oklu kirpi.

ландыш (landış) İnci çiçeği.

ланкамас/ ланкашка (lankamas/ lankaşka) Çukur.

ланкăртăт- (lankĭrtat-) Debelen-mek, çalkalanmak.

ланкка-/ ланккаса çăре- (lankka-/ lankkasa ş'üre-) İşsiz gezmek.

ланчашка (lançaşka) 1. Sarsılan, cansız, sırık gibi, uzun boylu. 2. Çöp, artık, lazım olmayan.

лăнчăк/ ланчăк тihа (lĭnçĭk/ lançĭk tiha) İki yaşında tay.

лап (lap) 1. Düz, yatık, donuk, mat. 2. Tam tamına, tamamıyla. 3. Lap (düşme, ağır ağır yürüme ifade eden ses)

лапа (lapa) 1. Alçak yer, ovalık. 2. Biçimsiz, sarhoş.

лапалан- (lapalan-) Sarhoş gezmek, herkesi rahatsız etmek, ahlaksızca davranmak.

лапам/ лăпам (lapam/ lîpam) Ova, düz arazi.

лапатка (lapatka) Kürek, mala.

лапаткала- (lapatkala-) Orağı malayla bilemek.

лапашка (lapaška) Çukur.

лапă (lapı) Yassı, düz, düz yer. *лапă çĕр* Ova, düzlük. *лап вар-* Vadi koyak. *алă лантти* El, avuç içi, aya. *лап-лап* Yer yer.

лапăллă (lapılli) Alçak.

лапăркка (lapırkka) Pis, kirli, murdar.

лапăрта- (lapırta-) Kirletmek, lekelemek, pislemek.

лапăртат- (lapırtat-) 1. (suya, çamura) Düşmek, (dalga hakkında) gürültü yapmak, (çamurda, su birikintisinde) çırpınmak. 2. Gevezelik yapmak, ahlaksızca konuşmak.

лапăртату (lapırtatu) 1. Çamurda çırpınmak, pislikte çırpınmak. Çırpınma. 2. Söylenti, dedikodu.

лапăрти (lapırti) Mundar, pis, boşboğaz.

лапăрчăк (lapırçık) Çamurlu, pis, kirli. *лапăрчăк шыв* Pis su.

лапăстат- (lapıstat-) Kanat çırpmasına benzer ses çıkarmak, çırpamak, şamarlamak.

лапăсти (lapısti) Bakımsız, biçimsiz, karma karışık, uzun saçlı, tüylü, kıllı.

лапăшлат-/ лапăштат- (lapışlat-/ lapıştat-) Yudumlamak, kaşıklamak.

лапка (lapka) Düz, pürüzsüz.

лапкăш(ĕ) (lapkış-ı) Meydan, saha. *лапкăшнĕх* Baştan başa, boydan boya; tümüyle.

лапкипе (lapkipe) Her yerde, tamamen, tamamıyla.

лап-лапчăк (lap-lapçık) Yap yassı, dümdüz.

лаплат- (laplat-) 1. Düşmek, batmak, dalmak. 2. Kanat çırpamak.

лаплаттар- (laplattar-) 1. Kanat çırpıtmak, çarpamak. 2. Düşünmeden konuşmak, baltayı taş vurmak.

лаплăх (laplîh) Ovalık, düzlük.

лапра (lapra) Çamur, kir.

лапралă/ лапрака (laprallî/ lapraka) Çamurlu, kirli, pis.

лапрашка пирри (lapraška pirri) Keten bezi, kaba keten bezi, (çuvallarda kullanılır).

лапсака/ лапсăркка (lapsaka/ lapsırkka) 1. Biçimsiz, uzun, karışık. 2. Çok yapraklı. 3. Pis, beceriksiz, biçimsiz, pis, mundar.

лапсăртаттар- (lapsırtattar-) Saçları salmak, saçları dağıtmak.

лаптак/ лаптака (laptak/ laptaka) Düz, pürüzsüz.

лаптаклан- (laptaklan-) Düz olmak, düzelmek, düzleşmek.

лаптаклат- (laptaklat-) Düzeltmek.

лапталла- (laptalla-) Top oynamak.

лапташка (laptaška) Düz, bodur.

лаптăк (laptık) 1. Düz. 2. Meydan, alan, yüzölçümü. *çĕр лантăкĕ* Yerin yüzölçümü. *акмалли лантăк* Ekilebilir alan, tarım arazisi.

лаптăкăш(ĕ) (laptıkış-ı) Alan(ı), yüzölçüm(ü).

лапчашка (lapçaška) Kısa, bodur, güçsüz, zayıf.

лапчăк (lapçık) Düz, yassı; yayvan; yavan.

лапчăклан- (lapçıklan-) Düzleşmek, yassılaştırmak.

лапчăклат- (lapçiklat-) Yassılaştırmak, düzleştirmek.

лапчăн- (lapçın-) Yassılaştırmak, ezilmek, eğilmek, sıkışmak. *лапчăнса лар-* Çömelmek, çömelerek oturmak. *лапчăнса таишлă-* Eğilerek, çömlerek dans etmek.

лапчăт- (lapçit-) Ezmek, yassılaştırmak.

лапша I (lapşa) Dar, kısa.

лапша II (lapşa) Gösterişsiz, alımsız, ağır, zaıf.

лапшака (lapşaka) *лапшака тум* Üzerinde çok geniş çuval gibi duran elbise.

лар- I (lar-) 1. Oturmak, durmak (eşya hakkında), donmak (ırmak, nehir hakkında), yanaşmak (gemi hakkında), yarışmak. *Атăл ларнă* İdil ırmağı dondu. *ларсан-ларсан* Otur otur, biraz oturunca. *чечеке лар-* Tomurcuklanmak, çiçek atmak. *лара-тăра пĕлмен çын* Endişeli, huysuz kişi. *аната лар-* Yemeğe oturmak, kahvaltıya oturmak. 2. Mâl olmak (bir şeye).

лар II (лара, ларья) (lar/ lara/ lar'ya) Ambar, sandık. *çăнах ларĕ* Un ambarı, unluk.

ларĕк (laryok) Küçük dükkân, kulübe.

ларка (larka) Yaban ördeği.

ларкăч/ ларкаç (larkıç/ larkaç) Bıçkıcı sehpa, silah çantası.

ларма/ ларма хĕр (larma/ larma hır) Misafir akraba kız.

ларт- (lart-) Sıkıştırmak, koymak, oturtmak, yerleştirmek, yatırmak, yarmak, takmak, geçirmek. *сăмавар ларт-* Semaver koymak. *вăта юна ларт-* Yüpa koymak. 2. Yarmak

(bina). 3. Aldatmak, şişirmek, geçirmek.

лартлат- (lartlat-) Gaklamak, gak gak etmek.

ларттар- (larttar-) 1. Oturmak, koymak, yerine oturtmak. 2. Yalan söylettirmek.

лару (laru-) Toplantı, oturma. *лару-тăру* Durum, hal, görüntü. *тĕнчерĕ лару-тăру* Uluslar arası durum. *лару-тăрусăр çын* Telaşlı, huzursuz, endişeli kişi.

ларчăк (larçık) Bıçkıcı sehpa, silah çantası.

лас/ ластăрка/ лăс (las, lastırkka/ lıs) Çok yapraklı, kıvrıkcık saçlı. *лăс хурăн* Çok yapraklı, yaygın kayın ağacı.

ластăк (lastik) *пĕр ластăк* Biraz, az, bir parça.

лаç/ лаçă (laş' / laş'ı) Kulübe, Çuvaşlarda yaz mutfağı, baraka. *тимĕрçĕ лаççи* Demirci dükkânı.

лаçа курăкĕ (la ş' a kurıkı) Yonca.

лат (lat) Anlam, düzen, usul, tarz.

латака/ латакай (lataka/ latakay) Kısa boylu, göbekli, bodur.

латăртат- (latırtat-) Çatırdamak, kırıdamak, gıcırdamak.

латин (latin) *латин чĕлхи* Latince, Latin dili.

латлă (latlı) Anlamlı, anlayışlı, saygılı, ahlaklı, düzgün. *латлă пулмарĕ* Düzgün olmadı.

латсăр- (latsır) Anlayışsız, düzensiz, akıl almaz, olağanüstü, inanılmaz.

латти (latti) *латти çук* Düzensiz, anlamsız, anlayışsız.

Латыш (latış) Litvanyalı. *латыш чĕлхи* Litvanca, Litvan dili.

Латышла (latışla) tvanya dili, Litvanca.

лаххан (lahhan) Leğen.

лача (laça) *лача курăкĕ* Yonca.

лачака (laçaka) Bataklık, bataklık.
лачакалан- (laçakalan) Bataklığa dönüşmek.
лачăркка (laçırkka) Kirli, pis.
лачăртат- (laçirtat-) Vurmak, çarpmak, el çırpma.
лачкам (laçkam) 1. Islak. *лап-лачкам* Sırılsıklam ıslak. 2. Sarhoş.
лаччан (laççan) Şahin.
лаша (laşa) At. *кастарнă лаша* Kısır at. *тăпри лаша* Arabaya en yakın koşulmuş at. *ăратлă лаша* Safkan at.
лашалла (laşalla) At gibi.
лаштăртат- (laştirtat-) Kurumak (ağaç).
лаштăра/ лаштака (laştıra/ laştaka) Kısa, dallı, dallı budaklı. *лаштăра çын* Vücudu dengesiz kişi.
лăйма/ лăймака (lâyma/ lâyma) 1. Sümük, balgam. 2. Yosun, nehir çamuru. 3. Kaypak, kaygan; tehlikeli, korkulu. *лăймака вутăм* Mukoza zarı.
лăймакалан-/ лăймалан- (lâymakalan-/ lâymalan-) Kayganlaşmak.
лăймалă (lâymallî) Kaypak, sümüksü, kaygan.
лăк/лак (lîk/ lak) Tamamen, büsbütün. *лăк тулли* Tamamen dolu.
лăка- (lîka-) 1. Kabartmak, çırpma, karıştırmak. 2. Yaratmak.
лăкан- (lîkan-) Sallanmak, silkinmek, çalkalanmak, debelenmek.
лăкă I (lîkî) Güve.
лăкă II (lîkî) Gömlekteki kırıksıklık.
лăкă-лакă (lîkî-lakî) Sarsıntılı yol (yol).
лăкăр (lîkîr) Fıtlık.
лăкăртат- (lîkirtat-) 1. Sesli kaynamak. 2. Boş laf etmek.
лăкăртăк (lîkîrtîk) Hıçkırık.
лăкăрти (lîkîrti) Boşboğaz, geveze.
лăкăштат- (lîkîştat-) Topallaya topallaya gezmek.

лăклат- (lîklat-) Titiremek, sallanmak, debelenmek; çalkalanmak.
лăм (lîm) 1. Nem, rutubet. 2. Nehir çamuru, çamur.
лăмлă (lîmlî) Nemli, rutubetli.
лăмпăртат- (lîmpîrtat-) Atmak, çarpmak (kalp hakkında), atmak.
лăнклат- (lînklat-) Atmak (kalp hakkında).
лăнчă (lînçî) Gücsüz, zayıf, dayanıksız.
лăп/ лăпах (lîp/ lîpah) 1. Sakin, sessiz. 2. Tam, tam tamına. 3. Tamamen, büsbütün.
лăпăр-лапăр (lîpîr-lapîr) Çöp, çör çöp.
лăпăртат- (lîpîrtat-) 1. Kanat çırpma, vuruşmak, çarpışmak. 2. Kaynamak. 3. Saçma sapan konuşmak.
лăпăрти (lîpîrti) Boşboğaz, geveze.
лăпка- (lîpka-) Okşamak, sevmek, okşamak, sırtını sıvazlamak.
лăпкă (lîpkî) Sakin, sessiz, halim selim, yumuşak, tatlı, zararsız.
лăпкăлăх (lîpkîlîh) Sessizlik, sükunet, rahatlık.
лăнкăн/ лăппăн (lîpkîn/ lîppîn) Sessizce, rahat rahat.
лăплан- (lîplan-) Sakinleşmek, sükun bulmak, teselli bulmak.
лăпланни (lîplanni) Teskin, sükun, sükunet.
лăплантар- (lîplantar-) Teskin etmek, yatıştırmak, sakinleştirmek.
лăп-лап (lîp-lap) 1. Çöp, yamalı yırtık elbise, paçavra. 2. Alçak, huysuz, fena insan.
лăплаттар- (lîplattar-) 1. Kanat çırpma, çarpmak. 2. Düşünmeden konuşmak, baltayı taşla vurma.
лăнсакă (lînsaka) 1. Biçimsiz, uzun, karışık. 2. Çok yapraklı. 3. Pis, beceriksiz, mundar.

лăпсăр-лăпсăр (lîpsîr-lapsîr) Saçları dar-madağınık kişi, eski püskü elbiselerle gezen, kirli, pasaklı.

лăпсăркка (lîpsîrkka) 1. Biçimsiz, uzun, karışık. 2. Çok yapraklı. 3. Pis, beceriksiz, biçimsiz.

лăпсăртат- (lîpsîrtat-) Sürüklenmek, yavaş yürümek.

лăпчăн- (lîpçîn-) Saklanmak, gizlenmek.

лăпчăшка (lîpçaşka) Gösterişsiz, biçimsiz, sıksa.

лăрка- (lîrka-) Saçma sapan konuşmak, gevezelik yapmak, homurdanmak.

лăрлат- (lîrlat-) Fısıldamak, cıvıldamak.

лăс (lîs) 1. Sık, sıkı, kesif, tıknaz, sağlam, gürlü. 2. İğneyapraklı. *лăс çÿçлĕ хĕр* Sık saçlı kız. *çумăр лăс çăвать* Yağmur çiseliyor

лăсă (lîsî) Çam yaprağı. *хыр лăсси* Çam yaprağı.

лăсăллă (lîsîllî) İğne yapraklı. *лăсăллă вăрман* İğne yapraklılar ormanı.

лăска- I (lîska-) Sallamak, tokalamak, saçından çekmek, saçından sürüklemek.

лăска II (lîska) Küçük, dallı budaklı. *лăска çумăр* Yağmur çiselemesi.

лăстака (lîstaka) Saçları karmakarışık, dalı budağı çok, dallı budaklı.

лăстăк (lîstîk) 1. Parçalar, paçavralar. 2. Kötü, iğrenç, değersiz, kıymetsiz.

лăстăркка (lîstîrkka) 1. Çok yapraklı. 2. Kıvrıkcık saçlı.

лăстăртат- (lîstîrtat-) Sessizce uçmak.

лăтăртат- (lîtîrtat-) Çatırdamak, kıtırdamak.

лăтăрти (lîtîrti) Kısa, şişman adam, göbekli çocuk.

лăчка- (lîçka-) Sürmek.

лăш/ лăшă (lîş/ lîşî) Sakinleşme, sessizleşme, yatıştırma, dinlenme. *лăш*

пулче, лăш кайрĕ Sakinleşti, sessizleşti, sükuna erdi.

лăшлан- (lîşlan-) Sakinleşmek, sessizleşmek, yatışmak.

легальный (legal'nîy) Kanuni.

лейка (leyka) Bahçıvan kovası.

лейтенант (leytenant) Teğmen.

лек-/ ленк- (lek-/ lenk-) 1. Değmek, vurmak, çarpmak. 2. Düşmek, payına düşmek, 3. Tam gelmek; rastlamak. 4. Takılmak, tutulmak, yakalanmak.

лекĕр (lekîr) Doktor, hekim, sağlık görevlisi.

леклет- (leklet-) Hıçkırmak, hıçkırık tutmak.

лексика (leksika) Söz varlığı. *лексика дуалектизмĕ* Sözlüksel ağız bilimi. *лексика синонимийĕ* Sözlüksel eş anlamlılık.

лектер- (lekter-) Düşmek, (çengelle) takmak, iliştmek, kancalamak, kanca ile tutmak.

лектор (lektor) Okutman, öğretmen.

лекци (lektsi) Ders.

лемминг (lemming) Kahverengi yaban sıçanı.

ленкес (lenkes) 1. İşsiz, avare. 2. Ağaçtan yapılmış kova.

лента (lenta) Kurdela; şerit, bant.

ленче (lençe) Güçsüz, bitkin, halsiz.

ленчешке (lençeşke) Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz; hastalıklı; gevşek.

ленчешкелен- (lençeşkelen-) Sökülmek, zayıflamak, bitkinleşmek, halsiz düşmek.

ленчĕркке (lençîrkke) Güçsüz, halsiz, zayıf, halsiz. *ĕне ленчĕркки* İnek plasentası.

ленчĕртет-/ лĕнчĕртет- (lençîrtet-/ lînçîrtet-) Sallanmak, yaşlılık nedeniyle titremek, yalpalamak.

лепёркке/ лепёрчĕк (lepîrkke/ lepîrçĕk) Çamur, kirli, pis.
лепёртет- (lepîrtet-) Anlamsız konuşmak, anlaşılmaz şekilde konuşmak.
лепёрти (lepirti) Anlamsız, aptal, anlayışsız, boşboğaz.
леплет-/ леплетсе ўк- (leplet-/ lepletse ūk-) Çamura düşmek.
лепсёркке (lepsîrkke) Uzun saçlı, tüylü, kıllı.
лере (lere) Orada, buraya, şuraya.
лерелле (lerelle) Oraya, şuraya doğru.
лерен (leren) Oradan.
леререх (lerereh) Birazcık uzakta.
леререхри (lererehri) Birazcık uzaktaki.
лери (leri) Oralı, oradaki.
лерке- (lerke-) Saçmalamak, saçma sapan konuşmak.
леç- (le ş'-) Geçirmek, götürmek, vermek, geri vermek, iade etmek. *леçсе нар-* Götürmek.
лешĕ/ леш (leşĭ/ leş) O, diğeri. *леш енче, леш айккинче* Bu tarafında (çukur, ırmak vb).
лётчик (lyotçĭk) Pilot.
лĕкĕ (likĭ) Tortu, çamur, kepek. *яшка лĕкки* Köpük, tortu.
лĕкĕлти (likĭlti) Çok gülen adam.
лĕкĕр (likĭr) Alüvyon çamur.
лĕкĕрти (likĭrti) Boşboğaz, geveze.
лĕклен (liklen) Mide bulantısı.
лĕклентер- (liklenter-) Midesini bulandırmak, midesi bulanmak.
лĕм (lĭm) 1. Biraz sıcak, ılık. 2. Tamamen, tam olarak.
лĕм-лĕм (lĭm-lĭm) Sakin, sessiz.
лĕмпёркке (lĭmpîrkke) Güçsüz, zayıf, halsiz.
лĕмпёртет- (lĭmpîrtet-) Sarsılmak, titremek.

лĕмсёркке (lĭmsîrkke) Uzun saçlı, tüylü, kıllı, gösterişsiz, alımsız.
лĕмсёртет- (lĭmsîrtet-) Yavaştan sallanmak, yavaşça titremek, sarsılmak.
лĕпче- (lĭpçe-) Güçsüzleşmek, zayıflamak, halsiz düşmek, yorulmak.
лĕнчёркке (lĭpçîrkke) Güçsüz, halsiz, zayıf.
лĕп (lĭp) Sıcak, ılık. *лĕп шыв* Sıcak su.
лĕпĕ (lĭpĭ) 1. Koyunların akciğerlerinde ve ödlerinde olan böcekler. 2. Kelebek.
лĕпёртет- (lĭpîrtet-) Anlamsız konuşmak, anlaşılmaz şekilde konuşmak.
лĕпёркке (lĭpîrkke) Yumuşak, gevşek, güçsüz.
лĕпёрти Anlamsız, anlayışsız, aptal, çok konuşan.
лĕпĕш/ лепĕ (lĭpĭş/ lepĭ) Kelebek. *вĕлтрен лĕпĕшĕ* Kurdeşen.
лĕпке (lĭpke) Bingıldak, imik, tepe.
лĕпсёркке (lĭpsîrkke) Uzun saçlı, uzun kıllı, tüylü.
лĕрке I (lĭrke) Saçma sapan konuşmak, gevezelik yapmak, homurdanmak.
лĕрке II (lĭrke) Sümüklü, ıslak, yaş.
лĕплен- (lĭplen) Ilıklaşmak, ısınmak (su).
леплентер- (lĭplenter-) ıltmak, ısıtmak.
лĕхле-/ лĕхлет- (lihle-/ lihlet-) Kıkır kıkır, kıs kıs gülmek.
лĕчёркке (lĭçîrkke) Yumuşak, kaygan.
лĕштёркке (lĭştîrkke) Güçsüz, zayıf. .
лимон (limon) Limon.
лингвистика (lingvistika) Dilbilim.
линейка (lineyka) Cetvel.
лини (lini) Çizgi, hat.
лирик (lirik) Lirik.
лирика (lirika) Lirik şîrler.
лирикăлла (lirikălla) Lirik, lirik tarzda.
листа (lista) Yaprak.
листалля (listallĭ) Yapraklı. .

листовка (listovka) Beyanname, bildiri.
литература (literatura) Edebiyat.
литература чĕлхи Yazı dili, edebi dil.
литкружок (litrujok) Edebiyat derneği.
литовец (Litovets) Litvanyalı.
литр (litr) Litre.
логика (logika) Mantık. *логика ударенийĕ*
 Mantık vurgusu.
логикалĕ (logikallĕ) Mantıkî, mantıklı.
ложа (loja) Loca.
лозунг (lozung) Slogan, parola.
локомотив (lokomotiv) Lokomotif.
лотерея (lotereya) Piyango.
лоцман (lotsman) Deniz kılavuzu, deniz rehberi.
лупам (lupam) Ova, düz arazi.
лупас/ лупасай (lupas/ lupasay) Ahır, sundurma, hangar, tente.
лупашка (lupaşka) Kuru çukur, delik.
лутака(й) (lutaka-y) Kısa, bodur. *лутака вильĕх* Küçükbaş hayvan.
лутăрка- (lutırka) Ezmek, sıkıştırmak, kırıştırmak, rahatsız etmek, halsiz düşürmek, yıpratmak.
лучăркан- (luçırkan-) Zorlanmak, buruşmak, yıpranmak, halsiz düşmek, sıkışmak.
лутка (lutka) 1. Kayık, sandal. 2. Banyo, kümes.
лутра (lutra) Kısa, alçak, basık, bodur.
лутрамас/ лутрашка (lutramas/ lutraşka)
 Kısa boylu, cüce, bodur.
лучăрка- (luçırka) Ezmek, sıkıştırmak, karıştırmak, rahatsız etmek, halsiz düşürmek, yıpratmak.
луччă (luççĕ) Daha iyi.
лўппер (lűpper) Üşengeç, tembel, uyuşuk, eringen.
лўтен (lűten) Yaşlılıktan eli ayağı tutmaz olmak, elden ayaktan düşmek.

лўчёрке- (lűçırke-) Ezmek, sıkıştırmak, karıştırmak, rahatsız etmek, halsiz düşürmek, yıpratmak. .
лўчёркен (lűçırken) Ezilmek, sıkışmak, rahatsız olmak, halsiz düşmek, yıpranmak.
лўшке (lűške) Perde. (Soba).
лўшке- (lűške-) Sıılsıklam olmak.
лўшкен- (lűşken-) Islanmak, sıılsıklam olmak.
лўшкĕнтер- (lűşkĕnter-) Islatmak.
лўшчĕ/ лўшше (lűşçĕ/ lűşşe) Çapak balığı.
люцерна (lyutserna) Kaba yonca, alfalfa.

М м

ма, мён тума (ma, mîn tuma) Neden, ne için.

мавăклат-/ мавлат- (mavĭklat-/ mavlat-) Mırıldamak, miyavlamak.

мавзолей (movzaley) Mozale.

магазин (magazin) Mağaza, dükkân.

магнит (mahnit) Miknatis.

магнитла- (magnitla-) 1. Miklatıslama. *магнитланă тимёр* Manyetik demir.
2. Miknatis gibi.

Мадьяр (Mad'yar) Macar. *Мадьяр чĕлхи* Macarca, macar dili.

мадьярла (mad'yarla) Macarca, Macar dili.

май I (may) Mayıs.

май II (may) 1. Usul, metod, maharet, ustalık, beceriklilik. 2. Hile, oyun. 3. Çare, yol, imkân, fırsat. *май нур таран* İmkanlar yettiği kadar, imkânlar elverdikçe, güç yettiği kadar. *май мар* Uygun değil, elverişli değil. *май çук* İmkan yok. 2. –e göre, -e uygun olarak, -dıkça, -den dolayı, -dığı için. *шĕме пĕлмен майĕне нута пуçланă* Yüzme bilmediği için batmaya başladı. *нурнăçа кĕртес майна* Hayata geçirmek amacıyla. *хĕвеле май* Güneşe göre. *çиле май* Rüzgâra göre. *шыва май* Suyu göre. *çула май* Yola göre. *çамах майĕн* Söze göre.

майăкла- (mayĭkla) İmkan bulmak, uygun şartları bulmak (kaçırmak, dövmek, ölç almak için).

майĕпе/ майĕ-майĕпе (mayĭpe/ mayĭ-mayĭpe) 1. Yavaşça, yavaş yavaş, yumuşakça, gitgide. 2. Buna göre, sonuç olarak.

майĕпен (mayĭpen) Yavaşça.

маййăн (mayyĭn) Göre, uygun olarak.

майла- (mayla-) Düzene sokmak, düzenlemek, tertiplemek, uyarlamak, uydurmak.

майлан- Düzenlenmek, uydurulmak, uyarlanmak, tertiplenmek.

майлаш- (maylaş-) Düzene getirilmek, yoluna girmek, normal dönmek. *майлашса тăни* İlişki, uyumluluk.

майлаштар- (maylaştar-) Ayarlamak; kurmak, düzene koymak düzene getirmek, uyarlamak, koordine etmek, mutabık kalmak.

майлашу (maylaşu) Uyumluluk, uyum yeteneği. *çамахсен майлашăвĕ* Kelime birleşimi.

майлă (maylĭ) Rahat, elverişli, uygun, münasip. *майлă çул* Uygun rüzgâr, elverişli rüzgâr. *хăйне майлă* Kendine özgü.

майлă мар (maylĭ mar) Elverişsiz, uygun olmayan.

маймака (maymaka) Sümük, mukus.

маймакалан- (maymakalan-) Akmak, kayganlaşmak.

маймакаллă (maymakallĭ) Sümüklü, akıntılı, kaygan.

маймăл (maymĭl) Maymun.

майна (mayna) Uskumru.

майор (mayor) Binbaşı.

майра (mayor) Rus kadın. *майра кайăкĕ* Kanarya. *майра йĕнни* Toplu iğne.

майралла (mayralla) Rus kadın gibi. *майралла тумланать* Rus kadını gibi giyiniyor.

майсăр (maysĭr) 1. Düzensiz, rahatsız, elverişsiz, 2. Alışılmamış, nadiren, sıradışı. *майсăр лайăх* Çok iyi.

макарон (makoron) Makarna.

макарпуç (mayrapu ş') Yonca.

макаш/ макăш/ макаç (makaş/ makış/ maka ş´) Şakrak kuşu.

макăлтат- (makăltat-) 1. Zorla yürümek, 2. Mırıldanmak.

макăр- (makır-) Ağlamak, sızlamak, melemek, böğürmek.

макăрт- (makırt-) Ağlatmak, sızlatmak, böğürtmek, meletmek.

макăру/ макăрни Ağlama, sızlama, meleme, böğürme.

макра/ макăра/ макăравçă (makra/ makıra/ makırav ş´ı) Нер ağlayan, sulu göz.

мал (mal) 1. Ön. 2. Doğru, şark. *мал енче* Doğuya, doğru tarafına. *мал енчисем* Doğulular, doğuda yaşayanlar.

мала (mala) 1. İleri, öne, öne doğru, 2. Daha iyi, büyük pahalı. *мала хур-* Tercih etmek, öne almak.

малалла (malalla) İleriye doğru, öne doğru. *мамалла пăх-* İleriye bakmak. *малалла мĕн пулĕ* İleride ne olacak, gelecekte ne olacak. *малалла яр-* İleri sürmek, ortaya atmak.

малаллахи (malallahi) Gelecek.

маларах (malarah) Biraz ileride, biraz önde, biraz daha pahalı.

малашлăх/ малашнехилĕх (malaşlîh/ malaşnehîlîh) Gelecek, perspektif.

малашне (malaşne) İleride, gelecekte.

малашнехи (malaşnehi) İlerideki, gelecekteki,

малта (malta) Gelecekteki, ilerideki. *малта пыр-* Önde gitmek, ileri gitmek, gelişmek, büyümek.

малтан (maltan) Önce, önden, baştan. *чи малтан* İlk önce, her şeyden önce.

малтанлăха (maltanlıha) Önceden, ilk olarak, baştan.

малтантарах (maltantarah) Daha önce.

малтанхи (maltanhi) İlk, birinci, önce, önceki.

малтанхинче (maltanhiçe) İlk kez.

малти (malti) 1. Önde, önde olan, önde giden. 2. Doğulu, 3. *малти кас* Köyün doğu tarafı. 4. Gelecek.

маляри (malyari) Sıtma.

мама/ мами (mamık/ mami) Babaanne.

мамăк (mamık) Tüy, pamuk. *çĕр мамăкĕ* Pamuk.

мамăклан- (mamıklan-) Yünlenmek, yumuşaklaşmak, pamuklanmak.

мамăклă (mamıklî) Pamuksu, pamuklu, yünlü.

ман- (man-) Unutmak, gözden kaçırmak.

манах (manah) Rahip.

манашкал (manaşkal) Bana benzer, benim gibi.

манăн I (manın) Benim.

манăн- II (manın) Unutulmak.

манăнни (manınni) Benim, bana ait.

манăç/ манăçлăх (manış´/ manış´- lîh) Unutkanlık.

манăçла (manı ş´lî) Unutkan.

манăçра (manış´ra) İkinci planda, son planda.

мангуст(а) Firavun faresi.

манер (maner) Tarz, usul, şekil, sebep, imkân.

манерле- (manerle)- Kurmak, yapmak, ayarlamak, düzenlemek.

манерлĕ (manerlî) Benzer, ahlaklı, iyi, yakışır, düzenli. *хăй манерлĕ* Kendine özgü, orijinal.

манерсĕр (manersır) Değişik, farklı, alışılmamış, sıradışı. *манерсĕр пысăк,* *манер çук пысăк* Çok büyük.

манет (manet) Ruble, çĕр манет Yüz ruble.

манифест (manifest) Manifesto, beyanname.

манифестаци (manifestatsi) Gösteri, nümayiş.
манифестациле-, манифестаци ту- (manifestatsile-/ manifestatsi tu-) Gösteri yapmak.
манка (manka) Sümük. *манка чирĕ* At nezlesi.
манкалан- (mankalan-) Sümüklenmek, kayganlaşmak.
манкаллă (mankallĭ) Sümüklü, ıslak, nezle.
манми/ манăçми (manmi/ manış'mi) Unutulmayan.
манна (manna) *манна кĕрни* İrmik.
манри (manri) Bende, bendeki.
мансăр/ мансăр пуçне/ манран пуçне (mansĭr/ mansĭr puş'ne/ manran puş'ne) Bensiz, benden başka.
мантар (mantar) Unutturmak.
мануфактура (manufaktura) Fabrika, manifatura.
маншăн (manşĭn) Benim için, bana göre. *манишăн пулсан* Fikrimce, benim düşünceme göre.
мар (mar) Değil, -maz/-mez)
марабу (marabu) Hint leyleği.
марал (maral) Bir cins kızıl geyik, Sibirya geyiği.
марата (marata) Mantar, somak.
мари халăхĕ (Mari halĭhĭ) Mari halkı.
марка (marka) Pul, marka.
марксизм (Marksizm) Marksizm,
марксист (Marksist) Marksist.
марксистла (Marksistla) Marksist, marksist gibi, marksistçe.
марля (marlya) Gaz bezi.
март (Mart) Mart.
марта (marta) Arı kovanı.
мартари (martari) Kovandaki, kovanda olan.

мартлат- (martlat-) Küsmek, surat yapmak, surat asmak.
мартышка маймăл (martıřka maymĭl) Örümcek maymun, çok uzun maymun.
маршал (marşal) Mareřal.
маршрут (marřrut) Güzergâh, yol.
маса (masa) Güzellik, düzelme, gelişme. *тутти-маси* Zevk. *ытти-маси* Vesaire.
масар (masar) Mezarlık. *масар шăтăкĕ* Mezar, kabir. *выльăх масарĕ* Hayvan mezarı.
масмак (masmak) Baş örtüsü.
масса (massa) Kütle, kitle, çoğunluk.
массăллă (massĭllĭ) Kütlesel, kitlesel.
массовка (massovka) Kalabalık sahne.
мастер (master) Uzman, usta.
мастерской (masterskoy) İmalathane, atölye.
масштаб (masřtab) Ölçü, ölçek.
маç (ma ř') Melhem.
маçак/ маçи (maş'ak/ maş'i) Büyükbaba.
маçтăр (ma ř'tĭr) Uzman, usta.
мат (mat) Mat.
маташ- (mataş-) Uğraşmak, çabalamak,
математик (matematik) Matematik.
математика (matematika) Matemetik.
матери (materi) Madde.
материал (material) Malzeme.
материализм (materilizm) Materyalizm. *историлле материализм* Tarihî materyalizm.
материализмла (materializmla) Materyalist, materyalistçe.
материалист (materialist) Materyalist.
материальнăй (materialnĭy) Maddi.
материк (materik) Kıta, anakara.
материлĕх (materilĭh) Maddi.
матка (matka) Karı, kadın eş.
матрац (matrats) Şilte, döşek.
матрос (matros) Gemici, tayfa.

матрӳшке (матрешке) курӑке
(matrüşke –matreşke- kurîkî) Güzel kokulu menekşe.

матрушки (matruki) Güvey otu.

маттур/ матур (mattur/ matur) Güzel, iyi, güçlü, sağlıklı.

маттурлан-/ матурлан- (matturlan-/ maturalan-) Güzelleşmek, iyileşmek, düzelmek, güçlenmek.

маттурлат- (матурлат-) Güzelleştirmek, iyileştirmek, düzeltmek.

маттурлӑх (matturlîh) Güzellik, iyilik.

матч (matc) Maç.

матяр (matyar) Saf, herkese çabuk inanan.

мах (mah) *мах намасть* İmkan vermiyor.

мачӑлташ (maçıltaş) Şap.

мачча (maçça) Tavan. *çăвар маччи* Damak. *мачча кашти* Lento, atkı, balfiks.

машӑлтат- (maşîltat-) Burnundan zorla ve sesli sesli nefes almak.

машина (maşina) Araba. *машина-трактор станцийӑ* Araba, traktör yeri.

машиналат (maşinalat-) Araba yapılan, tamir edilen yer.

машинист (maşinisit) Makinist.

машлат-/ машӑлтат- (maşlat-/ maşîltat-) Burnundan zorlu ve sesli solumak.

маштлат- (maştlat-) Koklamak (İnekler hakkında).

мая (maya) Tavuk altına koyulan ve her zaman bırakılan yumurta.

маяк (mayak) Fener, lamba.

маяклӑ (mayaklî) Fenerli, lambalı.

маятник (mayatnik) Sarkaç, maşa.

май (mîy) Boyun, boğaz. *май шӑммисем* Boyun omurları.

май пӑран (mîy pîran)

майӑр (mîyîr) Fındık, ceviz. *вӑт майӑр, уна майӑрӑ* Sedir fındığı. *пушкӑрт*

майӑрӑ Ceviz. *майӑр кам-* Fındık kırmak, ceviz kırmak.

майӑрлӑх (mîyîrlîh) Fındıklık, cevizlik.

майӑх I (mîyîh) Bıyık. *кум майӑхе* Balina kemiği.

майӑх II (mîyîh) Çuval, torba.

майӑхлӑ (mîyîhlî) Bıyıklı.

майкӑлтат- (mîykîltat-) Miyavlamak, mırıldamak.

майкӑч/ майкӑç (mîykîç/ mîykîş´) 1. Tasma, bağ, kement. 2. Engel, bağ.

майкӑчла- (mîykîçla-) 1. Tasmalamak, kement atmak, bağlamak, ilmiklemek. 2. Esaret altına almak.

майлӑ (mîylî) Boyunlu, boğazlı. *вӑрӑм майлӑ* Uzun boyunlu.

майрака (mîyraka) Boynuz. *така майраки* Koç boynuzu. *чике майраки-* Takla atmak, ters çevirmek.

майрака сӑмса (mîyraka sîmsa) Gergedan.

майракаллӑ (mîyrakallî) Boynuzlu. *майракаллӑ вильӑх, ӑне вильӑх* Boynuzlu hayvan. *пӑр майракаллӑ* Tek boynuzlu. *ылтӑн майракаллӑ* Altın boynuz.

майсыххи/ мысйххи (mîyş´ihhi/ mîlhi) Boncuklu kolye.

мӑк (mîk) Yosun *мӑк сухал* Karışık sakal. *мӑк сырли* Yaban mersini (Kışın yapraklarını döken, 30 cm'ye kadar yükseklikte, çalı görünüşünde ve soluk yeşilimsi pembe çiçekli bir bitki). *мӑк курӑкӑ* LikenBeyaz çiçekli, basit yapraklı ve dikenli bir ağaççık).

мӑка (mîka) Aptal, ezberci.

мӑкал- (mîkal-) Aptallaşmak, donuklaşmak, körleşmek.

мӑкалӑх (mîkalîh) Aptallık, donukluk, duygusuzluk.

макат- (mīkat-) Aptal etmek, donuklaştırmak, körleştirmek.

макалта- (mīkīlta-) Çıkarmak, incitmek (kol, ayak hakkında), zarar vermek, buruşturmak.

макалтан- (mīkīltan-) Çıkmak (kolu), buruşmak, incinmek. *шăмă макалтанни* Çıkık.

макалтат- (mīkīltat-) 1. Hareket etmek. 2. Mırıldamak.

макаль/ макалĕ (mīkīl'/ mīkīli) Şiş, ur, çıkıntı, su kabarcığı. *карланкă макалĕ, пыр макалĕ* Gırtlak çıkıntısı.

макаллен- (mīkīllen-) Şişmek, kabarmak, şişmanlamak.

макань мак, маканлĕ (mīkīn mak, mīkīnli) Haşhaşlı.

макар I (mīkīr) Kozalak, yumru, ur, küçük tepe, yığın, çıkıntı, küme.

макар II (mīkīr) Öküz.

макарайл- (mīkīril-) Öne doğru eğilmek, çıkık olmak, sivrilmek, ileriye doğru uzanmak.

макарич/ макриччи (mīkīrpiç/ mīkīpiççi) (Kârlı bir alış-veriş yapıldığı için ya da bir şeyin mükâfatı olarak verilen) Yemek, ziyafet.

макарлан- (mīkīrlan-) Dumanlaşmak, yanmak, tütme.

макарланта- (mīkīrlantar-) Sigara içmek, duman çıkarmak, tüttürmek.

макарт- (mīkīrt-) Kabartmak, şişirtmek, çıkık hale getirmek.

макарта (mīkīrta) Şikâyetçi, memnun olmayan.

макартат- (mīkīrtat-) Şikâyetlenmek, mırıldamak, homurdamak.

макла (mīkla) Boynuzsuz.

макла- (mīkla-) Yosunlaşmak, yosunla kaplanmak.

маклака (mīklaka) 1. Beceriksiz, çöm, hantal. 2. Kütük, tomruk parçası.

макламас (mīklamas) Beceriksiz, şekilsiz, bacakları kısa vücudu uzun kişi.

маклан- (mīklan-) Yosunlanmak, tüylenmek, kıllanmak.

маклă (mīklî) Tüylü, yünlü, kıllı.

маклăх (mīklıh) Yosunluk, yosunlu yer.

Мақша (mīkşî) Mokşa (Mordova'da Fin etnik gruplarından birisi.)

мақша сарри (mīkşî sarri) Eğretili otu, eğretili (Çok yıllık, çiçeksiz ve otsu bir bitki).

малатук (malatuk) Çekiç.

ман (mīn) Büyük, yüce, yaşça büyük, geniş. *ман сасă* Kalın ses. *ман çĕçĕ* Biçici, tırpancı. *ман хăяр* Bal kabağı. *ман шăши* Sıçan. *манна хур-* Büyüklenmek, büyük görmek, mağrur olmak, övünmek.

манакай/ манакка (mīnakay/ mīnakka) Hala, teyze.

манами/ мамак (mīnami/ mamak) Babaanne.

манасатте (mīnasatte) Ata, ata. *манаслаçу* Senin ceddin.

манастир (mīnastir) Manastır.

манаçлан- (mīnaş'lan-) 1. Gurur-ланmak, övünmek, iftihar etmek. 2. Büyümek, yaşlanmak, ihti-yarlamak.

манаçлăн (mīnaş'lin) 1. Gururla, kibirle, iftiharla. 2. Yaşlı gibi, ihtiyar gibi.

манкăмăллă (mīnkīmīllan) Gururlu, mağrur, kibirli.

манкăмăллан- (mīnkīmīllan-) Kibirlenmek, büyüklenmek, gururlanmak, mağrurlaşmak.

манкăмăллăх (mīnkīmīllih) Gururluluk, mağrurluk, kibirlilik.

мантарăн (mīntarın) Mutsuz, talihsiz; uğursuz; acınacak; feci; zavallı, biçare.

мантӑр (mîntîr) Şişman, şişko, semiz.
мантӑр пӗлӗт Kümülü bulutları.
мантӑр курӑк Dulavrat otu, gabalak
 (30-60 cm yükseklikte, iki yıllık otsu
 ve kırmızı çiçekli bir bitki).

мантӑркка (mîntîrkka) Şişko, göbekli.

мантӑрлан- (mîntîrlan-) Şişmanlamak,
 göbeklenmek, semirmek.

мантӑрлат- (mîntîrlat-) Şişmanlatmak,
 semirtmek.

мантӑрлатнӑ (mîntîrlatnî) Besili, semiz,
 toplu, etine dolgun.

манттай (mînttay) Büyük, geniş, ağırca,
 beceriksiz.

ман хӑяр (mîn hîyar) Kabak.

мӑрр-мӑрр (mîrr-marr) Mır mır.

мӑран (mîran) Sıkılğan, sıkıcı, mahçup,
 kapalı, içine kapanık.

мӑрӑлтат- (mîrîltat-) Mırıldamak,
 mırlamak.

мӑрӑе/ мӑрче, мӑриле (mîr 'ye/ mîrçe/
 mîrile) Ocak borusu.

мӑрса (mîrsa) Mirza.

мӑртӑх- (mîrtîh) Hassaslaşmak,
 kırılğanlaşmak, sinirlenmek.

мӑртлат- (mîrtlat-) Kûsmek, surat
 yapmak, surat asmak.

мӑскал/ мыскал (mîskal/ mîskal) 4, 26
 gram ağırlığında bir ağırlık ölçüsü bi-
 rimi.

мӑт (mît) Dağıtmak, parçalara ayırmak,
 koparmak.

мӑтӑк/ мӑтъӑк (mîтік/ mîт'ік) 1. Kısa,
 daracık ve kısa, güdük. 2. Zarar, hasar,
 güceniklik, kırgınlık. *мӑтӑк хӑрелӗ
 йытӑ* Kısa kuyruklu köpek.

мӑтӑклӑх (mîтікліh) Arıza, aksaklık.

мӑчавӑр (mîçavîr) 1. Rahip. 2. Hantal, ağır
 kanlı.

мӑчавӑрлан- (Acele etmek, ağırdan
 almak.

мӑчлаттар- (mîçlattar-) Göz kırpıştırmak,
 sıkça göz kırpmak.

мӑш/ мӑш-мӑш (mîş/ mîş-maş) Zorla
 nefes alınışın ifadesi.

мӑшӑлтат- (mîşîltat-) (Burnundan) zorla,
 sessli sesli soluk almak, çok yavaş
 çalışmak.

мӑшӑлти (mîşîlti) Ağır, yavaş, hantal,
 uyuşuk, isteksiz.

мӑшӑр (mîşîr) Çift, karı-koca.

мӑшӑрла- (mîşîrla-) Çiftleştirmek,
 birleştirmek.

мӑшӑрлӑн- (mîşîrlan-) Birleşmek, ikili
 olmak, çiftleşmek.

мӑшӑрлат- (mîşîrlat-) Birleştirmek,
 çiftleştirmek.

мӑшӑрлӑ (mîşîrlî) Çift.

мӑшӑрлӑх (mîşîrlîh) Çift olma.

мӑшӑрран (mîşîrran) İkişer, çift çift, çif-
 ter. *мӑшӑррӑн-мӑшӑррӑн* Çifter çif-
 ter.

мӑшӑрсӑр (mîşîrsîr) Tek, eşsiz.

мӑшкӑл (mîşkîl) Komik, utanç hal, alay,
 hakaret.

мӑшкӑлла- (mîşkîlla) Dalga geçmek, alay
 etmek, hakaret etmek, karalamak, leke-
 lemek.

мӑшкӑллӑ (mîşkîllî) Komik, rezil.

мӑшкӑллӑх (mîşkîllîh) Ayıp, yüz karası,
 rezalet, hakaret.

мӑшкӑлтӑк шывӗ (mîşkîltîk) Bulaşık
 suyu, kirli su.

мӑшла-/ мӑшлат- (mîşla-/ mîşlat-) (burnundan) zorla sesli, sesli nefes
 almak.

мӑштӑркка (mîştîrkka) Ahmak, hantal,
 ağır kanlı.

мӑя (mîya) Boncuk kolye.

мӑян (mîyan) Kara pazı.

ме (me) Al, tut. *ме, ил* Al, tut. *Меӑр илер*
 Alınız tutunuz.

медаль (medal') Madalya.

медик (medik) Tıpçı.

медицина (meditsina) Tıp, medikal.

медуза (meduza) Deniz anası.

междомети (mejdometi) Ünlem.
междомети ушкăнĕсем Ünlem
öbeği. *междометилле сăмахсем* Ün-
lem sözcüğü.

мекĕлчек- (mekilcek) Dönmek,
yuvarlanmak. *мекĕлче хуç* Takla
atmak.

мекĕрлен-/ мекĕслен- (mekirlen-/
mekislen-) 1. İnlemek, hırıldamak,
ıkmak. 2. Cimrilik etmek.

мекĕрлентер- (mekirlenter-) İnletmek,
sesle kovmak, bağırarak kovmak.
мекĕрлентерсе кăларса ятăм
Bağırarak kovdum.

меклеш- (mekleş-) Melemek.

мел (mel) 1. Yetenek, maharet, hile, oyun,
kurnazlık. 2. Tarz, şekil, yöntem, yol,
metod. *мел кил-* Başarılı olmak,
becermek, yapabilmek.

мелке (melke) Fırça.

мелкемес (melkemes) Uzun tüylü.

мелле- (melle) Ayarlamak; kurmak, düze-
ne koymak, düzenlemek.

меллен- (mellen-) Ayarlanmak,
düzenlenmek, düzelmek, düzene
girmek.

меллĕ (melli) Rahat, kullanışlı; münasip,
elverişli. *меллĕрех* Daha rahat, daha
iyi, daha kullanışlı. *меллĕ çын, ħста*
çын Ustalıkli, usta kişi, becerikli.

меллĕн (mellin) Doğru olarak.

мелник (melnik) Değirmenci.

мелсĕр (melsir) Deneyimsiz, yeteneksiz,
beceriksiz, vasıfsız, elverişsiz.

мемелкке (memelkke) Küçük balık ağı,
serpme.

мемле- (memle-) Homurdanmak.

мемме (memme) Küçük çocukların yemek
için kullandıkları kelime “mamma,
mama vb. ”

меньшевик (men'shevik) Menşevik.

меньшевикла (men'shevikla) Menşevikçe,
menşevik ibi.

меню (menyu) Menü.

мерекке (merekke) Mucize, eğlence, şaka.

мереккелĕ (merekkelli) Mucizevi,
eğlenceli, şaşılabak, şaşırtıcı; mükem-
mel, tuhaf.

мертгес (merttes) Teşekkür ederim, sağ ol.

мерчен (merçen) Mercan.

месерле (meserle) Sırt üstü.

меслет (meslet) Bahane, sebep, neden,
çare, yol, metod, şekil.

меслетлĕ (mesletli) Makul, anlaşılır.

меслетсĕр (mesletsir) Sebepsiz, beceriksiz,
rahatsız, elverişsiz, anlayışsız.

местком (mestkom) Bölge komitesi.

местоимени (mestoimeni) Zamir, adıl.
местоименисен виçленĕвĕ Zamir çe-
kimi. *налăрту аффиксĕ* Belirtme hali
eki. *налăрту местоименийи* Göster-
me zamiri, işaret zamiri. *налă мар*
местоимени Belirsizlik zamiri.

металл (metall) Metal. *металл тăпрн*
Maden cevheri, maden filizi.

металлурги (metallurgi) 1. Metalurji.
хура металлурги Kara metalurji.
тĕслĕ металлурги Renkli metalurji. 2.
Metalurjik. *металлурги завочĕ*
Metalurji fabrikası.

метатеца (metateza) Göçüşme, metatez.

метафора (metafora) Metafor, eğretileme.
метафорăллă сăмах майлашăвĕ-сем
Metafor deyim.

метеорологи (meteorologi) Meteoroloji.

метод (metod) Metot.

методика (metodika) Metot, işlem,
yöntem.

методист (metodist) Metodist.

метр (metr) 1. Metre. 2. Vezin, ölçü.

метрика (metrika) 1. Doğum kağıdı. 2. Vezim bilimi.

метрла (metrla) Metrik.

механизаци (mehanizatsi) Makineleşme.

мехаанизациле- (mehanizatsile-) Makineleştirmek.

механизм (mehanizm) Mekanizma, makina.

механизмлә (mehanizmlı) Mekanizmalı, makinalı.

механикăлла (энерги) (mehanikălla – énergi) Mekanik.

мехел (mehel) Olasılık, ihtimal, imkân, beceri, maharet.

мехелсёр (mehelsır) İmkansız, mümkünü yok.

мехер, эхер (meher, éher) Eğer, şayet.

мехерлен- (meherlen-) 1. İnlemek, hırıldamak, ıkmak. 2. Cimrilik etmek.

мечёк/ мечкă (meçik/ meçkî) Top.

мечёт/ меçет/ мичёт/ миçёт (meçit/ meş'et/ miş'et/ miş'it) Cami.

мешехе (meşehe) Tören, ritüel, alamet.

мешен (meşçen) Küçük burjuva.

мешенлэх (meşçenlîh) Burjuvaalık.

мёкёлтет-/ мёлкёлтет- (mîkîltet-/ mîlkîltet-) 1. Görünüp kaybolmak; parıldamak, yanıp sönmek. 2. Buruşturmak, kırıştırmak. 3. Gevezelik yapmak, saf saf konuşmak.

мёкёр- (mîkır-) Anırmak, böğürmek, kükremek.

мёлке/ ёмёлке (mîlke/ imîlke) Gölge, karaltı, örüntü.

мёлтлет- (mîltlet-) Göz kırıştırmak; göz kırpmak; yanıp sönmek, ışıldamak, parıldamak, görünüp kaybolmak

мёмле- (mîmle-) Ağzında gevelemek.

мён (mîn) Ne, hangi, hangisi? *паян мён кун?* Bugün günlerden ne? *мён чухлэ?* Ne kadar? *мён пурё* Hepsi, tamamı. *мён тума* Niçin, neden? *мёнех вара?* Burada özel olan ne?

мёнешкел (mîneşkel) Nasıl, ne gibi; kaçınıcı; hangi; ne biçim, ne kadar? *мёнешкел аванччё* Ne kadar güzeldi.

мёнле (mînle) Nasıl, ne gibi; kaçınıcı; hangi; ne biçim ne kadar? *мёнле кёнеке вулатан?* Hangi kitabı okuyorsun? *мёнле ёçлет?* Nasıl çalışıyor? *мёнле те пулин* Nasıl olsa, ne yapıp edip? *кирек мёнле* Herhangi bir.

мёнлелэх (mînlelîh) Nitelik, kalite.

мёнлескер (mînlesker) Nasıl, ne gibi; kaçınıcı; hangi; ne biçim. *мён пурё* Toplam, yekûn; sonuç, hepsi. *мён чухле, мён чул* Ne kadar, kaç. *мён чухлэ (мён чул) тăрать?* Ne kadar? Fıatı ne kadar?

мёнччен (mînççen) Neye zamana, nereye kadar.

мёншён (mînşîn) Niçin?, neden?, Niye?

мёншён тесен (mînşîn tesen) Çünkü.

мёрес/ мёрет (mîsker/ mîret) Miras, veraset, mal mülk.

мёскер/ мёнскер (mîsker/ minsker) Ne? Ne var?, ne çeşit?

мёскерле (mîskerle) Nasıl, ne; gibi, kadar; ne kadar, hangi.

мёскерлескер (mîskerlesker) Hangisi.

мёскершён (mîskerşîn) Niçin?, neden?.

мёскён (mîskîn) Acınacak; perişan, sefil, dilenci; yoksul, fakir.

мёскёнле (mîskînle) Sefilce, acınacak halde.

мёскёнлен- (mîskînlen-) Fakirleşmek, perişan hale gelmek, sefilleşmek.

мёскёнлэх (mîskînliîh) Fakirlik, yoksulluk, sefalet.

мѣтѣç (mīti ş´) Aşık kemiği.
мѣтѣçле- (mītiş´le-) Aşık oyunu oynamak.
мѣшѣлтет- (mīşiltet-) Kımıldamak, oynamak, kıpırdamak, kaynaşmak.
мѣшѣлти/ ма̋шѣлти (mīşilti/ mīşilti) Ağır, yavaş, hantal, uyuşuk, isteksiz.
мѣштѣркке (mīştirkke) Ağır, yavaş, isteksiz, uyuşuk.
мѣштѣртет- (mīştirtet-) Uğraşmak, kurcalamak, karıştırmak; eşinmek; eşmek.
миди (midi) Midye.
микроб (mikrob) Mikrop.
микроскоп (mikroskop) Mikroskop.
милеслѣ (milesli) Merhametli, dostça, dostane.
милѣк/ милке (milik/ milke) Süpürge.
милѣклѣх (milliklih) Süpürgelik.
милици (militi) Polis.
милиционер (militционер) Milis.
миллиард (milyard) Milyar.
миллиграмм (milligramm) Miligram.
миллиметр (millimetr) Milimetre.
миллион (million) Milyon.
миллионмѣш (millionmīş) Milyonuncu.
миля (milya) Mil. (Uzaklık ölçüsü birimi olarak)
миме I (mime) İmece (Çuvaşlarda geleneksel yardımlaşmaya verilen ad).
миме II (mime) Beyin.
мимѣр/ нимѣр (mimir/ nimir) Kisel (bir çeşit tatlı). *нăрçа мимѣрѣ* Bezelye kisel.
мина (mina) Mayın.
минерал (mineral) Mineral. *минерал çăнăхе* Mineral gübre.
минераллă (minerallı) Mineral, mineralli.
минералогии (mineralogi) Mineraloji, mineralbilim.
минимум (minimum) Minimum, en az.
министерство (ministrestvo) Bakanlık.
мнистр (ministr) Bakan.

министрла (ministrла) Bakanca, bakan gibi.
минкет- (minket-) Eziyet etmek, işkence etmek, halsiz düşürmek, yıpratmak.
минкѣре- (minkire-) Hafızasını kaybetmek.
минкѣрлет- (minkirlet-) Hafızasını kaybettirmek, zayıflatmak, güçsüzleştirmek, eziyet etmek, işkence etmek.
минога (minoga) Bufa, taşemen.
минтев (mintev) Afyon.
минтевле- (mintevle-) Gölgelemek, karartmak, muğlak kılmak, aptallaştırmak.
минтевлен- (mintevlen-) Gölgelemek; kederlenmek, şaşırarak, aptallaşmak.
минтер (minter) Yastık. *минтер ничѣ, минтер кинки* Yastık kılıfı.
минут (minut) Dakika.
минутлăх (minutlih) Bir dakikalık, dakikalık.
минчет- (minçet-) Taç giydirmek, evlendirme. *минчет ту, минчетле-* Taç giydirmek; evlendirmek, nikâh kıymak.
мир (mir) Evren; dünya, âlem; barış; dirlik, huzur.
мирлѣ (mirli) Barışsever, barışçı; sakin, dingin, telaşsız.
миçе (miş´e) Kaç?, ne kadar? *миçе сехетпе?* Saat kaçta?
миçемѣш (miş´emiş) Kaçınıcı, hangi? *миçен* Onların kaçtı?
миçепе (илтѣн) (miş´epe -iltin) Kaça aldın?, ne kadara aldın?
миçере (mi ş´ere) Kaç yaşında?
миçери (mi ş´eri) Kaç yaşında, kaç yıllık?
миçеччен (miş´eççen) Ne zamana kadar, saat kaçta kadar?
миçешер (miş´eşer) Kaçar, kaçtan?.

миçешĕ (miş'îşi) Kaçı, onlardan kaç? **мивевлĕ** (mintevlĭ) Benzeyen, benzer, andıran. *нĕр мивев л ĕ* Aynı. **митинг** (miting) Miting. **михĕ/ мих/ майăх** (mihĭ/ mih/ mĭyĭh) Çuval, torba. *çănăх миххи* Un çuvalı. *нĕр михĕ çănăх* Bir çuval un. **мишавай** (mişavay) Yer ölçümü yapan. **мише** (mişe) Uzunluk ölçüsü olarak dirsek. **Мишер** (Mişer) Mişer. (Tatar Türklerinin bir grubu) **мобилизаци** (mobilizatsi) Seferberlik, mobilizasyon. **мобилизациле-** (mobilizatsile-) Seferber etmek. **молекула** (molekula) Molekül. **молотилка** (molotilka) Döven, harman makinası. **монархи** (moharhi) Monarşi. **монархилĕ** (monarhillĭ) Monarşi, monarşik. **монархист** (monarhist) Monarşist. **монархизм** (monarhizm) Monarşizm. **монах** (Monah) Muhabbet kuşu. **монгол** (Mongol) Moğol. **Монголла** (Mongolla) Moğolca, Moğol dili. **монтёр** (montyor) Montör; elektrikçi. **мораль** (moral') Moral. **Мордва** (Mordva) Mordva. *Мордва республики* Mordva Cumhuriyeti. **морен/ морин** (moren/ morin) 1. Tavşan. 2. Kaçak yolcu. **моркка/ муркка** (morkka/ murkka) Püskül. **морфема** (morfema) Biçim birim. **морфологи** (morfologi) Biçim bilgisi, morfoloji. **моряк** (moryak) Denizci. **морянка** (moryanka) Tundra ördeği. **мотор** (motor) Motor.

мотоциклет (mototsiklet) Motorsiklet. **мрамор** (mramor) Mermer. **музей** (muzey) Müze. **музыкант/ музыкçă** (muzıkant/ muzuk ş'ĭ) Müzisyen. **мука** (muka) Aptal, ezberci. **муклашка** (muklaşka) Yığın, küme, toprak, blok. *тăпра муклашки* Toprak yığını. *сахăр муклашки* Şeker toprağı. **муклашкалан-** (muklaşkalan-) Yığmak, kümelemek, toplamak. **муклашкаллă** (muklaşkallĭ) Toprak, küme, yığın. *муклашкаллă сахăр* Toprak şeker. *муклашкаллă тăпра* Yığılmış toprak, toprak yığını. **мул** (mul) Mal, mülk, eşya, zenginlik, varlık. **мулатук** (mulatuk) Çekiç. **мулаххай** (mulahhay) Kulaklıklılı yün şapka. **мулкач** (mulkaç) Tavşan. *çĕр мулкачĕ* Kır faresi. *мулкач хăлхи, мулкаш хăлхи* İnci çiçeğı. **мулла** (mulla) Molla, hoca. **муллан-** (mullan-) Zenginleşmek, mal mülk sahibi olmak. **муллă** (mullĭ) Zengin, varlıklı, hali vakti yerinde. **мулсăр** (mulsĭr) Orta halli; mütevazı; kıt, dar. **муми** (mumi) Mumya. **мункун** (munkun) Paskalya. **мунча** (munça) Banyo. *мунча умĕ* (hamamda) soyunma odası. *мунча хут-* Banyo yakmak, banyo hazırlamak. *мунча кĕр-* Yıkanmak, banyo yapmak. *мунча кĕрт-* Yıkamak, banhyo yaptırmak. *мунча чулĕ* Banyo taşı. **мунчавăр** (munçavĭr) Rahip. **мунчала** (munçala) Lif, kese.

мунчалан- (munçalan-) Lif lif olmak.
мунчаланса кай- Lif lif olmak.
мунчалăх (munçalîh) Banyo malzemesi.
мур (mur) 1. Salgın. 2. Şeytan.
мур карти (mur karti) Ölen hayvanların gömüldüğü yer.
мурла (murla) Salgın şeklinde, salın gibi.
муртак (murtak) Gevrek, kırılan, gevşek.
муртаклан- (murtaklan-) Gevrekleşmek, kırılgaşlaşmak.
муртăх (murtîh) evrek, kırılğan.
Мускав (Muskav) Moskova.
мускул (muskul) Kas, adale.
мускулă (muskullî) Kaslı, adaleli.
мут (mut) Fesat, sorun yaratan, kurnaz.
мутала- (mutala-) Karıştırmak; şaşırtmak; birbirine karıştırmak, benzetmek; bulaştırmak.
муталан- (mutalan-) Girişmek, tutuşmak, karışmak, koşuşmak, bulaşmak.
муталанчăк (mutalançîk) Karışık, dolaşık, girişik.
муталаш- (mutalaş-) Boş yere uğraşmak, şuna çabalamak, sonuçsuz yere çalışmak.
муташла- (mutaşla-) Karıştırmak, bulaştırmak; aklını karıştırmak, dolaştırma, şaşırtmak çapraşıklıştırmak.
мутакла- (mutakla-) Yaralamak.
муфлон (muflon) Korsika koyunu.
мухмăр (muhmîr) Mahmurluk. *мухмăрна антăра-* Mahmurluktan sıkıntı çekmek. *мухмăр уç-* Mahmurluğunu bozmak.
мухмăрла- (muhmîr-la-) 1. Sarhoş olmak, mahmurlaşmak. 2. Mahmurlukla, sarhoş halde.
мухта- (muhta-) Övmek, göklere çıkarmak, pohpohlamak.

мухтăв (muhtav) Övgü, takdir, alkışlama, tasvip, onay. *мухтăва мых-* Ün salmak, şöhret kazanmak.
мухтавлă (muhtavlî) Ünlü, namlı, şanlı. tanınmış.
мухтан- (muhtan-) Övünmek, yüksekte atmak.
мухтанни (muhtanni) Böbürlenme, övünme.
мухтанчăк (muhtançîk) Övünge, kibirli, boş konuşan.
мучи/ мучей (muçi/ muçey) 1. Amca, enişte (büyük ablanın kocası). 2. Baba yaşımdan büyük erkeklere hitapta kullanılan söz. *ун мучăшĕ* Onun amcası, onun eniştesi.
мушкăр (muşkîr) Gece bekçisinin sopası.
муштук (muştuk) Ağızlık.
мыма (mıma) *çăнăх мыми* İyi öğütölmüş un, ince un.
мымалан- (mımalan-) Yumuşamak (yer, zemin hakkında)
мыскара (mıskara) Maskara, eğlence, şaka, komik, eğlenceli, şaşırtıcı.
мыскаралă (mıskarallî) Esrarengiz, karanlık, şaşılacak, şaşırtıcı; mükemmel, mucizevi, harikulade.
мыскараçă (mıskaraşî) Nükteci, komedyen, şakacı.

Н н

набор (nabor) Yazma; takım; dizgi (yazı tipi).

наборла- (naborla-) Dizmek, dizi yapmak.

наборщик (naborşçik) Dizgici.

навигаци (navigatsi) Gemi seferi.

навус (navus) Gübre.

навуслă (navuslî) Gübreli. *навус кăми* Zehirli mantar.

навусла- (navusla-) Gübrelemek.

наган (nagan) Tabanca.

наградăла- (nagradăla-) Ödül vermek, ödüllendirmek, süslemek.

найлака (naylaka) 1. Sümük, balgam. 2. *Каупак*, kaygan.

найлакалан (naylakalan-) 1. *Каупаклашмак*, kayganlaşmak. 2. Sümüklenmek, balgamlanmak.

найлакаллă (naylakallî) Sümüksü, *каупак*, kaygan.

наказ (nakaz) Talimat, emir.

накăлтат- (nakăltat-) Hım hım söylemek, hımhımlanmak, genizden söylemek.

наказани (nakazani) Ceza.

накладной (nakladnoy) Fatura, enel gider.

наклăх (naklîh) Boşuna, boş yere; yok yere.

наклонени (nakloneni) Kip, çekim. *наклонени форми* Kip biçimi. *хушу наклоненийĕ* Emir kipi.

накоплени (nakopleni) Birikim, birikme, biriktirme.

налог (nalog) Vergi. *тăрпĕ налогсем* Doğrudan vergiler. *косвенный налогсем* Dolaylı veriler.

нальă (nal'î) Yosun, balçık, çamur.

намăс (namıs) 1. Utanç, utanma; namus, haya; rezalet, yüzkarası. *намăс кур-* Rezil olmak. *намăса пĕлмест* Namussuz, yüzсüz, utanmaz. 2. Yüz

kızartıcı, utanç verici. *намăс юпи-* Namus abidesi. *намăс сăмах* Müstehcen söz.

намăслан- (namıslan-) Utanmak; sıkılmak, rezil olmak, hakarete uğramak.

намăслантар- (namıslantar-) Utandırmak, rezil etmek, hakaret etmek.

намăслă (namıslî) Utangaç, sıkılğan, mahçup.

намăслăх (namıslîh) Utangaçlık, sıkılğanlık, mahçubiyet.

намăссăр (namıssır) Utanmaz, arlanmaz, namussuz, küstah, yüzсüz.

намăссăрлăх (namıssırlîh) Utanmazlık, küstahlık, yüzсüzлүк.

нарастаран (narastaran) Sebepsiz, haksız.

нарат (narat) Çam.

нарвал (narval) Deniz gergedanı.

наречи, обстоятельство (nareçi/obstayatel'stvo) Belirteç.

наркăмăш (narkımiş) Zehir.

нартлат- (nartlat-) Gak gak etmek. (Ördek gibi ses çıkarmak.)

нартăван (Nartıvan) Nartugan bayramı.

наруш (naruş) Bilinçli olarak, bilerek, kasten.

наступлени (nastupleni) Saldırı, hücum.

насуç (nasus) Pompa, tulumba,

насуçсăр (nasussır) Pompasız, tulumbasız.

насилкка/ насилкке (na ş'ilkka/ na ş'ilkke) Sedye.

натуралист (naturalist) Doğa bilgini. *çамрăк натуралист* Genç doğa bilimcisi.

натура (natura) Tabiat, yaratılış; doğa.

натуральнай (natural'nîy) Doğal, tabî.

наука (nauka) Bilim, bilgi.

наукăллă (naukăllî) Bilimsel.

нафталин (naftalin) Naftalin.

нахас (nahas) 1. Kalın, şişman tembel, ağır, uyuşuk. 2. Dik kafalı, inatçı; ısrarlı.

наци (natsi) Millet, ulus. *наци политики* Milli politika.

нациллĕ (natsilli) Milli, ulusal.

национализаци (natsionalizatsi) Milletleştirme.

националист (natsionalist) Milliyetçi.

начальник (naçal'nik) Müdür, şef, başkan, amir.

начар (naçar) Kötü, fena, pis, berbat.

начаркка (naçarkka) Kötü, fena, zayıf, berbat.

начарлан- (naçarlan-) Zayıflamak, güçten düşmek, yoksullaşmak.

начарлат- (naçarlat-) Zayıflatmak, güçten düşürmek, yoksullaştırmak, kötüleştirmek.

начарлăх (naçarlıh) Zayıflık, zaaf; halsizlik, bakımsızlık, kötülük.

наччас/ наччаслăха (naçças/ naççaslıha) Kısa bir süre için.

наччасрах (naççasrah) Çok çabuk, çok hızlı, çabucak.

наян (nayan) Tembel, uyuşuk.

наянлăх (nayanlıh) Tembellik, uyuşukluk.

нашатырь (naşatır') Nişadır.

найăклат- (niyıklat-) Cıyak cıyak bağırma.

найăлтат-/ найка- (niyiltat-/ niyka-) 1. Vızıldamak, vınlamak. 2. . Cıvıldamak, inlemek.

найкăлтат- (niykiltat-) Cıvıldamak, sızlamak, sızlanmak.

найкăш- (niykış-) 1. Sızlamak; sızlanmak. 2. Kötümser. 3. Can sıkıcı, usanç verici. *найкăш сăвăсем* Üzüntü verici şirler.

найлат- (niylat-) Vızıldamak, vınlamak.

нăк (nık) Yoğun; sık; sağlam, çetin, dayanıklı; sağlam yapılı; bol.

нăкăт (nıkıt) Diş çürümesi.

нăрă (nırı) Böcek. *ёне нăрри (пукра)* Larva, kurtçuk. *сăр нăрă* Mayıs böceği.

нăриклет-/ нăрăклат- (nıricket-/ nırıklat-) Homurdanmak, cıyak cıyak bağırma.

нăрлат- (nırlat-) Vızıldamak, vınlamak.

нăхăт/ нухăт йывăçĕ (nıhıt/ nuhat yıvıçı) Ardiç. *нăхăт чулĕ* Çakıl taşı.

нăхта (nıhta) Dizin, yular.

нăхтала-/ нăхта тăхăнтар- (nıhtala-/ nıhta tıhıntar-) Dizin, yular takmak.

нăхчуль (nıhçul') Çakıl, çakıl taşı.

нăшлат- (nişlat-) (Burnundan) zorlu, sesli nefes almak, oflayıp puflamak.

негр (negr) Zenci.

негрла (negrla) Zenci gibi, zenci olarak.

нейтральнай (neytral'nıy) Tarafsız, yansız, nötr.

нейтралитет (neytralitet) Tarafsızlık, yansızlık.

некекрен (nekekren) Tesadüfen, rastlantı sonucu, aniden.

некес (nekkes) Tembel, uyuşuk.

нельма (nel'ma) Beyaz somon.

неологизм/ çĕнĕ сăмах (neologizm/ ş'ini sımah) Yeni kelime, yeni deyim.

непсе/ непĕс (nepse/ nepis) Açgözlü; aç, haris, doymaz, küstah, yüzsüz.

нерв (nerv) Sinir.

несĕл (nesil) Soy, kuşak; sınıf; cins, tür, çeşit; cinslik.

неслĕксĕр ача-пăча (nesliksir aça-pıça) Sahipsiz çocuklar, evsiz barksız çocuklar.

нетто (netto) Net.

нехек (nehek) Tembellik, uyuşukluk, güceniklik, kırgınlık, dargınlık, zarar.

нехекрен (nehekren) Tesadüfen, rastlantı sonucu, aniden.

нефть (neft') Petrol.

нёрсёр (nırsır) Pek, gayet, çok, oldukça. .

нёшклет- (nişiklet-) Hiçkırma.

ни (ni) Ne. *ни ёсмест, ни җимест* Ne yer, ne içer.

нивушлĕ (nivuşlı) Acaba ; Yok canım?, sahi mi?.

ниепле (niyeple) Bir türlü, hiç, asla, hiçbir şekilde.

никам (nikam) Hiç kimse. *никамран* Hiç kimseden.

никĕс (nikıs) Temel, taban, altyapı.

никĕслĕ (nikisli) Temelli, tabanlı, altyapılı, sağlam.

никĕссёр (nikissır) Temelsiz, asılsız, çürük, altyapısız.

никĕт (nikit) Dış çürümesi..

никĕш, никăш (nikiş/ nihış) Hiçbir, hiçbirisi.

никрес (nikres) Ateşli, kaprisli, zor beğenir; kararsız, işe yaramaz, kalitesiz, değersiz, aksi.

нime (nime) İmece (Çuvaşlarda geleneksel yardımlaşma).

нimeке (nimeke) Hasta koyunların burunlarından akan cerahat.

нимекелентер- (nimekelenter-) Yıkma, tahrip etmek, harap etmek; mahvetmek, bozma, ayırıştırmak; moralini bozma; ahlakını bozma.

нимĕн, ним (nimĕn/ nim) Hiçbir şey. *нимĕн сăлтавсăр* Sebepsiz, hiçbir sebep yokken.

нимĕнле (nimĕnli) Bir türlü, hiç, asla, hiçbir şekilde.

нимĕнсĕрех (nimĕnsireh) Asla, kesinlikle, hiçbir şekilde.

нимĕскер (nimisker) Hiçbir şey.

нимĕскерле (nimiskerle) Bir türlü, hiç, asla, hiçbir şekilde.

нимĕр/ мимĕр (nimir/ mimir) Kisel (Meyva suyu, süt gibilerin nişasta ile kaynatılarak yapılan içecek). *паранкă нимĕрĕ* Patates püresi.

нимĕрĕл- (nimiril-) Yumuşamak, kisleşmek, çok küçük parçalara dönüşmek.

Нимĕç (Nimış') Alman. *нimeç пăрҫи* Bakla.

Нимĕçле (Nimış'le) Almanca, Alman dili.

нимĕч пырҫи/ нimeç пырҫи (nimic pırş'ı/ nimeş' pırş'i) Burçak.

нирке (nirke) Taç.

ништа (ni ş'ta) Hiçbir yerde, hiçbir yere.

ништалла (ni ş'talla) Hiçbir tarafa.

ништан (ni ş'tan) Hiçbir yerden.

них(ă)сан (nih-î- ş'an) Hiçbir zaman.

них(ă)санхи (nih-î- ş'anhi) Hiçbir zaman görülmemiş.

нихăш (nihış) Hiçbir, hiç birisi.

нихăшăмăр (nihışimır) Hiç birimiz.

нихăшăр (nihışır) Hiç biriniz.

нихăшĕ (nihışi) Hiç birisi.

ниш/ ниш чирĕ (niş/ niş çire) Kaşeksi (çocuklarda), *ниш курăкĕ* Zambak.

нишле- (nişle-) Ağlaşmak.

ноль/ нуль (nol'/ nul') Sıfır.

номер (nomer) Numara.

номерлĕ (nomerli) Numaralı. *5-мĕш номерлĕ җуртă* Be numaralı evde.

норма (norma) Kural, norm, oran. *норма тăрăх* Kurala göre.

нормăла- (normıla-) Düzenlemek, normlaştırmak.

нормăллă (normillı) Normal.

нота I (nota) Nota (Müzik).

нота II (nota) Nota (Diploması)

нотариус (notarius) Noter. *нотариус кантурĕ* Noter ofisi.

ноябрь (noyabr) Kasım.

ноябрьти (noyabr'ti) Kasım, kasımdaki.

нумай (numay) Çok, birçok. *нумай мар*

Biraz, az, bir parça. *нумай пулмасть*

Yakında, geçenlerde. *нумай нусăллă*

хир Bir parça tarla.

нумайăшĕ (numayışi) Onlardan birçoğu.

нумаййăн (numayyın) Büyük oranda, büyük sayıda.

нумайлан- (numaylan-) Çoğalmak; üremek, eklenmek, artmak.

нумайлат- (numaylat-) Çarpmak; çoğaltmak, artırmak, uzatmak; büyütme.

нумайлă (numaylı) Çoğul. *нумайлă хисен* Çoğul hal.

нумайран (numayran) Çoktan, çoğuldan. *нумайран нумай* En çok.

нумайранпа (numayranpa) Çoktandır.

нумайрахăшĕ (numayrahışı) Ekseriyet, çoğunluk, çoğunluğu.

нумайччен (numayççen) Uzun zaman, uzun süre.

нумайшар (numayşar) Çokça.

нурăс/ нарăс уйăхе (nurıs/ nars uyihı)

Yaklaşık olarak şubat ve mart başını adlandırmada kullanılan ay adı.

нуски (nuski) Çorap.

нухайкка (nuhaykka) Kamçı.

нухăт (nuhıt) Bakla.

нухрат (nuhrat) Küçük ince gümüş para.

нучка (nuçka) Şişman, beceriksiz kadın.

нуша (nuşa) 1. Felaket, afet, ıstırap, acı, yoksun bırakma, mahrum etme. 2. Sıkıntı, kıtlık, eksiklik; kusur, noksan. *нуша кур-* Darlık çekmek, sıkıntı çekmek, ihtiyaç duymak.

нушалан- (nuşalan-) İhtiyaç duymak, gereksinim duymak, sefalet içinde yaşamak.

нушалантар- (nuşalantar-) Sıkıntı çektirmek, sıkıntıya düşürmek, mahrum etmek, dert çektirmek.

нушаллă (nuşallı) Fakir, yoksul, ihtiyaç sahibi, sıkıntılı.

нўлеке (nüleke) Sümük, sümüksü, kaypak.

нўлекелен- (nülekelen-) Sümüklenmek, kaypaklaşmak.

нўр (nür) 1. Nem, rutubet. 2. Nemli, rutubetli.

нўрем (nürem) Nemli, rutubetli.

нўрĕ (nürı) Nem, rutubet.

нўрĕк (nürık) 1. Nemli, rutubetli, çiğ. 2. Dağ ispinozu.

нўркес (nürkes) 1. Ateşli, kaprisli, zor beğenir. 2. İşe yaramaz, kalitesiz, değersiz.

нўрлен-/ нўрел- (nürlen-/ nürel-) Nemlenmek, rutubetlenmek.

нўрлет-/ нўрет- (nürlet-/ nüret-) Nemlendirmek, rutubetlendirmek.

нўрлĕ (nürli) Nemli, rutubetli.

нўрлĕх (nürlih) Nemlilik, rutubetlilik.

нўс (nüs) Tat, zevk, lezzet.

нўслен- (nüslen-) Tadını kaybetmek, lezzetini kaybetmek.

нўслĕ (nüsli) 1. Tatlı, lezzetli, sevimli, cana yakın, sevimli. 2. Nemli, rutubetli.

нўхреп (nührep) Mahzen, bodrum.

нўшеклен- (nüşeklen-) Hıçkırmak.

нўшлĕ (nüşli) Yaş, rutubetli, nemli.

О о

оазис (oazıs) Vaha.

обком (obkom) Bölge komitesi.

область (oblast) Bölge, eyalet, oblast.

облигаци (obligatsi) Tahvil.

обоз (oboz) Atlı araba katarı.

оборона (oborona) Savunma.

обращени (obraşçeni) Seslenme.
обращенилӗ предложени Seslenmeli
cümle.

обстоятельство (obstayatel'stvo)
Kefyifet, hal, şartlar, durum.
обстоятельство сӓмахӓсем Belirteç
grevli kelimeler. *вӓхӓт*
обстоятельстви, *вӓхӓт*
наречийӓсем Zaman belirteci.

общежити (obşcejiti) Yurt, öğrenci yurdu.

общество (obşcestvo) Toplum; meclis;
dernek, kurum, cemiyet.

обществӓлла (obşcestvılla) Toplumsal,
sosyal; kamu. *обществӓлла*
организацисем Sosyal organizasyon.

объект (ob'yekt) Nesne, konu.

объективлӓ (ob'yektivlӓ) Nesnel, objektif.
объективлӓ сӓлтавсем Objektif
sebepler.

объективлӓх (ob'yektivlӓh) Objektiflik,
nesnellik.

объявлени (ob'yavleni) İlan, anons, duyuru.

обыватель (obivatel') Bağnaz, tutucu.

обывателле (obivatelle) Bağnazca.

обязательно (obyazatel'no) Mutlaka,
muhakkak, şart.

обязательство (obyazatel'stvo) Yükümlülük,
sorumluluk, taahhüt.

оваци (ovatsi) Coşkunca alkış.

ойӓл (oyıl) Kalınlık, çevre.

океан (okean) Okyanus. *Аслӓ Лӓпкӓ*
океан Büyük Okyanus. *Атлантика*

океанӓ Atlas Okyanusu. *Инди океанӓ*
Hint Okyanusu. *Çурçӓрти нӓрлӓ*
океан Kuzey buz denizi. *Кӓнтӓрти*
нӓрлӓ океан Güney Buz Denizi

оккупаци (okkupatsi) İşgal.

окоп (okop) Siper.

округ (okrug) Bölge.

оксалӓ курӓк (okş'allı kurık) Sarı Pa-
patya.

октябрь (oktyabr) Ekim (ay adı).

октябрьти (oktyabrti) Ekimde, ekim
ayında olan.

олма вути (olma vuti) Loğusa çiçeği.

олтӓ (oltyo) Köşebent, güçlendirme,
pekiştirme.

омар (omar) İstakoz.

омоним/ омонимла (omonim/ omonimla)
Eş sesli. *омоним сӓмахсем* Eş sesli
kelimeler.

омоними/ омонимлӓх (omonim/
omonimlӓh) Eş seslilik. *сӓмахсен*
омонимлӓхӓ Kelimelerin eş sesliliği.

опера (opera) Opera.

оперативлӓ (operativlӓ) Etkili, tesirli,
hareket. *оперативлӓ ертсе ныни*
Etkili yönetim.

оперативлӓх (operativlӓh) Etkililik.

операци (operatsi) Operasyon, ameliyat.

опись (opis') Haczetme.

оппозици (oppozitsi) Muhalefet.

оппозицилӓ (oppozitsillӓ) Muhalefet,
muhalif.

оппозиционер (oppozitsioner) Muhalif.

оппортунизм (opportunizm) Oportünizm.

оппортунист (opportunist) Oportünist.

оппортунистлӓ (opportunistlӓ)
Oportünist.

определени I (opredeleni) Belirleme,
tayin, teşhis.

определени II (opredeleni) Tamlayan, belirten, belirleyen. *уйрăм тăран определени* Ayrı tamlayan.

опытлă (opıtlı) Tecrübeli.

орангутан (orangutan) Orangutan.

оратор (orator) Hatip, konuşmacı.

орган I (organ) Organ, kurum.

орган II (organ) Org (Enstrüman).

организатор (organizator) Organizatör.

организаторла (organizatorla) Organizatör, organizatör olarak. *организаторлă талант* Organize yeteneği, düzenleme yeteneği.

организаци (organizatsi) Organizasyon.

организациле- (organizatsile-) Organize etmek.

организацилен- (organizatsilen-) Organize edilmek, düzenlenmek.

организацилесси (organizatsilessi) Ön hazırlık.

организациллă (organizatsilli) Organize. *организациллă ёçсем* Organize işler. *организациллă устав* Düzenleme tüzüğü.

организм (organizm) Organizma.

органикăлла/ органически (organikălla/ organiçeskiy) Organik. *япаласем* Organik şeyler.

орден (orden) Nişan.

оригинал (original) Orijinal.

оригиналла (originalla) Orijinal.

оркестр (orkestr) Orkestra.

оруди (orudi) Alet.

орфографи (orfografi) Yazım, imlâ. *орфографи словарь* Yazım kılavuzu.

осётр (osyotr) Mersin balığı.

ответ (otvet) Cevap. *ответ тым-* Sorumluluk üstlenmek. *ответ тымтар-* Cevap vermesini istemek, sorumluluğu üstlendirmek.

ответлă (otvetli) Sorumlu. *ответлă секретарё* Sorumlu sekreter. *ответлă редактор* sorumlu yazar.

ответлăх (otvetliĥ) Sorumluluk.

ответлăхсăр/ ответсăрлăх (otvetliĥsır/ otvetsırliĥ) Sorumsuzluk.

ответле- (otvetle-) Cevaplamak.

отвлечённый (otvleçyonniy) Soyut.

отечественный (oteçestvenniy) Vatan, yerli.

относительный (otnositel'niy) Göreli, izafi.

отношени (otnoşeni) Tavır, tutum, ilgi, ilişki.

отпуск (otpusk) İzin.

отряд (otryad) 1. Müfreze, kol. 2. elip. 3. Takım.

отчёт (otçyot) 1. Rapor. 2. Hesap.

отчётла (otçyotla) Rapor.

отчётлăх (otçyotliĥ) Hesap vermek.

офицер (ofitser) Subay.

официальный (ofitsialniy) Resmî. *официалла термин, официалла нуплев* Resmî söyleyiş.

очерк (oçerk) Deneme.

П п

павар/ паварĕ (pavar/ pavarnĭ)
Çuvaşlarda yazlık mutfak.

павиан (pavian) Habeş maymunu.

павра- (pavra-) Övünmek, kasılarak yürümek, yalan söylemek.

падеж (padej) Ad hali, ad durumu. *падеж тăрăх вĕçле*-İsimleri çekimlemek. *тĕн падеж* Yalın hal.

*сăлтав-тĕлле*в *падежĕ* Neden amaç hali. *туху падежĕ* Ayrılma hali. *ят падежĕ* Ad hali, ad durumu. *падеж тăрăх вĕçле*- İsimleri çekimlemek. *çуклăх падежĕ* Olumsuzluk hali.

пай (pay) Pay, hisse, kesir; kismet, nasip. *вăрă пайĕсем* Kotidelon. *пая кĕр-* Paya girmek, hisseye girmek. *пая керт*-Hisseye sokmak. *пайăн, пайăн-пайăн* Parça parça.

пайăр (payĭr) 1. Ayrı; açık, belli, parlak. *пайăрĕнех каламаççĕ* Açık konuşmuyor, birşeyler saklıyor. 2. Kendi. *пайăр ят* Özel isim. *пайăр мар ят* Cins isim.

пайăрка (payĭrka) Lüle; zülûf, parça, demet, tutam. *çутă пайăрки* Işık demeti.

пайăркалă (payĭrkallĭ)(Enerji) Işınsal, radial.

пайăрки-пайăркипе (payĭrki-payĭrkiye) Salkım salkım, demet demet.

пайла- (payla-) Paylaştırmak, parçalara ayırmak, hisseler ayırmak, bölüştürmek.

пайлаканни (paylakanni) Bölen, bölücü.

пайлан- (paylan-) Bölünmek, ayrılmak; bölüşmek, paylaşmak, ufalanmak, kırılmak.

пайланаканни (paylanakanni) Bölünen, paylaştırılan, parçalanen.

пайрака (payraka) Lüle, zülûf, parça, demet, tutam.

пайсăр/ паçăр I (paysĭr/paysĭr) 1. Yakında, geçenlerde, biraz önce.

пайсăр/ паçăр II (paysĭr/ pa şĭr) Yoksul.

пайта (payta) Yarar, fayda, kâr, kazanç.

пайталан- (paytalan-) Kullanmak; faydalanmak, yararlanmak.

пайталлă (paytallĭ) Faydalı, kârlı, yararlı, kazançlı.

пайтах (paytah) Dürüstçe; epeyce, bir hayli.

пайтахăн (paytahĭn) Oldukça çok miktarda, epeyce çok.

пайтахăшĕ (paytahĭşĭ) Onlardan epeycesı.

пайтахран (paytahrān) Epeyden beri, çoktandır.

пайтахранпа (paytahrānpa) Çok eskiden, uzun uzun, çoktan.

пайтахчен (paytahçĕn) Çok uzun süredir.

пай ураллисем (pay urallisem) Eklembacaklı.

пакалчамас (pakałçamas) Geniş toynaklı at.

пакапар (pakaapar) Mücadele.

пакарта I (pakarta) Kuş midesi.

пакарта II (pakarta) *çара пакарта* Çırıl çıplak.

пакартамас (pakartamas) Kısa boylu, bodur.

пакăлта (pakĭlta) Suyla dolu çukur, kuyu.

пакăлтат- (pakĭltat-) 1. Çağlayarak akmak. 2. Mırıldanmak.

пакăлти (pakĭlti) Çalçene, çenesi düşük, geveze; boşboğaz.

пакăлчак/ пакăлчак шăмми (pakĭlçak/ pakĭlçak şĭmmi) Ayak bileği.

пакăртат- (pakĭrtat-) Çağlayarak akıtmak, karnı guruldamak.

пакăç (pakĭ şĭ) 1. Pislik. 2. Pis, kirli.

паклак (paklak) Kör, küt, kalın kafalı.

пакрус/ пакрус тiха (pakrus/ pakrus tiha) İki yaşında tay.

пакур (pakur) Kanca, zıpkın.

пакша (pakşa) Sincap.

палан (palan) Kartopu çiçeği. *уна палане* Mürver.

палас (palas) Yol halısı.

палата (palata) Koğuş, meclis, oda.

палач (palaç) Cellat, zalim.

палăк/ палкă (palık/ palkı) İşaret, alamet, belirti, eser, anıt. *çăва палăкĕ* Mezar taşı, mezar kitabesi.

палăр- (palır-) Ayrılmak; salgılanmak, görünmek, gözükmek, belirlemek, ortaya çıkmak.

палăрни (palırni) Bulma, keşfetme, belli etme, ortaya koyma.

палăрăм/ палăрмăш (palırım/ palırmış) Bulma, keşfetme, püskürtme, defetme, savuşturma; yansıma, yansıtma.

палăрт- (palırt-) Bulmak, keşfetmek; göstermek, belli etmek; açığa çıkarmak.

палăртни (palırtni) Ayırma, ayırılma; boşaltım, salgılama; akıntı.

палăру (palıru) Bulma, keşfetme, ton, ağırlı özellik. *нĕчĕк палăру* Küçük ağırlı.

палка- (palka-) 1. Sıçramak, fokurdamak. 2. Saçma sapan konuşmak.

палкă (palkı) İşaret, alamet, belirti, iz.

палла- (palla-) Bilmek, haberi olmak; tanımak, öğrenmek, haber almak.

паллаттар- (pallattar-) Bilgi vermek, tanıtmak, öğretmek.

паллах (pallah) Elbette, bilinen, tanınmış, açık, ortada.

паллаш- (pallaş-) Tanışmak; bilgi edinmek, incelemek, bilgi almak, fikir edinmek.

паллаштар- (pallaştar-) Tanıştırmak, bilgi vermek, öğretmek.

паллашу (pallaşu) Tanışma, tanışıklık.

паллă (pallı) 1. Belirti, işaret, nişan, damga. *паллă ячĕ* Sıfat. *паллă ячĕн палăрту форми* Gösterme sıfatı. *йышăннă паллăсем* Uzlaşma işaretleri. *чарăну паллисем* Noktalama işaretleri. *ыйтă палли* Soru işareti. *паллă тă-* İşaretlemek, damgalamak; nişan almak, kaydetmek, belirtmek. *выльăха паллă тăни* Hayvan damgası. 2. Gözle görülür, belirgin; tanınmış, meşhur.

паллă мар (pallı mar) Belirsiz, kararsız, kesin olmayan. *паллă мар* Belli değil.

паллăллă (pallıllı) Etiketli, işaretli, belirlenmiş.

паллăн (pallın) Göze çaracak derecede, sertçe, şiddetle.

палтус (paltus) Tütün balığı.

пальто (pal'to) Palto.

памятник (pamyatnik) Eser, anıt.

панда (panda) Panda.

панк(к)ав (pank-k-av) Budala, aptal, beyinsiz, beceriksiz.

панккамас (pankkamas) 1. Dar kafalı, aptal. 2. Haylaz, tembel.

пантера (pantera) Panther.

панулми (panulmi) Elma.

панча (pança) Fidanlık.

панчас (panças) Paralitik.

панчашка Benek, leke.

папак 1. Göz, delik, göz bebeği. 2. Gonca, tomurcuk.

папкалан- (pankalan-) Tomurcuklanmak.

папаç (papa ş') Ebe.

папка I (papka) Göz, delik, göz bebeği, tomurcuk.

папка II (papka) Dosya.

пар I (par) Çift, eş.

пар II (par) Bez, şiş, ur, tümör. *нĕсехе парĕ* Timüs.

пар- (par-) Vermek; getirmek, kazandırmak; atmak, vurmak; müsaade etmek, bırakmak, *нама нул-* Vermeyi vadetmek, söz vermek. *качча пар-* Kocaya vermek. *çине пар* Ek olarak vermek. *парса яр-* Verip göndermek. *парса тат-* Ödemek, cezasını çekmek, ceremesini çekmek.

парад (parad) Geçit töreni.

паразит (parazit) Asalak, parazit.

паразитла (parazitla) Parazit, parazit şeklinde, parazitçe, parazit gibi. *паразитла* Yabani ot.

паразитлă (parazitli) Parazitli.

парамат (paramat) Büyük korça, büyük çengel.

паранкă (paranki) Patates.

паранкăлла (parankilla) Patates karşılığı.

параппан (parappan) Davul, trampet. *параппан çан* Davul/trampet çalmak.

парăм (parım) Borç, ödev, görev. *парăма кёр-* (*кёрсе ўк-*) Borçlanmak, borçlu olmak. *парăм тўле* Borç ödemek. *государство парăмё* Devlet borcu.

парăмлан- (parımlan-) Borçlanmak, borcu olmak.

парăмлантар- (parımşantar-) Borçlandırmak.

парăмлă (parımlı) Borçlu.

парăн- (parın-) Boyun eğmek, baş eğmek, itaat etmek, teslim olmak.

парăнасла (parınısla) Uysal, itaatkâr, uslu.

парăнни (parınni) Sadakat, bağlılık, itaat, teslim oluş

парăнтар- (parıntar-) İtaat ettirmek, baş eğdirmek, teslim almak.

парăс (parıs) Yelken. *парăс кап-* Yelken açmak.

парикмахер (parihmaher) Kuaför.

париш (parış) Kâr, kazanç, artış.

парка (parka) Kalın, şişman, sağlam, dayanıklı; kalıcı, sürekli.

парлак (parlak) 2-3 yıl verimliliği artırmak için sürülmeyen toprak parçası.

парламент (parlament) Parlamento.

парма-пар (parma-par) Her iki tarafı eşit.

парне (parne) Hediye.

парнеле- (parnele-) Armağan etmek, hediye etmek, bağışlamak, ödül vermek, ödüllendirmek.

парнелесси (parnelessi) Ödül verme, mükâfat verme.

парнелёх (parnelih) Hediyelik.

парнелле (parnelle) Hediye olarak.

парник (parnik) Bahçe camekanı.

парникри (parnikri) Bahçe camekanında bulunan.

паром (parom) Feribot.

парсак (parsak) Gevrek, kırılğan.

парсаклан- (parsaklan-) Gevrekleşmek, kırılğanlaşmak.

парта (parta) Sıra.

партас (partas) Tatlı su kefali.

партар- (partar-) Verdirmek.

парти (parti) 1. Parti.

партиец (partiets) Parti üyesi.

партизан (partizan) Partizan.

партизанла (partizanla) Partizanca.

партилёх (partilih) Parti üyeliği.

партири (partiri) Partideki, partide bulunan.

партком (partkom) Parti komitesi.

парторганизаци (partorganizatsi) Parti örgütlenmesi.

пару-тăву падежё (paru-tıvu padeji) Yönelme-belirtme hali.

пару-илў (paru-ilü) Borç, alacak, alışveriş.

парус (parus) Yelken.

пархатар (parhatar-) İyilik, hayır; teşekkür, şükran, minnettarlık.

пархатарлă (parhatarlĭ) Müteşekkir, minnettar, yetenekli, düzgün, terbiyeli, tutarlı.

пархатарсăр (parhatarsĭr) Nankör, iyilik bilmez, terbiyesiz, görgüsüz, tutarsız, ahlaksız.

пас (pas) Kıracağı.

пасар (pasar) Pazar.

пасар- (pasar-) Kıracağı düşmek.

пасаралла (pasaralla) Pazara doğru.
пасаралла умрĕ Pazara doğru gitmek.

пасарлăх (pasarlĭh) Pazar alanı.

паспорт/ пашпăрт (pasport/ paşport) Pasaport.

паспортлă (pasportlĭ) Pasaportlu.

паспортсăр (pasportsĭr) Pasaportsuz.

пассажир (passajir) Yolcu.

пассажирски (passajirski) Yolcu ...sı.

пассив (passiv) Edilgen. *пассив конструкцииĕсем* Edilgen yapı.

паçăр/ пайсăр/ пасăр (paşĭr/ paysĭr/ pasĭr) Yakında, geçenlerde, biraz önce.

паçăртарах (paşĭrtarah) Daha önce.

паçăрхи (paşĭrhi) Geçenlerdeki, yakınlardaki.

паçма (pa şma) Çiftlik.

пассивлă (passivlĭ) Pasif, edilgen, hareketsiz, etkisiz.

пат I (pat) Büsbütün, tümünden, hepten; temelli, kesinlikle, kesin olarak.

пат II (pat) Yakınlık, yakın, yakında.

пат III пата (pa/ pata) Benek, nokta, siğil.
йывăç пату Ağaç yumrusu, ağaçtaki şişlik.

патак (patak) Sopa, değnek, asa.

паталлă/ патлă (patallĭ/ patlĭ) Kusurlu, noksanlı, eksik. *паталлă хăяр* Lekeli salatalık.

патăркка (patĭrkka) Kırılğan, gevrek, dayanıksız, sağlam olmayan.

патăрккалан- (patĭrkkalan-) Kırılğanlaşmak, gevrekleşmek, dayanıksızlaşmak.

патăртат- (patĭrtat-) Pat diye ses çıkarmak.

патăртаттар- (patĭrtattar-) Davula vurmak, davul çalmak.

патăрти/ патăртисем (patĭrti/ patĭrtisem) Yakında, yanında, yanındaki.

патвар (patvar) Sağlam, çetin; şiddetli; sert, dayanıklı, güçlü, sıkı, yoğun.

патварлăх (patvarlĭh) Sağlamlık, dayanıklılık; sertlik, güç, kuvvet.

патент (patent) Patent.

патефон (patefon) Gramofon.

патĕнчерех/ панчерех (patĭnçereh/ pañçereh) *ял патĕнчерех* Köy yakınlarında.

паткă (patkĭ) Şeker pekmezi.

патмар (patmar) Yoğun; sık; sağlam, dayanıklı; sağlam yapılı, güçlü, sert, etine dolgun.

патмарлан- (patmarlan-) Sağlamlaşmak; güçlenmek, kuvvetlenmek, düzelmek, iyileşmek.

патне (patne) Yanına, yakınına.

патнерех (patnereh) –e daha yakın.

патрак (patrak) Gevrek, kırılğan, dayanıksız, sağlam olmayan.

патраклан- (patraklan-) Gevrekleşmek, kırılğanlaşmak, dayanıksızlaşmak.

патраклат- (patraklat-) Gevrekleştirmek, zayıflatmak, kırılğanlaştırmak.

патриархальнăй (patriarhalnĭy) Ataerkil; ilkel, çağ dışı. *патриархальнăй общество* İlkel toplum.

патриархатла (patriarhatla) İlkelce.

патриот (patriot) Vatansever.

патриотизм (patriotizm) Vatanseverlik.

патрон (patron) Patron.

патронташ (patrontaş) Palaska.

патруль (patrul') Devriye.

паттӑр (pattır) 1. Kahraman, alp, bahadır.
2. Kuvvetli, güçlü; zorlu, cesur.

паттӑрла (pattırla) 1. Cesur, yürekli, gözü pek, yiğit, yılmaz, mert. 2. Cesurca, yiğitçe, mertçe, kahramanca.

паттӑрлан- (pattırlan-) Yiğitleşmek, mertleşmek, cesurlaşmak, kahramanlaşmak.

паттӑрлӑх (pattırlıh) Kahramanlık, cesaret, yüreklilik, yiğitlik, dayanıklılık.

патша (patşa) Çar, padişah.

патшалӑх (patşalıh) Devlet.

патъен/ патъян (pat'yen/ pat'yan) Kova.

пах (paha) Kıymetli; değerli, pahalı.

пахала- (pahala-) Değer biçmek; değer vermek, değerlendirmek.

пахалӑх (pahalıh) Değer, kıymet, nitelik; kalite, önem, kibir.

пахалӑхлӑ (pahalıhlı) Değerli, pahalı, nitelikli, kaliteli.

пахарах (paharah) Daha kıymetli.

пахилкке (pahilkke) Mesh, deri çorap.

пахча (pahça) Bahçe, bostan. *улма пахчи* Elma bahçesi. *пахча çимӗçӗ* Sebze.

пахчалӑх (paçalıh) Bahçelik.

пахчаналла (pahçanalla) Bahçeye doğru.

пахчари (pahçari) Bahçede, bahçedeki.

пахчаçă (pahça ş'ı) Bahçıvan.

пач/ пачах (paç/ paçah) 1. Bütün, tüm-den, hepten; temelli, tamamıyla, baştan başa. 2. Aniden, hemen. *пачах сухалчӗ* Aniden kayboldu. *пачах урӑхла* Tamamen başka.

пачашка (paçaşka) Benek, leke.

пачӑшка (paçışka) Papaz.

пачка (paçka) Paket, deste.

пашалу (paşalu) Pide, bazlama.

пашка- (paşka-) Tıkanmak, boğulmak, zor nefes almak, soluk soluğa kalmak.

пашкат-/ пашкаттар- (paşkat-/ paşkattar-) Soluk soluğa bırakmak, boğmak, nefesini tıkmak.

пашлат- (paşlat-) Oflayıp puflamak, zor nefes almak.

пашпарник (paşparnik) Sinir otu.

паян (payan) Bugün. *паян-ыран* Bugün yarın.

паянлӑх (payanlıh) Bugünlük.

паянлӑха (payanlıha) Bu güne.

паянхи (payanhi) Bugünkü.

паянччен (payanççen) Bugüne kadar.

пӑв- (pıv) Boğmak, basmak, basınc yapmak.

пӑван (pıvan) At sineği.

пӑвӑн- (pıvın-) Boğulacak gibi olmak, tıkanmak; itişip kakışmak, koku sürünmek.

пӑвӑнчӑк (pıvınçık) Dar yer.

пӑвӑр/ пӑвӑрлӑ/ пурлӑ (pıvır/ pıvırlı/ purlı) Kestane rengi, boz (at rengi).

пӑвӑр шӑл (pıvır şıl) Kır faresi.

пӑвӑрт- (pıvırt-) Tehditle almak, baskı yapmak, zorlamak.

пӑкӑ (pıkı) Tıkaç, mantar, tıpa, musluk. *тичке пӑкки* Fıçı tıkaşı. *келенче пӑкки* Şişe tıpası.

пӑкӑла- (pıkıla-) Tıpalamak, tıpayla kapatmak.

пӑкӑллӑ (pıkıllı) Tıpalı.

Пӑла (pıla) Bula ırmağı.

пӑлан (pılan) Geyik. *Бухара пӑланӗ* Buhara geyiği. *Европа пӑланӗ* Avrupa geyiği. *хура хӑреллӗ пӑлан* Kara kuyruklu geyik.

пӑлахай-/пӑлахай хыв- (pılahay-/ pılahay hıv-) Yalandan yapmak, yapıyormuş gibi yapmak, -mış gibi yapmak.

пӑлтӑр (pıltır) Küçük oda.

пăлтăрка I (pîltırka) Telaşlı, geveze, lafazan; boşboğaz.

пăлтăрка II (pîltırka) Kaytan.

пăлтăртаттар- (pîltirtattar-) Döndürmek, çevirmek. *хураине*
пăлтăртаттарать- Kuyruğunu oynatmak.

пăлтлат- (pîltlat-) 1. Yanıp sönmek. 2. Göz kırıştırmak, göz kırpmak.

пăлхав (pîlhav) Dalgalanma, çalkantı; heyecan, endişe, telaş.

пăлхавăр (pîlhavîr) Panik, birbirine girme, alarm, acele, telaş.

пăлхавçă (pîlhav ş'î) Asi, isyancı.

пăлхан- / **пулхан-** (pîlhan-/ pulhan-) Telaşa düşmek, birbirine girmek, dalgalanmak, çalkanmak; heyecanlanmak.

пăлхану (pîlhanu) Dalgalanma, çalkantı; heyecan, endişe, telaş.

пăлханулă (pîlhanullî) Asi, baş kaldıran, endişeli; telaşlı; kuşkulu; endişe verici.

пăлханусăр (pîlhanusîr) Sakin, dingin; rahat; telaşsız.

пăлханчăк (pîlhançîk) Bulanık, belirsiz; karışık.

пăлхат- (pîlhat-) 1. Karıştırmak, kazmak; altüst etmek. 2. Bulandırmak, dalgalandırmak; heyecanlandırmak, coşturmak; endişelendirmek.

пăлчав (pîlçav) Düşün günü anlaşıması.

пăлчăра/ пăчăра/ вăлчăра (pîlçîra/ pîçîra/ vîlçîra) 1. Zincir, köstek. 2. Sıra, dizi.

пăнтăх- (pîntîh-) Küflenmek, küf bağlamak.

пăнтăхтар- (pîntîhtar-) Küflendirmek.

пăнчă (pînçî) Leke, nokta, benek.

пăнчăх- (pînçîh-) Tıkanmak; boğulmak.

пăр (pîr) Dolu, buz. *пăр камăкĕ* Buz parçası.

пăр- (pîr-) 1. Döndürmek, çevirmek. 2. Delik açmak, delmek; kurcalamak, buruşturmak, kırıştırmak. *лашуна пăр-* Atları yerinden çıkarmak. *пăрса яр-* Götürmek, geçirmek; bir yana çekmek, geri çevirmek. *пăрса яни* Ret; geri çekme.

пăра (pîra) Burgu.

пăравур/ правур (pîravur/ pravur) Çevik; kıvrak, becerikli, hamarat.

п(ă)равуртарăх (p-î-ravurtarah) Daha çevik, daha kıvrak, daha hamarat.

пăравус (pîravus) Lokomotif.

пăралук (pîraluk) Tel.

пăран (pîran) Kuzu.

пăранла- (pîranla-) Kuzulamak.

пăрасна- (pîrasna-) Saban izi yapmak.

пăрах/ прах (pîrah-/ prah-) Keten tarandığında çıkan toz.

пăрах- (pîrah-) Atmak, bırakmak, fırlatmak, savurmak; salmak, göndermek; terk etmek, el çekmek *каларса пăрах-* Atmak, çıkarmak.

пăрахăç (pîrahîş') Atık, artık, döküntü, telef, gereksiz, fazlalık. *пăрахăча кăлар-*, *пăрахăç ты-* İptal etmek, yok etmek, çürüğe çıkarmak, tasfiye etmek.

пăрахăçла- (pîrahîş'la-) Geri çevirmek, kabul etmemek, ortadan kaldırmak, yok etmek.

пăрахăçлан-/пăрахăча тух- (pîrahîş'lan-/ pîrahîş'a tuh-) Iskartaya çıkmak, ortadan kaldırılmak, tasfiye edilmek, yürürlükten kaldırılmak, iptal edilmek.

пăрахăçлани (pîrahîş'łani) Red, kaldırma, iptal.

пăрахтар- (pîrahtar-) Bıraktırmak, attırmak, iptal ettirmek, ortadan kaldırtmak, ıskartaya çıkarttırmak. *чĕчĕ парăхтар-* Sütten kesmek, memeden kesmek.

пăрахут (pırahut) Vapur, gemi.

Пăрачкав (Pıraçkav) Poreçki. *Пăрачкав районĕ* Poreçki ilçesi.

пăрăм (pırım) Sarmal, helezonik.

пăрăн- (pırın-) Dönmek, çevrilmek, çekilmek, kaçınmak. *пăрăнса çўре-* Kaçınmak, sakınmak.

пăрăнăç (pırınış´) Dönme, dönüş; döndürme, çevirme; dönemeç, eğri, çarpık; bükük.

пăрăнăçлан- (pırınış´lan-) Eğilmek, çarpıklaşmak, kıvrımlaşmak, kıvrılmak.

пăрăнăçтар- (pırınış´tar-) Döndürmek, eğdirmek, bükürmek, kıvrıtmak.

пăрăнни (pırinni) Kaçma; kaçınma; sarma.

пăрăнтăк (pırıntık) Sincap.

пăрăну (pırinu) Dönme, dönüş; döndürme, çevirme; dönemeç.

пăрăнчăк (pırınçık) Kıvrım, kavis, dolambaç, dönme, dönüş.

пăрăс (pırıs) Kalas, raf.

пăрăç (pırış´) Biber. *сарă пăрăç* Hardal.

пăрăçла- (pırış´la-) Biberlemek, biber serpmek.

пăрăх (pırıh) Boru, baca, trompet.

пăри (pıri) Karabuğday. *пăри кĕрни* Karabuğday bulguru. *пăри çăнăхе* Karabuğday unu.

пăркалан- (pırkalan-) 1. Dönmek, çevrilmek; alabora olmak, devrilmek, kımıldamak, sallanmak. 2. Gösteriş yapmak, cilvelenmek, cilve yapmak.

пăркаланчăк (pırkalançık) Eğri, çarpık.

пăркăчла- (pırkıçla) 1. Bükmek, kırıştırmak, bükmek, kıvrırmak. 2. Baskı yapmak.

пăркăчлан- (pırkıçlan-) Birbirine sarmak, bükülmek, kırışmak, kıvrılmak.

пăркут (pırkut) Dağdan kaymak için kullanılan kızak.

пăрлак (pırlak) Gizli buz, gizli buzlanma. *пăрлак çул* Kaygan yol, buzlu yol.

пăрлан- (pırlan-) Buzlanmak, donmak.

пăрлă (pırlı) Buzlu. *пăрлă шыв* Buzlu su. *пăрлă çумăр* Dolu.

пăрлăх (pırlıh) Buzluk, buzul. *пăрлăх самани* Buzul devri.

пăрнăç (pırnış´) Dönme, dönüş, çevirme, döndürme.

пăрсăмса (pırsımsa) Kuzey.

пăрça I (pırş´a) Bezelye. *пăрча хутаççи* Bezelye kabuğu. *нĕмеç пăрçи* Bakla. *тăрна парçи* Burçak. *шалча пăрçи* Fasulye. *пăрча йывăççи* Akasya. *кушак пăрçи* Ebegümeci. *пăрча кăпианки* Bezelye kurdu.

пăрça II (pırş´a) Pire. *уна пăрçи* Danaburnu. *йымă пăрçи* Köpek piresi. *кушак пăрçи* Kedi piresi. *этем пăрçи* İnsan piresi.

пăрçаллă (pırş´allı) Bezelyeli. *пăрçаллă хăва* Akasya.

пăрçĕмрен (pır ş´ımren) Buzkıran.

пăртак/ пăртакçă/ пăртик (pırtak/ pırtakş´ı/ pırtık) Biraz, az, bir parça, azıcık.

пăртаккăн (pırtakkın) Azar azar, parça parça.

пăртакшар (pırtakşar) Yavaş yavaş, azar azar.

пăрчăкан (pırçıkan) Sarı kuyruk sallayan (Serçeye benzer uzun kuyruklu bir kuş)

пăртлат- (pırtlat-) 1. Uçuşmak, öteye beriye uçmak. 2. Somurtmak.

пăртманет (pırtmanet) Para çantası.

пăртопой (pırtopoy) Her zaman, hep, kesinlikle, kesin olarak.

пăру (pıru) Buzağı, dana. *чĕчĕ пăрăвĕ (-ушĕ)* Bir yıllık buzağı. *пăру ашĕ*

(*какайĕ*) Dana eti. *пушмак пĕру, пĕр хĕл каçнă пĕру* İki yaşında dana.

пĕрула- (pĕrula-) Buzağılamak.

пĕршĕн- (pĕşĕn-) Kaçmak, sıyrılmak; kaçınmak; sapmak.

пĕс (pĕs) Buhar. *пĕс мухатъ* Buhar çıkıyor. *пĕса мух-* Buharlaşmak. *пĕс хуранĕ* Buhar kazanı.

пĕс- (pĕs-) Bozmak, sakatlamak; yaralamak, ahlakını bozmak; şımartmak, tahrip etmek.

пĕсара (pĕsara) Kakım, as.

пĕсĕк (pĕsĕk) Bozuk, çürük; ahlakı bozuk, kötü, fena.

пĕсĕл- (pĕsĕl) 1. Bozulmak; şımartmak; ahlakı bozulmak, zarar görmek. 2. Delirmek, aklını oynatmak.

пĕсĕрлан- (pĕsĕrlan-) Tütmek.

пĕсĕрлантар- (pĕsĕrlantar-) 1. Tüttürmek, sigara içmek. 2. Azarlamak, paylamak.

пĕскĕнчĕк (pĕskĕnçĕk) Büyüyle bozma.

пĕскĕрт- (pĕskĕrt-) Azarlamak, paylamak.

пĕслан- (pĕslan-) Buharlaşmak.

пĕсланни (pĕslanni) Buharlaşma, buğu.

пĕсташ (pĕstaş) (Büyüyle) Bozma, zedeleme.

пĕçла- (pĕ ş'la-) Boğmak; eziyet etmek, işkence etmek, baskı yapmak.

пĕçлан- (pĕş'lan-) Sağırlaşmak; sesi kesilmek; küllenmek, sönmek; körlenmek, baskı görmek, boğulmak.

пĕт (pĕt) Pud (Yaklaşık 16 kilogramlık ağırlık ölçüsü) *пĕтĕн* Pudla. *пĕтĕн-пĕтĕн* Pud pud.

пĕт-пĕт (pĕt-pĕt) Pıt pıt.

пĕта (pĕta) Çivi. *пĕта çан-* Çivi çakmak, çivilemek. *урана пĕти* Dingil başlığı çivisi.

пĕтала- (pĕtala-) Mıhlamak, çivilemek.

пĕталан- (pĕtalan-) Çivilenmek, muhlanmak.

пĕтă (pĕtĕ) Lapa, mama. *сĕтлĕ пĕтă* Sütlü mama, sütlü lapa. *вур пĕтти* Darı lapası. *хурамул пĕтти* Karabuğday lapası.

пĕтăрмах (pĕtĕrmah) Panik, kuşku; endişe, telaş; alarm. *пĕтăрмах ыйт* Yersiz soru.

пĕтнĕк (pĕtnĕk) Nane.

пĕтрав (pĕtrav) Acele, telaş, panik, dalgalanma, heyecan, panik.

пĕтравлă (pĕtravlĕ) Bulanık, belirsiz; karışık, endişeli, kuşkulu, endişe verici, dolaşık, karışık, çetrefilli.

пĕтран- (pĕtran-) Bulanmak, karışmak, dalgalanmak, heyecanlanmak, endişe etmek, merak etmek.

пĕтранчĕк (pĕtrançĕk) Bulanık; belirsiz, karışık, tutarsız. *пĕтранчĕк калав* Karışık hikaye.

пĕтрат- (pĕtrat-) Engel olmak, engellemek, rahatsız etmek; karıştırmak, bulandırmak.

пĕтратма/ пĕтратни (pĕtratma/ pĕtratni) Ezme, lapa.

пĕтратулла (pĕtratullĕ) Karışık.

пĕтраштар- (pĕtraştar-) Karıştırmak, karmaşıklştırmak, karmak, bulaştırmak, dolaştırmak.

пĕтраштары (pĕtraştaru) Karışıklık, kargaşalık; karmaşa.

пĕтрашу (pĕtraşu) Dalgalanma, çalkantı; heyecan, endişe, telaş.

пĕтти-патти/ пĕт-пат (pĕtti-patti/ pĕt/pat) Pat pat, pıt pıt.

пĕх (pĕh) Atık, pislik, dışkı, gübre.

пĕх- (pĕh-) 1. Bakmak, gözden geçirmek, incelemek, ele almak, gözlemlemek, özetlemek. *пĕхса мух-* Seyretmek; farkına varmamak. *пĕхса хур-* Ortaya çıkarmak, saptamak. *кутĕн пĕх- (калла пĕх)* . Geriye dönmek,

sözünden vazgeçmek -*сиввён нăх*- Soğuk bakmak, donuk bakmak. *çын куçёнчен нăх* İnsan özüyle bakmak. 2. Bakmak (bebek/hasta). *ача нăх*- Çocuk bakmak. *нăхса яр*- İkrâm etmek; ziyafet çekmek. *нăхса ўстеп*- Eğitmek, yetiştirmek. 3. İzlemek; kovalamak; uymak, izlemek, taklit etmek. 4. *ёçсе нăх*-, *çисе нăх*- Denemek, tadına bakmak. *мыса нăх*- Yapmayı denemek.

пăхасси (pîhassi) Bakım, gözetim, nezaret. *пахча пăхасси* Bahçe bakımı.

пăхăн- (pîhîn-) İtaat etmek, boyun eğmek. *пăхăнманлăх*, *никама пăхăнманлăх* Bağımsızlık.

пăхăнни (pîhînni) İtaat, boyun eğme.

пăхăнтар- (pîhîntar-) Tabi kılmak, egemenliği altına almak, boyun eğdirmek; emrine vermek.

пăхăнтарни (pîhîntarni) Boyun eğme, fetih; boyun eğdirme.

пăхăну (pîhînu) Bağımlılık, boyun eğme.

пăхăнуллă (pîhînullî) Bağımlı, ast, emrindeki. *пăхăнуллă союз*, *сыпăнуллă союз* Birleşik bağlaç. *пăхăнуллă хутлă предложени* Girişik cümle. *пăхăнуллă предложени* Yan cümle.

пăхăр (pîhîr) Bakır. *пăхăр укça* Bakır para.

пăхăрла- (pîhîrla) 1. Bakırla kaplamak. 2. Bakır karşılığı.

пăхăрлан- (pîhîrlan-) Bakırlaşmak, bakırla kaplanmak.

пăхăрçă (pîhîr ş'î) Lehimci.

пăхăсăн (pîhîsîn) Görülüyor ki, gerçekten de, görüyorsun ki, demek ki.

пăхни/ пăху (pîhni/ pîhu) Bakım, bakma.

пăхтар- (pîhtar-) Baktırmak, meşgul etmek, kontrol ettirmek, muayene ettirmek.

пăч-тĕтĕм (pîç-tittim) Kap kara, kap karalık.

пăчах (pîçah) Büsbütün, tümünden, hepten; temelli.

пăчă (pîçî) Küflü, havasız, boğucu.

пăч(ă)-пăч(ă) (pîç-î-pîç-î) Benek benek, nokta nokta.

пăчăкă (pîçîkî) Bıçkı, testere.

пăчăлан- (pîçîlan-) Havasız kalmak, nefesi tutulmak, boğulmak.

пăчăлантар- (pîçîlantar-) Küflendirmek, çürütmek, boğucu hale getirmek, sıkıcı hale getirmek.

пăчăр (pîçîr) Çil.

пăчăрăн- (pîçîrîn-) Kenetlenmek; kısılmak; büzülme; daralmak, sıkılmak.

пăчăрта- (pîçîrta-) Sıkmak, biçmek, sıkıştırmak, büzmek.

пăчăртав (pîçîrtav) Pres.

пăчăртан- (pîçîrtan-) Büzülme; sokulmak, kısılmak, kenetlenmek.

пăчăртат- (pîçîrtat-) Cızırdamak; homurdanmak, ısıldamak, parıldamak.

пăчăх- (pîçîh-) 1. Boğulmak, nefesi tutulmak, sıkılmak. 2. Küflü.

пăчăхлан- (pîçîhlan-) Küflenmek.

пăчăхтар- (pîçîhtar-) Küflendirmek.

пăчкă (pîçkî) Testere, bıçkı. *икĕ авăрлă пăчкă* Çift taraflı bıçkı. *пĕчĕк пăчкă* Kol testeresi.

пăчлан- (pîçlan-) Havasız kalmak, boğulmak, nefesi tutulmak.

пăчланнă (pîçlannî) Felaket, batak, berbat.

пăш (pîş) *аш-пăш* Et.

пăшал (pîşal) Tüfek, çifte. *пăшал автанĕ* Horoz. *пăшал кĕнçи* Tüfek namlusu. *пăшал пер*- Tüfekle ateş etmek.

пăшатан (pîşatan) Piz.

пăшăкла- (pîşîkla-) Islatmak, havuzlamak.

пăшăлтат- (pîşîltat-) Fısıldaşmak.

пăшăлти (pîşîlti) Fısıldaşan, sessiz konuşan.

пăшăрхан- (pîşîrhan-) Üzülmek, üzüntü duymak, merak etmek, telaşlanmak, kederlenmek, hüznlenmek.

пăшăрхантар- (pîşîrhantar-) Telaşlandırmak, merakta bırakmak, üzme, hüznlendirmek.

пăшăрханулă (pîşîrhanullî) Telaşlı, üzücü, can sıkıcı.

пăшăх- (pîşîh-) Terlemek, soluk solğa kalmak.

пăши (pîşi) Sığın, Amerika geyiği.

пăшлак (pîşlak) 1. Çiğ, pişmemiş, altı iyi pişmemiş. 2. Zayıf, güçsüz, cılız.

пăшлаклан- (pîşlaklan-) Çiğ olmak, pişmemiş olmak.

пăйăв (pîyav) İp, urgan, sicim, halat.

пăйăнам (pîyanam) Kaynana, kayın valide.

пăйăтам (pîyantam) Kayın baba.

пăйăхам (pîyaham) Kayınbirader.

педагог (pedagog) Pedagog, eğitimci.

педагогика (pedagogika) Pedagoji, eğitim bilimi. *педагогика институтĕ* Pedagoji üniversitesi.

пек/ пекки (pek/ pekki) 1. Benzeyen, benzer, andıran, gibi, aynı. *ман пек çынсем* Benim gibi, bana benzer. *сан пек* Senin gibi. 2. Sanki -miş gibi; güya, gibi. *çиес пек пăхатъ* Yiyecekmiş gibi bakıyor. *вилес пек выртатъ* Ölecek gibi yatıyor.

пекĕ (pekĭ) Çakı.

пекĕлтет- (pekĭltet-) Gevezelik etmek, mırıldanmak (çocuklar hakkında), boş yere konuşmak.

пеликан (pelikan) Pelikan. *кăтра пеликан* Dalmaçyalı pelikanı. *кĕрен пеликан* Beyaz pelikan. *куçлăхлă пеликан* Avustralya pelikanı. *пăвăр пеликан* Kahverengi pelikan.

пелтек (peltek) Peltek, dili tutulmuş.

пенси (pensi) Emekli maaşı. *пенси илет* Emekli maaşı alıyor.

пенсионер (pensioner) Emekli.

пер- (per-) 1. Atmak, fırlatmak, savurmak, dağıtmak, saçmak. *пăшал пер-* Ateş etmek. *персе ўкер-* Vurmak, vurup düşürmek. *персе яр-* Ateş etmek. . Ağzından kaçırmak. 2. *юлхава пер-* Tembelleşmek. *ухмаха пер-* Aptallaşmak. 3. *персе ан-* Düşmek, yıkılmak, inmek;.

первайхи (pîrvayhi) İlk, birinci, birincil, başlangıç.

перекет (pereket) Tasarruf etme, artırma; birikmiş para, bereket.

перекетле- (pereketle-) Korumak, saklamak; ayakta tutmak; tasarruf etmek; artırmak.

перекетлĕ (pereketlĭ) Bol, bereketli, başarılı, kazançlı.

перекетлĕх (pereketlĭh) Bereketlilik, tasarruf.

перекетсĕр (pereketsĭr) Bereketsiz, ağır, yavaş, kazançsız.

перĕн- (perĭn-) Çarpmak, vurulmak, dokunmak, sürünmek, sürtünmek, takılmak, ilişmek.

Перс (Pers) Fars.

Персла (Persla) Farsça, Fars dili.

перчетке (perçetke) Eldiven.

пессимистла (pessimistla) Karamsar.

петици (petitsi) Rica, dilekçe.

пехетлĕ (pehetlĭ) Mutlu, şanslı, talihli.

пехетсĕр (pehetsĭr) Mutsuz, talihsiz, uğursuz, acınacak, feci, zavallı, biçare.

пехил/ пил (pehil/ pil) Hayır duası.

пехилле-/ пилле- (pehille-/ pille) Hayır duası etmek, kutlamak.

печени (peçeni) Bisküvi, hamur işi.

пешне (peşne) Sapı ağaçtan başı demirden yapılmış, buz kırmada kullanılan alet.

пештёр/ пешчёр (peştir-/ peşçir-) Sepet (ekmek vb. ürünleri koymak için).

пёв (piv) Boy, boy pos, endam.

пёве (pive) Gölet, baraj, bent. *пёве манту* Taşkın, ırmağın önünün kesilmesi sonucu oluşan su birikintisi.

пёве- I пёвеле- (pive-/ pivele-) Baraj kurmak, bent kurmak.

пёве- II пёвет- (pive-/ pivet-) Boyamak, güzelleştirmek.

пёвевçе (pive ş'î) Boyacı.

пёвен- I (piven-) Taşmak, dolmak, dolup taşmak.

пёвен- II (piven-) Boyanmak, kirlenmek, bulaşmak.

пёвенё 1. (piveni) Tıkanmış, boğumlanmış. 2. Boyanmış, bulaşık, kirlenmiş.

пёвер (piver) Karaciğer.

пёк- (pik-) Bükmek, eğmek.

пёке шăхранё (pike şıhranı) Çamur kuşu.

пёкё (piki) Yay, kavis. *пёкё ав-* Yay bükmek.

пёкёлтет- (pikiltet-) 1. Çene çalmak, gevezelik etmek. 2. Sallamak. 3. Pohpohlamak.

пёкён (pikin-) Eğilmek, bükülmek.

пёкёрёл- (pikirel-) Eğilmek, bükülmek, öne doğru eğilmek, kamburlaşmak.

пёкёрёлчёк (pikirilçik) Kamburu olan, kambur.

пёкёрёнчёк/ пёкёç (pikirinçik/ pikiç) Kambur, eğik, bükük.

пёкёрёç (pikiriş') Eğri, çarpık, bükük, kıvrılmış.

пёкёрлёк (pikirlük) Eğik olan, eğik, bükük olan.

пёкёрт- (pikirt-) Bükmek, eğmek, kıvrımak.

пёл (pil) Fil.

пёл- (pil) Bilmek, -mesini bilmek, anlamak, bilincinde olmak, bilincine varmak. *пёле тăркак, пёле тăруçан* Açıkça, bilerek.

пёлев (pilev) Mihenk taşı, bileği taşı.

пёлевлё (pilevli) Dayanıklı bileği taşı.

пёленçi пул- (pilenş'i pul-) Biliyormuş gibi yapmak.

пёлёв (piliv) Bilgi, kavrama, bilgi edinme, öğrenme, tanıma. *наука пёлёвсём* Bilimsel bilgi.

пёлёвçе (pilivş'î) Uzman, usta, erbab.

пёлём (pilim) Gözleme.

пёлёмлёх (pilimlih) Gözlemelik un ya da buğday.

пёлёт (pilıt) Bulut. *çумăр пёлёчё* Yağmur bulutu.

пёлётлен- (pilıtlen-) Bulutlanmak.

пёлётлё (pilıtlı) Bulutlu.

пёлётлёх (pilıtlıh) Bulutluluk, kapalılık.

пёлётсёр (pilıtsır) Bulutsuz, açık.

пёлёш (pilış) Tanıdık, akraba.

пёли-пёлми (pili-pilmi) Bilip bilmeden.

пёлмекей (pilmekey) Bilirse bilsin, benim için hava hoş.

пёлменлёх (pilmenlih) Bilgisizlik, cehalet, cahillik.

пёлменни (pilmenni) Bilgisizlikli, acemilik.

пёлмёш пул- (pilmiş pul-) Bilmemezlikten gelmek.

пёлми пул- (pilmi pul-) 1. Hafızasını kaybetmek. 2. Sesini çıkarmamak, bilmemezlikten gelmek.

пёлни (pilni) Beceri, maharet, bilgi.

пёлтер- (pilter-) Bildirmek, haber vermek, duyurmak, ilan etmek.

пёлтерёш (pilterış) Anlam, değer, önem, ifade. *сăмахсен пёлтерёшё* Kelimelerin anlamı. *пёлтерёш*

улийӑнни Anlam değişimi. *пӗлтерӗш синонимӗсем* Eş anlamlılar. *тӗпӗр пӗлтерӗш* Gerçek anlam.

пӗлтерӗш/ пӗлтерни (pilterü/ pilterni) Bildiri, ilan, anons, duyuru, ihbarname, haber.

пӗлтӗр (piltir) Geçen yıl, geçen sene.

пӗлтӗркке (piltirkke) Rüzgârlı, havai, fırlıdak (küçük çocuklar için)

пӗлтӗрхи (piltirhi) Geçen yılki, geçen seneki.

пӗлӗш (pilü) Bilgi, bilme, kavrama, öğrenme, tanıma. *техника пӗлӗвӗ* Teknik bilgi. *чӗлхе пӗлӗвӗ* Dilbilimi.

пӗр (pır) 1. Bir. *пӗр вӑхӑтра* Aynı zamanda, aynı anda, bir zamanlar. *пӗр тӑван* Öz kardeş. *пӗр тӗрлӗ* Aynı, aynı tür. *пӗр нек* Aynı, eşit, düzenli, ritmik. *пӗр йышши* Homojen, bir kökten. *пӗр неккисем* Özdeş. *пӗр тан* Eşit, eş, denk, aynı. *пӗр пул-* Bir olmak, birlikte hareket etmek. *пӗр мар* Aynı değil, eşit değil, farklı, değişik. 2. Hiç, hiçbirşey, tamamıyla, tamamen. *пӗр пӗлми* Hiçbirşey bilmeden, bir şey bilmeyerek. *пӗр-пӗччен* Yapayalnız, bir başına. 3. Yaklaşık olarak, aşağı yukarı, hemen hemen. *çукна пӗр* Hemen hemen hiçbir şey yok, yok gibi.

пӗр- (pır-) Daraltmak, büzmek, yığmak, toplamak.

пӗр-пӗр (pır-pır) 1. Bir, herhangi bir, nasıl olsa, ne yapıp edip, gelişigüzel. *пӗр-пӗр çын* Herhangi birisi, birisi. *пӗр-пӗр çӗрте* Herhangi bir yerde. *пӗр-пӗр кун* Herhangi bir gün. *пӗр-пӗр чух* Bir gün, herhangi bir zaman. *пӗр-пӗр япала* Herhangi bir şey. 2. Her biri, onlardan herbiri. *пӗр-пӗрне* Birbirine. *пӗр-пӗринне* Birbiriyle.

пӗревӗрлӗх (pıryevirlıh) Benzerlik, aynılık.

пӗремӗк (pıremik) Kurabiye.

пӗрене (pırene) Tomruk.

пӗрер (pırer) Birer.

пӗрерӗн/ пӗрерӗн-пӗрерӗн (pırerin/ pırerin-pırerin) Birer birer, teker teker.

пӗрех (pıreh) 1. Aynı, fark etmez, . 2. Sürekli, her zaman. 3. Hemen hemen. 4. Aniden.

пӗрешке (pıreşke) At koşumu.

пӗрешкел (pıreşkel) Benzer, elverişli, uygun, aynı.

пӗрешкелленни (pıreşkellenni) Benzetme, özümleme, asimilasyon, karıştırma.

пӗрешкеллет- (pıreşkellet-) Benzetmek, karıştırmak, özümletmek, asimile etmek.

пӗрешкеллӗ (pıreşkellı) Aynı, eşit, benzer, elverişli, uygun. .

пӗрӗм (pırim) Dürülmüş, kırıksık, kıvrımlı.

пӗрӗн- (pırin-) Daralmak, kıvrılmak, halkalanmak, kat kat olmak, buruşmak.

пӗрӗнчӗк (pırinçik) 1. Kat, kıvrım. 2. Kırıksık, buruşuk, kıvrımlı, katlanmış. *иурӑ сухалӑ, пӗрӗнчӗк тутле ватӑ çын* Ak sakallı, kırıksık yüzlü adam.

пӗрӗх- (pırih-) 1. Saçmak, serpmek. 2. Sıçratmak, sıçramak. 3. Fıskırmak.

пӗрӗш (pıriş) Sapı ağaçtan, başı demirden yapılmış buz kırmada kullanılan alet.

пӗри (pıri) Biri, onlardan biri, birisi. *пӗри-пӗри* Birisi, herhangi birisi.

пӗрке-/ пӗрке- (pırke-/ pırke-) Üstünü kapatmak, örtmek, kapamak, tamamıyla örtmek.

пӗркеле- (pırkele-) Buruşturmak, kırıştırmak, katlamak.

пӗркелен- (pırkelen-) Buruşmak, kırışmak, katlanmak.

пёркеленчĕк (pîrkelençĭk) Buruşukluk, kırıksıklık.

пёркеленчĕклĕ (pîrkelençĭklĭ) Buruşuk, kırıksık, katlı.

пёркен-/ пўркен- (pîrken-/ pūrken-) Üstüne örtmek, kaplanmak, örtünmek, sarınmak, bürünmek.

пёркенчĕк/ пўркенчĕк (pîrkençĭk/ pūrkençĭk) 1. Yatak örtüsü. 2. Duvak.

пёркун (pîrkun) Yakında, geçenlerde, yakın geçmişte. *пёркунах* Çoktan beri. *пёркунтарах* Daha önceden.

пёркунхи (pîrkunhi) Eski, olmuş, gerçekleşmiş.

пёрле (pîrle) Birlikte, elbirliğiyle, ortaklaşa, beraber. *манна пёрле* Benimle birlikte.

пёрлелĕх падежĕ (pîrlelĭh padejĭ) Vasıta halî.

пёрлелĕх хисеп (pîrlelĭh hisep) Teklik, tekil.

пёрлехи (pîrlehi) Genel, ortak, toplam.

пёрлеш- (pîrleş-) Birleşmek, birbirine yakınlaşmak, yaklaşmak.

пёрлештер- (pîrleşter-) Birleştirmek, yakınlaştırmak, yaklaştırmak.

пёрлештернĕ (pîrleşternĭ) Birleşik, birleşmiş. *пёрлештернĕ хуçалăх* Kollektif işletme.

пёрлешў (pîrleşŭ) Birleştirmek, birleşme, birlik, bütünlük, bileşik (kimya).

пёрлешўллĕ (pîrleşŭllĭ) Birleşik, kollektif, birleşmiş.

пёрлĕх/ пёрлĕхлĕх (pîrlĭh/ pîrlelĭh) Birlik, beraberlik, bütünlük.

пёрлĕхлĕ (pîrlĭhlĭ) Genel, ortak, toplam, bir, birleşik. *пёрлĕхлĕ система* Birleşik sistem.

пёрлĕхен (pîrlĭhen) Çilek, ahududu, böğürtlene benzer ekşi meyve (костяника).

пёрмай/ пёрмаях (pîrmay/ pîrmayah) Her zaman, sürekli, aralıksız.

пёрме, пёрмечĕ (pîrme/ pîrmeçĭ) Kat, kırıksık, buruşuk. *пёрмеллĕ, пёрмеклĕ, пёрмечеллĕ* Kırıksık, buruşuk, katlanmış.

пёрне (pîrne) Karoseri, kasa, kutu.

пёрне-пёри (pîrne-pĭri) Birbirine.

пёрпеклен- (pîrpeklen-) Aynılaşmak, benzetmek, aynı seviyeye gelmek, asimile olmak.

пёрпекленни (pîrpeklenni) Benzetme, asimile etme, aynılaştırma. *сăçсем пёрпекленни* Ses benzeşmesi.

пёрпеклет- (pîrpeklet-) Asimile etmek, benzetmek, aynılaştırmak, standartlaştırmak.

пёрпеклĕх (pîrpeklĭh) Benzerlik, aynılık, tekdüzelik, homojenlik.

пёр пек мар (pîr pek mar) Farklı, heterojen, çok türlü, türlü, değişik.

пёр-пёрне (pîr-pĭrne) Birbirine, birbirisine.

пёр-пётĕм (pîr-pĭtĭm) Bütün, biricik, bir.

пёрре/ пёр (pîrre/ pĭr) Bir, birgün, bir keresinde. *пёрре хĕрелсе, тенре шурапса каять* Ya kızarır, ya ağarır.

пёррелĕх (pîrrelĭh) 1 Rublelik resmi devlet bileti.

пёррелĕхе (pîrrelĭhe) Bir kereye, bir defaya, bu defa için. *пёрре лехе каçар* Bir seferliğine affedin.

пёрреллĕ хисеп (pîrrellĭ hisep) Tekil, tekillik.

пёрремĕш (pîrremĭş) Birinci, ilk. *пёрремĕш сăнат* Birinci kişi. *пёрремĕшле сăмахсем* Kök kelime.

пёрремĕшле (pîrremĭşle) Birincil, ilk, taban, ilkel. *пёрремĕшле (тĕл) сăмах* Basit kelime.

пёрремешĕнчен (pîrremĭşĭnçen) Birincisi, ilk olarak.

пёррен-пёррен (pırren-pırren) Birer birer, teker teker.

пёррехинче/ пёрреччен/ пёринче (pırrehinçe/ pırreççen/ pırinçe) Birinde, birgün, bir keresinde, bir defasında.

пёртанлăх (pırtanlîh) Eşitlik, denklik.

пёртен-пёр (pırten-pır) Tek, biricik.

пёртте (pırtte) Hiç, zerrece, tamamen.

пёрхён- (pırhîn-) Sıçramak, atlamak, fırlamak, kaçışmak.

пёрчĕ (pırçĭ) Tohum, hububat, bir şeyin parçası. *пăрча пёрчи* Bezelye. *шăрча пёрчи* Boncuk. *улам пёрчи* Saman. *çûç пёрчи* Saç teli.

пёрчĕллĕ (pırçillĭ) Tohumlu, parçalı. *пёрчĕллĕ тырăсем* Tohumlu tahıllar.

пёршĕн- (pırşĭn-) Kenetlenmek, kısılmak, büzülmek, daralmak.

пĕсехе (pĕsehe) Kursak, guatr.

пĕсĕрлентер- (pĕşirlenter-) 1. Tüttürmek, sigara içmek. 2. Azarlamak, paylamak.

пĕç-пĕç (pĕş'-pĕş') Kediye çağırırken kullanılan seslenme şekli.

пĕçер- (pĕş'er-) 1. Pişirmek, yakmak, haşlamak, kaynatmak. 2. Azarlamak, paylamak.

пĕçерт-/ пĕçерттер- (pĕş'ert-/ pĕş'ertter-) Pişirtmek, yaktırtmak, kaynatmak.

пĕçĕ (pĕş'ĭ) Uyluk, but. *неçе шăмми* Uyluk kemiği.

пĕçмех/ пĕçех (pĕş'meh/ pĕş'eh) Köşe, açı.

пĕт- (pĕt-) Bitmek, sona ermek, sonuçlanmak, iflas etmek, ölmek, can vermek.

пĕтев (pĕtev) 1. Gövde, vücut. 2. Sağlıklı, sağlam.

пĕтевлĕ (pĕtevlĭ) Kalın, şişman, göbekli, tıknaz.

пĕтер- (pĕter-) 1. Tamamlamak, bitirmek, son vermek. 2. Mahvetmek, batırmak, kıymak, kırıp geçirmek.

пĕтерехпе/ пĕтеспе (pĕterehpe/ pĕtespe) Son zamanlarda, sonunda.

пĕтермĕш (pĕtermĭş) Yavru kısarak, tay.

пĕтĕ (pĕti) Gebe, hamile. *пĕтĕ ĕне* Hamile inek. *пĕтĕ кĕçпе* Gebe kısarak. *пĕтĕ сурăх* Gebe koyun. *пĕтĕ сысна* Gebe domuz. *пĕтĕ кушак* Gebe kedi.

пĕтĕлен- (pĕtilen-) Hamile olmak, hamile kalmak.

пĕтĕлле (pĕtille) Hamilelik.

пĕтĕм (pĕtim) Bütün, sağlam, tam, herşey, her.

пĕтĕмлетĕ (pĕtimletĕ) Genelleştirme, genelleme, topluluk. *пĕтĕмлетĕ сăмахĕ* Topluluk ismi.

пĕтĕмĕшле (pĕtimĭşle) Genel, ortak, toplam. *пĕтĕмĕшле йĕркесем* Genel durum.

пĕтĕмĕшне (pĕtimĭşpe) Her beraber, tamamıyla, tamamen, bütünüyle. *пĕтĕмĕшне илсен* Genellikle, genelde, hiç, büsbütün. (*уйрамман илсен* Ayrıca)

пĕтĕмле (pĕtimle) Genellikle, genelde, hiç, büsbütün.

пĕтĕмлет-/ пĕтĕмлетсе кала- (pĕtimlet/ pĕtimletse kala-)Bildirmek, haber vermek, ilan etmek.

пĕтĕмлетни/ пĕтĕмлетсе калани (pĕtimletni/ pĕtimletse kalani) Genelleştirme, genelleme, sonuç, yargı.

пĕтĕмпе(х) (pĕtimpe-h) Büsbütün, tümünden, hepten, temelli, tümüyle.

пĕтĕр- (pĕtir-) Çevirmek, döndürmek, bükmek, sarmak, bükmek, eğirmek.

пĕтĕрĕл- (pĕtirĭl-) Çevrilmek, dönmek, fırıl fırıl dönmek, dolanmak, birbirine sarmak.

пĕтĕç- (pĕtiş'-) Bağlantı kurmak, temas kurmak, bulaşmak, birleşmek.

пётёçленни/ пётёçенни (pitiş'leni/ pitiş'inni) Çiçek döllenmesi.

пётёçни (pitiş'ni) Bağlama, birleştirme, bağlantı yeri, bileşim, birleşik, beraberlik, dayanışma.

пётёçтер- (pitiş'ter-) Birleştirmek, bağlamak, bitiştirmek, sıkıştırmak, bir araya getirmek.

пётёçтерсе калани (pitiş'terse kalani) Genelleştirme, genelleme.

пётёçтерү (pitiş'terü) Bağlama, birleştirme, bağlantı yeri, bileşim.

пётнёк (pitnik) Nane.

пётпёлтёк (pitpiltik) Bildircin sesi.

пёт-пётём (pit-pitim) Büsbütün, tümünden, hepten, temelli, tümüyle, baştan sona.

пётре (pitre) (Un koymak için) Eski deri torba, çuval.

пётү (pitü) Tılsım, muska, nazarlık.

пёчёк/ пёчёккё (pişik/ pişikki) 1. Küçük, az, ufak, hafif. 2. Kısa boylu, bodur. 3. Önemsiz.

пёчёккён (pişikkin) Ağır ağır, yavaş yavaş, yavaşça, gizlice, azar azar, parça parça.

пёчёкле/ пёчёклех (pişikle/ pişikleh) Erken yaşta, küçük yaşta, genç.

пёчёклен-/ пёчёкçёлен- (pişikklen-/ pişikilen-) Eksilmek, azalmak; düşmek, kısılmak, indirgenmek.

пёчёклет-/ пёчёккелет- (pişiklet-/ pişikkelet-) Eksiltmek, azaltmak; kısmak, indirmek, indirgemek.

пёчёклетү (pişikletü), eksiltme, azaltma.
пёчёклетү форми Küçültme biçimi.
пёчёклетү суффиксё Küçültme eki.

пёчёкрен(ех) (pişikren-eh) Çocukluktan, çocukluktan beri.

пёчёкрех (pişikrenpeh) Daha küçük, daha az.

пёчёкçё (pişik ş'i) 1. Küçük, ufak, hafif. 2. Kısa boylu, bodur, minicik.

пёчёкçён-пёчёкçен (pişikş'in-pişikş'in) Azar, azar, parça parça, küçük küçük.

пёччен (piççen) Bir, yalnız, tek başına, aynı, bir tek, ancak, biri, teki *пёччен хуçалăх* Şahsi işletme. *пăм-пёччен, пёр-печчен* Yapayalnız, tek başına, bir başına. *пёччен-пёччен* Birer birer.

пёчченлё (piççenli) Tek, münferit, bireysel, şahsi.

пёчченлёх (piççenli) 1. Yalnızlık. 2. Dar görüşlülük. 3. Kişisel, bireysel, şahsiyet.

пёчченçи (piççenş'i) Yalnız, kimsesiz, bekâr.

пёшкён-/ пёшкёрён- (pişkin-/ pişkirin-) Eğilmek, bükülmek.

пёшкёнтер- (pişkinter-) Eğmek, bükmek.

пёшкёрт- (pişkirt-) Eğdirtmek, bükürtmek.

пианино (piano) Piyano.

пие (piye) Bebek kundağı.

пиеле- (piyele) Kundaklamak.

пиелёх (piyeli) Kundak.

пик (pik) 1. Prens, yakışıklı, güzel erkek. 2. Dağ başı.

пике (pike) Güzel kadın, dilber, küçük hanım.

пикелле (pikelle) Güzel kadın gibi.

пикен-/ пихен- (piken-/ pihen-) Özenmek, gayret etmek, uğraşmak, çalışmak, çabalamak, elde etmeye uğraşmak.

пиклет- (piklet-) Cıvıldamak.

пил I (pil-) Hayır duası.

пил II (pil) 1. Fil. 2. İstek, hedef. 3. Karakter, huy.

пилеш (pileş) Üvez ağacı. *пилеш кайăкё* Ardiç kuşu. *пилеш курăке* Solucan otu.

пилёк I (pilik) Bel. *пилёк ыратни* Bel kırıklığı.
пилёк II (pilik) Beş.
пилёк кунләх (pilik kunlih) Beş günlük.
пилёк кунләх Beş günlük.
пилексуллăх (pilikş'ullih) Beş yaşında, beş yıllık.
пилёкшер (pilikşer) Beşer.
пилле- (pille-) Kutsamak, hayır dua etmek.
пиллештер- (pilleşter-) Teskin etmek, yatıştırmak.
пиллёк/ пилёк (pillik/ pilik) Beş.
пиллёкён (pilikîn) Toplam beş kişi.
пиллёклёх/ пилёк тенкёлёх хут укça (pilliklih/ pillik tenkilih hut ukş'a) Beş rublelik kağıt para.
пиллёмёш (pillikmiş) Beşinci.
пиллэхлэ (pillihli) Kutsal, dualı.
пилсёр (pilsir) Nankör, iyilik bilmez, açgözlü.
пимпа (pimpa) İspinoz, sarıasma kuşu.
пин (pin) Bin.
пингвин (pingvin) Penguen.
Антарктида пингвинё Antartika pengueni. *Галапагос пингвинё* Galapagos pengueni. *император пингвинё* İmparator penguen. *король пингвин* Kral penguen. *киçләхлә пингвин* Gözlüklü penguen. *сар куçлә пингвин* Sarı gözlü penguen. *шур çунатлә пингвин* Ak kanatlı penguen. *ылтăн çуçлэ пингвин* Altın saçlı penguen.
пинён (pinin) Toplam bin.
пинё-пинёне (pinî-pinîpe) Binlerce.
пинмёш (pinmiş) Bininci.
пиншер (pinşer) Biner.
пиншак (pinşak) Ceket.
пионер (pioner) Öncü.
пионерла (pionerla) Öncü gibi.

пир (pir) Keten bezi. *пир вырăнё, пир станё* Dokuma tezgâhı. *пир тёрт-* Keten bezi dokumak. *пир тăла (пиртла)* (Çorap yerine ayağa dolanan) Kumaş parçası. *шăла пир* Çuval bezi. *вăтам пир (налчас пирри* Bir tür keten bezi (Pantolon da dikilebilen) *варнуçчи пирё* En kaliteli keten bezi. *катан пир* Temeli köy örmesi ipe dayalı kumaş. *пир куçё* İlmik, düğüm. *пир кăнтарни* Dokumak için tezgâha germe.
пир-авăр (pir-avır) Keten bezi, pamuklu kumaş. *пир-авăр промышленноçё* Pamuk ve dokuma endüstrisi.
пиранья (piran'ya) Pirana balığı.
пирвай (pirvay) Önce, ilkin, yeni baştan, bir daha.
пирвайхи (pirvayhi) İlk, birinci, birincil, başlangıç.
пирке (pirke) Neden, sebep. *пирке наречийёсем* Sebep belirteçi, sebep zarfı.
пирки (pirki) Ardından, arkasından, gerisinden, yüzünden, dolayı, ötürü, yüzünden. *ман пирки* Benim yüzümden. *тутарла пёлмен пирки* Tatarca bilmediği için. *çавăн пирки* Bunun için, bu sebeple.
пирлэ (pirli) *урлә-пирлэ* Karma karışık, düzensiz.
пиртăла/ пиртла (pirtla/ ppirtla) (Çorap yerine ayağa dolanan) kumaş parçası.
пирте (pirte) Dokuma, kumaş, doku.
пирус (pirus) Sigara.
пирче-/ пирчен- (pirçe-/ pirçen-) (Yara hakkında) Sertleştirmek, kurumak, iyi olmak.
пис- (pis-) Soğumak, vazgeçmek, kaçmak, kaçınmak.
писатель (pisatel') Yazar.

писев (pisev) 1. Allık. 2. Boya, ruj.

писевле-/ писевлен- (pisevle-/ pisevlen-) Pembeleşmek, kızarmak, boyanmak; saçlarını boyamak; allık sürmek.

писевлĕ (pisevli) Allıklı, boyalı, desenli, süslü.

писмен (pismen) El terazisi.

пистер- (pister-) Adetinden, huyundan vazgeçirmek, koparmak, ürkütmek, soğutmak, şevkini azaltmak.

пиç- (piş'-) 1. Ermek, erişmek, olgunlaşmak, pişmek, yetişmek. 2. Pişmek, kızarmak, kavrulmak, haşlanmak. *хĕвелне пиç-* Güneşte ısınmak, güneşte yanmak. *ĕçe пиç-* İşe alışmak, iş becerisi kazanmak. *айинча пиç-* Sıcaktan terlemek, ter basmak. *пиç хĕмла* Kaynatılmış şerbetçi otu.

пиçеймен (piş'eymen) 1. Olmamış, ham, yetişmemiş. 2. . El becerisi kazanmamış, iş becerisi kazanmamış.

пиçен (piş'en) Genel olarak dikenli kaktüse benzer bitkiler. *тал пиçен*, *таллă (танлă) пиçен* Eşek dikenli. *сĕтле пиçен* Devedikenli.

пиçĕ (piş'î) Esnek, dayanıklı, sağlam, kalıcı, sürekli, sert.

пиçĕх- (piş'îh) 1. İşe alışmak, iş becerisi kazanmak, tecrübe kazanmak. 2. Sertleşmek, dayanıklılaşmak. *пиçĕхсе çитмен* Tecrübesiz, yetişmemiş.

пиçĕхнĕ (piş'îhni) Tecrübeli, dayanıklı, çelikleşmiş. *кĕрешиуре пиçĕхнĕ* Mücadeleye dayanıklı.

пиçĕхтер- (piş'îhter-) 1. İşe alıştırmak, alıştırmak. 2. Vücudu güçlendirmek.

пиçиххи/ пиçикки/ пиçси (piş'ihhi/ piş'ikki/ piş'iki) Kayış, bel, kuşak.

пиçмен (piş'men) Olmamış, ham, olgunlaşmamış. *пиçмен тута* Tecrübesiz.

пиçнĕ (pi ş'ni) Pişmiş, olgun, ergin.

пиçнĕ-пиçмен (piş'ni-piş'men) Ham, olmamış.

пиçси (pi ş' ş'î) Kayış, kuşak.

пит I (pit) Yüz, çehre, kılık, dış görünüş. *минтер пичĕ* Yastık kılıfı. *тăйшек пичĕ* Kılıf. *пит енĕ* Dış yüz, cephe. *кĕçсе пит* . Yüzsüz, insafsız. *хĕвел пичĕ* Güneşin alnı.

пит II (pit) Pek, gayet, çok. *пит те лайах*, *питех те лайăх* Gayet iyi, çok iyi.

пите-питĕн (pit-pitĕn) Yüz yüze.

питĕ/ питти (pitĕ/ pittĕ) Yoğun, sık, sağlam, dayanıklı, kalıcı, çetin, sert.

питĕр- (pitĕr-) Kilitlemek, kapamak, hapsedmek, kuşatmak.

питĕрĕн- (pitĕren-) 1. Kilitli olmak, kapanmak. 2. Çevresiyle ilgisini kesmek, kapanmak.

питĕрĕнчĕк (pitĕrinçik) 1. Kilitli, kapatılmış. 2. Yılgın, mağdur.

питĕркĕч (pitĕrkĕç) Sürgü, sürme.

питĕрлен- (pitĕrlen-) 1. Gerilmek. 2. Cimrilik etmek.

питĕрнĕ (pitĕrni) 1. Kilitli, sürgülü, kapalı. 2. İçine kapanık.

пит-куç (pit-kuş') Yüz, çehre, sima, fizyonomi.

питле- (pitle-) 1. Dikiş dikmek, yama yapmak. 2. Teşhir etmek, göstermek, yüzüne vurmak, sitem etmek, ortaya çıkarmak, belli etmek.

питлеш- (pitlesh-) Yüzüne vurmak, sitem etmek, kavga etmek, küfretmek, sövmek.

питлĕ (pitli) Yüzlü. *икĕ питлĕ çăкăр* İki yüzlü ekmek.

питлĕх (pitliĕh) 1. Perde, kaplık, kapak. 2. Arıcıların giydiği özel elbise.

питомник (pitomnik) Fidanlık.

питон (piton) Piton. *кĕске хăреллĕ питон* Kısa kuyruklu piton. *пĕчĕкçĕ питон*

Күçük piton. *король питон* Kral piton.

питсёр (pitsir) Yüzsüz, insafsız, utanmaz.

питçамарти (pit ş'ımarti) Yanak.

питшăлли (pitşilli) Havlu.

пихён- (pihın-) Özenmek, gayret etmek, uğraşmak, çalışmak, çabalamak.

пихта тăрри (pihta tırri) Arı kuşu (Taygada yaşayan kıvı kuş).

пичатнăй (piçatnıy) Sajen (2. 13 metrelik uzunluk ölçü birimi).

пичев (piçev) Koşumu.

пичевле- (piçevle-) Koşumlamak, ata koşumlarını takmak.

пичеври (piçevri) Koşumlu at, koşulmuş at.

пичет (piçet) Mühür, damga, iz, baskı, basım. *пичет нус-* Mühür basmak, mühürlemek. *Пичет куне* Basın günü.

пичетле- (piçetle) Basmak, bastırmak, yayınlamak.

пичетлен- (piçetlen-) Basılmak, yayınlanmak.

пичетлени (piçetleni) Basım.

пичетлĕ (piçetli) Basılmış, baskılı.

пичке (**пичĕке**)(piçke piçike) Fıçı, varil. *пичкуне* Fıcıyla, varille. *пички-пичкуне* Fıçı fıçı. *пичке пăкки* Tıkaç. *пичке тăвакан, юсакан!* Fıçısı.

пичче (piççe) Büyük erkek kardeş, ağabey, dayı, yaşça büyük herhangi bir erkek.

пиччĕн (piççin) Dış yüzü.

план (plan), proje, taslak, niyet, fikir.

планла- (plamla-) Planlamak.

планлани (plamlani) Planlama.

планлă (planlı) Planlı. *планлă хуçалăх* Planlı ekonomi.

планлăх (planlıh) Planlılık.

плансăр (plansir) Plansız.

плансăрлăх (plansirlih) Plansızlık.

плант (plant) Planla belirlenmiş toprak parçası.

плантаци (platantsi) Bahçe, tarla. *табак плантаци* Tütün tarlası.

пластырь (plastır') Plaster.

пластинка (plastinka) Şerit, levha, plaka.

платна (platna) 1. Sağlam, çetin, şiddetli, sert, kalın. 2. Göbekli, sağlıklı.

платник (platnik) Marangoz, dülger, doğramacı.

плашка (plaška) Çanak.

пленум (plenum) Genel toplantı.

плита (plitva) Levha, ocak.

пломба (plomba) Mühür, dolgu.

пломбăллă (plombilli) Mühürlü, dolgulu.

повар (povar) Aşçı.

повестка (povestka) 1. Celp, yazılı çağrı. 2. Gündem.

повесть (povest') Öykü.

повинность (povinnost') Yüküm, görev.

подлежащи (podlejaşı) Özne.

подписчик (podpisçik) Abone.

позици (pozitsi) Durum, konum, pozisyon, duruş; tutum, tavır.

полиграфи (poligrafi) Poligrafi.

полисеми (polisemi) Çok anlamlı.

политика (politika) Politika. *тулти политика* Dış politika. *туртса илес политика* İstila politikası.

политикăлла(-ллă) (politikilla-llı) Siyasal, politik, *политикăллă кĕрешĕ* Politik mücadele.

политикăсăрлăх (politikisirlih) Politikasızlık.

политсехет (politsehet) Siyasi saat.

полици (politsi) Polis.

полк (polk) Alay. *полкĕ-полкĕне* Alay alay.

полковник (polkovik) Albay.

положени (polojeni) Durum, konum.

полоз (poloz) Bir tür zehirli yılan.

полчок (polçok) Fındık faresi.
поляк (polyak) Polonyalı (erkek).
поляр/ полярлă (polyar/ polyarlî) 1. Kutupsal. *поляр тилли* Kutup tilkisi. 2. Polar.
полюс (polyus) Kutup. *кăнтăр полюсĕ* Güney kutbu. *çурçĕр полюсĕ* Kuzey kutbu.
помещик (pomeşçik) Toprak sahibi, emlak sahibi.
помидор (pomidor) Domates.
помощник (pomoşçnik) Yardımcı.
попугай (porugay) Papağan.
порт (port) Liman.
портфель (portfel') Çanta.
порци (portsi) Porsiyon.
последлог (poslelog) Son takı, ilgeç.
посол (posol) Büyükelçi.
посольство (posol'stvo) Büyükelçilik, sefaret, konsolos.
постановлени (postanovleni) Karar, kararname.
посылка (posılka) 1. Gönderme, yollama. 2. Koli, paket.
потребитель (podrebitel') Tüketici. *потребитель обществисен союзĕ* Tüketici Meclisi, Tüketici Topluluğu.
почта (poçta) Bosta, bostane.
пошлина (poşlina) Vergi.
поэма (poéma) Şîr, poema.
поэт (poét) Şair, ozan.
правило (pravilo) Kural, kanun, âdet.
правительство (pravitel'stvo) Hükümet, siyasi idare.
правлени (pravleni) Yönetim, idare. *колхоз правленийĕ* Kolhoz idaresi.
право (pravo) Hukuk, hak, yetki. *суйлав прави* Оу. *закон кăлармалли право* Hukuki hak.
правур (pravur) Çevik, kıvrak, becerikli, hamarat. *правуртарax* Hızlı.

практика (praktika) Pratik, uygulama, staj.
практикант (praktikant) Stajyer.
практикăллă (praktikîllî) 1. Pratik. *практикăллă ыйтусем* Pratik soruları, alıştırmalar. 2. Pratik olarak, uygulamada.
прадук (prauk) Tel.
предлог (predlog) Ön takı.
предложени (predlojeni) Cümle. *пăхăнуллă хутлă предложени* Girişik cümle. *пăхăнуллă предложени* Yan cümle. *предложени членĕсем* Cümle- nin öğeleri. *предложени тытăмĕ* Cümle yapısı. *предложенин грамматика никĕсĕ* Cümle- nin dilbil- gisel temeli. *предложенин уйрăм тăран членĕ* Cümle- nin ayrı öğeleri. *сăлтава пĕлтерекен пăхăнуллă предлоэнисем* Neden bildiren yan cümle. *тĕп предложени* Ana cümle. *тулли мар предложени* Kısaltılmış cümle. *условие пĕлтерекен предложени* Şart, koşul cümlesi. *условие пĕлтерекен пăхăнуллă предложени* Şart, koşul yan cümlesi. *ят предложени* İsim cümlesi.
предприятти (predpriyati) 1. İş yeri, işlet- me, tesis, fabrika. 2. Girişim.
представитель (predstavitel') Temsilci, mümessil, delege, sözcü.
представительство (predstavitel'stvo) Temsilcilik, mümessillik.
председатель (predsedatel') Başkan.
президент (prezident) Başkan, cumhurbaşkanı.
президиум (prezidium) Prezidyum, baş- kanlık divanı.
преми (premi) Ödül, armağan, prim.
премиле- (premile-) Prim vermek, ödül vermek.

прени (preni) Tartışma, münakaşa.

префикс/ приставка (prefiks/ pristavka) Önek.

приз (priz) Ödül. *префикслă сăмахсем* Önekli sözler.

приказ (prikaz) Emir, buyruk.

примитивлă (primitivlî) İlkel.

принцип (printsip) İlke, prensip.

принциплă (printsiplî) İlkelî, prensiplî.

принципсăрлăх (printsipsîrlîh) İlkesizlik, prensipsizlik.

пристань (pristan') İskele, rıhtım.

приход (prihod) Gelir, hâsılat (Kasa üzerine).

причак (priçak) Yemin, ant. *причак çи-, причак нар-* Ant içmek, yemin etmek.

причасти (priçastî) Ortaç. *пулмалли причастн* Gereklilik ortaç. *причатисен пулăвĕ* Ortaçların oluşumu. *пулмалли причастн* Gereklilik ortaç. *тулли причастн* Tam ortaç.

причастиллĕ (priçastillî) Ortaçlı. *причастиллĕ сăмах майлашăвĕ* Ortaçlı söz öbekleri.

программа (programma) Program.

прогресс (progress) İlerleme, gelişme.

прогрессивнăй (progressivnîy) İlerici, ileriye dönük.

прогул (progul) Kaçamak, görev yerinde olmama.

прогульщик (progul'tsik) (İşten, görevden birkaç dakika için) Kaçak.

продукт (produkt) Ürün.

продуктивлă (produktivlî) İşlek, verimli. *продуктивлă суффикс* İşlek ekler.

продукци (produktsi) Ürün, üretim, nesir.

проза (proza) Proza, düzyazı.

прозăллă (prozîllî) Nesir, düzyazı.

произведени (proizvedeni) Yapıt, ürün, eser.

производствăлла (proizvodsvîlla) Üretimsel. *производствăлла хушанусем* Üretim ilişkileri.

производство (proizvodstvo) Üretim, yapım. *производство орудийĕ* Üretim aracı. *производство планĕ* Üretim planı.

проект (proyekt) Proje, taslak, tasarı.

прокурор (prokuror) Savcı.

пролетари (proletari) Proleter.

пролетариат (proletariat) Proleterya.

пролетарилле (proletarille) Proleterce, proleter gibi.

промысла (promisla) Av, avcılık. *промысла артелĕ* Av takımı.

промышленность (promişlennost) Sanayi, endüstri.

пропаганда (propaganda) Propaganda, yayma.

пропагандист (propagandist) Propagandacı.

пропорци (proportsi) Orantı, oran.

пропорциллĕ (proportsillî) Orantılı, oranlı.

пропуск (propusk) Giriş belgesi, giriş kartı, parola.

прорыв (proriv) Yarma, gedik, yarık.

простой (prostoy) Kolay, basit, yalın, sade, düz.

протей (prostey) Mağara semenderi.

протест (protest) Protesto, isyan, itiraz.

протестле- (protestle-) Protesto etmek, isyan etmek.

противогаз (protivogaz) Gaz maskesi.

протокол (protokol) Protokol.

профессор (professor) Profesör.

професси (professi) Meslek, iş.

профессиллĕ (professillî) Mesleki, profesyonel

профсоюз (profsoyuz) Sendika.

процент (protsent) Yüzde, faiz.

процентлă (protsentlĭ) Faizli.
процесс (protsess) Süreç, işleme.
пружина (prujina) Yay.
пружинăллă (prujinĭllĭ) Yaylı.
пружинăллă сĕресем Yaylı tırmık.
пручак/ прачак (pruçak/ praçak) Orman yolu.
психологи (psihologi) Psikoloji.
пу/ пăв/ пар (pu/ pĭv/ par) Buharlaşıma, buğu.
пу- (pu-) Boğmak, basmak, basınç yapmak.
пуй- (pu-) Zengin olmak.
пуйтар- (puytar-) Zenginleştirmek.
пукан (pukan-) İskemle, sandalye, tabure.
пукане/ пукани (pukane/ pukani) Kukla.
пуклак (pulak) Kör, küt, kalın kafalı.
пуклак вĕçлĕ Küt başlı, küt kafalı.
пуклак кĕреллĕ йытă Kesik kuyruklu köpek.
пуклаклан- (puklaklan-) Aptallaşmak.
пуклак кĕтес Geniş aç.
пукра/ пухра (pukra/ puhra) Buğday çiçeği.
пуклаклат- (puklaklat-) Kütletleştirmek.
пукранка (pukranka) Şerit.
пукрас (pukras) İki yaşındaki tay.
пул- (pul-) 1. Olmak, bulunmak, durmak, olmak, yapılmak, başa gelmek, meydana gelmek. *тĕл пул-* Rastlamak, buluşmak, karşılaşmak, görüşmek. 2. Vaat etmek, söz vermek. 3. Ermek, erişmek, olgunlaşmak. *пулĕ, пулĕ те* Muhtemelen, belki. *кирек мĕн пулсан та* Ne pahasına olursa olsun. *манийăн пулсан* Bence, bana göre.
пула (pula) –den, dolayı, ...yüzünden.
сана пула Senin yüzünden.
пулан-килен (pulan-kilen) Herhangi bir şey, her ne ise.
пулас (pulas) 1. Gelecek. 2. Olanaklı, mümkün, muhtemel. *пулас причасти*

Gelecek zaman ortacı. *пулас вăхăт* Gelecek zaman.
пуласлăх (pulaslĭh) Gelecek. *пуласлăх хамăр алăра* Gelecek bizim ellerimizde.
пулать (pulat') 1. Var, görünmek, belirlemek, olacak, oluyor. 2. Demek ki, o zaman, sözde, görünüşte.
пулă (pulĭ) Balık. *пулă вăлчи* Havyar. *пулă çăвĕ* Balık yağı. *пулă çуначĕ* Yüzgeç. *пулă хунни* Pullar. *пулă сухалĕ, пулă сухисем (сулисем)* Solungaç. *яка пулă* Çupra balığı. *пулă шĕрпни, пулă яики* Balık çorbası. *пулла кай-, пулă тымта кай-* Balığa gitmek, balık tutmaya gitmek.
пулăçă (pulĭ ş'ĭ) Balıkçı.
пулăх (pulĭh) 1. Buzlar arasındaki açık su. 2. Verimlilik.
пулăхлă (pulĭhlĭ) İş bilir, verimli, üretken.
пулăхсăр (pulĭhsĭr) 1. Ahlaksız. 2. Faydasız, verimsiz.
пулăш- (pulĭş-) Yardım etmek, yardımcı olmak, iyi gelmek, destek olmak, sağlamak, hizmet etmek.
пулăшу (pulĭşu) Yardım. *пулăшу сăмахĕ* Son takı, ilgeç. *пулăшу глаголĕ* Yardımçı fiil.
пулăшусăр (pulĭşusĭr) 1. Çaresiz. 2. Yardımsız, yardımcısız.
пулемѐт (pulemyot) Makineli tüfek.
пуленке/ вут пуленки (pulenke/ vut pulenki) Odun.
пулĕ/ пуль (pulĭ/ pul') İhtimal, muhtemelen, belki, galiba, herhalde. *эсĕ айна пĕлен пулĕ* Sen herhalde onu tanıyorsun.
пули-пулми (puli-pulmi) Ne o ne bu, ha var ha yok. *пули-пулми çын* Kötü adam, berbat adam.

пулин (pulin) Olmakla beraber, ise de, -e rağmen.

пуллă I пуллăллă (pulli/ pulıllı) Balıklı. *пуллалă кӳлӗ* Balıklı göl.

пуллă II (pulli) Verimli, bereketli. *пуллă тăнра* Bereketli toprak.

пулле (pulle) Ağaştan kaşık, kase vb. yapmak için kullanılan alet.

пулмалла (pulmalla) İhtimal, herhalde, olmalı.

пулмас (pulmas) Ham, gerçekleştirilemez, kalitesiz, değersiz, kötü, faydasız.

пулмасла (pulmasla) Umulmaz şekilde.

пултар- (pultar-) Yarmak, -ebilmek, başarmak, yaratmak, becermek.

пултаруллах (pultarulih) Yaratıcılık, üstün yetenek, yetenek, üretkenlik, verimlilik.

пултарулла (pultarullı) Yetenekli.

пултарушă (pultaruşî) Yetenekli, becerikli, kabiliyetli kişi. *сăмах пултарушисем* Söz ustası.

пултăр (pultîr-) Görümce, kayınbirader.

пултăран/ путран (pultîran/ putran) Tavşancıl otu.

пулттипе (pulttipe) *каç пулттине* Akşam gelişi, akşama doğru.

пулу (pulu) Oluşma, meydana gelme, kurma, kurulma. *сăмахсен пулавӗ* Söz yarımı.

пулхат- (pulhat-) 1. Karıştırmak, kazmak, alt üst etmek. 2. Bulandırmak, dalgalandırmak, heyecanlandırmak.

пуля (pulya) Kurşun, mermi.

пульница (pul'nitsa) Hastane.

пума (puma) Puma.

пумилкке (pumilkke) Anma, hatırlama.

пунеттей (punettey) Tanık, kefil.

пункт (punkt) Nokta, merkez, istasyon.

пуп (pur) Papaz. *пуп таврашӗ* Ruhban sınıfı.

пупле- (puple-) Konuşmak, sohbet etmek.

пуплев (puplev) Konuşma, laf, söyleşi, sohbet. *пуплев пайе* Konuşma bölümü. *пуплев органӗсем, пуплев пайӑсем* Konuşma organları. *пуплев уйрăмлăхӗсем* Konuşma özellikleri. *тӳрӗ мар пуплев* Dolaylı anlatım. *тӳрӗ пуплев* Dolaysız anlatım.

пур I (pur) Var, mevcut. *пуртан* Olduğu için. *хăна пуртан кӗмерӗм сирӗн патăра* Misafir olduğu için size gelemedim.

пур II (pur) Tüm, bütün, hep, her, tamam, baştan başa.

пур III (pur) Çatı.

пура (pura) 1. Çatı. 2. Baltayla kesmek.

пураттар- (purattar-) Baltayla kestirmek.

пурăк/ пуркă (purîk/ purkî) Sepet.

пурăн- (purîn-) 1. Yaşamak, geçinmek. 2. Oturmak, ikamet etmek. *пурăнан ӗмӗрте* Hayatta, ömürde. *пурăна-киле* Zaman geçtikçe, zamanla. *пурăнассишӗн кӗреши* Hayat mücadelesi, yaşam mücadelesi.

пурăнăç (purîni ş') Hayat, ömür.

пурăнмалăх (purînmalih) Yaşamaya yetecek kadar.

пурăнтар- (purîntar-) Yaşatmak, barındırmak.

пурăш (purîş) Porsuk.

пурӗ (purî) Hep, hepsi, herşey, tamamı. *мен пурӗ* Tamamı, hepsi, bütünü. *пурӗ-нӗр* Ne olursa olsun, herşeye rağmen.

пуринчен (purinçen) Her şeyden, hepsinden, tamamından. *пуринчен лайăх* Hepsinden iyi. *пуринчен ытла* Esasen, başlıca, temel olarak. *пуринчен малтан* Her şeyden önce.

пурлак (purlak) Yedekçi, halatla gemi çeken.

пурлă I (purlĭ) Gri.

пурлă II (purlĭ) *пурлă форма* Olumlu şekil, olumlu hal.

пурлă-çуклă (purlĭ- ş'uklĭ) Var yok, dar, kıt. *пурлă-çуклă пурăн-* Kötü yaşamak, fakir yaşamak.

пурлăх (purlĭh) Varlık, var oluş, yaşama, servet, mal, zenginlik.

пурлăхлă (purlĭhlĭ) Varlıklı, hali vakti yerinde, zengin.

пурнăç (purnĭş') Hayat, ömür. *пурнăç тевви* Embriyo, tomurcuk. *пурнăç утаме*, *пурнăç пусăмĕ* Hayatî adım, hayat adımlı. *пурнăча кĕрт-* Hayata sokmak, hayata geçirmek, gerçekleştirmek. *пурнăча кĕртни* Gerçekleştirmek, hayata geçirme.

пурнăçла- (purnĭş'la-) Gerçek-leştirmek, uygulamak, hayata geçirmek.

пурнăçлан- (purnĭş'lan-) Gerçek-leşmek, yerine gelmek, uygulamaya koyulmak, hayata geçirilmek.

пурсăмăр (pursĭmĭr) Hepimiz.

пурсăр Hepiniz.

пурçан İpek, ipekli. *пурçан тутăр* İpek yazma.

пуртă (purtĭ) Balta. *пуртă аври* Balta sapı. *пуртă тăршии* Balta sırtı. *урлă пуртă* Çара. *тăхça пуртă* Kör balta. *пысăк пуртă* Büyük balta.

пуртă сăмса (purtĭ sĭmsa) Martı.

пуртăсăр (purtĭsĭr) Baltasız.

пурте (purte) Hepsî, hep, tamamı, tümü.

пурум (purum) Feribot.

пус (pus) Kapık, para. (1 ruble 100 kapık)

пус- I (pus-) 1. Bir adım atmak, basmak, başlamak, çiğnemek, eskitmek, basmak. *тăла пус-* Çuha dövmek. *пусса лар-* Kuluçkaya yatmak. *ыйхă пусрĕ* Uyku bastırdı. 2. Parmak basmak. *алă пус-* Parmak basmak,

imzalamak. *ничет пус-* Ekleme. 3. Basmak. *ача вунна пусрĕ* Çocuk on yaşına bastı. 4. Batmak, dalmak.

пус- II (pus-) Batırmak, kesmek, sancımak, iğnelemek, öldürmek (koyun, keçi vb.).

пуса (pusa) Kenevir. *пуса чечек* пустоцвет, *пуса кайакĕ* Avrupa ispinozu (kuş).

пусар- (pusar-) 1. Ezmek, zulmetmek, baskı yapmak, bastırmak. 2. Teskin etmek, yatıştırmak, sakinleştirmek, dindirmek.

пусарăм/ пусалăх (pusarĭm/ pusalĭh) Kuluçkaya yatmak.

пусарăн- (pusarĭn-) 1. Oturmak, yerleşmek, dinmek, yetişmek. 2. Ezilmek, baskı altına alınmak, güçten düşmek.

пусарни/ пусару (pusarĭn/ pusaru) 1. Bastırma, ezme, baskı altında tutma, susturma. 2. Bastırma, yatıştırma.

пусаха (pusaha) 1. Üzengi. 2. Kapı eşiği.

пусахла- (pusahla-) İhlal etmek, istila etmek, baskı yapmak. *пусахласа* Zorla.

пусă I (pusĭ) Tahıl tarlası, ekin tarlası, sürümlü tarla. *ыраш пусси* Çavdar tarlası. *хура пусă*, *çĕртме пусси* Nadasa bırakılmış tarla. *пусă ханхи* Bahçe kapısı. *пусă çаврăнăшĕ* Ürün rotasyonu.

пусă II (pusĭ) Kuyu, çeşme. *тунĕ пусă* Derin susuz çukur.

пусăллă (pusĭllĭ) 1. Tarlalı, tarla sahibi. *виçĕ пусăллă уй-хир* Üç parçalı tarla. *нумай пусăллă хир* Çok parçalı tarla. 2. Kuyulu.

пусăлăх/ пуслăх чăх (pusĭlĭh/ puslĭh çĭh) Kuluçka. *пуслăх чĕн* Cıvcıv sürüsü.

пусăм (pusım) 1. Adım, kademe, aşama, basamak. *кашпи пусăмрах* Her adımda. 2. Basınç, baskı.

пусăран- (pusıran-) 1. Oturmak, yerleşmek, dinmek, yetişmek. 2. Ezilmek, baskı altına alınmak, güçten düşmek, ağırbaşlı olmak. *çил пусăранчĕ* Rüzgâr dindi. 2. Basılmak, yayınlanmak.

пусăрăнчăклăн (pusırınçıklın) Sakin, soğukkanlı, ağırbaşlı.

пусăх- (pusıh-) 1. Boğulmak, nefesi tutulmak. 2. Bozulmak, şımarmak, ahlakı bozulmak. *пусăхнă çăнах* Bozuk un, küflü un.

пускăч (puskıç) Üzengi, basamak.

пускил (puskil) Komşu, yakındaki.

пуслăх I (puslıh) Samanı sıkıştırmada kullanılan ip ya da tomrukları birbirine bağlayan demir çengelli ağaç kama.

пуслăх II (puslıh) ... kopeyke, ...kuruşa. *вăтăр пуслăх хут илтĕм* 30 kopeyke/kuruşa kağıt aldım. *çирĕм пуслăх* 20 kuruş değerinde para.

пусма I (pusma) Basamak, kademe, aşama, merdiven.

пусма II (pusma) Basma, patiska.

пусмăр (pusmır) Baskı, boyunduruk, şiddet, zorlama.

пусмăрла- (pusmırла-) 1. Ezmek, baskı altında tutmak, baskı yapmak. 2. Gücendirmek, darıltmak, incitmek.

пусмăрлăх (pusmırlıh) Baskı, boyunduruk, kölelik, esaret.

пусмăрçă (pusmırş'ı) Zorba, baskıcı.

пустав (pustav) Çuha. *пустав сăхман* Çuha kaftan.

пустар- (pustar-) Sıkıştırmak, baskı yaptırmak, bastırmak.

пустуй (pustuy) 1. Boş, önemsiz, hiç. 2. Boşuna, boş yere, yok yere.

пуç (puş') 1. Baş, tepe, yukarı. *пуç купташки* Kafatası. *луç тĕңи* Tere. *пуç шăмми* Kafa tası. *тыра пуçĕ* Başak. *чăлха пуçе* Ayak ucu. *купăста пуçĕ* Lahana başı. *пуç çаврăнни* Baş dönmesi. *пуç патне пыр-* Sarhoş olmak, mest olmak. *пуça лек-* Zehirlenmek. *пуç хур-* Baş koymak. *пуç çи-* Mahvetmek, batırmak, kıymak, kırıp geçirmek. *ыраш пуç кăларать* Çavdar baş veriyor. *çара пуçăн* Açık baş. 2. Başkan, baş, müdür, amir. *кил пуçĕ* Aile reisi. *пуç хула* Başkent. *пуç пĕрне* Baş parmak. 2. Baş, başlangıç, kaynak, köken. *шыв пуçĕ* Irmak kaynağı.

пуç- (pu ş') Batırmak, banmak.

пуç пул- (puş' pul) Baş olmak, egemen olmak, üstün olmak, ağır basmak.

пуçана (pu ş'ana) Bacanak.

пуçар- (puş'ar-) Başlatmak, hareket ettirmek, başlamak. *пуçарса яраканни* Başlatıcı.

пуçарăн- (puş'arın) Başlamak, girişmek, yüz tutmak.

пуçару (puş'aru) Girişim, inisiyatif, başlangıç, çıkış, kaynak.

пуçарулăх (puş'arulıh) Girişim-cilik, inisiyatif sahibi olma.

пуçаруллă (puş'arullı) Girişken, faal.

пуçах (pu ş'ah) Başak.

пуçахлă (pu ş'ahlı) Başaklı.

пуçăн- (puş'ın-) Başlamak, girişmek.

пуçелĕк (puş'elik) Baş ucu, baş altındaki döşek. *урана пуçелĕкĕ* Araba yastığı.

пуçĕпех/ пуçпех (pu ş'ıpeh/ pu ş'peh) Büsbütün, tümünden, hepten, temelli, kesinlikle.

пуçиле/ чуңиле (puş'ile/ çunile) Katil, canı, zalim, alçak, adi, haydut.

пуçла-/ пуçласа яр- (puş'la-/ pu ş'lasa yar-) Başlamak, girişmek.

пуçламăш(ĕ) (pu ş'lamış-ı) 1. Baş, başlangıç, kaynak, köken. 2. Başlangıç(sıfat), ilk. *пуçламăш форма* İlk şekil. *пуçламăш курс* Başlangıç kursu.

пуçлан- (puş'lan-) Başlamak, baş göstermek, ortaya çıkmak, kaynaklanmak.

пуçлă (puş'lı) Başlı. *ултă пуçлă çĕлен* Altı başlı yılan. *пуçлă йĕн* Toplu iğne.

пуçлăх (puş'lıh) Lider, başkan, amir, müdür, yönetici, idareci.

пуçне (puş'ne) Başka, dışında, hariç, -den başka, ...-siz. *мансăр пуçне* Benden başka. *кусемсĕр пуçне* Bunlardan başka.

пуçсăр (puş'sır) Korkusuz, ümitsiz, ümitsizlikten saldıran, cesur, yürekli, gözü pek, cüretkar.

пуçсăрлан- (puş'sırlan-) Çılgınca hareket etmek, korkmadan hareket etmek, cesaretle yapmak.

пуçсăрлăх (puş'sırlıh) Çılgınlık, cesaret, yiğitlik, yüreklilik, atılganlık, küstahlık, yüzüstülük.

пуçсап- (pu ş' ş'ap-) Baş eğmek, selam vermek, selamlamak, selam söylemek.

пуçсăн (puş'ş'ın) *пĕччен пуçсăн пурăнать* Yarayalnız yaşıyor, tek başına yaşıyor.

пуçтар- (puş'tar-) Toplamak, toparlamak, bir araya getirmek, doldurmak, monte etmek, koleksiyon yapmak, derlemek. *пуçтарса хуп* Gizlemek, saklamak.

пуçтарăн- (puş'tarın-) 1. Toplanmak, toplanmak. 2. Hazırlanmak, niyetlenmek, niyet etmek. 3. Karşılaşmak.

пуçтармалли (puş'tarmalli) Hasat, toplanması gerekli, toplanacak.

пуçтару/ пуçтарăм (puş'taru/ pu ş'tarım) 1. Toplama, kaldırma, devşirme, hâsılat, ürün. 2. Düzenlilik, özen.

пуçтарулă (pu ş'tarullı) Düzenli, özenli, titiz, dikkatli, derli toplu.

пуçтарусăр (puş'tarusır) Dikkat-siz, özensiz, pasaklı.

пуçтах (puş'tah) Küstah, yüzüstü, dikkatsiz, cüretkâr, yaramaz, şirret, haylaz.

пуçтахлан- (puş'tahlan-) Küstah-laşmak, haylazlaşmak, yaramazlık etmek, edepsizlik etmek, dikkatsizleşmek, cüretkârlaşmak.

пуç тăнĕ (pu ş' tını) Akıl, sağduyu. *пуç тăнне* çу *хат-* (*ăнсăр пул-*) Aklını kaybetmek.

пуçхĕрлĕ (pu ş'hırlı) Baş aşağı.

пут- (put-) Batmak, gömülmek, boğulmak, dalmak. *уухăша ным-* Düşünceye dalmak.

путавçă (putavş'ı) Olta takımı, balık tutmada kullanılan alet araçlar.

путар- (putar-) 1. Batırmak, boğmak, daldırmak. 2. Yıkma, harap etmek, batırmak.

путăк (putık) 1. Çukur, girinti, batık yer, oyuk. 2. Bataklık.

путăклан- (putıklan-) Girintili çıkıntılı olmak, çukurlaşmak, oyuklaşmak, oyulmak.

путăклă (putıklı) Düzgün olmayan, eğri, eşit olmayan, girintili çıkıntılı, deşik, çukurlu.

путăн- (putın-) Dalmak, batmak, gömülmek, binmek.

путăркăç (putırkış') Balık oltası kurşunu.

путăш (putış) Manta, şamandıra, duba.

путвал (putval) Bodrum, mahzen.

путек (putek) Kuzu. *качака нутекки* Oğlak.

путекле (putekle) Kuzu gibi, kuzuya benzer.

путек-пăран (putek-pıran) Koyun kuzu.

путене (putene) Dişi bildircin.

путех (puteh) İhtimal, belki, muhtemelen.

путишле (putişle) 1. Komik (bir biçimde), gülünç, tuhaf bir biçimde. 2. İlginç, sürükleyici, tuhaf, eğlenceli.

путлан- (putlan-) 1. Saplanmak, saplanıp kalmak, batmak, takılıp kalmak. 2. Boğulmak, bunalmak, tıklıp kalmak. *путланнă çăмарта* Cıvcıvsız yumurta.

путланкă (putlankă) Çukur yer, bataklık yer.

путлăх (putlîh) Bataklık.

путлĕ (putlî) 1. İşe yarar, makul, iş bilir, anlaşılır. 2. Çalışkan, gayretli.

путлĕн (putlîn-) Gereği gibi, adamakıllı, doğru dürüst.

путмар I (putmar) Hapishane yatağı. *путмар сакки* Tahta ve geniş yatak.

путмар II (putmar) Toprak parçası, parsel, arsa, bölüm.

путрет (putret) Üst üste, arka arkaya, sırayla, alışveriş, anlaşma, şart, koşul. *путрет ул- (ул-)* Şartlara göre taahhüt etmek, anlaşmak.

путретчик (putretçik) Müteahhit.

путсĕр (putsîr) Anlayışsız, ipsiz sapsız, güvenilir olmayan, emniyetsiz, kaypak, özensiz.

путхах (puthah) Bataklı, bataklık.

путъ/ путех (put’/ puteh) İhtimal, muhtemelen, herhalde.

пух- (puh-) Toplamak, derlemek, toparlamak, bir araya getirmek, doldurmak, biriktirmek.

пухасси (puhassi) 1. Toplanılacak, derlenecek, biriktirilecek. 2. Toplama, kaldırma.

пухă (puhî) Derleme, toplama, biriktirme.

пухăн- (puhîn) Toplanmak, derlenmek, toplamak, hazırlanmak, niyetlenmek.

пухăнни (puhînni) Birikim, birikme, biriktirme, kalabalık, birikinti.

пухмач (puhmaç) Kumbara.

пухтар- (puhtar-) Toplatmak, derletmek, bir araya getirtmek, biriktirtmek.

пуху (puhu) Derleme, derleme kitap, toplantı, meclis, koleksiyon. *пухăва мух-* Derlemeye çıkmak, toplamaya çıkmak. *çын пухху* İnsan kalabalığı. *кулăшла калавсен пухху* Komik anlatılar kitabı, derlemesi. *чечек пухху* Demet, buket.

пухут (puhut) Malın fazlalığı, fazlalık, artık.

пухутлă (puhutlî) Fazla olan, artık.

пухча (puhça) Çocuk başlığı.

пучах (puçah) Başak. *ypna пучахĕ* Arpa başağı. *пучаха лар-* Başaklanmak, başak vermek.

пучахлă (puçahlî) Başaklı.

пушан- (puşan-) Boşalmak, tenhalaşmak, ıssızlaşmak, serbest kalmak.

пушан (puşan) Güçsüz, zayıf.

пушар (puşar) Yangın, ateş.

пушарнăй (puşarnîy) Yangın, itfaiye.

пушат- (puşat-) Boşaltmak, serbest bırakmak, hafifletmek, indirmek.

пушă I (puşî) 1. Boş, kof, dar kafalı, kuru, özgür, hür, serbest, boş gezen. *пушă хур* Çöl. *пушă вăхăмпа* Boş zamanda. 2. Özgürce, rahat rahat, kolaylıkla, işsiz, güçsüzce. *пушă лар-* Boş boş oturmak, işsiz oturmak.

пушă- II (puşî-) Kamçı. *пушă аври* Kamçı sapı.

пушăлăх (puşîlîh) Boşluk, aylaklık, başıboşluk.

пушăт (puşît-) Ağaç kabuğu. *пушăт кас-* Ağaç kabuğu soymak.

пушкар (puşkar) Masura.

пушкар- (puşkar-) Vakit bulmak, yetiştirmek, yetiştirmek, başarı göstermek, gayret göstermek, üstesinden gelmek.

пушкарт/ пушă карт (puşkart/ puşî kart) Olta mantarı.

Пушкăрт (Puşkîrt) Başkurt. *Пушкăрт Республики* Başkurdistan Cumhuriyeti.

пушмак (puşmak) Ayakkabı, kundura. *пушмак пăру* İki yaşında buzağı.

пушшăн (puşşîn) Boş.

пушшех/ пушшă (puşşeh/ puşşî) 1. Daha çok, daha fazla. 2. Özellikle, bilhassa, hele.

пуян (puyan) Zengin, para babası.

пуянлăх (puyanlîh) Zenginlik, bolluk.

пуянтарах (puyantarah) Daha zengin.

пӳ/ пӳв (pü/ pîv) Boy, boy bos, endam, yükseklik. *пӳве çитнӳ çын* Uzun boylu kişi.

пӳкӳм (pükîm) Yara yeri, dikiş yeri.

пӳк-/ пӳкле- (pük-/ pükle-) Dibinden kesmek, kıvrırmak, bükmek.

пӳкле (pükle) Doğru, dik, doğrudan, açık açık, bayağı, düpedüz.

пӳл- I (pül-) Çevirmek, bölmek, ayırmak, paylaşmak, bölüşmek, önünü kesmek, engel koymak (yol), sözünü kesmek, kesmek, yarıda bırakmak.

пӳл- II пӳр- (pül-/ pür-) Niyet etmek, planlamak, hüküm vermek, yargılamak.

пӳлмен (pülmen) Nasip olmayan, kısmet olmayan.

Пӳлер (Püler) Biler (şehir adı).

пӳлӳм (pülîm) Oda.

пӳлен- (pülen-) Saplanmak, takılıp kalmak, tıkanmak, boğulmak.

пӳллӳ/ пӳвлӳ (püllî/ pîvli) Uzun boylu, yüksek, uzun.

пӳлме (pülme) 1. Bölmek, paylaşma, ayırma. 2. Kutu, sele, buğday sandığı.

пӳр (pür) İrin.

пӳр- (pür-) Atamak, kararlaştırmak, niyet etmek, takdir etmek.

пӳре (püre) Böbrek.

пӳремеч(ӳ) (püremeç-î) Börek. *паранкă пӳремечӳ* Patetesli börek.

пӳрке- (pürke) Üstünü kapatmak, örtmek, kapamak.

пӳркӳн (pürkîn) Sarınmak, örtünmek, kaplanmak, bürünmek.

пӳрлен (pürlen-) Cerahatlanma, irinlenme.

пӳрленни (pürlenni) İrinli, cerahatlı, çapaklı.

пӳрмен (pürmen) Nasip olmamış, kısmet olmayan, alın yazısında olmayan.

пӳрне (pürne) Parmak. *пӳш пӳрне* Başparmak. *шӳвӳр пӳрне* İşaret parmağı. *вӳта пӳрне* Orta parmak. *ятсӳр пӳрне* Yüzük parmağı. *кача пӳрне* Serçe parmağı.

пӳрнеске (pürneske) Dikiş yaparken iğne batmaması için parmağa geçirilen parmaklık.

пӳрнескеллӳ (pürneskelli) Parmaklıklılı. *пӳрнескеллӳ алсиш* Eldiven.

пӳрнесӳр (pürnesîr) Parmaksız.

пӳрнеккей (pürnekkey) Parmak çocuk.

пӳрнӳ (pürnî) Nasip, nasip olan, alın yazısında olan, yazgı, kısmet.

пӳрт (pürt) İzbe, ev. *пӳрт-çурт* Ev bark. *пӳртуççu* Ocaktaki odunun yandığı zaman. *пӳрт тӳну* Tavan arası.

пӳртем (pürtem) Bir avludan diğerine geçen bulaşıcı hastalık.

пӳс (püs) Pamuk bezi, pamuk.

пӳсӳр (püsîr) Fıtık. *пӳсӳрлӳ* Fıtık hastası.

пӳске (püske) Top, yumak.

пўскелле выля- (püskelle vılya-) Topla oynamak, top oynamak.

пўтре (pütре) Un koyulan eski torba, çuval.

пўшкён (püşkîn) Buz paten kemeri, kayak kemeri.

пўштёр (püştîr) Sandalet bağı.

пўштер (püşter) Kadın kıyafetinin göğüs kısmındaki kumaştan yapılmış süslü, motifli parça.

пыйтă (pıytı) Bit, yaprak biti.

пыйтăлан-/ пыйтлан- (pıytılan-/ pıytlan-) Bitlenmek.

пыйтăллă (pıytıllı) Bitli, bitlenmiş.

пыл (pıl) Bal. *караслă пыл* Hücreli bal. *сим пыл* Ballı içecek. *пыл хурчĕ* Arı. *пыл шыве* Bal şurubu. *пыл ларни, сахăрланни, нĕрчĕленни* Bal şekerlendi. *пыл ил, хурт пăх, пыл пăх-* Bal almak. *пыл курăкĕсем* Bal bitkisi.

пылак (pılak) Ballı, bal tadında, şekerli.

пылаклан- (pılaklan-) Bal tadı kazanmak.

пылаклантар- (pılaklantar-) Bal tadı vermek, bal tadı kazandırılmak.

пылаклăх (pılaklıĥ) Tatlılık.

пылла- (pılla-) Ballandırmak, balla sulandırmak, tatlandırmak.

пыллан- (pıllan-) Bal tadı kazanmak.

пыллантар- (pıllantar-) Bal tadı vermek, bal tadı kazandırmak.

пыллă (pıllı) Ballı. *пыллă курăксем* Ballı bitkiler, ballı otlar. *пыллă сăра* Ballı bira.

пыллăх- (pıllıĥ) 1. Temizlemek, ayıklamak. 2. Tarla yapmak için ormandan açılan yer.

пылчăк (pılçık) Çamur, kir, pislik.

пылчăкла- (pılçıkla-) Kirletmek, bulaştırmak, lekelemek.

пылчăклан- (pılçıklan-) Kirlenmek, bulaşmak, lekelenmek.

пылчăкланни (pılçıklanni) Kirlenme, lekelenme.

пылчăклă (pılçıklı) Çamurlu, pis, kirli, pasaklı.

пыр- (pır-) 1. Gitmek, gelmek, varmak. *çулна пырать* Yolda gitmek. *патне пыр-* Yaklaşmak, yanaşmak, sokulmak, yakın olmak, uymak. 2. Sürmek, sürüp gitmek, devam etmek.

пыр (pır) Boğaz, yutak, gırtlak. *тун пыр* Nefes borusu. *харам пыр* Otlakçı, asalak. *пыр мăкăлĕ* Gırtlak çıkıntısı. *йĕне пыр, анат пырĕ* Yemek borusu. *пыра лар-* Boğazına takılmak, boğulmak. *пыр çун-* Susamak, içmek istemek, içesi gelmek.

пыра-киле (pıra-kile) Giderek, gitgide, yavaş yavaş, zamanla.

пыран (pıran) Obur, açgözlü, aç, haris.

пыран-килен (pıran-kilen) Gelen giden.

пыранлан- (pıranlan-) Cimrilik etmek, açgözlülük etmek.

пырасла (pırasla) Uygun, münasip, elverişli, zararsız, oldukça iyi, doyurucu, tatmin edici.

пырать (pırat') Olur, peki, kabul, orta, şöyle böyle, zararsız.

пыр варлисем (pır varlisem) Karın boşluğu.

пырсыххи (pırş'ıhhi) Düğme yerine kullanılan gömlek yakasındaki bağlar.

пыршă/ пырăш (pırşı/ pırış) Bağırsak, hortum. *сукăр пыршă* Körbağırsak.

пыршăль (pırşıl') Boğaz hastalığı, guatr. *пыршăль курăкĕ* Zambak.

пысăк (pısık) 1. Büyük, geniş, kocaman, muazzam, yüksek, uzun boylu. 2. Büyüyük, yaşlı. *пысăк анна* Büyük abla, teyze. *пысăк тичче* Büyük abi, dayı, amca.

пысăк кевенте (pısık kĕvente) Cırcır böceği.

пысăкăш(ĕ) (pısıkış-ĭ) Boyut, boy, ölçü, çap, büyüklük, boy, beden.

пысăккăн (pısikkĭn) Geniş, büyük boyda, iri iri,

пысăкла (pısıkla) Erginlikte, ergin, ergin kişi.

пысăклан- (pısıklan-) Büyümek, genişlemek, uzamak, gelişmek.

пысăклат- (pısıklat-) Büyütmek, genişletmek, geliştirmek, uzatmak.

пытан- (pıtan-) Saklanmak, gizlenmek, ortadan kaybolmak. *пытанмалла выля-* Saklambaç oynamak.

пытар- (pıtar-) Saklamak, gizlemek, kapamak, gömmek. *пытарса усра-* Saklamak, örtmek, yataklık etmek, barındırmak, korumak. *вилĕ пытар-* Ölü gömmek, ölü defnetmek.

пытарăн- (pıtarĭn-) Saklanmak, gizlenmek, ortadan kaybolmak, gömülmek.

пытару/ пытарни (pıtaru/ pıtarĭnĭ) Cenaze töreni. *пытару маршĕ* Cenaze marşı.

Р р

рабочи (raboçi) İşçi.

радио (radio) Radyo.

радиотелеграф (radiotelegraf) Telsiz telgraf.

радиотелефон (radiotelefon) Telsiz telefon.

радиус (radius) Yarıçap.

разведка (razvedka) Arama, keşif, istihbarat servisi.

разведчик (razvedçik) Kaşif, arayan, araştırmacı.

разряд (razryad) Kategori, takım, sınıf.

райисполком (rayispolkom) Bölge icra komitesi.

райком (raykom) Bölge komitesi.

райкомол (raykomol) Bölge komsomol komitesi.

район (rayon) Bölge, semt, alan, saha, ilçe.

районла- (rayonla-) Bölgelere ayırmak, semtlere ayırmak.

рак (rak) 1. Yengeç. 2. *рак чирĕ* Kanser.

ракатка (rakatka) Parmaklık, korkuluk, çit. *кĕпер ракатки* Köprü korkuluğu.

ракета (raketa) Roket, füze.

рама/ рамка (rama/ ramka) Çerçeve, resimlik.

рамăллă (ramıllı) Çerçevesi. *рамăллă вĕлле* Portatif arı kovanı.

рапорт (raport) Rapor.

рапортла- (raportla-) Rapor etmek, bildirmek.

рас (ras) Defa, sefer, kere, bir gün, bir defasında.

расна (rasna) 1. Ayrı, münferit, müstakil, başka, kendine özgü, özel. 2. Ayrı ayrı özellikle, ayrı olarak.

расналăх (rasnalıh) Özellik, belirlilik, alışılmamışlık.

расписка (raspiska) Makbuz, senet.

растрата (rastrata) İsraf etmek, zimmete geçirmek.

расхут (rashut) Harcama, gider, masraf, sarfiyat.

расхутла- (rashutla-) Harcamak, sarf etmek.

расчĕт (rasyot) Hesap, hesaplama, ödeme. *расчĕт кĕнеки* Hesap defteri. *расчĕт нар-* Hesaplamak, tahmin etmek.

ратификациле- (ratifikatsile-) Onaylamak, tasdik etmek.

рат I (rat) Soy, nesil, akraba.

рат II (rat) Memnuniyetle, seve seve, neşeyle.

ратлан- (ratlan-) Sevinmek.

ратлă (ratlı) Asil, soylu, damızlık.

ратне (ratne) Akraba, akrabalık.

ратне пир (ratne pir) Diagonal biçimde dokunan keten bezi.

рахитлă (rahatlı) Raşitik, raşitizm hastası.

рационализатор (ratsionalizator) Rasyonalist, yenilikçi.

рационализаци (ratsionalizatsi) Rasyonalizasyon.

рационализациле- (ratsionalizatsile-) Makul kılmak, düzene koymak.

рационализмла (ratsionalizmla) Akılcı, rasyonalist.

рациональный (ratsionalniy) Rasyonel, akla uygun.

раща (raşça) Korumak, koruluk.

рвач (rvaç) Çıkarıcı, kendine yontucu.

реакци (reaktsi) Tepki, tepkime, reaksiyon. *нĕрлешĕ реакциийĕ* Bileşim tepkimesi. *уйăру реакциийĕ* Ayırışım tepkimesi.

реакцилле (reaktsille) Gerici. *реакцилле теори (система)* Reaksiyon teorisi.

реализм (realim) Realizm, gerçekçilik.

ребус (rebus) Bulmaca.

ревизи (revizi) Denetleme, teftiş.

ревизиле- (revizile) Teftiş etmek, denetlemek.

револьвер (revol'yer) Revolver, tabanca.

революци (revolyutsi) Devrim. *культура революцийӑ* Kültür devrimi.

революцилен- (revolyutsilen-) Devrilmek, devrim yapılmak.

революцилентер- (revolyutsilenter-) Devrim yapmak.

революцилӑх (revolyutsilӑh) Devrimcilik.

революциллӑ (revolyutsilli) Devrimci.

революционер (revolyutsioner) Devrimci.

револючичченхи (revolyutsiččhenhi) Devrim öncesi, devrime kadar.

регистраци (registratsi) Kayıt.

регистрациле- (registratsile-) Kayda geçirmek, tescil etmek, kaydetmek.

регламент (reglament) Düzen, nizam.

регрессивнӑй (regressivnӑy) Regresif, azalan oranlı.

регулярнӑй (regulyarnӑy) Düzenli, ritmik düzgün, kurallı. *регулярнӑй çар* Düzenli ordu.

редактор (redaktor) Yazı işleri müdürü.

редакци (redaktsi) Denetleyip düzeltme, yazı kurulu.

редакциле- (redaktsile-) Yayına hazırla, redakte etmek.

редиска (rediska) Turp.

режим (rejim) Rejim, yönetim.

режиссёр (rejissyor) Rejisör, yönetmen.

резерв (rezerv) Yedek, ihtiyat, stok.

резервлӑ (rezervlӑ) Yedekli, stoklu.

резерври (rezervri) Yedek (sıfat), yedekteki.

резина (rezina) Lastik, kauçuk.

резинка (rezinka) Lastik, silgi.

резолуци (rezolyutsi) Karar.

результатлӑ (rezul'tatlӑ) Neticeli, sonuçlu.

результатсӑр (rezultatsӑr) Sonuçsuz, başarısız.

реклама (reklama) Reklam.

рекомендаци (rekomendatsi) Tavsiye, öneri.

реконструкци (rekonstruktsi) Yeniden düzenleme, restorasyon.

реконструкциле- (rekonstruktsile-) Yeniden düzenlemek, restore etmek.

рельс (rel's) Ray, raylar.

реорганизатор (reorganizator) Yeniden düzenleyici.

реорганизаци (reorganizatsi) Yeniden organize olma.

реорганизациле- (reorganizatsile-) Yeniden örgütlemek, yeniden düzenlemek.

репараци (reparatsi) Onarım, tamir.

репертуар (repertuar) Repertuar.

репетици (repetitsi) Prova.

репетициле-/ репетици ту- (repetitsile-/ repetitsi tu-) Prova etmek, prova yapmak.

рескел (reskel) Pek, gayet, çok, oldukça, haddinden fazla.

рескеллӑ (reskellӑ) Birdenbire, ansızın, hazırlıksız.

республика (respublika) Cumhuriyet.

республиканец (respublikanets) Cumhuriyetçi.

ресторан (restoran) Restoran.

ресурс (resurs) Kaynak.

рет/ ёрет (ret/ ĩret) Sıra, dizi, saf, bölük.

ретлӑ (retlӑ) 1. Sıralı, düzenli. 2. Dürüst, namuslu.

ретнелле пир/ ретнелле тӑртнӑ пир/ ратнелле пир (retnelle pir/ retnelle tĭrtnӑ pĭr/ ratnelle pir) Diagonal bir biçimde dokunan keten bezi.

ретсӑр (retsĭr) Dağınık, karışık, düzensiz, yersiz. 2. Oldukça, haddinden fazla.

реформа (reforma) Reform, ıslahat, yenilik.

реформатор (reformator) Reformcu, ıslahatçı, yenilikçi.

рецензи (retsenzi) Eleştiri yazısı, yorum, tenkit.

рецепт (retsent) Reçete, formül.

решетке (reşetke) Parmaklık, kafes, çit.

римла (rimla) *римла цифрăсем* Romen rakamları.

рис/ рис кёрпи (ris/ ris kîrpi) Pirinç, çeltik.

ритм (ritm) Ritim, ölçü.

риторика (ritorika) Sözbilim, söz sanatı.

рифма (rifma) Kafiye, uyak.

рифмăллă (rifmîlli) Kafiyeli, uyaklı.

роль (rol') Rol.

роман (roman) Roman.

романс (romans) Roman, serüven.

романтизм (romantizm) Romantizm.

ромб (romb) Elmas, eşkenar dörtgen.

рота (rota) Bölük. *çыр рота* Yarım bölük.

рояль (royal) Kuyruklu piyano.

ртуть (rtut') Civa.

руда (ruda) Maden cevheri, filiz.

рудник (rudnik) Maden ocağı.

рункăш (runkîş) Kuşlar.

ручка (ruçka) Tükenmez kalem.

рша (rşa) Başakların içinde meydana gelen siyah toz.

С с

саботаж (sabotaj) Sabotaj.

саботажник (sabotajnik) Sabotajcı.

сав- (sav-) Sevmek, hoşlanmak, okşamak.

сава (sava) Rende, kazıyıcı, sıyrıcı.

савала- (savala-) Yontmak, rendelemek.

савалан- (savalan-) Yontulmak, kazınmak, rendelenmek.

саваланчăк (savalançık) Talaş, yonga.

савăк/ савăклă (savık/ savıklı) Sevinçli, sevindirici, tatlı, hoş, cana yakın, neşeli.

савăклăх (savıklıh) Sevinç, neşe, mutluluk, memnurluk, memnuniyet.

савăксăр (savıksır) 1. Tatminsiz, hoşnutsuz, iç karartıcı, neşesiz, üzüntülü.

савăл (savıl) Kama, takoz. *савăл яр-, савăл çан-* Takoz koymak.

савăлла- (savılla-) 1. Takoz koymak, kama koymak, takozlamak. 2. Sivri, köşeli, çivi şeklinde, çivi gibi. *савăлла çыру* Çivi yazısı.

савăн- (savın-) Sevinmek, bayram etmek, eğlenmek, neşelenmek.

савăнăç (savınış') 1. Sevinç, haz, neşe. 2. Kutlama, hayranlık.

савăнăçлă (savınış'lı) Sevinçli, neşeli, eğlendirici, iç açıcı.

савăнăçсăр (savınış'sır) Neşesiz, iç karartıcı, sevimsiz, neşesiz.

савăнăçуллă (savınış'ullı) Sevinçli, neşeli, eğlendirici, iç açıcı.

савăнăçусăр (savınış'usır) Neşesiz, iç karartıcı, sevimsiz, neşesiz.

савăнтар- (savıntar-) Sevindirmek, eğlendirmek, neşelendirmek, güldürmek.

савăнчăк (savınçık) Neşeli, keyifli, eğlenceli, eğlendirici.

савăт (savıt) 1. Kap kakak. *савăт-сана* Kap kakak. 2. Fabrika.

савăш- (savış-) Sevişmek, sevinmek, eğlenmek. *савăш курки любовный ковш.*

савăшу (savışu) Sevgi, aşk, sevinç.

савăшуллă (savışullı) Şefkatli, şefkat dolu.

савнă (savnı) Sevgili, en beğenilen, şirin, sevimli, en tatlı.

савни (savni) Sevgili, şirin, sevimli, tatlı, beğenilen.

савук (savuk) 1. Kürek. 2. Oluk.

сад (sad) Bahçe. *ача сачё* Çocuk bahçesi.

сазан (sazan) Sazan balığı.

сай (say) Kuru ot taşırken arabanın üzerine örtülen kaplama, kırık, çıkık bir şeyi bağlamada kullanılan.

сайка (sayka) Morina balığı.

сайкка (saykka) Tavşan. *сайкка ёрчетес* ёч Tavşancılık, tavşan yetiştiriciliği

сайра (sayra) 1. Seyrek, nadir, nadide, az bulunur. 2. Seyrek, nadiren. *сайра хутран, сайра нёппе* Bazen, ara sıra, zaman zaman, seyrekçe.

сайрал-/ сайралан- (sayral-/ sayralan-) Seyrelmek, seyrekleşmek.

сайралат-/ сайрат- (sayralat-/ sayrat-) Seyreltmek, seyrekleştirmek.

сайралатни (sayralatni) Seyrekleştirme, seyreltme.

сайхах (sayhah) 1. Sırık. 2. Ot ambarı.

сайхахлăх (sayhahlıh) Sırık yapmaya yarayan küçük kereste.

сак/ сакă (sak/ sakı) Sıra, peyke, bank, tahta yatak. *нутмар сакки, урлă сак* Enine yerleştirilmiş tahta yatak, ranza. *тăрăх сак* Duvar boyunca yerleştirilmiş bank, sıra. *сунтах сакки, сунтсакки* Ocağa yakın bir

yere yerleştirilmiş ve altına kap kacak konulan sıra.

сакай (sakay) Tahta yatak altı.

сакъл/ сакълта (sakıl/ sakılta) Alacalık, alaca karanlık. *сакъл ураллă, сакалталлă лаппа* Dizden altı beyaz olan at.

сакълта (sakılta) Çukur, girinti, gamze.

сакълталлă (sakıltallı) Engebeli, girintili çıkıntılı, dik.

сакър (sakır) Sekiz.

сакър ура (sakır ura) Ahtapot.

сакървуннă (sakırvunnı) Seksen.

сакървуннăмеш (sakırvınnımış) Sekseninci.

сакървуннăн (sakırvunnın) Tamamı seksen.

сакървуннăри (sakırvunnırı) Sekseninci.

сакървуннашă (sakırvunnışı) Sekseni.

сакървуншар (sakırvunşar) Seksener.

сакърçер (sakır şır) Sekiz yüz.

сакърçерен (sakırşırın) Toplam sekiz yüz kişi, tamamı sekiz yüz kişi.

сакърçереш (sakırşırış) Sekiz yüzü.

сакърçермеш (sakırşırımış) Sekizyüzüncü.

сакърçершер (sakırşırşer) Sekiz yüzer.

сакършар/ сакършарăн (sakırşar/ sakırşarın) Sekizer.

саккър/ сакър (sakkır/ sakır) Sekiz.

саккърăн (sakkırın) Tamamı sekiz kişi.

саккърăшă (sakkırışı) Sekizi. *саккърăшă me* Sekizi de.

саккърмеш (sakkırımış) Sekizinci.

саккърти (sakkırtı) Sekiz yaşında, sekiz yıllık.

саклат (saklat) İpotek, rehin.

сакруй (sakruy) Çukur, oyuntu, girinti, çentik.

сала (sala) Rus köyü. *сала вырăс* Rus köyü sakinleri.

салават кёперри (salavat kiperri) Gökkuşağı.

салака (salaka) Çaça balığı.

салакайăк (salakayık) Serçe. *салакайăк тăмани* Kukumav.

салам (salam) 1. Selam, merhaba. 2. Barış, huzur, dirlik, sükunet. *хёрўллă салам* Sıcak selam. *салам кала-* Selam vermek, selamlamak.

саламандра (salamandra) Semender. *Кафказ саламандри* Kafkas semenderi. *улăпла саламандра* Dev semender. *хура саламандра* Kara semender.

саламат (salamat) Kamçı.

саламла- (salamla-) Selam vermek, selamlamak, alkışlamak.

салан- (salan-) Dağılmak, dökülmek, saçılmak, parçalanmak, yıpranmak, yırtılmak.

саланкър (salankır) 1. Dağınık, dalgın, müsrif, savurgan, dikkatsiz. 2. Özensizce, savurgan bir şekilde, dikkatsizce, dalgın dalgın.

саланчăк (salançık) 1. Dağınık, dalgın, dikkatsiz, pasaklı, özensiz. *саланчăк нуç* Şapşal.

салат I (salat) Malt. *салат авăнă* Malt evi.

салат II (salat) Yeşil salata, salata.

салат- (salat-) Dağıtmak, saçmak, serpmek, serpiştirmek, bölüştürmek, savurmak, israf etmek.

салма (salma) Et suyu veya sütte pişirilmiş hamur.

салмалăх/ салмалăх чăнăхă (salmalıh/ salmalih şınıhi) Salma içi hazırlanmış un ya da hamur.

салпърха (sapırha) Halsiz düşmek, bitkin düşmek.

салт- (salt-) Çözmek, açmak. *ура салт* Ayakkabısını çıkarmak. *салтса ил-* Çözmek, bağı çözmek.

салтак (saltak) Asker, er. *салтак ачи* Acemi er. *салтак тюм(м)и* Yabani Papatya.

салтакла (saltakla) Asker gibi, askerce. *салтакла вьля-* Asker gibi oynamak.

салтӑн- (saltın-)Soyunmak, çözülmek, açılmak.

салтӑнтар- (saltıntar-) 1. Soyundurmak, çözdürmek. 2. Çıkarttırmak.

салук (saluk) Söz, taahhüt, rehin, teminat.

салху (salhu) Asık suratlı, somurtkan, hüznü, kasvetli.

салхулан- (salhulan-) Hüznlenmek, kasvetlenmek, suratı asılmak.

салхулат- (salhulat-) Kederlendirmek, hüznlendirmek.

салхулах (salhulah) Kasvetli, hüznü hal.

салхулӑ (salhullı)Somurtkan, asık suratlı, kapanık, can sıkıcı, neşesiz, hüznü, kasvetli. *салхулӑ çанталӑк* Kapalı hava. *салхулӑ сасӑна* Kasvetli sesiyle.

салхулӑн/ салхун (salhullın/ salhun) Hüznle, kasvetle, neşesizce, can sıkıcı bir şekilde, düşmanca.

салют (salyut) Selam.

самай (samay) 1. Oldukça, genişçe, epey, bir hayli, adamakılı. 2. Dürüstçe.

самайлан- (samaylan-) Düzelmek, iyileşmek.

самайранпа (samayranpa) Çoktan beri, uzun süredir.

самайччен (samayççen) Uzun zaman, uzun süre.

самана (samana) Zaman, vakit, sıra, süre, mevsim, çağ, devir.

самант (samant) An, nokta.

самантӑх (samantlıh) Geçici, geçici olarak, zaman zaman.

самарин пырҫи (samarin pırş'ı) Burçak.

самӑй (samay) Aynı, tam, başlı başına, en (sıfat). *самӑй лайӑххи* En iyisi, en güzeli, en uygunu.

самӑр (samır) Yağlı, şişman, semiz, koyu, kalın.

самӑркка (samırkka) Dolu, tam, eksiksiz, tumbul, toplu, dolgun.

самӑрлан-/ самӑрал- (samırlan-/ samırral-) Şişmanlamak, dolgunlaşmak, yağlanmak, dolmak.

самӑрлат-/ самӑрт- (samırlat-/ samırt-) Semirtmek, beslemek, şişmanlatmak.

самокритика (samokritika) Öz eleştiri.

самоопределени (samoopredeleni) Kendi kaderini kendi tayin etme.

сан (san) 1. Yağ, yarı donmuş sonbahar buzu. 2. Tepeli kar.

сан/ санӑн (san/ sanın) *эсӗ* Senin.

санатори (sanatori) Sanatoryum, klinik.

сандали (sandali) 1. Sandal. 2. Yazlık hafif ayakkabı.

санитар (sanitar) Hasta bakıcı.

санкӑлтат- (sankıltat-) Topallamak.

санкӑлтӑк (sankıltık) 1. Çukur, girinti. 2. Gamze.

санӑ (sanlı) Düzgün olmayan, eğri, eşit olmayan.

сансӑр/ сансӑр пуҫне (sansır/ sansır puş'ne) Sensiz.

сантал (santal) Kırmızı bitkisel boya.

сантиметр (santimetr) Santimetre.

саншӑн (sanşın) Senin için.

сап (sap) *сан-сарӑ* Sapsarı. *сан-сарлака* Çok geniş. *сан-самӑр* Şipşişman, çok şişman.

сап- (sap-) 1. Dökmek, serpmek, saçmak, yağdırmak, dökmek, dağıtmak. 2. Dökmek, akıtmak, akmak, boşaltmak. 3. Yumurtlamak (arılar hakkında). *пуӑ вӑлча сапать* Balık yumurtluyor.

сапа/ йёпе-сапа (sapa/ yipe/sapa) Kötü hava, yağmurlu hava.

сапака/ сапак (sapaka/ sapak) 1. Püskül, salkım. 2. Sap, dal, kol.

сапакалан- (sapakalan-) Dallanmak, salıklaşmak, püskül püskül olmak.

сапала- (sapala-) Serpiştirmek, serpmek, saçmak, dağıtmak, dökmek, akıtmak, doldurmak, yığmak.

сапалан- (sapalan-) Dağılmak, saçılmak, serpilmek, parçalanmak.

сапалантар- (sapalantar-) Dağıtmak, saçmak, yaymak, püskürtmek.

сапаланчăк (sapalançık) 1. Dağınık, dalgın, bulanık, belirsiz, sistemsiz. 3. Dağınıklık, düzensizlik, karmaşıklık.

сапан (sapan) Eski saban, ilkel saban.

сапăн- (sapın) Dökülmek, saçılmak, parçalanmak, dağılmak.

сапăнчăк (sapınçık) Gevrek.

сапăр (sapır) *сапăрлă* Yavaş, sessiz, sakın, durgun, kendi halinde, ağır, uslu, kibar, terbiyeli, barışçı, barış sever.

сапăрла- (sapırла-) Teskin etmek, yatıştırmak, sakinleştirmek, dindirmek, barıştırmak, tatmin etmek, memnun etmek.

сапăрлан- (sapırлан-) Sinmek, sessizleşmek, sakinleşmek, yatışmak, sabretmek.

сапкаланчăк (sapkalançık) Artıklar, kalıntılar, kalan.

сапкалаш- (sapkalaş-) Birbirine atmak, fırlatmak, sıçratmak, püskürtmek.

сапла- (sapla-) 1. Yama yapmak, yama dikmek, onarmak, tamir etmek. 2. Telafi etmek, ödemek, parasını vermek, karşılık vermek.

саплăк (saplık) Yama. *саплăк ларт-* Yama yapmak.

саплăклă (saplıklî) Yamalı.

саппан (sappan) Önlük.

саппун (sappun) Önlük. *какăрлă саппун* Önlük.

саптар- (saptar-) 1. Islatmak, sulamak. 2. Ektirmek, döktürmek, serptirmek, dağıtmak, saçtırmak.

сар- (sar-) Sermek, yaymak, döşemek, yaygınlaşmak, genişlemek. *ят сар-* Söylenti yaymak, söylenti çıkarmak.

сарай (saray) Ahır, ambar.

сарал- (saral-) Sararmak. *çулçăсем саралса кайрăç* Yapraklar sarardı.

сарамак (saramak) Sarılık. *сарамак куракă* Çuha çiçeği.

сарамат кăперри (saramat kiperri) Gökkuşağı.

саран (saran) Cimri, hasis, eli sıkı.

сарапла- (sarapla-) Şikâyet etmek, yakınmak, sızlanmak, dert yanmak, memnun olmamak.

саранча (sarança) Çekirge. *вăçсе куçакан саранча* Uçan çekirge. *Марокко саранчи* Fas çekirgesi.

сарат- (sarat-) Sarartmak.

сарă I (sarî) Sarı, kumral. *сарă çын* Sarışın. *сарă чир* Sarılık. *сарă курăк*, *сарă çeçке (чечек)* Papatya. *сарă пăрăç* Hardal. *çăмарта сарри* Yumurta sarısı. *чечек сарри* Çiçek tozu, polen. *сарă хăр* Sarışın, güzel kız, görümce. *сарра кай*, *сарă ўк-* Sarılık hastalığına yakalanmak.

сарă II (sarî) Kemerin arkasına eklenen dörtgen şeklinde eski bir kadın süsü.

сарăл- (sarıl-) Artmak, genişlemek, genleşmek, yayılmak, dökülmek, taşmak. *шыв сарăлать* Irmak taşıyor. *йывăç çулçисем сарăлаççă* Ağaç yaprakları dökülüyor.

сарăлăх (sarılîh) Sarılık.

сарăм (sarım) Harman üstündeki demetlerin döşemesi.

сарăмсăр (sarımsır) Derhal, hemen, aniden, istemeyerek, birdenbire. *сарăмсăр вилĕм* Ani ölüm.

сарăн- (sarın-) Yayılmış olmak.

сарăп (sarıp) Zarar, eksik, yokluk.

сарăпла- (sarıpla-) Zarar vermek. *сарăпламалла мар-ха* Zararlı değil. *сарăпламась* Kabul edilebilir, oldukça. *сарăпламĕччĕ* Kötü olmazdı.

сарăплан- (sarıplan-) Gücenmek, darılmak, incinmek, şikâyet etmek, yakınmak, sızlanmak, dert yanmak.

сарăтут (sarıtut) Çil.

сарăх- (sarıh-) Benzi atmak, sararmak (yüz), soluklaşmak, sönükleşmek.

сарган (sargan) Turna balığı, zargana.

сардина (sardina) Sardalya.

саркайăк (sarkayık) Sarı asma kuşu.

саркалан- (sarkalan-) 1. Genişlemek, yayılmak. 2. Kurumlanmak, övünmek. 3. Diken diken olmak. *саркаланса ларнă* Yayılarak oturdu.

саркаланчăк (sarkalançık) Kendini beğenmiş, kendini öven.

сарлака (sarlaka) Geniş, enli, bol, yaygın. *сарлака сак* Geniş sandalye. *сарлака тĕплĕ* Dibi dümdüz.

сарлакалат- (sarlakalat-) Genişletmek, yaumak.

сарлакăш (sarlakış) Genişlik, en.

сарлашка (sarlaşka) Şişman, kalın.

сарлăх (sarlıh) *хырăмсарлăх* Kolon, eğer kolonu.

сарма (sarma) Masa örtüsü.

сарни (sarni) Yayma, serme, yayılma, serilme, genişleme.

сарпуç (sarpuş) Çuha çiçeği, düğün çiçeği (Çok yıllık otsu, rozet yapraklı, beyaz sarı, pembe veya mor renkli çiçekli bitkiler).

сарçу (sar ş'u) Eriyik yağ.

сархай- (sarhay-) Sararmak.

сарыç (sarıç) Gri şahin.

сасартăк Birdenbire, ansızın, birden.

сасă/ сас (sası/ sas) Ses, oy, bağırıtı, bağırış, nara, yaygara, çığlık, düdük, klakson. *сасă артикуляцийĕ* Ses boğumlanması. *сасă евĕрлевĕ* Yansıma. *сасăсен килĕшĕвĕ* Ünlü uyumu. *сăмсана калакан хунă сасĕсем* Geniz ünsüzleri. *уçă сасăсем* Ünlüler. *уçă сасăсен килĕшĕвĕ* Ünlü uyumu.

сасăла-/ сасла- (sasıla-/ sasla-) Oy vermek, oylamak.

сасăлан-/ саслан- (sasılan-/ saslan-) Adaylığını koymak.

сасăлани/ саслани (sasılani/ saslani) Oylama.

сасăсăр/ сассăр (sasısır/ sassır) Sessiz, gürültüsüz.

сасă-чĕвĕ/ сас-чĕв (sası-çivĕ/ sas-çiv) Kuş sesi, kuş cıvıltısı.

саслă (saslı) Sesli, gürültülü. *мăн саслă, хулăн саслă* Alçak sesli, basık sesli. *çемçe саслă* Yumuşak sesli.

саспалли (saspalli) Harf.

сассăрлан- (sassırlan-) Sessizleşmek, sesi kaybetmek.

саступ (sastup) Kürek. *саступ курĕк* Kuşkuş otu.

сас-хура (sas-hura) Ses seda, haber, söylenti, rivayet.

сатака (sataka) Sadaka.

сатин (satin) Saten.

сатира (satira) Yergi, hiciv, taşlama.

сатур (satur) Cesur, yiğit, yılmaz, mert, yürekli, gözü pek.

сатурлан- (saturlan-) Cesaretlenmek, yiğitleşmek, mertleşmek, kabadayılık yapmak.

сахă (saha) Beş yaşa kadarki taylarda bir hastalık türü.

сахал (sahal) 1. Küçük, az, az sayıda, sayıca az, küçük, hafif, önemsiz. *сахал çар* Küçük ordu, müfreze. *сахал йьшилă* Az sayıda. 2. Az, yetersiz, yetmez.

сахаллан- (sahallan-) Eksilmek, azalmak, kısılmak, indirgenmek.

сахаллат- (sahallat-) Eksiltmek, azaltmak, kısmak, indirgemek.

сахаллăн (sahallîn) Az sayıda, biraz.

сахаллăннисем (sahallînnisem) Azınlık, küçük parça.

сахаллăшĕ (sahallîşĭ) Az sayıdaki, birazı. *кайăксенчен нумайашĕ ашă вырăна вĕссе каяççĕ, сахаллăшĕ кăна кунта юлаççĕ* Kuşlardan çoğu sıcak memleketlere uçuyorlar birazı burada kalıyor.

сахалрахăшĕ/ сахалрах пайĕ (sahalpahaşĭ/ sahalrah payĭ) Azınlık, küçük parça.

сахалтан та (sahaltan ta) En azından, hiç olmazsa.

сахалшар (sahalşar) Azar azar, yavaş yavaş.

сахат (sahat) Saat. .

сахăр (sahĭr) Küp şeker.

сахăрла-/ сахăрлат- (sahĭrla-/ sahĭrlat-) Şekerlemek, tatlandırmak.

сахăрлан- (sahĭrlan-) Şekerlenmek (bal hakkında).

сахăрлă (sahĭrlĭ) Şekerli.

сая (saya) Boşuna, boş yere, yok yere, boşuna. *сăмаха сая ан яр* Boşu boşuna konuşma. *сая кай-* Boşa gitmek.

сăв (sĭv) 1. Saymak, sanmak, bilmek 2. Sağmak.

сăвай/ свай (sĭvĭy/ svay) Kazık. *сăвай тукмакĕ* Direk çakmada kullanılan kazık.

сăвă (sĭvĭ) Şiir, dörtlük.

сăвăла- (sĭvĭla-) Şirleştirmek, şire dönüştürmek. *савăласа çырнă поэма* Şir şeklinde poema.

сăвăллă (sĭvĭllĭ) Şir, şir şeklinde.

сăвăм (sĭvĭm) İplikteki ip sayısı.

сăвăр (sĭvĭr) Dağ sıçanı.

сăвăр- (sĭvĭr-) Esmek, dalgalanmak, çalkalamak üflemek.

сăвăс/ сăс/ сусă (sĭvĭs/ sĭs/ susĭ) Kene, sakırğa.

сăвăслан (sĭvĭsĭlan) Eşek arısı. (Eşek arısının en büyük türü)

сăвăçă (sĭvĭ ş ĭ) Şair.

сăйла- (sĭyla-) İkrâm etmek, ziyafet çekmek.

сăйлан- (sĭylan-) Ağırlanmak.

сăкă Nişan, işaret, alamet. *сăкă сăк-* Evi sökerken ağaçları işaretlemek.

сăкăлтăк (sĭkĭltĭk) Sıkıntı, kıtlık, eksiklik, kusur, noksan.

сăкман (sĭkman) Kaftan.

сăлай (sĭlay) Hile, oyun, kurnazlık, maharet, ustalık, beceriklilik.

сăлăп (sĭlĭp) Sürgü.

сăлпăран (sĭlpĭran) Islak, yaş, rutubetli, nemli, çiğ. 2. Tipi.

сăлтав (sĭltav) Neden, sebep, bahane. *сăлтав-тĕллев надежĕ* Neden-amaç halî. *сăлтава пĕлетерекен пăхăнуллă предложенисем* Neden bildiren yan cümle.

сăлтавсăр (sĭltavsĭr) Sebepsiz, nedensiz, boş yere.

сăмавар (sĭmavar) Semaver.

сăмала (sĭmala) Reçine, katran.

сăмалала- (sĭmalala) Katranlamak, ziftlemek.

сăмах (sĭmah) 1. Söz, kelime, sözcük, konuşma, dil. *сăмах формисем* Kelime biçimleri. *сăмах майлашăвĕ* Söz öbeği. *сăмах нулăвĕ* Türetme, kelime

türetme. *сăмах улийнăвĕ* Kelime değişimi. *сăмах йышĕ* Söz varlığı. *сăмахăн морфема тытăмĕ* Kelimenin ek yarı. *сăмахăн суффикс элеменчĕсем* Kelimenin ekleri. *сăмахран сăмах куçарсан* Kelimesi kelimesine. *сăмахсен архаизма тухни* Eskimiş kelime, arkaik kelime. 2. Söylenti, rivayet, dedikodu. *сăмах вакла-* Sohbet etmek. *сăмах нар-* Söz vermek. *сăмах пани* Vaat, söz. *сăмах вылят-*, *сăмах çĕрет-* Dedikodu yapmak, çekiştirmek, gammazlamak. *сăмаха çантар-* Lafazanlık etmek. *сăмах арманĕ* Geveze, lafazan. *сăмах тапрат*, *сăмах хускат-* Konuşmak, laf açmak, dile gelmek. *сăмах тавăр* Cevap vermek, karşılık vermek, yanıtlamak. *сăмах тухни* Söylenti, rivayet, dedikodu. *сăмах хуш-* Söze karışmak, söze girmek. *сăмахран каласан* Laf açılmışken, söz açılmışken. *сăмах тат-* Sözleşmek. *ваттисен сăмахĕсем* Atasözü.

сăмахăн (sımahın) Sözlü olarak, ağızdan.

сăмахла- (sımahla) Konuşmak, söz etmek, bahsetmek, görüşmek, söylemek, demek, dile getirmek, ifade etmek.

сăмахлаттар- (sımahlattar-) Konuşturmak.

сăмахлă (sımahlı) Kavgalı, tartışmalı.

сăмахлăх (sımahlıh) Sözlük. *халăх сăмахлăхĕ* Sözlü halk yaratıcılığı.

сăмахран (sımahran) Mesela.

сăмахсăр (sımahsır) Sözsüz, sitem etmeden, kınamadan.

сăмса (sımsa) Burun, gaga. *кайăк сăмси* Gaga. *сăмса хăвалĕ* Burun deliği. *сăмса шăтăкĕ* Burun deliği. *лапчăк сăмса* Yassı burun. *каçăр сăмса* Kalkık burun. *сăмса витер калаç-*,

сăмсапа калаç- Burundan konuşmak. *çăkăр сăмси* Ekmek kabuğu.

сăмсалан- (sımsalan-) Çimlenmek, filizlenmek.

сăмсалăх (sımsalıh) Burunluk, torba.

сăмсах (sımsah) Burun. (coğrafya)

сăн (sın) 1. Yüz, çehre, kişilik, kişi, şahıs. 2. Suret, imaj, imge, hayal, tip, tarz, görünüş, portre. 3. Fotoğraf. *сăн ўкер-* Fotoğraf çekmek. *сăнтан ўкнĕ-* Zayıflamak, beti benzi atmak, solmak.

сăна- (sına-) 1. Denemek, sınamak, görüp geçirmek, tatmak. 2. Araştırmak, incelemek, gözlemlemek.

сăнав (sınav) Deneme, deney, girişim, tecrübe.

сăнавла- (sınavla-)Tecrübe etmek, denemek, gözlemlemek.

сăнавлă (sınavlı) Tecrübeli, deneyimli, denenmiş.

сăнавçă (sınav şî) Gözlemci, gözcü, araştırmacı.

сăнамалла (sınamalla) 1. Deneme amacıyla, denemek için. 2. Gerekli, lazım.

сăнар (sınar) Yüz, çehre, sima, surat, şekil, görünüş, tip.

сăнарлă (sınarlı) Benzer, benzeyen, andıran. *ашиĕ сăнарлă* Babasına benzer.

сăнарлăх (sınarlıh) Görüntü.

сăнă (sını) 1. İğne. *хурт сăнни* Arı iğnesi. 2. Mızrak, cirit.

сăнк-/ санкăр- (sınk-/ sankır-) Yansıtmak. *сăнкса (сĕнксе) çĕрет* Düşünceli yürüyor.

сăнла- (sınla-) Yansıtmak, betimlemek, canlandırmak. *сăнласа* Temsili olarak, sembolik olarak. *сăнласа нар-* Tasvir etmek, betimlemek, canlandırmak, göstermek.

сӑнлӑ (sınlı) ... yüz hatlarına sahip, ... şeklinde. *манна нӑр сӑнлӑ* Benimle aynı yüz hatlarına sahip. *хумре сӑнлӑ* Güzel yüzlü.

сӑнлӑх (sınlıh) Tasvir, betim, görüntü, yansıma, yansıtma.

сӑн-сӑпат (sın-sıpat) Surat, yüz, yüz hatları.

сӑнсӑр (sınsır) 1. Çirkin, çelimsiz, cılız, biçimsiz. 2. Yüzsüz, insafsız, küstah, haddini bilmez.

сӑнсӑрлан- (sınsırlan-) 1. Rengini bozmak, rengini kaybetmek. 2. Küstahlaşmak, kötüleşmek, çirkinleşmek.

сӑнсӑрлат- (sınsırlat-) Rengini gidermek, soldurmak, çirkinleştirmek.

сӑнчас (sınças) Sıvacı kuşu.

сӑнчӑр (sınçır) Zincir. *сӑнчӑрта-* Zincirli. *сӑнчӑрти йытӑ* Zincirle bağlı köpek.

сӑнчӑрла- (sınçırла-) Zincirlemek, zincir vurmak.

сӑпайлӑ (sıpaylı) 1. Alçak gönüllü, mütevazı, basit, sade. 2. Ölçülü, terbiyeli, düzenli, özenli, titiz.

сӑпайлӑх (sıpaylıh) Sadelik, alçak gönüllülük, nezaket, naziklik, kibarlık.

сӑпат (sıpat) Yüz, çehre, kişilik, sima, suret, şahıs. *сӑпат форми, сӑпат местоменийӑ, сӑпатлӑ местоимени* Kişi zamiri.

сӑн-сӑпат(sın-sıpat) 1. Yüz, çehre, kişilik, şahıs. 2. Suret, imaj, imge, tip, tarz, görünüş.

сӑпатла- (sıpatла-) Çekmek, çekimlemek (gamer)

сӑпатлани (sıpatlani) Çekim, çekimleme.

сӑпатланни (sıpatlanni) Çekimlilik.

сӑпатлану (sıpatlanu) Çekimlenme.

сӑпатлӑ (sıpatlı) Kişilikli, yüzlü, kişisel, şahsi. *сӑпатлӑ местоименисем* Şahıs

zamirleri. *сӑпатлӑ предложени* Kişili cümle.

сӑпатсӑр I (sıpatsır) Kararsız, döneke, tereddütlü, iradesiz.

сӑпатсӑр II (sıpatsır) Kişisiz. *сӑнатсӑр формӑ* Kişisiz biçim. *сӑнатсӑр глагол* Kişisiz fiil.

сӑпӑ I (sıpı) 1. Yapmacıklı, nazlı, titiz, zor beğenir. 2. Alçak gönüllü, mütevazı, basit, sade.

сӑпӑ II (sıpı) Kuş tuzağı.

сӑпӑн (sıpın) Kumaş kadın kaftanı.

сӑпӑрлан (sıpırlan) Tipi, kar fırtınası.

сӑпӑрчӑк (sıpırçık) 1. Kaypak, kaygan. 2. Geveze, lafazan, boşboğaz.

сӑпӑрчӑклан- (sıpırçıklan-) Bozulmak, sönmek, kokmak, bozulmak, çürümek, kokuşmak.

сӑпӑрчӑклӑ (sıpırçıklı) Kokmuş, kokuşuk, çürük, çürümüş. *сӑпӑрчӑклӑ çамарта* Çürük yumurta.

сӑпка (sıпка) Salıncak, beşik.

сӑпрай (sıpray) Koşum.

сӑпрам (sıpram) 1. Nemli, rutubetli. *сӑпрам юр* Sulu kar. 2. Çise, çiseleme.

сӑпса (sıpsa) Eşek arısı. *сӑпса сӑхрӑ* Arı soktu.

сӑптӑр- (sıptır-) 1. Herhangi bir şeyin üzerinden elle geçmek, düzeltmek, katlanmış bir şeyi açmak. 2. Kuşkirazı vb. yiyecekleri dallarından sıyırmak. 3. Çarpmak, vurmak.

сӑр I сӑрӑ (sır/ siri) Boya.

сӑр II (sır) 1. Biçim, model. 2. Âdet, alışkanlık. *сӑр илчӑ* Alıştı, alışkanlık yaptı.

сӑр- (sır-) Kaplamak.

сӑра (sıra) Bira. *сӑра ты* Bira yapmak.

сӑран (sıran) Deri, kösele, meşin. *сӑран заводчӑ* Deri işleme fabrikası. *сӑран атӑ* Deri çizme.

сăрă I (sîrî) Erkek arı.

сăрă II (sîrî) Gri, boz, pigment.

сăрăлтат- (sîriltat-) 1. Hafifçe üşüme hissetmek. *темескер çан-çурăм сăрăлтататъ* İçim karıncalanıyor.

сăрăн (sîrîn) 1. Giyinmek, giymek (ayakkabı). 2. Her yanına yapışmak, her yanına yapıştırmak, her yanını çevirmek, kuşatmak.

сăрăх- (sîrîh-) Sızmak, akmak, ıslanmak, kokusu sinmek.

сăрăхтар- (sîrîhtar-) Filtreden geçirmek, süzgeçten geçirmek, süzmek.

сăрла- I (sîrla-) Boyamak, güzelleştirmek, cilalamak, parlatmak.

сăрла- II (sîrla-) Vızıldamak, vınlamak, zırlamak.

сăрлан- (sîrlan-) Boya tutmak, saçlarını boyamak, boyanmak.

сăрланнă (sîrlannî) Boyanmış, boyalı.

сăрлат- (sîrlat-) Boyatmak, güzelleştirmek, cilalattırmak.

сăрлат- Ğ (sîrlat-) Vızıldatmak, vınlattırmak, sızlatmak.

сăрнай (sîrnay) Zurna.

сăрнайçă (sîrnay ş'î) Zurnacı.

сăрпалан- (sîrpalan-) Acele etmek.

сăрт (sîrt) Tepe, sırt.

сăрталла (sîrtalla) Tepeye doğru.

сăртар- (sîrtar-) *кёрёк сăртар-* Kürkü çuhayla kaplamak.

сăртлă (sîrtlî) Tepelik, yüksek, tümsekli. *сăртлă вырăн* Tepelik yer.

сăртлăх (sîrtlîh) Tepelik, tümsekli yer.

сăртри (sîrttri) Tepede, tümsekte, yüksekte.

сăрхăн- (sîrhîn-) 1. Sızmak, akmak. 2. Kurumak, nemden kurtulmak.

сăрхăнтар- Süzmek, süzgeçten geçirmek, filtreden geçirmek.

сăса (sîsa) Mekik (dokuma hakkında).

сăсан (sîsan) Kayın tavuğu.

сăсар/ сăсăр (sîsar/ sîsîr) Sansar. *хура сăсар* Samur.

сăсă (sîsî) 1. Kemik iliği. 2. Odunun gevşek bölümü.

сăсăл I (sîsîl) Kepek. (buğday)

сăсăл II (sîsîl) Kemik iliği.

сăсăллă (sîsîllî) İlikli.

сăсăрлантар- (sîsîrlantar-) Azarlamak, paylamak, küfretmek, sövmek.

сăскă (sîskî) Trol ağı.

сăсла-(sîsla-) Sızlamak, sızlanmak (Kemikler hakkında).

сăтăр- (sîtir-) 1. Ovmak, ovalamak, keselemek. 2. Kurulamak, silmek, tozunu almak.

сăтăр (sîtir) Zarar, kötülük, güceniklik, kırgınlık, dargınlık. *сăтар my-* Zarar vermek, üzme, kırmak, soymak, yağmalamak, talan etmek. *сăтăр туни* Baltalama, sabotaj.

сăтăрăм/ сăтăрккă (sîtirîm/ sîtirikka) 1. Süre, vakit, zaman, 2. Değiştirme, değişme, değişiklik, vardiya, kabul, alma, ağırlama, karşılama. 3. Defa, sefer, kere. *кану çуртёнче укё сăтăрăм (сăтăрккă) пурăнтăм* Dinlenme tesisinde iki defa dinlendim.

сăтăрăн- (sîtirîn) Ovalanmak, sürtünmek, sürtüşmek.

сăтăрла/ сăтăрлă (sîtirila/ sîtirilî) Zararlı. *сăтăрла ёçсем* Zararlı işler.

сăтăрçă (sîtirş'î) Asalak, zararlı böcek.

сăх- (sîh-) 1. Sokmak, dalamak, batırmak, kesmek, sancımak, iğnelemek, yaralamak, incitmek. *хурт сăхрё* Arı soktu. 2. Emmek, soğurmak. *шыв сăхмалли канав* Drenaj.

сăхă I (sîhî) Kurnaz, sırnaşık, yılışık, açgözlü, hasis, cimri. *сăхă çул* Kış yolu.

сăхă II (sîhî) Nişan, işaret, alamet.

сăхăлан- (sîhîlan-) Cimrilik etmek, açgözlülük etmek, hasislik etmek.
сăхăм (sîhîm) 1. Öldürülecek hayvan. 2. Obur, pisboğaz.
сăхăмлăх (sîhîmliĥ) Cimrilik, açgözlülük, tamahkârlık.
сăхăн- (sîhîn) I Karışmak, müdahale etmek, bulaşmak, musallat olmak.
сăхăн- II сăхăнтар- (sîhîn-/ sîhîntar-) 1. Sızmak, akmak. 2. Kurumak, nemden kurtulmak.
сăхлан- (sîhlan-) Kapılmak, merak sarmak, düşkün olmak, gönlünü kaptırmak. *эрехе ан сăхлан* Şaraba kapılma, şaraba kendini kaptırma.
сăхлантар- (sîhlantar-) Kaptırmak, sürüklemek, kendini vermek, gönlünü kapmak.
сăхман (sîhman) Kaftan. *пустав сăхман* Kısa palto.
сăхсăх- (sîhsîh-) Vaftiz olmak, Hristiyanlığı kabul etmek, haç çıkarmak.
сборник (sbornik) Derleme, kitap.
свидетель (svidatel') Tanık, şahit.
свидетельство (svidatel'stvo) Tanıklık, kanıt, belge, rapor.
свисток (svistok) Düdük.
свйязь (sviyaz') Avrupa yaban ördeği.
сезон (sezon) Sezon, mevsim.
сезонник (sezonik) Mevsimlik.
сейвал (seyval) Çatal kuyruklu balina.
сейёрле (seyirle) Tuhaf tuhaf, şaşırtıcı bir şekilde.
секунд (sekund) Saniye.
секрет (sekret) Gizli, sır, gizem.
секретлă (sekretlî) Gizli.
секретарь (sekretar') Sekreter.
сектор (sektor) Sektör.
секци (seksi) Seksiyon.
селен пушши (selen puşşi) Atkuyruğunun bir çeşidi.

селёдка (selyodka) Kılıç.
селём (selîm) Görkemli, debdebeli, mü-kemmel, şahane, enfes.
селёп/ селпӳ (selîp/ selpü) Dili tutulmuş veya sesleri doğru çıkaramayan.
селёплен- (selîplen-) Dili tutulmak (felçten sonra).
семантика/ семасиологи (semantika/ semasiologi) Anlambilimi, semantik.
семафор (semafor) Semafor.
сёмга (syomga) Som balığı.
сѐметле (semetle) Tahta huni.
семлĕ (semli) *шурăрах семлĕ* Beyazımsı, beyazımtırak. *хурарах семлĕ* Siyahımsı.
сенĕк/ сенкĕ (senîk/ senkî) Çatal, yaba.
сенкер (senker) Açık mavi. *ешĕлсенкер* Bakır tozu.
сентел (sentel) Basmaya benzer hafif pamuklu kumaş.
сентĕре/ сентре (sentire/ sentre) İskele, asma kat, banyoda oturmak için yapılmış tahta iskele.
сентябрь (sentyabr) Eylül.
сепаратор (separator) Ayırıcı.
сеппер/ сеппер апачĕ/ сеппер кантăрли (sepper/ sepper apaçĕ/ sepper kantîrli) Hasat zamanı saat 5-6 civarında yenilen hafif yemek.
Серб (Sırp) Sırp.
серен (seren) -ce, -ca, tarzında, -dıkça, -dığĭ ölçüde, hersefer, her. *кунсерен* Hergün. *çулсерен* Her yıl. *килмессерен* Her geldiğinde.
серепе (serepe) At kılından yapılmış kuş tuzağı.
серна (serna) Dağ keçisi.
сехет (sehet) Saat, an, nokta. *сехет асту* Saat ustası. *сехечĕ-сехечĕне* (кемечĕçĕ) Saatlerce (bekliyorlar)

сехетлĕх (sehetlĕh) Saatlik, bir saatlik. *икĕ сехетлĕх* ёç İki saatlik iş.

сехĕрлен- (sehĕrlen-) Korkmak, үrkmek.

сехĕрлентер- (sehĕrlenter-) Korkutmak.

сехмет (sehmet) 1. Sehmet. (Çuvaş halk inanışlarında kötü bir ruhun adı) 2. Zorluk, güçlük, engel, tasa, kaygı, düşünce.

сехре/ сехрĕ/ сехĕр (sehre/ sehri/ sehĕr) Dehşet, korku, endişe. *сехре хĕн-* Çok korkmak. *сехрене хĕнарм-* Çok korkutmak.

сĕвек. (sĕvek) Eğik, eğimli, meyilli, hassas. *сĕвек тăвайкки* Eğik kıyı. *сĕвек кĕперĕ* Gökkuşaağı. 2. *сăра сĕвек тута* Biranın gazı çıkmış.

сĕвеккĕн (sĕvekkĕn) Yatkı, eğik.

сĕвеклен- (sĕveklen-) Eğilmek, meyil vermek, eğimlenmek.

сĕвеклет- (sĕveklet-) Eğmek, бүkmek, meylettirmek.

сĕвеклĕх (sĕveklĕh) Eğiklik, eğim.

сĕвеле- (sĕvele-) Sökmek, koparmak, serbest bırakmak, soymak, çıkarmak.

сĕвелен-/ сĕвĕн- (sĕvelen-/ sĕven-) Kopmak, ayrılmak, geride bırakmak, çıkmak, sıyrılmak.

сĕвем (sĕvem) Yaklaşık bir metre uzunluğundaki ip parçası.

сĕвен-/ мĕн çумне (sĕven-/ mĕn ş'umne) Yaslanmak, dayanmak.

сĕвĕн- (sĕvĕn-) Kopmak, ayrılmak, geride bırakmak, çıkmak, sıyrılmak.

сĕвĕнтер- (sĕvĕnter-) Yaslanmak, dayanmak.

сĕвĕр-/ сĕвĕрт- (sĕvir-/ sĕvĕrt-) Öfkesini azaltmak, kötülüğünü azaltmak.

сĕвĕрĕл- (sĕvirĕl-) 1. Kuvvetten kesilmek, yumuşamak, sertliğini kaybetmek, tadını kaybetmek, kokusunu kaybetmek. 2. Soğuk almak, zayıflamak, gücünü

kaybetmek. *стичка сĕвĕрĕлнĕ* Kibrit nemlendi. 3. Sakinleşmek, yatışmak.

сĕвĕрелчен/ сўрĕлчен (sĕvirĕlçen/ sūrĕlçen) Şerit, tenya, parazit.

сĕвĕрĕнкĕ/ сĕврĕнкĕ (sĕvirĕnkĕ/ sĕvrĕnkĕ) Yaş, rutubetli, nemli. 2. Lezzetsiz bira. 3. Somurtkan.

сĕк- (sĕk-) Dokunmak, dürtmek, itmek, tahrik etmek, toslamak, boynuzlamak.

сĕке (sĕke) Çubuklardan yapılmış balık ağı.

сĕкĕн- (sĕkĕn-) Karışmak, basturmak, tırmamak, girmek, sığmak, karışmak, yarışmak, karışmak, musallat olmak.

сĕкĕрт (sĕkĕrt-) Ekmek kalıbı, ekmek teknesi.

сĕкĕш- (sĕkĕş-) Boynuzlaşmak, vuruşmak, itişmek, kakışmak.

сĕлеке (sĕleke) Salya.

сĕлĕ (sĕli) Yulaf. *хур сĕлми* Yabani yulaf. *сĕлĕ кăмти* Kuzu mantarı.

сĕлĕх/ сĕлĕк/ сĕлĕп (sĕlih/ sĕlik/ sĕlip) Sülük. *кайăк сĕлĕх* Kuş sülüğü. *пулă сĕлĕхĕ* Balık sülüğü.

сĕлкĕш I (sĕlkĕş) *сĕлкĕш шыв* Sulu kar.

сĕлкĕш II (sĕlkĕş) Neşesiz, üzüntülü, hü-zünlü, hazine, kederli, can sıkıcı.

сĕлкĕшлен- (sĕlkĕşlen-) 1. Yumuşatmak, sulanmak. 2. Hüzünlenmek, neşesi kaçmak, kederlenmek.

сĕлт- (sĕlt-) Başını eğmek.

сĕлтĕ/ сĕлт шыве/ сĕлтĕш (sĕltĕ/ sĕlt şıvĕ/ sĕltĕş) Küllü su, sodalı su.

сĕлтĕле (sĕltĕle) Islatmak, havuzlamak (keten), sıvılaştırmak.

сĕлтĕш (sĕltĕş) Neşesiz, üzüntülü, hüzünlü, hazine, kederli, can sıkıcı.

сĕлтĕшлен- (sĕltĕşlen-) 1. Yumuşamak, sulanmak. 2. Hüzünlenmek, neşesi kaçmak, kederlenmek. .

сĕлтĕшлĕ (sĕltĕşli) Alkali, alkaline.

сӗлхе (sılhe) Ardıç kuşu. *хура сӗлхе* Kara ardıç kuşu.

сӗм I (sım) 1. Koyu, karanlık. 2. Oldukça, tümüyle, büsbütün, hepten, temelli. *сӗм сукӗӗр* Tam kör. *сӗм теттӗм* Çok karanlık, kapkaranlık. *сӗм вӗрман* Sık orman. *сӗм ухмах* İdiot, sersem.

сӗм II (sım) Benzerlik, ton, ayırtı, nüans, belirtti, işaret, iz, damga. *хӗрлӗрех сӗмлӗ* Kırmızımsı.

сӗм III (sım) Bilinç.

сӗметле- (sımetle-) Anlamak, kavramak, düşünmek, sanmak, varsaymak.

сӗмлен- (sımlen-) Duymak, hissetmek, sezinlemek, anlamak, kavramak.

сӗмлӗх (sımlıh) 1. Sessizlik, karanlık, ce-halet, bilgisizlik. 2. Bilinç.

сӗмсӗр (sımsır) Anlayışsız, budala, aptal.

сӗмсӗрлен- (sımsırlen-) Anlayışsızlaşmak, aptallaşmak.

сӗн- (sın-) Önermek, teklif etmek, sunmak, ikram etmek, istemek. *сӗнсе ӗштер* ik-ram etmek, ziyafet çekmek, eğlendirmek.

сӗнк- (sınk-) Razi etmek, ikna etmek, kabul ettirmek. *сӗнксе лар-* Gagalamak, uyuklamak, pineklemek. *сӗнке, сӗнксе лар- сӗнк пул-* Esnemek, uyuklamak.

сӗнкӗлтет- (sımkiltet-) Zorla yürümek, güçlkle yürümek.

сӗнкӗлти (sınkilti) 1. İşitme. 2. Söylenti.

сӗнни/ сӗнӳ (sınni/ sınıü) Teklif, öneri, önerge, arz, sunu.

сӗр- (sır) 1. Sivamak, sürmek, yağlamak, ovmak, ovalamak. 2. Süzmek, süzgeçten geçirmek.

сӗре (sıre) 1. Boşuna. *сӗре вӗрçатӑн* Boşuna kızıyorsun. 2. Pek, gayet, ol-dukça. *сӗре илемлӗ* Çok güzel, oldukça güzel.

сӗреке (sıreke) Trol ağı.

сӗрен (sıren) Çuvaşlarda ilkbahar bayramı.

сӗрен кӗперри (sıren kiperi) Gökkuşağı.

сӗрен/ сӗрелте (sıren/ sırelte) Kılık, çehre, görünüş, benzer. *унӑн çын сӗрелти те юлман* O, insan kıyafetini de kaybetti.

сӗрӗлтет- (sıreltet-) Vızıldamak, vınlamak.

сӗрӗм (sırim) Karbondioksit, boğucu duman, afyon.

сӗрӗмлӗ (sırimli) Dumanlı.

сӗрӗн- (sırin-) Değmek, dokunmak, de-ğirmek, temas etmek, ovalamak, sürtünmek.

сӗрӗш- (sırış-) 1. Bozulmak. 2. Zengince büyümek (tahıl hakkında). 3. Rüzgâr tarafına düşmek (tarladaki tahıl hakkında).

сӗркӗч (sırkiç) 1. Yay (keman, viyolensel vb. yayı). 2. Süt süzgeci.

сӗрле- (sırle-) Vızıldamak, vınlamak, uğuldamak, bağırarak.

сӗрлени (sırleni) Uğultu, homurtu.

сӗрме купӑс (sırme kupis) Keman.

сӗртен- (sırtlen-) Sürtünmek, değmek, do-kunmak, değirmek, temas etmek.

сӗртӗнӳ (sırtenu) Sürtünme.

сӗт (sit) Süt. *качака сӗчӗ* Keçi sütü. *сӗт-çу хуçалӑхӗ* Süt yağ işletmesi. *сӗт курӑкӗ* Sütlege.

сӗте- (site) Ekleme, katmak, ilave etmek.

сӗтев (sitev) Verme, katma.

сӗтевсӗр (sitevsır) Katkısız.

сӗтек (sitek) Sütü, süt tadında.

сӗтеклӗ (sitekli) Lezzetli, sulu, renkli.

сӗтексӗр (siteksır) Lezzetsiz, renksiz.

сӗтел (sitel) Masa. *сӗтел çимти* Masa örtüsü. *сӗтел çинче* Masa üstünde.

сӗтел-тенкел/ сӗтел-пукан (sitel-tenkel/ sitel-pukan) Mobilya.

сѣтѣр- (sītīr-) Sürüklemek, sürümek, ayaklarını sürümek, hızla çekmek, çekip çıkarmak.

сѣтѣрѣн-/ сѣтерѣнсе сўре- (sītīrīn-/ sītīrīnse ş'üre-) Sürüklenmek, peşinde koşmak, sürünmek, düşe kalka yürümek.

сѣтѣрѣнчѣк (sītīrīnçīk) Haylaz, baştan çıkaran, aylak, avare.

сѣтѣрле (sītīrle) Çığa balığı.

сѣткен (sītken) Ağaç suyu, meyve suyu, balık sütü.

сѣткенлѣ (sītkenlī) 1. Sulu. 2. Renkli.

сѣтлѣ (sītli) Sütli. *сѣтлѣ ѣне* Sütli inek. *сѣтлѣ арām* Sütli kadın. *сѣтлѣ курāk* Sütli devedikeni.

сѣтлѣх (sītlih) Sütülülük.

сѣт-турāх (sīt-turīh) Süt ürünleri.

си/ сий I (si/ siy) Tabaka, kat, katman.

си/ сий II (si/ siy) İkram, ziyafet.

сив кайākѣ (siv kayīkī) Kar ispinozu.

сив чир паразичѣ (siv çir paraziçī) Sıtma paraziti.

сивѣ (sivī) Soğuk, ayaz, asık suratlı, so-murtkan. *сип-сивѣ* Sopsoğuk, çok soğuk. *сивѣ чирѣ*, *сивѣ тытни* Sıtma. *сиввѣ шāн*-soğuktan donmak. *сивве чātāmлā сорт*, *сивве парāнман сорт* Soğuğa dayanıklı tür. *сивѣ кайākѣ* Saka kuşu. *сивѣ курāk* Kırlandığı otu.

сивѣн- (sivīn-) 1. Soğumak, serinlemek, üşütmek, soğuk almak. 2. Kaçmak, kaçınmak.

сивѣт- (sivīt-) 1. Soğutmak, serinletmek.

сивѣтет- (sivītet-) 1. Donmak, dondurmak. 2. Vazgeçirmek, kendinden soğutmak, itmek.

сиввѣн (sivvīn) Soğukça, düşmanca. *сиввѣн нāхатъ* Düşmanca bakıyor.

сивле (sivle) Sıtma.

сивле- (sivle) Teşhir etmek, göstermek, açığa çıkarmak.

сивчир (sivçir) Sıtma.

сиен (siyen) Zarar, ziyan, kayıp.

сиенле- (siyenle-) Zarar vermek, kötülüğe sebep olmak.

сиенлекен (siyenleken) Asalak, zararlı böcek.

сиенлен- (siyenlen-) Hasar görmek, zedelenmek.

сиенлѣ (siyenlī) Zararlı, kusurlu, yanlış.

сиенлѣх (siyenlih) Zararlılık.

сиенсѣр (siyensīr) Zararsız, kusursuz, pürüzsüz. *сиен тāвакан* Asalak, zararlı.

сийлен- (siylen-) Katmanlaşmak, tabakalaşmak, sınıflara ayrılmak, gruplaşmak.

сийленни (siylenni) Tabakalaşma. (köylü)

сик- (sik-) 1. Atlamak, sıçramak, zıplamak, hoplamak, sekmek. *сиксе ан*-Atlamak. *сиксе тāр*- Atlamak, fırlamak. *сиксе тух*- Atlamak, fırlamak, aniden ortaya çıkmak, başa gelmek, olmak. *сиксе kaç*- Atlamak. *сиксе вѣре*- Kaynamak. *чѣре сиксе тапатъ* Kalp şiddetli çarpıyor. 2. Geçmek, aşmak, dönüşmek, halini almak. *сиксе ер*- Geçmek, aşmak, dönüşmek *сикекен чирсем* Bulaşıcı hastalık.

сикѣ (siki) Atlayış, sıçrayış, atlama.

сикѣлчѣклѣ (sikilçiklī) Aralıklarla meydana gelen, kesintili, düzensiz.

сикѣм (sikīm) Atlayış, sıçrayış, atlama.

сиккелен- (sikkelen-) Yerinden oynamak, hareket etmek, sallanmak, silkelenmek, zangır zangır titremek.

сиккеленчѣк (sikkelençīk) Hareketli, seyyar.

сиккипе (sikkipe) Dörtmala.

сиклен- (silken-) Hareket etmek, devinmek, ilerlemek, yürümek, oynamak. *сикленмесĕр тăрать* Hareketsiz duruyor.

сиктер- (sikter-) 1. Atlatmak, sıçratmak, hoplatmak, sektirmek. *ача сиктер-Çocuğu beşikte sallamak. лашасене (утсене) сиктер-* Atı dörtmala koşturmak. 2. Zaman geçirmek. *çул (кун) сиктерсе* İki yılda bir. *эпĕ доктор патне кун сиктерсе çўретĕн* Ben doktora iki günde bir gidiyorum.

сиктерме/ сиктĕрме (sikterme/ siktirme) Çocuk beşiğinin asıldığı sırık.

сиктермелле (siktermelle) Tahta üzerinde sallanarak oynanan bir oyun.

сикчĕллĕ (sikçilli) 1. İzinli, şifreli. 2. Sekmeli, atlamalı.

силĕм (silim) Kardeşim (İki kız arkadaşın birbirine karşı bir hitabı)

силле- (sille-) 1. Silmek, silkelemek, sallamak, sarsmak, tir tir titremek, zangırdamak, vurmak, dövmek. 2. İkrar etmek, ziyafet çekmek.

силлен- (sillen-) 1. Tir tir titremek, zangırdamak, silkelenmek, sallanmak, vurulmak, dövülmek. 2. Ağırlanmak.

силлĕн-силлĕн/ силĕн-силĕн (sillin-sillin/ silin-silin) Grup grup.

силос (silos) Silo, ambar. *силос шăтăкĕ* Ambar çukuru.

силосла- (silosla-) Siloda/ambarda korumak. *силосланă çимĕç* Depolanmış yem.

силослани (siloslani) Siloda/depoda koruma.

сим (sim) Bir tür bira, nektar. *сим пыл* Ballı içecek.

симĕс (simis) Yeşil. *симĕс кăвак* Duman mavi. *симĕс кайăк* Yeşil ağaçkakan. *симĕс хурт* İspanyol sineği.

симĕсле (simisle-) Yeşil, ham, olgunlaşmamış.

симĕслен- (simislen-) Yeşermek, yeşillenmek.

симĕслет- (simislet-) Yeşertmek, yeşillendirmek.

симметриллĕ (simmetrilli) Simetrik.

симфониллĕ (simfonilli) Senfonik. *симфониллĕ оркестр* Senfoni orkestrası.

синкер (sinker) Bela, dert, felaket.

синоним (sinonim) Eşanlamlı. *синоним речĕ* Eşanlamlı dizi. *синоним сăмахсем* Eşanlamlı kelimeler.

синоними (sinonimi) Eşanlamlılık.

синтаксис (sintaksis) Söz dizimi. *синтаксис разборĕ* Söz dizimsel çözümleme. *синтаксис уйрăмлăхĕсем* Söz dizimi özellikleri.

сип (sip) Sağlık, sağlamlık, dayanıklılık, fayda, verim.

сип-сивĕ (sip-sivi) Sopsoğuk, çok soğuk.

сипет (sipet) Yarar, fayda, ölçü, norm.

сипетлĕ (sipetkli) Dengeli, tutarlı, kendine hakim, terbiyeli.

сипетсĕр (sipetsir) Dağınık, karışık, düzensiz, anlayışsız.

сипле- (siple-) Onarmak, tamir etmek, tedavi etmek, düzeltmek, ıslah etmek.

сиплен- (siplen-) Tedavi görmek, düzeltmek, iyileşmek.

сиплеш- (sipleş-) Kendi olanaklarıyla idare etmek, kendi yağında kavrulmak.

сиплĕ (sipli) Tıbbi, iyi edici, yararlı, faydalı.

сиплĕх (sipliĥ) Yarar, fayda, şifa, iyileşme, sağlık, sağlamlık, dayanıklılık.

сиплĕхлĕ (sipliĥli) Yararlı, faydalı, şifalı.

сир- (sir-) Uzaklaştırmak, bir yana çekmek, bertaraf etmek, gidermek, açmak, ayırmak, alaşağı etmek, devirmek.

сирешкел (sireşkel) Size benzer, sizin gibi.

сирĕл- (sirĭl-) Uzaklaşmak, kaçmak, sıyrılmak, kaçınmak, sapmak, dağılmak, çekilmek, ortadan kalkmak, yok olmak, soyu tükenmek.

сирпĕн- (sirpĭn) Serpmek, sıçratmak, dökmek, saçılmak, parçalanmak, dağılmak.

сирпĕнтер- (sirpĭnter-) Saçmak, sıçratmak, fışkırtmak, serpmek, püskürmek, savurmak.

сирпĕнчĕк (sirpĭnçĭk) Serpinti.

сирпĕт- (sirpĭt) Saçmak, sıçratmak, sıçramak, fışkırmak, serpmek, dökmek.

сирпĕтсе антар- Devirmek, yıkmak, indirmek.

сис- (sis-) Duymak, hissetmek, sezinlemek, anlamak, fark etmek, anlamak, kavramak, düşünmek. *сисмен хутран* Görünmeden, belli etmeden, çaktırmadan.

сисĕм (sisĭm) Sezgi, duyu, duygu, bilinç. *сисĕм органĕсем* Duyu organları.

сисĕмлĕ (sisĭmli) Duyarlı, yakınlık gösteren, hissedilir.

сисĕмлĕх (sisĭmliĭh) Duyarlılık, hassasiyet, incelik, yakınlık, iyi kalplilik.

сисĕн- (sisĭn-) Algılanabilir olmak, anlaşılabilir olmak, hissedilir olmak.

сисĕнкĕсĕр/ сискĕнчĕксĕр (sisĭnkĭsĭr/ siskĭnçĭksĭr) Görünmeden, belli etmeden, çaktırmadan, gizlice.

система (система) Sistem.

системалĕ (системалĭ) Sistemli.

систер- (sister-) Sezdirme, hissettirmek, duyurmak, bildirmek, haber vermek, ima etmek. *аякран систер, сĕмах майĕне систер-* İma etmek.

систермесĕр/ сисмесле (систермесĭr/ sismesle) Görünmeden, belli etmeden, çaktırmadan, sessizce, sezdirmeden.

систерŸ (sisterŸ) Sezdirme, hissettirme, haber verme, duyurma, duyuru, hatırlatma.

сисŸ (sisŸ) Duyu, duygu, his, sezgi. *сисŸ шĕрче* Böceklerin anteni.

ситрел (sitrel) 1. Çözölmek, açılmak, sökölme, gelişmek. 2. Akı karışmak.

сказуемĕй (skazuyemĭy) Yökleme. *ят сказуемĕй* İsim soylu yükleme.

скамье (skam'ye) Sıra, peyke, bank.

скандал (skandal) Skandal.

скарлатина (skarlatina) Kızıl hastalığı, skarlatin.

скат (skat) Kedibalı, vatoz.

склад (sklada) Depo, ambar.

скобка (skobka) Parantez, ayraç. *çаврака скобкасем* Parantez.

скорпион (skorpion) Akrep. *Итали скорпионĕ* İtalyan akrebi. *Крым скорпионĕ* Kırım akrebi.

скульптура (skul'ptura) Heykel, yontu.

скумбри (skumbri) Uskumru.

скунс (skuns) Amerikan kokarcası.

славянсем (Slavyansem) Slavlar.

слет (slet) Kongre, toplantı.

слива (sliva) Erik.

слон (slon) Fil. *Африка слонĕ* Afrika fili. *Инди слонĕ* Hint fili.

служащи (slujaşçi) Memur, görevli.

служба (slujba) Hizmet, memuriyet, askerlik.

смалала (smalala) Katranlamak, ziftlemek.

смета (smeta) Keşifname. *смета тĕрах тунĕ расходсем* Keşif bedelleri.

смола курĕк (smola kurĭk) Hüsnüyusuf otu.

снабжени (snabjeni) İkmal, sağlama, donatma.

снаряд (snaryad) 1. Mermi. 2. Araç, âlet.

совет (sovet) 1. Sovyet. *совет властѣ* Sovyet idaresi. *совет хуçалăхѣ* Sovyet işletmesi. 2. Tavsiye, öğüt, meclis, konsey, kurul.

совхоз (sovhoz) Devlet çiftliği.

сода (soda) Soda, karbonat. *кѣне çумалли сода* Çamaşır suyu.

солитѣр (solityor) Şerit, tenya.

сорт/ сурт (sort/ surt) Çeşit, tür, cins.

сортировка (sortirovka) Tasnif.

сортла-/ суртла- (sortla-/ surtla) Sınıflandırmak, çeşidine göre ayırmak, tasnif etmek.

сортлă (sortlî) Yüksek kaliteli. *сортлă вăрлăх* Kaliteli tohum.

сотрудник (sotrudnik) Çalışma arkadaşı.

социал-демократ (sotsial-demokrat) Sosyal demokrat.

социализм (sotsializm) Sosyalizm.

социализмла (sotsializmla) Sosyalist.

сочинени (soçineni) Yapıt, eser, kompozisyon.

союз (soyuz) Birlik, ittifak, bağlaç. *сынăнтаракан союзсем* Bağlayıcı ilgeç. *сынăнтару союзѣ* Bağlaç. *условие союзѣсем* Şart/koşul bağlacı. *уйăру союзѣ* İki ayrı düşünceyi birleştiren bağlaç. *хирѣçлев союзѣ* Karşıtlık bağlacı.

союзлă (soyuzlî) Müttefik, birleşik. *союзлă çыхăну* Bağlaçlı ilişki.

союзник (soyuznik) Müttefik, bağlaşık.

спаççипă (ş'paş'ş'ipî) Teşekkür ederim, sağol.

спектакль (spektakl') Temsil, oyun.

специалист (spretialist) Uzman.

спирт (spirt) İspirto.

спиртлă (spirtlî) İspirtolu, alkollü.

список (spisok) Liste.

спичка (spička) Kibrit.

спорт (sport) Spor, oyun.

спортсмен (sportsmen) Sporcu. .

справка (spravka) Rapor.

справочник (spravoçnik) Kılavuz, rehber.

спруй (spruy) Koşum.

срок (srok) Süre, vakit, zaman. *срокне тăс-* Ertelemek.

сроклă (sroklî) Acele, süreli.

ставка (stavka) Değer, derece. *гектар пуçне тивекен налог ставкисем* Hektar başına vergi değeri.

стаж (staj) Staj.

стайлă/ станлă (staylî/ stanlî) Endamlı, boylu boslu, katı, sağlam.

стамеска (stameska) Marangoz oyma kalemi, marangoz kalemi.

стан/ станок (stan/ stanok) 1. Boy bos, endam. 2. Tezgâh. *пур станѣ* Kumaş tezgâhı.

стандарт (standar) Standart.

стандартизаци (standardizatsi) Ayar ölçüsü, normal ölçü.

стандартла- (standartla-) Standart hale getirmek, standartlaştırmak.

стандартлă (standartlî) Standart, tipik.

станции (stantsi) İstasyon, santral.

староста (starosta) Muhtar, reis, kaptan.

старик (starik) İhtiyar.

статья (stat'ya) Makale, yazı.

стена (stena) Duvar, sur. *стена хаçачѣ* Duvar gazetesi.

степен (stepen) Derece.

стилистика (stilistika) Stilistik, deyişbilim.

столица (stolitsa) Başkent.

столовай (stolovay) Yemekhane, lokanta.

столяр (stolyar) Marangoz.

сторож (storoj) Bekçi.

страница (stranitsa) Sayfa.

страус (straus) Devekuşu.

страхкасса (strahkassa) Sigorta sandığı.

страхла- (strahla-) Sigortalamak.

стрелка (strelka) İbre, ok işareti.
стрепет (strepet) Küçük toy kuşu.
стрепке (strepke) Aşçı.
строительство (stroitel'stvo) Yapım, yapma, kurma. *çул-йĕр строительствин* Yol yapımı.
строй (stroy) Düzen, sistem, rejim, yapı. *Государство строит* Devlet yapısı, devlet sistemi.
студент (student) Öğrenci.
студентка (studentka) Öğrenci (kız).
су-/ сав- I (su-/ sĭv-) Saymak, sanmak, bilmek. *суа калар-* Saymak, hesaplamak.
су-/ сав- II (su-/ sĭv-) 1. Sağmak. *савакан ĕне* Sağmal inek. 2. Ezmek, ufalamak, toz haline getirmek.
субстанци (substantsi) Madde, özdek, öz, ruh, esas.
субъект (sun'yekt) Özne, kişi, şahıs, kişilik.
субъективлă (sub'yektivlĭ) Sübjektif, öznel.
суд (sud) Mahkeme, duruşma, yargılama, hüküm. *суда нар-* Mahkemeye vermek. *аслă суд* Yüksek mahkeme.
судья (sud'ya) Yargıç, hâkim, hakem.
суеçĕ (sueş'ĭ) Yalancı, geveze, boşboğaz.
суеçтер- (sueş'ter-) Yalan söylemek, gevezelik yapmak, boşboğazlık yapmak.
суй- (suy-) Yalan söylemek, aldatmak, kandırmak, boşboğazlık yapmak, gevezelik yapmak.
суйла- (suyla-) Seçmek, tercih etmek, seçim yapmak, ayıklamak.
суйлав (suylav) Seçim. *суйлав кампанийĕ* Seçim kampanyası.
суйлакан/ суйлавçă (sıylakan/ suylav ş'ĭ) Seçmen.

суйлан- I (suylan-) Seçilmek, tercih edilmek.
суйлан- II (suylan-) Sayıklamak, saçma sapan konuşmak, anlamsız konuşmak, boş konuşmak.
суйлани (suylani) Seçme, seçim.
суйланчăк (suylançĭk) Seçme, iskarta mal, artık.
суккăр (sukkĭr) Kör, gözsüz. *сĕм суккăр, тĕн суккăр* Tamamıyla kör. *суккăр пул-* Kör olmak. *суккăр пăван* At sineği.
суккăрлан- (sukkĭrlan-) Körleşmek, gözünü kaybetmek.
суккăрлат- (sukkĭrlat-) Körleştirmek, kör etmek.
суккăрлăх (sukkĭrlĭh) 1. Körlük. 2. Karanlık, cehalet, kültürsüzlük.
сукмак (sukmak) *сукмак çул, утма çул* Patika.
сул- (sul-) 1. Başını sallamak, başı ile selam vermek, sallamak. 2. Dilemek, söz vermek, vaat vermek. 3. Yerine koymak, sergilemek, yaymak, üleştirmek.
сула I (sula) 1. Dalak, solungaç. 2. Beş yaşa kadar taylarda olan hastalık.
сула II (sula) Kiriş, orta parçası. *алăк сули* Pervaz.
суланча (sulança) Tuzluk.
сулахай (sulahay) Sol, solak.
сулă I (sulĭ) Bilezik.
сулă II (sulĭ) Sal.
сулăм I (sulĭm) Ağırılık, eylemsizlik.
сулăм II (sulĭm) Hesap etme, sayma, hesaplama. *сулăм ту-, сулса яр-* Hesaplamak, hesap etmek, dağıtmak, üleştirmek, bölüştürmek.
сулăмлă (sulĭmlĭ) Okkalı, ağır, güçlü, kuvvetli, dayanıklı, istikrarlı, ciddi.
сулăн- (sulĭn-) Sallanmak, salınmak, eğilmek, yönelmek. *сулăнса, çÿре*

İşsiz güçsüz dolaşmak. *хӗвел каçалла сулӑнӑ* Gün akşama döndü. *кантӑрла сулӑнсан* Öğleden sonra. *лару вӗçнелле сулӑнӑ* Oturum sona yaklaşıyor. *халтан сулӑн-* Halsizleşmek.

сулӑнкӑ (sulınkı) Gürültü, gürleme.

сулӑнкӑллӑ (sulınkıllı) *сулӑнкӑллӑ çул* Engebeli yol.

сулӑнчӑк/ сулӑнӑç (sulıncık/ sulınış´) Sapma, eğim, taraf. *сылтӑм сулӑнчӑк* Sağ taraf. *сулахай сулӑнчӑк* Sol taraf.

сулӑнчӑкçӑ (sulıncıkş´ı) Çekingen, utangaç.

сулла- (sulla-) Sallamak, başını sallamak.

суллан- (sullan-) Sallanmak, yalpalamak, dolaşmak. *сулланса çӳре-* Sallanarak yürümek, işsiz gezmek.

суллантар- (sullantar-) Sallandırmak, yalpalatmak.

сулланчӑк (sullançık) Serseri, haylaz, işsiz, aylak.

сулмак (sulmak) Kapsam, açıklık, boyut, ağırlık.

сулмаклӑ (sulmaklı) Okkalı, ağır.

сулмаклӑн (sulmaklın) Okkalı bir şekilde, kabaca, sertçe, ağır bir şekilde.

сулхӑн (sulhın) Soğuk, serin.

сулхӑнлан- (sulhınlan-) Serinlemek, soğuklaşmak. *çанталӑк сулхӑнланчӗ* Hava serinledi.

сулхӑнлат- (sulhınlat-) Serinletmek.

сульха (sul'ha) Kara tavuk, ardıç kuşu.

сулчӑ (sulçı) Zayıf sarılmış. (Bağ, kordon hakkında)

сум (sum) Ruble, akçe. *икӗ сум* İki ruble.

сума су- (suma su-) Saymak, saygılı olmak, saygısı olmak.

сумлӑ (sumlı) Saygıdeğer, sayın, itibarlı.

сумма (summa) Toplam, tutar, değer, kıymet.

сун- (sun-) İstemek, arzu etmek, arzulamak, dilemek, düşünmek, aklından geçirmek. *ырӑ сун-* Hayır dilemek. *усал сун-* Kötülük dilemek.

сунар (sunar) Av. *сунара кай-* Ava çıkmak, ava gitmek.

сунарçӑ (sunar ş´ı) Avcı.

сунас (sunas) Nezle.

сунасла- (sunasla-) Hapşırmak, öksürmek.

сунтал (suntal) Örs.

сунтӑх/ сунтӑк (suntıh/ suntık) Kutu, çekmece, sandık.

сунчӑка (sunçıka) Zıpkın.

суп- (sup-) Canı çıkmak, çok çekmek, halsiz düşmek.

супӑнь/ супӑн (supın'/ supın) Sabun. *супӑнь куракӗ* Sabun otu, çayır karanfili.

супӑньле-/ супӑнла- (supın'le-/ supınla-) Sabunlamak.

супӗлтет- (supıltet-) Çene çalmak, gevezelik etmek, saçmalamak, boş konuşmak.

супӗлти (supıltı) Geveze, boşboğaz.

супинкке (supinkke) Bireysel özellik, kişisel özellik. *супинкке укçи* Özel para.

супинккелӗ (supinkelli) Ayrı, münferit, müstakil.

супне (supne) Sepet.

суптар- (suptar-) Üzmek, eziyet vermek, acı çektirmek, canını çıkarmak.

суптӑрка- (suptırka-) Halsiz düşmek, bitkin düşmek, canı çıkmak.

супӑях (sup'yah) Anlayışsız, ipsiz sapsız, budala, aptal.

сур- I (sur-) Tükürmek, boş vermek.

сур- II (sur-) Ağrımak, sızlamak.

суран (suran) Yara, kesik, çizik.

суранла- (suranla-) Yaralamak, vurmak, incitmek.

суранлан- (suranlan-) Yaralanmak, incinmek.

суранлат- (suranlat-) Yaralamak, vurmak, incitmek.

суранлă (suranlî) Yaralı.

сурăх (surîh) Koyun. *сурăх ĕрчетес ĕç* Koyun yavrulaması. *сурăх ашĕ* Koyun eti.

сурăхла (surîhla) Koyun gibi, koyuna benzer.

сургуч (surguç) Mühür mumu.

сурпан (surpan) Dar havluya benzer bandana.

сурт (surt) Çeşit, tür, cins.

сурчăк (surçîk) Tükürük, salya. *çара сурчăк* Balgam.

сурчăкла-/ сурчăкпа йĕпет- (surçîkla-surçîkpa yîpet-) Salya akıtmak, tükürmek.

сусăр (susîr) 1. Yaralı, sakat. 2. Biçimsiz, yüzüne bakılmaz, çarpık, yaralı.

сусăрăн-/ сусăрлан- (susîrîn-/ susîrlan-) Sakatlanmak, yaralanmak.

сусăрла-/ сусăрт- (susîrла-/ susîrt-) Çirkinleştirmek, sakatlamak, çürütmek.

сут- (sut-) Satmak. *сутăн ил-, сутса ил-* Satın almak.

сутана (sutana) Kuyruk kemiği bölgesi. *сутана шăмми* Kürek kemiği.

сутар- (sutar-) Sağdırmak, süt vermek. *пирен ĕне çынна сутармасть* Bizim inek başkasına kendini sağdırmaz.

сутă (sutî) Satış, ticaret. *сут ты-* Ticaret yapmak.

сутăн- (sutîn-) Satılmak, satılık olmak, masrafa girmek, harcamak.

сутăнчăк (sutînçîk) Satılık, hain, dönek, satın alınabilir.

сутлаш- (sutlaş-) Davası olmak, sabıkası olmak, boy ölçüşmek, aşık atmak.

сутлăх (sutlîh) Satılık.

суттар- (suttar-) Sattırmak.

суту-илӳ (sutu-ilü) Ticaret, satış. *колхоз суту-илӳвĕ, колхозла суту-илӳ* Kolhoz ticareti.

сутуçă (sutu şî) Satıcı.

суффикс (suffiks) Ek. *суффикслă сăмах пулăвĕ* Sonekli sözcük yapımı.

суффиксаци (suffiksatsi) Sondan eklenme.

суффиксатсимелĕ (suffiksatsilî) Sondan eklenme yöntemi.

суха I (suha) Saban, sürülü tarla. *суха тимĕрĕ* Saban demiri. *суха кантаики рассоха, суха касси* Saban izi. *хыт суха* Sürülmüş toprak.

суха II (suha) Solungaç.

сухал (suhâl) Sakal. *пулă сухалĕ* Bazı balıklarda bulunan bıyık.

сухала- (suhala-) Çift sürmek. *суха сухала* Tarla sürmek.

сухаллан- (suhallan-) Sakallanmak, sakalı uzamak.

сухаллă (suhallî) Sakallı.

сухан (suhan) Soğan. *хăвăл сухан* Yeşil soğan. *сухан пуши, папакки, сухан кĕнçи* Soğan başı. *сухан чечекĕ* Soğan çiçeği. *сухан шăле* Soğan (tane).

сухапуç (suhapu şî) Saban.

сухари (suhari) Bisküvi, peksimet.

сухаçă (suha şî) Çiftçi.

сухăр (suhîr) Reçine, katran. *хăлха сухăрĕ* Kulak kiri. *сухăр курăке* Şilte otu.

сухăрлă (suhîrlî) Reçineli, çıralı.

сушка/ шушкă (suşka/ şuşkî) Kurutma, küçük kuru simit.

суя (suya) Yalan, uydurma, saçma.

сӳ-/ сĕв- (sü-/ sîv-) Derisini atmak, deri değiştirmek.

сӳл (sül) Güç, kuvvet, kudret. *сӳлтен кай-* Güçten düşmek, gücünü kaybetmek.

сӳленкке (sülenkke) Şişe.

сӹлет- (sület-) Gerginlikle titremek, ürpermek, korku hissetmek.
сӹн- (sün-) Sönmek, silikleşmek.
сӹнтер- (sünter-) Söndürmek, üfleme, bastırmak, azaltmak.
сӹнтӹк (süntik) Sundurma, şemsiye.
сӹпӹлтет-/ сунӹлтет- (süpiltet-/ supiltet-) Çene çalmak, gevezelik etmek, saçmalamak, boş konuşmak.
сӹпӹлти/ сунӹлти (süpilti/ supilti) Geveze, boşboğaz.
сӹре (süre) 1. Tırmık. *тумӹр шӹллӹ сӹре* Demir tırmık. *çавраикаллӹ сӹре, çавраика шӹлла сӹре* Diskli tırmık. 2. Tırmıklamak. 3. Zayıflatmak, güçten düşürmek, gevşetmek.
сӹрел (sürel) 1. Kuvvetten kesilmek, yumuşamak, srtliğini kaybetmek, tadını kaybetmek, kokusunu kaybetmek. 2. Soğuk almak, zayıflamak, gücünü kaybetmek.
сӹрӹк (sürük) Solgun, uyuşuk, ağırkanlı, uykulu, hantal, yavaş, ilgisiz, kayıtsız.
сӹрӹккӹн (sürikkın) Hantalca, yavaş yavaş, uyuşuk, ilgisizce.
сӹрӹклен- (sürüklen-) Ağırlaşmak, hantallaşmak, uyuşuklaşmak, yavaşlamak, ilgisizleşmek.
сӹрӹклӹх (sürüklüh) Gevşeklik, uyuşukluk, atalet, eylemsizlik, ilgisizlik, kayıtsızlık.
сӹс (süs) Kendir, kenevir. *сӹс хухху* (*хӹлху*) Kenevir kabuğu.
сӹсен (süsen) Saman.
сӹслен- (süslen-) Halsiz düşmek, gücünü kaybetmek, halsizleşmek.
сӹсленчӹк (süslençik) Gevşek, ağır, isteksiz, uyuşuk, kayıtsız.

сӹсмен (süsmen) Hamut. *сӹсмен пӹявӹ* Kayış, zincir. *сӹсмен пӹвенӹ* At boyunduruğu.
сӹт-/ севӹт- (süt-/ sevıt-) Çözmek, azat etmek, serbest bırakmak, sökmek, salıvermek, açmak, dağıtmak. *сӹтсе яв-* Görüşmek, tartışmak. (rapor, konuşma, bildiri). *сӹтсе явни* Görüşme, tartışma.
сӹтӹк (sütik) Anlayışsız, ipsiz sapsız, dakik olmayan, özensiz, unutkan.
сӹтӹл-/ ситрел- (sütıl-/ sitrel-) 1. Çözülme, açılmak, sökülme, gelişmek. 2. Aklı karışmak.
сӹткеленчӹк (sütlençik) Kararsız, döne, geveze.
сӹтлӹх (sütlih) Düzensizlik, karışıklık.
сӹхле- (sühle-) Hız kırmak.
схема (shema) Şema, kroki.
схемӹлла (shemilla) Şematik
цена (stsena) Sahne.
счетовод (şcetovod) Muhasebeci.
счетоводство (şcetovodstvo) Muhasebe.
съезд (s'ezd) Gelme, varma, kongre.
сывал- (sıval-) 1. Düzelme, iyileşme, kilo almak. 2. Fire vermek, buharlaşmak, eksilmek, azalmak.
сыват- (sıvat-) İyi etmek, iyileştirmek, tedavi etmek.
сывӹ (sıvı) Sağlıklı, sağlam. *сывӹ-и?* Nasılsın? *сыв пул, сывпул* Hoşçakal. *сывӹ мар, сывмар* Sağlıksız, hasta.
сывӹх- (sıvıh-) 1. İyileşme, düzelmek, kilo almak. 2. Buharlaşmak, eksilmek, azalmak, fire vermek.
сывла- (sıvla-) Soluk almak, nefes almak. *сывласа илни* İçine çekme. *сывласа кӹларни* Nefes.
сывлав (sıvlav) *сывлани* Solunum, soluk, nefes. *сывлав органесем* Solunum organları.

СЫВЛАТ-/ СЫВЛАТТАР- (sıvlat-/ sıvlattar-) Soluk aldirtmak, nefes aldirtmak, soluklandırmak.

СЫВЛАМ/ СЫЛАМ (sıvlım/ sılım) Çiy.

СЫВЛАМЛА (sıvlımlı) Rutubetli, nemli.

СЫВЛАХ (sıvlıh) Sağlık, sıhhat. *сывлăха пăсакан* Zehirli, zehir gibi, ас. *сывлăх министерствѣ* Sağlık Bakanlığı.

СЫВЛАХЛА (sıvlıhlı) Sağlıklı.

СЫВЛАХСАР (sıvlıhsır) Sağlıksız, hasta.

СЫВЛАХСАРЛАХ (sıvlıhsırlıh) Hastalık, ke-yifsizlik, rahatsızlık.

СЫВЛАШ (sıvlış) Hava, nefes. *уçă сывлăш* Temiz hava. *сывлăш çавăр-* Soluk almak, nefes almak.

СЫВЛАШРИ (sıvlışrı) Hava, havada. *сывлăшри транспорт* Hava taşımacılığı, hava ulaşımı.

СЫВМАР/ СЫМАР (sıvmar/ sımar) Sağlıksız, hasta. *сывмар выртать* Hasta yatıyor.

СЫВМАРЛАН-/ СЫМАРЛАН- (sıvmarlan-/ sımarlan-) Hasta olmak.

СЫВСАРЛАН- (sırsırlan-) Hasta olmak, ağrımak.

СЫВПУЛЛАШ- (sıvpullaş-) Veda-laşmak.

СЫЛТАМ (sıltım) Sağ, sağ taraf. *сылтама, сылтамалла тым-* Sağda tutmak. *сылтамра* Sağda, sağ tarafta. *сылтам сулăнчăк* Sağcılık.

СЫМАР (sımar) Hasta, sağlıksız.

СЫП- (sıp-) 1. İçmek, bir yudum içmek. 2. Aşlamak. *кăчкăна сыпни* Göz aş. *туратпа сыпни* Aşı kalemi, aşı fidanı. 3. Eklemek, bağlamak, temasa geçmek, ilişkili olmak.

СЫПА (sıpı) Oynak, diz, boğum, eklem. *шăмă сыпни* Oynak.

СЫПАК (sıpık) 1. Oynak, boğum, diz. 2. Kademe, aşama, basamak. 3. Nesil. 4. Hece.

СЫПАКЛА (sıpıklı) Eklemlı, bileşen, ayrılmaz, türev.

СЫПАН- (sıpın-) Birleşmek, bağlantı kurmak, temas kurmak, bulaşmak.

СЫПАНТАРАКАН (sıpıntarakan) Birleşik.

СЫПАНУ (sıpınu) Birleşme.

СЫПАНУЛЛА (sıpınullı) Birleşik. *сыпăнуллă хутлă предложени* Birleşik cümle. *сыпăнуллă хутлă предложени* Bağlı birleşik cümle. *сыпăнуллă конструкцисем* Birleşik yapı.

СЫПКĂМ (sıpkım) Yudum, yutkunma.

СЫПТАР- (sıptar-) İçirmek, yudumlatmak.

СЫР- (sır-) 1. Giymek (ayakkabı), giydirmek (ayakkabı). 2. Yapışmak, yapıştırmak ile kapanmak, etrafını çevirmek, sıkıştırmak. 3. Peynir.

СЫРĂН- (sırın-) 1. Giyinmek, giymek. (ayakkabı) 2. Her yanına yapışmak, her yanına yapıştırmak, her yanını çevirmek, kuşatmak.

СЫРĂНЧĂК (sırınçık) Giyilmiş, sarılmış, kuşatılmış, çevrilmiş.

СЫРĂШ (sırış) Yemlik, hayvan yemliği.

СЫРЛАН КУРĂКĔ/ СУХĂР КУРАКĔ (sırlan kurıkı/ suhır kurıkı) Şilte otu.

СЫРЛАХАН- (sırlıhan-) Karatavuk.

СЫСНА (sısna) Domuz. *сысна ачи* Erkek domuz. *сысна ами* Dişi domuz. *сысна çури* Domuz yavrusu. *хир сысни* Yaban domuzu. *сысна вити* Domuz ahır. *сысна кĕтĕçи* Domuz çobanı. *сысна пăхакан* Domuz bakıcısı. *тинĕс сысни* Yunus balığı. *сысна курăкĕ* Karabuğday kuşu. *сысна пăрçи (тăрна пăрçи)* Yabani bezelye. *сысналла выля-* Birdirbir oynamak. *сысна тапакки* Atkuyruğunun bir çeşidi.

СЫСНАЛЛА (sısnalla) Domuzca, domuz gibi.

сыхă/ сых (sıhı/ sıh) 1. Dikkatli, itinalı, özenli. Güvenilir, uyanık. *сыхă пул*, *сыхă тăр* Dikkatli ol!, dikkat et! 2. Özenle, dikkatle, itinayla. 3. Bellek, depolama, yedek. *сыхха леçсе пар* Depoya al, yedeğe al. *сых(ă) ятне* Depoda, yedekte, korumada. *сыхă çĕре нытар*- İyi bir yere gizlemek.

сыхла- (sıhla-) Saklamak, gizlemek, korumak, gözetmek, yaşatmak.

сыхлавçă (sıhlavşî) İmparator yusufçuk kuşu.

Ç ç

çава (ş'ava) 1. Tırpan. 2. Saç örgüsü.

çавах (ş'avah) Aynı, aynı şekilde. *çав-çавах* Aynı, farksız.

çавă/çав (ş'avı/ ş'av) 1. Bu, şu, öbür, öteki, işte, burada. *çавăн нек* Böyle, öyle, böylesi, öylesi. *çавăн чухлĕ* Bu kadar, bunca, o kadar. *çав тери лайăх* Çok iyi, çok güzel, ne kadar güzel, ne kadar iyi. 2. Evet, ya, sahi mi, yok canım, kuşkusuz, elbette, şüphesiz. *санăн Шупашикара кай-малла-и? Каймалла çав* Senin Çeboksarıya gitmen mi lazım? Evet gitmeliyim.

çавăнпа/ çавăншăн (ş'avınpa/ ş'avınşın) Dolayısıyla, onun için, bu yüzden.

çавăнтанпа (ş'avıntanpa) -den beri.

çавăнти (ş'avinti) Ora(nın).

çавăр- (ş'avır-) Döndürmek, çevirmek, evirip çevirmek, kendine çekmek. *çавăрса ул-* Çevirmek, kuşatmak, kavramak, kucaklamak. *йăва çавăр* Yuva yapmak, yuva örmek. *çурт çавăр-* Ev kurmak, ev yapmak. *кĕлте çавăр-* Devirmek, tersine çevirmek, bükmek.

çавăт- (ş'avıt-) (Elini tutup) getirmek, götürmek, sürmek, gezdirmek. *çавăтса кай-* götürmek; geri çekmek; saptırmak; kaçırmak. *çавăтса кил-* Getirmek, götürmek, ulaştırmak, aktarmak. *çаватса тух-* Çıkarmak, götürmek, sonucuna ulaşmak.

çавнашкал (ş'avnaşkal) Böyle, öyle, böylesi, şöylesi, şöyle.

çавра (ş'avra) Çevre, etraf, yuvarlak. *çавра пăра* Matkap.

çаврака (ş'avraka) Yuvarlak, dairesel. *çап-çаврака, вар-çаврака, пăр-çаврака* Yusuvarlak.

çавракаш (ş'avrakaş) Çevre, çember.

çаврашил (ş'avra ş'il) Kasırğa.

çаврашиллĕн (ş'avraş'illĕn) Kasırğa gibi. *çаврашиллĕн вĕçет утлă çар* Süvariler kasırğa gibi uçuyorlar.

çаврашка (ş'avraşka) Yuvarlak, dairesel.

çаврăм (ş'avrım) Devir, tur, döngü, daire, halka, yörünge.

çаврăн-/ çавăрăн- (ş'avrın-/ ş'avırin-) Dönmek, yana dönmek, fırıl fırıl dönmek, eğilmek, bükülmek. *сăмах каллех колхоз çине çаврăнчĕ* Konuşma tekrar kolhoz konusuna döndü. *пуç çаврăнни* Baş dönmesi.

çаврăнăç/ çавăрăнăç (ş'avrınış'/ ş'avıriniş') Daire, halka, devir, döngü, tur, birleştirme. *сăмах çаврăнăçĕ* Söz birleşmesi, söz kombinasyonu. *укça çаврăнăçĕ* Parasal işlem.

çаврăнăçулă/ çавăрăнăçулă (ş'avrınış'ullı/ ş'avıriniş'ullı) *унăн чĕлхи-çаварĕ нит çаврăна-çулă* O iyi bir konuşmacı.

çаврăнăш (ş'avrınış) Dönme, dönüş; döndürme, çevirme; dönemeç. *тавар çаврăнăшĕ* Ticari mal dolaşımı.

çаврăнкала-/ çавăрăнкала- (ş'avrınkala-/ ş'avırinkala-) Dönmek, çevrilmek.

çавтăн- (ş'avtın-) Sanılmak, yapışmak, tutmak.

çак- (ş'ak-) Tartmak, asmak, sermek.

çакă/ çак I (ş'akı/ ş'ak) Bu, şu. *çак кунсенче* Bu günlerde. *çакăн нек* Bunun gibi.

çакă II (ş'akı) Askı, ek. *сурпан çакки* Madeni paralarla süslenmiş kadın göğüslüğü.

çакăн- (ş'akın) Sarkmak, sarkık olmak, takılmak, asılmak. *çакăнса тăр* Asılı olmak, sarmak.

çакăнта (ş'akinta) Burada.

çакăнтан (ş'akıntan) Buradan, bundan.

çаклан- (ş'aklan-) 1. Takılmak, tutunmak.

2. Yakalanmak, yakayı ele vermek. 3. Asılmak.

çаклат- (ş'aklat-) 1. Tutmak, yakalamak, avlamak, takılmak, ilişmek. 2. Çalmak, aşırarak, hırsızlık yapmak.

çаклашка (ş'aklaşka-) Kanca, çengel.

çакнашкал (ş'aknaşkal) Böyle, bu gibi, öylesine, çok, o kadar, o kadar çok.

çактар- (ş'aktar-) Astırmak, serdirmek.

çамка (ş'amka) Alın, yamaç, bayır. *тăм çамка* Dar kafalı insan. *çирĕн çамкасем* İnatla tutuculuğunu sürdüren kişi.

çамрăк (ş'amrık) Genç. *çамрăк сăнлă* Genç görünen. *çан-çамрăк* Çok genç.

çамрăкла(х) (ş'amrıkla-h) Gençken, gençlikte.

çамрăклан- (ş'amrıklan-) Gençleşmek.

çамрăклат- (ş'amrıklat-) Gençleştirmek. *çамрăклатни* Gençleştirme, gençleşme.

çамрăклăх (ş'amrıklıh) Gençlik.

çан/ çан-çурам (ş'an/ ş'an- ş'uram) Vücut, boy bos, endam.

çарамас çан (ş'aramas ş'an) Çıplak vücut.

çанă (ş'anı) Kol, yen. *çанăсăр кĕне* Kolsuz gömlek.

çанталăк (ş'antalık) Hava, tabiat.

çап (ş'ap) Pekiştirme edatı. *çан-çара* Cırlıçıplak.

çап- (ş'ap-) Vurmak, dövmek, dayak atmak, kamçılarlamak, yansımak (ışık hakkında). *параннан çан-* Davul çalmak. *алă çан-* El çırpma. *аça, аслати çан-* Şimşek çakmak. *кĕнеке çан-* Kitap basılmak. *укча çан-* Madeni para basmak. *вут çан-* Çakmakla ateş çıkarmak. *аван çапакан машина* Harman dövme

makinası. *çu çапакан машина* Yayılcı. *пĕрре çаннирех* Bir vuruşta. *сысна çан-* Domuz kesmek. *таласа çан* Boşboğazlık yapmak, gevezelik yapmak.

çапах/ çапах та (ş'apah/ ş'apah ta) Yine de, böyle olmakla beraber, ne var ki.

çапа сухне (ş'apa suhne) Çalı çırpı.

çапан- (ş'apan-) Çarpmak, vurmak, sıcağıdan terlemek, yayımlanmak, basmak. *пырса çанăн-* Çarpmak.

çапантар- (ş'apantar-) Çarptırmak, vurdurmak, terletmek.

çапăç- (ş'apış'-) Dövüşmek, vuruşmak, çarpışmak, savaşmak.

çапăçу (ş'apış'u) Meydan savaşı, savaş, güreş, mücadele, çarpışma. *çапăçу кунĕсем* Savaş günleri.

çапкалан- (ş'apkalan-) Zaman zaman çarpışmak. *çапкаланса çĕре-* Başı boş gezmek, aylak aylak dolaşmak.

çапкаланчăк (ş'apkalançık) Unutkan, dağınık kafalı, serseri, haylaz, aylak.

çапла (ş'apla) Böyle, şöyle, öyle, böylece, bu şekilde. *çапласкер* Böyle, böylesi. *çапла вара, çапла ĕнтĕ* Demek ki, şu halde. *çаплине çапла та. . .* Vesaire. .

çаплирех (ş'aplipeh) Aynı şekilde, değiştirmeden.

çап-çарамас (ş'ap-ş'aramas) Cırlıçıplak, çırcıplak.

çаптар- I (ş'aptar-) Dövdürmek, vurdurmak, cezalandırmak, terletmek. *сăмах çаптар-, халап çаптар-* Eğlendirmek, lafazanlık etmek.

çаптар- II (ş'aptar-) 1. (Tıka basa) doldurmak. 2. Özel bir şekilde nakışı kumaşa basmak.

çаптаркка (ş'aptarkka) Basma, keten bezi.

çар (ş'ar) Ordu, kara ordusu. *çар служби* Ordu hizmeti. *çар çынни* Asker, savaşçı. *утлă çар* Süvari.

çара (ş'ara) 1. Çıplak, boş. *çара ураллă* Yalın ayak. *çара уран* Yalınayak. *çан-çара* Çırılçıplak, bomboş. *çара накарт* Çırılçıplak. *çара çерçи* Yarasa. *çара çăтăрта* Kabuksuz yumurta. 2. Sırf, ancak, son derece.

çарал- (ş'aral-) Saçları dökülmek, kavlamak, açılmak, çıplak kalmak.

çаралнă (ş'aralnı) Tüyleri dökülmüş, kel.

çарамас (ş'aramas) Çıplak.

çарамаслан- (ş'aramaslan-) Soyunmak, açılmak, çıplak kalmak.

çаран (ş'aran) Çayır, otlak.

çарат- (ş'arat-) Yakıp yıkmak, kırıp geçirmek, insanlıktan çıkarmak, yağmalamak, talan etmek.

çарата (ş'arata) Orman alanı.

çарату (ş'aratu) 1. Yıkım, yıkıntı, harap, büyük hasar. 2. Hırsızlık, soygun, talan, aşırma.

çаратулă (ş'aratullı) Yırtıcı, yağmacı, talancı.

çарăк (ş'arık) Şalgam. *вильăх çарăке* Yemlik şalgam. *çарăкла кăшман* Tarla şalgamı.

çарăклă (ş'arıklı) Soğan, baş soğan.

çарлан (ş'arlan) Küçük nehir balığı. *Атăл çарланě (тимěr нулă)* İdil balığı. (demir balık)

Çармăс (ş'Armas) Mari, Mari milleti. *çармăсла* Marice, Mari dili.

çарпуç (ş'arpu ş') Voyvoda.

çарран/ çара уран (ş'arran/ ş'ara uran) Yalınayak.

çатан (ş'atan) Çit. *çатан тым-* Çitlemek, çitle çevirmek.

çата/ çат (ş'ata/ ş'at) 1. Yoğun, sık, sağlam, dayanıklı, bağlı, ilgili. 2. Sıkı sıkı, sımsıkı.

çатăлтат- (ş'atiltat-) 1. Hışırdamak, fışırdamak. 2. Durmadan konuşmak, çene çalmak.

çатăлти (ş'atilti) Lakırdıcı, geveze, çok konuşan.

çатăрк(к)а (ş'atirk-k-a) 1. Kaprisli, az beğenir, titiz, 2. Öfkeli, asabi. 2. Gür, sık (orman).

çатăрма (ş'atırma) 1. Cırcır. 2. Geveze. 3. Mandal, yaylı diş.

çатăртат- (ş'atirtat-) 1. Çatırdamak, cıtır-damak, gıcırdamak, hışırdamak, fışırdamak. 2. Kaşınmak. Kusur bulmak.

çатлама (ş'atlama) Çok, aşırı, ileri derecede.

çатма (ş'atma) Tava, sahan.

çатрака (ş'atraka) 1. Çalı çırpı. 2. Sık, gür, koyu, kalabalık, yoğun. 3. Sıcak, ateşli, öfkeli, asabi. 4. Karışık, dolaşık (saç), dolaşık, karışık, çapraşık.

çăва (ş'ıva) Mezarlık. *çăва çинче* Mezarlıkta. *çăва шăтăкě* Mezar, kabir. *çăва тухсан* Yazın gelişi, yaklaşması.

çăвак (ş'ıvak) Yağ tadında.

çăваклан- (ş'ıvaklan-) Yağ tadını almak.

çăвар (ş'ıbar) Ağız, boğaz, gaga, delik. *çăвар маччи, çавар тўни* Gök, gökyüzü. *çăвар хăвăлě* Ağız boşluğu. *тичке çăварě* Fıçı, varil deliği. *кăмака çăварě* Ocak ağız, fırın ağız. *кěленче (кăкишăм) çăварě* Şişe, ibrik ağız. *çăвара кар-* Esnemek. *çăвар тупи* Ağız tadı.

çăварлă (ş'ıvarlı) Ağızlı, ağıza sahip. *вěсем нěr çăварлă* Onlar hep birlikte,

onlar tezgâh, anlaşmış. *ик çăварлă пăшал* Çift namlulu silah.

çăварлăх (ş'ıvarlîh) Gem. *çăварлăх нар-* Dizgin takmak, yular takmak.

çăварлăхла- (ş'ıvarlîhla-) Dizginlemek, yular takmak.

çăварни (ş'ıvarni) Karnaval, şenlik. Maslenitsa bayramı.

çăвăлчă/ шулча (ş'ıvılçı/ şulş'a) Yaprak.

çăвăн- (ş'ıvîn-) Elini yüzünü yıkamak, yıkanmak.

çăвăр (ş'ıvîr) Memelilerin yavrusu, bebeği, yavru arı.

çăвăрла- (ş'ıvîrла-) Yavrulamak, doğurmak.

çăк (ş'ık) Ağırılık, yük, külfet.

çăк- (ş'ık-) Düşmek, azalmak, inmek, düşüş göstermek.

çăка (ş'ıka) İhlamur. *çăка (çăкă, çекё) пулă* Çığa balığı.

çăкалăх (ş'ıkalîh) İhlamurluk, ihlamur ağaçları olan yer.

çăкăн- (ş'ıkîn-) Diz çökmek, çömelmek.

çăкăр (ş'ıkîr) Ekmek, somun. *çăкăр пичё* Ekmeğin üst kabuğu. *çăкăр çăмси* (somundan kesilen) kabuklu dilim. *çăкăр чёлли* Ekmek dilimi. *çăкăр-тăвар* Tuz ekmek. *хурт çăкри* Çok lezzetli yiyecek. *çăкăр-çăкăрене (çăкри-çăкрёне)* Bütün ekmeklerle, bütün somunlarla.

çăклă (ş'ıklî) Yüklü, dolu.

çăл (ş'ıl) *çăлкуçё* Kaynak, pınar, kuyu. *сиплё çăл* Şifalı pınar.

çăл- (ş'ıl) 1. Çekmek, çekiştirmek, koparmak, yolmak, sökmek. 2. Kurtarmak, salıvermek, serbest biraakmak.

çăлă/ хорт çăлли (ş'ılı/ hortş'illi) Ağaç kütüğünden yapılmış arı kovanı.

çăлăн- (ş'ılan-) Kurtulmak, kaçmak, kendini kurtarmak. .

çăлăнăç (ş'ılînîş') Kurtuluş, tahliye, salıvermek, kurtulma, kurtarma.

çăлăх- (ş'ılıh-) 1. Karşılaşmak, rastlaşmak, karşı karşıya gelmek. 2. Sataşmak, ta-kılmak, saldırmak, dayanmak, çatmak, bulaşmak.

çăлкуç (ş'ılku ş') Kaynak, pınar.

çăлтăр (ş'iltîr) Yıldız. *Ала çăлтăр* Taurus takımyıldızı. *Кёвенте çăлтăр* Orion takımyıldızı. *Алтăр çăлтăр, Çич çăлтăр* Büyükaayı takımyıldızı. *Шурăмнуç çăлтăрё* Zühre yıldızı. *Çурçёр çăлтăрё* Kutup yıldızı. *çăлтăрсен ушкăне* Takımyıldız. *хýреллё çăлтăр* Kuyruklu yıldız.

çăм (ş'im) Tüy, yün, kıl. *çăм арманё* Yün değirmeni, yünün yumuşatıldığı yer. *çăм тăк-* Tüy dökmek. *çăм таптар-* Yün çırpma. *çăм ил-* Kırkmak. *çăм çăвар* Hayvansal yağ. Çupra balığı.

çăмарта (ş'imarta) Yumurta. *çăмарта шурпи* Yumurta akı. *çăмарта сарпи,* *çăмарта хёрли* Yumurta sarısı. *икё хёрлёллё (сарăллă) çăмарта* Çift arılı yumurta. *çăмарта хунпи* Yumurta kabuğu. *çăмарта келти, тёвви, хутаçси* Cenin yumurta. *тăрă çăмарта* Ceninsiz yumurta, boş yumurta. *кăткă çăмарти* Larva. *çăмарта хăпартни* Omlet. *каликле çăмарта* Rafadan yumurta. *хытăлла çăмарта* Pişmiş yumurta. *чăх çăмарта тăват* Tavuk yumurtluyor. *çăмарта анни* Fıtık. *çăмарта курăкё* Guguk çiçeği, adonis. *çăмарта курăк* Keklik gözü bitkisinin bir türü

çăмарталла (ş'imartalla) Yumurta karşılığı, yumurtaya karşılık.

çăмат(ă) (ş'imat-î) Keçe çizme.

çамăл I (şîmil) 1. Hafif, basit, kolay, rahat. 2. Rahat ve iyi konuşan, dilli, hoppa, hafif.

çамăл II (şîmil) Sebep, neden, bahane, ihtiyaç, gereksinim, gerek.

çамăллан- (şîmıllan-) Doğurmak, doğum yapmak, ürün vermek.

çамăллат- (şîmıltat-) Hafifletmek, kolaylaştırmak, iyileştirmek, indirim yapmak.

çамăллăх (şîmıllıh) Hafiflik, basitlik, kolaylık.

çамăллăн (şîmıllın) Hafifçe, hafif tertip, biraz, görünüşte, şeklen.

çамăлçăх (şîmilş'ah) Kolay, basit, hafif, canlı.

çамăлттай (şîmılttay) Çapkın, yaramaz, hafif meşrep. *çамăлттай хĕр* Hafif meşrep kız.

çамăлттайла (şîmılttayla) Düşüncesiz, başı dönen, gayrı ciddi, uçuk.

çамăлттайлан- (şîmılttaylan-) 1. Düşüncesizleşmek, hafifleşmek, ciddiyetini kaybetmek, uçuklaşmak,

çамăлттайлăх (şîmılttaylıh) Ciddiyetsizlik, düşüncesizlik, hafiflik.

çамăр курăкĕ (şîmır kurıki) Dulavrat otu, kel otu.

çамăр хулли (şîmır hulli) Kuşkonmaz, tilkişen.

çамла- (şîmla-) 1. Yolmak, sökmek, koparmak, çekmek. 2. Örselemek; okşamak; eskitmek; Hırpalamak.

çамламăс (şîmlamas) Yünlü, kıllı, tüylü, yünden. *çамламăс йытă* Tüylü köpek, kıllı köpek.

çамламăслан- (şîmlamaslan-) Tüylenmek, kıllanmak. *ничĕ-куçĕ çамламăсланса ларнă* Yüzü gözü kılla kaplandı.

çамлан- (şîmlan-) Tüylenmek, kıllanmak. *тумтир çамланса пĕтнĕ* Elbise tamamen tüylendi.

çамлă (şîmlı) 1. Tüylü, kıllı, yünlü. 2. Saçlı, uzun saçlı.

çамха (şîmha) 1. Yumak, çile. *çамха сĕт-* Yumak çözmek, düğüm çözmek. 2. Top.

çамхала- (şîmhala-) Sarmak, dolamak, yuvarlamak, yumak haline getirmek. *çин çамхала-* İp sarmak. *çамха çамхала-* Makara sarmak, ipi yumağa yarmak.

çамхалан- (şîmhalan-) Sarılmak, dolanmak, yuvarlanmak, yumak haline getirilmek.

çамхалла (şîmhalla) Yuvarlak, tombul, daire şeklinde.

çанăх (şînih) 1. Un. *пăрча çанăхĕ* Nohut unu. *тинкĕле çанăхĕ* Yulaf unu. *иурă çанăх* Beyaz un. *ыраш çанăхĕ* Çavdar unu. *яшкăлăх çанăх* Yazlık buğday unu. *çанăх али* Elek. *çанăх миххи* Un çuvalı. *çанăх çимеçĕ* Unlu mamüller. *çанăх шывĕ* Unlu yem. (hayvanlar için) *çанăх авăрт-* Un öğütme. *çанăх авăртакан* Değirmencilik, un sanayî. 2. Un (Öğütülmüş yem). *çĕрулми çанăхĕ* Patates unu. *шăмă çанăхĕ* Kemik unu. 3. Toz, un. *алебастр çанăхĕ* Mermer tozu.

çанăхла- (şînihla-) 1. Toz etmek, kirlletmek. *тумтире çанăхласа пĕтернĕ* Kıyafet tozla kaplandı. 2. Un serpmek. (Hayvan yemine)

çанăхлан- (şînihlan-) Tozlanmak, kirlenmek, unlanmak.

çанăхлă (şînihlı) Tozlu, unlu. *çанăхлă михĕ* Unlu çuval.

çăпала (şîpala) Kerçe.

çăпан (şîpan) 1. Çıban. *çăпан вырăнĕ* (нали) Çıban izi. *çăпан тухрĕ* Çıban çıktı. *çăпан шăтрĕ* Çıban patladı. 2. Ur, akıntı (ağaçta).

çăпанла (şîpanla) Çıban gibi, çıbana benzer.

çăпанлан- (şîpanlan-) 1. Çıbanlanmak, çıbanla kaplanmak. 2. Uurla kaplanmak, urlanmak.

çăпанлă (şîpanlı) Çıbanlı, urlu, yaralı.

çăпан-шăтан (şîpan-şitan) Yara çıban, yara bere.

çăпата (şîpata) Sandal, çarık. *пĕр майшăр çăпата* Bir çift sandal. *таканлă çăпата* Takunya. *шăрча пуçлă çăпата* Süslü uçlu sandal.

çăп-çăмăл (şîp- şîmîl) 1. Çok hafif. 2. Çok kolay, zor değil.

çăп-çăмăллăн (şîp- şîmîllîn) Kolayca, hafifçe, çok kolay.

çăп-çăра (şîp- şîra) Çok sık, güre, çok sıkı.

çăр- (şîr-) Yoğurmak, karmak, karıştırmak. *чуста çăр-* Hamur yoğurmak. *тăм çăр-* Çamur yoğurmak. *бетон çăракан машина* Harç makinası.

çăра I (şîra) Kilit, sürgü. *акăлчан çăри* İngiliz anahtarı. *алăк çăри* Kapı kilidi.

çăра II (şîra) Sık, güre, koyu; yoğun, kalın, doymuş. *çăра вăрман* Sık orman. *халăх çăра пурăнакан вырăн* İnsanların yoğun yaşadığı yer.

çăрал- (şîral-) Sıklaşmak, güreleşmek, yoğunlaşmak, koyulaşmak.

çăрала- (şîrala) Kilitlemek.

çăралат-(şîralat-) Sıklaştırmak, yoğunlaştırmak, koyulaştırmak, güreleştirmek.

çăралăх (şîralîh) 1. Koyuluk, kesafet, sıklık. *калча çаралăхĕ* Filizlerin

gürlüğü. *халăх çаралăхĕ* Nüfus yoğunluğu. 2. Alışkanlık, doyma.

çăран (şîran) Sıkça, bol bol, yoğun olarak.

çăраçси (şîraş'ş'i) Anahtar. *пĕчек çăраçси* Küçük anahtar. *йывăç çăраçси* Tahta anahtar.

çăрат- (şîrat-) Koyulaştırmak, sıklaştırmak, yağunlaştırmak, güreleştirmek.

çăрăл- (şîrîl-) 1. Yoğurulmak, karılmak. *чуста çăрăлса çитнĕ* Hamur yoğuruldu. 2. Kirlenmek, pislenmek. 3. Çamurda oynamak, çamurla uğraşmak, çamura bulanmak. 4. Kaynaşmak, uğraşmak, çabalamak. *мĕн çăрăлатăн эсĕ унта?* Sen orada neyle uğraştın?

çăрăлтат- (şîrîltat-) 1. Titremek, zangır zangır titremek, zangırdamak, çınlamak, çingırdamak. *унăн сасси çăрăлтат* Onun sesi titriyor. 2. Cıyak cıyak bağırarak.

çăрăлти (şîrîlti) 1. Titrek, titreyen. *çăралти сасă* Titrek ses. 2. Gıcırtilı.

çăрăлчăк (şîrîlçik) 1. Çamur; kir, pislik. *çăрăлчăк çул* Çamur yol. 2. *çăрăлчăк çын* Ağır kişi, yavaş kişi.

çăрăн- (şîrîn) 1. Yoğurulmak, karılmak, yerleşmek, konulmak. 2. Çamurla kaplanmak, pislenmek, çamura batmak. *вильăхсем пылчăкра çăрăнаççĕ* Hayvanlar çamura batıyorlar.

çăрăнтар- (şîrîntar-) Yoğurmak, karmak, karıştırmak. *тăма хăйарна çăрăнтар* Kili kumla yoğurmak.

çăрах (şîrah) Yaka. *кĕне çăрахĕ* Gömlek yakası.

çăрта (şîrta) 1. Kulak, delik, göz. *йĕн çăрти* İğne deliği. 2. Kumaşın kırışik, buruşuk yeri.

çăрттан (şîrttan) Turna balığı.

çарттанла (ş'irttanla) Turna balığı gibi, turnabalığına benzer.

çарха (ş'ırha) Rahvan. *çарха лаша* Rahvan at.

çархала- (ş'ırhala) 1. Rahvan yürümek. 2. Tırıış tırıış yürümek, küçük adımlarla yürümek.

çархаланчак (ş'ırhalançık) Tığıış tırıış yürüyen.

чат I (ş'at) 1. Sık, gür, yoğun kalın, sağlam, sıkı. 2. Yutmak. *anam çām-* Yiyeyeği yutmak. *mēmēm çām-* Duman yutmak, nefes çekmek (sigara içerken). *çāmsa antap-* Yutmak. 2. Emmek, benimsemek, özümsemek, kendine çekmek. *māpra шыв çāmatъ* Zemin suyu çekiyor. 3. İçeri çekmek; sürüklemek (bir şeye/işe), bulaştırmak (bir işe). içeri çekmek; sürüklemek (bir şeye/işe), bulaştırmak (bir işe). *çātakan шурлăх* Batak, bataklık. 4. Harcamak, tüketmek; eziyet etmek, zulmetmek. 5. Ele geçirmek, zaptetmek, istila etmek.

çатă/ çат (ş'itl/ ş'it) 1. Sık, gür, koyu; yoğun, kalın. 2. Sıkı, sağlam. *çāmă (çām) çынăç-* Sıkı yapışmak, sağlam yapışmak.

çăтăлан- (ş'itlān-) 1. Sıklaşmak, gürleşmek, yoğunlaşmak, kalınlaşmak. 2. Sıkılaşmak, sağlamlaşmak.

çăтăлантар- (ş'itlāntar-) 1. Sıklaştırmak, gürleştirmek, yoğunlaştırmak. 2. Sıkılaştırmak, sağlamlaştırmak.

çăтăлăх (ş'itlāh) Sıklık, tekerrür, yoğunluk, gürlük, sağlamlık.

çăтăл-çăтăл (ş'itl-ş'itl) Hışır-hışır. *çулçăсем çăтăл-çăтăл măваççě* Yapraklar hışır-hışır hışırdıyor.

çăтăлтат- (ş'itlāt-) Hışırdatmak.

çăтам (ş'itīm) Yutkunma, yudum. *něp-ик çăтам шыв ёç* Bir-iki yudum su iç.

çăтамла- (ş'itīmla-) Yudumlamak, yutkunmak.

çăтăн- (ş'itīn-) Yutulmak. *эмел çăтăнмăсть* İlaç yutulmuyor.

çăтăр (ş'itir) Çıtır, çatır, çat vb. *năp çăтăр турě* Buz sessizce çatladı.

çăтăр-çăтăр I (ş'itir- ş'atir) 1. Çıtır çıtır, kuru, gevrek. 2. Çalı çırpı, kuru ağaç, küçük ve kuru ağaç. *çăтăр-çăтăр шешкě çанни* Küçük fındık çalısı.

çăтăр-çăтăр II (ş'itir-ş'atir) 1. Düzensiz, hareketli, huzursuz, canlı, çabuk. *çăтăр-çăтăр нерсе çупрě* Çabucak koşup geldi. 2. Öfkeli, asabi, kızgın, ateşli. *çăтăр-çăтăр кăмăл* Öfkeli karakter. *çăтăр-çăтăр каласа хур* Ateşli ateşli söylemek. 3. Dargınlık; kavga, atışma, hırıltı. *вăсем хушшинче çăтăр-çăтăр пулкалатъ* Onların arasında dargınlık zaman zaman oluyor.

çăтăр-çăтăр (ş'itir-ş'itir) Dikkatle, itinayla, düzenli bir şekilde. *кил-çурта çăтăр-çăтăр тым-* Evi düzenli tutmak. *çăтăр-çăтăр ярса тым* Sıkı tutmak.

çăтăртат- (ş'itirtat-) Çıtırdamak, çıtırdamak, gıcırdamak, hışırdamak. *кăмакара вут çăтăртатса çунать* Sobada ateş çıtırdatarak yanıyor.

çăтăрт-çăтăрт (ş'itirt-ş'atirt) Çıtır çıtır.

çăтăх (ş'itih) Doymaz, açgözlü, cimri, obur. *çăтăх çын* Açgözlü kişi.

çăтăх- (ş'itih-) İ Açgözlülük etmek, tamah etmek.

çăтăхла- (ş'itihla-) Göz koymak, göz dikmek.

çăтăхлан- (ş'itihlan-) Açgözlülük etmek, tamah etmek.

çăткăн (ş'itkīn) 1. Doymaz, açgözlü, cimri, obur. *çăткăн вольăх* Obur hayvan.

çătkăn çын Obur kişi, açgözlü kişi. 2. Vahşi, yırtıcı. *çătkăn vēçen кайăк* Yırtıcı kuş.

çătkănла (ş'itkinla-) 1. Hırsla, şevkle. 2. Doymaz, açgözlü, cimri, obur. *anata çătkănла çăт-* Yiyeceği şevkle yutmak, yemek. 2. Yırtıcı, vahşi. *çătkănла сунар* Vahşi hayvan avı. *вăрманла çătkăнла пĕтер-* Ormanı vahşice yok etmek.

çătkăнлан- (ş'itkinlan-) 1. Açgözlüleşmek, oburlaşmak. *кĕр енне пулă çătkăнланатъ* Güze doğru balık oburlaşıyor. 2. Açgözlülük etmek, açgözlü olmak, tamahkârlık etmek.

çătkăнлăх (ş'itkinlîh) 1. Açgözlülük, tamahkârlık, oburluk. 2. Vahşilik, yabanilik, yırtıcılık.

çătkăннăн (ş'itkinnîn) 1. Hırsla, şevkle, açgözlüce. 2. Vahşice, yabanice.

çăтлат- (ş'itlat-) Çatlamak. *кĕленче çăтлатса çурăлчĕ* Şişe çatlayarak kırıldı.

çăтмах (ş'itmah) Cennet. *çăтмахри нек пурăн-* Cennette gibi yaşamak.

çăт-çат (ş'it-ş'at) Şak şak, çat çat. *кăвайт çăт-çат туса çунатъ* Ateş çat çat yanıyor.

çăт-çăт (ş'it-ş'it) Muntazam, düzenli, dikkatli, derli toplu.

çăтти-çатти (ş'itti-ş'atti) Şak şak. (Vurma sesinin yansıması)

çăх- (ş'ih-) 1. Bildirmek, götürmek, rapor etmek. 2. İftira etmek. *çăхса çŷре* Bilgi vermek, gammazlamak, söz taşımak.

çăхав (ş'ihav) İftira, ihbar, dedikodu. *çăхав нар-* İhbar etmek.

çăхан (ş'ihan) 1. Kuzgun. *çăхан йăви* Kuzgun yurdu. *çăхан чĕнни* Kuzgun yavrusu. 2. Obur, pisboğaz.

çăханла (ş'ihanla) 1. Kuzgunca, kuzgun gibi. *çăханла ан кранклат!* Kuzgun gibi bağırma! 2. Obur, doymaz, açgözlü.

çăханлан- (ş'ihanlan-) Açgözlülük etmek, açgözlü olmak, tamahkârlık etmek.

çăхăр (ş'ihîr) 1. Çamur, balçık. *ypаnа çăхăра кĕрсе ларчĕ* Araba çamura saplandı. 2. Çöküntü, çukur.

çăхăрлан- (ş'ihîrlan-) Kirlenmek, pislenmek.

çăхăрлă (ş'ihîrlî) Çamurlu, pis; kirli, pasaklı.

çекĕл (ş'ekîl) 1. Çengel, tığ, korça. *алăк çекĕлĕ* Kapı çengeli. *йывăç çекĕл* Ağaç çengel. 2. Zincir, pranga, halka.

çекĕлле I (ş'ekîlle) Çengelli, korçalı, kançalı. *çекĕлле сăмса* Kemerli burun.

çекĕлле- II (ş'ekîlle) Çengel takmak, korçalamak, korça takmak.

çеккунт (ş'ekkunt) 1. Saniye (Dakikanın atmışta biri). *çеккунтран* Bir saniye sonra. 2. Saniye (Derecenin 1/3600'ü).

çеккунтлăх (ş'ekkuntlîh) Saniyelik, saniyeye, saniye için. *пĕр çеккунтлăх тух-ха!* Bir saniye çıksana!

çеклет (ş'eklet) Tutmak, yakalamak, avlamak, takılmak, ilişmek.

çеклешке (ş'ekleşke) Çengel, tığ, korça.

çеле (ş'ele) Yukarı, yukarıya.

çелтен (ş'elten) 1. Yukarıdan. 2. Üstünkörü.

çемĕ (ş'emî) Motif, melodi, tarz, usul, yapı. *юрă çемми* Melodi.

çемĕç- (ş'emîş'-) Yumuşamak, yatışmak, avunmak.

çемĕçтер-/ çемçет- (ş'emîşter-/ ş'emş'et-) Yumuşatmak, hafifletmek, gevşetmek, çözmek.

çемми/ вăй çемми (ş'emmi/ vîy ş'emmi) Başarılan, elden gelen.

çемçe (ş'emş'e) Yumuşak, hafif, gevşek, zayıf, güçsüz. *çемçe çөр* Yumuşak top-rak. *çемçe кăмăллă* Yumuşak kalpli, zayıf karakterli.

çемçел-/ çемѣç- (ş'emş'el-/ ş'emış') Yumuşamak, yatışmak, avunmak.

çемçелни (ş'emş'elni) Yumuşatma, yumuşama, hafifletme, hafifleme.

çемçен (ş'em ş'en) Yumuşakça, tatlılıkla, nezaketle.

çемçет (ş'em ş'et) Yumuşatmak, hafifletmek, gevşetmek, çözmek.

çемçетекен (ş'emş'eteken) Yumuşatıcı, hafifletici. *çемçетекен паллă* Yumuşatma işareti.

çемçешке (ş'emş'eške) Zayıf, güçsüz, dayanıksız.

çемье (ş'em'ye) Aile.

çемьеллĕ (ş'em'yelli) Ailesi olan, aileli.

çенĕк/ çенĕх/ çелнĕк (ş'enik/ ş'enih/ ş'elnik) Kuru ot.

çепĕç (ş'epiş') 1. Nazik, nezaketli, kibar, şefkatli. 2. Kibarca, nazikçe, kibarca. 3. Peltek, dili tutulmuş.

çерем (ş'erem) Yeşillik, çimen, çayır. *çерем кăмни* Kültür mantarı.

çеремлен- (ş'eremlen-) Yeşillenmek, çimlenmek, çimle kaplanmak.

çеремлĕ (ş'eremli) Yeşille kaplı, çimenlik.

çеремлĕх (ş'eremliĥ) Çimenlik, yeşillik, çayırılık.

çерçи (ş'erş'i) Serçe. *çара çерçи* Yarasa. *çерçи тырри* Serçe otu. *çерçи кĕнчи* Kimyon, çörek otu. *çерçи хурçайки* Küçük şahin.

çеç (ş'e ş') Sadece, yalnız, ancak.

çеçен (ş'eş'en) İşlenmemiş, yoz, ham. *çеçенхир* Step, bozkır. *Çеçен хĕр сăвăрĕ* (байбак) Bozkır köstebeği.

çеçке (ş'eş'ke) Çiçek., yaprak. *кăвак çеçке* Kardelen. *çеçкене лар-* (яр, кăлар-)

Çiçek atmak, çiçek açmak, çiçeklenmek.

çеçкелен- (ş'eş'kelen-) Çiçek atmak, çiçek açmak, çiçeklenmek.

çеçпĕл (ş'e ş'pĭl) Menekşe, kardelen.

çĕве (ş'ive) Mayalanmaya bırakılmış süt. *çĕве яр-* *çĕве юхтар-* Sütü mayalanması için bırakmak. *çĕве шывĕ* Süt suyu.

çĕвек (ş'ivek) Kesilmiş süt suyuna benzer.

çĕвĕ (ş'ivĭ) Dikiş yeri, dikiş, ek, yara izi. *çĕввине яр-* Dikiş sökmek, dikiş almak. *çĕвĕ промышленноçĕ* Dikim sanayî.

çĕвĕк (ş'ivĭk) Yara yeri, dikiş yeri.

çĕвĕлен- (ş'ivĭlen-) Yara izi bırakmak.

çĕвĕлчен (ş'ivĭlçen-) Şerit, tenya, bağırsak kurdu, parazit.

çĕвĕç(ĕ) (ş'ivĭ ş'-i) Terzi, dikiş ustası.

çĕкĕ (ş'ikĭ) Çığa balığı.

çĕкĕр- (ş'ikĭr) Cıyak cıyak bağırarak. (Domuz hakkında)

çĕкле- (ş'ikle-) Almak, kaldırmak, çıkarmak, kalkındırmak, yükseltmek. *çĕклесе кай-* Alıp götürmek, çalmak. *çĕклесе кил* Getirmek, vermek, alıp gelmek. *çĕклесе кăлар-* Çıkarmak, sunmak. *çĕклесе пыр-* Sürüklemek, taşımak, götürmek.

çĕклем (ş'iklem) Kucak dolusu, kucak. *нĕр çĕклем вутă* Bir kucak dolusu odun. *нĕр çĕклем утă* Bir kucak saman.

çĕклен- (ş'iklen-) Çıkmak, kalkmak, ayağa kalkmak, kalkınmak, havalanmak.

çĕклентер- (ş'iklenter-) Kaldırmak, yükseltmek, ayağa kaldırmak, havalandırmak.

çĕкленŭ (ş'iklenü) Kalkınma, yükselme, havalanma, ayağa kalkma.

çĕле- (ş'ile-) Dikmek, işlemek.

çĕлевĕç/ ç'левĕç (ş'ileviş/ ş'üleviş') 1.

Vaşak 2. Tırıs gitmek.

çĕлен (ş'ilen-) Yılan. *хура çĕлен* Engerek yılanı. *хурăн пуçлă çĕлен* Çayır yılanı. *çĕлен сăнни* İğne. *çĕлен кĕти* Yılan derisi. *çĕлен пулă* Yılan balığı. *хут çĕлен* Uçurtma, çaylak. *çĕлен курăкĕ* Menekşe. *çĕлен пуçи*, *çĕлен сырли* İn-ci çiçeği.

çĕлен-калта (ş'ilen-kalta) Sürüngen.

çĕленлĕх (ş'ilenliĕ) Çok sayıda yılan olan yer.

çĕлен (çĕлем) çип (ş'ilen- ş'ilem- ş'ip) Evde hazırlanmış ip.

çĕлет- (ş'ilet-) Giysi dikmek, dikmek, kostüm hazırlamak.

çĕлĕк (ş'ilik) Şapka, başlık. *хăлхаллă çĕлĕк* Kulaklı şapka.

çĕмел (ş'imel) Bir araba çavdar yığını.

çĕмĕр- (ş'imĕr-) 1. Kırmak, parçalamak, yıkmak, bozmak, berbat etmek, yok etmek, dağıtmak. *çĕмĕрсе антар-* Aşağı atmak, yıkmak, devirmek. 2. Sövmek.

çĕмĕрĕл- (ş'imĕril-) 1. Kırılmak, parçalanmak, yıkılmak, ortadan kalkmak, bozulmak, dağılmak. 2. Gürültü yapmak, gürüldemek.

çĕмĕрт (ş'imĕrt-) Kuş kirazı ağacı.

çĕмĕртлĕх (ş'imĕrtliĕ) Kirazlık, kuş kirazı ağacının bol olduğu yer.

çĕмĕрттер- (ş'imĕrtter-) 1. Ortadan kaldırtmak, yok ettirmek, dağıtırmak. 2. Gürültüyle gitmek.

çĕмрен (ş'imren) 1. Ok. 2. Yay.

çĕмрĕк/ çĕмĕрĕк (ş'imrĕk/ ş'imĕrĕk) Kırık, dökük, harap, virane, dağınık.

çĕн- (ş'in-) Yenmek, kazanmak, alt etmek.

çĕнел-/ çĕнелен- (ş'inel-/ ş'inilen-) Yenileşmek, tazeleşmek, yenilenmek.

çĕнелнĕ Yenilenmiş. **çĕнелни** Yenileme, yenileşme.

çĕнет- (ş'inet-) Yenilemek, yenileştirmek, tazelemek.

çĕнетнĕ (ş'inetnĕ) Yenilenmiş, tazelenmiş.

çĕнетŭ (ş'inetü) İyileştirme, düzeltme, ıslah.

çĕнĕ (ş'inĕ) Yeni, taze. *çĕнĕ сын* Genç. *вĕр-çĕнĕ* Yer yeni. *çĕнĕ çул* Yeni yıl.

çĕнĕлле (ş'inille) Yeni.

çĕнĕлĕх (ş'iniliĕ) Yenilik. *çĕнĕлĕхе* Henüz yeni.

çĕнĕрен (ş'inĕren) Yeniden, tekrar. *çĕнĕрен çĕнĕ* Daha yeni, yeniden de yeni.

çĕнтер- (ş'inter-) Yenmek, mağlup etmek, üstesinden gelmek.

çĕнтерейми (ş'intereymi) Yenilmez.

çĕнтерŭ (ş'interü) Zafer, galibiyet. *Çĕнтерŭ кунĕ* Zafer Bayramı. (İkinci Dünya Savaşı'nda Rusya'nın galibiyet günü)

çĕнтерŭллĕ (ş'interüllĕ) Muzaffer, galip.

Çĕпĕр (ş'ipir) Sibirya.

çĕпре (ş'ipre) Maya. *çĕпре чулĕ* Çakıl taşı.

çĕр I (ş'ir) Gece. *çĕр каça*, *çĕр хута* Bütün gece. *çĕрĕне* Bütün gece, geceleyin. *çĕрĕ-çĕрĕне* Geceler boyu. *çĕр каç*, *çĕр вырт-* Gecelemek. *ик çĕр каçрăм* İki gece kaldım. *çĕр çĕрле-* Gecelemek.

çĕр II (ş'ir) 1. Yer, dünya, yerküre, yeryüzü. *çĕр нŭрт* Barınak. *çĕр ĕçлекен* Çiftçi, ekinci. *çĕр чавакан* Toprak işçisi. *çĕр чăмарĕ* Yerküre. *çĕр кăмни* Yağmurluk. *çĕр мамăкĕ* Pamuk. *çĕр кăмрăкĕ* Taşkömürü. *çĕр мулкачĕ* Çöl faresi, çöl sıçanı. *çĕр сырли* Çilek. *çĕр чĕкеçĕ* Sağan. 2. Yer, arazi, yöre. *вăта çĕрĕ* Orta. *вăта çĕрĕнче* Ortada, ortasında. 3. An,

zaman. *эпӗ хулана çитнӗ çӗре хӗвел те туха пуçларӗ* Biz şehre geldiğimizde güneş doğmaya başladı. *кӗтмен çӗртен* Ansızın, aniden.

çӗр II (ş'ir) Yüz. (sayı) *çӗрте пӗрре, çӗрте икӗ, çӗрте виççӗ* 101, 102, 103. *çӗр тенкӗлӗх* Yüz tengeye, yüz tengelik.

çӗр- (ş'ir-) Çürümek, kokuşmak, bozulmak, ahlakı bozulmak. *çӗрсе кай-*, *çӗрсе пӗт-* Çürümek, bozulmak, çürütmek.

çӗр айӗнчи (ş'ir ayınçı) Yer altı, yer altında.

çӗрӗ (ş'iri) 1. Bobin, makara, küçük silindir. 2. Halka, çember, yüzük. *куçла çӗрӗ* (değerli taşlı) yüzük.

çӗрӗк I (ş'irik) 1 *çӗрӗк каç, çӗркаç, çӗрккӗ* Geçen gece, geçen geceleyin.

çӗрӗк II (ş'irik) Çürük, bozuk, kokmuş, eski, yıpranmış.

çӗрӗн (ş'irin) Tamamı yüz kişi.

çӗрӗç (ş'iriş') Çiftçilik, ekincilik, tarım.

çӗрӗшӗ (ş'irişi) Onlardan yüzü.

çӗрйӗркелӳ (ş'iryirkelü) Toprak kullanım sistemi. *çӗр-йӗркелӳ техникумӗ* Toprak kullanma sistemi.

çӗрле (ş'irle) Gece vakti, geceleyin. *çӗрлӗрех* Gece, geç.

çӗрлехи (ş'irlehi) Geceleyin.

çӗрлеччен (ş'irleççen) Geceye kadar.

çӗрлӗ (ş'irli) Yerli, yere sahip.

çӗрме/ çӗрме пуян (ş'irme/ ş'irme ouyan) Çok zengin, aşırı zengin.

çӗрмӗш (ş'irmiş) Yüzüncü.

çӗрсӗрлӗх (ş'irsirlih) Yersizlik, topraksızlık.

çӗрçӗмрен (ş'irş'imren) Yokedici, tahrip edici güç.

çӗрçӳ (ş'ir ş'ü) Zehirli kuzu mantarı.

çӗрт- (ş'irt) 1. Çürütmek, bozmak, kokutmak. 2. Rezil etmek. *ята çӗрт-* Adını lekelemek.

çӗрти (ş'irti) Yerdeki.

çӗртме (ş'irtme) Tarla. *çӗртме нуççu* Nadasa bırakılmış tarla. *çӗртме уйӗхӗ* Toprağın dinlendirildiği ay. (Haziran, temmuz civarı) *кӗрхи çӗртме* Sonbaharda nadasa bırakılan tarla. *акна çӗртме* Ekili tarla. *çӗртме ту-* Sürmek, nadasa bırakmak.

çӗрулми (ş'irulmi) Patates. *çӗрулми шампу* Patates çiçeği (hastalık)

çӗрура (ş'irura) Odun biti.

çӗрхут (ş'irhut) Geviş getiren hayvanların üçüncü midesi.

çӗршер (ş'irşer) Yüzer.

çӗршӗн- (ş'irşin) Islanmak, çürümek, kokuşmak.

çӗршыв (ş'irşiv) Vatan, ülke, arazi, yer.

çӗçӗ (ş'î ş'î) Bıçak.

çӗт- (ş'it-) Kaybolmak, yitmek, sır olmak, görünmez olmak, gözden kaybolmak

çӗтер- (ş'iter-) Kaybetmek, yitirmek. .

çӗтӗк (ş'itik) 1. Yıpranmış, aşınmış, delinmiş, yırtılmış. 2. Hırpani, çulsuz.

çӗтӗк-çурӗк (ş'itik-ş'urik) Yırtık pırtık.

çӗтӗл- (ş'itil-) 1. Delinmek, yırtılmak, yıpranmak. 2. Sinirlenmek, asabı bozulmak.

çӗтӗлтер- (ş'itilter-) 1. Eskitmek, yıpratmak. 2. Asabını bozmak, sinirine dokunmak.

çӗхӗр (ş'ihir-) Cıyak cıyak bağırmak. (Domuz hakkında)

çи (ş'i) 1. Üst yukarı, doruk. *нӳрм çийӗ* Ahır çatısı. *нӳрм çийӗнче* Ahır çatısında. *çийӗм* Üs baş. *çие юлни* Gebe kalma. *хам çине илетӗн* Kendi sorumluluğuma alıyorum. *çине нар* Ek olarak vermek. *çие* (çеле) тух Alt

etmek, yenmek. 2. Zaman, vakit, devir. *ёç çийё* Hasat zamanı, çalışma zamanı. *ымчи, ымă çийё* Ot biçme zamanı. 3. Sebatlık, sabır. *çине тăр* Israr etmek, uestelemek, direnmek. *çине тăрса* Ciddiyetle.

чи- (ş'i-) 1. Yemek. 2. Paralamak, yiyip bitirmek, mahkûm etmek, ayıplamak, çok kızmak.

çивёт (ş'ivît) Saç örgüsü.

çивётле-/ çитле- (ş'ivît-le-/ ş'itle-) Saç örmek.

çивётлĕ (ş'ivîtli) Örgülü, belikli. *икĕ çивётлĕ* Çift belikli, çift örgülü.

çивĕч/ çивчĕ (ş'ivîç/ ş'ivçĭ) 1. Keskin, sert, acı. 2. Atik, çecik, hareketli.

çивĕчле- (ş'ivîçle-) Bilemek, sivriltmek.

çив(ч)ĕшĕ (ş'iv-ç-işĭ) Uç, ağız. (Bıçak ucu, bıçak ağzı...)

çивĕчлен- (ş'ivîçlen-) Keskinleşmek, sivrilmek, sertleşmek, gerginleşmek.

çивĕçлет- (ş'ivîçlet-) 1. Bilemek, keskinleştirmek, sivriltmek. 2. Şiddetlendirmek, sertleştirmek.

çивĕччĕн (ş'ivîççĭn) Şiddetle, keskin bir şekilde.

çивитти (ş'ivitti) 1. Kapak. 2. Battaniye, yorgan, örtü. *сĕтел çивитти, сĕтел çитти* Masa örtüsü.

çиел (ş'iyel) Üst yukarı, doruk.

çиеле (ş'ieyle) Yukarı. *çиеле тух*-Üste çıkmak, yenmek, alt etmek.

çиелтен (ş'iyelten) 1. Yukarıdan. 2. Üstünkörü, yüzeysel olarak, aceleyle.

çиелти (ş'iyelti) Üstte, üstte bulunan.

çийĕнчех/ çинчех (ş'iyĭnçeh/ ş'inçeh) Zamanında, hemen, derhal.

çил (ş'il) Rüzgâr, yel. *çавраçил* Kasırga. *çил арманĕ* Yel değirmeni. *çил хĕрри* Yelkovan. *çиле хирĕç* Rüzgâra karşı. *çил курăкĕ* Anemon çiçeği.

çилам (ş'ılam) Zorla, güçlükle.

çилеке (ş'ileke) Yelkovan, fırldak.

çилен- (ş'ilen-) Öfkelenmek, kızmak, gücenmek, darılmak, içlerlemek.

çилентер- (ş'ilent-er-) Kızdırmak, öfkелendirmek, gücendirmek.

çиленчĕк (ş'ilençĭk) Kızgın, öfkeli.

çилĕ I (ş'ilĭ) Öfke, hiddet, hınç, hışım.

çилĕ II (ş'ilĭ) Hayvan memesi. *ёне çили* İnek memesi.

çилĕллĕ (ş'ilĭllĭ) Öfkeli, sinirli, hiddetli, asabi.

çилĕлĕх (ş'ilĭlih) Asabilik.

çилĕм I (ş'ilĭm) Tutkal, zank, yapıştırıcı.

çилĕм II (ş'ilĭm) Sürtme ağı.

çилĕмле- (ş'ilĭmle-) Yapıştırmak.

çилĕмлен- (ş'ilĭmlen-) Yapışmak.

çилĕмлĕ (ş'ilĭmli) Yapışkan.

çиллес/ çиллемес (ş'illes/ ş'illemes) Öfkeli, hiddetli, kızgın.

çиллесчĕн (ş'illeslen-) Kızgınlıkla, öfkeyle, hiddetle.

çилçуна (ş'il ş'una) Kar arabası.

çил-тăвăл (ş'il-tĭvăil) Fırtına, kasırga.

çил-тăман (ş'il-tĭman) Tipi, boran.

çилхăван (ş'ilhĭvan) Hoppa, havai.

çилхе (ş'ilhe) Yele. *лаша çилхи* At yeleşi.

çилхемес (ş'ilhemes) Uzun yeleli.

çимелли (ş'imelli) Her çeşit yitecek. *çимелли хатĕрсем* Yiyecek erzak.

çимĕк (ş'imĭk) Ölü için sonbaharda dikilmiş anıt, kaide. *çимĕк курăкĕ* Adonis, guguk çiçeği.

çимĕç (ş'imĭş') Yemek, yiyecek, yem, meyve, sebze. *çимĕç кĕр-* Meyve vermek. *çимĕç кĕркем йывăçсем* Meyveli ağaç.

çине-çине(x) (ş'ine-ş'ine-h) Sıkça, çoğu defa, birbiri ardına.

çинерех (ş'inereh) Daha çabuk, erken, zamanında.

çinçe I (ş'in ş'e) Narin, zarif, ince, kibar.

çinçe II (ş'in ş'e) Çuvaş Türklerinin eski inanışlarına göre toprağın doğma zamanı.

çinçe/ çинче курăкĕ (ş'in ş'e/ ş'in ş'e kurıkî) Burçak.

çинçел- (ş'inş'el-) İncelmek, nazikleşmek, zayıflamak.

çинçет- (ş'inş'et-) İnceltmek, zayıflatmak, nazikleştirmek.

çинчешке (ş'inş'eşke) İnce belli insan. (kız)

çинче (ş'inçe) Üstünde.

çинчен (ş'inçen) 1. Hakkında, ... ile ilgili.
2. Üstelik, üstüne, ilaveten, arkadan, arkasından.

çинчех (ş'inçeh) Zamanında, hemen, derhal.

çинчĕк (ş'inçik) *çu(йĕ)нчĕк улам* Saman., saman artığı.

çинчи (ş'inçi) Üstünde. *Амăл çинчи* İdil üstünde, İdil boyunda.

çип/ çипĕ (ş'ip/ ş'ipî) İplik, sicim, kordon. *çип ури* İp çilesi.

çi-пуç (ş'i-pu ş') Giyim kuşam.

çирĕк (ş'irĕk) Kızılağaç. *çирĕк тăрри* Kanarya. *çирĕк курăкĕ* Kırmızı kaz.

çирĕклĕх (ş'irĕklĕh) Kızıl ağaçlık, kızıl ağaç ormanı.

çирĕм (ş'irĕm) Yirmi. *çирĕм тенкĕлĕх илтĕм* Yirmi tengelik aldım.

çирĕммĕшĕ (ş'irĕmmĕşĕ) Onlardan yirmisi.

çирĕммĕн (ş'irĕmmĕn) Toplam yirmi kişi.

çирĕммĕш (ş'irĕmmĕş) Yirminci.

çирĕмри (ş'irĕmri) Yirmi yaşında olan, yirmi yıllık.

çирĕмшер (ş'irĕmşer) Yirmişer.

çирĕп (ş'irĕp) Sağlam, çetin, şiddetli, sert.

çирĕплен- (ş'irĕplen-) Sertleşmek, şiddetlenmek, sağlamlaşmak, kurmak, güçlenmek.

çирĕплет- (ş'irĕplet-) Sertleştirmek, sağlamlaştırmak, şiddetlendirmek, güçlendirmek. *çирĕплетекен документсем* Tasdik eden belgeler. *çирĕплетекен предложени* Olumlu cümle.

çирĕплетĕ (ş'irĕpletü) Tasdik etme, kabul etme. *çирĕплетĕ татăкĕ* Olumluluk eki.

çирĕппĕн (ş'irĕpĕn) Sağlamca, sıkıca, sertçe, şiddetli bir şekilde.

çири (ş'iri) Yukarıda bulunan, üstte bulunan, deride bulunan, rahimdeki bebek.

çиç- (ş'iş') Işıldamak, parlamak (Şimşek hakkında), parıldamak.

çиçĕм (ş'i ş'im) Yıldırım, şimşek. *туне çиçем* Şimşek, yıldırım.

çиçкĕн- (ş'iş'kĕn-) Uçmak, uçar gibi gitmek. (at, insan vb. hakkında)

çит- (ş'it-) Varmak, ulaşmak, yetmek, erişmek, vakti gelmek. *ниçсе çит, пулса çит-* Pişmek, erişmek, olgunlaşmak. *йĕçсе çит-* Büyümek, gelişmek, yetişmek. *йĕçсе çитнĕ (çын)* Yetişkin insan. *хăваласа çит-* Yetişmek, yakalamak, aynı düzeye gelmek.

çителĕклĕ (ş'itelĕklĕ) Yeterli, yeterince, yeteri kadar.

çителĕксĕр (ş'itelĕksĕr) Yetersiz, eksik.

çитер- I (ş'iter-) Yedirmek, doyurmak, beslemek.

çитер- II (ş'iter-) Götürmek, ulaştırmak, teslim etmek.

çитеркĕч (ş'iterkĕç) Yemlik. (Balarısı için)

çитерме (ş'iterme) Sürü besleme, yemleme.

çитерни (ş'iterni) 1. Yedirme, yem verme.
2. Ulaştırma, vardırma, tamamlama.

ёşe вёшне çитерни İşi tamamına erdirmek.

çитес (ş'ites) Gelecek, önümüzdeki. çитес кёркунне (хёл) Gelecek sonbahar.

çитеспе (ş'itespe) Gelmeden önce, başlamadan önce, yaklaştığında. пращик çитеспе Bayram arefesi.

çитет/ çитё (ş'itet/ ş'iti) Yeterli, yeterince, yeteri kadar.

çитё (ş'iti) Yatak örtüsü, çarşaf.

çитён- (ş'itin-) Büyümek, artmak, yükselmek, çoğalmak, yetişkin hale gelmek.

çитённё (ş'itinnî) Yetişkin, olgun.

çитёнтер- (ş'itinter-) Büyütmek, yetiştirmek, olgunlaştırmak, ulaştırmak.

çитёнў (ş'itinü) Varma, ulaşma, başarı, yetişme, olgunlaşma.

çитменлех (ş'itmenlih) Sıkıntı, eksiklik, kıtlık, hata.

çитменнине (ş'itmennine) ... dışında, -den başka, üstelik, ilaveten.

çитмёл (ş'itmîl) Yetmiş.

çитмёлён (ş'itmîlîn) Toplam yetmiş.

çитмёлёшё (ş'itmîliši) Onlardan yetmiş.

çитмёлмёш (ş'itmîlmîş) Yetmişinci.

çитмёлти (ş'itmîlti) Yetmiş yaşında olan, yetmiş yıllık.

çитмёлшер (ş'itmîlşer) Yetmişer.

çитнё-çитмен (ş'itni- ş'itmen) Varır varmaz, yeter yetmez.

çитрипе (ş'itripe) Yetişince, ulaşınca, büyüyünce.

çитти (ş'itti) ача çитти Çocuk bezi. тўшек çитти Çarşaf. чёрçитти Önlük.

çитсă (ş'itsî) çитец, çитса кёни Basma gömlek.

çитсăвай (ş'itsıvay) Basma. çитсăвай кёне Basma gömlek.

çичё (ş'ichi) Yedi.

çичсёмёр (ş'itsimîr) Bizim yedimiz. çичсёр Sizin yediniz.

çичсёр (ş'ic ş'er) Yedi yüz.

çичсёрен (ş'icş'îren) Toplam yedi yüz.

çичсёрмёш (ş'icş'îrmîş) Yedi yüzüncü.

çичсёршер (ş'ic ş'îrşer) Yedi yüzer.

çиччё/ çичё (ş'icçî/ ş'ichi) Yedi.

çиччён (ş'icçîn) Toplam yedi.

çиччёмёш (ş'icçimîş) Yedinci.

çиччёри (ş'icçîri) Yedi yaşında olan, yedi yıllık.

çичшер (ş'icşer) Yedişer.

çу I (ş'u) çăв Yağ. аш çу (çăвё), яшка çу Hayvansal yağ. сарçу, сивё çу (сивçу) Erimiş sade yağ. уламçу Tereyağı. кантăр вăрри çăвё Kendir yağı. çу хывни Yağ oluşumu. çу йывăççи Zeytin ağacı. 2. Kaymak.

çу II (ş'u) Yaz. çу уйăхё Yaz ayı. (mayıs ya da haziran ayı) çу kaçа Bütün yaz bıyu. çу kaçиччен Yaz bitene kadar. çăва тухасна Yaza doğru. çăва тухсан Yaz başlarken.

çу- (ş' u-) (çăватăн), çăв 1. Yıkamak. урай çу- Yer yıkamak. кёне çу- Çamaşır yıkamak. 2. Yağmak, düşmek. (Yağmur, kar vb. hakkında) юр çăвать Kat yağıyor. йёнхў çăвать Yağmur çiseliyor.

çувăрла (ş'uvîrla) Yavrulamak, doğurmak.

çуй (ş'uy) Panik, endişe, kuşku, birbirine girmek, dalgalanma, çalkantı.

çуйăн (ş'uyîn) Som balığı.

çуйăх- (ş'uyîh-) Cıvıldamak, cıyak cıyak bağırmak, gürültü yapmak, uğuldamak.

çуйкăн (ş'uykîn) Tutku, ihtiras, dehşet.

çуйхаш- (ş'uyhaş) Cıvıldamak, cıyak cıyak bağırmak.

çуйхашу (ş'uyhaşu) Bağırıtı, bağırış, nara, yaygara, çığlık, feryat, ötüş.

чук (ş'uk) 1. Yok, hayır. *чук янала* Mevcudu yok, yok, olmayan. *чук енке* Yokluktan dolayı, olmadığı için. 2. Yoksul, fakir. *чук сын* Fakir kişi. *чукка юл-* Fakirleşmek, yoksullaşmak. *чук çул* Açlık yılı, kıtlık yılı.

çукалан- (ş'ukalan-) 1. Yıkanmak, banyo yapmak, yüzünü yıkamak. 2. Dalkavukluk etmek, yalakalık yapmak, yağcılık yapmak.

çукаланчăк (ş'ukalançîk) Dalkavukluk, yalakalık.

çукан (ş'ukan) İnsan ve hayvanlardaki yağ tabakası.

çукки (ş'ukki) Bulunmama, yok, yokluk.

çуккипе (ş'ukkiye) Yokluk yüzünden.

çуклă (ş'uklî) Negatif, olumsuz. *çуклă форма* Olumsuzluk hali.

çуклăх (ş'uklîh) 1. Yokluk, olumsuzluk. 2. Yoksulluk, fakirlik.

çукран (ş'ukran) Yokluktan dolayı, olmadığı için, yokluktan.

çул I (ş'ul) 1. Yol, yolculuk. *чугун çул* Demir yolu. *кайăк хур çуле* Samanyolu. *çул нуçă* Pioner kolu başı. *çул çурă-* Yolculuk yapmak, seyahat etmek. *çул хыв* Yol döşemek. *çул юппи* Yol ayırımı. *çула май* Geçerken, giderken. *çул килнă сын* Yoldan gelen. *çул кайăкă (сиве кайăкă)* Saka kuşu. *çул курăкă* Karabuğday kuşu.

çул II (ş'ul) Yıl, sene. *иртне çул* Geçen yıl. *килес çул* Gelecek yıl, önümüzdeki yıl. *çултан-çул* Yıldan yıla. *манна нёр çулта* Benimle aynı yaşta.

çул- (ş'ul-) Biçmek, tırpanlamak, koparmak, yolmak.

çула- (ş'ula-) 1. Yalamak, yalayıp yutmak, dille temizlemek. 2. Yağlamak, yağ sürmek.

çулăк I (ş'ulîk) *çулăк (шăлкă)* Harmanda kullanılan özel süpürge.

çулăк II (ş'ulîk) *çулăх* Yağlık, baş örtüsü.

çулăм (ş'ulîm) Alev, ateş.

çулăмлан- (ş'ulîmlan-) Tutuşmak, parlamak, coşmak.

çулăмлантар- (ş'ulîmlantar-) Tutuşturmak, coşturmak, parlatmak.

çулăмлă (ş'ulîmlî) Coşkun, alevli, ateşli, gayretli, hevesli. *çулăмлă салам* Sıcak, samimi selam.

çулăн Ĭ (ş'ulîñ) Biçilen, tırpanlanan.

çулăн- Ĭ (ş'ulîñ-) Bir şeye çarpmak.

çулăх- (ş'ulîh) 1. Karşılaşmak, rastlaşmak, karşı karşıya gelmek. 2. Sataşmak, takılmak, saldırmak, dayanmak, çatmak, bulaşmak. *чир çулăхрă* Hastalık bulaştı.

çулă-çулăне (ş'ulî-ş'ulîpe) Yıllarca.

çул-йёр (ş'ul-yîr) Ulaştırma, nakil, taşıma, vasıta, çizgi, hat.

çулла (ş'ulla) Yaz, yazın.

çулан- (ş'ullan-) Yağlanmak.

çуллахи (ş'ullahi) Yaz, yaza ait, yazınki. *çуллахи çанталăк* Yaz havası.

çуллаччен (ş'ullaççen) Yaza kadar.

çулă/ çулă (ş'ullî/ ş'ulî) Yağ, yağlı.

çулăлан-/ çулан- (ş'ullîlan/ ş'ullan-) Yaşlanmak, olgunlaşmak, yetişmek. *çуланнă хёр* 28-30 yaşlarındaki kız.

çулăх (ş'ullîh) *тилăкçулăх* Beş yaşında.

çулен (ş'ullen) Yıllık, her yıl.

çуленхи (ş'ullenhi) Yıllık.

çулпуç/ çулпуçă (ş'ulpu ş'/ ş'ulpu ş'î) Reis, önder, lider, yönetici.

çулсăрлăх (ş'ulsîrlîh) Yolsuzluk, yol olmaması.

çулсерен (ş'ulseren) Her yıl.

çулçă (ş'ul ş'î) Yaprak. *çулçă тевви* Göz, tomurcuk, gonca. *çулçă тăкăнни* Yaprak dökümü.

çулçăлан- (ş'ulş'ılan-) Yapraklanmak.

çулçăллă (ş'ul ş'illî) Geniş yapraklı.

çулçурев (ş'ulş'ürev) Yolculuk, seyahat.

çулçуревçĕ/ çулçурен (ş'ul ş'ürev ş'î/ ş'ul ş'üren) Seyyah.

çулталăк (ş'ultalîk) Bütün yıl.

çулталăклăх (ş'ultalîkrih) Yıllık, bir yıla.

çулталăкри (ş'ultalîkri) Bir yaşında olan, bir yıllık.

çулу (ş'ulu) Çakmaktaşı. *çулуна пер (çан)* Çakmaktaşı ile ateş yakmak.

çулхи (ş'ulhi) *нĕр çулхи* Bir yıllık. *виç çулхи* Üç yıllık. *тилĕк çулхи ача* Beş yaşında çocuk.

çулччен (ş'ulççen) *тилĕк çулччен* Beş yıla kadar.

çум I (ş'um) Yabani ot.

çум II (ş'um) Bitişiklik, yakınlık, yan. *ман çумма лар* Benim yanıma otur. *ман çумри* Benim yanımda, yakınımda.

çума-çумăн/ çумма-çуммăн (ş'uma ş'umîn/ ş'umma- ş'ummîn) Yan yana.

çумăр (ş'umîr) Yağmur. *çумăр çăват* Yağmur yağıyor. *çумăр шывĕ* Yağmur suyu. *çумăр сырли/ çумăр хулли* Yabani kuşkonmaz.

çумăрлă (ş'umîrlî) Yağmurlu. *çумăрлă кун* Yağmurlu gün.

çумĕнчи (ş'umînçi) Yanında, yakınında.

çумка (ş'umka) Alabalık.

çумкурăк (ş'umkurîk) Yabani ot, yabani bitki.

çумла-/ çум çумла-/ çăмла- (ş'umla-/ ş'um ş'umla-/ ş'ïmla-) Yabani otları ayıklamak, temizlemek.

çумлан- (ş'umlan-) Yabani otla kaplanmak.

çумлă/ çăмлă (ş'umlî/ ş'ïmlî) Yabani otla kaplı.

çумма-çуммăн (ş'umma- ş'ummîn) Yan yana. .

çун- I (ş'un-) Yanmak, parlamak, kızışmak, çile çekmek, azap çekmek. *çунса кай-* Yanmak, yanıp tutuşmak, yanıp kül olmak. *ăш çунать, чĕре çунать* Çile çekmek, azap çekmek. *çунă çын* Yanmış, yangından çıkmış. *Çунман япаласем* Yanmaz şeyler.

çун- II (ş'un-) Yontmak, kesip düzeltmek, budamak.

çуна (ş'una-) Kızak, kızakla gitmek. *çара çуна* Tahta kızak. *çуна ўречи-* Üst üste binmek, kısmen kaplamak. *çуна кресли* Kızak oturağı. *çуна çулĕ* Kızak yolu.

çунат (ş'unat-) Kanat, yüzgeç. *пула çуначĕсем* Balık yüzgeçleri.

çунатлан- (ş'unatlan-) Coşmak, kanatlanmak.

çунатлантар- (ş'unatlantar-) 1. Kanatlandırmak. 2. Coşturmak, cesaret vermek, şevklendirmek.

çунатлă (ş'unatlî) Kanatlı, yüzgeçli. *çурхах çунатлисем* Perdeli yüzgeçler.

çунашка (ş'unasha) 1. Atlı kızak. 2. Kızakla gitmek.

çунăк (ş'unîk) Kül, kurum, yanmış. *çунăк шăрши килет* Yanık kokusu geliyor.

çунăк (ş'unîk) Yanık, kullanılmış kibrit. *çунăк нĕрене* Yanmış tomruk.

çунка/ çункав (ş'unka/ ş'un kav) Talaş, yonga.

çункăç (ş'un kî ş') Fital, şerit.

çунтар- (ş'untar-) 1. Yakmak, kavurmak, dağlamak. 2. Cezalandırmak, vurmak, dövmek.

çунчăк (ş'unçîk) Kurum, yanık.

çуп- (ş'up-) Tokat atmak. *алă çуп-* Alkışlamak. *алă çупни* Alkış.
çупах (ş'upah) Çapak balığı.
çупăрла- (ş'upırla-) Dokunmak, değmek, ilişmek, ellemek.
çупка I (ş'upka) Püskül, salkım, demet, tutum.
çупка II (ş'upka) Orağı bilemek için kullanılan kürek.
çупкă (ş'upkî) Tokat, şamar.
çупкăм (ş'upkîm) Püskül, salkım, demet, tutam. *палан çупки* Kartopu çiçeği demeti.
çупкăмлан- (ş'upkîmlan-) Bir araya toplanmak, gruplaşmak, birleşmek, demetleşmek.
çупкăç/ çупка (ş'upkîş'/ ş'upka) Orağı bilemek için kullanılan kürek.
çупкăçла- (ş'upkîş'la-) 1. Orak bilemek. 2. Tokat atmak.
çур- (ş'ur-) Batırmak, kesmek, biçmek, sancımak, kırmak, parçalamak. *туртса çур-* Parçalamak, yırtmak, yarmak.
çур I (ş'ur) İlkbahar. *çур килет* İlkbahar geliyor.
çур II çурă (ş'ur/ ş'urî) Yarım, yarı. *çур килограмм* Yarım kilogram. *çур çаврашка* Yarım daire. *çуришар* Yarımşar.
çура (çўре, çурă, çур, çўр) çăвăр (ş'ura - ş'üre, ş'urî, ş'ur, ş'ür- ş'ivîr) Hayvan yavrusu. *сысна çури* Domuz yavrusu.
çураки (ş'uraki) İlkbaharda çift sürme.
çурал- (ş'ural-) Doğmak, dünyaya gelmek, meydana gelmek.
çуралă/ çурлă/ çăвăрлă (ş'urallî/ ş'urllî/ ş'ivîrlî) Yavrulu, yavrusu olan.
çуран/ çурран (ş'uran/ ş'urran) Yaya. *çуран çын* Yaya kişi. *çуран çул* (утма

çул) Yaya yolu, patika. *çуран урана* Bisiklet. *çуран кайнă* Yayan gitti.
çураç- (ş'uraş'-) Barışmak, bağışlamak, düzeltmek, planlamak, kararlaştırmak, -e karşı birlik olmak, anlaşmak. *çураçнă хĕр* Nişanlı kız.
çураçу (ş'uraş'u) Anlaşma, sözleşme, barışma, uzlaşma.
çураçулă (ş'uraş'ullî) Barışsever, barışçı, sakin.
çурат- (ş'urat-) Doğurmak, doğum yapmak, ürün vermek.
çурă (ş'urî) Hayvan yavrusu.
çурăк (ş'urîk) 1. Yarık, gedik, aralık, hendek, çatlak. 2. Kırık, yorgun argın, halsiz, bitkin.
çурăл- (ş'urîl-) Kopmak, çatlamak, patlamak, kırılmak, batmak, bölünmek, yırtılmak.
çурăм (ş'urîm) 1 Sırt, arka. *çурăм шăмми* Belkemiği. *çурăм шăмми сыпăке* Omur. *çурăм шăммиллĕ чĕр-чунсем*, *çурăм шăммиллисем* Hayvanların belkemiği. *çурăм шăммисĕррисем* Omurgasız. *çурăм нуçи* Mührü Süleyman.
çурăм ути (ş'urîm uti) Menekşe.
çурăм (ş'urîm) Demet, tutam.
çури (ş'uri) Üvey anne.
çуркалан- (ş'urkalan-) Kopmak, yırtılmak, kesilmek, patlamak, çatlamak.
çуркаланчăк (ş'urkalançîk) Yırtık elbise, eski püskü elbise, paçavra.
çуркам/ çурккам (ş'urkkam/ ş'urkkam) Kütük, iskele, darağacı, kereste.
çуркунне (ş'urkunne) İlkbahar.
çурла I (ş'urla) Orak. *çурла уйăхĕ* Orak ayı, harman zamanı. (Yaklaşık olarak temmuz-ağustos)
çурла- II çăвăрла- (ş'urla-/ ş'ivîrla-) Yav-
 rulamak. *сысна (йытă, кушак)*

çурланă Domuz yavruladı, domuz doğurdu.

çурлă (ş'urli) Yavrulu, yavrusu olan.

çурма (ş'urma) Yarı, yarım. *çурма колонилле çĕршывсем* Yarı sömürge ülkeler. *çурма çулта* Yarı yolda.

çурмаккай (ş'urmakkay) Deli divane, yarım akıllı.

çурмалла/ çурмаран (ş'urmalla/ ş'urmaran) İkiye, yarı yarıya.

çурпилĕк (ş'urpilik) Yaklaşık üçte bir hektar arazi.

çурçĕр (ş'urş'ir) 1. Gece yarısı. *çурçĕрте* Gece yarısında. 2. Kuzey. *çурçĕр енче* Kuzeye, kuzey tarafına. *çурçĕр çăлтăрĕ* Kutup yıldızı.

çурçĕр-хĕвеланăç (ş'urş'ir-hĭvelanış') Kuzey batı.

çурçĕр-хĕвелтухăç (ş'urş'ir-hĭveltuhĭ ş') Kuzey doğu.

çурçĕрхи (ş'ur ş'irhi) Gece yarısı.

çурт (ş'urt) Ev, apartman. *çурт ларт-, çавăр-* Ev, apartman inşa etmek. *вулав çурчĕ* Okuma evi. *канмалли çурт* Dinlenme evi. *ача çурчĕ* Çocuk evi. *хресчен çурчĕ* Köy evi.

çурта (ş'urta) Mum, fitil. *ăвăс çурта* Balmumu.

çуртар- (ş'urtar-) Yardırmak, böldürmek, kestirmek, parçalamak.

çурт-йĕр (ş'urt-yĭr) Konut, daire.

çуртри/ çуртырри/ çуртăри (ş'urtri/ ş'urtirri/ ş'urtĭri) Yazlık buğday. *çуртри улăмĕ* Sap, saman, saman rengi. *çуртырри нусси* Yazlık buğday tarlası.

çурутрав (ş'urutrav) Yarımada.

çурхат (ş'urhat) Eski kap kaçak.

çурхах (ş'urhah) Zar, perde, diyafram. *хăлха çурхахĕ* Kulak zarı. *çурхах çунатлисем* Perde ayaklı.

çурхахлан- (ş'urhahlan-) İnce zara dönüşmek.

çурхахла (ş'urhahla-) (ördek vb. ayağı) Perdeli, zarlı.

çурхи (ş'urhi) İlkbahar, ilkbaharda olan. *çурхи тулă* Yaz buğdayı.

çурчăмăр (ş'urçimĭr) Yarımküre.

çут- (ş'ut-) Yakmak, tutuşturmak, coşturmak, uyandırmak. *краççын çут-* Lambayı yakmak. *хăйă çут-* Talaş yakmak, yonga yakmak.

çут I (ş'ut) *çут хуçса ларнă* Çömeldi, çömelerek oturdu.

çут II (ş'ut) Sayı. *çут хисенĕ* Asıl sayı sıfatı.

çутанкка (ş'utankka) Plaka.

çутат- (ş'utat-) Işık vermek, ışık tutmak, adamak, ithaf etmek.

çутă (ş'utĭ) 1. Işık, parlaklık, dünya, aydınlık. *Çутĕç министрстви* Eğitim bakanlığı. *çутă кăвак* Açık mavi. *çутă иурă* Açık doru. *çутă хурт* Ateşböceği. 3. Parlak bir şekilde, açıkça. *çан-çутă* Çok aydınlık, ap aydınlık.

çутăл- (ş'utĭl-) Ağarmak, aydınlanmak, doğmak.

çутăх- (ş'utĭh-) Işık saçmak, parlamak, yansımak.

çутçанталăк/ çутă тĕнче мир (ş'utş'antalĭk/ ş'utĭ tĭnçe mir) Evren, dünya, kosmos, tabiat. *чĕрĕ çутçанталăк* Vahşi tabiat, yabani hayvanlar ve bitkiler. *чĕрĕ мар çутçанталăк* Cansız tabiat. *çутçанталăк çинчен вĕренмелли кĕнеке* Tabiat bilgisi ders kitabı.

çуттăн (ş'uttĭn) Açık, parlak, aydınlık, neşeli.

çутти (ş'utti) Aydınlık, aydınlık olan.

çуха/ çухави (ş'uha/ ş'uhavi) Yaka.

çухал- (ş'uhal-) Kaybolmak, yok olmak, ortadan kalkmak.
çухалăх (ş'uhalıh) Yaka kumaşı.
çухат- (ş'uhat-) Kaybetmek, yok etmek, ortadan kaldırmak.
çухату (ş'uhatu) Kaybetme, yok etme, ortadan kaldırma.
çухан- (ş'uhan-) Eksilmek, azalmak, kurumak.
çухăр- (ş'uhîr) Çağırarak, bağırarak, hay-kırmak, bağışmak, inlemek, inildemek. *çухăра тăркакч* Sürekli olarak ağlama, hıçkırma.
çухăраш- (ş'uhîraš) Bağışmak, çağırarak, cıyak cıyak bağırarak.
çухăрашка çинче сасă (ş'uhîraška ş'in ş'e sasî) İnce ses.
çухрăм (ş'uhrîm) Verst. *нечек çухрăм* Kilometre.
çухрăмла- (ş'uhrîmla-) Ölçmek.
çўл (ş'ül-) Yükseklik, irtifa.
çўле (ş'üle-) Yukarı.
çўлевĕç (ş'ülevĭ ş') Vaşak.
çўлелле (ş'üelle) Yukarıya doğru, yukarıya.
çўлĕ/ çўллĕ (ş'ülĭ/ ş'üllĭ) Uzun, yüksek.
çўлĕк (ş'ülik) Raf. (Kap kacak için)
çўлĕлет-/ çўллĕлет- (ş'ülĕlet/ ş'üllĕlet-) Yükseltmek, uzatmak.
çўлĕш/ çўллĕшĕ (ş'ülĭş/ ş'üllĭşĭ) Yükseklik, yüksekliği, boy, boyu.
çўлте (ş'ülte) Yukarıda, yüksekte.
çўлтен (ş'ülten) Yukarıdan, yüksekte.
çўлти (ş'ülti) Yukarıda, yukarıda yer alan, yukarıdaki.
çўмен (ş'ümen) Canlı, afacan, kalabalık, işlek. *çўмен туха* Bir yaşa kadarki tay.

çўп/ çўпĕ (ş'üp/ ş'üpĭ) Çöp, süprüntü. *çўп-çан* Çer çöp. *ĕне çўпни, кĕсре çўпни* İnek plasentası, inek dölesi.
çўпле- (ş'üple-) Çöp atmak, kirletmek, pisletmek.
çўплен- (ş'üplen) Kirlenmek, pislenmek, çöplenmek.
çўплĕ (ş'üple) 1. Yabani, arsız, vahşi. 2. Budaklı.
çўп-çан (ş'üp- ş'ap) Çöp, süprüntü.
çўпче (ş'üp ş'e) Kadın takı ve süslemelerinin saklandığı kapaklı sandık. *уйран çўпчи* Yağı çalkalamak için kullanılan varil.
çўп-çўхе (ş'üp-ş'ühe) İnce, nefis, kibar.
çўре- (ş'üre-) Yürümek, gezmek, dolaşmak, seyahat etmek.
çўревçĕ/ çулçўревчĕ (ş'ürev ş'ĭ/ ş'ul ş'ürev ş'ĭ) Seyyah, gezgin.
çўрекен (ş'üreken) Dilenci, yoksul, sefil.
çўрен (ş'üren) Kızıl, kızıl saçlı, sarı, al (at hakkında)
çўрет- (ş'üret-) Yürütmek, adımlatmak, gezdirmek, dolaştırmak. *çыру çўрет-* Yazışmak, mektuplaşmak. *çыру çўретни, хут çўретни* Mektuplaşma, yazışma.
çўреттер- (ş'üretter-) Yürüttürmek, gezdirtmek, dolaştırtmak.
çўç (ş'üş') Saç, saç teli. *çўç нĕрчи* Saç teli (insan için), kıl, tüy (hayvanlar için). *çўç туни* Kadın saç örgüsü. *çўç илтер-* Saç kestirmek. *çўç ил-* Saç kesmek. *çўç çулĕ* Saçların ayrıldığı çizgi, saç aralığı.
çўçe I (ş'üş'e) Söğüt ailesinden bir ağaç.
çўçe II (ş'üş'e) Saçak, püskül.
çўçe III (ş'üş'e) Kiriş, sinir. *çўçелĕ мутăр* Saçaklı havlu.

çўçен- (ş'üş'en-) Titremek, ürpermek. (soğuktan veya korkudan) *çўçенсе, чётренсе ил-* Silkinmek.

çўçентерет- (ş'üş'enteret-) Titretmek, ürpertmek.

çўçенчĕк (ş'ü ş'ençĕk) Büyük korku.

çўçĕм (ş'üş'im) İnsanın gözünü kışmasına sebep olan ışık.

çўçлĕ (ş'ü ş'li) Saçlı, kıllı, tüylü.

çўхе (ş'ühe) İnce, nefis, kibar. *çўн-çўхе* İp ince.

çўхел- (ş'ühel-) İncelmek, zayıflamak, nazikleşmek.

çўхет- (ş'ühet-) İnceltmek, zayıflatmak, nazikleştirmek.

çўхи/ çўхў (ş'ühi/ ş'ühü) İnce pestil, gözleme.

çывăр-(ş'ivĕr-) Uyumak, geceleme, yatmak, yatmaktan uyuşmak. *манăн сулахай алă çывăрнă* Benim sol kolum uyudu.

çывăра (ş'ivĕra) Uyuklu, uyuşuk, uykusu gelmiş.

çывăрттар-/ çыврат- (ş'ivĕrttar-/ ş'ivrat-) Uyutmak.

çывăх (ş'ivĕh) Yakın. *çывăх ял* Yakın köy, komşu köy.

çывăхра (ş'ivĕhra) Yakın, yakında, yakınında.

çывăхри (ş'ivĕhri) Yakın, en yakın, komşu.

çыврат (ş'ivrat-) Uyutmak.

çывхар-/ çывăхар- (ş'ivhar-/ ş'ivhar-) Yaklaşmak, yakınlaşmak, yanaşmak, sokulmak.

çывхарт-/ çывăхарт- (ş'ivhart-/ ş'ivĕhart-) Birbirine yaklaştırmak, yakınlaştırmak.

çывхартни/ çывăхартни (ş'ivhartni/ ş'ivĕhartni) Yaklaşma, yakınlaşma.

çылăх (ş'ilĕh) Günah.

çылăхлă (ş'ilĕhlĕ) Günahkâr.

çын (ş'in) İnsan, kişi. *кĕçĕн çын* Genç evli kadın.

çыпăç- (ş'ipĕş') Yarışmak, bulaşmak, musallat olmak, takılmak, sarılmak.

çыпăçтар- (ş'ipĕ ş'tar-) Yarıştırmak, tutkallamak, eklemek.

çыпăçулă (ş'ipĕş'ullĕ) 1. Temiz, derli toplu, düzenli. 2. Temizce, düzenli bir şekilde, bilerek, kasten.

çыпăн- (ş'ipĕş'in-) Yarışmak, kaynaşmak, kaynamak, sarılmak.

çыпăнчăк (ş'ip ş'inçĕk) Yarışkan.

çыр (ş'ır) Uçurum, yar, falez, dik kıyı. *çыр чекеçĕ* Kum kırlangıcı.

çыр- (ş'ır-) Yazmak, kaleme almak, çizmek.

çыра (ş'ıra) Çizgi.

çыран (ş'iran) Dik yamaç, dik uçurum, dik kıyı.

çырă (ş'irĕ) Açık kahverengi. *çырă ача* Kestane rengi saçlı erkek.

çырăн- (ş'irĕn-) Yazılmak, kaydolmak.

çыркала (ş'irkala) Ara sıra yazmak.

çырла (ş'irla) Çilek, yemiş. *хурăн çырли* Kayın çileği. *çĕр çырли* Çilek. *чие (чей) çырли* Vişne, vişne ağacı. *иçĕм çырли* Kuru üzüm. *хура çырла* Yaban mersini. *йĕнлĕ çырла* Bektaşi üzümü. *мăк çырли, шур çырли* Keçi yemişi, yaban mersini. *хăмла çырли* Ahududu. *çырла емекки* Çilek çalısı. *çырла шывĕ* Çilek suyu. *çырла кайăкĕ* Kızılgerdan kuşu. *çĕр çырли* Çilek, Frenk çiçeği. *курăк çырли* Böğürtlen. *мот (çырли), мутă çырли, хура çырла (аври)* Yaban mersini, keçi yemişi. *тир çырли* Alıç. *тĕклĕ çырла* Burçak, fig. *тилĕрен çырли* Ban otu yemişi. *уна çырли* İnci çiçeği yemişi. *хăла çырли, хăмăл çырли, хăмла*

çырли курăкĕ Böğürtlen. *хурăн çырли*
Kayın çileği. *чакак çырли курăкĕ*
Mührü Süleyman.

чырлалăх (ş'ırlalıh) Çileklik.

чырлах- (ş'ırlah) Affetmek, barışmak,
uzlaşmak, memnun olmak, razı olmak.

чырлахтар- (ş'ırlah-tar-) Gönlünü almak,
teskin etmek, barıştırmak, uzlaştırmak,
anlaştırmak, razı etmek.

чырма (ş'ırma) Dere, çay.

чырт- (ş'ırt-) 1. Isırmak, dişlemek,
dalamak. 2. Hafif yemek.

чыртăк (ş'ırtık) Kırıntı, parça, artık.

чыртма/ чытма (ş'ırtma/ ş'ıtma) Çocuk
pantolonu.

чыртмалли (ş'ırtmalli) Çerez, meze,
atıştırmak için yiyecek.

чыру (ş'ıru) Mektup, yazı, yazma, kayıt.
чырăва вĕрен- Okuma yazma
öğrenmek. *чыру пĕлекен* Okur yazar.
чыру пĕлменлĕх Okuma yazma
bilmemek, cahillik, cehalet.

чырулăх (ş'ırulih) Yazı, alfabe.

чытак (ş'ıtak) Çocuk pantolonu.

чытар (ş'ıtak) Yastık.

чых- (ş'ih-) Bağlamak, örmek, ilişki
kurmak, düğümlemek. *чыхса нăрах-*
Bağlamak, birleştirmek, ilişki kurmak.

чыхă (ş'ihĭ) Bağ, demet, deste, düğüm,
boğum.

чыхăн- (ş'ihĭn-) Bağlantı kurmak, irtibat
kurmak, temas kurmak, temasa
geçmek, ilişki kurmak, bitişmek,
birleşmek.

чыхăнтар- (ş'ihĭntar-) Birleştirmek,
bağlamak, bütünleştirmek.

чыхăну (ş'ihĭnu) İlişki, bağlantı, temas, bağ-
lantı, irtibat. *Чыхăну тинистерстви*
Ulaştırma bakanlığı.

чыхăнуллă (ş'ihĭnullĭ) İlişkili, bağlantılı,
ilgili.

чыхăнусăр (ş'ihuunusĭr) İlişkisiz,
bağlantısız, ilgisiz.

чыхлан- (ş'ihlan-) Dolaşmak, karışmak,
çapraşmak, takılmak, düğümlemek,
bağlamak. *ан чыхлан унна* Onunla
ilişki kurma, ondan uzak dur.

чыхлантар- (ş'ihlantar-) Dolaştırmak,
karıştırmak, çapraşıktırmak, bulaş-
tırmak, şaşırtmak.

чыхланчăк (ş'ihlançĭk) Karışık, karmaşık,
girift, dolaşık.

чыхлаш- (ş'ihlaş-) Karşılıklı bağlantı/ilişki
kurmak, birbirine bağlanmak,
kenetlenmek.

Т т

та/ те I (ta/ te) da, de. *эпӗ те института кӗретӗн* Ben de enstitüye giriyorum. *çирӗмӗшӗ те* Yirmisi de. 2. ve. *Нарспи шывне асрӗ те киле ут্রে васкаса* Narspi suyu aldı ve eve doğru yürüdü.

та/ те II (ta/ te) Bilinmeyen bir zamanı veya kişiyi işaret eden ön ek. *тахçан (та+ хӗçан)* Ta ne zamanlar, bir zamanlar. *темӗн* Nedir bilinmez... *тепле (те+епле)* Nasıldır... *те килнӗ, те килмен* Gelip gelmediği belli değil.

табак (tabak) Tütün. *табак плантацийӗ* Tütün çiftliği.

таблица (tablitsa) Tablo. *хутламалли таблица* Çarpım tablosu.

тав I (tav) Tartışma, münakaşa, anlaşmazlık, dava. *тав тухнӗ* Tartışma çıktı.

тав II (tav) Selam, teşekkür, şükran, minnet. *тав сана!* Çok yaşa! *тав та нуç* Teşekkür, şükran, minnettarlık. *тав ту-* Teşekkür etmek. *тава тивӗçлӗ учитель* Kıymetli öğretmen.

тавар (tavar) Eşya, mal. *тавар çаврайниӗ* Ticaret hacmi, meta dolaşımı.

таварлӗ (tavarlî) Eşya, mal, ürün. *таварлӗ хуçалӗх* Piyasa ekonomisi. *вак таварлӗ хуçалӗх* Küçük ekonomi.

таварлӗх (tavarlîh) Ticari, pazarlanabilir.

тавӗр- (tavîr) 1. Geri vermek, iade etmek, geri almak, döndürmek, geri vermek. 2. Kurtulmak, sıyrılmak, kabuğunu atmak, cevap vermek, karşılık vermek, itiraz etmek, öcünü almak. *утӗ тавӗр-* Kuru ot çevirmek. *тавӗрса нар-* 1. Karşılık vermek. 2. Para üstü vermek. *тавӗрса кала-* Cevap

vermek. *тавӗрса калани* Cevap, karşılık, çözüm. 3. Ters yüz etmek, ters çevirmek.

тавӗсчн/ тав сие (tavîssi/ tav siye) İkramınız için teşekkür ederim.

тавлаш- (tavlaş-) Tartışmak, münakaşa etmek, çekişmek, bahse girmek. *çимӗ тавлашма* Dolu dolu tartışmak.

тавлашу (tavlaşu) Tartışma, münakaşa, anlaşmazlık, dava, ihtilaf.

тавлӗ/ тавлашулӗ (tavlî/ tavlaşullî) Tartışmalı, kavgalı, ihtilaflı.

тавлак (tavlak) Dalak.

тавра (tavra) Çevre, dolay, daire, halka, alan. *тирӗн таврара* Bizim çevrede, bizim civarda. *таваран кай* Yol kenarından git.

тавракурӗм(лӗх) (tavrakurîmlîh) Ufuk, düşünce dünyası. *тавракурӗма сар* Ufkunu genişletmek, düşünce dünyasını genişletmek.

тавралӗх (tavrakurîmlîh) Çevre, dolay, ortam.

тавралла (tavralla) Çevreye, etrafa. *тавралла нах-* Çevreye bakmak, etrafa bakmak.

таврари (tavrari) Çevre, çevredeki, civardaki, etraf atraftaki. *таврари ялсем* Çevre köyler.

тавраш (tavraş) 1. Soy, kuşak, sınıf, aile, sülale. *Алтӗр таврашиӗ* Altır ailesinden. 2. Alet, enstrüman, mensup, üye olma, köken, asıl. *лаша таврашиӗ* At koşumu. *ӗç таврашиӗсем (хатӗрӗсем)* Farklı aletler, gereçler. 3. Üst baş, kıyafet, giyim kuşam, çeyiz *ку хӗрӗн тавраш нумай* Bu kızın çeyizi çok. 4. Tutum, tavır, davranma, ilişki. *вӗренес тавраш пулмарӗ унан* Okuma için karar vermedi.

таврашлă (tavraşlı) Çeyizli, çeyizi çok, araç gereci çok.

таврăн-/ тавăрăн- (tavrın/ tavırin) Dönmek, geri dönmek. *кӗле таврăнсан* Eve döndüğümde, eve dönerken.

таврăну (tavrını) Dönürlük, dönürlülük. *таврăну форми* Dönürlü biçim. *таврăну местоименийӗ* Dönürlülük zamiri. *таврăну залогӗ* Dönürlülük çatısı.

таврăнуçăн/ таврăнатшăн (tavrınşın/ tavrınatşın) Geri dönerken, dönüş yolunda.

тавсăр (tavsır) Tartışmasız, tartışılmaz.

тавçăр-/ тавçăрса ил- (tav şır-/ tav şırса ил-) Anlamak, akli ermek, akıl etmek, kavramak.

тавçăру (tavşıru) Tahmin, seziş, kavrama.

Таджи (Tadjik) Tacik.

Таджикла (Tadjikla) Tacik dili, Tacikçe.

таз (téз) Leğen, tas.

тай- (tay-) Eğmek, çekmek, çekimlemek, tartak, ... ağırlığında olmak. *нуç май* Baş eğmek. *пӗр кило таять* Bir kilo gelmek. *алăка май* Karıyı çek, karıyı kapat.

тайăл-/тайăн- (talay-/ tayın-) Eğilmek, bükülmek, kaybetmek, zayıflamak. *вайран тайăл-* Gücünü kaybetmek.

тайăла/ тайла (tayıla/tayla) Uysal, itaatkâr.

тайăлтар- (tayıltar-) Eğmek, yönlendirmek, bükmek.

тайăлçăк (tayılçık) Eğil, bükük, meyilli.

тайга (tayga) Tayga.

тайкалан- (taykalan) Sallanmak, salınmak, yalpalamak, kımıldamak.

тайлăк/ тайлăм (taylık/ taylım) 1. Eğiklik, eğim, eğri, yatık, yamaç, bayır. 2. Sıkıntı, eksiklik, yetersizlik.

ăсран тайлăк Akli eksik, yarım akıllı.

тайлăклă (taylıklı) Eğik, eğimli, meyilli. *тайма нуç-* Baş eğik, eğik baş.

тайтар- (taytar-) Tartmak, ölçüp biçmek.

так/ таках (tak/ takah) Boşuna, boş yere, yok yere.

така (taka) Koç, koyun. *така ашӗ* (какайӗ) Koyun eti.

такалла вăкăр (takalla vıkır) Misk sığırı.

такам (takam) Bilinmeyen kişi, meçhul birisi, *такам та* Her, kim olursa.

такамри (takamri) Herhangi birisinde.

такан (takan) 1. Nal. 2. Çatı, iskelet. 3. İdam sehpası, darağacı. 4. Üç ayaklı sehpa.

такана (takana) Çamaşır teknesi.

таканкка/ таканччи (takanka/ takanççi) Büyük salıncak.

такăнла- (takınla-) Nallamak. *тимӗрçе лаша такăнлатӗ* Demirci at nallıyor. *такăнлан* Nallanmak.

такăнлат-/ такăнлаттар- (takınlat-/ takınlattar-) 1. Nallatmak. 2. Tökezlemek, duraksamak, çarpmak. *такăнса ўкнӗ* Takılıp düştü.

такăнтар- (takıntar-) Çelme takmak, tökezletmek.

такăр (takır) Düz, düzgün, doğru, muntazam, pürüzsüz.

тап-такăр (tap-takır) Dümдüz, dosdoğru.

такăрлан- (takırlan-) Düzelmek, düzdünleşmek.

такăрлат-/ такăрла- (takırlat-/ takırла-) Düzeltmek, düzgünleştirmek, pürüzsüz yapmak.

такăш(ӗ) (takış-ı) Herhangi birisi.

такка- (takka) Vurmak, çalmak, takırdamak, gagalamak.

такмак (takmak) 1. Deri çanta. 2. Nakarat, kıta, dörtlük, koşma.

такмакла- (takmakla-) Koşma okumak.
такмакласа таишлать- Koşma okuyarak dans ediyör.

такмақă (takmakş'ı) Koşmacı, koşma okuyan kişi.

такса (taksa) Ücret, tarife. *такса тăрăх* Tarifeye göre, tarife üzerinden.

таксан (takş'an) Eskiden, bir zamanlar. .

тактика (taktika) Taktik.

талак (talak) Dalak.

талант (talant) Yetenek, kabiliyet.

талантлă (talantlı) Yetenekli, kabiliyetli.

талăк/ тавлăк (talık/ tavlık) Gün, yirmi dört saat. *талăк укçи* Günlük ücret.

талăр-/ талăрса кай- (talır-/ talırsa kay-) Sarhoşluktan ya da kızgınlıktan kızarmak, utanmak.

талкăш- I (talkış-) Hızlı gitmek, büyük adımlarla gitmek.

талкăш II (talkış) Meydan, alan, yüzölçümü. *çĕр талкăшĕ* Yüz ölçümü. *талкăшĕне* Bütünüyle, tümüyle. *çĕр талкăшĕне* Bütün her yerde. *килкарти талкăшĕне* *вильăхсем чупса çÿреçĕ* Bütün avluda sürü dolaşıyor. *урам талкăшĕне* Bütün caddede.

таллă пиçен/ талпиçен (tallı piş'en/ talpi ş'en) Yabani ot.

талон (talon) Kupon.

талпас (talpas) *талпаса пер, талпаса çап, талпаслан* Boşboğazlık yapmak, saçma sapan konuşmak.

талпăн- (talpın-) Enerjisini harcamak, çabalamak, gayret etmek.

талтлат- (taltrat-) Kalbi çarpmak.

талхăр-/ талхăрса кай- (talhır-/ talhırsa kay-) Isınmak, kızışmak, öfkelenmek.

тамал-/ тамалан- (tamal-/ tamalan-) Dinmek, yatışmak, sakinleşmek, susmak, çenesini tutmak, azalmak.

тамалтар- (tamaltar-) Yatıştırmak, sakinleştirmek, susturmak.

тамарина (tamarina) Pembe maymun.

тамаша (tamaşa) 1. Mükemmel manzara. 2. Çözülemez durum. *ак тамаша* Bu ne kadar harika bir şey.

тамăк (tamık) Cehennem, uçurum.

тан I (tan) Denk, aynı, aynı düzeyde, eşit, aynı seviyede, aynı hizada. *манна тан* Tamamen aynı.

тан II (tan) 1. Sebep, neden. 2. İlkbaharda ve sonbaharda göl veya ırmakların bu- zunda görülen su.

таната (tanata) Ağ, örümcek ağı.

танкăш- (tankış-) Hızlı ve büyük adımlar atmak.

танлан- (tanlan-) Gururlanmak, kibirlenmek, övünmek, gurur duymak.

танлаш-/ танаш- (tanlaş-/ tanaş-) Yükselmek, itibar kazanmak, seviyesini yükseltmek, aynı seviyeye gelmek.

танлаштар-/ танаштар- (tanlaştır-/ tanaştır-) Karşılaştırmak, mukayese etmek, eşit kılmak, denkleştirmek.

танлаштары (tanlaştaru) Karşılaştırma, kıyaslama. *манлаштары аффиксĕ* Karşılaştırma eki. *манлаштары степенĕ* Karşılaştırma derecesi. *манлаштарулă грамматика* Karşı- laştırmalı dilbilgisi.

танлă (tanlı) 1 Dengeli, düzenli, denk. *нĕр танлă* Eşit. *танлă пиçен* Yabani ot.

танлă Ĭ (tanlı) Gururlu, kibirli, burnu bü- yük.

танлăх (tanlıh) *нĕртанлăх* Eşitlik, denklik.

танмарлăх (tanmarlıh) Eşitsizlik.

тансăрлăх (tansırlıh) Eşitsizlik.

тăнсăр-тĕнсĕр (tansır-tınsır) Düzensiz, kurlsız, eğri-büğü.

тантăш (tantış) Yaşıt, akran.

тап- (tap-) Ayağıyla itmek, dürtmek, tekmelemek, tepinmek, silah sıkmak, kalp çarpmak. *лаша тапать* At çifte atıyor. *алтымарĕ тапать* Nabız atıyor. *шыв тапать* Su yukarı doğru vuruyor. *пулă тапать* Balık yüzüyor. *айккинелле тапакан вăй* Merkezkaç kuvveti.

тапалан- (tapalan-) Çırpınmak, bocalamak, tırmanmak.

тапă I (tapı) Kapan, tuzak.

тапă II (tapı) Yaz dönemi bayramlarında gençlik pazarı.

тапăлтат- (tapıltat-) Tepişmek.

тапăн- (tapın-) Saldırmak, baskın yapmak, dadanmak, musallat olmak, kalkışmak, denemek.

тапăну/ тапăнни (tapınu/ tapınni) Saldırı, baskın.

тапăртат- (tapırtat-) Yere vurmak, tepinmek, damgalamak, çırpınmak.

тапăç-/ тапăçлан- (tapış'-/ tapış'lan-) Tekmelenmek, vurulmak, tepişmek, gücünü zorlamak. *пурнăçийн тапăçланни* Kendini koruma mücadelesi.

тапир (tapir) Tapir. (Güney Amerika'da yaşayan üç tırnaklı bir hayvan)

тапкалан- (tapkalan-) Tekmelenmek, tekme yemek, tepilmek.

тапкаланчăк (tapkalançık) Çifte atan, tekme atan.

тапкă (tapkă) Tekme.

тапран- (tapran-) Başlamak, hareket etmek, yerinden kımıldamak.

тапрану (tapranu) Hareket, yerinden oynama, ilerleme, harekete geçme.

тапрат- (taprat-) Yerinden oynatmak, harekete geçirmek, sallamak, başlatmak.

тапта- (tapta-) Çiğnemek, eskitmek, saldırmak, hücum etmek.

таптав (taptav) Çiğnemen, ezilen.

таптан- (taptan-) Saldırıya uğramak, çiğnenmek. *курăк таптанать* Çimen çiğneniyor.

таптар- (taptar-) 1. Tekmeletmek, çifte attırtmak, tekme attırtmak. 2. Desteklemek, payanda vurmak, dayamak. *çам таптар* Yün çırtırmak, pamuk attırmak.

таптат- (taptat-) Basmak, ezmek, çiğnemek.

тапхăр (taphır) Defa, kere, sefer, an, dönem, süreç, etap, evre, aşama. *виç тапхăр* Üç defa. *виç тапхăрччен* Üç defaya kadar. *тапхăр-тапхăр, тапхăрăн, тапхăрăн-тапхарăн* Zaman zaman, dönem-dönem.

тапчам (tapçam) Alçak, basık, kısa, yüksek olmayan, tıknaz.

тар I (tar) Ter.

тар II (tar) Barut.

тар III (tar) *тар йывăçĕ* Karakavak. *тар курăкĕ* Peygamber çiçeği.

тар- IV (tar-) Koşmak, akıp gitmek, akmak, taşmak.

тар V (tar) Ücret, para. *тара кĕрĕш* sözleşme imzalayıp ise almak, sözleşme imzalayıp ise girmek. *тара ил-* Yer kiralamak. *тара нар-* Kiraya vermek. *тара тым-* İşe vermek.

тараватлă (taravatlı) Cömert, bol, iyi kalpli, konuksever.

тарай (taray) İnce, nefis, zarif.

таракан (tarakan) Hamam böceği. *йĕне таракан* tesbih böceği.

тарам (taram) *тарам пултăр* Henüz gerekli değil.

таран (taran) –i kadar, –e kadar. *çырмара шыв пилĕк таран* Derede su bele

kadar. *вай ҫитнӗ таран* Güç yettiği kadar, imkânlar yettiği kadar. *кирлӗ таран* Yeteri kadar. *ку тарана ҫитпӗмӗр* Bugüne kadar yaşadık.

тарантул (tarantul) Tarantul örümceği.

тарап (tarap) Dik kafalılık, inatçılık, kapris.

тараплан- İnat etmek, dik kafalılık etmek, ayak diremek, kapris yapmak.

тарапҫă (Taraplan) İnatçı, dik kafalı, kaprisli.

тараса (tarasa) Terazî, baskül. *ал тараси* El terazisi, yaylı terazî. 2. Kuyu.

тарăн (tarîn) Derin.

тарăнăш/ таранăшӗ (tarînîş/ tarînîşî) Derinlik.

тарăнлан- (tarînlan) Derinleşmek.

тарăнлат- (tarînlat-) Derinleştirmek, genişletmek. *тапрана тарăнлатакан машина (хатӗр)* Pulluk.

тарăх (tîrîh) 1. Ağır, zor, yürek parçalayıcı, acıklı. 2. Kahrolmak, kendi kendini yakmak, halsî düşmek, halsizleşmek.

тарăхтар- (tîrîhtar-) Harcamak, tüketmek, eziyet etmek, zulmetmek, canını sıkıkmak.

тарăхтармăш (tîrîhtarmîş) Can sıkıcı.

тарилкке/ турилкке (tarilkke/ turilkke) Tabak.

таркăн (tarkîn) Kaçak, firari. *таркăн салтак* Asker kaçağı.

тарла- I (tarla-) Terlemek, ter dökmek.

тарла- II (tarla-) Tutmak, kiralamak. *ăна кӗтӳ пăхма тарланă* Onu sürüye bakmak için tuttu.

тарлă (tarlî) Terli, terlemiş, buğulu, bulanık.

тармакла- (tarmakla-) Açmak, aralamak.

тармаклан- (tarmaklan-) Açılmak.

тарҫă (tarşî) İşçi, amele, hizmetli, uşak. *тарҫă-мӗрҫӗ* Hizmetçi, uşak, işçi ...

тархасла- (tarhasla-) Razi etmek, yalvarmak, rica etmek, talep etmek.

тархасшăн (tarhasşîn) Lütfen, rica.

тархă (tarhî) Kızgınlık, öfke, hırs. *тархăна* Kızgınlıkla, öfkeyle.

таса (tasa) Temiz, saf, halis, berrak. *ман-таса* Tertemiz.

тасал- (tasal) Temizlenmek.

тасалăх (tasalîh) Temizlik, arılık, paklık.

тасамарлан- (tasamarlan-) Kirlenmek, pislenmek.

тасамарлăх (tasamarlîh) Pislik, kirlilik.

тасат- (tasat-) Temizlemek.

тасату (tasatu) Temizleme, temizlik.

тастар- (tastar-) Eski baş sargısı.

таҫта (taş'ta) Bilinmeyen bir yerde, kimbilir nerede, herhangi bir yerde. *таҫта та* Her yerde. *таҫта пурăнать* Nerede yaşar/yaşıyor. *таҫта кайна* Bir yere gitti. *таҫта та пултăм* Her yerde bulundum.

таҫтан (taş'tan) Herhangi bir yerden.

таҫти (taş'tî) Herhangi bir yerdeki, herhangi bir yerde olan.

тат- (tat-) 1. Kopartmak, kesmek, yırtmak, alıkoymak, ayırmak, toplamak (çilek, fındık vb). 2. Kesmek, doğramak, kıymak, biçmek. 3. Yarmak, yırtmak, delmek. *сăмах тат-* Söz kesmek, sözleşmek.

тата (tata) Bir de, bundan başka, aynı şekilde.

татăк I (tatîk) Parça, bölüm, kısım, kırıntı, pasaj. *нӗр татăк ҫăкăр (сахăр)* Bir parça ekmek. *хут татăкӗ* Kağıt parçası.

татăк II (tatîk) Ek. *ҫуклăх татăкӗ* Olumsuzluk eki. *хирӗçлев татăкӗ* Olumsuzluk eki.

татак-кӗсӗк (tatîk-kîşîk) Yonga, çentik, parça, kırıntı, döküntü.

татакăн-татакăн/ таткăн-таткăн (tatik-tatikîn/ tatkin-tatkin) Parça parça.

татаклă (tatiklî) 1. Kararlı, kesin, azimli, itibar sahibi, saygın, önemli. *татаклă çанăçу* Önemli bir mücadele. *çакă пирен юлашки татаклă çанăçу* Bu bizim son ve önemli çarpışmamız. 2. Kesinlikle, kesin olarak, muhakkak.

татаклăн (tatiklîn) Kesinlikle, kesin olarak, muhakkak.

татаксăр (tatiksîr) Sürekli, devamlı, sık sık, boyunca, durmaksızın.

татал- (tatîl) Копмак, yırtılmak, kesilmek, durmak, dinmek, sona ermek. *укçаран таталтăм* İsraf edilmek, harcanmak, kalmamak. *кивине пĕтĕмнех таталнă* Geçmişle ilişki tamamıyla kesildi.

таталми (tatîlmi) Bölünmeyen, kopmaz, çözülmez.

татаç- (tatîş'-) Anlaşmak, mutabakat sağlamak.

таткала- (tatikla-) Parçalamak, ayırmak.

таткаланчăк (tatiklançîk) Parçalanmış, parçalara ayrılmış, kırıntı, döküntü.

таткăн-таткăн (tatkin-tatkin) Parça parça.

татти (tatti) *шыв татти* Su kaynağı, akarsu gözü.

татти-сыпписĕр (tatti-sıppisîr) Aralıksız, durmaksızın, dur duraksız.

таттисĕр (tattisîr) Kesintisiz, sürekli, aralıksız.

тату (tatu) Barış, dirlik, huzur, rıza, uyum. *тату пулăр яланах* Her zaman huzur içinde yaşıyoruz.

тахăçан/ тахçан (tahîş'an-tahş'an) Herhangi bir zaman.

тахăçанах/ тахçанах (tahîş'anah/ tahş'anah) Bir zamanlar, çok eskiden.

тахăçанхи/ тахçанхи (tahîş'anhi/ tahş'anhi) Çok eskilerde olan, çok

eskilere ait. *курган айĕнчен тахçанхи япаласене туннă* Kurgandan çok eski zamanlara ait eşyalar bulundu.

тахăçанччен/ тахçанччен (tahîş'anççen/ tahş'anççen) Bir zamana kadar, ta ne zamana kadar.

тахăш(ĕ) (tahîş-î) Herhangi birisi.

тахăшăмăр (tahîşîmîr) Herhangi birimiz.

тахăшăр (tahîşîr) Herhangi biriniz.

тачă/ тач (taçî/ taç) 1. Dar, sıkışık, yakın, yoğun. *тачă çыхăну* Sıkı birlik, sıkı yakınlaşma. *тачă тăван* Yakın akraba. 2. Sıkı, sım sıkı, yoğun bir şekilde.

тачăка/ тачка (taçîka/ taçka) 1. Yaş, rutubetli, nemli, yapış yapış. *тачка çăкăр* Islak ekmek. 2. Şişman, kalın, dolgun.

тачăлат- (taçîlat-) Sıkılaştırmak, sıkılaştırmak, yoğunlaştırmak, pekiştirmek, koyulaştırmak.

тачкăш(ĕ) (taçkîş-î) Kalınlık.

таччăн (taççîn) Sıkışık, sıkı sıkıya.

ташă (taşî) Dans, oyun.

ташла- (taşla-) Oynamak, dans etmek.

ташлат- (taşlat-) Dans ettirmek, oynatmak.

таян- (tayan-) Arkaya dayanmak, yaslanmak, uzanmak, abanmak.

таянтар- (tayantar-) Desteklemek, payan-dalamak, dayamak.

таянчăк (tayançîk) 1. Arkalık, arka. *çуна таянчăк* Kızak arkası. 2. Evcil hayvan.

тăвайкки (tîvaykki) Yamaç, bayır.

тăвалла (tîvalla) Yamaca doğru, dağa doğru.

тăван (tîvan) 1. Öz. *тăван чĕлхе* Ana dil. 2. Akraba, hısım. *пĕр тăван* Öz kardeş. *этир унна пĕр тăван* Biz onunla öz kardeşiz.

тăванла (tivanla) Kardeşçe, akrabaca, akraba gibi.

тăванлашни (tivanlaşni) Arkadaşlık etme.

тăванлăх (tivanlıh) 1. Akrabalık. 2. Kardeşlik.

тăвар I (tivar) Tuz. *тăвар шывĕ* eriyik tuz.

тăвар- II (tivar) Atı koşumdan çıkarmak.

тăварăн- (tivarın) Koşumdan çıkarılmak.

тăварла- (tivarla-) Tuzlamak.

тăварлан- (tivarlan-) Tuzlanmak.

тăварлани (tivarlani) Tuzlama.

тăварлаттар- (tivarlattar-) Tuzlatmak.

тăварлă (tivarlı) Tuzlu.

тăваслăх (tivaslıh) *çăмарта тăваслăх* Çok yumurtlama özelliği.

тăвасси (tivassi) İşleme, işlem, üretim. *йывăçран тĕрлĕ япаласем тăвасси* Ağaç işleme.

тăватă (tivatı) Dört.

тăватăм (tivatım) Dördüncü. *тăватăм çул* Dördüncü gün. *тăватăм* yıl Dördüncü yıl, bundan dört yıl önce.

тăваткăл/ тăваткал (tivatkıl/ tivatkal) Dört köşeli, kare. *тăн-таваткал* Kare. *тăваткал метр* Metre kare.

тăваткăллат- (tivatkillat-) Kare şekline getirmek, dört köşeli yapmak.

тăватмине (tivatmine) Bugünden itibaren dördüncü gün.

тăваттă/ тăватă (tivattı/ tivatı) Dört. *тăваттăн* Dört misli.

тăваттăмĕш (tivattımış) Dördüncü.

тăваттăш(ĕ) (tivattımış-ı) Onlardan dördü.

тăватсăмăр (tivatsımır) Dördümüz.

тăватсăр (tivatsır) Dördünüz.

тăватшар (tivatşar) Dörder.

тăвăл (tivıl) Fırtına, kasırga, tipi. *тăвăл йыхравçи* Fırtına kuşu, albatros. *тăвăл хыпарçи* Yelkovan kuşu.

тăвăл- (tivıl-) 1. Sinirlenmek, asabı bo-

zulmak, irkilmek. 2. Yığmak, üst üste koymak, istif etmek, ezmek, bastırmak.

тăвăллăн- (tivıllın-) Şiddetle, coşkuyla. *делегатсем тăваллăн алă çунаççĕ* Delegeler coşkuyla alkışlıyorlar.

тăвăн- (tivın) 1. Toplanmak, doluşmak, kalabalık oluşturmak, yığılmak. 2. Yükselmek, çarpışmak, çatışmak, rastlamak, tıkanmak, boğulmak. *шухăшсем тăвăнса çумрĕç* Düşünceler yığıldı.

тăвăну (tivınu) Edilgen, edilgenlik. *тăвăну залогĕ* Edilgen çatı.

тăвăр (tivıru) Dar, sıkışık, yakın, sıkı.

тăвăрла- (tivırla-) Sıkıştırmak, yoğunlaştırmak.

тăвăрлан- (tivırlan-) Sıklaşmak, yoğunlaşmak.

тăйха (tiyha) Tay.

тăк I (tık) Eğer. *чăн калас тăк* Eğer doğru konuşursak, doğruyu söylemek gerekirse.

тăк II (tık) *тăк-тăках* Tıklım tıklım, tıka basa.

тăк- (tık-) Dökmek, akıtmak, akmak, boşaltmak. *мислĕк тăк-* Gübre çıkarmak.

тăкак (tıkak) 1. Dökülen, harcanan. 2. Harcama, zimmete geçirme, masraf, gider.

тăкакла- (tıkakla-) Harcamak, tüketmek, sarf etmek.

тăкаклан- (tıkaklan-) Tükenmek, harcanmak, tüketilmek.

тăкăн- (tıkın-) 1. Akmak, yayılmak, dökülmek, taşmak. 2. Tükenmek, harcanmak.

тăкăрлăк (tıkırlık) Ara sokak.

тăкăртат- (tıkırtat-) Takırdamak.

тăкăс (tıkıs) 1. Sıkı, sıkışık, yakın. *тăкăс мăнра* Killi toprak. 2. Ekşi.

тăкăскă (tıkıska) 1. Yoğun, sık, sağlam, dayanıklı. 2. Güçlü, kuvvetli, sağlam, keskin, hırıltılı ses. *тăкăскă çын*- Sert karakterli. 3. Pürüzlü, pürtüklü.

тăкăскăлан- (tıkıslan-) Sıklaşmak, yoğunlaşmak, sertleşmek, keskinleşmek.

тăкăсла- (tıkısla-) Sıkıştırmak, yoğunlaştırmak, tutmak, göz altına almak.

тăкăслан- (tıkıslan-) Daralmak, hacimi küçülme, kısılmak, büzülme. *ăшăна япала сарăлать, сивĕне тăкăсланса пĕчĕкленет* Maddeler sıcakla genişliyor, soğukla küçülüyorlar.

тăкăслат- (tıkıslat-) Sıklaştırmak, daraltmak, küçültmek.

тăкăслăх (tıkıslıh) Darlık.

тăкăш (tıkış) Kılı kırk yaran, zor beğenen.

тăккалан- (tıkılan-) Masrafa girmek, harcamak, tüketmek.

тăкăаланчăк (tıkılançık) Düşen, akan.

тăкăаланчăксăр (tıkılançıksır) Masrafsız, harcamasız, gidersiz.

тăкça/ тăхça (tıkş'a/ tihş'a) 1. Değirmen taşını çeken araç. 2. Küt, kalın kafalı. *тăкча нуртă* Kalın kafalı balta.

тăкçалан-/ тăхçалан- (tık ş'alan-/ tihş'alan-)) Körlenmek, kalınlaşmak.

тăктар- (tıkta-) Döktürmek, akıtmak, aktartmak, saçtırmak, yağdırmak.

тăктăмал (tıkıtmal) Boşuna, boş yere, yok yere, boşu boşuna.

тăла (tıla) Ev üretimi kaba çuha. *нур тăла* Ayağa sarılan bez, ayak bezi. (keçe) *тăла нус*- Yünü keçe haline getirmek, keçeleştirme.

тăлавар (tılavar) Kumaş parçası.

тăлă (tılı) At kösteği. *тумĕр тăлă* Demir köstek. .

тăлăм (tılım) Demeti deste, tutam.

тăлăп (tılıp) Gocuk.

тăлăп пŷ/ тăлпу (tılıp pü/ tılpu) Gövde, boy bos, endam, bina.

тăлăх (tılĥ) Yetim, öksüz, dul. *тăлах арăм* Dul (bayan). *тăлăх карчăк* Yaşlı dul kadın. *тăлăха юл*- Öksüz kalmak. *тăлăха хăвар*- Öksüz bırakmak.

тăлăх-турат (tılĥ-turat) Yetimlik, öksüzlük.

тăлăх(х)ăн (tılĥ-h-ĥn) Öksüz, yetim, öksüzlük, yetimlik.

тăлла- (tılla) Aksamak, topallamak, kösteklemek. *урапана тăлла* Arabayı durdurmak. *сăнчăрна тăлла*- Zincire vurmak.

тăллан- (tıllan-) Karışmak, şaşırmak, dolaşmak.

тăлмач/ толмач (tılmaç/ tolmaç) Tercüman, çevirmen.

тăлпан (tılpan) Tıkna, sağlam, çetin, şiddetli.

тăлпу/ тăлпŷ (tılpu/ tılpü) Gövde, boypos, endam.

тăлт (tılt) Nabız atışını belirten yansıma kelime.

тăлтлат (tıltat) Kalp atışı, nabız atışı.

тăлхăр- (tılhır) Ürküp solumak, somurtmak, surat asmak.

тăм I (tım) Kil, balçık. *тăм нуç, тăм çамка тăм нисмен* Akli eksik, budala, aptal, sersem.

тăм II (tım) Kırağı, don, soğuk, ayaz. *тăм ил*- Soğuktan yanma, soğuktan donma. *ман сăмсана тăм илнĕ* Soğuktan burnum dondu. *тăм ўкнĕ* Kırağı düştü.

тăм III (tım) Hiç, büsbütün, tümünden, hepten, temelli, tamamıyla. *тăм пĕлмен çын* Hiçbirşey bilmeyen adam. *тăм та астумасăн* Hiçbir şey

hatırlamıyorum.

тӑмала- (tımala) Sökmek, koparmak, yırtmak, paralamak, dağıtmak.

тӑмалан- (tımalan-) Tüylenecek, kılınmak, dolaşmak, karışmak.

тӑман/ ҫил-тӑман (tıman/ ş'il-tıman) Kar fırtınası, tipi, boran. *тӑман кайӑк* Şakrak kuşu.

тӑмана (tımana) 1. Baykuş. *кушак пуçлӑ тамана* Puhu kuşu. *сала кайӑк тӑмани, печӑк тӑмана* Baykuş, ğuhu kuşu. *хӑлхалӑ тӑмана* Kulaklı baykuş. 2. Aptalca, ağzı açık bir şekilde.

тӑманлӑ (tımanlı) Tipili, boranlı, fırtınalı.

тӑмар (tımar) Kök. *тӑмар морфема* Kök biçimbirim.

тӑмат/ тӑматлӑ (tımat/ tımatlı) Sağlam, çetin, şiddetli, sert, sağlıklı, esaslı.

тӑмач (tımaç) Kesinlikle, kesin olarak, büsbütün, tümünden, hepten. *тӑмач пӗтсе ларнӑ* Tamamıyla harap oldu, tamamıyla bitti.

тӑмкка (tımakka) Haylaz, tembel, aptal, salak.

тӑмла- (tımıla) Balçıkla sıvamak, balçık sürmek.

тӑмлан- (tımılan-) Balçıkla sıvanmak, balçıklanmak.

тӑмлӑ (tımlı) Balçıklı, killi. *тӑмлӑ тӑпра, хӑйӑрлӑ тӑм* Verimli toprak, killi toprak. *тӑмлӑ хӑйӑр* Killi kum.

тӑмлӑх (tımlıh) Killi yer.

тӑмпай/ тӑмсай (tımpay/ tımsay) Aptal, ahmak, saçma sapan.

тӑмра (tımra) Balalayka. (Rusların telli bir çalgısı)

тӑмсаклан- (tımsaklan-) Sersem olmak, sersemlemek.

тӑн (tın) Bellek, hafıza, anı, hatıra *тӑн кӗрт-* Akıl öğretmek, inandırmak.

тӑна кӗрт- Uyanmak, kendine gelmek, ayılmak. *тӑнран кай-* Hafızasını kaybetmek, kendini kaybetmek. *тӑнран кайса ӳк-* Baygınlık geçirip düşmek.

тӑн-тӑн (tın-tın) Sert, sağlam, dayanıklı, kararlı, istikrarlı.

тӑнӑç (tınış') Sakinlik, durgunluk, rahat, huzur, barış, sessizlik. *тӑнӑç пурнӑç* Sakin hayat, sessiz hayat.

тӑнӑçлантар- (tını ş'lantar-) Yatıştırmak, sakinleştirmek, dindirmek, evcilleştirmek.

тӑнӑçлӑ (tınış'lı) Sakin, dingin, rahat, sessiz, yavaş.

тӑнла- (tınla-) Dinlemek, söz dinlemek, itaat etmek, anlamak.

тӑнлав (tınlav) 1. Şakak. 2. Bilinç, kavram, anlayış.

тӑнлан-/ ӑнлан- (tınlan-/ ınlan-) Anlamak, kavramak, bilincinde olmak, kabullenmek, benimsemek.

тӑнлантар- (tınlantar-) Açıklamak, anlatmak, aydınlatmak, inandırmak.

тӑнлӑ (tınlı) Açık, anlayışlı, hafızalı, akıllı, zeki, makul, sağduyulu. *тӑнлӑ-пуçлӑ çын* Akıllı insan.

тӑнлӑх (tınlıh) Bilinç, sağduyu, zihin çevikliği.

тӑн-пуç/ ӑн-пуç (tın-puş'/ ın-puş') Akıl, us, zekâ, zihin, bilinç.

тӑн-пуçлӑ (tın-puş'lı) Akıllı, düşünür, mütefekkir, anlayışlı, makul, sağduyulu, dürüst

тӑнсӑр/тӑнсӑр-пуçсӑр/ тӑн-пуçсӑр (tınsır/ tınsır-puş'sır/ tın-puş'sır) 1. Hafızadan yoksun, bilinçsiz, unutkan, ahmak, anlayışsız. 2. Aptalca, ahmakça, saçma sapan. *тӑнсӑр пуç-* Hafızasını kaybetmek, bilincini kaybetmek.

тӑнсӑрлӑх (tinsirlh) Bilinçsizlik, duyarsızlık, baygınlık, duygusuzluk, dik kafalılık.

тӑнтан (tintan) Anormal insan, aptal, ahmak, eksik akıllı.

тӑп I тӑпах (tıp/ tıpah) Yavaş sesle, yavaşça, sessizce, sakince, dikkatle, özenle, itinayla. *тӑн тӑп!* Sessiz ol! Sakin ol! *тӑн тӑни* çok sessiz, çok sakin.

тӑп II (tıp) Büsbütün, tümünden, hepten, temelli, kesinlikle. *тӑн-тӑпах* Çok sessiz, çok sakin. *тӑн-тулли* Tamamıyla dolu, dos dolu.

тӑпа (tıpa) Girdap.

тӑпа- (tıpa-) Balmumu, balmumu sürmek. *тӑпа çурти* Balmumu.

тӑпала- (tıpala- Parçalamak, paralamak, kesmek, boğazlamak, sökmek. *кашкӑр сурӑха тӑпаларӗ* Kurt kuzuyu parçaladı.

тӑпӑ (tıpı) 1. Sakinlik, uysallık. (Hava, hayvanlar hakkında) 2. Yavaş sesle, yavaşça.

тӑпӑл- (tınıl-) 1. Eskimek, yıpranmak, aşınmak, çekip çıkarmak, kökünden çıkarmak. 2. Yığmak, kümelemek, toplamak, biriktirmek. *акатуйне халӑх тӑпӑлать* Halk Akatuy'a toplanıyor.

тӑпӑлтар- (tıpiltar-) Durmak, durdurmak, koparmak, bağı kesmek, yırtmak, parçalamak. *тӑпал-тарса ил-* Zorla elinden almak.

тӑпӑлха I (tıpılha) Kanca, çengel. *алӑк тӑпӑлхи* Kapı kancası.

тӑпӑлха II (tıpılha) Keçisakalı.

тӑпӑрк(к)а (tıpırk-k-a) Gevrek, kolayca toz haline gelebilen.

тӑпӑртат- (tıpırtat-) Tekmelemek, tekme atmak, ezmek, çiğnemek.

тӑлӑрч/ тӑпӑрчӑ E(tıpırç/ tıpırçı) kşimik.

тӑпӑрч шывӗ Kesilmiş süt suyu. *тӑпӑрч нӑрремечӗ* Bir çeşit peynirli börek.

тӑпӑрчлан- (tıpırçlan-) Ekşimek.

тӑпӑрчланни (tıpırçlani) Ekşime, ekşimiş.

тӑпӑрчлантар- (tıpırçlantar-) Ekşitmek.

тӑпка (tıpka) Demet, tutam, salkım. *çӳç тӑпки* Saç demeti. *хӑмла тӑпки* Şerbetçi otu salkımı.

тӑпкала- (tıpkala-) Tımar etmek, saçları karıştırmak.

тӑплан- (tıplan-) Sakinleşmek, yatışmak, huzur bulmak, sessizleşmek. *çӗрле, çын тӑплансан* Geceleyin insanlar sessizleşince.

тӑпра (tıpra) Yer, toprak. *хура тӑпра* Kara toprak. *тӑварлӑ тӑпра* Tuzlu toprak. *хӑйӑрлӑ тӑпра-* Kumlu toprak. *тӑпра тӗслӗ* Toprak renginde. *арлан тӑпри* Toprak altı. *тимӗр тӑпри* Demir cevheri.

тӑпса (tıpsa) Kapı kancası.

тӑп-тӑп (tıp-tıp) 1. Esaslı, sağlam, düzenli, özenli, titiz, sağlam. 2. Adamakıllı, hayli, sağlamca, sıkıca.

тӑп-тӑрӑ (tıp-tırı) Taptaze, besberrak. *тӑп-тӑр кӑнтӑрла* Apaydınlık öğle.

тӑр- (tır-) 1. Durmak, dikilmek, bulunmak, ayağa kalkmak, kalmak, oluşmak, meydana gelmek. *хирӗç тӑр-* Karşı koymak, direnmek. *тӗк тӑр-* Düzgün durmak, doğru durmak. *çине тӑр-* Kararlı durmak, sert durmak. *çине тӑни* Israr, inat, sebat, azim, kararlılık. *тӑрсан-тӑрсан* Bir süre sonra. *тӑрса юл-* Yerinde kalmak. *мишӗн тӑракансем* Barış taraftarları. *20 нус тӑрать* Fıatı 20 kuşuş. 2. Niyetinde olmak, niyetlenmek, kalkışmak, denemek. *çыру çырма тӑрсан-* Yazı/mektup yazmaya başlayınca. 3.

Uyanmak.

тăр (tîr) İhtimal, olabilir. .

тăрак (tîrak) Titiz, zor beğenir, aldatıcı.

тăра-киле (tîra-kile) Zamanla.

тăран- (tîran-) Doymak, -den memnun olmak, tatmin olmak. *укçаран тăранмăсть* Paraya aç. *тăранса нурăн-* Beslenmek, karın doyurmak.

тăраниччен (tîranççen) Doyuncaya kadar.

тăранккай (tîrankkay) Ayaklık.

тăранмалăх (tîranmalîh) Doymak için yeterli.

тăранманлăх (tîranmanlîh) Doymazlık, açgözlülük, tamahkârlık.

тăрант- (tîrant-) 1. Doymak, beslemek, yedirmek. 2. Bıkmak, usanmak.

тăрат- (tîrat-) 1. Dikmek, oturtmak, koymak, bırakmak, yerleştirmek. 2. Ulaştırmak, teslim etmek. 3. Kalkındırmak, harekete geçirmek.

тăрă I (tîrî) 1. Taze, diri, körpe, temiz, saf, boş. *тăн-тăрă* Çok sessiz, çok sakın, çok durgun. *тăра çамарта* Embriyosuz yumurta. 2. İçki kullanmaz, ayık, gerçekçi.

тăрă II (tîrî) Tepe, baş, doruk, zirve. *йывăç тăрри* Ağaç tepesi. *чăн тăрринче* En tepede. *тăрринчен* Tepeden, zirveden.

тăрăл- (tîrîl-) Çökmek, dibe çökmek, tortu oluşmak.

тăрăлăх (tîrîlîh) Tazelik, körpelik, dirilik.

тăрăллă (tîrîllî) Zirveli, tepeli. *шĕвĕр тăрăллă* Sivri tepeli.

тăрăн- (tîrîn) 1. Çarpmak, rastlamak, saplanmak, batmak. 2. Atılmak, hızlı yürümek, hevesli olmak, saldırmak, takip etmek, kovuşturmak.

тăрăнтар- (tîrîntar-) 1. Saplamak, batırmak, dikmek, sokmak. 2. Yumruk vurmak, yumruklamak.

тăрăс I (tîrîs) Kayın kabuğundan silindir şeklinde bir kap.

тăрăс II (tîrîs) *тăрăс-тăрăс* Ayakla ezmeyi belirten yansıma kelime.

тăрăх (tîrîh) 1. Uzunluk, boy, süre, parça. 2. Yan, taraf, yön, memleket. *нурĕн тăрăхра* Bizim tarafta, bizim melekette. *нĕр тăрăх нур* Kumaş parçası. 3. Halka, bant, şerit. 4. Dolayı, ötürü, sebebiyle, aracılığıyla, boyunca. *Атăл тăрăх* İdil boyunca. *урам тăрăх* Cadde boyunca. *чыру тăрăх* *наллашрăмăр* Mektup aracılığıyla tanıştık.

тăрăхла- I (tîrîhla-) 1. Alay etmek, zevklenmek, eğlenmek, dalga geçmek. 2. Ayıplamak, kınamak, mahkûm etmek.

тăрăхла II (tîrîhla) Uzunlamasına, boyunca, uzun uzun.

тăрăххăн (tîrîhhîn) Uzunlamasına, boyunca.

тăрăш- I (tîrîş) Gayret etmek, uğraşmak, çalışmak, çabalamak.

тăрăш(ĕ) II / тăрашшĕ/ тăршшĕ (tîrîş-î/ tîrîşşĭ/ tîrşşĭ) Birşeyin uzunluğu, uzunluk, süre. *урам тăршшĕ (тăрăшшĕ)* Cadde uzunluğu. *кун тăршшĕ (тăрăшшĕ)* Gün uzunluğu. *ĕмĕр тăршшĕнче* Hayat boyunca.

тăрăшы (tîrîşu) Özen, gayret, çaba.

тăри/ тăрри (tîri/ tîrri) Toygar, tarla kuşu.

тăркач/ тăркачах (tîrkaç/ tîrkaçah) *кура тăркач* Görünüşe göre. *нĕле тăркач* Bilinene göre.

тăркăч (tîrkîç) Paten, patinaj.

тăркăш (tîrkîş) 1. Toz, kırpıntı, döküntü. 2. Karışıklık, düzensizlik.

тăрла- (tîrla-) Zirve yapmak, tamamlamak, bitirmek, eklemek, katmak.

тăрлав (tîrlav) 1. Tepe, baş, doruk, zirve, tamamlama, bitirme, yer, barınak, dam.

2. Kafa, beyin, zeka, akıl.

тӑрлавлӑ (tǎnavlǐ) İş bilir, makul, anlaşılır, esaslı, sağlam, ayrıntılı, etraflı, ağırbaşlı.

тӑрлавсӑр (tǎlavsǐr) 1. Beceriksiz, hünersiz, tamamlanmamış, başarısız, elverişsiz. 2. Dağınık, düzensiz, kanunsuz, amlayıssız, ipsiz sapsız, dolaşık, karışık. 3. Dikkatsizce, fena, kötü, dağınıkça, düzensizce. *тӑрлавсӑр ӗçлет* Düzensiz çalışıyor.

тӑрлавсӑрлӑх (tǎlavsǐrlǐh) Karışıklık, düzensizlik, başıbozuukluk, kuralsızlık.

тӑрмаклан- (tǎrmaklan-) Tırmanmak, bütün gayretiyle çalışmak, çabalamak.

тӑрмала- (tǎrmala-) 1. Tırmalamak. 2. Paten.

тӑрмаш- (tǎrmaş-) Uğraşmak, savaşmak, mücadele etmek, boğuşmak.

тӑрна/ тӑрне (tǎrna/ tǎrne) Turna. *тӑрна пӑрçи* Bakla. *шурӑ тӑрна* Beyaz turna. *сӑрӑ тӑрна* Boz turna. *хура тӑрна* Kara turna.

тӑрнаккай (tǎrnakkay) Uzun, biçimsiz, ince, sırık gibi.

тӑрнашка (tǎrnaşka) Külâh, koni, kadın-kızların baş süslemelerinin en üst kısmı.

тӑрпа (tǎrpa) Boru, baca, trompet.

тӑрринчн (tǎrriñç) Tepedeki, en üstteki.

тӑртан-/ тӑртӑн- (tǎrtan-/ tǎrtǐn) Şişmek, kabarmak.

тӑрук/ тӑруках (tǎruk/ tǎrukah) Birden, birden bire, ansızın, hemen, anında.

тӑруçӑн/ ку тӑруçӑн (tǎruşǐn/ ku tǎruşǐn) Son zamanlarda.

тӑршӑ (tǎrşǐ) Keskin aletlerin arka kısmı. *пуртӑ тӑрши* Balta gerisi. *кусӑр тӑрши* Orağın arkası. *тӑршине ан кас* Arkasıyla kesme.

тӑс- (tǎs-) Çekmek, döşemek, uzatmak, canı çekmek, çekip boşaltmak. *ӗçе ан тӑс* İşi uzatma.

тӑсӑк (tǎsǐk) 1. Uzun, sırık gibi, leylek gibi. 2. Haylaz, tembel, avanak.

тӑсӑл- (tǎsǐl-) Esnemek, uzamak, sürüklenmek, gerinmek, uzanmak, doğrulmak, düzelmek.

тӑсӑлни (tǎsǐlni) Uzatma, uzama, temdit.

тӑсланкӑ/ тӑсмак (tǎslankǐ/ tǎsmak) 1. Sırık gibi, çok uzun, sırık. 2. Avare, işsiz güçsüz.

тӑтӑк (tǎtǐk) Son takı, ilgeç.

тӑтӑрха (tǎtǎrha) Sağlam, çetin, şiddetli, dayanıklı, kararlı, istikrarlı, güç, kuvvet.

тӑтӑш (tǎtǎş) Devamlı, sürekli, düzenli olarak.

тӑх- (tǎh-) 1. Tutmak, yaklalamak, avlamak, çekmek, sürümek. 2. Oynamak, kazımak, çentmek, yarmak, dövmek.

тӑха (tǎha) Çengel, tuğ, kopça, toka.

тӑхала- (tǎhala-) Kopçalamak, bağlamak, çengellemek.

тӑхӑлтак (tǎhǐltak) Çukur.

тӑхӑм Tohum, döl, yavrular, soy, cins, sülale.

тӑхӑн- (tǎhǐn-) Giymek, giyinmek, takmak, kılığına bürünmek. *кӑрӑк тӑхӑн* Kürk giymek.

тӑхӑнтап- (tǎhǐntar-) 1. Giydirmek, takmak, geçirmek. 2. Yumrukla vurmak.

тӑхӑр (tǎhǐr) Dokuz.

тӑхӑрвуннӑ (tǎhǐrvunnǐ) Doksan. *тӑхӑрвуннӑмӗш* Doksanıncı.

тӑахӑрвуннӑн (tǎhǐrvunnǐn) Toplam 90 kişi.

тӑахӑрвуннӑри (tǎhǐrvunnǐri) Doksan yaşında olan, doksan yıllık.

тăхăрвуннăшĕ (tîhîrvunnişî) Onlardan doksanı. *tăxărvunnişĕ me* Doksanı da.

тăхăрвуншар (tîhîrvunnişar) Doksanar.

тăхăрсăмăр (tîhîrsîmîr) Doksanımız. *tăxărcăp* Doksanınız.

тăхăрçĕр (tîhîrşîr) Dokuz yüz.

тăхăрçĕрĕн (tîhîrşîrĕn) Toplam 900 kişi.

тăхарçĕрĕшĕ (tîhîrşîrîşî) Onların dokuz yüzü. *tăxăp çĕrĕşĕ me* Onların dokuz yüzü de.

тăхăрçĕрмĕш (tîhîrşîrmîş)) Dokuz yüzüncü.

тăхăрçĕршер (tîhîrşîrşer) Dokuz yüzer.

тăхлан (tîhlan) Kalay. *хура тăхлан* Kurşun. *хура тăхлан йăлтăррки* Kurşun parıltısı.

тăхлач(ă) (tîhlaç-î) Çöpçatan, gelinin annesi, kaynana.

тăхра (tîhra) Ayın safhaları.

тăхран/ тухран (tîhran/ tuhran) Ağaçkakan. *tăxrannuç* Yonca.

тăхça/ тăкça (tîhş'a/ tîkş'a) Değirmen taşını döven alet.

тăхта- (tîhta-) Beklemek, durmak.

тăхтамасăр (tîhtamasîr) Beklemeden, çabucak, acele, hemen.

тăхтарахпа Bir süre sonra.

тăхтат- (tîhtat-) Durdurmak, bekletmek.

тăххăр (tîhhîr) Dokuz.

тăххăран On kat, on misli. (tîhhîran)

тăххăрăшĕ (tîhhîrîşî) Onların dokuzu. *tăxhărăşĕ me* Onların dokuzu da.

тăххăрмĕш (tîhhîrmîş) Dokuzuncu.

тăххăрта (tîhhîrta) On yıl.

тăххăрти (tîhhîrti) On yaşında, on yıllık.

тăшман (tîşman) Düşman, rakip.

тăшманăн (tîşmanîn) Düşmanca, düşman gibi. *tăşmanăn năxatъ* Düşmanca bakıyor.

тăшманла (tîşmanla) Düşman, düşman

gibi. *tăşmanla элементсем* Düşman elementler. *tăşmanla хăтланатъ* Düşmanca hareket ediyor.

творчество (tvorçestvo) Yaratıcılık, yapıtlar. *халăхăн сăмах творчестви* Sözlü halk yaratıcılığı.

те I (te) Bilinmez, bilinmeyen, belirsiz olanı gösteren ön ek. *темĕскер курăнатъ аякра, те кашкăр, те тунката* Uzakta birşeyler görünüyor, kurt mu kütük mü...

те II (te) da, de.

те-/ тейер- (te/ teyîr-) 1. Demek, söylemek. 2. Niyetinde olmak, hesaplamak, ummak. *эпĕ института кĕрес темĕн* Enstitüye girmeyi umuyorum.

театр (teatr) Tiyatro. *Чăвашсен Патшалăх Академи Театрĕ* Çuvaş Devlet Akademi Tiyatrosu.

тевет (tevet) Eski kadın kostümlerinin bir parçası. Omuz üzerinden atılan 8-10 cm. genişliğine esli paralarla süslenmiş bir parça.

теветкел (tevetkel) Risk.

теветкеле- (tevetkele-) Riske atmak, tehlikeye atmak.

теветкелле (tevetkelle) Riskle, tehlikeyle.

теветкеллĕх (tevetkellîh) Cesaret, yiğitlik, kararlılık, azimlilik.

тевĕш/ терĕш (teviş/ terîş) Bağ, kayış, halat (Dört tekerlekli arabada).

тезис (tezis) Tez, sav.

тек/ текех (tek/ tekeh) 1. Her zaman. 2. Daha, büyük, daha fazla, bir daha. *тек ан нар (кил)* Bir daha gelme.

текерлĕк (tekerlîk) Kızkuşu.

текст (tekst) Metin.

телеграмма (telegramma) Telgraf.

телеграф (telegraf) Telgraf.

телеграфист (telegrafist) Telgrafçı.

телей (teley) Uğur, talih, baht, şans,

kısmet.

телейлӗ (teleylĭ) Mutlu, şanslı, talihli.

телейсӗр (teleysĭr) Mutsuz, talihsiz, bahtsız, şanssız.

телейсӗрлӗх (teleysĭrlĭh) Uğursuzluk, talihsizlik, mutsuzluk.

телефон (telefon) Telefon. *телефон станцийӗ* Telefon santrali.

телефонист (telefonist) Santral memuru. (erkek)

телефонистка (telefonistka) Santral memuru. (bayan)

тем (tem) Pek, çok, gayet, oldukça. *тем-тем тӗслӗ* Çok renkli.

тема (tema) Konu, tema.

темелле (temelle) Söylenmeli, söylenmesi lüzumlu, söylemek gerek.

темӗн/ тем (temĭn/ tem) 1. Ne, bilinmez, bilinmeyen, meçhul. *темӗн тӑватӑ* Ne yapıyor belli değil. 2. Pek, çok, gayet. *темӗн пысӑкӑш* Çok büyük. *темӗн чухӗ* Çok fazla, çok sayıda. *темӗн чухӗ ҫырсан та* Ne kadar çok yazsan da. *тем нек (наха)* Çok, gayet, çok. *теме тӑратӑ* Çok pahalı, çok kıymetli. *темӗн мар* Önemli değil, hiçbir şey.

темӗнле/ темле (temĭnle/ temle) Nasıldır bilinmez, nasıl.

темӗнлескер/ темлескер (temĭnlesker/ temlesker) Nasıl, nasıldır.

темӗнччен/ темччен (temĭnççen/ temççen) Nereye kadar, ne zamana kadar.

темӗскер/ темскер (temĭsker/ temsker) Ne, nedir.

темӗскерле, темскерле Nasıl, nasıldır, ne şekilde.

темиҫе Ne kadar, bir süre. *темиҫе ҫул хушини* Birkaç yıl boyunca.

темиҫен Ne kadar, kaç.

темӗлӗ/ техӗмле (temlĭ/ tehĭmle) Lezzetli, hoş.

темме (temme) Niye, niçin, ne sebeple.

темперамент (temperament) Mizaç, huy, tabiat, yaradılış.

температура (temperatura) Sıcaklık, ısı, ateş, hararet.

тем тесен (tem tesen) ne desen de...

тем чул (tem çul) Bilinmez ne kadar, çok fazla.

темшӗн (temşĭn) Niçin, niye, neden, ne sebeple.

тен I (ten) Belki, herhalde.

тен II (ten) *темӗн* Konuşuyorsun, diyorsun.

тенор (tenor) Tenor.

тенел (tenel) Eksen, dingil, mihver. .

тенкел/ тенкӗл (tenel/ tenkĭl) Sıra, kanep, iskemle.

тенкӗ (tenkĭ) Gümüş para. *тенкӗ ҫырӑ* Yarım ruble.

тенкӗшер (tenkĭşer) Ruble olarak.

теоретик (teoretik) Kuramcı, teorik.

теори (teori) Kuram, teori.

теорилӗ (teorillĭ) Kuramsal, teorik. *теорилӗ ыйту* Kuramsal sorun.

тепе (tepe) Oşt!, Çekil!, Defol! (köpekler için)

тепӗр (tepĭr) Başka, diğer, öteki, ertesi, gelecek, ikinci. *тепӗр хут* Tekrar, ikinci sefer. *тепӗр кунне* Başka bir gün. *тепӗр тесен* Diğer taraftan. *тепӗр чухне* Başka zaman. *тепӗртак* Biraz daha, tekrar biraz daha.

тепке/ тяпка (tepke/ tyapka) Çapa, bahçe çaracı.

тепле (teple) Bilinmez nasıl, ne şekilde.

тепре/ тепӗре (tepre/ tepĭre) Başka bir sefere, bir dahaki sefere, tekrar. *тепре ҫуриччен* Görüşmek üzere.

тепрер/ тепĕрер (teprer/ tepirer) Başka sefere.

тепри (tepri) Onlardan başkası, *нĕри кĕнеке вулать, тепри сырать* Biri kitap okuyor, diğeri yazıyor.

терĕш (teriş) Bağ, kayış, halat.

тери (teri) *çав (ку, вăл) тери* O kadar, bu kadar. *йывăр терине йывăр* O kadar ağır.

термин (termin) Terim.

терминологи (terminologi) Terminoloji. *терминологи словарĕ* Terimler sözlüğü.

термит (termit) Termit, beyaz karınca.

термометр (termometr) Termometre.

территори (territori) Toprak, ülke.

терт (tert) Acı, kahr, dert, felaket, ıstırap, azap.

тертлен- (tertlen-) Azap çekmek, ıstırap çekmek, dertlenmek, eziyet çekmek.

тертлентер- (tertlenter-) Dert çektirmek, azap çektirmek, sıkıntıya sokmak, dertlendirmek.

тертлĕ (tertlĕ) Dertli, kederli, acılı, bahtsız, sıkıntılı.

тете (tete) Amca. *тетĕшĕ* Amcası.

тетел/ тетеле (tetel/ tetele) Balık ağı, çökütme.

тетрадь (tetrad') Defter.

техĕм (tehĕm) Lezzet, tat, zevk.

техĕмлĕ (tehĕmlĕ) Lezzetli, hoş.

техник (tehnik) Teknik.

техника (tehnik) Teknik. *техника терминĕсем* Teknik terimler.

тĕв- (tĕv-) Ezmek, döğmek, ufalamak, doğramak.

тĕве (tĕve) Deve. *ик курпунлă тĕве* Çift hörgüçlü deve. *нĕр курпунлă тĕве* Tek hörgüçlü deve.

тĕвек (tĕvek) *вак-тĕвек* Ufak tefek. *вак-тĕвек тавар* Ufak tefek mal.

тĕвĕ (tĕvĕ) 1. Dügüm, boğum, ilmik. 2. Cenin, oğulcuk, spor. *пурнăç тĕвви* Cenin. *вăрă тĕвви* Tohum taslağı. 3. Sivilce, leke, benek.

тĕвĕле- (tĕvĕle-) 1. Döllemek. 2. Çoğalmak, üremek.

тĕвĕлен- (tĕvĕlen-) Döllemek. *тĕвĕленнĕ çăмарта* Döllemiş yumurta.

тĕвĕллĕ (tĕvĕllĕ) 1. Dügümlü. 2. Döllemiş, ceninli.

тĕвлек (tĕvlek) 1. Yavaş, sessiz, sakin, kendi halinde. 2. Sükûnet, dindinlik, rahat, huzur. 3. Yavaş sesle, yavaşça, sakin sakin, uslu uslu.

тĕк- (tĕk-) İtmek, dürtmek, teşvik etmek, değmek, dokunmak, ilişmek. *тексе яр* İtmek, itip kakmak, dürtüklemek. *тĕксе кала-* İma etmek, kinayeli konuşmak. *сăмах тĕкни* İma, kinaye.

тĕк I (tĕk) Yavaş sesle, yavaşça, sessizce, sakince, rahatlıkla. *тĕк лар* Sessizce otur. *тĕк тăр* Rahat dur.

тĕк II (tĕk) Tüy, kıl. *хыр тĕкĕ* Kaz tüyü. *тĕк тăк-* Tüy atmak, tüy dökmek.

тĕкетмĕш (tĕketmiş) Başka şeyleri karıştırmayı seven adam.

тĕкĕ (tĕkĕ) Tahta sürgü. *тĕкĕ яр-* Sürgülemek.

тĕкĕле- (tĕkĕle-) Tahta sürgüyle kilitlemek.

тĕкĕлтүра/ тĕклĕ түра (tĕkĕltura/ tĕklĕ tura) Yaban arısı.

тĕкĕн- (tĕkĕn-) 1. Değmek, dokunmak, değinmek, temas etmek, ellemek, uygulandırmak. 2. Sataşmak, saldırmak, bulaşmak, sarkıntılık etmek. 3. Gerilemek, çökmek. *тĕкĕнсе пурăннă* Fakir yaşadı.

тĕкĕнтер- (tĕkĕnter-) Dokundurmak, temas ettirmek, elletmek, değdirmek.

тĕкĕр (tĕkĕr) Ayna.

тӗкӗш- (tikiş-) Tos vurmak, boynuzla vurmak, toslamak.

тӗклен- (tiklen-) Tüylenecek, kılınmak.

тӗклӗ (tikli) Tüylü, kıllı. *тӗклӗ пӑрча* Tüylü bakla. *тӗклӗ ҫырла* Bektaşi üzümü. *тӗклӗ тура, тӗкӗлтүра* Yaban arısı. *тӗклӗ тута, тӗклӗ ҫамса* Çupra balığı.

тӗкме/ тӗкмек (tikme/ tikmek) Çit, tahta parmaklık.

тӗксӗм (tiksim) Mat, bulanık, donuk, cansız, alımsız, esmer, gizli. *тӗксӗм ҫанталӑк* Kapalı hava. *тӗксӗм ҫын* Asık suratlı kişi. *тӗксӗм хӗрлӗ* Koyu kırmızı.

тӗксӗмлен- (tiksimlen-) Bulanmak, donuklaşmak, buğulanmak, sönükleşmek.

тӗксӗмлет- (tiksimlet-) 1. Bulandırmak, karıştırmak, söndürmek, koyulaştırmak. 2. Keyfini kaçırmak, üzme.

тӗксӗмлӗх (tiksimli) 1. Donukluk, matlık, esmerlik, basitlik, sadelik. 2. Cehalet, cahillik, karanlık, kültürsüzlük.

тӗксӗр (tiksir) Hareketli, kıpır kıpır, yerinde duramayan, huysuz.

тӗктӑмал (tiktimal) Boşuna, boş yere, yok yere, boşuna.

тӗл (til) Karşı, yan, yer, parça, hedef, amaç, hal, durum, olay, ilişki, düzen, sıra, imkân, zaman. *пирӗн тӗлте* Karşımızda. *кӗпер тӗлӗнче* Köprü yanında. *ку тӗлте* Bu yerde, burada. *хӑш-хӑш тӗлте* Herhangi bir yerde. *тӗл пул-* Buluşmak. *тӗл ҫук* Düzensiz, düzen yok, amaçsız. *тӗл-тӗл* Yer yer, zaman zaman. *ҫу иртнӗ тӗлелле* Yaz sonuna doğru. *тӗл кил-* Meydana gelmek, varolmak, ortaya

çıkma. *тӗл килсен* Zaman zaman, ara sıra, imkân oldukça. *кунта пур тӗлтен те лайӑх* Burada bütün ilişkiler iyi.

тӗлӗр- (tilir-) Derin derin düşünmek, düşünceye dalmak.

тӗлӗк (tilik) Düş, rüya.

тӗлӗн- (tilin-) Şaşmak, şaşırmak, donup kalmak, hayret etmek.

тӗлӗнмелле (tilinmelle) Hayret edilecek, çok güzel, harika, olağanüstü.

тӗлӗнтер- (tilinter-) Şaşırtmak, hayrette bırakmak, hayrete düşürmek.

тӗлӗнтермӗш (tilintermiş) Hayrette bırakan, şaşırtıcı, korkunç.

тӗлӗр- (tilir-) Uyuklamak, rüya görmek, rüyasında görmek, hayal kurmak.

тӗлӗш/ тӗлӗшне/ тӗлӗшӗнчен (tiliş/ tilişpe/ tilişinçen) Nispeten, görece, -e gelince, -göre, ...ile ilgili. *ку тӗлӗшне* Bu konuda.

тӗлкӗш- (tilkiş) 1. Alev alev yanmak, kızışmak, parlamak. 2. Kaşınmak.

тӗлле- (tille-) Göstermek, nişan almak, dikkat çekmek.

тӗллее (tillese) İma ederek, imayla.

тӗллев (tillev) Hedef, maksat, amaç. *задани тӗллевӗ* Görevin amacı. *тӗллев обстоятельстве* İstek belirtici.

тӗллевсӗр (tillevsir) Amaçsız, gayesiz, hedefsiz.

тӗллен- (tillen-) Rüya görmek.

тӗллеттер- (tilletter-) Nişan aldırma, nasıl nişan alınması gerektiğini göstermek.

тӗллӗ (tilli) 1. Yerli, belli bir yeri olan. 2. Yerde, işe yarar, makul.

тӗллӗн (tilin) *хӑй тӗллӗн* Kendi kendine, tek başına, ayrı.

тӗллӗн-паллӑн (tilin-pallin) Yer yer.

тӗллӗн-тӗллӗн (tîlîn-tîlîn) Yer yer, zaman zaman.

тӗлли-паллисӗр (tîlli-pallisîr) Gayesiz, amaçsız, boş yere.

тӗлме-тӗл (tîlme-tîl) Karşı karşıya.

тӗлпулу (tîlpulu) Görüşme, karşılaşma, randevu, buluşma.

тӗлсӗр (tîlsîr) Anlamsız, boş, anlaşılmaz, amaçsız, maksatsız, sistemsiz, belirsiz.

тӗлте (tîlte) Karşı, yan, yer, parça, hedef, amaç, hal, durum, olay.

тӗм I (tîm) Çalı, çalılık, hendek. *тӗм йывăç* Çalı, fundalık. *иӗшкӗ тӗмӗ* Fındık ağacı. *кăткă тӗмӗ* Karınca yuvası.

тӗм II (tîm) Pek, gayet, oldukça, çok, tümüyle, büsbütün. *тӗм хура* Kapkara. *тӗм тӗттӗм* Kapkaranlık. *тӗм карăк* Kara çalıhorozu.

тӗме (tîme) Küçük tepe, tümsek, yumru, hendek, kurgan.

тӗмелен- (tîmelen-) Tümsekleşmek, tepeleşmek, yumrulaşmak, şişmek.

тӗмеске (tîmeske) Küçük tepe, tepelik, tümsek, yumru.

тӗмескелӗ (tîmeskellî) Tepelik, tümsekli, yükseltili. *тӗмескелле вырăн* Tepelik yer.

тӗмсӗл- (tîmsîl-) Çok istemek, niyetinde olmak, hevesi olmak, peşinde olmak, gözü olmak, çok özlemek, yanıp kavrulmak.

тӗн (tîn) Din, inanç. *тӗн йăлсем* Kült, dini törenler.

тӗн- (tîn-) Üşümek, donmak, katılaşmak, pıhtılaşmak.

тӗнӗл (tînîl) Eksen, dingil, mihver.

тӗнӗллӗ (tînîllî) Dingilli. *пер тӗнӗллӗ урана* Bir dingilli araba.

тӗнке/тинке (tîнке/ tinke) Dinçlik.

тӗнче (tîнче) Dünya, yeryüzü. *тӗнче*

вăрçи Dünya savaşı. *тӗнче историйӗнче* Dünya tarihinde. *çым тӗнчере* Aydınlık dünyada.

тӗнчери (tîнçeri) Dünyadaki, dünyada bulunan.

тӗп I (tîp) 1. Dip, alt, temel, asıl. *тӗпне* ёç- Sonuna kadar içmek. *тӗп пул-* İflas etmek. *тӗп ту-* Yıkma, harap etmek, iflas ettirmek. *тӗп ывăл* Küçük oğul. *тӗпрен тӗне* Nesilden nesile. 2. Ana, asıl, başlıca, merkezi. *Тӗп суйлав комиссийӗ* Merkezi seçim komisyonu. *тӗп хула* Başkent. *тӗп чăвашсем* Asıl Çuvaşlar. *тӗп шухăшсем* Temel düşünce. *тӗп хăрушлăх* Asıl tehlike. *тӗп надеж* Yalın hal.

тӗп II (tîp) Pek, gayet, kesinlikle, tamamen, bütünüyle. *тӗп-тӗттӗм* Kapkaranlık. *тӗп-куçăр* Tam kör. *тӗп-тӗрӗс* Dosdoğru.

тӗпек (tîpek) Perçem, sorguç, saçak. *пуç тӗпекки* Bıngıldak. *хулпуççи тӗпекки* Omuz oynağı. (*канав çумӗнчи*) *тӗпек* Sırt, tepe, tümsek. *чăх тӗпекки* Kuş ibiği.

тӗпел (tîpel) Ahırın, kulübenin ön köşesi. *тӗпел кукри* Kadının günün büyük bir bölümünü geçirdiği fırının ön köşesi.

тӗпӗ-йӗрӗне (tîpî-yîrîpe) Adamakıllı, hayli, tamamen, tümüyle, bütünüyle. *тӗпӗ-йӗрӗнех каласа нар* Daha ayrıntılı anlat, tamamıyla anlat.

тӗпӗнчи (tîpîнчи) Dipte bulunan, dipteki, dipte yer alan.

тӗпӗр-тӗпӗр (tîpîr-tîpîr) Adım sesini belirten kelime. Tıtır-tıtır.

тӗпӗртет- (tîpîrtet-) Gürültü yapmak, uğuldamak, gürüldemek, gürültü çıkarmak.

тӗпле- (tîple-) 1. Altını çevrelemek. (sepet, kova vb), ayakkabı ökçesi. 2. Sökmek.

3. Araştırmak, incelemek, muayene etmek, bulmayı denemek, soruşturmak.

тӗплӗ (tıpllı) 1. Dipli. 2. Esaslı, sağlam, köklü, ayrıntılı, etraflı. 3. Adamakıllı, hayli, ayrıntılı olarak, güvenli bir şekilde. *тӗплӗ пул* Sağlam ol.

тӗплӗн (tıplın) Adamakıllı, hayli, ayrıntılı olarak, özenle, itinayla.

тӗпне (tıpne) Dibine, dibe.

тӗпнерех (tıpnereh) Dibe doğru, dibe yakın.

тӗпрен (tıpren) **тӗпренех** Temelde, temel olarak, kesinlikle, kesin olarak. *тӗпрен илсен* Her şeyden önemlisi, en baştan.

тӗпрен- (tıpren-) Ufalanmak, parçalanıp dökülmek.

тӗпренчӗк (tıprençik) Kırıntı.

тӗпрет- (tıpret-) Ufalamak, doğramak.

тӗпри (tıpri) Temelde, dipte, kökte. *тӗпри лаша* Dip beygiri, dip atı.

тӗпсакай (tıpsakay) Bodrum, yer altı. *тӗпсакайенче* Bodrumda, yer altında.

тӗпсакайӗнчи (tıpsakayınçı) Bodrumda yer alan, bodrumdaki.

тӗпсӗр (tıpsır) 1. Dipsiz, altsız. 2. Asılsız, esassız, yersiz, temelsiz.

тӗпче- (tıpçe-) 1. Gereksiz yere uzamak, uzatmak, zorla söyletmek, ağzını aramak, zorlayarak açmak. 2. Çözümlemek, tahlil etmek, araştırmak, incelemek, muayene etmek.

тӗпчев (tıpçev) Araştırma, inceleme, muayene, eleştiri, tahlil. *ӗслӗлӗхна тӗпчев институтчӗ* Bilimsel araştırmalar enstitüsü. 2. İnceleme, soruşturma, tahkikat, sorgu, sorgulama.

тӗпчевӗ (tıpçev ş'ı) Araştırmacı.

тӗпчӗк (tıpçik) Mirasçı, varis, halef, en küçük oğul.

тӗр- (tır-) 1. Buruşturmak, mıncıklamak. 2. Yemekte açgözlülük yapmak.

тӗрев (tırev) Dayanak, destek.

тӗревле- (tırevle-) Desteklemek, payandalamak; dayamak.

тӗревлен-/ тӗрелен- (tırevlen-/ tırelen-) Bastırmak, ayak diremek, dayanmak, yaslanmak, abanmak.

тӗрек (tırek) Altlık, destek, dayak, payanda.

тӗрекле- (tırekle-) Destek vermek, payanda vurmak, kuvvetlendirmek, setleştirmek.

тӗрекле- (tıreklen-) Dayanmak, yaslanmak, abanmak, sağlamlaşmak, güçlenmek.

тӗреклет- (tıreklet-) Sağlamlaştırmak, güçlendirmek, kuvvetlendirmek, pekiştirmek

тӗреклӗ (tırekli) Sağlam, dayanıklı, kalıcı, sürekli, güçlü, sert.

тӗреклӗх (tıreklih) Sağamlık, değişmezlik, kalıcılık, güçlülük.

тӗрексӗр (tıreksır) Kararsız, oynak, değişken, istikrarsız, dayanıksız, zayıf.

тӗрексӗрлен- (tıreksırlen-) Dayanıksızlaşmak, zayıflamak, güçsüzleşmek, istikrarsızlaşmak.

тӗрелен-/ тӗрен- (tırelen-/ tıren-) Dayanmak, yaslanmak, abanmak, sağlamlaşmak, güçlenmek.

тӗрен (tıren-) Saban demiri, kulağı, saban kulağı (köte)

тӗренлӗ (tırenli) Kulaklı. *икӗ тӗренлӗ* İki kulaklı, demirli saban.

тӗрентер- (tırenter-) Desteklemek, yaslamak, dayamak.

тӗрӗ (tırı) Motif, desen, bezeme, işleme, nakış.

Тӗрӗк (tırik) Türk.

тӗрӗллӗ (tırilli) Motifli, desenli, nakışlı.

těřĕn- (tĭřĭn) Kōrlenmek, zayıflamak, çarpmak.

těřĕnter- (tĭřĭnter-) Çarpmak, sıyırmak, köreltmek, körleştirmek.

těřĕc (tĭřĭs) 1. Doğru, gerçek, halis, emin, güvenilir, kesin. 2. Sadakatle, doğru, kesin olarak, kesinlikle. *mĕn-mĕřĕc* Dosdoğru.

těřĕcle- (tĭřĭsle-) Saymak, olduğunu düşünmek, kontrol etmek, denetlemek, yoklamak.

těřĕcleni (tĭřĭsleni) Denetim, kontrol.

těřĕcletter- (tĭřĭsletter-) Kontrol ettirmek, doğrulattırmak, denetlettirmek.

těřĕclĕx (tĭřĭslĭh) Doğruluk, eminlik, güvenilirlik, doğruluk, düzgünlük, yasallık, meşruluk.

těřĕclŭ/ tĕřĕclew (tĭřĭsleü/ tĭřĭslev) Denetim, kontrol.

těřĕssipe (tĭřĭssipe) Doğrusu, hakikaten.

těřĕc-tĕkel (tĭřĭs-tĭkel) İyi durumda, gayretli, çalışkan, güvenli, sağlam.

tĕrke/ tĕrkĕ (tĭrke-tĭrkĭ) Balya, demet, boğum, demet.

tĕrkele-/ tĕrke- (tĭrkele-/ tĭrkĭ) Sarmak, bükmek, kısmak.

tĕrken- (tĭrken-) Sarınmak, bürünmek.

tĕrkĕš- (tĭrkeš-) Sıkışmak, ittirmek, uğraşmak, gürültü yapmak.

tĕrkĕšŭ (tĭrkĭšü) Gürültü, patırtı, telaş, kavga, dalas.

tĕrle- (tĭrle-) Nakış işlemek, desen yapmak, motif işlemek, resim yapmak.

tĕrlet- (tĭrlet-) Gürültü yapmak, uğuldamak, gürüldemek, tepinmek, ayağıyla vurmak.

tĕrletter- I (tĭrletter-) Nakış işlettirmek, dikiş diktirtmek.

tĕrletter- II (tĭrletter-) Gürültü yapturtmak, tepindirmek. *surĕxsene an*

mĕrletter Koyunları koşturma.

tĕrlĕ (tĭrlĭ) Çeşitli, türlü, değişik, farklı.

tĕrlĕren (tĭrlĭren) Çeşitli, muhtelif, türlü türlü, değişik, her türlü, her çeşit.

tĕrme (tĭrme) Hapishane, cezaevi.

tĕrmeri (tĭrmeri) Hapishanede, cezaevinde. *mĕrmeri režim* Hapishane idaresi.

tĕrmĕš- (tĭrmeš-) Uğraşmak, savaşmak, mücadele etmek, boğuşmak.

tĕrt- (tĭrt-) 1. İtmek, dürtmek, teşvik etmek, dokunmak, ilişmek, ellemek. *mĕrtce kĕlar-* Kovmak, başından atmak, defetmek. *cĕmax mĕrt-* Söz dokundurmak. *mĕrtce kala-* İma etmek, kinayeli konuşmak. 2. Tutuşturmak, ateşlemek, ateşe vermek. 3. Dokumak, örmek.

tĕrtĕm (tĭrtĭm) Doku.

tĕrtĕn- (tĭrtĭn) Değmek, dokunmak, değinmek, temas etmek, dokunmak, ilişmek, takılmak.

tĕrtĕš- (tĭrtĭš-) İtişmek, kakışmak, dürtüşmek.

tĕrtlet- (tĭrtlet-) Sessizce gülmek, sessizce eğlenmek, sessizce şaka yapmak.

tĕršĕn- (tĭršĭn-) Büzülme, buruşmak, kırışmak, korkudan sızınmak, iki büklüm olmak.

tĕc (tĭs) Renk, görünüş, biçim, tavır, hal, özellik. *mĕc kay-* Boyası çıkmak, solmak, rengi atmak. *xŭmĕleken mĕc-* Koruyucu renk. *mĕcren ŭk* Beti benzi atmak. *mĕcne çeç my* Üstünkörü yapmak.

tĕce- (tĭse-) Göstermek, işaret etmek, uyarmak, fark etmek, farkına varmak, dikkat çekmek. *mĕcece nĕx-* Dikkatle bakmak. *mĕcece xyp-* Sezmek, fark etmek, bulmak.

тӗсел- (tisel-) Düzelmek, yola gelmek, değişmek, dönmek.

тӗсет- (tiset-) Düzeltmek, onarmak, tamir etmek, değiştirmek, dönüştürmek.

тӗсӗ (tisi) Hak yerini buldu. *тӗсӗ сана* Çek cezanı, hak yerini buldu.

тӗсӗ палли (tisi palli) Tarz.

тӗслӗ (tisli) Renkli, -e benzer. *тӗслӗ металл* Renkli metal. *мӗн тӗсле?* Ne renkte? *ман тӗслӗ* Bana benzer.

тӗслӗрен (tisliren) Çeşit çeşit, her tür, her renkte.

тӗслӗх (tislih) Örnek, mesela, gösterge. *капартнӑ тӗслӗхсенче* Verilen örneklerde.

тӗслӗхрен (tislihren) Örneğin, söz gelimi.

тӗсмӗрт- (tismirt-) Tanımak, bilmek, fark etmek, ayırmak.

тӗссӗр (tissir) Renksiz, solgun, donuk, tipsiz, şekilsiz, çirkin.

тӗссӗрлен- (tissirlen-) Donuklaşmak, sönükleşmek, solmak, rengi atmak.

тӗссӗрлет- (tissirlet-) Donuklaştırmak, soldurmak, rengini attırmak, kötüleştirmek, tipsizleştirmek, çirkinleştirmek.

тӗтӗм (titim) Duman, is. *тӗтӗм кӑлар* Tütmek.

тӗтӗмле- (titimle-) Tütmek.

тӗтӗмлен- (titimlen-) Tütmek, tütsülenmek.

тӗтӗмлӗ (titimli) Dumanlı.

тӗтӗм-сӗрӗм (titim-sirim) Boğucu duman.

тӗтӗр- (titir-) Tüttürmek, tütsülemek.

тӗтӗрлен- (titirlen-) Tütmek, dumanlanmak.

тӗтӗрлентер- (titirlenter-) 1. Tüttürmek, dumana boğmak. 2. Azarlamak, paylamak, söylemek.

тӗтре (titre) Sis, duman, bulanıklık. *çӗре тӗтре хупласа илчӗ* Bütün yeri sis

kapladı.

тӗтрелӗх (titrelih) Bulanıklık, sislilik.

тӗтреллӗ (titrelli) Belirsiz, kapalı, dumanlı, bulutlu, kapalı, sisli.

тӗттӗм (tittim) Karanlık, koyu, cehalet. *тӗттӗм пулат* Hava kararıyor. *сӗм тӗттӗм, нӑч тӗттӗм, тӗм тӗттӗм* Kap karanlık.

тӗттӗмле- (tittimle-) Koyulaştırmak, karartmak.

тӗттӗмлен- (tittimlen-) Kararmak, koyulaşmak. *хӗвел тӗттӗмленни* Güneş tutulması. *уйӑх тӗттӗмленни* Ay tutulması.

тӗттӗмлӗх (tittimlih) Karanlık, koyuluk, cehalet, bilgisizlik.

тӗтхем/ тӗтхем (titthem/ tehtem) Baştan başa, boydan boya, tümüyle.

тӗшек (tişek) Döşek.

тӗшӗ/ тӗш (tişi/ tiş) Tahıl, tohum, çekirdek. *мӑйӑр тӗшшӗш* Fıstık çekirdeği. *пушӑ тӗш, выçӑ, вӗтӗ тӗш* Boş çekirdek.

тӗшӗр- (tişir-) 1. Düşürmek, dökmek, devirmek, yıkmak, alabora etmek. 2. Ezmek, dövmek, buruşturmak, çiğnemek.

тӗшӗрӗл-/ тӗшӗрӗлсе ан- (tişiril-/ tişirilse an-) Düşmek, yuvarlanmak, sendelemek, tökezlemek, devrilmek.

тӗшле- (tişle-) Kabuğunu soymak, kemirmek, çekirdek çitlemek.

тӗшмӗрт- (tişmirt-) Fark etmek, anlamak, kavramak, tanımak.

тӗшмӗш (tişmiş) Batıl inanç.

тӗшмӗшлен- (tişmişlen-) Batıl inançlara sahip olmak, evhamlı olmak.

тӗшмӗшлӗ (tişmişli) Batıl inançlara sahip, batıl. *тӗшмӗшлӗ уяласем* Batıl gelenekler.

тэштура/ тэш ватакан машина (tıştura/ tış vatakan maşına) Kırma makinası.

тэштырă (tıştırı) Tohumluk tahıl, *тештырă ыйтавĕ* Tohum sorunu. *тештырă хушалахĕ* Tahıl ekonomisi.

тив- (tiv-) Dokunmak, ilişmek, ellemek, isabet etmek, değinmek, temas etmek, gücendirmek, darıltmak, incitmek, duygulandırmak. *сĕрĕм тив-* Kömür çarpmak, kömür vurmak.

тивер- (tiver-) Vurmak, dövmek, dayak atmak, cezalandırmak, sökmek, kırbaçlamak.

тивет- (tivet-) Tam gelmek, düşmek, rastlamak, olmak. *вăл мана хурăнташ тивет* O bana akraba oluyor. “*кили-килми*” *евĕрлĕ сăмахсене дефисна ырма тивет* “kili-kilmi” şeklindeki sözcükleri kısa çizgiden sonra yazmak lazım.

тиверт-/ тиврет- (tivert-/ tivret-) 1. Değmek, dokunmak, değinmek, temas etmek, isabet etmek, el sürmek. 2. Ateş, mum, k, ibrit yakmak.

тивĕç- (tivış´) 1. Payına düşmek, kapmak, kavramak, yakalamak, yetişmek. 2. Layık, değer, hak eden, saygıdeğer, yakışık. 3. Ödev, yüküm, görev, boyun borcu.

тивĕçлĕ (tivış´lĕ) Layık, değer, hak eden, saygıdeğer, yerinde, uygun, uygunluk, haklı. *тава тивĕçлĕ* Saygıdeğer. *тава тивĕçлĕ артист* Saygıdeğer artist. *тивĕçлине илчĕ* Hakkını aldı.

тивĕçлĕх (tivış´lĕh) Meziyet, üstünlük, onur, hak, yararlılık, hizmet, kullanılabilirlik, elverişlilik. *этем тивĕçлĕхне ҫухатнă ҫын* İnsani özelliklerini kaybetmiş kişi.

тивĕçлипе (tivış´lipe) Hakkıyla, layıkıyla, tam olarak, içtenlikle.

тивĕçсĕр (tivış´sĕr) 1. İmkansız, olanaksız, layık olmayan, ahlaksız, samimiyetsiz, gereksiz. 2. Haksız yere, yok yere, boşu boşuna.

тивĕçтер- (tivış´ter-) Karşılama, gidermek, sağlamak, tatmin etmek, memnun etmek, uygun olmak, gerçekleştirmek, uygulamak.

тивлет (tivlet) Başarı, şans, uğur, mutluluk, talih.

тигр (tigr) Kaplan.

тиє- (tiye-) Yükleme, görevlendirmek, bindirmek.

тиєв (tiyev) Yük, görev.

тиєк (tiyek) Katip, yazıcı, bürokrat.

тиєн- (tiyen) Yük almak.

тиєттер- (tiyetter-) Yükletmek.

тиєчук/ тєчук (tiyeçk/ teçuk) Rahip yardımcısı.

тиєнек (tikenek) Dulavrat otu.

тикĕс (tikĕs) Değişmez, dengeli, sakin, düz, muntazam. *тин-тикĕс* Dündüz. *тикĕс ырайн* Düz, yer, ova.

тикĕсле- (tikĕsle-) Eşit kılmak, denkleştirmek, eşitleştirmek, düzlemek, düzleştirmek, düzeltmek, onarmak, tamir etmek

тикĕслен- (tikĕslen-) Düzleşmek, düzenlenmek, düzgünleşmek.

тикĕт (tikĕt) 1. Katran. 2. Katranlı, *тикĕт заводчĕ* Katran fabrikası, *тикĕт пички тикĕт ту-* (*хăвала-, юхтар-, кăлар-*) Katran yakmak. *тикĕт курăкĕ* Karanfil. *тикĕтле-, тикĕт сĕр-* Katranlamak, katranla sıvamak.

тикĕтлет- (tikĕtlet-) Katranla kirlenmek, katranlanmak.

тикĕтлĕ (tikĕtlĕ) Katranlı, katrana sahip. *тикĕтлĕ пичке* Katran fıçısı.

тикшер (tikşer-) Gözden geçirmek, saymak, gözü ile bakmak, incelemek,

ele almak, çözümlemek. .

тиlere/ тилере пёрре (tilere/ tilere pırre) Seyrek, rastlantı sonucu

тилӗ (tili) 1. Tilki, *поляр тилли* Kutup tilkisi, beyaz tilki, 2. Kurnaz insan. *тилӗ хӳри* Tilki kuyruğu. (Bitki)

тилӗлле (tilille) Tilki gibi, tilkiye benzer. *тилӗр, тилӗрсе кай-* Kudurmak. *тилӗрне-* Kuduz, çılgınca, müthiş.

тимӗр- (tilmır-) Razi etmek, yormak.

тимӗре (tilmıre) Ban otu.

тилпӗрен (tilpıren) Siyah ban otu.

тимӗрттер- (tilmırtter-) Razi ettirtmek, razı olmaya zorlamak.

тилчӗ/ тилче (tilçi/ tilçe) Cüzamlı, at hastalığı.

тим (tim) Gündü, teşvik, eğilim, emel, özlem, heves, enerji, etkinlik, aktiflik, aktivite, azim, kararlılık, kesinlik, cesaret, yiğitlik, yüreklilik, gayret, özen, gayret, çaba, bilinç.

тимӗр (timır) 1. Demir 2. Demir. *тимӗр пӑта* Demir çivi. *тимӗр сенӗк* Demir çaba, demir çatal. *тимӗр тӑнри* Demir madeni. *тимӗр хулӑ* Demir çubuk. Demir tel. *тимӗр пулӑ* Demir balık. *тимӗр пӑрча* Çok cimri insan. *тимӗр тарна* Balıkçıl.

тимӗр-тамӑр (timır-tamır) Her çeşit demir. *тимӗр-тамӑр промышленноӗӗ* Demir endüstrisi.

тимӗр шапа (timır şapa) Kaplumbağa. *Бӑтам ази тимӗр шапи* Orta Asya kaplumbağası. *Бӑта ӗр тинӗс тимӗр шапи* Akdeniz kaplumbağası. *Инӗт хӗвел тухӑс тимӗр шапи* Uzak Doğu kaplumbağası. *ӗӗсен хӗр тимӗр шапи* Bozkır kaplumbağası. *шурлӑх тимӗр шапи* Bataklık kaplumbağası.

тимӗрле- (timırle-) Demire vurmak,

prangaya vurmak.

тимӗрӗӗ (timırş'ı) Demirci., *тимӗрӗӗ лаӗӗӗ* Demirci dükkânı.

тимкесле- (timkesle-) Yöneltmek, hızla sürmek

тимле- (timle-) 1. Özenmek, gayret etmek, uğraşmak, çalışmak, çabalamak, 2. İtmek, sevk etmek, inandırmak, razı etmek, kandırmak.

тимлесе/ тимлӗ (timlese/ timli) İnatla, ısrarla, dikkatle.

тимлӗ (timli) 1. İnatçı, ısrarlı, dikkatli, çalışkan, enerjik, duyarlı, yakınlık gösteren, iyi kalpli. 2. İnatla, ısrarla, dikkatle.

тимлӗх (timlih) Etkinlik, aktiflik, aktivite. uyanıklık, açıkgozluk, gayret. azim, kararlılık, kesinlik, direnç, inatçılık, inat. *шӳхӳш тимлӗхӗ* dikkat.

тимре/ тимере (timre/ timere) Liken.

тимсӗл- (timsıl-) Çok istemek, niyetinde olmak, hevesi olmak, peşinde olmak, gözü olmak, çok özlemek, yanıp kavrulmak.

тимсӗр (timsır) Dikkatsiz, duyarsız, kararsız.

тин (tin) Ancak, yalnız, sadece, sırf, salt, ama, ne var ki, demin, henüz

тинӗс (tinis) Deniz. *Бӑтаӗр тинӗсе* Akdeniz. *тинӗс кукри* Koy. *тинӗс пырӗ* Boğaz. *тинӗс ури* Koy. *тинӗс-ӗар флочӗ* Donanma. *тинӗс мулкаӗ* Fok. *тинес ӗӗрӗнӗ* Deniz keşanesi. *тинӗс автанӗ* Deniz horozu. *тинӗс арӑсланӗ* Deniz aslanı. *тинӗс йӗкелӗ* Deniz keşanesi. *Тинӗс кӑвакалӗ* Deniz ördeği. *тинӗс кӑртӑшӗ* Deniz mantarı. *Тинӗс слонӗ* Deniz fili. *тинӗс сысши* Deniz domuzu, küçük yunus. *тинӗс уланки* Deniz levreği. *тинӗс ӗӗрӗнӗ* Deniz kirpisi.

тинĕсри (tinışri) Denizde bulunan, denizde, denize ait.

тинкелен- (tinkelen-) Halsiz düşmek, bitkinleşmek

тинкелентер- (tinkelenter-) Canını çıkarmak, halsiz düşürmek.

тинкерсе- (tinkerse-) Dikkatle, can kulağıyla dikkat etmek, kulak vermek. *тинкерсе нăх-* Dikkatle bakmak, dikkatle incelemek. *тинкерсе шухăшла-* Derin derin düşünmek.

тинкерű (tinkerű) Gerilim, dikkat, özen, itina, titizlik.

тинкерűллĕ (tinkerüllĕ) Dikkatle, gergin bir şekilde.

тинкĕле (tinkĕle) Yulaf unu. *тинкĕле çур-* Yulaf unu yoğurtmak.

тип (kip) Tip, kişi .

тип- (tip-) Kurumak, solmak, bayatlamak, nasırlaşmak.

типĕ/ тип (tipĕ/ tip) 1. Kuru, kurumuş, kurak. *тин-тинĕ* Kup kuru. 2. Nöbetçi, bosta, nokta, yer, merkez, nöbet yeri, görev, mevki, perhiz, oruç, etsiz, yavan, *тинĕ тытнă* Oruç tutmak. *тинĕ аһат* Etsiz yemek. *тин* çiçĕм Gök parlıtsı.

типĕлле- (tipĕlle) Soğuk yiyecek yemek.

типĕн- (tipĕn-) Kurulanmak.

типĕт- (tipĕt-) Kurutmak, fırınlamak.

типĕттер- (tipĕtter-) Kurutturmak, fırınlamak.

типири/ тытни (tipiri/ tıtni) Aşırı heyecandan ortaya çıkan ani kriz.

типлĕх (tiplih) Kuraklık, kuruluk, sıcak.

типографи (tipografi) Basımevi.

типпĕн (tippĕn) Kuru.

типпыр (tippır) Trake, yaprak damarı.

типçĕр (tip şĕr) Kara.

типтер (tipter) Düzen, âdet, sıra, usul, yol, düzen, nizam.

типтерле- (tipterle-) Düzenlemek, sıraya sokmak, yoluna koymak, düzenlemek.

типтерлĕ (tipterlĕ) Düzenli, özenli, titiz, tutumlu, edepli, zararsız.

типтеру (tipterű) İdare, tutum, tasarruf, düzenlilik, tertiplilik.

типтерűллĕ (tipterüllĕ) Düzenli, tertipli, sıralı.

типшар (tipşar) Kuru kaygı, beklenmeyen bela.

типшĕм/ типшем (tipşim/ tipşem) Kuru, çok zayıf, bir deri bir kemik.

типшĕн- (tipşĕn-) Kurumak, solmak.

тир (tir) Bost, deri, cilt, kösele, meşin. *тир сű-* Derisini atmak.

тир- (tir-) Geçirmek, dizmek.

тираж (tiraj) Baskı sayısı, tiraj.

тиражлă (tirajlĕ) Tirajlı. *нумай тиражлă* Yüksek tirajlı.

тирек (tirek) Kavak. *хура тирек* Karakavak.

тирĕн- (tirĕn-) 1. Geçmek, saplanmak, dizmek. 2. tırmanmak, girmek, sığmak, karışmak, dökülmek, baskın yapmak, çarpmak, bindirmek, üşüşmek, konmak, uçuş yapmak.

тирĕс/ тирĕслĕк (tirĕs/ tirĕslĕh) Gübre.

тирĕс (tirĕs) Karşısında, karşı, aykırı, aksine, aleyhinde, zıt olarak, aykırı olarak

тирĕсле- I (tirĕsle-) 1. Elinin tersiyle vurmak.

тирĕсле- II (tirĕsle-) Toprağı gübrelemek.

тирĕçĕ/ тирűçĕ/ тиреçĕ (tirĕ şĕi/ tirűşĕi/ tireşĕi) Derici, deri dikiş uzmanı, kürkçü.

тирке- (tirke-) 1. Kapris yapmak, geri çevirmek, kabul etmemek, hor görmek, küçümsemek, hiçe saymak, beğenmemek. 2. Kırılmak, bozulmak

тиркев (tirkev) Kapris.

тиркевлӗ/ тиркекен (tirkevli/ tirkeken) Titiz, zor beğenir, okunaklı, nazik, kaprisli, kararsız.

тиркевсӗр (tirkevsiř) Okunaksız, kaprissiz, titiz olmayan.

тиркӗ/ тирӗк (tirki/ tirik) Ahşap servis tabağı. *тирӗк-чашик, тирӗк-çăнала* Kap-kacak.

тирпей (tirpey) Düzen, âdet, sıra, usul, yol, tür, düzen, nizam. *тирпейлӗ- (munterlӗ)* Çekidüzen vermek, toplamak, yerleştirmek, sıralamak.

тирпейлен-/ типтерлен- (tirpeylen-/ tipterlen-) Kendine çeki düzen vermek.

тирпейлӗ/ типтерлӗ (tirpeyli/ tipterli) 1. Düzenli, özenli, titiz, idareli, tutumlu, edepli, zararsız, ziyansız. 2. Dikkatle, özenle, itinayla, temizce.

тирпейлӗх/ типтерлӗх (tirpeyliḥ/ tipterliḥ) İdare, tutum, ekonomi, tasarruf.

тирпейсӗр/ типтерсӗр (tirpeysiş/ tiptersiş) 1. Özensiz, ihmalkâr, savsak, pasaklı, şapşal, dağınık, karışık, düzensiz, sistemsiz.

тирпейсӗрлӗх (tirpeysiřliḥ) Özensizlik, düzensizlik, sistemsizlik, dağınıklık, ihmalkarlık.

тискер (tisker) 1. vahşi, yabani, yırtıcı, etçil, şehvetli, azgın, gaddar, çok şiddetli, somurtkan, asık suratlı. *тискер кайăк* Vahşi hayvan, canavar, hunhar, 2. azgın azgın, müthiş, dehşetli.

тискерлен- (tiskerlen-) Azgınlaşmak, gaddarlaşmak, vahşileşmek.

тискерлӗх (tiskerliḥ) Vahşet, canavarlık, hunharlık, barbarlık, zalimlik.

тискеррӗн (tiskerrin) Sert, katı, azgın azgın.

тислӗк/ тиреслӗк (tislîk/ tireslîk) Gübre, *тислӗк тăк* Gübre ihraç etmek.

тислӗк кăмти Zehirli mantar.

тиф (tif) Tifo. *шапшалă тиф* Tifüs.

тиха (tiha) Tay

тихалă (tihalli) Taylı, tayı olan.

тихе хӳри (tihe hûri) Kuzu kulağı.

тишкер- (tişker-) Gözden geçirmek, saymak, gözü ile bakmak, incelemek, ele almak, çözümlemek, tahlil etmek, soruşturmak.

тишкерӳ (tişkerü) Çözümleme, tahlil, analiz.

тишкерӳлӗ (tişkerüllü) Esaslı, sağlam, ayrıntılı, etraflı, ağırbaşlı, eleştirel.

тишкерӳçӗ (tişkerü ş'î) Araştırmacı.

том (tom) Cilt

томат (tomat) Domates.

токна (tokna) Ton.

топографи (topografi) Topografya.

торги (torgi) Açık artırma, ihale.

торгире (togire) Açık artırmada, ihalede.

трагеди (tragedi) Trajedi, facia.

традици (traditsi) Gelenek.

традицилле (traditsille) Geleneksel.

трактор (traktor) Traktör. *трактор завоçӗ* Traktör fabrikası. *трактор бригади* Traktör takımı.

тракторист (traktorist) Traktör şöförü.

трамвай (tramvay) Tramvay.

транккай (trankkay) Ayaklık.

транскрипци (transkriptsî) Transkripsiyon. *транскрипци паллисем* Transkripsiyon alfabesi.

транскрипциле- (transkriptsile-) Transkrip yapmak.

транслитераци (translitratsî) Harf çevrimi.

транспорт (transport) Ulaştırma, taşımacılık, nakil, taşıma, nakliyat. *чугун çул транспорçӗ* Demir yolu taşımacılığı. *юханишыв транспорçӗ* Akarsu taşımacılığı. *тинес*

транспортчĕ Deniz taşımacılığı.
сывлăш транспортчĕ Hava taşımacılığı.

трапечи (trapetsi) Tamuk, trapez.

трахома (trahoma) Trahom.

тренировка (trenirovka) Antrenman, çalışma, idman.

трест (trest) Tröst.

трибуна (tribuna) Kürsü, tribün, kürsü.

тригонометри (trigonometri)
 Trigonometri.

триер (trier) Kalbur makinesi.

тrotуар (trotuar) Yaya kaldırımı.

труба (truba) Boru, baca, trompet.

трук/ труках (truk/ trukah) Birdenbire, ansızın, birden, derhal, hemen, anında.

труппа (truppa) Topluluk, takım, grup.

ту (tu) Dağ, yığın, tepe. *Урал тăвĕсем* Urall dağları.

ту- (tu-) Yapmak, etmek, kılmak, inşa etmek, düzenlemek, tertiplemek, çalışmak, görev yapmak. *тав ту-* Teşekkür etmek. *евум ту-* İlan etmek, iddia etmek, bildirmek, haber vermek. *ача ту-* Doğurmak, doğum yapmak. *сăра ту-* Bira yapmak. *задача ту-* Alıştırma çözmek. *тĕме йалли ту-* Dügme için ilik açmak. *çăмарта ту-* Yumurtlamak. *мĕн тумалла-* Ne yapmak lazım?

туй I (tuy) Bakır, pirinç levha. *туй хуранĕ*, *туй хурань* Bakır kazan. *туй çĕлен-* Zehirli bir yılan türü.

туй II (tuy) Düğün, bayram. *туй халăхĕ* Düğün katarı. *туй ту-* Düğün yapmak.

туй- (tuy-) Duymak, hissetmek, sezinlemek, fark etmek.

туйăм (tuyım) Tahmin, seziş, hissetme.

туйăн- (tuyın-) Görünmek, gözükmek, sanmak, benzemek.

туйла (tuyla) Düğün, bayram.

туйра (tuyra) Genç meşe.

туйралăх (tuyralih) Genç meşe ormanı.

тукас (tukas) Köyün yukarı tarafı.

тукатмăш (tukatmish) Büyücü, sihirbaz, falcı.

тукмак I (tukmak) Ağaç tokmak.

тукмак II (tukmak) Kurt.

тукмак III (tukmak) But. *чăх тукмакĕ* Tavuk butu.

тукшан (tukshan) Çomak, değnek, sopa.

тукун/ тукăн (tukun/ tukin) Jant, kasnak.

тул (tul) Dış, dıştaki, harici, görünüş. *тула мух-* Avluya çıkmak. *тул çумалать* Gün ağarıyor. *çумăласна* Sabah erkenden. *тул шуçăмĕ* Şafak, sabahın ilk ışıkları. *тултан*, *тул енчен* Dışarıda, dışarıdan.

тул- (tul-) Dolmak, dökülmek, taşmak, *икĕ çул тулчĕ* İki yıl doldu. *чĕре тул* Öfkelenmek, kızmak. *кăмăл тул-* Rahatlamak, halinden memnun olmak.

тула-/ тулла-/ тăвла- (tula-/ tulla-/ tivla-) Isırmak, dişlemek, dalamak, parçalamak, koparmak, örselemek.

тулай (tulay) Gurbet.

тулат-/ тулаттар- (tulat-/ tulattar-) Dişletmek, ısırtmek, kopartmak, parçalatmak, eziyet çektiirmek.

тулаш- (tulaş-) 1. Dalaşmak, ısırgan olmak, kudurmak. 2. Ulumak, uğuldamak.

тулаш/ тулашĕ (tulaş/ tulishi) Dış, dıştan, dışarıda olan, dış görünüş.

тулашĕнче (tulaşinçe) Dışında, dışarıda, dışarıdan. *хула тулашĕнче* Şehir dışında. *ял тулашĕнче* Köy dışında.

тулашĕнчен (tulaşinçen) Dıştan, dışarıdan.

тулашĕнчи (tulaşinçi) Dış, dışarıdaki, dışarıda bulunan.

тулашри (tulaşri) Dış. *тулашри политика* Dış politika. *тулашри суту-илӳ* Dış ticaret.

тулӑ (tulı) Buğday. *кӗрхи тулӑ* Kışlık buğday. *тулӑ ҫӑнӑхӗ* Buğday unu. *тулӑ кулачӗ* Beyaz küçük somun.

тулӑк (tulık) Duygu, his, anlam, mana.

тулӑклӑ (tulıklı) Anlaşılabilir, anlamlı, açık, net. *тулӑклӑ каласа ӑнлантар-* Açıkça anlatmak, anlaşılır bir şekilde anlatmak.

тулӑксӑр (tulıksır) Kalın kafalı, akla ters, gereksiz.

тулӑх/ тулӑх (tulıh/ tullıh) Dolu, tam, toparlak, şişman. *тулӑхпурнӑҫ* Rahat hayat.

тулӑхлӑ (tulıhlı) Tamamlanmış, tam, bütün, bol, bereketli.

туллат-/ тул турттар- (tullat/ tul turttar-) Örtü veya herhangi birşeyle örtmek. *туллатнӑ кӗрӗк* Kapalı kürk.

туллаш- (tullaş-) Kudurmak, kusur bulmak, sebepsiz yere kızmak, sinirlenmek.

туллӑх (tullıh) Dolu, tam, toparlak, şişman.

тулли (tulli) Dolu, dolgun, bitmiş, tamamlanmış. *тун-тулли, тӑнтулли, туллиех* Doldolu, tamaamıyla dolu.

туллин (tullin) Tümüyle, tümünden, baştan sona.

тул ҫути (tul ʃ'uti) Gün ağarması, şafak vakti.

тулт- (tult-) Taşımak, getirmek, götürmek, çekmek, çekiştirmek, asılmak.

тулта (tultha) Dışında, dışarıda.

тултар- (tultar-) Doldurmak, dökmek, akıtmak, yağmak, yağdırmak, tamamlamak. *ывӑлӑм нилӗк ҫул тултарчӗ* Oğlum beş yaşını doldurdu.

тултармӑш (tultarmış) Ev sucuğu, ev salamı.

тултӑрка- (tultırka-) Zayıflık hissetmek, halsizlik hissetmek, ürperti hissetmek.

тулти (tulti) Dışındaki, dışarıdaki, dışarıda bulunan.

тулхӑр-/ тӑлхӑр- (tulhır/ tılhır) 1. Bur-nundan gürültüyle soluk çıkarmak, horludamak. 2. Somurtmak, surat asmak.

тум (tum) Giyim kuşam, kıyafet.

тумак ҫумӑр (tumak ʃ'umır) Sağanak yağmur.

тумла- (tumla-) 1. Damlamak. 2. Damla, zerre. *тумла юхат* Damlıyor.

тумлам/ тумлак/ тумла (tumlam/ tumlak/ tumla) Damla.

тумламӑн (tumlamın) Damla damla, damlayla. *тумламӑн илтӗм* Damlayla aldım.

тумлан- (tumlan-) Giyinmek, kuşanmak. *тум тумланнӑ тӗлтен* Giyimle ilgili, giyim konusunda.

тумлантар- (tumlantar-) Giyindirmek, kuşandırmak, süslemek, bezemek, donatmak.

тумлат- (tumlat-) Damlatmak.

тумлаш пӑр тумлашӗ (tumlaş pır tumlışı) Saçak buzu.

тумра (tumra) Balalayka (telli bir Rus müzik aleti)

тумтир (tumtir) Elbise, giysi, giyecek.

тумха (tumha) 1. Mühür, damga, iz. 2. Nişan, işaret. 3. Leke.

тумхала- (tumhala-) Damgalamak, mühürlemek, işaretlemek, lekelemek.

тумхах/ тумха (tumhah/ tumha) Tümsek, küçük tepe, tepelik.

тумхахлӑ (tumhahlı) Tümsekli, tepelik, engebeli. *тумхахлӑ ҫул* Engebeli yol.

тумхаяр (tumhayar) Spazm. *тумхаяр ҫырли* Porsukağacı yemişi.

тумхаяррӑн (tumhayarrın) Şiddetli, sert, zorlu, dehşetli, müthiş. *тумхаяррӑн*

кайкарать Şiddetle bağırıyor.

тун- (tun-) Söylediklerinden vazgeçmek, inkar etmek.

туна (tuna) Sap, gövde. *ура туни* Baldır, incik. *алă туни* Kolun dirsekle bilek arasındaki bölümü. *шăл туни* Dişeti. *чечек туни* Çiçek sapı. *чечек ама туни* Çiçeklerde pistil, dişi organ. *аça туна* Erkeklik organı, ercik. *явăнакан туна* Sarılgan sap. *сыхăнакан туна* İlişen sap. *çивĕт (çит) туни* Saç örgüsünün içine geçirilen kurdela.

тунала- (tunala-) Adım atmak, adımlamak, uzun adımlarla gitmek.

туналă (tunallı) Baldırlı, bacaklı. *вăрăм туналлисем* Uzun bacaklılar. (Biyoloji)

тундра (tundra) Tundra.

тунец (tunets) Orkinos balığı.

туни (tuni) (Birisinin yaptığı) iş, çalışma.

тунката (tunkata) Kütük. *тунката кăмпи* Kütük mantarı, ağaç mantarı.

тункăр (tunkır) Kalın ağaç kabuğu, mantar, mantar tapa.

туннель (tunel') Tünel.

тунсăхла- (tunsihla-) Özlemek, hasret çekmek, canı sıkılmak.

тунсăхлаттар- (tunsihlattar-) Özletmek, canını sıkmak, hasret çektmek.

тунтикун (tuntikun) Pazartesi. *тунти çĕр* Pazartesi gecesi.

туп- (tup-) Bulmak, ulaşmak, temin etmek, icat etmek.

туп (tup) *туп-тулли* Dopdolu.

тупа I (tupa) Tava, sahan.

тупа II (tupa) Ant, yemin. *туна ту-* Yemin etmek, ant içmek.

тупавçă (tupavşı) Bulan, çöpçatan.

тупала- (tupala-) Mahkûm etmek, kınamak, ayıplamak, paylamak, azarlamak, rezil etmek, karalamak,

kötülemek.

тупалак (tupalak) Karanfil.

тупан (tupan) Taban. *алă тупанĕ, ывăç тупанĕ* Avuç içi, aya. *ура тупанĕ* Ayak tabanı, taban. *амă тупанĕ* Ayak tabanı. *кукăр тупан* ağaç nalın. *шуç тупан* Paten, patinaj.

тупă I (tupı) 1. Top (silah). *тупă перещĕ* Top atıyorlar. 2. Top. (Futbol, basketbol vb.) *тупăлла выляççĕ* Top oynuyorlar.

тупă II (tupı) Bilmece çözümü, bilmece cevabı.

тупăк/ тупăт (tupık/ tupıt) Tabut.

тупăлха (tupılha) Keçisakalı.

тупăн- (tupın-) Bulunmak.

тупăрçăк (tupırçık) Boyunduruğun sürtünmesi sonucu atın boynunda oluşan yara üzerine koyulan keçe parçası.

тупăш (tupış) Kâr, gelir, artış, kazanç. *тупăш тарăх илен* Gelir vergisi.

тупăш-I (tupış-) Tartışmak, münakaşa etmek, çekişmek, bahse girmek, küfretmek, sövmek.

тупăш-II (tupış-) Çıkış yolu bulmak, işin içinden sıyrılmak, hileye başvurmak, davranmak.

тупăшлă (tupışlı) Kârlı, kazançlı, rantlı. *тупăшлă баланс* Aktif denge, aktif bilanço.

тупăшлăх (tupışlıh) Karlılık, kazançlılık.

тупик (tupik) Çıkmaz sokak.

тупка (tupka) üskül, salkım, fırça. *тилеи тупки* Üvez yiğini.

туплашка (tuplaşka) Makara, masura, (masara). *виçĕ туплашка çин илтĕм* Beş makara ip aldım.

тупмалли (tupmalli) İçindekiler, fihrist, araştırılma. *тупмалли юмах* Bilmece.

тупра мул (tupra mul) Mal, mülk, eşya, zenginlik, servet, bolluk.

тупраллă (tuprallî) Zengin, mal mülk sahibi, çeyizli, çeyiz sahibi. *тупраллă хĕр* İyi çeyizli kız.

тупсăм (tupsîm) Öz, ruh, esas, çözüm. *тупсăмне тупса çитереймерĕм* Çözüm bulamadım.

тупта- (tupta-) 1. (Metal) dövmek. 2. Nallamak.

туптан- (tuptan-) 1. Dövülmek. 2. Nallanmak. *çанăçусенче туптанса çирепленнĕ* Savaşlarda dayanıklı hale geldi, çelikleşti.

туптанаслăх (tuptanaslîh) Esneklik, yumuşaklık, genleşebilirlik.

тур (tur) Yaban sığırı.

тур качаки (tur kaçaki) Yaban keçisi.

тура (tura) 1. Tarak. 2. İbik.

тура- (tura-) 1. Taramak, kaşımak, fırçalamak. 2. Ufalamak, doğramak.

турам (turam) Lokma, parça, zerre.

турат (turat) Dal, budak, brans, ayırım. *турат кучĕ* Budak.

туратлан- (turtlan-) Dallanmak, ayrılmak, kollara ayrılmak, çatallanmak.

туратлă (turalî) Dalli, kollara ayrılmış, branslara ayrılmış.

тураттар- (turattar-) 1. Doğrattırmak, parçalattırmak, ufalattırmak 2. Tarattırmak, saçlarını düzelttirmek.

турахуп (turahup) Tarak.

турашăл (turaşîl) Dokumacı tırağındaki iplik için hazırlanan kendir çilesi.

турă I (turî) Doru.

турă II (turî) Tanrı, ilah. *турă качаки* Çobanaldatan. (kuş)

турăх (turîh) Ekşi süt, ekşimiş süt.

тури (turi) Üst, yukarı. *тури чăвашсем* Yukarı Çuvaşlar. (kuzeyde yaşayan Çuvaşlar için kullanılan isim) *тури*

калаçу Yukarı ağızı, yukarı diyalekti.
тури кас Köyün yukarı tarafı.

турист (turist) Turist.

туризм (turizm) Turizm.

Туркка/ Тĕрĕк (Turkka/ Tîrik) Türk.

турпалли (turpalli) Ben, doğum izi, doğum lekesi.

турпас (turpas) Yonga.

турпасла- (turpasla) Yontmak.

турпаслан- (turpaslan-) Yontulmak.

турт- (turt-) 1. Çekmek, kaplamak, sürüklemek, taşımak, götürmek, uzatmak, ...gelmek. *ку кĕнеке çур кило туртат* Bu kitap yarım kilo geliyor. *чун туртмась* Hoşuma gitmiyor. *кăчăк турт-* Kendine doğru çekmek. *çĕçрен, хăлхаран турт-* Saçtan, kulaktan çekmek. *умă турт* Ot yolmak, ot çekmek. *туртса кăлар-* Uzatmak, çekmek, çizgi çekmek. 2. Sigara içmek, yakmak. *табак турт-* Tütün çekmek, tütün koklamak.

турта (turta) Ok. *турта пăявĕ* Bağ, ambalaj kağıdı, bağlama. (*турта кăкĕ*), *турти кĕске* Sinirli, öfkeli, huysuz. (İnsanlar hakkında)

туртакан вăй (turtakan vîy) *варринелле туртакан вăй-* Merkezi çekim gücü.

туртăм/ турту (turtîm/ turtu) 1. Akrabalık, kabile, aşiret, soy, kuşak, nesil. 2. Çekim, heves, özlem. *шыв туртăмĕ* Kapilarite, kılcallık.

туртăн- (turtîn-) Esnemek, uzamak, sürüklenmek, gerinmek, uzanmak, hevesli olmak, eğilim göstermek, hevesi olmak, peşinde olmak, gözü olmak.

туртăну/ туртăнчăк (turtînu/ turtînçîk) Çekim, heves, özlem, eğilim.

туртăнчăк (turtînçîk) Eğilimli, yetenekli, meyilli, hevesli, istekli.

туртăш- (turtış-) 1. Boy ölçüşmek, aşık atmak, esnemek, uzamak, sürüklenmek, gerinmek. 2. Bastırmak, ayak diremek.

турткала- (turtkala-) 1. . Birdenbire çek, çekmek. 2. Zaman zaman sigara içmek.

турткалан- (turtkalan-) Dik kafalılık etmek, inat etmek, nazlanmak, razı olmamak, tereddüt etmek, karara bağlamamak.

турткăч(ç) (turtkıç-ş) Mantar, şamandıra, duba.

турткăш/ туртгăш (turtkış/ turttiş) Tavus kuşu.

туртма (turtma) Kalem kutusu.

туртмалли (turtmalli) Tütün.

турттар- (turttar-) 1. Çektirmek, uzattırmak. 2. Tartmak, asmak, sermek, ölçüp biçmek. 3. Kaplamak, çevrelemek.

туртгă (turtti) Çekme gücü, itiş gücü, çekiş, çekim, heves, özlem.

турту (turtu) Akrabalık ilişkisi.

турхан (turhan) Tarhan.

турчăка/ турчка (turçıka/ turçka) Maşa.

тус (tus) Dost, arkadaş, ahbap.

тус- (tus-) 1. Serpiştirmek, serpmek, saçmak, dağıtmak, süpürmek, tozmak, tozlaşmak. 2. İflas etmek. 3. Öfkelenmek, kudurmak.

тусан (tusan) Toz. *тусан хумаççu* Başak. *чечек тусанě* Polen, çiçek tozu.

тусанла- (tusanla-)Toz kaldırmak, tozdurmak.

тусанлан- (tusanlan-) Tozlanmak, tozla kaplanmak.

тусанлă (tusanlî) Tozlu, kirli, tozla kaplı.

тусăн- (tusîn-) Dağılmak, saçılmak, serpilmek.

тусăннă (tusînnî) 1. Dağınık, parçalanmış,

serğilmiş.

туслă (tuslî) Arkadaşça, dostça.

туслаш- (tuslaş-) Dost olmak, arkadaş olmak.

туслă (tuslî) Dost, dostça, arkadaşça.

туслăн (tuslîn) Dostça, arkadaşça.

туслăх (tuslîh) Dostluk, arkadaşlık.

тустар- (tustar-) 1. Serpiştirmek, serpmek, saçmak, dağıtmak, süpürmek. 2. Aramak, üstünü aramak. 3. Yıkma, yıkmak, uğratmak, harap etmek, ayrıştırmak.

тусур (tusur) Devriye, gece bekçisi.

тут (tut) *сарă мум, хура мум* Çil, benek.

тута (tuta) Dudak. *мыта му* Öpmek. *мыта нар-* Öptürmek. *сар мыта* Kendini beğenmiş, tecrübesiz. *мыта чирě, чěрне чирě* Dudak hastalığı.

туталă (tutallî) Dudaklı, dudağa sahip. *мачка (мăн) туталă* Kalın dudaklı.

тутан- (tutan-) Denemek, tatmak, tadına bakmak.

Тутар (tutar) Tatar. *Тутар республики* Tataristan cumhuriyeti. *хура тутар нарçн* Sarımsak.

тутар-/ тăвтар- (tutar-/ tivtar-) Yaptırmak, ısmarlamak, sipariş etmek.

Тутарла (Tutarla-) Tatarca, Tatar Türkçesi.

Тутарлан- (Tutarlan-) Tatarlaşmak.

Тутарлантар- (Tutarlantar-) Tatarlaştırmak.

тутă (tutî) 1. Tat, lezzet, zevk. 2. Tok, tokluk, doyma.

тутăр/ тутгăр (tutîr/ tuttîr) Yağlık, baş örtüsü, mendil. *нуç мымпу* Baş örtüsü, şal. *мытăр çых-* Örtünmek, örtü bağlamak.

тутăсăр/ тутсăр (tutîsîr/ tutsîr) Tatsız, lezzetsiz, zevksiz.

тутăсарлан- (tutsırlan-) Tatsızlaşmak, lezzetini kaybetmek, tengini kaybetmek.

тутăх- (tutıh-) 1. Paslanmak, donuklaşmak, sönükleşmek. 2. Pas. *чĕкеç тутăхĕ* Çil, benek.

тутăхтар- (tutıhtar-) Paslandırmak, paslanmasına izin vermek.

тутлан-/ тутлăлан- (tutlan-/ tutlılan-) Tatlanmak, lezzetlenmek.

тутлантар- (tutlantar-) Tatlandırmak, lezzetlendirmek.

тутлă (tutlî) Lezzetli. *тутлă эрĕм* Sardunya. *тутлă тымар* Meyan kökü. *тутлă арăм* Itır çiçeği. *тутлă кайман* Pancar, şalgam.

тутлăлат- (tutlîlat-) Tatlandırmak, lezzetlendirmek.

тутлăмарлан- (tutlîmarlan-) Tadını kaçırmak, tadını bozmak.

тутлăх/ тутăлăх (tutlîh/ tutlîh) Tadım, tat, lezzet.

тутлăхлă (tutlîhlî) Besleyici, gıdalı.

тух- (tuh-) Çıkmak, ayrılmak, gitmek, taşınmak, doğmak (güneş), hareket etmek, görünmek, belirlemek, gözükmek, basılmak, yayımlanmak, patlamak. *хирĕç тух-* Karşılama çıkma, karşılamak. *сиксе тух-* Atlamak, fırlamak. *ĕçe тух-* İşe çıkmak. *çăва тухсан* Yazın gelişiyse, yaza doğru. *хĕвел тухать* Güneş doğuyor. *декрет тухнă-* Kararname çıktı. *ĕç тухмарĕ* Başarısız, iş çıkmadı. *тухнă-тухнах* Çıkar çıkmaz, gider gitmez. *тухса ўк* Düşmek. *тухса тар-* Koşmak, kaçmak.

тухат- (tuhat-) Fal açmak, hokkabazlık yapmak, sihir yapmak.

тухатмăш (tuhatmîş) Büyücü, sihirbaz.

тухăм (tuhîm) Çıkış, çekilme, istila, üre-

tim.

тухăç (tuhîş') 1. Sonuç, netice. 2. Gelir, kâr. 3. Doğru.

тухăçлă (tuhîş'li) Kârlı, kazançlı, verimli, üretken. *тухăçлă мулă* İyiye öğütülmüş buğday.

тухăçлăх (tuhîş'lih) Verim, verimlilik, üretkenlik, üretim. *ĕç тухăçлăхĕ* iş gücü.

тухмалли (tupmalli) Çıkma, çıkış, çıktı.

тухтăр (tuhtîr) Doktor.

туххăм/ туххăмра (tuhhîm/ tuhhîmra) Hemen, derhal, birden, bir kalemde

тухья (tuh'ya) Eski kadın başlığı.

туя (tuya) Çubuk, baston.

туялан- (tuyalan-) Dayağa dayanmak, dayakla silahlanmak.

туян- (tuyan-) Edinmek, kazanmak.

туянтар- (tuyantar-) Kazandırmak, edindirmek.

тў-/ тĕв- (tü-/ tîv-) Ezmek, dövmek, ufalamak, doğramak.

тўле- I (tüle-) Bağlamak, düğümlemek, iliklemek.

тўле- II (tüle-) Çoğalmak, üremek.

тўле- III (tüle-) Ödemek, karşılık vermek. *тўлесе тат-* Ödemek, acısını çıkarmak, hesaplaşmak. *тўлесе илни* Ödeme, fide.

тўлев (tülev) Ücret, para, ödeme. *сруклă тўлевсем* Acil ödemeler.

тўлек (tülek) 1. Yavaş, sessiz, sakin, durgun, kendi halinde. 2. Sükûnet, dinginlik, rahat, huzur, sessizlik. 3. Yavaş sesle, yavaşça, sakin sakin, uslu uslu.

тўлеклен- (tüleklen-) Sessizleşmek, sakinleşmek, durgunlaşmak, dinginleşmek.

тўлеклĕ (tülekli) Yavaş, sessiz, sakin, durgun, kendi halinde, uslu.

тўлем/ тевлем (tülīm/ tivlem) Dügüm, boğum.

тўлен-, тевлен- (tülen-/ tivilen-) Dügüm- lenmek, boğumlanmak, sıkıca bağlan- mak.

тўлеттер- (tületter-) 1. Ödetmek, cezalan- dırmak, hesabını sormak. 2. Dügüm- letmek, boğumlatmak.

тўме/ тўмме (tüme/ tümme) Dügme.

тўмеле- (tümele-) Dügmelemek, ilikle- mek.

тўмелен- (tümelen-) Dügmedenmek, ilik- lenmek.

тўмеллѐ (tümelli) Dügmeli, ilikli.

тўн- (tün-) Devrilmek, alabora olmak, yıkılmak, düşmek.

тўн-тўн (tün-tün) Körebe oyunu *тўн- тўнле-* Körebe oynamak.

тўнтер- (tünter-) 1. Devirmek, alabora etmek, yere yıkmak, yuvarlamak, al- tüst etmek. *тўнтерсе яр-* Dökmek. 2. *тўнтер енѐ* Ters, geri, arka, sol taraf (gömlek, ceket vb.)

тўнтерле (tünterle-) İçeriye, içeri doğru, sol tarafa.

тўнтерлѐшѐ (tünterlişî) İç, içinde, geride.

тўпе I (tüpe) 1. Tepe, baş, doruk, zirve. *нуч тўпи* Bingıldak, tepe. *нўрт тўпи* Tavan arası. 2. Gök, gökyüzü. *çўлти тўпепе* Üstte, gökte.

тўпе II (tüpe) Pay, parça, hisse.

тўпеле- (tüpele-) Ağzına kadar doldurmak.

тўпелеш- (tüpeleş-) Dövüşmek, savaşmak, vuruşmak, çarpışmak, çarpmak.

тўпелештер- (tüpeleşter-) Savaştırmak, dövüştürmek, çarpıştırmak, vuruştur- mak.

тўпелешў (tüpeleşü) Dövüş, kavga, dalaş, kavga, atışma.

тўпеми/ тупи (tüpemi/ tupi) Eksiksiz

olarak, dolu, tam.

тўпеттей (tüpettey) Tübetey. (Tatar Türklerine ait bir takke türü)

тўпке (tüpke) Salkım, püskül.

тўре (türe) 1. Yargıç, hâkim, hakem. 2. Memur, bürokrat.

тўре-шара (türe-şara) 1. Yargı. 2. Vali, memur.

тўрем (türem) Düzgün, doğru, düz, mun- tazam, düzenli, dengeli, ova, düzlük. *тўрем çep* Ova, düzlük yer.

тўремлен- (türemlen-) Düzelmek, düz- günleşmek, dengelenmek, muntazam- laşmak.

тўремлет- (türemlet-) Düzeltmek, düz- günleştirmek, dengelemek, muntazam- laştırmak, sıraya koymak.

тўремлѐх (türemlîh) Düzlük, doğruluk.

тўремчи (türem ş'î) Düzlük, düzlem.

тўрех (türeh) Doğrudan, açık açık, düpe- düz, doğrudan doğruya.

тўрѐ I (türî) 1 Olay, fırsat, talih, rastlantı, sebep, bahane. 2. Olasılık, ihtimal. *тўрѐ кил-* Başa gelmek, olmak, tam gelmek, rastlamak. *тўрѐ килет* Gerçekleşmek, olmak. *мѐн тўрѐне килтѐн?* Niçin geldin?

тўрѐ II (türî) 1. Dolaysız, doğrudan. *тўрѐ лини* Düz çizgi. 2. Açık yürekli, giz- lenmeyen, güvenilir, dürüst, gerçekçi. 3. Doğru, gerçek, doğruluk, dürüstlük, haklılık. *тўррине каласан* Doğruyu söylemek gerekirse, açık konuşmak gerekirse. *тўрре калар-* Doğrulamak. 4. Doğru, doğrudan, açık açık, bayağı, düpedüz.

тўрѐрен (türîren) Doğru, dik, doğrudan, açık açık, düpedüz, kestirme yoldan.

тўркѐс (türkîs) Gururlu, kibirli, tutkun, dik kafalı, inatçı.

тӳркӗтес (türkites) Dik açı.

тӳркӗтеслӗх (türkitesliḥ) Dikdörtgen.

тӳрлен- (türlen-) 1. Doğrulmak, düzelmek.

2. Düzelmek, iyileşmek, yola gelmek.

3. Uzlaşmak.

тӳрлет- (türlet-) 1. Doğrultmak, düzeltmek, düzlemek, onarmak, tamir etmek, ıslah etmek. 2. Tedavi etmek, iyi etmek, iyileştirmek.

тӳрлетӳ (türletü) Düzeltme, düzelti, değişiklik, düzelme, iyileşme, tamir, onarm.

тӳрлӗх (türliḥ) 1. Düz. 2. Doğru, gerçek, doğruluk, dürüstlük, haklılık, adalet, rıza, mutabakat.

тӳрмен (türmen) Kaba, kaba saba, keskin, sert, dik kafalı, inatçı. *тӳрмен сӓмах* Yersiz söz, zamansız söz.

тӳррӗн (türriṇ) Doğru, dik, doğrudan, açık açık.

тӳрт/ тӳртӗн енӗ (tür̄t/ tür̄tin eni) Arka, geri, sırt.

тӳрте-тӳртӗн/ тӳртпе тӳрт (tür̄te-tür̄tin/ tür̄tpe-tür̄t) Sırt sırta, arka arkaya.

тӳртен (tür̄ten) Doğrudan, doğrudan doğruya, açık açık, kestirme yoldan.

тӳртӗн- (tür̄tin-) Arka, geri, katı, sertçe, katı bir şekilde. *тӳртӗн нӑх-* Sertçe bakmak.

тӳртлӗх (tür̄tliḥ) Sırt kolanı.

тӳс- (tǖs-) Dayanmak, katlanmak, tahammül etmek, sabretmek, kendini tutmak, metin olmak. *тӳсме çук, тӳсмелле мар* Dayanılmaz, tahammül edilmez, çekilmez.

тӳсӗм/ тӳсӗмлӗх (tǖsim/ tǖsimliḥ) Sabır, dayanıklılık, sağlamlık, sertlik.

тӳсӗмлӗ (tǖsimli) Sabırlı, dayanıklı, kuvvetli.

тӳсӗмсӗр (tǖsimsīr) Sabırsız, canı tez, da-

yanıksız, çelimsiz, kararsız, kaypak, istikrarsız.

тӳт (tüt) Boru (Müzik aleti). *тӳт кала-* Boru çalmak.

тӳтел (tǖtel) Lahana bahçesi.

тӳш (tǖş) Göğüs, bağır, meme, döş. *тӳш шӓмми* Köprücük kemiği.

тӳшек/ тӗшек (tǖşek/ t̄şek) Döşek. *тӳшек çимти* Çarşaf. *тӳшек пичӗ* Döşek kılıfı.

тӳшки (tǖşki) *аш тӳшки* Göğüs eti. *супӑх тӳшки* Koyun göğsü.

тыл (tıl) Arka, geri.

тылра (tılra) Arkada, geride.

тылла- (tilla-)Ezmek, buruşturmak, hırpalamak, örselemek.

тыллан- (tillan-) Ezilmek, buruşmak, hırpalanmak, örselenmek.

тыллапуç/ тыллапуçси (tillapuş/ tillapuş'ı) Tümsek, tepecik.

тымар (tumar) 1. Kök. *йӗке тымар* Anakök. 2. Maden filizi. *тутлӑ тымар* Meyan kökü. *юн тымарӗ* Kan damarı.

тымаркас (tirkamas) Kök kesme.

тымарлан- (tumarlan-)Kök salmak, kökleşmek, köklenmek.

тымарлӑ (tumarl̄i) Köklü.

тымарçимӗç (tumarış'ımış') Yumru kök-ler.

тымартуна (tımartuna) Sürüngen kök, sürüngen sap.

тымарура (tumarura) Kök bacaklılar, rizepod.

тына/ тынашка (tına/ tınaşka) Düve.

тынас (tınas) Bağ, bağcık, kordon.

тыр кас (tır kas) Tarla sincabı. *вӑрӑм хӳреллӗ тыр кас* Uzun kuyruklu tarla sincabı. *Европа тыр касӗ* Avrupa tarla sincabı. *сарӑ тыр кас* Sarı tarla sincabı.

тырă/ тырпул (tırı/ tırpul) Ekmek, tahıl, buğday. *тырă кăшăлĕ* Yığın, sürü, yığınla. *тырă ак-* Tahıl ekmek. *тырă выр-* Biçmek. *тырпул пухас ĕç* Hasat işi. *тырă хĕрри* Bereketsiz tohum.

тырăллă (tırıllı) Ekmeği olan, ekmek stoğuyla yaşayan.

тыт- (tit-) 1. Tutmak, bulundurmak, dayanmak, beslemek, dokunmak, ilişmek, ellemek, duygulandırmak. 2. Geciktirmek, alıkoymak, yavaşlatmak, tutuklamak, yakalamak. *çул тыт-* Yol tutmak, yola çıkmak. *иăна тыт-* Kura çekmek. *тытса ил-* Elinden zorla almak, zaptetmek. *тытса усра-* Korumak, muhafaza etmek, sürdürmek, saklamak. *иут тыт-* Karar vermek, uydurmak. *вăрăна тыт-* Hırsızlık yaparken yakalamak. *тытса пăрахакан чир* İsteri. *çĕр тытса тăни* Toprak mülkiyeti, arazi mülkiyeti. 2. Takmak, bağlamak, dikmek. *кутĕк тыт-* Çevirmek, etrafını duvarla çevirmek, çitle çevirmek. 3. Yerine getirmek, uygulamak. (Gelenekler hakkında), icra etmek.

тытамак/ тытанамак (tutamak/ tıtanamak) Sinir hastalığı, epilepsi, sara.

тытамаклă (tutamaklı) Sara hastası, epilepsi hastası.

тытăм I (tıtım) Yapı, bina, kuruluş, bünye.

тытăм II (tıtım) Çevre, elle kucaklanabilen şey.

тытăн- (tıtın-) 1. Tutunmak, tutmak, dayanmak, durmak, davranmak, kabul edilmek, duraklamak, kalmak, gecikmek. 2. Yakalanmak, yakayı ele vermek, tutulmak, ele geçmek.

тытăнкă (tıtınkî) Kekemelik.

тытăнкăллă (tıtınkîllî) Kekeme.

тытăнчăк (tıtınçık) Kekeme.

тытăç-/ тытăш (tıtış'-/ tıtış-) 1. Bağlanmak, kenetlenmek, kapışmak, takışmak. 2. Yarışmak, sarılmak, kapışmak.

тыткă (tıtkî) Kenet, sap, kabza, kol.

тыткăн (tıtkın) Tutsaklık, esaret. *тыткăна ил-* Esir almak.

тытма (tıtma) Kapı önündeki merdiven parmaklığı.

тыттар- (tıttar-) 1. Esir ettirmek, tutturmak, yakalatmak. 2. Ele vermek. 3. Saçma sapan konuşmak, yalan söylemek, aldatmak. 4. Dikişe vermek.

тытхăч/ тыткăç/ тыткă (tıthıç/ tıtkış'/ tıtkî) Kenet, sap, kabza, kol, tutamak, manivela.

тяппи (tyappi) (Çocuk sözü) Ayak, bacak, but.

У у**у** (u) O.**уголовнай** (ugolovñy) Ceza. *уголовнай кодекс* Ceza kanunu.**угорь** (ugor') Yılan balığı.**ударени** (udareni) Vurgu. *ударени куşамлăхĕ* Vurgu deęiřimi. *ударени ларт-* Vurgu koymak. *ударени палли* Vurgu iřareti. *самăхри ударенийĕ* Ke-lime vurgusu.**ударениллĕ** (udarenilli) Vurgulu. *ударениллĕ сыпăк* Vurgulu hece.**ударенисĕр** (udarenisĕr) Vurgusuz. *ударенисĕр калакан самăхсем* Vurgusuz kelimeler. *ударенисĕр сыпăк* Vurgusuz hece.**ударник** (udarnik) 1. (silahlarda) Mûsademe iğnesi. 2. (Mûzikte) Timpanist, zilci. 3. Öncü işçi.**ударлă** (udarlĭ) 1. Vurucu, vurgulu, öncü, öncelikli. *ударлă бригада* Vurucu tim. *ударлă ёçле* Etkili çalıř.**ударникла** (udarnikla) Öncü işçi gibi.**Удмурт** (Udmurt) 1. Udmurt (Orta İdil bölgesinde bir Fin halkı) 2. *удмурт чĕлхи* Udmurt dili.**Удмуртла** (Udmurtla) Udmurtça, Udmurt dili. .**Узбек** (Uzbek) Özbek.**Узбекла** (Uzbekla) Özbek Türkçesi.**уй I** (uy) Uy uy!, Oy oy! Gibişışma, korku ifadesi.**уй II** (uy) Kır, tarla, saha, alan. *уй улми* Yabani elma. *уй ханхи* Kır kapısı.**уйăл** (uyal) Kolan.**уйăп** (uyĭp) Şakrakkuřu.**уйăр-** (uyĭr-) Bölmek, ayırmak, paylařtırmak, bölüřmek, paylařmak tecrit etmek, yalıtmak. *çурă (çăвăр) уйăр* Oğul vermek. (arılar hakkında)**уйăрăл-/ уйăрăл-** (uyĭrl-/ uyrl-) Bölünmek, ayrılmak, bölüřmek, paylařmak, vazgeçmek.**уйăх** (uyĭh) Ay. *çĕнĕ уйăх тухнă* Yeni ay doędu. *уйăх тухни* Yeni ayın doęması. *тулли уйăх, уйăх тулли* Dolunay. *уйăх хушши* adet, aybaşı. *уйăхсерен* Her ay. *уйăхĕне* ay boyu, ay süresince. *уйăх тăхрисем* ayın evreleri. *уйăх çанни* Uyurgezer. *уйăх катăлсан* Dolunaydan sonra. *уйăх каçăхни* ayın zararı. *уйăхĕ-уйăхĕне* aylar boyu.**уйăхлăх** (uyĭhlĭh) Aylık. *уйăхлăх план* Aylık plan.**уйла-** (uyla-) Düşünmek, aklından geçirmek, sanmak, şüphelenmek.**уймăл/ уймăлă** (uymĭl/ uymĭllĭ) Deęişik, farklı, ayrı, türlü, çeşitli.**уймăллăх** (uymĭllĭh) Kurnazlık, hile, oyun.**уйран** (uyran) Ayran, ekři süt. *уйран уçла-* Ayran çalkalamak. *уйран çĕнçи* Ayranı çalkalamak için kullanılan kap-kacak.**уйран-турăх** (uyran-turĭh) Ekři süt, ekřimik.**уйрăлу** (uyrĭlu) Kopma, kesilme, patlama, mesafe, ara, açıklık, yarık, gedik, ayrılık, ayrılma.**уйрăм** (uyrĭm) 1. Ayrı, münferit, müstakil. *уйрăм ыйту* ayrı soru. *уйрăм-уйрăм* ayrı ayrı. *уйрăмах* ayrıca. 2. Bölük, bölüm, kısım, parça.**уйрăммăн(ах)/ уйрăмах** (uyrĭmĭn-ah/ uyrĭnah) Özellikle, bilhassa, hele, ayrı ayrı.**уйрăмлăх** (uyrĭmlĭh) Özellik, ayırım, fark, ayrılık.**уй-хир** (uy-hir) Kır, tarla.**ука** (uka) Sırma řerit.

указ (ukaz) Kararname.
указлă (ukazlı) Kararnameli.
укăлча (ukılça) Köy kenarı. *укăлча ханхи* Kır, tarla kapısı.
укăр (ukır) Söğüt kabuğundan yapılmış.
украинец (Ukrainets) Ukrayn erkeği.
укроп (ukrop) Dereotu.
уксах (uksah) Topal, aksak.
уксахла- (uksahla-) Topallamak, aksamak.
уксахлат- (uksahlat-) Topallatmak, aksatmak.
уксах-чăлах (uksah-çilah) Sakat, aksak.
уксус (uksus) Sirke. *уксус кислоти* Sirke acısı.
укça (ukş'a) Para. *авалхи укça* Eski para. *кёмёл укça* Gümüş para.
укçалла (ukş'alla) Para karşılığı. *укçалла илнĕ* Para karşılığı aldı.
укçаллă/ укçаллă-пухчалла (ukş'allı/ ukş'allı-puhçallı) Paralı (kişi) *укçаллă курăк* Paratuya
укça-тенкĕ/ укça-пухча (ukş'a-tenki/ ukş'a-puhça) Para, finans.
уксу (ukş'u) Tüylü soğan.
ула- I уласа макăр- (ula-/ ulasa makır-) Ulu. (Rüzgârla ilgili olarak) anırmak, böğürmek, Hüngür hüngür ağlamak.
ула II (ula) Alaca, rengarenk, çubuklu, çizgili. *ула кайăк* ağaçkakan. *ула курак* Karga
улайкă (ulaykî) Ala köpeklere verilen bir lakap.
улалан- (ulalan-) Alacalanmak, renklenmek,
улалат- (ulalat-) Alalandırmak, renklendirmek.
улани (ulani) Uluma
уланкă (ulankî) Tatlı su levreği
улатакка/ улакатка/ ула кайăк (ulatakka/ ulakatka/ ula kayık) Ağaçkakan. *виç чĕрнеллĕ ула такка* Üç

tımsaklı ağaçkakan. *Кăвак нуçлă ула такка* Mavi başlı ağaçkakan. *Симĕс ула такка* Yeşil ağaçkakan.
улатăпа (ulatıpa) Yabani güvercin.
улах/ уллах (ulah/ ullah) 1. Tenha, kuytu, münzevi. 2. İnziva, halvet, gençlerin müzikli akşam toplantısı (özellikle kış akşamları)
улахăн (ulahın) Baş başa (kalarak), gizlice.
улача (ulaça) Renkli, çizgili kumaş.
ула-чăла (ula-çıla) Alaca, renk renk.
улаш- (ulaş-) Ulumak.
улăк кипçи/ улăх/ олăх кипçи (ulık kipş'i/ ulih, olıh kipş'i) Tüylü konak.
улăм (ulım) 1. Sap, saman, saman rengi. *ыраи улăмĕ* Çavdar samanı. *улăм пĕрчи* Saman çöpü. *çинчĕк улăм* Hayvan sürülerine yiyecek olarak verilen ezilmiş saman. *улăм сиктер-* Saman silkelemek (Harman zamanı) 2. Saman, samandan. *улам çĕнни* Saman kırıntıları.
улăп (ulıp) Alp, bahadır. *улăп тăпни* Kurgan *улăп шăмми* Alp kemikleri.
улăх (ulih) Çayır, çayırılık, göl ve ırmak kıyısındaki çayır, ırmak vadisi.
улăх- (ulih-) Çıkmak (dağa, ağaca, çatıya vb.), yüksekte olan bir yere gitmek, tırmanmak.
улăхтар- (ulıhtar-) Almak, kaldırmak, çıkarmak, kalkındırmak, harekete geçirmek, koymak, yükseltmek.
улăш- (ulış-) 1. Değişmek. 2. Dönmek, dönüşmek.
улăшлă (ulışlı) Ani olarak.
улăштар- (ulıştar-) Değiştirmek, değişmek, dönüştürmek.
улăштару (ulıştaru) Alışveriş, değiş tokuş, değişim.
улăшу (ulışu) 1. Değiş tokuş, değişiklik, değişim, değişme. *улăшу хаклăхĕ*

alışveriş, değiş-tokuş bedelî. 2. Yanlış, hata, yanlışlık

уличе/ униче (ulınçe/ uniçe) Köy kenarı.

улма (ulma) 1. Elma. *вӑрман (уй) улми* Yabani elma. *улма нахчи* Elma bahçesi. *улма тат* Elma toplama. *улма йывăçчи* Elma ağacı. *улма çерёкё* Elma çürüğü. 2. Patates.

улмаш (ulmaş) Değişmek, nöbetleşe çalışmak. 2. Değişme, değiştirme, vardiya, nöbet.

улмашулă (ulmaşulı) Sıra ile, nöbetleşe.

улмăшлă (ulmışulı) 1. Yanlış, hatalı. 2. Uymayan, ayrılmış. *енӗ (эпир) унна улмăшлă нутăм (нутăмăр)* Biz onunla ayrılmıştık.

улмури (ulmuri) Büyük saman yığını.

улмуçчи/ улмаçчи/ улма йывăçчи (ulmuş'ş'ı/ ulmaş'ş'ı/ ulma yıvış'ş'ı) Elma ağacı. *вӑрман улмуçчи, сынман улмуçчи* Yabani elma ağacı.

улпут (ulput) Bey, efendi, ağa. *çёр улпучё* Toprak ağası, toprak beyi. *вӑрман улпучё* Ormancı.

улпутла (ulputla) Beyce, bey gibi.

ултав (ultav) Aldatma, hile, yalan dolan, aldanma.

ултавла/ ултавлă (ultavla/ ultavlı) Yalan, sahte, aldatıcı.

ултавлăх (ultavlıh) Aldatıcılık, hilekarlık, sahtekarlık.

ултавçă/ ултавăç (ultavş'ı/ ultaviş') Yalancı, aldatan, hilekâr, düzenbaz, kazıkçı, kurnaz, açıkgoz.

ултала- (ultala-) Aldatmak, iğfal etmek, boşa çıkarmak, yalan söylemek.

улталан- (ultalan-) Aldanmak, aldatılmak.

улталаннă (ultalannı) Aldatılmış, aldanmış.

ултă I (ultı) Köşebent, güçlendirme, pekiştirme.

ултă II (ultı) Altı.

улттă/ ултă/ улт (ultı/ ultı/ ult) Altı.

улттăмӗш (ulttımış) Altıncı.

улттăн (ultın) Altı (sıfat olarak)

улттăшӗ (ulttışı) Altısı. *улттăше те* Onların altısı da.

ултшар (ultşar) Altışar. *ултшаран* altışar.

улшăн- (ulşın-) Değişmek, dönmek.

улшанни (ulşanni) Değişiklik, değişim, değişme. *сăмах улшăнни* Söz değişimi.

улшăну (ulşınu) Değişiklik, değişim, değişme, dönüm noktası.

улшуç(ă) (ulşuş'-ı) At cambazı, vurguncu, istifçi.

ум (um) 1. Göğüs, bağır, meme. 2. Önünde, karşısında, önce, karşısında, bir şeyin ön kısmı.

умăнта (umınta) Senin önünde.

умăрта (umırta) Sizin önünüzde.

умӗн (umın) Önünde, karşısında, önce, karşısında, kıyasla *сьезд умӗн* Varış öncesi. *хӗвел тухас умӗн* Güneş doğmadan önce. *ёче кӗрес умӗн* перед страдой.

умӗнхи (umınhi) Önceki, bir önceki.

умӗнче (umınçe) Önünde. *куç умӗнче* Göz önünde, kendi gözüyle, açıkça, açık seçik.

умлă-хыçлă/ умлан-хыçлăн (umlı-hış'lı/ umlan-hış'lin) Birbiri ardına, birbiri ardından, sırayla, ardarda, aralıksız.

умма (umma) Ön, göğüs, bağır.

умсăмах/ умӗнхи сăмах (umsımah/ umınhi sımah) Önsöz. *умӗнхи статья* Başyazı.

ум-сум (um-sum) Anlam, düzen, âdet, sıra, usul, düzen. *умсăр-сумсăр* Düzensiz, sırasız, anlayışsız. *умсар-сумсăр çын* anlayışsız, insan.

ун/ унӑн (un/ unın) Onun. *ун нек* Onun gibi, ona benzer. *ун чухле* Bu kadar, bunca, o kadar. *ун чухне, ун чух* O zaman, o tarihte, öyleyse, o halde. *ун чухнехи* O zamanki.

уна- (una-) Yuvarlamak, bulamak.

уна-куна (una-kuna) Onu bunu. *уна-куна нӗлмесӗр* Onu bunu bilmeyerek.

унаç (unaş) Hamurdan yapılmış sucuğa benzer şey.

унашкал (unaşkal) Ona benzer, onun gibi.

унӑн-кунӑн/ ун-кун (unın-kunın/ un-kun) Oraya buraya, o tarafa-bu tarafa

университет (universitet) Üniversite.
Мускаври *государство*
университетчӗ Moskova Devlet
Üniversitesi

униче (uniçe) Köy kenarı.

ункайла- (unkayla) Hazırlamak.

ункайла (unkaylı) Rahat, kullanışlı, münasip, elverişli.

ункӑ (unkı) 1. Halka, çember, yüzük. 2. İlmik, geniş kıvrım, ilik.

ункӑла- (unkıla-) Çemberle bağlamak, düğümlemek.

унсӑр/ унсар пуçне (unsır/ unsır puş'ne) Onsuz.

унсӑрӑн (unsırın) Başka türlü, farklı, yoksa.

унта (unta) Orada.

унта-кунта (unta-kunta) Oraya buraya, orada burada.

унталла-кунталла (untalla-kuntalla) O tarafa bu tarafa doğru.

унтан (untan) Oradan. *унтан вара* Sonra, sonradan, ondan sonra. *унтан тата* Ondan başka. *унтан маларах* Ondan önce. *унтан пулмин* Ondan başka. *унтан та кунтан* Her taraftan.

унтан-кунтан (untan-kuntan) Oradan buradan, her taraftan.

унтанпа (untanpa) Ondan beri.

унти-кунти (unti-kunti) Oradaki buradaki.

унччен (unççen) O zamana kadar, henüz.

унчченлӗхе (unççenlehe) Henüz.

уншӑн (unşın) Onun için, bunun için.

упа (upa) Ayı. *упа йенни* İn. *упа çури* Ayı yavrusu. *упа алли* Çemberi germek için alet. *упа кӑтки* Büyük karıncaların bir türü. *упа ланни, упа сарри* Eğrelti otu. *упа çырли* Landış çiçeğinin meyvesi. *упа майри* Çam fıstığı. *упа кучӗ* İp örmek için tezgâh.

упален- (upalen-) Emeklemek. *упаленсе тух-* Tırmanarak çıkmak.

упалла (upalla) Ayı gibi.

упӑте (upıte) Maymun.

упӑтелен- (upıtelen-) Maymuna benzemek, maymunlaşmak.

упашка (upışka) Koca, eş, adam.

унӑшкаллӑ (unışkallı) Evli. *упӑшкалӑх* Erkeği kadından ayıran özellik.

упи-супи (upi-supi) 1. anlayışsız, ipsiz sapsız, gereksiz, lüzumsuz. 2. Budala.

уполномоченӑй (upolnomoçennıy) Vekil.

упра- (upra-) Saklamak, korumak, idareli harcamak korumak, gözetmek.

упран- (uptan-) Saklanmak, korunmak, sakınmak.

упрук/ упрак (upruk/ uprak) Vergi. (Eskiden devletin toprağını ve ormanını kullanmak için ödenen vergi) *упрук çӗрӗ* Vergili yer.

упус (upus) At arabasının kasası.

упшур (upşur) Obur.

упшурлан- (upşurlan-) Oburluk etmek.

ур- (ur-) Kudurmak. *урӑ йытӑ* Kudurmuş köpek.

ура I (ura) 1. Bacak, ayak. *ура кӗлли* Topuk. *ура ланни* Taban, ayak. *ура тунанӗ* Taban. *ура туни* Baldır, incik.

ура хырăмĕ Baldır. *ура сытти* ayak bileği. *ура нусси* Üzengi. *ура çуни*, *ура яки* Paten, patinaj. *курак ури* ağaçtan yapılmış üç ayaklı sehpa. *ура салт-* ayakkabısını çıkarmak. *ура сыр-* ayakkabısını çıkarmak. *ура сырри* ayakkabı, pabuç, sandalet, çarık. *ура яв-* Ayak ayak üstüne atmak. *çара уран* Yalın ayak. *урапан* ўк- Elden ayaktan düşmek, kendini kaybedene kadar içmek. *урана шыв анни* atlara su içirme. 2. Eşkıya, harami.

ура II (ura) İplik çilesi.

уравĕç/ ура вĕçĕ (uravış'/ ura viş'ı) Uzanmış kişinin ayakları ucundaki yer, ayak ucu.

урай (uray) 1. Döşeme, taban, zemin. 2. (nesne, dağ, vb.) Etek, dip, taban. *урайĕнче* Yerde, tabanda.

уралан- (uralan-) Ayaklanmak, ayakta durmak, ayağa kalkmak. (Çocuklarla ilgili olarak) 2. Düzeltmek, onarmak, tamir etmek.

уралантар- (uralantar-) Ayaklandırmak, ayağa kaldırmak, düzeltmek.

ураллă (urallı) Ayaklı.

урам (uram) Sokak, cadde, dışarı.

урапа (urapa) 1. At arabası. *лашасăр урана*, *çуран урана* Bisiklet. . 2. Yüklü araba. *çăк урана* Yüklü araba. 3. Tekerlek, çark. *шаллă урана* Dişli. *урана çулĕ* Araba yolu. *урана йĕрĕ* Araba izi, tekerlek izi.

урасăр (urasır) Ayaksız, bacaksız, bir ayağı olmayan.

урасăрлан- (urasırlan-) Ayaklarını kaybetmek.

ураçа/ ураçчи (uraş'a/ uraş'ş'ı) Kumaşın çapraz ipleri.

урă (urı) İçki kullanmaz, ayık, makul, gerçekçi.

урăл- (urıl-) 1. Ayılmak, kendine gelmek. 2. Kendine çeki düzen vermek, toparlanmak. (Hastalıktan sonra)

урăлла (urılla) Ayık şekilde.

урăм-сурăм (urım-surım) 1. İğrenç, berbat, çok kötü, çirkin. 2. Oldukça, çok, ileri derecede.

урăх/ урăххи (urıh/ urıhhi) 1. Başka, diğer, öteki, ertesi, gelecek, başkası, ötekisi, öbürü. *урăх никам та мар, эсĕ хăвах* Hiçbirissi yabancı değil, hepsi senin gibi. 2. Çok, fazla, daha, daha büyük, daha fazla, artık, bir daha. *урăхла* Başka türlü, farklı, yoksa. *урăхла каласан* Başka şekilde söylersek.

урăхлан- (urıhlan-) Değişmek, başkalaşmak.

урăхлат- (urıhlat-) Değiştirmek, yenilemek, yeniden kurmak, şeklini değiştirmek.

урăхлатни (urıhlatni) Biçim değiştirme, başkalaşma, yeniden düzenleme, dönüştürme.

уринчи (urinçi) Ayaklarındaki, onun ayaklarında bulunan.

урлав (urlav) 1. Sandaletin ayak ucundaki bent. 2. Kiriş, basamak. 3. Sürgü.

урлачка (urlaçka) Tahta sürgü.

урлă (urlı) 1. Enine, enlemesine 2. -dan, ile, aracılığıyla, kanalıyla, sonra. *урлă ура* Eğri ayaklı, ayaklarını içe doğru eğerek yürüyen kişi. *урлă нуртă* Çара. *урлă сак* Tahta yatak, ranza, bank, sıra. *урлă хăлха* Büyük kulak. *урла нăх-* Düşmanca bakmak.

урлă каçа (urlı kaş'a) Boydan boya, bir yandan diğer yana, tümüyle, baştan başa.

урлă-пирлĕ/ урлă-марлă/ урлă-карлă (urlĭ-pirli/ urlĭ-marli/ urlĭ-karlĭ) Enine boyuna, karış karış.

урлăсерен (urlĭseren) *ик кун урлăсерен, виç кун урлăсерен* Her iki günden sonra, her üç günden sonra.

урлăш(ĕ) (urlĭş-i) Çap, bir şeyin genişliği. *Урлăш-тăрăш нĕр* Eni boyu bir.

урлу/ çăпата урлăвĕ (urlu/ şĭpata urlĭvi) Kadın kıyafetinin göğüs kısmındaki kumaştan yapılmış süslü, işlemeli parça.

урмăш- (urmĭş-) 1. Kavga çıkarmak, dalışmak, kudurmak, ağız kavgası yapmak, bağırıp çağırmak. 2. Kuduz, çılgınca, müthiş. *урмăш çын* Sözleşmelere uymayan kişi.

урнă (urnĭ) Kuduz, çılgınca, müthiş.

урпа (urpa) Arpa, arpacık.

уро́к (urok) Ders.

урçа (urş'a) Dul.

урт- (urt-) Almak, atmak.

урт йывăçчи (urt yivĭş'ş'i) Ardıç.

урта (urta) Küstah, kaba saba.

уртăн- (urtĭn-) Asılmak, asılı olmak, sarkmak, sarkık olmak, takılmak.

уртăш/ уртăш йывăçчи (urtĭş/ urtĭş yivĭş'ş'i) Ardıç.

уртмакçă/ уртмахча (urtmakş'ĩ/ urtmahş'a) Düğüne gelenlerin getirdiği yiyecek ve içecekleri toplayan kişi.

уртмах/ уртмак (urtmah/ urtmak) Saman çatıya yatırılmış uzun, kalın sırk.

урхалăх (urhalĭh) Çap.

урхамах (urhamak) Argımak (Türk destanlarında sıkça yer alan iyi cins bir at)

урша (urşa) Yele.

ус- (us-) İndirmek, eğmek, daldırmak, atlamak, geçmek. *нуçне уснă* Başını eğdi.

уса (usa) Kırağı

усал (usal) 1. Kötü kalpli, öfke dolu, öfkeli, kindar, kızgın, azgın, kötü, zalim 2. Kötülük, hınç, zarar. iğrençlik, iğrenç şey. *усал кăмпа* Zehirli mantar. *усал курăкĕ* Afşar otu.

усаллан- (usallan-) Kötüleşmek, kinlenmek, zalimleşmek, öfkelenmek.

усаллăн (usallĭn) Kötülükle, hınçla, hışım-la, kinle. *усаллăн нăх-* Hınçla bakmak, hışımla bakmak.

усаллăх (usallĭh) Kızgınlık, öfke, hırs, zalimlik.

усал-тĕсел (usal-tĭsel) Her türlü kötülük, bela, felaket.

усă (usĭ) Yarar, fayda, kâr, kazanç. *усă кур-* Kullanmak, faydalanmak, uygulamak. *усă кўр-* Yararı dokunmak

усăк/ усмак (usĭk/ usmak) Sarkık, eğik. *усăк (усмак) хăлхаллă* Sarkık kulaklı.

усăллă (usĭllĭ) Yararlı, faydalı.

усăн- (usĭn-) Eğilmek, sarkmak, sallanmak, yalpalamak.

усăнтар- (usĭntar-) Eğmek, bükmek.

усăнчăк (usĭnçĭk) 1. Sarkık. 2. Aylak, haylaz, serseri.

усăçăр/ уссăр (usĭsĭr/ ussĭr) Yararsız, faydasız.

услам (uslam) Kâr, artış, kazanç.

усламçă/ усламăç (uslamş'ĩ/ uslamĭş') Satıcı, ticaret erbabı.

усламçу (uslamş'u) İnek yağı.

услан (uslan) Eşekarısı. .

усланкă (uslankĭ) Tembel, haylaz, boş gezenin boş kalfası.

услап (uslap) Hantal, ağır kanlı, tembel, beceriksiz, işsiz.

услаплан- (uslaplan-) Haylazlık etmek, tembellik etmek, üşenmek.

услови (uslovi) Şart, koşul, anlaşma, sözleşme, antlaşma.

усмак (usmak) Tembel, uyuşuk, ağır (kişi hakkında)

усмак (usmak) Sarkık, eğik.

усра- (usra-) Tutmak, bulundurmak, dayanmak, beslemek, saklamak, korumak.

усрав (usrav) 1. Korunan, aziz, saklı, gizli. *усрав вӑрман* Korunan orman. 2. Yetiştirme, mezun, öğrenci. *усрав ывӑл* Evlatlık oğul. *усрав хӗр* Evlatlık kız. *усрава (усрама) ил-* Evlatlık almak.

усравлӑ (usravlî) Korunaklı, gizli, saklı.

усравлӑх (usravlîh) Ambar, depo, korumaya alınmış.

усран- (usran-) Korunmak, ayakta kalmak. *ман ӗлекхи сӑвӑсем халӗ те усранаççӗ* Benim eski şirlerim hala korunuyor.

усраттар- (usrattar-) Korutturmak, saklatturmak.

устав (ustav) Tüzük. *парти устави* Parti tüzüğü.

уç- (uş'-) 1. Açmak, bulmak, keşfetmek. 2. Kesmek, oymak, temizlemek.

уçӑ (uş'î) 1. Anahtar. *ӱывӑç уçӑ* ağaç maymuncuk. 2. Açık, açık seçik, geniş, 3. Temiz hava. *вут уççинче, кӑмака уççинче* Ocak yanana kadar. 3. Çınlayan, çınlayan ses. *уçӑ сасӑ* Sesli, ünlü, 4. Güler yüzlü, şen, neşeli, keyifli, eğlenceli, cömert, bol. *уçӑ çын* İyi kalpli insan, güler yüzlü insan. 5. Açıkça, açık açık, açık seçik, ayrıntılı olarak.

уçӑл- (uş'ıl-) 1. Açılmak, açığa çıkmak, anlaşılacak. 2. Aydınlanmak, açmak, bulunmak, kendini göstermek, açığa çıkmak. 3. Gezinmek, gezintiye çıkmak. 4. Neşelenmek, şenlenmek. 5. Gelişmek.

уçӑлан- (uş'ılan-) Yürüyüş yapmak, serinlemek, gezinmek, dolaşmak.

уçӑм (uş'ım) Güzlük ekin.

уçӑрт- (uş'kirt-) Kışkırtmak, saldırtmak, tahrik etmek.

уçла- (uş'la-) 1. Çalkalamak. 2. Çamur yoğurmak. 3. Sallamak, pompalamak.

уçламçу (uş'lamş'u) İnek yağı.

уçланкӑ (uş'lankî) Orman ortasındaki açık yer.

уçлаттар- (uş'lattar-) Çalkalatturmak, sallatturmak.

уççӑн (uş'ş'in) Açık seçik, serin serin.

уçтар- (uş'tar-) Açtırmak.

ут- (ut-) Yürümek, aşmak, gezmek, dolaşmak.

ут (ut) At. *ут таврашиӗ, ут тумӗ, ут хатӗрӗ* Koşum. *ут армане* At değirmeni. *ут кӑшкарути* Kuzu kulağı. *курӑк ути* Kibrit otu. *кушӑк хӗрри шур ути* Yavşan otu.

утаман (utaman) Elebaşı.

утар (utar) 1. Kovanlık. 2. Küçük çiftlik.

утарçӑ (utarş'î) Arıcı.

утӑ I (utî) Yürüyüş, yürüme, hareket, gidiş, akış, adım.

утӑ II (utî) 1. Ot, çimen, saman. 2. Ot biçme. *утӑ уйӑхӗ* Ot biçme ayı. *утӑ вӑхӑчӗ, утӑ çийӗ* Ot zamanı. *утӑ капанӗ, утӑ ури* Saman yığını. *утӑ çул* Ot biçme. *утӑ тавӑр-* Ot yığınının kuruması için altını üstüne çevirmek.

утӑ III (utî) Ada.

утӑм (utîm) Adım.

утӑмла- (utîmla-) Yürümek, adımlamak, adım atmak.

утӑ-улӑм (utî-ulîm) Yem.

утвӗттӗн-, утвӗттӗн- (utvittîn-/ utvittîn-) Bütün gücüyle koşmak, dört nala koşmak.

утиял (utiya) Battaniye, yorgan.
уткала/ уткаласа **çўре-** (utkala/ utkalasa ş'üre-) Yürümek, aşmak, gezinmek, adımlamak.
уткăн- (utkîn-) Çok hızlı gitmek, koşmak.
уткăнтар- (utkîntar-) Koşturmak, hızla gitmeye zorlamak.
утла (utla) Ata benzer. *утла выляни* Atlı oyunlar.
утлан- (utlan-) Atlanmak, ata binmek.
утлантар- (utlantar-) Atlandırmak, ata bindirmek.
утлă (utlî) Atlı. *утлă çар* Süvari.
утма- (utma-) Yürümek, aşmak. Kurdela, şerit, bant.
утмаçул (utmaş'ul) Patika.
утмăл (utmîl) Atmış. *утмăл тупам* Zerdali dikenî.
утмăлăн (utmîlîn) Atmış kişi.
утмăлăшĕ (utmîlišĕ) Onlardan atmış.
утмăлтурат- (utmîlturat-) Peygamber çiçeği.
утмăлұра (utmîlura) Tesbih böceği.
утмăлшар (utmîlşar) Atmışar.
утнаккă (utnakkî) Ne var ki, ancak, fakat, gene de, şöyle böyle, katlanılır biçimde.
утопиллĕ (utopilli) Ütopik, ütopyası.
утрав/ утă (utrav/ utî) Ada. *утрав ушкăне* Takımada. *утравăн-утравăн (утăн-утăн)* Yer yer.
уттар- (uttar-) Yürütmek, acele ettirmek, harekete geçirmek.
уттармалли (uttarmalli) Hızar.
утъка (ut'ka) Salıncak. .
утюг (utyug) Ütü.
утюгла- (utyugla) Ütülemek.
ух (oh) Of. .
ух- I (uh-) Silmek, ovalamak, keselemek, çitilemek, sürtmek, çamaşır yıkamak.
ух- II (uh-) (Başını) sallamak.

ухата/ ухута (uhata/ uhuta) Av, avcılık. *ухатана кай* Ava gitmek, avlanmaya gitmek.
ухатă/ ухутă (uhatî/ uhutî) İstek, arzu, heves, dilek, arzu.
ухатник/ ухутник (uhatnik/ uhutnik) Avcı, istekli, talip, meraklı, hevesli.
ухă (uhî) Yay. *ухă йĕнни* Ok. *ухă яр-* (*пер-, ывăт-*) Ok atmak.
ухăн- (uhîn-) Sallanmak.
ухăр- (uhîr-) Bağırmak, haykırmak, bağrışmak, göze batmak.
ухла- (uhla-) 1. Sallamak, başını sallamak, başı ile selam vermek. 2. Hüngür hüngür ağlamak.
ухлат- (uhlat-) Ohlamak, oh diyerek rahatlamak.
ухлĕм/ ухлем (uhlîm/ uhlem) Tarladaki meyveli otlar.
ухмах (uhmah) Ahmak, budala, aptal. *ухмах курăкĕ* afyon. *ухмахла* aptalca, aptal gibi.
ухмахлан- (uhmahlan-) 1. Ahmaklaşmak, aptallaşmak. 2. Aklını kaybetmek, anormalleşmek.
ухмахлантар- (uhmahlantar-) Aptallaştırmak, ahmaklaştırmak, anormalleştirmek.
ухрути (uhrutî) Yabancı soğan.
ухсах (uhsah) Topal, aksak.
ухтар- (uhtar-) Yıkıtmak, çalkalatmak.
ухтар (uhtar-) Araştırmak.
ухтару (uhtaru) Arama.
участок (uçastok) Toprak parçası, arsa, bölüm, kesim, alan, bölge, karakol.
учебник (uçebnik) Ders kitabı.
ученик (uçenik) Öğrenci.
учĕт (uçyot) Sayım, göz önüne alma, hesaba katma, kayıt. *учĕта ил* Hesaba al.
учитель (uçitel') Hoca, öğretmen.

учительница (uçitelnitsa) Ноча, öğretmen.

учреждени (uçrejdeni) Kurulma, kurma, kurum, daire.

уша юпи (uşa yupi) Ocaktaki tahta sütun.

ушах/ ушахлăх/ ушахлă выран (uşah/ uşahlîh/ uşahlî vırîn) 1. Bataklık yer. 2. Girdap, uçurum.

ушă/ уш (uşî/ uş) Akdiken.

ушăн- (uşîn-) Elde etmeye uğraşmak, özenmek, gayret etmek, uğraşmak, çalışmak, çabalamak.

ушкăн (uşkîn) Grup, küme, öbek, güruh.

ушкăнĕ-ушкăнĕпе (uşkîni-uşkînipe) Grup grup, grupla.

ушкăнĕпех (uşkînipeh) Hepsi beraber, toptan.

ушкăнлан- (uşkînlan-) Birleşmek, gruplaşmak, bir araya gelmek.

ушкăнлат- (uşkînlat-) Birleştirmek, gruplaştırmak, bir araya getirmek.

ушкăнлă (uşkînlî) Kolektif, ortak, birleşik.

ушкăнлăх (uşkînlîh) Birlik, kolektiflik.

ушлăх (uşlîh) 1. Yarar, fayda. 2. Bolluk.

ушлăхлă (uşlîhlî) Faydalı, yararlı.

ушлăхсăр (uşlîhsîr) Faydasız, yararsız, açgözlü, aç.

уя- (uya-) 1. Yerine getirmek, uymak, saygısı olmak. 2. Acımak, pişman olmak, esirgemek, kıyamamak, özenerek davranmak.

уяв (uyav) Bayram, kutlama.

уявла- (uyavla-) Bayram yapmak, kutlamak.

уявлани (uyavlani) Kutlama.

уяр I (uyar) 1. Açık hava. 2. Kova. *уяр чиçĕм, тун чиçĕм, уяр ачи* Gök parıltısı.

уяр II (uyar) Uğur böceği.

уярт- (uyart-)Aydınlanmak, açmak (Hava hakkında) *çанталăк уяртрĕ* Hava açtı.

Ў Ў

Ўк- (ük-) 1. Yağmak, çökmek, düşmek, dökülmek, zayıflamak, bozulmak, *Ўксе нуçчан* Eğilerek selam vermek. 2. -e mal olmak. 3. Tam gelmek, rastlamak, gerekmek, zorunda kalmak, alacağı olmak.

Ўкем (ükem) 60-80 ipe denk gelen ölçü.

Ўкен-тăран (üken-tıran) Dağınık haldeki eşyalar.

Ўкер- (üker-) 1. Düşürmek, yağdırmak, bozmak, zayıflatmak, devirmek. 2. Fotoğraf çekmek, kopyasını çıkarmak, fotokopi çekmek *сăн Ўкер* Fotoğraf çekmek, kamerayla çekmek. 3. Kazancını belli bir dereceye çıkarmak.

Ўкерен- (ükerin-) Fotoğraf çekilmek, yansımak, belirlemek, tasvirlenmek.

Ўкерни (ükerni) Çekim, çekme.

Ўкерттер- (ükertter-) Attırmak, düşüttürmek. *сăн Ўкерттер* Fotoğraf çekertmek.

Ўкерчĕк (ükerçik) Resim, fotoğraf, kopya, tablo.

укĕ (ükî) *Ўкĕ çын* Düşkün, açgözlü.

Ўкĕн- (ükein-) İtiraf etmek, pişman olmak, üzülmek.

Ўкĕнĕç/ Ўкĕнни/ ЎкĕнŸ (ükînîş'/ ükînnî/ ükîniü) Pişmanlık, nedamet, can sıkıntısı.

Ўкĕнчĕк/ Ўкĕнĕçле (ükînçik/ ükînîş'li) Pişman, üzüntülü.

Ўкĕнтер- (ükînter-) Pişman etmek.

Ўкĕр- (üker-) Ulumak

Ўкĕт (ükîti) Talimat, nasihat, öğüt, yönetmelik, talimatname.

Ўкĕтле-(ükîtle-) 1. Nasihat etmek, öğüt vermek, 2. Talimat vermek.

Ўккеле- (ükkele-) Zaman zaman çökmek, zaman zaman düşmek. Zaman zaman düşmek (Yağmur hakkında)

Ўкле (ükle) Küçük kulübe, saz çadır.

Ўклентер (üklenter-) Devirmek, yüz üstü yatırmak, ters çevirmek.

Ўлĕм (ülîm) İleride, gelecekte, sonra, ertesinde, üzerine.

Ўлĕмрен/ Ўлĕмĕнчен (ülîmren/ ülmînçen) Sonra, ertesinde, üzerine, sonra, sonradan, gelecek sefer.

Ўлĕмĕш / илĕмĕш кунĕ (ülîmiş/ ilmiş kunî) Arife günü, arifesinde, başka sefere.

Ўлкер- (ülker-) Yetişmek, başarı göstermek, başarmak, ulaşmak.

Ўнелнĕ курăк (ünelnî korîk) Şahtere otu.

Ўпелен- (üpelen-) Emeklemek.

Ўпĕн- (üpîn-) Devrilmek, alabora olmak, düşmek.

Ўпĕне (üpîne) Yüzükoyun, yüz üstü. .

Ўпĕнтер-/ Ўпелентер- (üpînter-/ üpelenter-) Devirmek, yüz üstü yatırmak, ters çevirmek.

Ўпĕнчĕк (üpînçik) Yüzü üstü yatan, yüzü öne doğru eğilen, yana kaykılan (Sırtı hafifçe kamburlaşmış).

Ўпке (üpke) 1. Ciğer. *Ўпке тымарĕсем* Bronşlar. 2. Güceniklik, kırgınlık, darıgınlık, yakınma, şikâyet.

Ўпкевсĕр (üpkevsîr) Hiç karşılık vermeden, itiraz etmeden.

Ўпкеле- (üpkele-) Yüzüne vurmak, sitem etmek, homurdanmak, yakınmak, öfkelenmek.

Ўпкелен- (üpkelen-) Gücenmek, darılmak, incinmek, yakınmak, şikâyetlenmek.

Ўпкелеш- (üpkeleş-) 1. Öfkelenmek, kızmak, 2. Gücenmek, darılmak, 3. İn-

cinmek, şikâyet etmek, yakınmak, sızlanmak, dert yanmak.

ўпкелешӹ (üpkeleşü) 1. Güceniklik, kırgınlık, dargınlık. 2. Yakınma, şikâyet. 3. Hoşnutsuzluk, üzüntü.

ўпке-пёвер (üpke-piver) Ciğer karaciğer, iç organlar, осердие.

ўп кӹр- (üp-kür) Takdir etmek, alkışlamak, tasvip etmek, onamak, onaylamak, kabul etmek.

ўпле/ ўкле (üple-ükle) Küçük kulube, saz çadır.

ўпне (üpnе) Yüzükoyun, yüz üstü. *ўпне ўкнӹ* Yüz üstü düştü.

ўпре (üpre) Böcek, tatarcık, titrersinek.

ўрӹк/ ўрӹк-сӹрӹк (ürîk/ ürîk-sürîk) 1. Somurtkan, asık suratlı, kapanık, soğuk. 2. Gevşek, fena, kötü (Çalışma hakkında) Çevik, kıvrak.

ўркев (ürkev) Tembellik, uyuşukluk, melankoli.

ўркевлӹн (ürkevlîn) Tembelce, aylakça.

ўркен- (ürken-) Tembellik etmek, üşenmek.

ўркенӹслӹн (ürkeniş'lin) Tembelce, aylakça.

ўркентер- (ürkenter-) Tembelleştirmek, aylaklaştırmak.

ўркенчӹк (ürkençik) Tembel, aylak, haylaz.

ўрлӹк (ürlik) Bir salıncak türü, *ўрлӹк ярӹн-* Kütük üzerindeki tahtada sallanmak.

ўрче/ лаша ўрчи (ürçe/ laşa ürçi) Ense.

ўс- (üs-) Büyümek, boy atmak, boylanmak, sivrilmek, artmak, genişlemek, ilerlemek, büyümek, gelişmek. *ўссе пыракан* Büyüyen, artan, gelişen, çoğalan. *ўсме чаранса тӹни* Durgunluk.

ўсентӹран (üsentiran) Bitki, bitki örtüsü. *ўсентӹран çӹвӹ* Bitkisel yağ.

ўсӹкле- (üsikle-) Hıçkırmak.

ўсӹм (üsım) 1. Büyüme, artma, artış, yükselme, gelişme. 2. Boy. *тӹн ўсӹм* Olgun yaş. *тӹн ўсӹмри çынсем* Yetişkin *чи çӹлӹ ўсӹм сыпӹкӹ* Gelişmenin en yüksek derecesi.

ўсӹмлет- (üsımlet-) Büyütmek, geliştirmek, yükseltmek, başarılı kılmak.

ўсӹмлӹ (isimli) 1. Başarılı, üretken. 2. Verimli, başarılı bir şekilde, üretken bir şekilde.

ўсӹн- (üsın-) Eklenmek, binmek, artmak, artmak, çoğalmak.

ўсӹнтер- (üsınter-) Kaldırmak, çıkarmak, kaldırmak, harekete geçirmek, koymak, yükseltmek eklemek, katmak, artırmak.

ўсӹр- (üsır-) Öksürmek

ўсӹр (üsır) Sarhoş, sarhoş edici, sarhoşluk. *ўсӹр-терех* Çok sarhoş. *ўсӹр нуçӹн,* *ўсӹр нуçӹне* Sarhoş bir şekilde, sarhoşlukla.

ўсӹрӹл- (üsırıl-) Sarhoş olmak, mest olmak.

ўсӹрӹлтер- (üsınter-) Sarhoş ettirmek.

ўсӹрт- (üsirt-) Sarhoş etmek, içirmek.

ўсӹрттер- (üsirtter-) 1. Öksürtmek, boğazını temizletmek. 2. Sarhoş edene kadar içirtmek.

ўсӹрӹ/ ўсӹрни (üsırü/ üsirni) Öksürme.

ўслӹк (üslek) Öksürük

ўстер- (üster-) Yetiştirmek, beslemek, büyütmek, eğitmek, çoğaltmak, artırmak. *акса ўстер-* Büyütüp yetiştirmek, geliştirmek. *нӹхса ўстер-* eğitmek, Yetiştirmek, yetiştirmek.

ўсӹм çырли (üs'im ş'ırlı) Kuru üzüm.

Ўт (üt) Vücut, beden, ten, et. *Ўчӗ çук* Çok zayıf. *Ўт ил, Ўт хыв-* İyi olmak, kabuk bağlamak, iyileşmek. (Yara hakkında) *Ўт хытти* Nasır. *Ўт илен (илекен, илтерекен) курăк, Ўтелекен курăк* Sarı çiçekli bitki, sarısabır (Bitki)

Ўтлӗ (ütli) Etli, sağlıklı, sağlam, dolgun.

Ўт-пӳ (üt-pü) Gövde.

Ўхӗ (ühî) Puhukuşu.

Ўхӗр- (ühîr-) 1. Gürültü yapmak, uğuldamak, gürüldemek, atışmak, gürültü ko-parmak, 2. Hırlamak, kükremek, ulumak.

Ўхле (ühle) Ağlamak, ağlaşmak, ağıt yapmak.

Ўхлем (ühlem) Çimen, çayır.

Ф ф

фабрика (fabrika) Fabrika.

фабрикари (fabrikari) Fabrikada bulunan, fabrikadaki.

фазан (fazan) Sülün.

факт (fakt) Olgu, gerçek.

факультет (fakul'tet) Fakülte. *чӗлхене литература факультечӗ* Dil ve edebiyat fakültesi.

фанера (fanera) Kaplama. *нумай сийле фанера* Çok katlı kaplama. *фанера завочӗ* Kaplama fabrikası.

фантази (fantezi) Hayal gücü, fantezi, hayal, uydurma, buluş, icat.

фантазиле- (fantazile-) Hayaller kurmak.

фантазилӗ (fantazillӗ) Fantastik, hayali, düşsel, kurmaca. *фантазилӗ произведени* Fantastik eser.

фашист(faşist) Faşist.

фашистла (faşistla) Faşist, faşistçe, faşist gibi.

февраль (fevral') Şubat.

февральти (fevral'ti) Ocak ayında olan, ocak ayında gerçekleşen, ocak ayındaki.

федераци (federatsi) Federasyon

федеративлӑ (federativlӑ) Federasyon, federal.

фельетон (fel'yeton) Yergici fıkra.

феодал (feodal) Feodal.

феодализм (feodalizm) Feodalizm.

феодализмла (feodalizmla) Feodal, feodalizme ait. *феодализмла строй* Feodal yapı.

ферма (ferma) Çiftlik, kafes. *таварлӑ сӗт ферми* Mandıra.

фигура (figura) Boy bos, endam, figür, şekil, taş (satranç), suret.

физикӑлла (fizikilla) Fiziksel, bedeni.

физкультура (fizkul'tura) Beden eğitimi.

философи (filosofi) Felsefe.

финанс (finans) Maliye. *финанс капиталӗ* Mali kapital. *Финанс министерстви* Maliye bakanlığı. *вырӑнти финанссем* Bölgesel maliye.

фламинго (flamingo) Flamingo.

флекси (feksi) Bükün. *сӑмах варринчи флекси* İçek. *сӑмах вӗçӗнчи флекси*, *суфффикс* Son ek.

флексилӗ/ флективлӗ (fleksillӗ/ flektivlӗ) Bükünlü. *флексилӗ чӗлхесем*, *флективлӗ чӗлхесем* Bükünlü diller.

флот (flot) Filo, donanma. *сывлӑш флочӗ* Hava filosu. *тинӗсçар флоче* Deniz savaşı donanması.

фольклор (fol'klor) Folklor, halk bilimi.

фонд (fond) Fon, yardım kurumu, vakıf. *ӗç укçи фончӗ* Maaş fonu. *тавар фончӗ* Mal fonu.

фонема (fonema) Sesbirim. *фонема варианчӗ* Sesbirim değişikesi.

фонетика (fonetika) Ses bilgisi, fonetik. *фонетика диалектизмӗ* Fonetiksel ağız araştırmaları. *фонетика транскрипцивӗ* Ses bilgisel transkripsiyon. *фонетика законӗсем*. Ses bilgisi/fonetik kurallar.

фонологи (fonologi) Sesbilim. *фонологи меточӗ*, *фонологи меслечӗ* Sesbilim yöntemi. *фонологи системи* Sesbilim dizgesi.

фонтан (fontan) Fıskiye. *шыв фонтанла тапса сирпӗнет* Su fıskiye gibi fışkırıyor.

форма (forma) Şekil, biçim, kıyafet, kalıp. *сӑпатланакан формӗсем* Çekimlenmiş biçimler.

формӑла- (formıla-) Biçimlendirmek, şekillendirmek.

формăлан- (formılan-) Biçimlenmek, şekillenmek, kalıplaşmak.

форточка (fortoçka) Küçük pencere.

фосфор (fosfor) Fosfor.

фосфорит (fosforit) Fosforit. *фосфорит завоch* Fosfor fabrikası. *фосфорит chănhă* Fosfor unu.

фотографи (fotografi) Fotoğraf, resim, fotoğrafçılık. *фотографи ykerchekă* Resim, fotoğraf.

фразеологи (frazeologi) Deyim.

фразеологилле (frazeologille) Deyimsel. *фразеологилле chăмах майлашăvăсем* Deyimsel söz öbekleri.

фразеологизм (frazeologizm) Deyimbilim.

Француз (Frantsuz) Fransız.

Французла (Frantsuzla) 1. Fransızca. 2. Fransız gibi, Fransız tarzında.

фронт (front) Cephe, alan.

футбол (futbol) Futbol. *футболла выля-* Futbol oynamak.

фуфайка (fufayka) Örme kazak.

X x

хавал (haval) Güç, kuvvet, kudret.

хавас (havas) 1. Sevinçli, sevindirici, memnun neşeli, keyifli. 2. Gönülden, zevkle, istekle, seve seve, memnuniyetle. 3. Sevinç. *хавас нъл*- Çok sevinçli olmak, sevinmek. *хавас ты* Memnuniyet, istek ifade etmek.

хаваслан- (havaslan-) Sevinmek, mutlu olmak, bayram etmek, coşmak. *хавасланарах нар*- Daha çok sevinmek, mutlu olmak için çalış.

хавасланни (havaslanı) Büyük sevinç, coşkunluk, coşku.

хаваслантар- (havaslantar) Sevindirmek, mutlu etmek.

хаваслăн/ хавассăн (havaslın/ havassın) Memnuniyetle, seve seve, sevinçle, neşeyle.

хаваслăх (havaslıh) Coşkunluk, coşku, hayranlık.

хавассăн (havassın) Sevinmek, mutlu olmak, bayram etmek, coşmak.

хавха (havha) Gürültü, ses, patırtı, bağırıtı, bağırış, nara.

хавхалан- (havhalan-) Gayret göstermek, uğraşmak, çalışmak, çabalamak, düşkün olmak, ilgi göstermek, esinlenmek, ilham almak, coşmak. *хавхаланса* Memnuniyetle, seve seve. Büyük istekle, ilgiyle.

хавхаланни (havhalanı) Heyecan, coşkunluk, gayret, coşku.

хавхалантар- (havhalantar-) Canlandırmak, keyiflendirmek, ayağa kaldırmak.

хавхалантаракан (havhalantarakan) Esin kaynağı, ilham veren, canlandıran.

хавхаланулă (havhalanullı) Sevinçli, sevindirici, neşeli, eğlendirici.

хавша- (havsha) 1. Çatlamak 2. Zayıflamak, güçten düşmek, gevşemek, yumuşamak, güçsüzleşmek. 2. Çok yorulmak, bitkin düşmek.

хавшак (havşak) 1. Becerikli, kıvrak, hamarat, telaşlı, rahatsız, sıkıntılı, huzursuz. 2. Zayıf, güçsüz, çekingen, ürkek. 2. Gevşek, yumuşak (Toprak, kar hakkında)

хавшаклан- (havşaklan-) Zayıflamak, güçten düşmek, güçsüzleşmek.

хавшат- (havşat-) 1. Çatlatmak. 2. acele ettirmek, sıkıştırmak. 3. azarlamak, paylamak, işlemek, küfretmek, sövmek, paylamak, azarlamak.

хай Ĭ (hay) Geniş dikişli zorlukla dikmek.

хайăр- (hayır-) 1. Açmak, dağıtmak, yıkmak, altüst etmek 2. Krikoyla kaldırmak.

хайла (hayla) 1. Kurnazlık, hile, usul, tarz, yöntem. 2. Kurnazlık yapmak, hile yapmak, oyun yapmak.

хайласăр (haylasır) Saf, kurnaz olmayan.

хайман (hayman) 1. cep 2. Büyük deri cüzdan.

хайманлат- (haymanlat-) Cebi parayla doldurmak, her zaman para dolu cüzdana sahip olmak.

хайрăл-/ хайăрăл- (hayrıl-/ hayırıl-) 1. Düşmek, yıkılmak, çökmek, düşmek, dökülmek, zayıflamak, bozulmak 2. Kudurmak, azmak.

хайчă (hayçi) Makas.

хак (hak) Fiyat, bedel, kıymet, değer. *хак нар*- Değer biçmek, değerlendirmek, takdir etmek. *тивăçлне хак нар* Hakkıyla değer biçmek, değerlendirmek. *хак хуни* Değer biçme, fiyat, ücret.

хакăл (hakıl) *ăс-хакăл* akıl, sağduyu.

хакла- (hakla-) Değer biçmek, değer vermek, değerlendirmek, takdir etmek.

хаклав (haklav) Değer, kıymet, fikir, referans, eleştirisi, eleştirisi.

хаклан-/ хаклалан- (haklan-/ haklalan-) Pahalılaşmak, kıymetlenmek, değerlenmek.

хаклат-/ хаклăлат- (haklat-/ haklălat-) Zam yapmak, değerini yükseltmek.

хаклаш-/ хаклаç- (haklaş-/ haklaş´) Pazarlık etmek, fiyatını sormak, ödemek, acısını çıkarmak, hesaplaşmak, ayırmak, çıkmak.

хаклă (haklă) Pahalı, değerli, kıymetli.

хаклăх (haklăh) Maliyet, değer, ücret, bedel. *хушăнакан хаклăх* Fazla maliyet.

хаксăр (haksır) 1. Paha biçilmez. 2. Kıymetsiz, değersiz.

хал (hal) 1. Güç, kuvvet, zor, geçerlilik, yürürlük, şiddet. 2. Sağlık, sıhhat. 3. Hal, durum. *халтан кай, халтан ўк-* Güçten düşmek, zayıflamak, halden düşmek, halsizleşmek. *хал пĕтиччен* Güç bitene kadar.

хал-вăй (hal-văy) Sağlık sıhhat.

халал (halal) 1. Vasiyet, vasiyetname. 2. Hayır duası. 3. Vaat, söz.

халалла-/ халала- (halalla-/ halala-) 1. Vaat etmek, söz vermek. 2. Adamak, ayırmak, tahsis etmek.

халаллă (halallă) Söz verilen, bereketli, elverişli, müsait.

халап/ халлап (halap/ hallap) 1. Masal, hikaye, fabl. 2. Konuşma, söyleşi, sohbet. *суммалли халап* Bilmece. *халап яр-* anlatmak, hikâye etmek, nakletmek. *халапа çантар-* Anlatmak, hikâye etmek, nakletmek.

халапла- (halapla-) Anlatmak, hikâye etmek, nakletmek., sohbet etmek.

халапçă (halapşă´ı) 1. Hikayeci, masalcı,

anlatıcı. 2. Lafazan.

халат (halat) Gömlek.

халатлăх (halatlăh) Gömleklik kumaş. *халатлăх виçĕ метр нустав илтем* Gömleklik 3 metre kumaş aldım.

халăх (halăh) 1. Halk, ulus, millet. 2. Kabile, aşiret, millet, takım.

халер (haler) Kolera.

халĕ/ халь (halĕ/ hal´) Şimdi, bugün, güncel. *халь çине* Henüz.

халиччен (haliççen) Şimdiye kadar, günümüze kadar.

халичченхи/ халчченхи (haliççenhi/ halççenhi) Şimdiye kadarki, günümüze kadarki, günümüze kadar olan.

халлан- (hallan-) Şaşmak, hayret etmek.

халлĕн (hallĕn) Olarak. *хĕр халлĕн* Olarak. *хăй халлĕн* Kendi kendine, bağımsız olarak, kendiliğinden.

халлĕхе (hallĕhe) Şimdilik, henüz, -dıkça, -dığı sürece, -e kadar, -e dek, -madan.

халсăр (halsır) Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz, hastalıklı.

халсăрлан- (halsırlan-) Rahatsız olmak, halsiz düşmek, bitkin düşmek.

халсăрлат- (halsırlat-) Zayıflatmak, hasiz düşürmek, bitkin düşürmek.

халсăрлăх (halsırlăh) Zayıflık, zaaf, halsizlik, bitkinlik.

халтан (haltan) Eğrelti otu.

халтăркка (haltırka) 1. Gevşek, laçka olmuş, gevşemiş dayanıksız, sağlam olmayan. 2. Bitkin, halsiz. 3. Geveze.

халтăртат- (haltırlat-) 1. Takırdamak, zangırdamak, çatırdamak, çıtırdamak, zangır zangır titremek. 2. Hindilerin gurklaması.

халь (hal´) Şimdi, bugün, güncel, çağdaş.

хальхаççăн/ халь çинче (hal´xaşş´ın/ hal´ş´inçe) Son zamanlarda, son günlerde.

хальхи (hal'hi) Şimdiki, bugünkü, cari, günümüzün, çağdaş. *хальхи ыйтусем* Güncel sorunlar. *хальхи причасти* Şimdiki zaman ortacı. *хальхи вăхăт* Şimdiki zaman.

хальхинче (hal'hinçe) Bu sefer, bu defa.

хам (ham) Kendim. *ху* Kendin. *хăй* Kendisi. *хамăр* Kendimiz. *хăвăр* Kendiniz. *хăйсем* Kendileri. *хамăн* Kendi, kendine ait, kendine özgü. *хама хам* Kendi, kendi kendine, kendi başına *хамăр çĕршыв* Kendi vatanımız.

хам-хам (ham-ham) Köpek havlamasının yansması.

хаман I (haman) Her zaman, hep, devamlı, sürekli, düzenli olarak.

хаман II (haman) 1. Sağlam, dayanıklı, kalıcı, sürekli, çetin, şiddetli, sert. 2. sağlıklı, sağlam, sağlığa yarar, sağlam yapı.

хаман III (haman) Deri çuval.

хамăнлан- (hamanlan-) Düzelmek, iyileşmek, kilo almak.

хамăрăн (hamirîn) Bizim, bizimki.

хамелеон (hamelon) Bukalemun.

хамлат- (hamlat-) Sessizce, yavaşça havlamak, ağır ağır havlamak.

хампар (hampar) Ambar, depo.

ханкăрма (hankırma) Çıngırdak, çan, zil. *ханкăртат-* Gürlemek, gürüldemek, gümbürdemek, çınlamak, çıngırdamak.

хантар (hantar) Tembel, haylaz.

хантăс (hantıs) Nakış, el işlerinin özel bir stili.

хантăсла- (hantısla-) El işlerinde desenin etrafını dikmek.

ханша (hanşa) Samagon (bir çeşit içki)

хап (hap) Hasır, hasır örgüsü. *хан çан-* Hasır örmek.

хапа (hapa) Kılık, dış görünüş, gövde.

хапăл ту-/ хапăлла- (hapa tu-) hapılla-) Memnuniyetle, seve seve, içtenlikle, yürekten kabul etmek, yapmak.

хапсăн- (hapsın-) Şiddetle istemek, çok hevesli olmak, hak iddia etmek.

хапха (hapha) Bahçe kapısı. *нӹс ханхи, укăлча ханхи* Tarla kapısı.

характер (harakter) Mizaç, huy, karakter.

характеристика (harakteristika) Niteleme, referans, karakteristik.

характерлă (harakterlî) Karakterli, iyi huylu.

харам (haram) Yararsız, kısır, boş, verimsiz, sonuçsuz, başarısız. *харам пыр* Otlakçı, asalak, parazit. *харам пул, харама кай-* Sonuçsuz olmak, boş.

харамса (haramsa) Otlakçı, asalak.

харăлтат- (harıltat-) Horlamak, horuldamak, hırıldamak.

харăс/ харăссăн (harıs/ harıssın) Hep birden, hep birlikte, birden, bir çırpıda.

харкам (harkam) Her, herkes. *харкам хăй* Herkes kendisi. *харкам хăйшĕн* Herkes kendisi için.

харкаш-/ хархаш- (harkaş-/ harhaş-) Dalaşmak, sövmek, küfretmek, ağız kavgası etmek.

харкашу (harkaşu) Dalaşma, hırgür, tartışma.

харлат- (harlat-) Horlamak, horuldamak, mırlamak, mırıldanmak.

харпăр (harpır) 1. Her, herkes. 2. Aygı, münferit, müstakil. *харпăр хăй* Herkesin kendisi. *харпăр тĕллĕн* Aygı, kendi kendine, bağımsız olarak. *харпар тĕллĕн вĕренмелли учебник* Kendi kendine öğrenme kitabı.

харпăрлă (harpirlî) Kendi, bağımsız, özerk, bireysel. *харпăрлă хуçалăх* Bireysel işletme. .

харпӑрлӑх (harpirl̥ih) 1. Mal, mülk, mülkiyet, bireycilik. 2. Bencillik, dar görüşlülük. *вак харпӑрлӑх* Küçük mülkiyet. *вак харпӑрлӑх хуҫи* Küçük mülkiyet sahibi. *уйрӑм харпӑрлӑх* Özel mülkiyet. *колхоз харпӑрлӑхӗ* Ortak mülkiyet, kolhoz mülkiyeti.

харпӑрлӑхлӑ (harpirl̥ihl̥i) 1. Müseccel, tescilli, patentli. 2. Bireysel

харсӑр (hars̥ir) 1. Kıvrak, canlı, işlek. 2. Çalışkan, sebatlı, ısrarlı, kararlı.

харсӑрлан- (hars̥ir̥lan-) Cesaretlenmek, cesurlaşmak, kabadayılık yapmak, coşmak.

харсӑрлӑх (hars̥irl̥ih) 1. Yüreklilik, cesaret 2. Özen gayret, çaba.

харта (harta) Elbise farbalası.

хартлат- (hartlat-) Horlamak, homurdanmak, domuzun bağırması.

хархам (harham) Her, herkes, herkim.

хархаш- (harhaş-) Dalaşmak, sövmek, küfretmek, ağız kavgası etmek.

харшӑ куҫ харши (harş̥i kuş' harş̥i) Kaş.

хас I (has) Salam

хас II хос (has/ hos) Ho ho! (İnek sürerken çıkarılan ses)

хастар (hastar) Üstün yetenek, yetenek, gayret, şevk, gayret.

хастарлан- (hastarlan-) Özenmek, gayret etmek, uğraşmak, çalışmak, çabalamak.

хастарлӑ (hastarl̥i) 1. Yetenekli. 2. Özenli, çalışkan, aktif. 3. Özenerek, gayyretli bir şekilde, kararlılıkla.

хастарлӑн (hastarl̥in) Memnuniyetle, seve seve, gönüllü olarak, kendiliğinden.

хастарлӑх (hastarl̥ih) 1. Yetenek, üstün yetenek, yaratıcılık. 2. Kararlılık, azim.

хастарсӑр (hastars̥ir) 1. Yeteneksiz, beceriksiz, kalın kafalı, pasif, edilgen. 2. aptalca, pasif bir şekilde.

хастарсӑрлӑх (hastars̥irl̥ih) Yeteneksizlik, beceriksizlik, pasiflik, edilgenlik

хаҫ (haş') Domuz sürmek için sesleniş.

хаҫат (haş'at) Gazete.

хатар (haş'at) 1. Pek, gayet, oldukça. 2. Tehlikeli bir şekilde, güç, zor.

хатарлӑ (hatarl̥i) 1. Tehlikeli, korkulu, vahim. 2. Güçlü, sert.

хатарлӑх (hatarl̥ih) Tehlike, risk.

хатӑр I (hat̥ir) Hazır. *хатӑр нул-* Hazır olmak.

хатӑр II (hat̥ir) Mermi, araç, alet.

хатӑрсем (hat̥irsem) 1. Erzak, azık, kumanya. 2. Araçlar, aletler. 3. Cephane.

хатӑрле- (hat̥irle-)Hazırlamak. *хатӑрлесе хур* Tedarik etmek, yağmak, stok yapmak

хатӑрлев (hat̥irlev) Hazırlık, stok yapma, yağma.

хатӑрлен- (het̥irlen-) Hazırlanmak, hazırlık yapmak.

хатӑрлени (hat̥irleni) Stok yapma, yağma.

хатӑрлӑх (hat̥irl̥ih) Hazır olma.

хахатӑ (hahat') Söylenti, rivayet.

хачӑ (haç̥i) Makas.

хашака (haşaka) Çerçeve, şasi. *кантӑк хашаки* Pencere çerçevesi. *хашика-* Hızlı nefes almak. (Koşmadan sonra) Tıkanmak, boğulmak.

хашлат- (haşlat-) Hırıldamak, içine çekmek, iç geçirmek.

хаяр (hayar) 1. Hırçın, öfkeli, kızgın, sert, keskin. 2. Acımasız, katı yürekli. *хаяр ҫанӑҫу* Sert çarpışma, mücadele. *хаяр куракӗ* Yonca. *хаяр ути* Adaçayı. *хаяр тымарӗ* Zencefil. *тум хаяр курӑк* Tilki üzümü.

хаярлан- (hayarlan-) Hırçınlaşmak, öfkelenmek, keskinleşmek.

хаярлат- (hayarlat-) Kötüleştirmek, hırçınlaştırmak, sertleştirmek.

хаярлăх (hayarlîh) Azgınlık, gaddarlık, canavarlık, kızgınlık, öfke, hırs.

хаяррăн (hayarrîn) Gayretle, tutkuyla, azgın azgın, hevesle.

хăва (hîva) Söğüt. *хёрлĕ хăва* Kızıl söğüt.

хăвал уçăлни (hîval uş'îlni) Kutup mavisî.

хăвала- (hîvala-) Sürmek, kovmak, damıtmak, kovalamak, takip etmek, kovuşturmak, gözetmek. *хăваласа яр-* Kovmak, savmak. *хăваласа ирт-* Sürmek (araç), geçirmek, önüne geçmek. *хăваласа кăлар-* Kovmak, dışarı atmak. *хăваласа çум-* Yetişmek. *хăваласа салат-* Dağıtmak, hızlandırmak, hızım artırmak.

хăвалакан (hîvalakan) Sürücü.

хăвалăх (hîvalîh) Söğütlük.

хăван- (hîvan-) Sevinmek, eğlenmek, neşelenmek, kyiflenmek.

хăвар- (hîvar-) Bırakmak, unutmak, alıkoymak, saklamak, ayırmak, vazgeçmek, el çekmek. *каласа хăвар-* Vasiyet etmek. *леçсе хăвар-* Uğurlamak, geçirmek. *нăрахса хăвар-* Bırakmak, terketmek, vazgeçmek. *суктерсе хăвар-* Çevirmek, gezdirmek, dolaşmak, dolanmak, yanından geçmek. *хăвармалла мар* Acil, acele.

хăват/ вăй-хăват (hîvat/ vîy-hîvat) Güç, kuvvet, kudret.

хăватлан- (hîvatlan-) 1. Yoğunlaşmak, artmak, şiddetlenmek, hızlanmak, güçlenmek, güçlenmek. 2. Kabadayılık yapmak.

хăватлат- (hîvatlat-) Sağlamlaştırmak, pekiştirmek, güçlendirmek.

хăватлă (hîvatlî) Kuvvetli, güçlü, zorlu, şiddetli. *хăватлă çул* Fırtına, kasırga.

хăватлăх (hîvatlîh) Güç, kudret.

хăватсăр (hîvatsîr) Güçsüz, âciz, çaresiz.

хăватсăрлан- (hîvatsîrlan-) Halsiz düş-

mek, bitkin düşmek, güçsüzleşmek.

хăватсăрлат- (hîvatsîrlat-) Güçsüzleştirmek, zayıflatmak, halsiz bırakmak.

хăвăл (hîvîl) 1. Boş, kof, dar kafalı, kuru. *хăвăл юман* Oyuk meşe. 2. Oyuk, delikli. *сăмса хăвăлĕ* Burun deliği.

хăвăллан- (hîvîllan-) Oyulmak, delinmek.

хăвăллă (hîvîllî) Delik, delikli, oyuklu.

хăвăн (hîvîn) Senin.

хăвăр (hîvîr) Siz, siz kendiniz. *хăвăрăн* Sizin.

хăвăрăл- (hîvîrîl) Tükenmek, verimliliği azalmak, çok acıkmak.

хăвăрт (hîvîrt) Hızlı, süratli seri, çevik.

хăвăртла- (hîvîrtla-) Teşvik etmek.

хăвăртлат- (hîvîrtlat-) Hızlandırmak, çabuklaştırmak.

хăвăртлăх (hîvîrtlîh) Çabukluk, hız, sürat.

хăвăх (hîvîh) Kepek, buğday, kepekli.

хăвăш (hîvîş) Hanımelî.

хăй (hîy) Kendi. *хăй асăн, хăй тĕллĕн* Kendi kendine, bağımsız olarak. *хăй халĕн, хăйне хăй* Kendi kendiliğinden, kendi başına.

хăй- (hîy) Cüret etmek, cesaret etmek, hakkı olmak.

хăйă- (hîyî) Çıra. *хăй çум* Lambayı yakmak.

хăйă (hîyî) Göleğin iki tarafındaki peş.

хăйăлăх (hîyîlîh) 1. Çıra. 2. Gömlek peşi için kullanılan kumaş.

хăйăлти (hîyîlti) 1. Hırıltılı, kısık. 2. Kısık sesli kişi.

хăйăр (hîyîr) Kum. *хăйăр тĕслĕ* Bej rengi. *хăйăр ути, хăйăр кĕрчĕсем* Kumul.

хăйăрлă (hîyîrlî) Kumlu. *хăйăрлă тăнра* Kumlu toprak.

хăйăрлăх (hîyîrlîh) Kumlu yer.

хăйĕн (hîyîn) Kendi, kendine ait, kendine özgü.

хайёнлĕх (hıyınlih) Bireysel, kişisel, özel, özellikli.

хайкачă (hıykaçı) Kaburga kemiği, ege, yüz, kenar.

хайма (hıyma) Kaymak. *хайма курăкĕ* Öksürük otu.

хаймалан- (hıymalan-) Köpürmek, köpüklenmek,

хайматлăх (hıymatlih) Düğünde babalık yapan kişi.

хайпăк (hıypık) Pürüzsüz.

хайпăн- (hıypın) Kopmak, ayrılmak, geri-de bırakmak.

хайпăчăк (hıypıçık) Ağacın çatlak kısmı.

хайпăт- (hıypıt-) Koparmak, ayırmak.

хайра (hıyra) 1. Bileği taşı. 2. Bilemek, torna etmek, kemirmek.

хайран- (hıyran-) Bilenmek.

хайтĕллĕнлĕх (hıytĕllĕnlih) İhtiyarilik.

хăла (hıla) Sarı at.

хăлаç (hıla ş´) Çevre, karış.

хăлаçла- (hılaş´la-) Karışlamak, karışla ölçmek.

хăлаçлан- (hılaş´lan-) Koları genişçe açarak sallamak, korkutmak, uyarmak.

хăлат (hılat) 1. Çaylak kuşu. 2. Beceriksiz kişi.

хăлатлан- (hılatlan-) Avına saldıran yırtıcı kuşa benzemek.

хăлăп (hılip) Kenet, kap kacak kolu, sapı. *алăк хăланĕ* Kapı kilidi.

хăлăхсăр (hılihısır) Söz dinlemez, ele avuca sığmaz, anlayışsız, ipsiz sapsız.

хăлтă I (hıltı) Çalı çırpı.

хăлтă II хăлтăк, хăлтăх (hıltı/ hıltık/ hıltih) Gevrek, yumuşak, gevşek, serbest, zayıf.

хăлтăлан- (hıltılan-) Gevşemek, yumuşamak, zayıflamak.

хăлтăлат- (hıltılat-) Gevşetmek, yumuşatmak, zayıflatmak.

хăлтăр-халтăр (hıltır-haltır) Haldır huldur, kırık dökük.

хăлтăртат- (hıltırtat-) Vurmak, çalmak, takırdamak, takırdatmak, gümbürdemek, gürlenmek.

хăлтăртаттар- (hıltırtattar-) Takırdatmak, gümbürdetmek, çığlık atmak, ses çıkartmak.

хăлха (hılha) Kulak, kulaklık. *хăлха чикки* Şakak. *хăлхана кĕчĕ* Kulağına gelmek, kulağına ulaşmak. *хăлхаран кала* Kulağa söylemek. *хăлха алки, хăлха унки* Küpe. *хăлха сыхăрĕ* Kulak kiri. *хăлха çакки курăкĕ* Karahindiba. *хăлха пăйвĕ* Kabakulak hastalığı.

хăлхалă (hılhallı) Kulaklı, kulağa sahip. *вăрăм хăлхалă* Uzun kulaklı, büyük kulaklı. *усăк хăлхалă* Sarkık kulaklı. *хăлхалă çĕлĕк* Büyük kulaklı şapka.

хăлхасăр (hılhasır) Kulaksız. *хăлхасăр нул-* Sağır olmak.

хăлхасăрлан- (hılhasırlan-) Sağırlaşmak, sağır olmak.

хăлчăк/ хылчăк (hılçık/ hılçık) Kılçık, tahıl başaklarındaki sivri dikenler.

хăлчăклă/ хылчăклă (hılçıklı/ hılçıklı) Bol kılçıklı, bol tüylü.

хăма I (hıma) Tahta, levha.

хăма II (hıma) Kunduz, samur.

хăмач/ хăмаç (hımaç/ hımiş´) Kırmızı kumaş.

хăмăл (hımıl) Tahıl sapı.

хăмăр I (hımır) Arı. *хырт-хăмăр* Arı, böcek.

хăмăр II (hımır) Kahverengi. *хăмăр куç* Kahverengi göz. *хăмăр кун* Kapalı gün.

хăмăрлă (hımırlı) Kapanık, kapalı, sıkıntılı

хăмăррăн (hımırrın) Keyifsiz, kapalı.

хăмăс/ хумăс (hımıs/ humıs) Hasır otu, saz, kamış.

хәмәт (hīmīt) Boyunduruk, yaka.
хәмәтла курәкә (hīmītla kurīkī) Bit otu.
хәмәш/ хумәш (hīmīš/ humīš) Saz, kamış.
хәмәшләх/ хумәшләх (hīmīšlih/ humīšlih) Kamışlık.
хәмйәви (hīmīvi) Tayın burnundan sümük getiren bir hastalık.
хәмла (hīmla) Şerbetçiotu. *хәмла вырәнә* Şerbetçiotu bahçesi. *хәмла (хәлла)сырли* Ahududu. *хәмла кайәкә* Ağaç çileği.
хәмла-/ хәмәлла-/ хәнәла- (hīmla-/ hīmīlla-/ hīnīla-) Kulunlamak.
хәмпә/ хәмпу (hīmpī/ hīmpu) Su kabarcığı. *пуля хәмпу* Balık kesesi.
хәмпәллә хунчав (hīmpīllī hunçav) Sal-kım çiçeği
хәмпәлчә (hīmpīlčī) Sarkık, şişik.
хәмсан- (hīmsan-) Kıskanmak, imrenmek, gıpta etmek.
хәмсар- (hīmsar-) Tehdit etmek, korkutmak.
хәна (hīna) Misafir. *хәнәсене йышһанмалли пүлём* Misafir odası.
хәна-вөрле (hīna-vīrle) Konu komşu.
хәнәла- (hīnāla-) Misafir etmek, ağırlamak.
хәнәлан- (hīnālan-) Misafir olmak, misafir edilmek, ağırlanmak.
хәнәкла курәкә (hīnīkla kurīkī) Bit otu.
хәнәх- (hīnīh-) Alışmak.
хәнәхтар- (hīnīhtar-) Alıştırmak.
хәнәхтару (hīnīhtaru) Alıştırma.
хәнәху (hīnīhu) Alışma.
хәнкәлә (hīnkīla) Tahtakurusu. *хәнкәлә курәкә* Bit otu.
хәнкәрав (hīnkīrav) Çan, zil.
хәнк/ хәнт (hīnk/ hīnt) Büsbütün, tümünden, hepten, temelli.
хәнкәрма (hīnkīrma) Çıngırak.
хәнтәр I (hīntīr) Su samuru, kunduz.

хәнтәр II (hīntīr) Şerit.
хәнтәрамак (hīntīramak) Karın sancısı.
хәнча (hīnça) Ne zaman.
хәнчәр/ хәнчәр куçлә (hīnçīr/ hīnçīr ku ş'li) Şaşı.
хәп- (hīp-) Kopturmak, ayrılmak.
хәпар- (hīpar-) Çıkmak, kalkmak, kalkınmak, havalanmak, yükselmek, kabarmak, tırmanmak
хәпарнә (hīparnī) Yükselmiş, havalanmış, kabarmış, tırmanmış.
хәпарнәш (hīparnīš) Kabartı, tümsek.
хәпарни (hīparni) 1. Kaldırma, yükseliş, yükselme, artış, artma, kalkınma. 2. Şişme, kabarma.
хәпарт- (hīpart-) Kaldırmak, çıkarmak, kalkındırmak, harekete geçirmek, koymak, yükseltmek, *çәмартта хәпартни* Omlet, sahanda yumurta.
хәпартлан- (hīpartlan-) Yükselmek, yücelmek, kalkmak, kalkınmak, canlanmak.
хәпарту (hīpartu) Buğday ekmeği.
хәпәл-хәпәл (hīpīl-hapīl) Çabuk, hızlı.
хәпән- (hīpīn-) Kopturmak, ayrılmak, geride bırakmak, geri kalmak.
хәпкәч/ хәпчәк (hīpkīç/ hīpçīk) Kerpeten, kıskaç, pense, cımbız.
хәр- (hīr-) Kurumak, solmak. *хәрнә аләллә* Çolak. *хәрнә йывәç* Odun, kuru ağaç.
хәр-пәччен (hīr-piççen) Yalnız, yapayalnız. *хәр пушә вырән* Tamamıyla boş alan.
хәра- (hīra-) Kormak, ürmek, yılmak.
хәравçә (hīrav ş'ī) Korkak, ödle, ürkek.
хәравçәлан- (hīravş'īlan-) Korkaklaşmak, ödleleşmek.
хәравçән Ürkek ürkek, korkarak.
хәракала- (hīrakala-) Biraz korkmak.

хăрами пул- (hırami pul-) Gözü pek olmak, korkusuz olmak, cesur olmak.
хăрат- (hırat-) Korkutmak, ürkütmek.
хăрах (hırah) Çiftlerden biri. *хăрах куçлă* Tek gözlü. *хăрах уралă* Tek ayaklı.
хăрах айккăн (hırah aykkın) Bir yerde.
хăрахлă (hırahlı) Tek sayılı.
хăраххăн (hırahhın) Tek, eşi olmayan.
хăрăк (hırık) Kuru, kurumuş, çürük, kokuşmuş.
хăрăк-харăк (hırık-harık) Kırkdökük, bakımsız, çürük.
хăрăлтат- (hıriltat-) Horlamak, horuldamak. *хăрăлтатнă сасăна* Hırıltılı sesle.
хăрăм (hırım) Kurum, is.
хăрăмла- (hırımla-) İs temizlemek, kurum temizlemek.
хăрăмлан- (hırımlan-) İslenmek, kurumlanmak.
хăрăмлă (hırımlı) İslî, kurumlu.
хăрăн-/ хăрăнса пурăн- (hırın-/ hırınsa purın-) 1. Cimri olarak yaşamak, hasis bir şekilde yaşamak. 2. Yoksulluk içinde yaşamak, muhtaç şekilde yaşamak.
хăрăнчăк (hırınçık) Fakir, yoksul, acınacak.
хăрлат- (hırlat-) Horlamak, horuldamak.
хăрпан/ хăрпан пулă (hırpan/ hırpan pulı) Çapak balığı.
хăрпăк (hırpık) Kırpık.
хăрпу (hırpu) Şapka kuşağı.
хăрсуран (hırsuran) Eklem ağrısı, eklemlerdeki kırıklık.
хăрт (hırt) Ucu yarım ay şeklinde yapılmış uzun bir mızrak türü.
хăрт- (hırt-) 1. Kurutmak, fırınlamak. 2. Azarlamak, paylamak, kızmak.
хăрта (hırta) Yama.
хăртлат- (hırtlat-) Horlamak, horuldamak.

хăртнă/ хăртлăх/ хăтлăх (hırtnı/ hırtlıh/ hıtlıh) Orman içinde boşluk, sökülmiş alan.
хăруçах/ хăравçах (hıry ş'ah/ hıravş'ah) Korkak, ödle.
хăрушă (hıruşı) 1. Korkunç, berbat, tehlikeli. 2. Dehşetli, müthiş, tehlikeli. *хăрушшăн* Azgın azgın.
хăрушăлан- (hıruşılan-) Korkunçlaşmak, berbatlaşmak, tehlikeli olmak.
хăрушлăх (hıruşlıh) Tehlike, tehdit.
хăрушсăрлăх (hıruşsırlıh) Güvenlik, emniyet.
хăрхăм/ хăрхăн (hırhım/ hırhın) Kadın köle, cariye.
хăрхăн (hırhın) Cimri.
хăрчăк (hırçık) 1. Rende. 2. Kaşığı, fırça.
хăс- (hıs-) Kusmak, savurmak. *хăсас килет* Midesi bulanmak, kusacağı gelmek. *хăсас килни* Mide bulantısı.
хăсăк (hısık) Kusma, kusmak.
хăстар- (hıstar-) Kusturmak.
хăçан (hış'an) Ne zaman. *хăçан та пулсан* (пулин) Herhengi bir zaman, ne zaman olursa olsun.
хăçантанпа (hış'antanpa) Ne zamandan beri.
хăçанччен (hış'anççen) Ne zamana kadar.
хăçанхи (hış'anhi) Ne zamanki.
хăçах (hış'ah) Sazan balığının bir türü.
хăт (hıt) Konfor, rahatlık.
хăта (hıta) Kayınbaba, dünür (kadının babası ve tarafının bütün erkek akrabaları için de kullanılır)
хăтав (hıtav) Çivi, mih.
хăтар- (hıtar-) 1. Kurtarmak, salıvermek, serbest bırakmak. 2. Yardıma gelmek.
хăтăл- (hıtl-) Kurtulmak, özgürlüğüne kavuşmak, salıverilmek.
хăтăр (hıtır) Su samuru.

хăтăр- (hîtîr-) Azarlamak, paylamak, gözdağı vermek, tehdit etmek.

хăтăрт- (hîtîrt-) İtmek, sevketmek, zorlamak, kıskırtmak, tahrik etmek.

хăтлан- (hîtlan-) Boşu boşuna uğraşmak, girişmek, gereksiz yere meşgul olmak.

хăтланчăк (hîtlançîk) İş, girişim,

хăтлă (hîtli) 1. Mutlu, sevinçli, memnun. 2. Temiz, halis, rahat, titiz. *хăтлă çурт* Rahat ev. 3. Temiz bir şekilde, halis bir şekilde.

хăтсăр (hîtsîr) 1. Açgözlü, aksi, ters. 2. Kirlice, haince. 3. Pek, gayet, oldukça.

хăть (hît') ise de, -sa bile, dahi, hiç olmazsa, bari, -dığı halde, -mesine rağmen.

хăшĕ/ хăш (hîşĕ/ hîş) Hangi, hangisi. *хăшĕмăр* Hangimiz. *хăшăр* Hanginiz. *кирек хăш* Herhangi, herhangi bir. *хăш чухне* Bazen. *хăш чухнехи* Ne zamanki.

хăшкăл- (hîşkîl-) Canı çıkmak, çok çekmek, yorulmak.

хăшкăлтăр- (hîşkîltar-) Canını çıkarmak, çok çektirmek, yormak.

хăшлат- (hîşlat-) Tıkanmak, boğulmak.

хăшпĕр/ хăшĕ-пĕри (hîşpîr-/ hîşĕ-pîri) Başka, kimi, bazı, kimi, biri, birisi. *хăшпĕрисем, хăшĕпĕрисем* Birileri, herhangi birileri.

хăçсымах (hî ş' ş' imah) Son takı, ilgeç.

хăю I (hîyu) Şerit, kurdela, bant. *краçсын (лампа) хăйăвĕ* Fitiş.

хăю II (hîyu) Cesaret, yüreklilik, yiğitlik.

хăюлăх (hîyulîh) Cesaret, yüreklilik, kararlılık.

хăюлă (hîyullî) Cesur, yürekli, cesaretle, yılmadan, yürekle.

хăюçах (hîyu ş' ah) Cesur, yiğit, mert.

хăюсăр (hîyusîr) Ürkek, korkak, çekingen.

хăюсăрлан- (hîyusîrlan-) Ürkekleşmek, korkaklaşmak, çekinleşmek.

хăяккăн (hîyakkin) Yan. *хăяккăн ыртат* Yanda durmak, çalışmıyor. (Mecaz anlamada)

хăяхлă кăвак чечек (hîyahli kîvak çeçek) Deniz kamışı.

хăямат (hîyamat) 1. Kıyamet, dünyanın sonu. 2. Felaket, afet.

хăяр (hîyar) Salatalık. *хăяр аври* Salatalık sarı. *хăяр уки, çини* Salatalık tüyü. *хăяр нуси* Salatalık çiçeği. *тăварланă хăяр* Salatalık turşusu. *хăяр вăрри* Salatalık tohumu. *тăварланă хăяр шывĕ* Salamura salatalık. *мăн хăяр* Kabak, balkabağı.

хăях (hîyah) İnce kamış.

хевте (hevte) Enerji, güç, kuvvet, dinçlik.

хевтелĕ (hevtellî) Enerjik, güçlü, kuvvetli.

хевтесĕр (hevtesîr) Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz.

хевтесĕрлен- (hevtesîrlen-) Halsiz düşmek, bitkin düşmek, güç kaybetmek, zayıflamak.

херĕп (herĕp) Güç, zor, ağır, sorunlu.

хĕв (hîv) Koyun (Göğüs).

хĕвел (hîvel) Güneş. *хĕвел тĕттĕмленни* Güneş tutulması. *хĕвел çутти* Güneş ışığı. *хĕвел çийĕ* Güneş altı. *хĕвел çуначĕ* Güneş çevresi. *хĕвел анасна* Gün batımı vakti. *хĕвел анттинне* Gün batımıyla.

хĕвеланăç (hîvelanî ş') Batı.

хĕвеланаçĕнчи (hîvelanîş'înçi) Batı, batıdaki.

хĕвеллĕ (hîvelli) Güneşli. *хĕвеллĕ кун* Güneşli gün.

хĕвелçаврăнăш (hîvel ş' arînîş) Ayçiçeği.

хĕвелтухăç (hîveltuhî ş') Doğu.

хĕвелтухăçĕнчи (hîveltuhîş'înçi) Doğu, doğudaki.

хѣвѣн- (hivîn-) Sıkışmak, yığılmak, üst üste koyulmak.

хѣвѣтмѣш (hivetmîş) İnsanlar arasındaki ilişkiyi bozan kişi.

хѣвѣш- (hivîş-) Acele etmek, koşuşmak, telaşlanmak.

хѣвте (hivte) Enerji, güç, kuvvet, dinçlik.

хѣвѣштер- (hivîşter-) Telaşa düşürmek, acele ettirmek.

хѣвре (hivre) Kuyruk, son, bitim, uç.

хѣвтесѣр (hivtesîr) Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz.

хѣвтесѣрлен- (hivtesîrlen-) Zayıf düşmek, güçsüzleşmek, kuvvetten düşmek.

хѣл (hîl) Kış. *хѣл каç-* Kış geçirmek. *хѣл каça, хѣл хута, хѣл каçиччен* Kış süresince, kış boyu.

хѣлѣ-çăвѣпе/ хѣлен-çăвѣн (hîlî/ ş'îvîpe/ hîlen- ş'îvîn) Yaz kış.

хѣлѣх (hîlih) 1. At kılı. *хѣлѣх ала* At kılından veya ince telden yapılmış elek. 2. Tel.

хѣлле (hîlle) Kış, kışın. *тăр хѣлле* Kış ortası.

хѣллехи (hîllehi) Kışın, kışa ait. *хѣллехи çанталăк* Kış havası.

хѣлlecчен (hîlleççen) Kışa kadar.

хѣлхем/ хѣм/ вут-хѣм (hîlhem/ hîm/ vut-hîm) Kıvılcım, parıltı, parlaklık.

хѣмлен- (hîmlen-) 1. Işıldamak, parıldamak, alev almak. 2. Tadını çıkarmak.

хѣмхўре (hîmhüre) Kızıl kuyruk.

хѣн (hîn) 1. Acı, ıstırap, hastalık, illet. *хѣн курса нурăн-* Esarete yaşamak, kötü şartlarda yaşamak. 2. Güç, zor, zahmetli, külfetli. *хѣн нурнăç* Zor hayat. *хѣн асан* Ağır hastalık.

хѣне- (hîne-) Vurmak, dövmek, dayak atmak, kırbaçlamak.

хѣнлѣх (hînlîh) Güçlük, zorluk, engel,

ağırşlık.

хѣн-хур (hîn-hur) Baskı, ezme, sıkıntı, zorlama *хѣн-хур айѣнче* Baskı altında.

хѣн-хурлă (hîn-hurlî) Sıkıntılı, bunaltıcı, iç karartıcı.

хѣпѣрте- (hîpîrte-) Sevinmek, neşelenmek, mutlu etmek.

хѣпѣртеттер- (hîpîrtetter-) Sevindirmek, mutlu etmek, neşelendirmek.

хѣпѣртў/ хѣпѣртени (hîpîrtü/ hîpîrtenü) Sevinç, mutluluk, neşe.

хѣп-хѣрлѣ (hîp-hîrlî) Kıp kırmızı.

хѣр- (hîr-) 1. Kızmak, kızgınlaşmak, gerginleşmek. 2. Heyecanlanmak. *хѣрсе* İhtirasla, şiddetle, arzuyla. *хѣрсе тымăн* İhtirasla tutmak.

хѣр (hîr) Kız, kız evlat. *хѣр çураç-* Kız istemeye gelmek. *çураçнă хѣр* Nişanlı kız, gelin kız. *хѣр ил-* Kız almak, evlenmek. *хѣр нар-* Kız evlendirmek, kız vermek. *хѣр халлѣн, хѣр нуççăн* Kız olarak. *хѣр чухне* Kızken. *чинер хѣр, хѣрсем* Görümce. *хѣрсем* En büyük görümce. *вăталăх хѣр, сарă хѣр, иурă хѣр, чинер хѣр, кѣçѣн хѣр* En küçük görümce. *хѣр таврашѣ, тунри, мулѣ* Gelin süslemesi.

хѣраки (hîraki) Kız tarlası. (Kızlar tarafından yapılan eski bir tören adı)

хѣрарăм (hîrarîm) Kadın, bayan. *хѣрарăм кѣтўçи, старăсти* Zampara, çapkın.

хѣрача (hîraça) Kız çocuk.

хѣрел- (hîrel-) Kızarmak, kırmızılaşmak, kızgınlaşmak.

хѣрен I (hîren) Yabanturpu, karaturp.

хѣрен II (hîren) Çaylak kuşu.

хѣрес (hîres) Haç.

хѣресле/ хѣреслѣ (hîresle/ hîresli) 1. Haç biçiminde, haç şeklinde. 2. Çapraz olarak.

хĕрет- (hĕret-) Kızartmak, kırmızılaştırmak.

хĕрĕ/ хĕрри (hĕrĭ/ hĕrri) Sınır, kenar. *ял хĕрринче* Köy kenarında, köy sınırında.

хĕрĕн- (hĕrĭn-) 1. (Yağda) Kızartmak. 2. Heyecanlandırmak, sarhoş etmek.

хĕрĕнтер- (hĕrĭnter-) Heyecanlandırmak, uyarmak, kışkırtmak, kendinden geçirmek.

хĕрĕнкĕ (hĕrĭnkĕ) Çakırkeyf, hafif sarhoş.

хĕрĕнчи (hĕrĭnçi) Kenar mahalle, varoş.

хĕрĕх (hĕrĭh) Kırk.

хĕрĕх ура (hĕrĭh ura) Kırkayak.

хĕрĕхĕш/ хĕрĕхĕшĕ (hĕrĭhĭş/ hĕrĭhĭşĭ) Kırkı, onlardan kırkı.

хĕрĕхмĕш (hĕrĭhmĭş) Kırkıncı.

хĕрĕхри (hĕrĭhri) Kırkta, kırk yaşında. .

хĕрĕххĕн (hĕrĭhĭhĭn) Toplam 40 kişi.

хĕрĕхшер (hĕrĭhşer) Kırkar.

хĕрле (hĕrle) Kız göre, kız gibi.

хĕрлĕ (hĕrli) Kırmızı, kızıl. *хĕн-хĕрлĕ* Kırkırmızı. *тĕттĕм хĕрлĕ* Koyu kırmızı. *хĕрлĕ кайман* Pancar, şekerpancarı. *хĕрлĕ шатра* Kızamık. *хĕрлĕ пĕсехе* Narbülbülü. *хĕрлĕ аври* Mürver, mürver ağacı. *Хĕрлĕ цунат* Kızılkanat balığı.

хĕрлĕ (hĕrli) *нуçхĕрлĕ* Başasağı. *нуçхĕрлĕ ўк-Баşasağı* düşmek.

хĕрлĕх (hĕrlih) Kızlık, bekaret.

хĕрлĕхен (hĕrlihĕn) Kızamık. *хĕрлĕхен курăкĕ* Yakıotu.

хĕрлюти (hĕrlyuti) Kök boya.

хĕрринчи (hĕrrinçi) Kenar mahalle, varoş.

хĕрсăри (hĕrsĭri) Tarla işlerinin bitiminden sonra kızlar tarafından düzenlenen gece.

хĕрçум/ хĕрçумми (hĕrş'um/ hĕrş'ummi) Geline düğün günü hizmet edenler.

хĕрçури (hĕr ş'uri) Üvey kız.

хĕрт- (hĕrt-) 1. Kaynatmak, kızdırmak. 2. (Mecaz anlamda) Cezalandırmak, kırmak, haşlamak.

хĕртĕн- (hĕrtĭn-) Isınmak, kızmak, gerginleşmek.

хĕртсурт (hĕrtsurt) Çuvaş halk inanışlarına göre evde yaşayan ruh.

хĕрупраç/ хĕрипраç (hĕrupraş'/ hĕripra ş') Bütün kızlar.

хĕрў (hĕrü) 1. Sıcak, çok sıcak 2. Ekşime, acılık.

хĕрўлен- (hĕrülen-) Isınmak, kızışmak, coşmak.

хĕрўллĕ (hĕrüllĭ) 1. Sıcak, ateşli. 2. Cana yakın, sıcak kanlı.

хĕрўллĕн- (hĕrüllĭn-) Sıcak, hararetle, ateşle, coşkunlukla. *хĕрўллĕн юрат-* Tutkuyla sevmek. *хĕрўллĕн ĕçле* Hararetle çalışmak.

хĕрўн (hĕrĭn) Sıcak, hararet, coşkunlukla, ihtirasla.

хĕрўсĕр (hĕrüsĭr) 1. Soğuk, hararetsiz, sönmük. *хĕрўсĕр кăмака* Soğuk ocak. 2. Soğuk, kayıtsız, ilgisiz, isteksiz. *хĕрўсĕр калаç-* Soğuk konuşmak.

хĕрхев (hĕrhev) Merhamet, acı, acıma. *манăн а́на хĕрхев çук* Ben ona acımıyorum.

хĕрхевлĕ (hĕrhevli) Yumuşak, duyarlı, merhametli.

хĕрхевсĕр (hĕrhevsĭr) Merhametsiz, acımasız, taş yürekli.

хĕрхен- (hĕrhen-) Cimrilik etmek, açgözlülük etmek. *укçа хĕрхен-* Paraya kıyamamak. *хĕрхенсе ан тăр!* Cimrilik yapma! 2. Acımak, kıyamamak. *çав пĕччен карчăка нутĕ хĕрхентĕм* Bu yalnız kadına çok acıdım.

хёрхенёçлĕ (hîrheniş'li) 1. Yumuşak, duyarlı, merhametli.

хёрхенўлĕн- (hîrhenüllin-) Acıyarak, merhametle, yumuşakça.

хёрхенўсĕр- (hîrhenüsîr-) Merhametsiz, acımasız, taş yürekli, sert.

хёрхенчĕк (hîrhençîk) Pintî, cimri, hasis, açgözlü.

хёрхенчĕхлĕн (hîrhençîhlîn) Cimrice, açgözlüce, hasis bir şekilde, kıskançlıkla.

хёрхĕлтĕм (hîrhîltîm) 1. Eflatun. *хёрхĕлтĕм чечексем* Eflatun çiçekler. 2. Kırkırmızı.

хёрхĕлтĕмлĕн- (hîrhîltîmlen-) Kızarmak.

хёрхи (hîrhi) 1. Küçük doğan, toy kuşu. 2. Boynuzlu başkuş, 3. Boşboğaz, geveze.

хёрхў (hîrhü) 1. Acı. . *хёрхў çăнăх* Bozulmuş un. 2. Ekşi. *хёрхў уйран* Ekşi ayran.

хёрхўлĕн- (hîrhülen-) 1. Acılaşmak. 2. Ekşimek. *хёрхўлĕнсе кай-* 1) Acılaşmak. 2) Ekşimek.

хёрхўлĕнтер- (hîrhülenter-) 1. Acılaştırmak. 2. Ekşitmek.

хĕс- (hîs-) Sıkamak, biçmek, basmak, boğmak, çığnemek. *хĕснĕ сывăш* Basık hava. *атă хĕсет* Çizme sıkıyor. 2. Sınırlamak, kısıtlamak. *критикăна хĕс-* Eleştiriyi kısıtlamak. 3. Baskı yapmak. *хĕсекен шухăш* İç karartıcı düşünce. *куç хĕс-* Gözlerini kısmak, göz kırpmak.

хĕсĕк (hîsîk) 1. Kısık, sıkı, dar. 2. Çekik (göz). *хĕсĕк куçлă çын* Çekik gözlü. 3. Ağır, zor. *хĕсĕк пурнăç* Zor hayat. 4. Zor şartlar, zor durum, ağır durum. *хĕсĕкре пурăн-* Zor şartlarda yaşamak. *хĕсĕке юл-* Zor durumda kalmak, zor

duruma düşmek. 5. Yetersiz, az, sınırlı. *манăн вăхăт хĕсĕк* Benim zamanım sınırlı.

хĕсĕклен- (hîsîklen-) 1. Daralmak, kısılmak, basılmak. *çул хĕсĕкленчĕ* Yol daraldı. 2. Zorlaşmak, ağırlaşmak. *пурнăç хĕсĕкленсех пынă* Hayat daha zorlaştı. 3. Yetersizleşmek, sınırlı kalmak.

хĕсĕклĕх (hîsîklih) 1. Darlık. *пўлĕм хĕсĕклĕхĕ* Odanın darlığı. 2. Ağır şartlar, ağır durum. *хĕсĕклĕхе лекрĕмĕр* Zor şartlara denk geldik. 3. Yetersizlik, sınırlılık.

хĕсĕн- (hîsîn-) 1. Daralmak, kısılmak. *утма çул хĕсĕнет* Patika daralıyor. 2. Kısılmak. *куç хĕсĕнет* Göz kısılıyor. 3. Sıkışmak, sıkılmak, darlanmak. 4. Yarışmak, sokulmak. *ача амăшĕ çумне хĕсĕнет* Çocuk annesine yarışıyor. *хĕсĕнсе лар-* Saplanmak, takılıp kalmak. 5. Yetersiz kalmak.

хĕсĕр (hîsîr) 1. Çorak, kıraç. 2. Verimsiz.

хĕсĕрле (hîsîrle) Verimsizce, verimsiz bir şekilde.

хĕсĕрле- I (hîsîrle-) 1. Sıkıştırmak; geri-letmek, basmak, sıkmak. 2. Baskı yapma.

хĕсĕрле- II (hîsîrle-) 1. Sıkıştırmak, geri-letmek, baskı yapmak. 2. Gücendirmek, darıltmak, incitmek.

хĕсĕрлени/ хĕсĕрлў (hîsîrleni/ hîsîrlü) Baskı, ezme, sıkıştırma.

хĕскĕч/ хĕстеркĕч (hîskîç/ hîsterkîç) Mengene, kıskaç. Kelpeten, pense.

хĕсмет (hîsmet) Hizmet. *хĕсмет ту* Hizmet etmek.

хĕстер- (hîster-) 1. Sıkırtmak, baskı yaptırmak, ezdirmek, sıkıştırmak. *хĕстерсе кай-* Çalmak, aşırarak, götürmek. *хĕстерсе кăлар* Sıkırmak. 2.

Gücendirmek, darıltmak, incitmek, ezmek, baskı altında tutmak.

хэсӳ́/ хэсни (hîsü/ hisni) Sıkıntı, bunalma, baskı, eziyet.

хэс (hîş´) Kılıç. *хэс пулă* (кусар пулă) Kılıç balığı.

хэспăшал (hîş´pîşal) Silahlandırma, donatma.

хэспăшаллан- (hîş´pîşallan-) Silahlanmak, donanmak.

хэспăшаллантар- (hî ş´pîşallantar-) Silahlandırmak, donatmak.

хэспăшаллантарни (hîş´pîşallantarni) Silahlandırma, donatma.

хэспăшаллă (hîş´pîşallî) Silahlanmış, donanmış. *хэспашаллă восстани* Silahlı isyan. *хэспăшаллă вăйсем* Silahlı güçler.

хэспăшалсăрлан- (hîş´pîşasîrlan-) Silahsızlanmak.

хэспăшалсăрлат- (hî ş´pîşalsîrlan-) Silahsızlandırmak.

хэтэк-/ хэтэх- (hîtik/ hîtîh) Kışkırtma, tahrik, saldırmak.

хэтекле-/ хэтэхле- (hîtikle-/ hîtîhle-) Doldurmak, saldırtmak, sevketmek, tahrik etmek.

хэтэксёр (hîtiksîr) Gücsüz, zayıf, aşağı derecede.

хэтёрт- (hîtîrt-) İtmek, sevketmek, zorlamak, kışkırtmak, tahrik etmek.

хэтэхлэх (hîtiklîh) Yükümlülük, mükellefiyet.

хивре (hîvre) 1. Sıkıca, sıkı. 2. Ansızın, birdenbire.

хивсе (hivse) Tekstil makinalarının bir parçası.

хими (himi) Kimya.

химизаци (himizatsi) Kimyasal madde ve teknolojiler kullanımı.

химилле (himille) Kimyasal. *химилле энерги* Kimyasal enerji.

хир (hir) Tarla, kır, bozkır, step. *хирёне* Bütün tarlada, bütün bozkırda. *хир акăшĕ* Yabani kuğu. *хир ёни* Büyük boynuzlu bir geyik türü. *хир качаки* Dağ keçisi. *хир чăххи* Sülün, keklik. *хир асанĕ* Kayın tavuğu. *хир суханĕ* Yabani soğan. *хир чăмхи* Topuz (Topuz dikenî) *хир сунăнĕ* Sabun otu.

хир- (hir-) 1. Bükmek, eğmek, kıvrırmak, krikko ile kaldırmak. 2. Mahvetmek, batırmak, kırıp geçirmek, yok etmek, imha etmek.

хире-хирёс (hir-hirîş´) 1. Karşı karşıya, zıt, aksi, karlılık. 2. Karşılıklı olarak. *хире-хирёс залогĕ* İşteşlik çatısı.

хире-хирёслэх (hire-hirîş´lîh) Karşıtlık, zıtlık.

хирёл- (hirîl-) Düşmek, yıkılmak, yok olmak, mahvolmak.

хирёнтер- (hirînter-) Eğdirmek, kıvırtmak, bükürmek.

хирёс- I (hirîş´-) İtiraz etmek, çelişmek, zıt düşmek, hoşnutsuzluk göstermek. *хирёсекен сын* Ters adam, başkalarına itiraz etmeyi seven.

хирёс II (hirîş´) Karşısında, karşı, aykırı, aksine, karşılık olarak. *хирёс пул-* Rastlamak, buluşmak, karşılaşmak, görüşmek *хирёс тăр-* Direnmek, karşı koymak. *хирёс тухса ил-* Karşılamak.

хирёсле (hirîş´le) 1. Karşıt, zıt, muhalefet. *хирёсле çил* Ters rüzgâr. *хирёсле кĕтессем* Karşı köşe. 2. Çelişkili, çelişik, karşıt, zıt, tersine. *хирёсле пропорцилĕ* Ters orantılı. *хирёсле кала-* Tersine konuşmak, muhalefet etmek.

хирёсни (hirîş´ni) Karşı koyma, direniş, direnme.

хирѣштер- (hirış'ter-) Ters düşürmek, kızdırmak, öfkeliendirmek, itiraz ettirmek.

хирѣшӹ (hirış'ü) Düşmanlık, aykırılık, çelişki.

хирѣшӹлӗх (hirış'ülîh) İtiraz, karşıtlık, çelişki.

хирѣшӹллӗ (hirış'üllî) Çelişkili, çelişik.

хирле- (hirle-) Gürültü yapmak, uğuldamak, gürüldemek, tartışmak, ağız kavgası yapmak.

хирлеш- (hirleş-) Bağışmak, bağışıp çağırışmak, tartışmak, dalaşmak.

хярлешӹ (hirleşü) Ağız dalaşı, atışma, çekişme.

хирлӹ (hirlü) Yay kirişi.

хирме карта (hirme karta) Şarampol.

хиртек (hirtek) Yabancı, bozkırda yaşayan, el.

хирти (hirti) Bozkırlı, bozkıra ait.

хирург (hirurg) Cerrah, operatör.

хирурги (hirurgi) Cerrahi.

хисеп (hisep) 1. Hesap, sayı, tarih. *хисепе ил-* Hesaba almak, kaydetmek, kayda gemek. 2. Saygı, onur, şeref, saygıdeğer, kıymet. *хисеп хӑми* Şeref levhası. *вӑл хисепрен тухнӑ* Saygısını kabetti. *хисеп, хисеп ячӗ* Sayı sıfatı.

хисепле- (hiseple-) 1. Saymak, hesaba almak, kaydetmek. 2. Saygı göstermek, saygısı olmak.

хисеплен- (hiseplen-) Sayılmak, hesaba alınmak, saygı gösterilmek.

хисеплӗ (hiseplî) Saygıdeğer, kıymetli saygın, hatırı sayılır.

хисепсӗр (hisepsîr) 1. Sayısız, hesapsız. 2. Saygınlığı olmayan. 3. Anlaşılmaz, aptalca, dikkatsiz, körü körüne.

хисте- (histe-) İsrar etmek, üstelemek, direnmek, zorlamak.

хистев (histev) Zorlama, ısrar, üsteleme.

хистев залогӗ Ettirgen yapı. *хистев форминчи глагол* Ettirgen biçim.

хистевлӗ (histevlî) İsrarcı, inatçı, zor beğenir. *хистевлӗ предложени* Ettiregen cümle.

хитре (hitre) 1. Güzel yakışıklı. 2. Çok güzel, mükemmel.

хитрелен- (hitrelen-) Güzelleşmek, iyileşmek, mükemmelleşmek.

хитрелет- (hitrelet-) Güzelleştirmek, iyileştirmek, mükemmelleştirmek.

хлын/ халын (hlın-halın) Tembел, uyuşuk, miskin.

хозяйственник (hozyaystvennik) Yönetici, demirbaş müdürü.

холера (holera) Kolera.

хор (hor) Koro. *чӑваш хорӗ* Çuvaş müziği korosu.

хрестомати (hrestomati) Seçmeler kitabı.

хресчен (hresçen) Köylü.

хроника (hronika) Kronik.

хронологи (hronologi) Kronoloji.

ху/ хӑв I (hu/ hîv) Kendin. *хӑвӑн* Kendin. *хӑвна* Senin kendine.

ху/ хӑв II (hu/ hîv) Sürmek, kovmak, kovalamak, takip etmek.

художествӑллӑ (hudojestvîllî) Artistik. *художествӑллӑ творчество* Artistik yaratıcılık.

художник (hudojnik) Ressam, sanatçı.

хуйӑр (huyîr) Ağaç kabuğu, yara kabuğu.

хуйӑрла- (huyîrla-) Ağaç kabuğunu soymak.

хуйхат- (huyhat-) Dağıtmak, hızlandırmak, harekete geçirmek, ayağa kaldırmak.

хуйхӑ/ хуйӑх/ хуйхӑ-суйхӑ (huyhî/ huyîh/ huyhî-suyhî) Keder, hüznün, elem, kaygı, tasa. *хуйхӑ ўк* Dertlenmek, hüznülenmek.

хуйхӑллӑ/ хуйӑхлӑ (huyhîllî/ huyîhlî) Dertli, üzüntülü, kederli. *хуйхӑллӑ кун*

Matem günü.

хуйхăр- (huyhîr-) Kahırlanmak, tasalanmak, kederlenmek, hüzenlenmek.

хуйхăрт- (huyhîrt-) Dertlendirmek, tasalandırmak, hüzenlendirmek.

хуйхăсăр (huyhîsîr) Dertsiz, tasasız, kaygısız.

хуйхăсăрлăх (huyhîsîrlîh) Özensizlik, kaygısızlık, tasasızlık, dertsizlik.

хул (hul) Kol. *хул шăмми* Kol kemiği. *хул калакки* Kürek kemiği.

хула (hula) Şehir. *Шупашкар хули* Çubuksarı şehri.

хулипе (hulipe) Bütün şehir.

тĕп хула/ пуç хула (tĕp hula/ pu ş'hula) Başkent.

хулату (hulatu) Küçük şehir.

хулă (hulî) İnce dal, çubuk, sürgün, filiz. *чĕрĕ хулă* Söğüt. *çĕмĕрт хулисем* Kiraz dalları. *тимĕр хулă* Demir çubuk, tel. *йĕпле хулă* Kuşburnu, yabangülü.

хулăмкка (hulîmkka) Çok şişman.

хулăмлан- (hulîmlan-) Şişmanlamak.

хулăн укçи (hulan ukş'i) Başlık parası.

хулăн/ хулăм (hulîn/ hulîm) 1. Şişman. 2. Kalın (ses).

хулăнăш (hulîniş) Kalınlık, *янала хулăнăшĕ* Eşya kalınlığı.

хулиган (huligan) Serseri, kabaday, fanatik.

хулиганла (huliganla) Serseri gibi, serserice.

хулла-/ хулăла- (hulla-/ hulîla-) Dalla vurmak, kamçılamak, dalla dövmek, vurmak.

хуллен (hullen) Yavaşça, hafiften, ağır ağır.

хулуççи (hulpu ş' ş'i) Omuz.

хултăрмач(ă) (hultırmaç-î) Kadın gömleğinin omuzlarındaki işleme,

motif.

хулха (hulha) Kulak.

хум (hum) Dalga.

хумăш (humîş) Kamış, saz.

хумăшлăх (humîşlîh) Kamışlık, sazlık.

хумхав (humhav) Dalgalanma, heyecan, çalkantı, endişe.

хумхан- (humhan-) Dalgalanmak, çalkanmak, sallanmak, heyecanlanmak, endişe etmek, merak etmek.

хумхат- (humhat-) Dalgalandırmak, heyecanlandırmak, coşturmak, endişelendirmek.

хун (hun) Han. *хун хĕрĕ* Han kızı.

хуна- (huna-) Dallanmak, çatallanmak, üremek, çoğalmak.

хунав (hunav) Filiz, sürgün. *хунав органĕсем* Üreme organları.

хунар (hunar) Fener.

хунаттар- (hunattar-) Filizlendirmek, üretmek, çatallandırmak.

хунекем (hunekem) Baldız.

хунтă (huntî) Savunucu, koruyucu, avukat.

хунчав (hunçav) Bitkiler.

хунчăкам (hunçıkam) Kayınbiraber, kayın. *хунчăкăшĕ* Kayınbiraderi, kayını.

хуньăм (hun'îm) Kayınbiraderim, kayınım. *хуню* Kayınbiraderin, kayının. *хунĕ* Kayınbiraderi, kayını.

хунякам (hunyakam) Baldız. *хунякăшĕ* Baldızı.

хуняма (hunyama) Kaynana, kayın valide. *хуняму* Senin kaynanan, senin kayın validen. *хунямăшĕ* Kaynanası, kayınvaalidesi.

хуняça (hunyaş'a) Kayın baba, kayınpeder. *хуняçu* Kayın baban, kayınpederin. *хуняшшĕ* Onun kayın babası, onun kayınpederi.

хуп- (hup-) Kapatmak, kapamak, örtmek, tasfiye etmek, ortadan kaldırmak. *куç хупмалла выля-* Körebe oynamak. *çĕrĕne куç хупмарăм* Bütün gece göz kapatmadım.

хупах I (hupah) Meyhane.

хупах II (hupah) Dulavratotu (30-60 cm yükseklikte, iki yıllık otsu ve kırmızı çiçekli bir bitki). *иыв хупаххи* Nilüfer. *иуйттан хупаххи* Eğrelti otu (Çok yıllık, çiçeksiz ve otsu bir bitki).

хупах III (hupah) *куç хупаххи* Göz karağı.

хупа/ хуп (hupa/ hup) Kabuk, zırh, kılıf. *тура хупни* Tarak, ibik. *кĕнеке хупни* Kitap cildi. *çăмарта хупни* Yumurta kabuğu. *кавак хупни* Kuzey ışığı.

хупă (hupî) Kapalı, kaplı. *хупă сасă* Sessiz harf. *хупăллă кĕнеке* Ciltli kitap.

хупăлча (hupîlça) Karak. *куç хупăлчи* Göz karağı.

хупăн- (hupîn) Kapanmak, örtünmek, kaplanmak.

хупăр (hupîr) 1. İhtiyaç, gereksinim. 2. Felaket, engel, güçlük.

хупăрла- (hupîrla-) 1. Çevirmek, kuşatmak. 2. Örtmek, kapamak, kaplamak.

хупăрлан- (hupîrlan-) Çevrilmek, kuşatılmak, pusuya düşürülmek.

хупкăç- (hupkîş'-) Karak, kap, örtü.

хупла- (hulla-) 1. Örtmek, kaplamak, kapamak, abluka altına almak. 2. Bastırmak, boğmak, susturmak. 3. Ciltlemek, kenarını dikmek. 4. Bozmak, sakatlamak, mahvetmek.

хуплан- (huplan-) 1. Örtülmek, kaplanmak, kapanmak, abluka altına alınmak. 2. Bastırılmak, kaybolmak, boğulmak. 3. Ciltlenmek.

хуплаш- (huplaş-) Karşılaşmak, kavuşmak, buluşmak, birleşmek, çakışmak.

хуплашни (huplaşni) Birbirini tutma, çakışma, rastlantı.

хуплаштар- (huplaştar-) Örtmek, kapamak, kapağını kapatmak.

хуплу (huplu) Dört köşeli ya da yuvarlak şekilde büyük börek.

хуп-хура (hup-hura) Kapkara.

хур I (hur) Kaz. *хур ачу* Erkek kaz. *хур ами* Dişi kaz. *хур чĕнни* Kaz palazı. *хур кайăк, кайăк хур* Yaban kazı. *кайăк хур çулĕ* Saman yolu. *хур шăмми* Kaz tüyü. *хур аиĕ* Kaz eti. *хур ниçен, хур хăвăх* Eşek marulu.

хур II (hur) Ayıp, yüzkarası, rezalet, hakaret. *хĕн-хур* Baskı, ezme, eziyet, hor.

хур III (hur) İki arşına (dirsek) karşılık uzunluk ölçüsü.

хур- (hur-) Koymak, yatırmak, bırakmak, dikmek. *вут хур* Ateş yakmak. *никĕс хур-* Temek atmak. *ят хур-* isim vermek, isim koymak. *хак хур-* Kıymetini vermek, değer vermek, değerini belirlemek.

хура (hura) Kara, siyah, kötü, pis. *хуп-хура, йĕпкĕн хура* Kapkara. *хура-курăк* Ekin kargası. *хура кайăк* Kara tavuk. *хура пулă, хура караç* Yeşil sazan. *хура çĕлен* Kara yılan, engerek. *хура çырла* Böğürtlen. *хура тăнра* Kara toprak, yer. *хура тахлан* Kurşun. *хура çин ути* Kekiği. *хура арăм выти, хура арăм мутти, хура арăм ути* Ayvadana. *хура нуç* Hasır otu. *хура сарана* Zambak. *хурт курăкĕ* Arı otu.

хурав (hurav) Cevap, karşılık, çözüm, yankı.

хураваш (huravaş) Ona göre, öyle, bundan dolayı, onun için, bu yüzden.

хуравла- (huravla-) Cevap vermek, karşılık vermek, yanıtlamak, sorumlu olmak.

хуравлаш-/ хурулаш- (huravlaş-/ hurulaş-) Karşılıklı cevap vermek, karşılık vermek, itiraz etmek.

хурал (hural) Nöbet, koruma, bekleme. *хурал çынни* Bekçi, nöbetçi. *хурал пӳрчӗ* Bekçi kulübesi. *хурал тӳрат-* Nöbet koymak. *вӳрман хуралӗ* Orman bekçisi.

хурал- (hural-) Kararmak, koyulaşmak, kirlenmek.

хуралла-/ хурал тӳр- (hural-/ hural tӳr-) Gözetlemek, korumak, muhafaza etmek.

хуралçă/ хуралӑç (huralş'ı/ huralı ş') Bekçi.

хуралт(ӑ) (huralt-ı) Yapı, bina, inşaat.

хурама (hurama) Kara ağaç.

хура-мара (hura-mara) Kirli kumaş, kirli örtü, kirli eşya.

хуран (huran) Kazan. *туй хуран* Bakır kazan *хуран айне хур* Yoncaları kazan altına yerleştirmek. *хуранӑ шана* (*тимӗр шана*) Kaplumbağa.

хурапла- (hurapla-) Gölge düşürmek, gölgelemek, karartmak, belirsiz yapmak, karmaşıkleştirmek.

хурапуç (hurapu ç') Sukamışı.

хураçка/ хураçкă (huraş'ka-huraş'kî) Siyah köpeğin lakabı.

хурат- (hurat-) Karalamak, silmek, üstüne kalem çekmek, üstünü çizmek. *çырнине хурат* Yazdıklarını silmek.

хуратул (huratul) Karabuğday. *хуратул кӗрти* Karabuğday bulguru. *хуратул пӳтти* Karabuğday lapası.

хуратум (huratum) Keşiş, rahip.

хуратут (huratut) Çil.

хуратутӑ (huratutı) Çilli.

хурах (hurah) Soyguncu, hırsız, yankesici, çapulcu. *хурах нус-* Çapulcuların saldırısına uğramak. *хурах çухар* "İmdat!", "Hırsız!" diye bağırarak.

хурӑн (hurın) Kayın. *ама хуран* Küpeli kayın. *хурӑн хунни* Kayın kabuğu. *хурӑн шывӗ* Kayın suyu. *хурӑн çырли* Kayın çileği. *хурӑн тӳрри* Kanarya. *малиновка*, *хурӑн пуçлӑ* çӗлен, *хуранпуç* Karayılan.

хурӑн- (hurın-) Yatırılmak, koyulmak, sokulmak.

хурӑнӑх/ хурӑнсар (hurınlıh/ hurınsır) Kayınlık, kayın ormanı.

хурӑнташ (hurıntaş) Akraba, hısım. *вӑл тире хурӑнташ тивет (лекет)* O bize akraba oluyor.

хурӑнташлан- (hurıntaşlan-) Evlenerek bağlanmak.

хурӑнташӑ (hurıntaşlı) Akralılık, akraba olma.

хурла- I (hurla-) Kötülemek, yermek, küçük düşürmek, hor görmek.

хурла II (hurla) Arşınla ölçmek.

хурлан- (hurlan-) Kederlenmek, hüüzlenmek, hor görülmek, horlanmak.

хурлантар- (hurlantar-) Bozmak, üzmek, kederlendirmek, dertlendirmek.

хурӑх (hurlih) Acı, kahır, dert, felaket, bahtsızlık. *хурӑх кур-* Yoksunluk çekmek, eziyet çekmek, azap çekmek.

хурӑхан (hurlihan) Frenküzümü. *хура хурӑхан* Kara frenküzümü.

хурӑхӑ (hurlihli) 1. Kederli, hüüzünlü, hazin, acıklı. 2. Kederli, hüüzünlü, hazin bir şekilde.

хурсă/ хурçă (hursı/ hurş'ı) Mikser, çırpıcı, vurucu, dövücü, tokmak. *аӑ хурси* (*аӑ тунни*) Kolun elden dirseğe kadar olan kısmı.

хурçă /хурăç (hurş'î/ hurîş') Çelik. *хурçă лаша* Çelik at, traktör.

хурт (hurt) Kurt, solucan. *пыл хурчĕ* Bal arısı. *упаленекен хурт* Tırtıl. *купăста хурчĕ* Lahana kelebeği. *пурçăн хурчĕ* İpekböceği. *хурт ами* Arıbeyi. *хурт сăнни* Arı iğnesi. *хурт çăкăрĕ* хлебина, перга, *хурт хуранĕ* ракушки, *хурт усракан* Arısı. *хурт ĕрчетни*, *хурт-хăмăр ĕрчетес* (усрас) ĕç Arıcılık. *хурт сăхрĕ* Arı sokması.

хурта (hurta) Etek fırırısı.

хурт-кăпшанка (hurt-kîpşanka) Böcek, haşere.

хуртлан- (hurtlan-) Kurtlanmak.

хуртлантар- (hurtlantar-) Kurtlandırmak.

хуртлă (hurtlî) Kurtlu.

хуру (huru) Güç, kuvvet, zor, geçerlilik, yürürlük, şiddet.

хурусăр (hurusîr) Güçsüz, kuvvetsiz, karşılıksız.

хурхулах (hurhulah) Kara hindiba.

хурхуххи (hurhuhhi) Eşek marulu.

хурчка (hurçka) Atmaca, şahin. *пысăк хурчка* Doğan.

хусах (husah) Bekar, boş, serbest. *хусах лаша* İğdiş edilmiş at.

хусахла (husahla) Serbest bir şekilde, serbestçe.

хусак (husak) Patates toplamada kullanılan dar ahşap kürek.

хусакла- (husakla-) Ahşap kürekle kazmak.

хускав (huskav) Hareket etme, yerinden oynama.

хускавсăр (huskavsîr) Hareketsiz, durağan, sabit.

хускал-/ хускан- (huskal-/ huskun-) 1. Hareketlenmek, hareket etmek,

yerinden oynamak. 2. Dalgalanmak, çalkanmak, heyecanlanmak, endişe etmek, merak etmek.

хускану (huskanu) 1. Hareket, devinim, ilerleme. 2. Hareket etme, dalgalanma, çalkantı, heyecanlanma.

хусканулă (huskanullî) Hareketli, dinamik.

хускат- (huskat-) 1. Yerinden oynatmak, kıpırdatmak, kıpırdamak. 2. Dokunmak, ilişmek, ellemek, uygulamak. *хускатса яр-* Harekete geçmek. *сăмах хускат-* Konuşmak, laf açmak, dille gelmek.

хуç- (huş'-) 1. Kırma, parçalamak, yıkmak, bozmak, berbat etmek. 2. Eğmek, kıvrırmak, bükme. *çăната хуç* Sandal örmek. *кăмăла хуç-* Keyfini kaçırmak.

хуça (huş'a) 1. Sahip, efendi, patron, ev sahibi. 2. Tüccar, müşteri *кил хуçi* Ev sahibi.

хуçалăх (huş'alîh) Ekonomi, iktisat, tutum. *харпăрлă хуçалăх*, *пĕччен хуçалăх коллективлă хуçалăх* Kollektif ekonomi. *колхоз хуçалăхĕ* Kolhoz işletmesi. *хуçалăх расчĕчĕ* İktisadi hesap.

хуçалăхла/ хуçалăхлă (hu ş'alîhlî/ huş'alîhlî) Ekonomik, tutumlu, hesaplı.

хуçалла (huş'alla) Patron gibi, efendi gibi.

хуçалă (hu ş'allî) Mal sahibi olan.

хуçасăрлăх (huş'alîhsîr) Sorumsuzluk.

хуçăк (huş'îk) 1. Kırık, kırıntı, enkaz, yıkıntı, kalıntı. 2. Kıvrım, kavis.

хуçăл- (huş'îl-) 1. Kırılmak, parçalanmak, yıkılmak, ortadan kalkmak, bozulmak. 2. Çok telaşlanmak, merak etmek. *кăмăл хуçăл-* Keyfi kaçmak.

хуçăлни (huş'îlni) *çутă хуçăлни* Işık sarması. *кăмăл хуçăлни* Üzüntü, sıkıntı.

хушкалан- (huş'kalan-) 1. Oluşmak, ortaya çıkmak, meydana gelmek. 2. Kırılmak, parçalanmak, bozulmak. 3. Şaklabanlılık etmek, kırıtmak. 4. İşin içinden sıyrılmak, hileye başvurmak.

хушкаланчăк (huş'kalançık) 1. Zikzak, zikzaklı, kavisli. 2. Yaramaz çocuk, afacan, taklitçi. *хушкаланчăк лини* Kırık cetvel.

хушла- (huş'la-) Yığmak, istif etmek, toplamak, bükmek, katlamak.

хушлан- (huş'lan-) Eğilmek, bükülmek, kıvrılmak.

хушланчăк (huş'lançık) Kırma, kıvrım, buruşuk, kırışık.

хушлат- (huş'lat-) Yığmak, istif etmek, toplamak, bükmek, katlamak, kıvrırmak.

хушмалă (huş'mallı) Katlanır, açılır kapanır. *хушмалла çеçĕ* Çakı.

хут I (hut) Kağıt, belge, kanıt. *хута вĕрен* Başarılı okumak. *хут çĕлен* Uçurtma, hatır senedi. *хут купăс* Akordiyon.

хут II (hut) 1. Kat, balkon (tiyatroda), sıra, dizi, saf. *çĕлти хутра* Üst katta. 2. Yan, taraf, yön, çevre. *хута кĕрекен* Koruyucu, savunucu. 3. Defai sefer, kere. *виçĕ хут каларăм* Üç defa söyledim.

хут- (hut-) Yakmak, ısıtmak, eritmek, batırmak, *вут хут-* Ateş yakmak. *мунча хут-* Banyoyu yakmak.

хута кун хута (hut kun huta) Bütün gün, gün boyu. *çĕр (хĕл) хута* Bütün gece.

хута яр- (huta yar-) Başlamak, çalışmak, çalıştırmak, yeniden düzenlemek.

хутав (hutav) Çivi, mih.

хутаç (hutaş') 1. Küçük çuval, torba, heybe, poşet. *укча хутаççu* Cüzdan. 2. Kılıf, kabuk, kese. *нăрча хутаççu* Bezelya kabuğu. *хутаçлă нăрăç* Sivri

biber.

хутахай (hutahay) Zarif, moda düşkünü.

хутар (hutar) 1. Çile (ip çilesi), kilit. 2. İp sarmak, ip dolamak.

хутăш- (hutiş-) 1. Karışmak, birleşmek, bağlantı kurmak, dolaşmak, karışmak. 2. Karışık, karma, çeşitli. 3. Karışım.

хутăшла (hutişla) Karışık, karma, çeşitli, ortak.

хутăштар- (hutiştar-) Engel olmak, engellemek, rahatsız etmek, karıştırmak, karmak katmak, eklemek, ilave etmek.

хутăштару (hutiştaru) Karıştırma, karma.

хутер- (huter-) 1. Sürmek, kovmak, damıtmak. 2. Korkutmak, ürkütmek.

хут купăс (hutis kupis) Garmon (Akordiyona benzer bir müzik aleti) *хут купăс кала-* Garmon çalmak.

хутла- (hutla-) 1. Yığmak, istif etmek, toplamak, bükmek, katlamak, eğmek, kıvrırmak. 2. Tekrar etmek, yinelemek, kopyasını yapmak, çarpmak.

хутла (hutla) 1. Para karşılığı. 2. Okuma yazma.

хутлаканни (hutlanni) Çarpan.

хутлам (hutlam) Kırma, kıvrım, buruşuk, kırışık, buruşukluk.

хутламалли (hutlamalli) Tablo, cetvel.

хутламлă (hutlamlı) Kıvrımlı.

хутламу (hutlamu) Patatesli poğaça.

хутлан- (hutlan-) 1. Oluşmak, ortaya çıkmak, meydana gelmek, eğilmek, kıvrılmak, bükülmek, toplama. 2. Artmak, çoğalmak.

хутланаканни- (hutlakanni-) Çarpılmak.

хутланчăк (hutlançık) Katlanır, açılır kapanır. (Garmonla ilgili).

хутласси (hutlassi) Çarpma, artırma, çoğalma, artma.

хутлат- (hutlat-) 1. Kıvrım oluşturmak, bükürmek, kıvrıtmak. 2. Arttırmak,

çoğalttırmak.

хутлă (hutlĭ) 1. Katlı, bükümlü. *икĕ хутлă нăрп* İki katlı ev. 2. Karmaşık, zor. *хутлă сăмах* Birleşik kelime. *хутлă предложени* Birleşik cümle. *хутлă сăмах* Birleşik kelime.

хутлăм (hutlĭm) Katman, tabaka, kat, toplumsal sınıf, tabaka.

хутлăх (hutlĭh) Ara, aralık, süre, çevre, dolay. *хĕрсен хутлăхĕнче* Kızlar arasında.

хутмалли (hutmalli) Yakıt, yakacak.

хутор (hutor) Küçük çiftlik.

хуторла (hutorla) Küçük çiftlik. *хуторла хуçалăх* Küçük çiftlik işletmesi.

хут пĕлни (hut pĭlni) Okuryazarlık.

хутпĕлменлĕх (hutpĭlmenlĭh) Cahillik, cehalet, okuma yazma bilmeme.

хутран (hutran) Zaman zaman, ara sıra, bazen. *сисмен хутран* Görünmeden, belli etmeden, çaktırmadan. *кĕтмен хутран* Birdenbire, ansızın. *хутран-ситрен* Kazara, istemeyerek, tesadüfen, rasgele.

хутсăр (hutsĭr) Basit, sade, sıradan. *хутсăр предложени* Basit cümle. *хутсăр сказуемăй* Basit yüklem.

хутшăн- (hutşĭn-) Katılmak, eklenmek, binmek, artmak, katılmak, iştirak etmek. *ют чĕлхесенчен хутшăннă сăмахсем* Alıntı söz. *чĕлхе çынсем пĕр-пĕринне хутшăнмалли* Dil insanları birbirine bağlayan araç.

хутшăнтар- (hutşĭntar-) İştirak ettirmek, katmak, ilave etmek, iliştmek, birleştirmek.

хутшăнчăк (hutşĭnçĭk) 1. Karışık, karma, çeşitli ilave, ek, extra. 2. Karışım, zam, eklenen.

хуть/ хуть те (hut' / hut' te) Ne olursa olsun, *хуть те мĕн пултăр* Keşke

olmasaydı.

хух- (huh-) Buharlaştırmak, fire vermek, eksilmek, azalmak.

хуха/ хухха/ хăлха (huha/ huhha/ hĭlha) Kepek, hayvan yemi olarak kullanılan saman, tarakaltı, döküntü. *кантăр хухху* Kendir-kenevir kepeği.

хухтар- (hutar-) 1. İmkan vermek, fırsat vermek. 2. Kurutmak, buharlaştırmak.

хучăш- (huçĭş-) 1. Karışmak, birleşmek, bağlantı kurmak, dolaşmak. 2. Karışık, karma, çeşitli. 3. Karışım.

хуш (huş) İyi, hayır, bolluk, çokluk.

хуш- (huş-) 1. Ekleme, katmak, artırmak, katıp karıştırmak, dahil etmek. 2. Hükmetmek, buyurmak, emretmek, görevlendirmek. 3. Kıskanmak. *утăшкине ют арăм çумне хушать* Kocanı yabancı kadından kıskanıyor.

хушамат (huşamat) Soyad, lakap.

хушасси (huşassi) Toplama, yapı.

хушанаканни (huşanakanni) (Konuşma, kitap, vb. sonunda) ek, ilave, eklenecek şey.

хушă I (huşĭ) Mezbele, ahir gibi ev.

хушă II (huşĭ) Ara, aralık, süre, ara, alan, arazi, çevre, ortam, sırasında, süresinde, esnasında. *нăрпне кĕлет хушшинче* Ahırla ambar arasında. *пирĕн хушăмăрта* Bizim aramızda. *18 çухрăм хушшин çуран утрăмăр* 18 kilometre yolu yaya geçtik.

хушăран/ хушăран-хушă/ хушăран-хушăран/хушшăн-хушшăн

(huşĭran/ huşĭran-huşĭ/ huşĭran-huşĭran/ huşşĭn-huşşĭn) Zaman zaman, iş arasında, parça parça, kesik kesik. *асăр-хаман хушăран* İstemededen, kazara.

хушăк (huşĭk) Ara, aralık, süre, ara, çatlak, yarık, gedik.

хушăн- (huşın-) Eklenmek, binmek, artmak, çoğalmak, genişlemek, katılmak.

хушăран (huşıran) Ara, aralık, süre, arazi, çevre, ortam.

хушка (huşka) Beyaz leke, beyaz benek. *хушка тусă лаша* Alın beyaz at.

хушкач (huşkaç) Ekleme, ek, ilave, verme, katma.

хушăх (huşlıh) Çevre, ortam, hava, koşullar, *историлă хушăх* Tarihi şartlar, tarihi ortam.

хушма (huşma) *хушма хуçалăх* Yardımcı ekonomi. *хушма хаклăх* Fazla değer.

хушмалчă (huşmalçı) Eklenen, ilave edilen.

хушнă (huşnı) 1. Ek, eklenmiş, katılmış. 2. Emredilmiş, verilmiş. *хушнă ėç* Verilmiş iş.

хушпу (huşpu) Evli kadınların bayramlık başlığı.

хушу (huşu) Talep, istem, istek, kural, yazılı emir, buyruk, emir. *хушу наклоненийĕ* Emir kipi.

хушуллă (huşullı) Amirane.

хушшинчи (huşşinçi) Arasında, arada bulunan, arasında yer alan.

хў/ хĕв (hü/ hıv) Koyun, göğüs, sine. *хĕве хур*, *хĕве чик-* Koynuna koymak, sinesine koymak.

хў-/ хĕв- (hü-/ hıv-) Çevresini sarmak, kuşatmak, içine koymak, iliştmek, kapamak, siper olmak.

хўкле (hükle) Küçük kulübe, saz çadır.

хуклу (huklu) Kaval, kamış kaval.

хўме (hüme) Çit, tahta perde, parmaklık. *хўме тым-* Etrafını çitle çevirmek.

хўпĕрле- (hüpĕrle-) 1. Çevirmek, kuşatmak. 2. Örtmek, kapamak, kaplamak.

хўре (hüre) Kuyruk, son, bitim, uç. *хўре чикки* Koksiks (anatomî). *хўре*

шăммисем Kuyruk kemikleri. *кимĕ хўри* Kıs, *попо. куç хўри* Gözün dış çevresi. *хўрине хĕснĕ-* Kuyruğunu kıstırmak.

хўрелĕ (hürelli) Kuyruklu. *татак хўрелĕ* Güdük, kısa, kısıtlı. *хўрелĕ çăлтăр* Kuyruklu yıldız.

хўресĕр (hüresir) Kuyruksuz, kısa, güdük.

хўрешке (hüreşke) Dalkavuk.

хўсек (hüsek) Manivela.

хўтевсĕр (hüstevsir) Evsiz, yuvasız, yurtsuz, Korumasız, savunmasız.

хўтер- (hüter-) Sürmek, kovmak, geri döndürmek, savmak.

хўтĕ (hütı) 1. Savunma, korunma, himaye, defans, müdafaa 2. Gölge, karaltı, yavaş, sessiz, sakin, durgun.

хўтĕле-/ хўтле- (hütile-/ hütle-) Savunmak, korumak, saklamak, himaye etmek. *хўтĕлекен тĕс* Korumacı renk.

хўтĕлени (hütileni) Savunma, korunma, himaye.

хўтлĕх/ хўтелĕх (hülih/ hütelih) Korunak, münzevi, gözden uzak, korunacak yer.

хўтлĕхлĕ (hütelihli) Savunmacı, koruyucu. *хўтлĕхлĕ тĕс*, *хўтлĕх тĕсĕ* Korumacı renk, koruyucu boya.

хўхĕ хĕр хўххи (hüre hır hühhi) Gelin ağıtı. *вилĕ хўххи* Ölü ağıtı.

хўхĕм/ хўкем (hühim/ hükem) 1. Güzel, yakışıklı, iyi, zarif. 2. Güzellik, yakışıklılık, iyilik, hoşluk.

хўхле- (hühle-) Ağlamak, ağlaşmak, ağıt yapmak.

хўххи (hühhi) Ağıt.

хўшĕ (hüşi) Mezbele, ahır gibi ev.

хыв- (hıv-) 1. İndirmek, çıkarmak, sökmek, soyunmak. (Giyim-kuşam hakkında) 2. Koymak, yerleştirmek, yatırmak.

кӗпер хыв- Köprü yapmak. *йӗр хыв-* İz bırakmak. *капан хыв-* Tınaz atmak, savurmak. *çип хыв-* İpi beyazlatmak, ipi beyaza boyamak. *куç хыв-* Göz koymak, dikkat etmek, dikkatini çekmek. *укça-тенкӗ хыв* Para koymak, para yatırmak. *юрӑ хыв-* Şarkı, türkü yapmak, bestelemek. *çăkăp хыв-* Ocağa ekmek koymak. *чире хыв-* (*пер-*) Kendini yalandan hasta göstermek.

хывӑм (hivim) Katkı.

хывӑн- (hivn-) 1. Soyunmak, ayrılmak, çıkmak. 2. Açılmak, koyulmak, yerleştirilmek.

хывӑх/ хӑвӑх/ хылӑх (hivh/ hivh/ hlih) 1. Kepek, buğday. 2. Kepekli.

хывӑхлӑ (hilihli) Kepekli.

хып- (hıp-) Karmak, kavramak, yakalamak, yetişmek, tutuşmak, alev almak. *яла вут хыпӑ* Köyde yangın çıktı. *аи хыпӑ* Susuzluk hissi.

хыпала- (hıpala-) Yoklamak, duymak, hissetmek. *хыпаласа туп* Bulmak.

хыпалан-/ хыпкалан- (hıpalan-/ hıpkalan-) Acele etmek, koşuşmak, telaşlanmak, endişelenmek.

хыпалантар- (hıpalantar-) Acele ettirmek, sıkıştırmak, koşturmak.

хыпаланчӑк (hıpalançik) Telaşlı, aceleci, sabırsız.

хыпар (hıpar) Haber, havadis, bilgi. *хыпар яр-* Bildirmek, haber vermek, duyurmak.

хыпарла- (hıparla-) Bildirmek, haber vermek, duyurmak, bilgi vermek.

хыпарçӑ (hıpar ş'i) Haberci, müjdeci. *тӑвӑл хыпарçи* Albatros.

хыпашла- (hıpaşla-) Yoklamak, duymak, hissetmek.

хыпашлав (hıpaşlav) *хыташлав органӗ*

Duyu organı.

хыпӑн- (hıpn-) 1. Alevlenmek, tutuşmak, kızarmak, heyecanlanmak. 2. Tıkanmak, boğulmak, nefes nefese kalmak.

хыпкала- (hıpkala-) Aceleyle açlığı bastırmak, atıştırmak.

хыпкӑн (hıpkın) Aç, obur, pisboğaz.

хыпкӑч/ хыпчӑк (hıpkıç/ hıpçik) Kerpeten, kısaç, pense, cımbız.

хыптар- (hıptar-) Ağıza vermek, tutturmak. *çăварлӑх хыптар* Dizginlemek, gem vermek.

хыр- (hır-) Tırmalamak, kazımak, kaşağılamak, karıştırmak,deşmek.

хыр (hır) Çam, iğne yapraklı. *хыр йӗпни*, *хыр лӑсси* İğne yaprak. *хыр вӑрманӗ*, *хыр туйӗ* Çam ormanı. *хыр курӑк* Atkuyruğunun bir çeşidi.

хырӑм (hırim) Mide, karın, göbek. *хырӑм хӑвӑлӗ* Karın. *хырӑм нӑрах*, *хырӑм ўк-* Erken doğum yapmak, bebeği ölü doğurmak. *хырӑм нӑрахтар-*, *ўкер-* Düşük yapmak, çocuk düşürmek. *хырӑм тӑран-* Karın doymak. *хырӑм выç-* Karnı acıkmak.

хырӑмлӑх (hırimlih) Mide.

хыркӑн (hırkın) 1. Açgözlü, haris. 2. Aç.

хыркӑч (hırkıç) 1. Rende. 2. Kaşağı, fırça.

хырлӑх (hırlıh) Çam ormanı.

хырмашка (hırmaşka) Göbekli, şiş karınlı.

хырçӑ/ хырӑç (hır ş'i/ hırı ş') Arazi vergisi. *хырçӑ-марçа* (*хырӑç-мараç*) Vergi.

хыртӑрри (hırtırri) At kuyruğu.

хырчӑк (hırçik) Fırça, kaşağı.

хырчӑкла- (hırçikla-) Kaşağılamak, tımar etmek.

хыс (hıs) Kadın örtüsü, yaşlı kadınların bayramlık elbisesi.

хыса (hısa) Çıkıntı, dik olmayan yamaç.
кӑмака хыçи Ocağın dip kısmı.

хысак утӗс (hısa üütis) Uçurum, yar. *ту хысакӗсем* Kayalar.

хысан (hısan) 1. Uçurum, yar, falez. 2. Çıkıntı, yüz, kenar.

хысани/ хыса ани/ хыса анни (hısanı/ hısa ani/ hısa annı) Kasık.

хысма (hısuma) 1. Kurum, tahıl kabuğu. 2. Tencerenin dibine yanmış lapa. 3. Kabuğun soyulmasından sonra ağaçtan çıkan su.

хысна (hıсна) Hazine.

хыç (hıç) Arka, art, kıç, sırt. *ман хыçӑмра* Benim arkamda. *ӗне хыçӗ* İnek plasentası.

хыç- (hıç-) Kaşımak.

хыçал (hıçal) Arka, art, kıç, sırt. *хыçал ен* Arka taraf, geri. *хыçалта* Arkada, geride. *хыçалтан* Arkadan, geriden. *хыçала* Arkaya, geriye. *хыçала юл* Geri kalmak, geri olmak. *хыçалалла* Geriye doğru, arkaya doğru.

хыçалан- (hıçalan-) Kaşınmak, saçını taramak, taranmak.

хыçалараххи (hıç'alarahhi) Daha arkada bulunan, daha geride bulunan.

хыçалти (hıçalti) Gerideki, arkadaki.

хыçӗнчи (hıç'ınçi) Gerisindeki, arkasındaki. *ял хыçӗнчи вӑрман* Köy arkasındaki orman.

хыçкалан- (hıç'kalan-) Kaşınmak, saçını taramak.

хыçлӑ (hıç'lı) Arkalı, sırtlı. *хыçлӑ çуна* Binekli kızak.

хыçрам/ хиçрем (hıç'ram/ hiç'rem) Hafif tohum, tane.

хыçсӑмах (hıç'simah) 1. Son söz. 2. Son ek.

хыççӑн (hıç'çın) Sonra, ertesinde. *ман хыççӑн пыр* Benim arkamdan gel.

хыççӑнах (hıç'çınah) Hemen, anında. *праçник хыççӑн* Bayramdan sonra.

хыççӑнхи (hıç'çınhi) Sonraki, bir sonraki.

хыт- (hıt-) 1. Katılaşmak, sertleşmek, donmak, donup kalmak, güçlenmek, kuvvetlenmek.

хытар- (hıtar-) Bağlamak, kenetlemek, sağlamlaştırmak, güçlendirmek, kuvvetlendirmek, pekiştirmek, perçinlemek

хытӑ (hıtı) 1. Sert, katı, sağlam. *çӑкӑр хытти* Ekmek kabuğu. *хытӑ чӗреллӗ* Merhametsiz, acımasız. *хытӑ сурчӑк* Islaklık. *хытӑ хунӑ сасӑ* Ötümsüz ünsüz. 2. Cimri, pinti. 3. Pek, gayet, şiddetle, hızlı.

хытӑлла (hıtılla) Sert görünümlü. *хытӑлла çӑмартӑ* Sert kabuklu yumurta.

хытӑрка- (hıtırka-) Kurulamak, kurumak, solmak, sertleşmek, katılaşmak.

хытӑрла- (hıtır-la-) Azarlamak, paylamak, sertçe cezalandırmak.

хыткӑн (hıtkın) Zayıf, kötü, fena.

хытлан- (hıtlan-) Boşu boşuna uğraşmak,, gereksiz yere meşgul olmak.

хытлӑх (hıtlıh) 1. Verimsiz toprak parçası. (*хытлӑхри ана*), 2. Cimrilik, hasislik. 3. Sertlik, şiddet, yasak.

хыттӑн (hıttın) Sağlam, sıkı, şiddetli, gerginlikle.

хышалан- (hışalan-) Kaşınmak, saçını taramak, taranmak.

Ц ц

цемент (tsement) Çimento.

центнер (tsentner) Kental.

центр (tsentr) Merkez.

центрти (tsentri) Merkezî, merkezde yer alan, merkeze ait.

централизиаци (tsentralizatsi) Merkezîleştirme.

централизиациле- (tsentralizatsile-) Merkezîleştirmek.

центральный (tsentral'nıy) Merkez, merkezi.

церемони (tseremoni) Merasim, tören.

цех (tseh) Atölye, daire, fabrikanın bir parçası.

цивилизаци (tsivilizatsi) Uygarlık, medeniyet.

цивилизациле- (tsivilizatsile-) Uygarlaştırmak, medenileştirmek.

цивилизацилен- (tsivilizatsilen-) Uygarlaşmak, medenileşmek.

цикада (tsikada) Ağustos böceği.

цикл (tsikl) Devre, döngü, seri, süreç.

циклон (tsiklon) Siklon, güçlü fırtına, kasırga.

цикори (tsikori) Hindiba.

цинк (tsink) Çinko.

цинкла (tsinkla) Galvaniz kaplamak.

цинклани (tsinklani) Galvaniz kaplama.

цирк (tsirk) Sirk.

циркуль (tsirkul') Pergel

цитата (tsitata) Alıntı, kelimesi kelimesine tercüme etme.

цифра (tsifra) Rakam.

цынга (tsınga) İskorbüt hastalığı.

Ч ч

чав-/ чавала- (çav-/ çavala-) 1. Kazmak, eşmek, karıştırmak, oymak. *çёр чавалакан* toprak işçisi. 2. Tırmalamak, sökmek, kaşımak.

чавалан- (çavalan-) Kurcalamak, karıştırmak, eşinmek, eşmek. *чаваланса кай* Kusur bulmak.

чаваланчăк (çavalançık) Ağır, yavaş kişi.

чавка (çavka) Alaca karga. *чавка курăкĕ* Yonca.

чавкалан- (çavkalan) Kurcalamak, karıştırmak, eşinmek, eşmek.

чавкапуç (çavkapuş) Yonca.

чавкăн- (çavkın-) Acele etmek, koşup gitmek, hızlı hızlı gitmek.

чавса (çavsa) Dirsek. *чавса таран* Dirseğe kadar.

чавсалан- (çavsalan-) Abanmak.

чайлат- (çaylat-) Gıcırdatmak.

чак- (çak-) Geriye gitmek, geri çekilmek, geri dönmek, gerilemek, yozlaşmak, dökülmek, fiatları düşürmek.

чакак (çakak) Saksığan. *чакак куç* Hasır otu. *чакак курăкĕ* İnci çiçeği.

чакала- (çakala-) Kazmak, eşmek, karıştırmak, kurcalamak, kazıp çıkarmak.

чакалан- (çakalan-) 1. Kurcalamak, karıştırmak eşinmek, eşmek, kurcalanmak, Uğraşmak. 2. Kusur bulmak.

чакаланчăк (çakalançık) Mızımız.

чакалаш- (çakalaş-) 1. Eşinmek, uğraşmak. 2. tartışmak, münakaşa etmek, çekişmek, aşık atmak.

чакан (çakan) 1. İri başaklı ot, su kamışı, koçan. 2. Horoz mahmuzu, atın ayaklarındaki göz şeklindeki şiş.

чакар- (çakar-) Azaltmak, küçültmek, kısaltmak, kısmak, daraltmak, indirmek, düşürmek.

чакарттар- (çakarttar-) Küçülttürmek, düşürtmek, azalttırmak, daralttırmak.

чакăлтат- (çakıltat-) Bağırarak, haykırmak, bağışmak.

чакăр (çakır) 1. Açık mavi, gri, boz. *чакăр куçлă* Çakır gözlü. 2. Şaşı.

чакăртат- (çakırtat-) Kıtırdamak, çıtırdamak, kütürdemek.

чаклат- (çaklat-) Çınlamak, çingırdamak, tık tık etmek (saat hakkında).

чакма (çakma) Çakmak taşı.

чал I (çal) Çok çabuk, anında, hemen.

чал II (çal) Yapraklarda ilk sarılık.

чалак (çalak) 1. Çevik, kıvrak, hareketli. 2. Afacan.

чалар- (çalar) Çökmek, yıkılmak.

чалăр-/ чалкăр- (çalır-/ çalkır-) 1. Açılmak (Göz hakkında). 2. Gözün genişçe açılması ve çevreye sersem sersem bakmak.

чалăш I (çalış) Kulaç (1. 83 m).

чалăш II (çalış) Saç örgüsü, şerit, eğik. 2. *чалăш куçлă* Şaşı. *чалăш ураллă* Eğik bacaklı. *чалăш лини* Eğik cetvel. 2. Kuşkuyla, güvensizlikle, şüpheyle, beğenmeyerek, işkillenerek. *чалăшла* Bir yana doğru, eğri. 3. İlk saban (ilkel saban).

чалăш- (çalış-) Eğrilmek, yan yatmak, kaykılmak.

чалăшла- (çalışla-) Kulaçla ölçmek.

чалăштар- (çalıştar-) Eğmek, eğiltmek.

чалăш-тĕлĕш (çalış-tişiş) Eğri büğrü, sakat, ucube.

чалка (çalka) Kurdela, şerit, bant.

чаллан- (çallan-) Yaprakları yarı yarı yeşil olmak, saçına ak düşmeye başlamak. *Чаллă районĕ* Çallı ilçesi.

чалпаш (çalpaş) Eve yeni gelen gelinin kayın babasının aldığı hediye.

чалтӑрка- (çaltırka-) Renk renk görünmek.

чампӑртат- (çalpırtat-) Taşıp dökülmek, çalkalanmak, debelenmek.

чан I (çan) Çan, kampana, *чан çан* Çan çalması.

чан II (çan) Büyük ahşap dolap.

чана/ чанка/ чавка (çan/ çana/ çavka) Alaca karga.

чанкӑлтат- (çakıltat-) 1. Cıvıldamak, ötmek. (Kargalar hakkında) 2. Gürültü patırtı yapmak, yaygara yapmak.

чанкӑртат- (çankırtat-) Çınlamak, çingirdamak, şingirdamak.

чанла- (çanla-) Yüksek sesle ve ara vermeden konuşmak.

чап (çap) 1. Şan, şöhret, ün. *чана тух-* Ünlü olmak, meşhur olmak. 2. Söylen-ti, rivayet, dedikodu. *чан сар-* Ünü yayılmak, şöhreti yayılmak.

чапак (çapak) Sazan, çapak balığı.

чаплан-/ чаплӑлан- (çaplan-/ çaplılan-) Ünlü olmak, şöhret olmak.

чаплаттар- (çaplattar-) Ağzını şapırdatmak. *чаплаттарса ан чи* Ağzını şapırdatarak yeme!

чаплӑ (çaplı) Ünlü, namlı, şanlı, güçlü, kuvvetli, önemli.

чаплӑлӑх (çaplılıh) Tanınmışlık, ün, şöhret, önemlilik.

чаппан (çappan) Çapan.

чапрас (çapras) Eğri, çarpık. *чапрас куçлӑ* Şaşı.

чапраслан- (çapraslan) Eğrilmek, çarpıklaşmak.

чапсӑр (çapsır) Bilinmez, bilinmeyen, meçhul, belirsiz.

чар- I (çar-) Durdurmak, yatıştırmak, din-dirmek, kesmek, alıkoymak, gem vur-mak.

чар- II (çar-) Gözünü dikip bakmak, dik dik bakmak.

чара I (çara) Büyük tahta servis tabağı.

чара II (çara) Kasık bölgesi.

чарак (çarak) Mesnet, destek, dayanak.

чаракла- (çarakla-) Desteklemek, payan-dalamak, dayamak.

чараксӑр (çaraksır) Desteksiz, dayanaksız.

чарӑл- (çarıl-) Doğrulamak.

чарӑн- (çarın-) Durmak, duraklamak, in-mek, mola vermek, yatışmak, sakinleşmek.

чарӑну (çarınu) Durma, ara, duraklama, mola, durak gecikme, engel. *чарану паллисем* Noktalama işareti.

чарӑнусӑр (çarınusır) Aralıksız, durma-dan, sürekli.

чаркӑч (çarkıç) 1. Üzerine hayvan derilerinin gerildiği gergi. 2. Fren (At arabası, el arabası)

чаркӑчла- (çarkıçla-) 1. Hayvan derilerini germek. 2. Frenlemek, durdurmak.

чарла- (çarla-) Guruldamak (Hayvanlar hakkında)

чарлан (çarlan-) 1. Bitki çayı, öğleden sonraları yenen hafif yemek 2. Maymun. 3. Balıkçıl.

чарлат- (çarlat-) Guruldamak, bağırarak, haykırmak.

чарлаттар- (çarlattar-) Kibrit çakmak.

чарлӑк (çarlık) Martı.

чармак (çarmak) *чармак куçлӑ* Şaşı kişi. *чармак йывӑç* Eğik ağaç.

чармака (çarmaka) Süresi uzatılmış, temdit edilmiş.

чармакла- (çarmakla-) Açmak.

чармаклан- (çarmaklan-) Açılmak.

чару (çaru) Engel, gecikme, fren. *манран чару çук* Benden yana engel yok.

чарулӑх (çarulih) Mutedillik, kendini tutabilirlik, itidal, dayanıklılık, sabır.

чарулă (çarullı) Ölçülü, tutarlı, kendine hakim.

чарусăр (çarusır) Ölçüsüz, tutarsız, sabırsız, mutedil olamayan, dağınık, düzensiz. *чарусăр çăвар* Uzun dilli, sır tutmasını bilmeyen.

чаршав (çarşav) Perde. *чаршав кар-* Gizlemek, saklamak, perdeyi örtmek.

час (ças) Çabuk, hızlı, yakında, çok geçmeden, kısa zamanda, neredeyse, hemen hemen. *час нул* Acele et, çabuk ol.

часрах (çasrah) Daha çabuk, daha doğrusu.

часах (çasah) Şimdi, su anda.

часавай (çasavay) Cehennem, mezarlık.

часси (çassi) Saat. *кĕмĕл часси* Gümüş saat.

часы (çası) Saat.

частнай (çastnıy) Münferit, özel. *частнай сугу-илĕ* Özel ticaret.

час-часах (ças-çasah) Sık sık.

чатан (çatan) Topal, aksak.

чатанхур (çatanhur) Topal kaz.

чатăр (çatır) Çadır. *чатăр кар-* Çadır kurmak.

чатăрла- (çatır-la-) Çadır kurmak.

чахотка (çahotka) Verem, tüberküloz.

чашăк/ чашкă (çaşık/ çaşkı) Servis tabağı.

чашка- (çaşka-) Cızırdamak, homurdanmak (Motor hakkında).

чашкăр- (çaşkır-) Tıslamak, homurdamak, cızırdamak, gürültü yapmak.

чашла- (çaşla-) Cızırdamak, homurdanmak, şırıldamak, çağıldamak. (Su kaynağı hakkında).

чашлама (çaşlama) Gürültülü, patırtılı, gürültücü, coşkun, köpüren. *чашлама çăл* Coşkun kaynak.

чашлат- (çaşlat-) 1. Gürültü yapmak, uğuldamak, gürüldemek, fokurdamak. 2. Vızlamak, fısırdamak, köpürmek.

Чăваш (Çıvaş) Çuvaş. *чăваш чĕлхи* Çuvaş Türkçesi. *вăл тилĕк çул-чăвашра (чăваш хушинче) пурăнă* O, beş yıl Çuvaşistan'da yaşadı.

Чăвашла (Çıvaşla) 1. Çuvaşça. *чăвашла-кĕнеке* Çuvaşça kitap. 2. Çuvaş gibi. *чăвашла пĕлмест* Çuvaşça bilmiyor.

Чăвашлан- (Çıvaşlan-) Çuvaşlaşmak, Çuvaşlara dönmek.

Чăвашлат- (Çıvaşlat-) Çuvaşlaştırmak, çuvaşa döndürmek.

чăк (çık) Sıkı, sıkıca, sertçe, sıkı sıkıya.

чăкăлтăш (çıkıltış) 1. Kaptisli, zor beğenir, kararsız. titiz, nazik, kibirli, mağrur. 2. Dolaşık, karışık, çapraşık, çetrefil.

чăкăмăç (çikimış') İnatçı, dik kafalı.

чăкăр (çikır) İpleri bükmek için kullanılan alet.

чăкăт (çikıt) Köy peyniri. *чăкăт курăкĕ* Ebegümesi.

чăкрăш- (çikriş-) Kusur bulmak, inat etmek, ayak diremek.

чăл-чал Azıcık, birazcık, zar zor, güçlülle, ancak.

чăл-чал (çıl-çal) Orada burada, yer yer. *чал-чал шăтса тухнă* Ekinler düzensiz çıktılar.

чăлăм (çilim) Tümüyle, büsbütün, hiç, zerrece.

чăлпар (çılpar) 1. Düzensiz, düzensiz şekilde, seyrek. 2. Kazara, yanlışlıkla, rastlantı sonucu, tesadüfen.

чăлт (çilt) Hiç, zerrece, büsbütün, tümünden, hepten, temelli.

чăлха (çılha) Çorap (tek) *чăлха нуç* Ayakucu, çorap.

чӑлха- Dolaştırmak, karmakarışık etmek, arapsaçına çevirmek, örmek.

чӑлхан- (çılhan-) Dolaşmak, karışmak, örülmek.

чӑм (çim) Can.

чӑм- (çim-) Suyu dalmak, suya gömülmek.
чӑмар кулак Küre, yuvarlak, top. *алӑ чӑмӑрӗ кулак, çӗр чӑмӑрӗ* Yer yuvarlağı.

чӑмӑркка/ чӑмакка (çimîrkka/ çimakkka) Ufak top, saçma tanesi, ufak kursun, misket, bilye.

чӑмӑрла (çimîrla) Yuvarlak şekilde, yuvarlak.

чӑмӑрлат- (çimîrlat-) Yuvarlak hale getirmek, yuvarlaklaştırmak.

чӑмӑрта- (çimîrta-) Sıkma, sıkıştırmak, kısaltmak, basmak, basınç yapmak.

чӑмӑртан- (çimîrtan-) Yuvarlanmak, toparlanmak, kenetlenmek, kısılmak, büzülmek, daralmak.

чӑмӑш (çimiş) Balaban kuşu.

чӑмкӑç (çimkî ş´) Karabatak.

чӑмла- (çimla-) Çiğnemek.

чӑмлана (çimlana) Çiğnenmiş, buruşuk, ezilmiş, ezik.

чӑмлаттар- (çimlattar-) Çiğnetmek.

чӑн (çin) 1. Pek, gayet, çok, en. *чӑн пысӑкки* En büyük, en büyüğü. *чӑн лайӑххи* En iyi. *чӑн малтан* Her şeyden önce, en önce. *чи чӑн* 2. Gerçek, hakikat, doğru.

чӑнах/ чӑнласах чӑннипе (çinah/ çinsalah çinnipe) Gerçekten de, sahi-den, cidden, hakikaten. *чӑннипе каласан* Doğruyu söylersek.

чӑнкӑ (çinkî) Dik, sarp, sert, ani. *чӑнкӑ ту* Sarp dağ.

чӑнкӑр-чанкӑр (çinkîr-çankîr) Şıngır şıngır.

чӑнкӑртат- (çinkîrtat-) Çınlamak, şıngırdamak, şıngırdamak, şakırdamak. *телефон чӑнкӑртатпӗ* Telefon çaldı.

чӑнкӑртаттар- (çinkîrtattar-) Çınlattırmak, şıngırdattırmak, çınlattırmak, şakırdatmak.

чӑнласах/ чӑннипе (çinlahah/ çinnipe) 1. Pek, gayet, çok. 2. чӑнлӑх Gerçeklik, doğruluk, dürüstlük.

чӑпар (çipar) Alaca, ala, benekli.

чӑп-чӑпар (çip-çipar) Ap ala, tamamıyla benekli.

чӑпарлан- (çiparlan-) Beneklenmek, alacalanmak.

чӑпарлат- (çipatlat-) Benek benek yapmak, alaca etmek.

чӑпӑк (çipîk) İnce dal, çubuk. *чӑлӗм чӑпӑкӗ* Uzun pipo. *пӑшал чӑпӑкӗ* Tüfek temizleme çubuğu. *чӑпӑл курӑке* Hercai menekşe.

чӑпӑр курӑкӗ (çipar kurîkî) Kekik.

чӑпӑркка (çipîrkka) Kamçı, kırbaç. *вӑрӑм чӑпӑркка* Uzun kamçı.

чӑпта (çipta) Çuval, hasır, hasır örgüsü. *чӑпта çан-* Çuval örmek, torba örmek. *ыйхӑ чӑптин* Uykucu.

чӑрӑклат-/ чӑрлат- (çirîklat-/ çirlat-) Cıvıldamak. (Ağustos böceği hakkında), gıcırdamak.

чӑрӑлтат- (çirîltat-) Cıvıldamak.

чӑрӑш (çirîş) Köknar. *иур чӑрӑш* Köknar. *чӑрӑш икелӗ* Köknar kozalağı. *чӑрӑш тӑрри* At kuyruğu.

чӑрӑш тӑрри (çirîş tîrri) At kuyruğu.

чӑриклет- (çiriklet-) Çürütmek, eskitmek, kokutmak.

чӑрка/ чӑркан (çirka/ çirkan) Sarmak, sarmalamak, örtmek, kapatmak, kaplamak.

чăркаш-/ чăркаш- (çırka şş-/ çırkaş-) Kusur bulmak, inat etmek, ayak diremek, çekişmek.

чăркуççi (çırku ş' ş'i) Dizkapağı.

чăрлат- (çırлат-) Cıvıldamak. .

чăрмав/ чăрмавлăх (çirmav/ çirmavlıh) Engel, ayak bağı, yük, zahmet.

чăрмавла- (çirmavla-) Rahatsız etmek, tedirgin etmek, engel olmak, zorluk çıkarmak.

чăрмавлă (çirmavlı) Sıkıntılı, zor, ters, huysuz, tedirgin.

чăрмавсăр (çirmavsır) Neşeli, mutlu, tasasız, kaygısız.

чăрмала- (çirmala-) Tırmalamak, cırmalamak, çimdiklemek.

чăрман- (çirman-) Zahmet vermek, zorluk çıkarmak, engel olmak.

чăрмантар- (çirmantar-) Rahatsız etmek, tedirgin etmek, engel olmak, zorluk çıkarmak.

чăрмантару (çirmantaru) Güçlük, engel, ayakbağı.

чăрсăр (çırsır) 1. Saygısız, terbiyesiz, kaba, küstah. 2. Cesaretle, teklifsizce.

чăрсăрлан- (çırsırlan-) Saygısızlaşmak, küstahlaşmak, haddi aşmak, kabalaşmak.

чăрсăрлăх (çırsırlıh) Küstahlık, saygısızlık, yüzüstlük, kabalık.

чăртăк/ чăрттик/ чăртти (çırtık/ çırttik/ çırti) Şırınga, enjektör.

чăртмаххăн (çırtmahhın) Kabaca, sıkıca.

чăс- (çıs-) Çekmek, döşemek, uzatmak.

чăсăк (çısık) Uzun, sırık gibi, leylek gibi.

чăсланка/ чăсланчăк (çıslanka/ çıslançık) Sırık gibi, leylek gizi (uzun).

чăт- (çıt-) Dayanmak, katlanmak, tahammül etmek, sabretmek. *чăтмалла мар, чăтма çук* Dayanılmaz, çekilmez.

чăтăм (çıtım) Sabır, tahammül.

чăтăмлă/ чăтулă (çıtımlı/ çıtullı) Sabırlı, dayanıklı, güçlü.

чăтăмлăх/ чăтулăх (çıtımlıh/ çıtlıh) Sabır, hoşgörü, dayanıklılık.

чăтăртат- (çıtırdat-) Kıtırdatmak, çıtırdatmak, kütürdetmek.

чăтлăх (çıtılıh) Çalılık, ağaçlık.

чăту (çıtu) Sabır, tahammül.

чăтусăр/ чăтамсăр (çıtusır/ çıtımsır) Sabırsız, tahammülsüz, can ateş, istekli.

чăх/ чăхă (çih/ çihı) Tavuk. *чăх чăнни* Cıvcıv, piliç. *чăх кăшми* Tünek. *чăх вими* Kümes. *вăрман чăххи, хур чăххи* Keklik. *шыв чăххи* Su çulluğu, bataklık çulluğu. *кĕл чăххи* Evde oturmayı seven kişi.

чăхăмла- (çihımla-) Dik kafalılık etmek, inat etmek. (Atlar hakkında) ayak diremek.

чăхăмçă/ чăхăмăç (çihımş'ı/ çihımış') İnatçı, dik kafalı.

чăшла-/ чăшăлтат-/ чăшлат- (çışla-/ çışlatat-/ çışlat-) Tıslamak, cızırdamak. *шелестеть*.

чĕвле- (çivle-) Cırcır etmek, cıvıldamak.

чей (çey) Çay. *чей чашики, чей курки* Çay fincanı. *чей тулмар-* Çay koymak, çay doldurmak. *чей курăкĕ* Sıçan kulağı vb. çay benzeri otlar, nane. *чей çырли* Vişne.

чей-сахăр (çey-sahır) Çay-şeker.

чее/ чие (çeye/ çıye) Kurnaz, şakacı, muzip, kurnaz, üçkağıtçı.

чеелен- (çeyelen-) Kurnazlaşmak, muzipleşmek vb.

чеелĕх (çeyelih) Kurnazlık, hilekarlık, muziplik.

Чеелĕхсĕр (çeyelihsır) 1. Dürüst, hilesiz, saf. 2. Basitçe, safça, içten, samimice.

чеелĕхсĕрлĕх (çeyelihsırlıh) Saflık, samimilik, içtenlik.

чемодан (çemodan) Bavul.

чемпион (çempion) Şampiyon.

чемчем курăк(ё) (çemçem kurık-ı) Karabuğday, genç yeşil otlar, çimenler.

чемччук (çemççuk) Küçük soğan.

ченчёке (çemçike) Zıpkın.

чепчем (çerçem) *чепчем кайăкё* Kız kuşu.

черет (çeret) Sıra, bölüm, kısım, kademe
черет тат (урттер) Sıra beklemek.
черетне Sıraya göre, sırayla.

черет тăр- (çeret tır-) Sıraya girmek, kuyruk olmak.

черетён/ черетлён (çeretin/ çeretlin) Alternatif olarak.

черетри (çeretri) Sırası gelen, olağan.

черкке/ черке (çerkke/ çerke) Kadeh.

чернил чернила/ чернил кёленчи (çernil çernila/ çernil kilençi) Mürekkep kutusu, hokka.

чертёж (çertyoj) Taslak, karalama, plan.

черчен (çerçen) Nazık, ince, kırılğan, yumuşak.

четверт (çetvert) Kovanın dörtte biri.

чечек I (çeçek) Çiçek. *чечек чашки* Çiçek saksısı. *чечек çулçисем, чечек çуначёсем* Taş yağrağı. *чечек папки (папакки)* Çiçek tomurcuğu. *чечек тусанё* Polen, çiçek tozu. *чечек пуххи* Çiçek durumu. *чечек сыххи* Buket, çiçek demeti. *чечек кăлар, чечеке лар-* Çiçek açmak, çiçeklenmek. *чечек кăларни, чечеке ларни* Çiçeklenme.

чечек II (çeçek) Çiçek hastalığı.

чечекле-/ чечеклет- (çeçeklet-/ çeçeklet-) Çiçeklerle bezemek, çiçeklerle donatmak.

чечеклен- (çeçeklen-) Çiçek açmak, çiçeklenmek.

чечеклĕ (çeçekli) Çiçekli.

чечеклĕ йывăç-курăк (çeçekli yivî ş'-kurık) Çiçekli bitki.

чечеклĕх (çeçeklih) Çiçeklik.

чечен (çeçen) Güzel, iyi, harika, hoş, mükemmel.

чечен кайăк (çeçen kayık) Çalı bülbülü, ötlegen kuşu.

чечеклен- (çeçeklen-) Güzelleşmek, iyileşmek, mükemmelleşmek.

чечеклет- (çeçeklet-) Güzelleştirmek, iyileştirmek, mükemmelleştirmek.

чечеклĕх (çeçeklih) Güzellik, yakışıklılık, zarafet.

чечче/ чечек (çeççe/ çeçek) Çiçek hastalığı. *чечче (хул) кастар-* Çiçek aşısı yapmak. *чечче курăкё* Dügün çiçeği, gece körlüğü.

чĕвĕ (çivî) *сас-чĕвĕ* Genel olarak ses. *нĕр сас-чĕвĕ те илтĕнмест* En küçük bir ses işitilmiyor.

чĕвĕлтет- (çiviltet-) Cıvıldamak.

чĕвик (çivik) Bazı kuş seslerini gösteren yansıma sözcük.

чĕвиклет- (çiviklet-) Cıvıldamak.

чĕкел- (çikel-) Güzelleşmek, iyileşmek, düzelmek.

чĕкеç (çikeş') Kırlangıç. *чĕкеç куракё* Sinirotu. *чĕкеç шатри* Çil.

чĕкĕнтĕр (çikintir) Pancar. *сахăр чĕкĕнтĕрĕ* Şeker pancarı. *выльăх чĕкĕнтĕрĕ* Yemlik pancar.

чĕкĕр- (çikir-) Temizlemek, arındırmak, tasfiye etmek.

чĕкĕрттерекең (çikirttereken) Müshil ilacı.

чĕкре (çikre) İshal.

чĕл- (çil-) Biçmek. *чĕлĕнни* Parçalama.

чĕлĕ/ чĕл (çili/ çil) Dilim, parça, bölüm, kısım.

чĕлĕм (çilim) Boru, pipo. *чĕлĕм турт*
Pipo içmek. *чĕлĕх сас чĕлĕхĕсем* Sesli
ilişkileri.

чĕлкĕм (çilkim) Lif, elyaf, tel.

чĕлкĕмлĕ (çilkimli) Lifli, lifsel.

чĕлпĕр (çilpır) Dizgin. (At başlığındaki).

чĕлхе (çilhe) Dil, tokmak, konuşma, lehçe.
Чăваш чĕлхи Çuvaş dili, *литература*
чĕлхи Edebi dil. *чĕлхе уйрăмлахаĕсем*
Dil özellikleri. *чĕлхен фонема*
составĕ Dilin sesleri. *чĕлхен лексика*
пуянлахе, чĕлхен сăмах пуянлахе Di-
lin söz varlığı.

чĕлхе асталăхĕ/ чĕлхе пĕлĕвĕ (çilhe
istalîhi/ çilhe pîlivî) Dilbilim.

чĕлхелĕ (çilhellî) Dilli. *çивеч чĕлхелĕ*
çын Espirili, nükteci.

чĕлхесĕр (çilhesir) 1. Dilsiz, ahraz. 2. Sus-
kun, az konuşan.

чĕлхесĕрлен- (çilhesirlen-) Dilini kaybet-
mek, suskunlaşmak.

чĕлхесĕрлĕх (çilhesirlîh) Dilsizlik, ağzı
sıkılık.

чĕлхе-çăвар (çilhe- ş'ivar) Dil, konuşma.

чĕм/ чун-чĕм (çim/ çun-çim) Soluk, nefes,
hayat.

чĕмере (çimere) Karın ağrısı, bir kolera
çeşidi.

чĕмсĕр (çimsir) Suskun, sessiz, ağzı sıkı.

чĕмсĕрлĕх (çimsirlîh) Ağzı sıkılık,
suskunluk, sessizlik.

чĕмчен курăкĕ (çimçen kurîki) Kara
buğday, genç otlar.

чĕн- (çin-) 1. Çağırarak, seslenmek, davet
etmek. 2. Cevap vermek, karşılık ver-
mek, konuşmak. *чĕнмест*
Konuşmuyor, cevap vermiyor. *хирĕç*
чĕн- Karşılık vermek, itiraz etmek.
чĕнсе тух- Seslenmek, bağırarak,
çağırarak. *чĕнсе ил-* Çağırarak, telefon
etmek, konuşmak. *чĕнмесĕр* Hiç ko-

nuşmadan, suskun, ses çıkarmadan.
чĕнсе калани Çağırarak, çağrı.

чĕнкеле- (çinkele-) Dilenmek.

чĕнкелекенсем (çinkelekensem)
Dilenciler.

чĕнмен (çinmen) Davetsiz, çağrılmamış.
чĕнмен хăна Davetsiz misafir.

чĕнтер- (çinter) Davet ettirmek, çağdırtmak.

чĕнтĕр (çintir) 1. Dantel, işleme, nakış,
oyma. 2. Köprü parmaklıkları,
merdiven parmaklığı.

чĕнтĕрле- (çintirle-) Süslemek, bezemek,
donatmak.

чĕнтĕрлĕ (çintirli) Süslü, bezekli, nakışlı,
oymalı.

чĕнŸ (çinü) Çağırış, sesleniş, çağrı, davet.

чĕпĕ/чĕп (çipi/ çip) Cıvcıv, yavru kus. *чĕн*
амăшĕ Kuluçka. *чĕн тухнă* Cıvcıv
yumurtadan çıktı. *хыр чĕнни* Kaz
palazı.

чĕпĕт- (çipit-) Çimdiklemek, ısırmak,
yolmak, kıstırmak, sıkıştırmak.

чĕпкуч (çipkuş) 1. Gece körlüğü. 2.
Camsız küçük lamba.

чĕптĕм/ чĕпкĕм (çiptim/ çipkim) Çimdik,
fiske.

чĕпчен (çipçen) Kızılgerdan. (Bir kuş türü)

чĕр (çir) Diz, boğum.

чĕр- (çir-) Çizgi çizmek, tırmalamak,
kağıdı yırtmak.

чĕре (çire) Kalp, yürek, gönül. *чĕре хăлхи*
Kalp karakçığı. *чĕре ани* Kalp
kulakçığı. *чĕре нŸлĕмĕ* Diyafram seti.
чĕре танать Kalp çarpması. *чĕре*
çунать Yürek sızlıyor.

чĕреллĕ (çirelli) Kalpli, yürekli. *çемçe*
чĕреллĕ İyi kalpli. *хытă чĕреллĕ* Katı
yürekli.

чĕрес (çires) İhlamur veya kavak
ağacından oyulmuş kap kacak.

чӗресӗр (çiresir) Kalpsiz, vurdumduymaz, sert, inatçı.

чӗреслет (çireslet-) *чӗреслетсе çумӑр çавать* Bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyor.

чӗрӗ (çiri) 1. Canlı, diri, neşeli, sağlıklı. 2. Çevik, kıvrak, hareketli. 3. Yaş, rutubetli. *чӗн-чӗрӗ* Cap-canlı.

чӗрӗк (çirik) Çeyrek, dörtte bir. *чӗрӗк сехет* Çeyrek saat. *нӗр метр чӗрӗк* Çeyrek metre. *чӗрӗк гектар* Çeyrek dekar.

чӗрӗл- (çiril) 1. Canlanmak, dirilmek, iyileşmek. 2. Büyümek, ilerlemek. (Ateş hakkında)

чӗрӗлле (çirille) Diri diri, bizzat.

чӗрӗлӗх/ чӗрлӗх (çirilih/ çirlih) 1. Yaşam, hayat, yaşantı, ömür. 2. Hayvanlar dünyası. *выльӑх-чӗрлӗх* Hayvan, sürü. *сив юнлӑ чӗрлӗхсем* Soğuk kanlı hayvan.

чӗрӗп (çirip) Kirpi. *чӗрӗп йӗннисем* Kirpi dikenli.

чӗриклет- (çiriklet-) 1. Yoksun bırakmak, elinden almak. 2. Gıcırdamak, cıvıldamak.

чӗриклетни (çirikletni) Cıvıltı, vızıltı, gıcırtı.

чӗрке-/ чӗркеле-/ чӗрке-/ чӗрка- (çirke-/ çirkele-/ çürke-/ çirka-) Sarmak, sarmalamak, örtmek, kapatmak, kaplamak.

чӗркен-/ чӗркен-/ чӗркан- (çirken-/ çürken-/ çirkan-) Bürünmek, sarınmak, çevrelenmek.

чӗркӗмӗл (çirkimil) Cıva.

чӗркуçси (çirkuş'ş'i) Diz. *чӗркуçси икӗрчи* Diz karağı.

чӗркуçлен- (çirkuş'len-) Diz çökmek.

чӗркуçлентер- (çirkuş'lenter-) Diz çöktürmek.

чӗрлӗх (çirlih) *выльӑх-чӗрлӗх* Hayvan, sürü.

чӗрмеле- (çirmele-) Tırmalamak, cırmalamak, çimdiklemek.

чӗрне (çirne) Tırnak, toynak.

чӗрпеклен- (çirneklen-) Parçalanmak.

чӗрпеклентер- (çirneklenter-) Yarmak, parçalamak.

чӗрси (çir ş'i) Etek, kalça kemiğinin üst tarafı. *ман чӗрси çинче ача ларать* Benim kucağında çocuk oturuyor.

чӗрситти (çir ş'itti) Önlük.

чӗрт- (çirt-) Diriltmek, canlandırmak, hayyat vermek, yakmak, tutuşturmak. *чӗлӗм чӗрт-* Sigara yakmak. *сум чӗрт-* Ocağı yakmak, lambayı yakmak.

чӗтре- (çitre-) Titremek, zangırdamak, ürpermek. *çӗр чӗтрени* Deprem, yer sarsıntısı. *чӗтре хӗре* Kuyruk sallayan.

чӗтрелӗ (çitrelli) Titrek. *чӗтрелӗ сасӑна* Titrek sesiyle.

чӗтрет-/ чӗтреттер- (çitret-/ çitretter-) Titretmek.

чӗчӗ (çiči) Göğüs, meme. *ача чӗчӗ ӗмет* Çocuk meme emiyor. *чӗчӗ ачи* Memedeki çocuk. *ӗне чӗччи* İnek memesi.

чи (çi) En, oldukça. *чи кирлӗ янала* En gerekli şey. *чи кирли* En gerekli. *чи малтан* En önce, her şeyden önce. *чи лайӑххи* En iyi, en güzel, en uygun. *чи пуçласа* İlk kez, yeni, birinci. *чи кӗске* En kısa.

чие (çiye) Vişne ağacı, vişne.

чиелӗх (çiyelih) Vişne bahçesi.

чик- (çik-) Batırmak, kesmek, sancımak, iğnelemek, saplamak, sokmak. *сысна чик-* (çan) Domuz kesmek. *пуçа чик-* Başını koymak, başını yatırmak. *чиксе*

мырт- Göğüs koymak, göğüsünü germek.

чикан (çikan) Çingene.

чике (çike) Uzunluk ölçüsü olarak dirsek. *чике таран* Dirsek olarak, dirseğe göre. *чике тăрăш (таран) ларт-* Aldatmak, kandırmak.

чикелен-/ чикĕлен-/ чикен-/ чикеленсе кай- (çikelen-/ çikilen-/ çiken-/ çikelense kay-) Takla atmak, devrilmek, dönmek.

чикен (çiken) 1. Dikiş, ilmik. 2. Ani ve keskin sancı, batma. *чикен чикет* Sancı hissediyor. *чикен курăкĕ* Itır çiçeği.

чикĕ (çikĕ) Sınır, hudut, kenar. *чикĕ юпи* Sınır taşı.

чикĕлен- (çikilen-) Sınırlandırmak, sınır koymak.

чикĕл-макăль ту- (çikil-makıl tu-) Takla atmak, devrilmek.

чикĕм (çikim) Kuru ot, saman.

чикĕмле (çikimle) Kuru ot veya samanı yaba ile toplama.

чикĕн- (çikın-) Batmak, saplanmak, dikenli olmak, kırılmak, yarılmak, başını yere doğru eğmek.

чикĕннĕ (çikinnĕ) *чикĕнсе вил-* Kesilerek ölmek, boğazlanmak. *чикĕнсе* (чикенсе, чикеленсе ile birlikte) *кай-* Dönmek, altüst olmak, takla atmak.

чикĕри (çikiri) Sınırdaki, hudutta, kenarda.

чикĕсĕр (çikisır) Sınırsız.

чиккĕн (çikkın) *чиккĕн хир* Sınır tarla, komşu tarla.

чиклет- (çiklet-) Cıvıldamak, ötmek, gıcırdamak.

чикмек (çikmek) 1. Direk, sütun, kazık. 2. Merdiven.

чилĕклет- (çiliklet-) Cıvıldamak, ötmek.

чим (çim) Dur! *чимха* Durun!

чин (çin) Rütbe, memur.

чиновник (çinovnik) Bürokrat, memur.

чиновникла (çinovnikla) Bürokratik, bürokratça.

чип-чип (çip-çip) Kaz veya tavuğu yemeğe çağırma seslenişi.

чипер (çiper) Güzel, yakışıklı, iyi, harika, mükemmel. *чин-чинер* Çok güzel. *чинер ывăл* Kayın. *чинер хĕр* Görümce. 2. İyi, hayırlı, güzel, hoş. *чинертерех каласа нар-* Güzelce anlatmak.

чиперлен- (çiperlen-) Güzelleşmek, iyileşmek, yakışıklılaşmak.

чиперлет- (çiperlet-) Güzelleştirmek, iyileştirmek, mükemmelleştirmek.

чир (çir) Hastalık, illet. *сикекен чир*, *ерекен чир* Bulaşıcı hastalık. *намăс чирĕ* Zührevi hastalık. *чир ерт* Hastalık kapmak. *чире пер-*, *чире хыв-* Hasta numarası yapmak.

чиркĕ/ чирĕк (çirkü/ çirik) Kilise.

чирле- (çirle-) Hasta olmak, hastalanmak.

чирлекеле- (çirlekele-) Sık sık rahatsızlanmak, sık sık hastalanmak.

чирлеттер- (çirletter-) Hasta etmek, hastalandırmak.

чирлĕ-чĕрлĕ (çirli-çirli) Hastalıklı, hasta, rahatsız.

чирт- (çirt-) Fiske vurmak, şaklatmak.

чир-чĕр (çir-çir) Her türlü hastalık.

чис (çis) Şeref, onur, namus, itibar, saygı.

число (çislo) Sayı, tarih.

чисти/ чистиех (çisti/ çistiyeh) Büsbütün, tümünden, tümüyle, tamamıyla, hepten, temelli.

читлĕх (çitlih) Kafes, kare, hücre.

член (çlen) Organ, bölüm.

чубук (çubuk) Kanada koyunu.

чугун (çugun) Dökme demir. *чугун çул* Demir yolu.

чукмар (çukmar) Kalın sopa.

чул I (çul) 1. Taş, kaya. *арман чулĕ* Değirmen taşı. *хайăр чулĕ* Kum taşı. 2. Taş, taştan. *чул çурт* Taş ev. *строительство чулĕ, никĕс чулĕ* Temel taş, temel taşı.

чул II чухлĕ (çul/ çuhlĭ) *мĕн чул* Neden? Niçin? *темĕн чул* Niçin belli değil *темĕн чухлĕ* Ne kadar... *ун чул, çавăн чул, çакăн чул* O kadar.

чуллан-/ чуллăлан- (çullan-/ çullılan-) Taşa dönmek, taş kesilmek, taşlaşmak.

чулланчăксем (çullançıksem) Fosil, taşlaşmış, eski, köhne.

чуллăх (çullĭh) Taşlık.

Чулхула (Çulhula) Nijni Novgorod şehri. (Günümüzde Gorki)

чума (çuma) Veba.

чуман (çuman) Tembel, uyuşuk, ağır, hantal.

чуман- (çuman-) Gübre taşımak için kullanılan arabasın kasası.

чуманлан- Tembelleşmek, uyuşuklaşmak, hantallaşmaş.

чуманлат- (çumlanat-) Tembelleştirmek, hantallaştırmak, uyuşuklaştırmak.

чумантай (çumantay) Temben kişi.

чун (çun) Ruh, can, gönül. *чуна ил, чуна кăлар-* Canını çıkarmak. *чун савни* Şirin, sevimli, hoş, tatlı.

чунилле/ чунилли пуçиле (çunille/ çunilli puş'ile) Alçak, adi, suçlu, katil, kötü.

чунлă (çunlĭ) Canlı, diri.

чунсăр (çunsĭr) 1. Cansız, ölü. 2. İşe yaramaz, bozuk, yüzsüz, insafsız.

чунсăрлан- (çunsĭrlan-) Terbiyesizleşmek, kabalaşmak, ahlaksızlaşmak.

чуп- (çup-) Koşmak, hoplamak, zıplamak, dört nala gitmek. *чупса çит-* Koşup yetişmek. *чупса тух-* Koşarak çıkmak,

dışarıya koşmak. *тавлашса чуп-* Yarışmak, koşarak yarışmak. *катаччи чуп-* Kaymak, yuvarlanmak (Yağda) *ял чуп-* Köyde koşturup dedikodu yapmak.

чупă/ чуппи (çupĭ/ çuppi) Atın koşu ya da hareket tarzı, koşma, yürüyüş. *лашан чуппи лайăх* Atın koşması güzel.

чупкалу (çupkalu) Koşuşma.

чупкăн (çupkĭn) 1. Kaçak, firari, yerinde duramayan. 2. Koşucu. *чупкăн лаша* Yarış atı.

чуппа (çuppa) *чуппа нар/ чуппа ту* (çuppa Öpmek.

чуптар- I (çuptar-) Koşturmak.

чуптар- II (çuptar-) Hayvanları aştırmak, çekmek, çiftleştirmek.

чуптар (çuptar) Kula, kula renginde.

чупту (çuptu) Öpmek, öpüşmek.

чура (çura) Köle, esir, carie.

чуралан- (çuralan-) Esir düşmek, köleleşmek.

чуралантар- (çuralantar-) Köle yapmak, esir etmek.

чуралăх (çuralĭh) Esaret, kölelelik. *чуралăха сит-* Esir olarak satmak.

чурăс (çurĭs) Cüretkar, dik kafalı, inatçı, kibirli, mağrur.

чурхат (çurhat) Metal bir kap.

чус (çus) İnce tahta parçası.

чуслă (çuslĭ) Keser, yontma işinde kullanılan alet.

чуста (çusta) Hamur.

чусталан- (çustalan-) 1. Hamurlanmak, hamur bulaşmak. 2. Hamurlaşmak.

чуть чуть (çut' çut') Azıcık, birazcık.

чутла- (çutla-) Yontmak.

чутлан- (çutlan-) Yontulmak.

чух I чухне (çuh/ çuhne) Zaman, vakit, sıra, süre. *ача чух, ача чухне* Çocukluk, çocukluk zamanı. *хĕр чухне*

Kızlık, kızlık zamanı. *тавар нумай чух*. İş zamanı, daha isteyken. *çавăн чухне, ун чухне* O zaman. *пĕр-пĕр чух(не)* Bir gün. *хăш чух(не)* Bazen.

чух II чухах (çuh/ çuhah) 1. Sıradan, vasat, şöyle-böyle, ortada, ılımlı. 2. Ancak, yalnız, sadece.

чух- (çuh-) Bilgi vermek, bilgi dağıtmak.

чухă (çuhî) İhbar.

чухăн (çuhîn) Yoksul, sefil, kıt, cılız, dar, zavallı.

чухăнлан- (çuhînlan-) Fakirleşmek, yoksullaşmak, kötüleşmek, zayıflatmak.

чухăнлантар- (çuhînlantar-) Fakirleştirmek, yoksullaştırmak, zayıflatmak.

чухăнлăх (çuhînlîh) Yoksulluk, sefalet.

чухла- (çuhla-) 1. Planlamak, ayarlamak. 2. Anlamak, kavramak hissetmek, gözlemek, fark etmek. *чухласа* Planlayarak, ayarlayarak.

чухламасăр (çuhlamasîr) Aceleyle, planlamadan.

чухлĕ (çuhlî) Bu kadar, bunca, o kadar. *мĕн чухлĕ тăрать* Ne kadar? Kaç para? *ку машинăн вăйĕ 12 лаша вăйе чухлĕ* Bu arabanın gücü 12 beygir kadar. *темĕн чухлĕ тарăшсан та...* Ne kadar uğraşsan da...

чухне (çuhne) Zaman, vakit, sıra, süre.

чухнеренпех (çuhnerenpeh) *ача чухнеренпех* Çocukluktan beri, küçüklükten beri.

чухнехи (çuhnehi) ... zamanki, ... döneminde. *ача чухнехи пурнăç* Çocukluktaki hayat. *ку чухнехи* Günümüz.

чухрах (çuhrah) Ortaca, sıradan, vasat, şöyle böyle.

чуччи/ чуччу (çuççi/ çuççu) Tahiretevalli. *чуччу ярăн-* Tahterevallide sallanmak.

чушкăлла- (çuşkilla) Çizgi oynamak, sek sek oynamak.

чўк (çük) Kurban. *чўк уйăхĕ* Kasım ayı. (Yaklaş olarak)

чўке-/ чўхе-/ чўкле-/ чўк ту- (çüke-/ çühe-/ çükle-/ çük tu-) Kurban vermek, kurban etmek, kurban sunmak.

чўлмек/ чўмлек Çülmek/ çümlek) Çömlek, saksı. *чўлмек ларт-* Bira koymak.

чўлмекçĕ (çülmek ş'î) Çömlekçi.

чўрече (çüreçe) Pencere. *чўрече куçĕ* Pencere camı. *чўрече хунни* Panjur. *чўрече вутĕр* Pencereye.

чўрке (çürke) Sarmak, sarmalamak, örtmek, kapatmak, kaplamak.

чўхе-/ чўке- (çühe-/ çüke-) Çalkalamak, durulamak, gargara etmek, yıkamak, temizlemek. *кĕнейĕм чўхе* Çamaşır yıkamak.

чўхен-/ чўкен- (Çühen-/ çüken-) Çalkalanmak, yıkanmak, durulanmak, temizlenmek.

чўхенчĕк/ чўкенчĕк (çühençik/ çükençik) Durulayarak.

чыкан (çıkan) Çingene.

чыканла (çıkanla) Çingenece, çingene gibi.

чыкаркă (çıkarkkî) Sigara.

чылай (çılay) 1. Çok, birçok, epeyce. 2. Çoktan, uzun süre, uzun zaman.

чылайăшĕ (çılayîşĕ) Birçoğu, büyük bir bölümü, epeycesî.

чылаййăн (çılayyîn) Büyük oranda.

чылайхи (çılayhi) Eskiden, çoktandır, çoktan beri.

чылайранпа (çılayranpa) Çok eski.

чылайччен (çılayççen) Epeydir, çok uzun bir süre.

чыс (çıs) Şeref, onur, namus, itibar, saygı.
чыс ту- Saygı göstermek.

чысла- (çısla) Saygısı olmak, saygı göstermek, ikram etmek, ağırlamak.

чыслă (çıslî) Temiz, derli toplu, terbiyeli, saygıdeğer.

чыслăх (çıslîh) Temizlik, saflık, düzenlilik, saygıdeğerlilik, nezaket, açıklık.

чыссăр (çıssîr) Pasaklı, şapşal, özensiz, pis.

чыссăрлан- (çıssîrlan-) Pasaklılaşmak, kirlenmek, pisleşmek, düzensizleşmek, saygısızlaşmak.

чыссăрлăх (çıssîrlîh) Özensizlik, kayıtsızlık, dikkatsizlik, şapşallık, pasaklılık.

чых- (çih-) Zıkkımlanmak, tıkinmak, hapur hupur yemek.

чыхăн-/ чыхлан- (çihîn/ çihlan-) 1. Boğulmak, tıkamak, boğmak. 2. Ortadan kaybolmak, soyu tükenmek.

чыхăнтар- (çihîntar-) Boğdurmak, kapattırmak, tıkandırmak.
чыхăнтаракан газ Boğucu gaz.

чыш- (çış-) Vurmak, çarpmak, bastırmak, darbe indirmek.

чышкă (çışkî) Yumruk.

Ш ш

шав I (şav) Gürültü, patırtı, ses.

шав II (şav) Baştan başa, boydan boya, tümüyle, her zaman, sürekli.

шавла- (şavla-) 1 Gürültü yapmak, uğuldamak, gürüldemek, hışırdamak. 2. Yüksek sesle konuşmak. *ан шавла* Sus.

шавлă (şavlı) Gürültülü.

шай (şay) Denge, derece, hesap tutma, hesap. *культура шайă* Kültür düzeyi. *пурнăç шайă* Hayat seviyesi.

шайка (şayka) Çete, şebeke. *вăрăсен шайки* Hırsız çetesi.

шайкка/ шайка (şaykka/ şayka) Tutacaklı küçük ağaç kova.

шайла-/ шайласа ту- (şayla-/ şaylasa yu-) 1. Eşit kılmak, eşitlemek, bir tutmak. 2. Anlamak, kavramak.

шайлан- (şaylan-) Düzeltmek, düzenlemek, dengelemek, ıslah etmek.

шайлаштар- (şaylantar-) Düzelttirmek, dengeletmek.

шайлă (şaylı) Benzer.

шаймак (şaymak) Tembel, uyuşuk, yaramaz, alaycı.

шак I шакă (şak/ şakı) İnce dallardan yapılmış huni şeklindeki balık tutma aleti.

шак II (şak) Dokundurma, ima, kinaye. *шак хур, шаквăрт-* İma etmek, dolaylı konuşmak.

шак III (şak) Çakıl taşı.

шак курăк (şak korık) Papatya.

шакал (şakal) Çakal.

шакла- (şakla-) Taşla oynamak.

шакăлтат- (şakiltat-) Takırdatmak, tıklatmak, gürültü yapmak, uğuldatmak, konuşmak, sohpet etmek.

шакăлча (şakılça) Çıta, merdiven parmaklığı.

шакăр/ шак (şakır/ şak) Sırf, ancak, son derece, büsbütün, tümünden, hepten, temelli. *кунта шакăр чул* Burada tamamen taş yol.

шакăртат- (şakirtat-) Vurmak, çalmak, takırdamak, şakırdatmak, tıklatmak.

шакăрчăк (şakırçık) Hasır örmede kullanılan değnek.

шаквар (şakmar) İmalı konuşmak.

шаквăрт-/ шаквăртса ыйт- (şakvırt-/ şakvırtsa ıyt-) Zorla söyletmek, gereksiz yere uzatmak.

шакка- (şakka-) Vurmak, çalmak, takırdamak, takırdatmak, tiktak yapmak. (Saat hakkında). *шакка кайăкă, шаккак* Ağaçkakan.

шакла (şakla-) Taş oyunu.

шаклат-/ шаклаттар- (şaklat-/ şaklattar-) Vurmak, çalmak, takırdamak, takırdatmak, kapısını vurmak.

шал I (şal) Ayakkabıyı süslemede kullanılan yeşil deri.

шал II (şal) İç, içeri. *шала, шалалла* İçe doğru, içeriye. *шалта* İçeride, içinde. *шалтан, шал енчен* İçten, içeriden.

шаланкă (şalankı) Şahin.

шаларах (şalarah) Daha iç.

шалавар (şalavar) Şalvar.

шалак (şalak) Boşboğaz, geveze.

шаланкă (şalankı) Bir tür şahin.

шалка/ шалкам (şalka/ şalkam) İri taneli, iriyarı, önemli.

шалкăм I (şalkım) Felç. *паралич, анал шалкăм*

çанă Ona inme indi.

шалкăм II (şalkım) Aralıksız, tüm, iri, iri taneli, iriyarı. *шалкăм вăрман* Sık orman. *шалкăм пурнăç* Endişeli hayat,

sıkıntılı hayat, kaygılı hayat. *шалкăм çумăр* Çok sulu yağmur.

шалпар (şalpar) Bol, özgür, hür, serbest, geniş.

шалпарлан- (şalparlan-) Bollaşmak, serbestleşmek, özgürleşmek.

шалпарлат- (şalparlat-) Genişletmek, bollaştırmak, serbestleştirmek.

шалт (şalt) Pek, gayet, oldukça, çok. *шалт тĕлĕнсе кайрĕç* Çok şaşırdılar.

шалтăркка- (şaltırkka) 1. Çırpma, alkışlamak, dostça vurmak. 2. Konuşkan, geveze, çenesi düşük.

шалтăртат- (şaltırtat-) Vurmak, çalmak, takırdamak, takırdatmak.

шалтăрти (şaltırtı) Tıkırdayan. *шалтăрти уранасем* Tıkırdayan tekerlekler.

шалти (şalti) İç, dâhili. *шалти рынок* İç pazar.

шалтлаттар- (şaltlattar-) Vurmak, çalmak, takırdamak, takırdatmak.

шалу (şalu) Maaş.

шалча/ шалça/ шукля (şalça/ şalış'a/ şuklya) Sırık, bitkilerin gövdesi.

шаль/ шаль тутри (şal'/ şal' tutri) Şal.

шампа/ шампа пуля (şampa/ şampa puli) 1. Tatlı su gelinciği. 2. Göbekli adam, obur, pisboğaz.

шампăлтат- (şampıltat-) Çalkalanmak, debelenmek.

шампăлтаттар- (şampıltattar-) Sallamak, silkelemek, sarısmak.

шан- I (şan-) Solmak, rengi atmak. *шаннă чечек* Solgun çiçek. *шăл шанни* Diş kamaşması.

шан- II (şan-) İnanmak, emin olmak, kanmak, güveni olmak, itimat etmek.

шанăç (şaniş') Umut, ümit, itimat, güven.

шанăçля (şaniş'li) Güvenilir, güvenli, emin, emniyetli, sağlam.

шанăççăр (şaniş'sır) Güvenilir olmayan, emniyetsiz, kaypak.

шанкăрма (şankırma) Çıngırdak, zil.

шанкăртат- (şankırtat-) Çınlamak, çıngırdamak.

шанманлях (şanmanlıh) Güvensizlik, itimatsızlık.

шантал (şantal) Şamdan.

шантар- I (şantar-) Soldurmak, rengini kaybettirmek.

шантар- II (şantar-) İlandırmaya çalışmak, güven vermek, garanti etmek, iknaya çalışmak.

шантары (şantaru) Vekaletname, garanti.

шанчăк (şançık) Umut, ümit, güven.

шанчăклă (şançıklı) Güvenilir, emin, sağlam, inanılır.

шанчăклăн- (şançıklın) Güvenle, emin olarak, rahatlıkla.

шанчăкcăр (şançıksır) Kuşkulu, şüpheli, itimatsız, güvensiz.

шап-шурă/ шап-шур (şap-şurı/ şap-şur) Bembeyaz.

шап-шай (şap-şay) Aynı boyda.

шапа (şapa) Kurbağa. *тин шапа* Kara kurbağası. *шапа пурçăнĕ, лĕкки, нимаки* Su yeşili. *шапа пăтти, шапа ўлеки* Yosun. *шапа курăкĕ, шапа хунаххи* Dulavrat otu. *тимĕр шапа* Kaplumbağa.

шапăр- (şapır-) Yağmurda ıslanmak.

шапăртат- (şapırtat-) Şapırdamak, horlamak. *çумăр шапăртаматъ* Yağmur şapırdıyor.

шаплат- (şaplat-) Çırpma, patlamak, şaklamak, düşmek.

шапчăлтат- (şapçiltat-) Şıpırdatmak, sıçratmak, ses çıkarmak.

шар I (şar) Bela, dert, felaket.

шар II (şar) *куч шарса кай-* Gözler kamaşmak.

шаравар (şaravar) Şalvar.

шарак/ шар (şarak/ şar) Acı, çok tuzlu.

шараклан- (şaraklan-) Acılanmak.

шараç (şara ş´) Şerit.

шараçла- (şaraş´la-) Şerit koymak, şeritle donatmak, şeritle bezemek.

шарикле- (şarikle) Kızartmak, kavurmak.

шаркку/ шарăкку (şarkku/ şarĭkku) Et kızartması, patates kızartması.

шарлав (şarlav) Gürültülü. *шарлав шыв* Gürültülü ırmak.

шарлак/ шарланкă (şarлак/ şarlankĭ) Şelale, çağlayan. *шарлак çумăр* Sağanak yağmur.

шарлат- (şarlat-) Çok güçlü gürlemek, çağıldamak. *шыв шарлатса юхатъ* Irmak gürleyerek akıyor.

шарт- (şart-) *шарт сик-* Çok korkmak, ürkmek.

шартар- (şart-) 1. Göz kamaştırmak. 2. Kör etmek. *вăйлă çумă куçа шартарса яратъ* Güçlü ışık göz kamaştırıyor.

шартлама (şartlama) *шартлама сивě* Çok soğuk, ayaz.

шартлат- (şartlat-) Çırpamak, şaklamak, çadırdatmak, tıkırdatmak.

шарф (şarf) Eşarp, şarf.

шаршан/ шашан/ саршан (şarşan/ şaşan/ sarşan) Ağaç yığını.

шаршанла- (şarşanla-) Yığma koymak.

шат (şat) Çok, pek, gayet, tümüyle, büsbütün.

шаталак (şatalak) Çok konuşkan, neşeli, keyifli.

шатăрмак (şatĭrmak) Gece bekcininin sopası.

шатăртат- (şatĭrtat-) Çatırdamak, çıtırdamak.

шатăртаттар- (şatĭrtattar-) Çıtırdattırmak.

шатлаттар-/ шалтлаттар- (şatlattar-/ şaltlattar-) Vurmak, çalmak, takırdamak, takırdatmak, tıklamak.

шатра (şatra) Döküntü, çiçekbozuğu, çil. *Хёрлě шатра, вěт шатра* Kızamık. *чěкеç шатри* Çil.

шатралă (şatrallĭ) Çiçekbozuğu, çil. *Шатралă тиф* Tifüs, lekeli humma.

шахвăрт- (şahvĭrt-) İmalı konuşmak, kinayeli konuşmak.

шахмат (şahmat) Satranç.

шахматла (şahmatla) Satranç.

шахта (şahta) Ocak, maden ocağı.

шахтёр (şahtyor) Madenci.

шашка I (şaşka) Kılıç.

шашка II (şaşka) 1. Dama oyunu için hazırlanmış yuvarlak nesne. 2. Dama oyunu.

шашка III (şaşka) Kakım, as.

шашкăлла выля- (şaşkılla vılya-) Dama oynamak.

шашкă (şaşkĭ) 1. Vizon. 2. Çığa balığını tutmak için kullanılan takım.

шăв майăрě (şĭv miyĭri) Göl kestanesi.

шăв/ шăв-шав (şĭv/ şĭv-şav) Dargınlık, kavga, atışma, küfür, sövgü, ağız dalaşı, çekişme.

шăван кайăк (şĭvan kayĭk) Sıvacı kuşu.

шăвар- (şĭvar-) İçirmek, sulamak, üzerine dökmek.

шăйăр (şĭyĭr) Tırmalamak.

шăйăрлан (şĭyĭrlan-) Dik kıyı, uçurum, yar.

шăйлат- (şĭylat-) Vızıldamak, vınlamak.

шăйрăк/ шăйăрăлчăк/ шырлăк (şĭyĭrlĭk/ şĭyĭrlĭk/ şırlĭk) 1- Çizik, tırmık 2. Tarlada sürülmemiş yer.

шăк моча/ шăк хăмпи (şĭk moça/ şĭk hĭmpi) Sidiktorbası, mesane.

шăкăл (şĭkĭl) Düzgün, doğru, muntazam, düzenli, tam.

шăкăл-шăкăл (şikil-şakıl) Yüksek sesle konuşulduğunu ifade eden yansıma ses.

шăкăлтат- (şakiltat-) Sessizce sohbet etmek, konuşmak.

шăкăлчан/ шăнкăрав курăк (şikilçan/ şinkırav kurık) Sarmaşık.

шăкăлчи уй шăкăлчи (şikilçi uy şikilçi) Sakakuşu.

шăкăлчă (şikilçi) Avrupa saka kuşu.

шăкăлчи (şikilçi) Düdük, kaval.

шăкăр (şikır) Hep birlikte, herkes, sırf, ancak, son derece.

шăкăртат- (şikirtat-) Şırıldatmak, çağıldatmak, şingırdatmak.

шăл (şil) Diş, çentik. *асава шăл клык, кайри шăлсем* Azı dişler. *малти шăлсем* Ön dişler. *шăл туни* Dişeti *шăл суранĕ* Diş ağrısı. *шăл шанни* Kamaşma. *шăл ир, шăл йĕр-* Dişleri gıcırdatmak. *шăл тасатмалли* Kürdan. *шăл тасатакан порошок* Diş macunu. *пăчка, сўре, тура шăлĕсем* Testere, bıçkı dişi. *шăл курăкĕ* Böğürtlen.

шăл- (şıl-) Süpürmek, silmek, kurulamak, temizlemek, fırçalamak, ovmak.

шăла пулă (şıla puli) Sudak, uzun levrek.

шăлавар/ шалавар (şilavar/ şalavar) Şalvar.

шăла пир (şıla pir) Astar için kullanılan seyrek kaba keten bezi.

шăлан I (şılan) Kuşburnu, yabangülü, çakaleriği. *шăлан сырли* Kuşburnu, yabangülü meyvesi.

шăлан II (şılan) Kahverengi örümcek kuşu.

шăлăн- (şılın-) Süpürmek, silmek.

шăлкан (şılkan) Pohpohçu, dalkavuk.

шăлла- (şilla-) Çentiklemek, işaretlemek. *çурла шăлла* Orak dişi.

шăллан- (şillan) Çentiklemek, işaretlemek.

шăллас/ шăлламас (şillas/ şillamas) 1. İri, sivri dişli. 2. Tınaklı.

шăллă (şilli) Dişli, tınaklı. *шăллă урана* Dişli çark. *шăллă пăрча* Özel bir bezelye çeşidi.

шăлтăрка- (şiltırka) 1. Kurumak, çatlamak. 2. Takırdayan, gürleyen. *шăлтăрка курăкĕ* Salkım çiçeği.

шăлтăрма (şiltırma) Makara, blok.

шăлтăртат- (şiltirtat-) Şingırdamak, şakırdamak, şingırdatmak, şakırdatmak, tıngırdatmak, gümbürdemek.

шăма кĕпçи (şıma kışı) Melek otu.

шăмал- (şımal-) Bulutlanmak, bulutla kaplanmak. *пĕлĕт шăмалса килчĕ* Gökyüzü bulutla kaplandı.

шăмар- (şımar-) Isırmak niyetinde olmak, sokmak niyetinde olmak, atların kulaklarını geriye doğru atmaları, sinirlenmeleri.

шăматкун (şımatkun) Cumartesi. *шăмат kaç* Cumartesi akşamı. *шăмат çĕр* Cumartesi gecesi.

шăмă/ шăнă (şımı/ şinî) Kemik. *нуç шăмми чепен* Kafatası. *шăмă тура* Kemik tarak.

шăмăллă (şimilli) Kemikli, kılçıklı. *шăмăллă пулăсем* Kılçıklı balıklar.

шăмпăртат- (şimpirtat-) Debelenmek, çalkalanmak.

шăмшак (şımşak) Kemikler, iskelet.

шăн- (şın-) Üşümek, soğumak, buz kesilmek мĕрзнута.

шăн (şın) Soğuk, ayaz, don.

шăна (şına) Sinek. *симĕс шăна, шăришă* *шăна* İspanyol sineği. *шăна кайăкĕ* Sinekçil, sinek kuşu. *шăна кĕпçи* Melek otu.

шăнар- (şınar-) Sakinleştirmek, öfkesini bastırmak.

шăнаршă/ шăнарăш/ шăнаш (şınarşî/ şınarış/ şınaş) Kararsız, dengesiz, değişken.

шăнăр (şînîr) Damar, kırış, sinir. *шăнăр туртни* Kramp. *шăнăр куракă* Sinirotu.

шăнăрлă (şînîrlî) Sinirli, damarlı, sert, güçlü.

шăнăç- (şînîş'-) Bulmak, keşfetmek.

шăнăçтар- (şînîş'tar-) İçermek, kapsamak, tutmak buldurmak, keşfettirmek.

шăнăçтару (şînîş'taru) Kapasite, yeterlilik.

шăнк (şînk) Tam.

шăнкар- (şînkâr-) Sümkürmek.

шăнкарт- (şînkart-) 1. Sümkürtmek. 2. Atın kuyruğunu daha kısa olması için kısaltarak bağlamak.

шăнкăр-шанкăр (şînkîr-şînkîr) Şırlı şırlı.

шăнкăрав (şînkîrav) Çan, zil, çingirak. *шăнкăрав курăкă, теви* Çan çiçeği.

шăнкăрма (şînkîrma) Çan, zil, çingirak.

шăнкăртат- (şînkîrtat-) Çınlamak, çingırdamak, çağıldamak.

шăнкăрч(ă) (şînkîrç-î) Sığırcık kuşu.

шăнсуха (şînsuha) Sonbaharda çift sürme.

шăнт- (şînt-) Dondurmak.

шăнчас (şînças) Sıvacı kuşu.

шăп/ шăпах (şîp/ şîpah) Sessizce, yavaş sesle, yavaşça, tam, düzenli. *шăпах çавăнна* Tam bunun için.

шăпа (şîpa) Talih, yazgı, kader, nasip, kura. *телейсăр шăпа* Kötü kader, kötü talih. *шăпа яр-* Yazı tura atmak. *шăпа мана тухрă* Kura bana çıktı.

шăпальти (şîpal'ti) Kırmızı iri gagalı kuş.

шăпă/ шăп (şîpî/ şîp) Sırık.

шăпăлтат- (şîpăltat-) Fısıldaşmak, sessizce konuşmak.

шăпăр I шăппăр (şîpîr/ şîppîr) Süpürge.

шăпăр II (şîpîr) Gayda.

шăпăр-шăпăр (şîpîr-şîpîr) Şıpır şıpır.

шăпăрçă (şîpîr ş'î) Gaydacı.

шăпăрт (şîpîrt) Sessizce, yavaş yavaş. *шăпăрт нулчăç*

шăпăртаттар- (şîpîrtattar-) Sessizce akıtmak, dökmek. *куççулăсене шăпăртаттарма нуçларă* Gözyaşları sessizce akmaya başladı.

шăплан- (şîplan-) Susmak, sessizleşmek, susturmak.

шăплăх (şîplîh) Sessizlik.

шăппăн (şîppîn) Sessizce, yavaşça, özenle.

шăпчăк (şîpçîk) Bülbül.

шăр- (şîr-) İşemek.

шăран- (şîran-) 1. Erimek. *анат-çимăç шăранни* Sindirim. 2. Akıp gitme (Müzik, şarkı hakkında)

шăранаслăх (şîranaslîh) Düzlük.

шăранмалли (şîranmalli) Erime sıcaklığı.

шăрат- (şîrat-) Eritmek, ısıtmak. (yağ, metal)

шăрату/ шăратни (şîratu/ şîratni) Eritme.

шăрăх (şîrîh) 1. Sıcak, ateşli, şiddetli, hararetli. 2. Havasız, boğucu, kurak.

шăрăхлăх (şîrîhlîh) Kuraklık.

шăри-шăри (şîri-şîri) Ağlama ifade eden yansıma ses. Hüngür-hüngür.

шăрка (şîrka) 1. Bit, bit yumurtası. 2. Çiçektozu, polen. *шăркана лар-* Çiçek açmak, çiçeklenmek. (Çimen, otlar hakkında). Tozlaşmak. (Çiçek hakkında) *шăрка хутаççu* Başak. *шăрка курăкă* Kuşkuş otu.

шăркалан- (şîrkalan-) 1. İşlemek, çalışmak. 2. Çiçeklenmek, küflenmek. *сăра шăркаланнă* Bira küflendi.

шăркалча (şîrkalça) Yabani ördek.

шăрпăк (şîrpîk) 1. Çöp, artık, kıymık. 2. Kibrit. 3. Kılçık. 4. Tahta çatal.

шăрпăклан- (şîrpıklan-) Sebepsiz yere kavga çıkarmak.

шăрпăклă (şîrpıklı) Kemikli, kılçıklı. *шăрпăклă нълă* Kılçıklı balık.

шăрçа (şîrş'a) Gerdanlık. *шăрçа нĕрчи* Boncuk, tesbih tanesi. *куч шăрçи* Göz bebeği.

шăрт I (şîrt) Kıl, fırça.

шăрт II (şîrt) Keski, kesici diş, eski pulluğun keskin dişi.

шăртла- (şîrtla) Kaşımak, saç taramak.

шăртлан- (şîrtlan-) Öfkelenmek, kızmak, irkilmek. *шăртланса кай* Isınmak, tutuşmak, kızışmak.

шăртлантар- (şîrtlantar-) Öfkeliendirmek, kızdırmak, asabını bozmak.

шăрттан/ шăртан (şîrttan/ şîrtan) Etle doldurulmuş ve kızartılmış sucuğa benzer Çuvaş yemeği.

шăрчах (şîrçah) Dik kafalı, inatçı, ısrarcı, söz dinlemez, ele avuca sığmaz, Asabi, kurnazca.

шăрчахлă (şîrçahlı) Titiz, zor beğenen.

шăрчăк I (şîrçık) Orak çekirgesi, cırcır böceği, kız böceği.

шăрчăк II (şîrçık) Çile (ip çilesi), kangal.

шăрчăк III (şîrçık) Yay.

шăрчăк курăкĕ (şîrçık kurıkĕ) İtır çiçeği.

шăрчăклан-/ шăрчăхлан- (şîrçıklan-/ şîrçihlan-) 1. Dik kafalılık etmek, inat etmek, kusur bulmak. 2. Sinirlenmek, heyecanlanmak, asabı bozulmak.

шăрчăклă (şîrçıklı) 1. Yaylı. 2. Titiz, dik kafalı, inatçı.

шăршă (şîrşĭ) Koku. *ырă шăршă* Güzel koku. *усал шăршă* Kötü koku.

шăршăн- (şîrşĭn-) Islanmak.

шăршăнтар- (şîrşĭntar-) Islatmak, suya bastırmak.

шăршла- (şîrşla-) Koklamak.

шăршлан- (şîrşlan-) Kokmak, bozulmak, kokuşmak.

шăршлантар- (şîrşlantar-) Kokutmak, bozmak, çürütmek.

шăршлагтар- (şîrşlattar-) Koklatmak.

шăршлă (şîrşlĭ) Kokmuş, kokuşuk, küflü, kokan. *Ырă шăршлă* Güzel kokulu. *Усал шăршлă* Kötü kokulu. *Шăршлă курăк* Mercanköşk, sıçan kulağı.

шăт- (şĭt-) 1. Çimlenmek, filizlenmek, çıkmak, doğmak. 2. Ortaya çıkmak, görünmek, patlamak.

шăт (şĭt) Büsbütün, tümünden, hepten, temelli.

шăтан-юхан (şĭtan-yuhan) Cüzam, cüzamlı.

шăтар- (şĭtar-) Delmek, oymak, deşmek.

шăтаслăх (şĭtaslĭh) Çimlenme.

шăтăк (şĭtĭk) Yarık, gedik, aralık, çatlak. *шăтăк алт-* (чакала) Çukur açmak, çukur kazmak. *çанă шăтăкĕ* Elbisenin kol deliği.

шăтăкла (şĭtĭkla) Dantel.

шăтăр-шатăр (şĭtĭr-şatĭr) Çıtır-çıtır, çatırtı, tıkırtı.

шăтăрнак (şĭtĭrnak) Çit.

шăтăртат- (şĭtĭrtat-) Çatırdatmak, kıtırdamak, çıtırdamak, kütürdemek.

шăхăр- (şĭhĭr-) Islık çalmak.

шăхăркач (şĭhĭrkaç) Düdük.

шăхăрни (şĭhĭrni) Islık.

шăхăрт- (şĭhĭrt-) Islık çaldırmak.

шăхран (şĭhĭran) 1. Barut koymaya yarayan kutu. 2. Tütün, enfiye koymaya yarayan kutu.

шăчă/ шăччи (şĭçĭ/ şĭççi) Sopa, değnek, asa, ince sırık.

шăши/ шăрши I (şĭşĭ/ şĭrşĭ) 1. Fare, sıçan. *шăши çури* Fare yavrusu. *шăши хĕрри* Fare kuyruğu. *Шăши юсĕ* Gelincik.

шăши II (şĭmi) Kas, adale.

шăши/ шăрши III (şîşi/ şîrşi) Beş yaşa kadar olan taylarda bir hastalık.
шăши вĕтренĕ (şîşi vĕtrenĕ) Isırgan.
шăшлакка(й) (şîşlakka-y) Melek otu.
шевле (şevle) Işın, ışık, parlama.
шелле- (şelle-) Acımak, esirgemek, kıyamamak, üzölmek, üzüntü duymak.
шеллеменлĕх (şellemenlĕh) Acımasızlık.
шенкер (şenker) Mavi, gök mavisî.
шеп (şep) Güzel, iyi, hoş. *шенпех* Daha güzel, daha iyi, daha hoş.
шеплен- (şeplen-) Güzelleşmek, düzelmek, iyileşmek.
шеремет (şeremet) Acıklı, acınacak, garîp.
шерепе I (şerepe) 1. Püsköl, salkım, fırça. 2. Bezelye.
шерепе II (şerepe) At kılından yapılmış kuş tuzağı.
шерепелен- (şerepelen-) Uzanmak, yayılmak.
шерпет/ шерепет шывĕ (şerpet/ şerepet şivĕ) Bal şurubu.
шerte (şerte) Sırık.
шертешник/ шертешке (şerteşnik/ şerteşke) 1. Kalp hastası. 2. İç, göbek. 3. Araba dingili.
шеçтĕрне (şe ş'tırne) Dişli.
шет (şet) İhtimal, mümkün, imkân, belki.
шетник (şetnik) Üstü açık fıçı, tekne.
шĕв- (şĕv-) Islanmak, kabarmak, şişmek.
шĕвек (şĕvek) Sıvı, sıvılık.
шĕвеклен- (şĕveklen-) Sıvılaşmak.
шĕвет- (şĕvet-) Sıvılaştırmak, güçsüzleştirmek.
шĕвĕ (şĕvĕ) Güçsüz, zayıf, yetersiz, sıvı, akışkan.
шĕвĕр (şĕvĕr) Acı, keskin. *шĕвĕр пĕрне* İşaret parmağı. *шĕвĕр сăмса* (şеврик) Bir tür mersin balığı.
шĕвĕрĕлчен (şĕvĕrĕlçen) Şerit, tenya, bağırsak kurdu, parazit.

шĕвĕрĕш (şĕvĕrĕş) Sivri uç, uç, nokta.
шĕвĕрт- (şĕvĕrt-) Keskinleştirmek, acılaştırmak, sivrileştirmek.
шĕвтер- (şĕvter-) Islatmak, suya bastırmak.
шĕкĕ (şĕkĕ) 1. Baltacı. 2. Kabuk böceğı.
шĕкĕлтет- (şĕkĕltet-) Cıvıldamak (civcivler hakkında) *шĕкĕлтетсе лараççĕ* Hoşça sohbet ediyorlar.
шĕкĕлче- (şĕkĕlçе-) Kabuğunu ayıklamak.
шĕкĕлчен- (şĕkĕlçen-) Açılmak, meydana çıkmak, çekirdek çitlemek.
шĕл (şĕl) Aralıksız, tüm, topyekûn. *кăмакара шĕл кăвар* Ocak çok sıcak.
шĕлкĕме (şĕlkĕme) Küçük boncuk ve paralarla süslenmiş eski kadın göğüslüğü.
шĕлкĕш (şĕlkĕş) 1. Karla karışık yağmur. 2. Üzgün, üzüntülü, kederli, mahszun.
шĕлпер (şĕlper) Gençlere kaynana veya kayın babadan hediye. *шĕлпер сурăх* Hediye koyun.
шĕмпĕлтет- (şĕmpĕltet-) Debelenmek, çalkalanmak.
шĕпĕн/ шĕвĕн (şĕpĕn/ şĕvĕn) Sigil, nasır.
шĕпшĕл (şĕpşĕl) Yulaf lapası.
шĕçтĕрне (şĕ ş'tırne) Dişli.
шĕчĕ (şĕçĕ) Sopa, değnek, asa, ince sırık.
шĕшĕ (şĕşĕ) Fındık. *шĕшĕ кăмти, шĕшĕ ай* Fındık ağacı altında büyüyen mantar, fındık mantarı.
шĕшĕлĕх (şĕşĕlĕh) Fındıklık.
шĕшлĕк (şĕşlĕk) Turna balığı.
шĕштĕрлĕк (şĕştĕrlĕk) Çığa balığı.
ши-ши корăк (şĕ-şĕ korăk) Kara hindiba.
шик I (şĕk) Rüzgâr sesini göstren yansıma ses.
шик II (şĕk) Şüphе, kuşku, korku, endişе.
шиклен-/ шĕкшĕн- (şĕklen-/ şĕkşĕn-) Şüphelenmek, kuşkulanmak, endişelenmek, tereddüt etmek.

шиклентер- (şiklenter-) Şüphelendirmek, kuşkulandırmak, şüphe uyandırmak.
шиклĕх (şiklih) Kuşku, şüphe, korku.
шиксĕр (şiksır) Korkusuz, tereddütsüz, şüphesiz.
шиклĕ (şikli) Şüpheli, kuşkulu, korkulu.
шилан (şilan) Gül.
шимпанзе (şimpanze) Şempanze.
шин/ шинă (şin/ şini) Lastik, çember, tekerlek.
шинель (şinel') Kaput.
шипчи (şipçi) Maşa, kıskaç, saç maşası
шит (şit)
шкап (şkap)
шкул (şkul) *вăтам шкул* Orta okul. *аслă шкул* Yüksek okul. *пуçламăш шкул* İlkokul.
шкулти (şkulti) Okuldaki, okulda bulunan. *шкулти йĕркесем* Okul düzeni, okul tertibi.
шлепке/ шĕлепке (şlepke/ şilepke) Şapka.
шнур (şnur) Sicim, kaytan.
шнурла- (şnurla-) Bağlamak, düğüm atmak.
шоссе (şosse) Şose.
шофĕр (şofyor)Şöför.
шпагат (şpagat) Sicim, ince ip.
шпакат курăк (şpakat kurık) Böğürtlen.
шпингалет (şpingalet) Mandal, sürgü.
шпион (şipon) Casus, ajan.
шпионла (şiponla) Casus gibi, casusa benzer.
шпулька (şpul'ka) Masura.
шрапнель (şrapnel') Şarapnel.
штаб (ştab) Karargah, kurmay heyeti. *çарăн мĕн штабĕ* Ordunun merkez karargahı.
штемпель (ştempel') Damga.
штат (ştat) Kadro, personel, devlet.
штольпи (ştol'pi) Keten bezi.

шторм (şstorm) Fırtına.
штраф Ceza. *штраф ты-* (хыр-) Ceza vermek, ceza kesmek.
штрафла- (ştrafla-)Ceza kesmek.
штурм (şuturm) Hücum, saldırma.
штурмла- (şturmla-) Hücum etmek, saldırmak.
штык (ştlk) Süngü, kasatura.
шу-/ шăв- (şu-/ şav-) 1. Sürünmek, emeklemek, kaymak. 2. Ortadan kalkmak, soyu tükenmek, yok olmak. *çĕр шуса анни* Toprak kayması.
шу Ĭ (şu) 1. Su. 2. Irmak, dere.
шуй I (şuy) Gürültü, ses, patırtı.
шуй II (şuy) 1. Sümüklü böcek, salyangoz. 2. Mideden boğaza kadar yanık hissi, mide ekşintisi.
шуйах- (şuyih-) Hoplayıp zıplamak, yaramazlık etmek.
шуйлан- (şuylan-) Telaşa düşmek, telaşlanmak.
шуйлантар- (şuylantar-) Telaşa düşürmek, telaşlandırmak, korkutmak, ürkütmek.
шуйттан/ шуйтан (şuyttan/ şuytan) Şeytan. *шуйттан хунахху* Eğreli otu.
шуйхат- (şuyhat-) Dağıtmak, hızlandırmak, harekete geçirmek.
шуйхаш- (şuhhaş-) Bağırarak, haykırmak, gürültü yapmak.
шукăль (şukıl') 1. Moda düşkünü, züppe. 2. Zarif, süslü.
шулап (şulap) Oluk, su oluğu, çatı oluğu, değirmen harkı, yalak. 2.
шулли (şulli) Su çulluğu, bataklık çulluğu.
шультăра/ шультра (şultıra/ şultra) İri, büyük, iri taneli. *шультра калаçатăн* Sert konuşuyorsun, gereksiz konuşuyorsun.
шультăрка- (şultarka-) 1. Çatlamak, parçalanmak, dağılmak, dökülmek,

saçılmak. *пичке шултăркаса кайнă*
Fıçı tamamen parçalandı. 2. Başboş,
serbest, seyrek, cılız.

шултралантар- (şultralantar-) Büyütmek,
geniştletmek, yayılmak, sürmek.

шултралат- (şultralat-) Büyütmek, geniş-
letmek, yaymak.

шулчан/ шăкăлчан (şulçan/ şikilçan)
Şerit, tenya, bağırsak kurdu, parazit.

шульăк (şul'ik) Hırsız, yankesici, düzen-
baz, hilekâr, kazıkçı.

шульăкла (şul'ikla) Sahte, hileli,
düzmece.

шупăр (şupır) Kadın kaftanı.

шупка (şupka) Beyazımsı, soluk, solgun,
renksiz. *шупка сăнлă* Soluk, pembe.

шупкал-/ шупкалан- (şupkal-/ şupkalan-
) Benzi atmak, sararmak (yüz), soluk-
laşmak, sönükleşmek, rengi atmak.

шур I (şur) Bataklık, bataklık. *шур сырли*
Yaban mersini. *шур курăкĕ* Adaçayı.
шур таки, шыв качаки Çulluk,
bataklık çulluğu. *шур тăхран пуç* Be-
yaz yonca.

шур II (şur) Katarakt, aksu, perde.

шур- (şur-) Ağarmak, beyazlaşmak, benzi
atmak, sararmak. *нĕтĕм сăн шурса*
кайрĕ Betim benzim sarardı.

шурал- (şural-) 1. Ağarmak, beyazlaşmak,
benzi atmak, solmak. 2. Gün ağarmak.

шурат- (şurat-) Badana etmek, soymak
(patates), soymak (ağaç).

шурă/ шур (şurı/ şur) Beyaz, ak. *шан-шурă*
Bembeyaz. *шурă нăрп* Beyaz
yurt. *Шур Амăл* Ak İdil, Kama ırmağı.
шур кăмна Beyaz mantar. *шур сухал*
Aksakal. *куç шурпи* Göz akı.
çăмартă шурпи Yumurta akı.

шурăмпуç (şurımpuç') Şafak. *шурăмпуç*
çути килет (налăрать) Şafak ışığı

beliriyor. *шурăмпуç çăлтăрĕ* Zühre
yıldızı.

шурăх- (şurıh) Rengi atmak, sapsarı
kesilmek.

шурлă-сарла шешше (şurlı-sarlı şeşşe)
Menekşe.

шурлăх (şurlıh) Batak, bataklık, çamur.

шурлăхлă (şurlıhlı) Bataklık, çamur.

шуррисем (şurrisem) Beyazlar. (Rusya'da
iç savaş döneminde karşı devrimcilere
verilen ad).

шуруп (şurup) Vida.

шуроти (şuruti) Ayırkotu.

шăрка курăкĕ/ саступ курĕк (şırka
kurıki/ sastup kurik) Kuşkuş otu.

шурчак (şurçak) Soluk, solgun, sönük.

шұç/ шăвăç (şuş'/ şivış') Beyaz teneke,
plaka.

шұçăм (şu ş'im) Şafağın ilk ışıkları.
шұçăм килнĕ чух Şafak vakti. *каçхи*
шұçăм Alacakaranlık.

шут (şut) Abaküs, sayı boncuğu. 2. Rapor,
hesap, nicelik, sayı, sonuç. *укча шучĕ*
Para hesabı. *хут пелекенсен шучĕ*
Okur-yazar sayısı. *шұта ил-* Hesaba
katmak, dikkate almak. 3. Şeref,
namus, onur, itibar. *шұта кĕрт*,
шұта хыв- Saymak, saygılı olmak,
dikkate almak, hesaba almak. *çын*
шұтне кĕртместчĕç (хумаст-чĕç)
İnsan yerine koymadılar. 4. Niyet,
kasıt, istek, arzu. *хипе кайма шұт*
тытăрĕ Tarlaya gitmek için karar
verdi.

шұтар- (şutar-) Kaydırmak, süründürmek,
emekletmek.

шұтла- (şutla-) Saymak, sanmak, bilmek,
gözü ile bakmak, hesap etmek,
niyetinde olmak, niyetlenmek, saygı
göstermek. *шұтласа хур-* Sanmak,

düşünmek. *шутласа хуни* Tahmin, varsayım.

шутлан- (şutlan-) Sayılmak, kabul edilmek, hesaba alınmak.

шутлаттар- (şutlattar-) Saygı göstertmek, hesaba kattırtmak.

шутлă (şutlî) Saygıdeğer, bilinen, tanınmış, sayılı, hesaplı.

шутсăр (şutsîr) 1. Sayısız, hesapsız. 2. Çok, alışılmamış, sıradışı. *шутсăр пысăк ĕç* Çok büyük iş.

шухă (şuhî) Oynak, şuh, canlı, yaramaz, çapkın.

шухăлан- (şuhîlan-) Oynaklaşmak, canlanmak, işlekleşmek.

шухăш (şuhîş) Düşünce, fikir, istek, arzu, niyet. *шухăша- кай-* Düşünmek, düşünceye dalmak. *шухăш тыт-* Tasarlamak, niyetlenmek, aklına koymak. *ман шухăшна* Bence, bana göre.

шухăшла- (şuhîşla-) Düşünmek, aklından geçirmek, sanmak, şüphelenmek, niyetinde olmak, niyetlenmek. *шухăшласа ил-* (năx-) Düşünmek. *кутăн-пуçăн шухăшла, каллĕ-маллĕ шухăшла* Farklı yönleriyle düşünmek.

шухăшлав (şuhîşlav) Düşünme, düşünce, mantalite.

шухăшлă (şuhîşlî) Düşünceli, manalı. *тарăн шухăшлă кĕнеке* Derin manalı kitap.

шущă (şuşkî) Kurutma, küçük kuru simit.

шушу (şuşu) İnce pestil. *шушу шăрпи* Kuru sebze çorbası.

шущăк (şuşçîk) Vergi memuru.

шă/- шĕв- (şü-/ şiv-) Islanmak, kabarmak, şişmek.

шăпке/ шăпке пулă (şüpkе/ şüpkе pulî) Turna balığı.

шăреке (şüreke) Sivri uçlu, keskin, sivri, şiddetli.

шăрет- (şüret-) Sivriltilmek, keskinleştirmek.

шăрпе (şürpe) Çorba. *пулă шăрпи* Balık çorbası. *кунăста шăрпи* Lahana çorbası.

шăт- (şüt-) Şaka. *шăт ты* Şaka yapmak.

шăтер- (şüter-) Islatmak, suya bastırmak.

шăтле- (şütle-) Şaka yapmak, şakalaşmak, alay etmek.

шăтлĕ (şütlî) Şakacı. *шăтлĕ сăмах* Komik söz.

шăтник (şütnik) Şakacı, komik, güleç.

шыв/ шу (şiv/ şu) Su, ırmak, meyve suyu.

çĕр айĕнчи шыв Yer altı suyu. *хурăн шывĕ* Kayın ağacı suyu. *çырла шывĕ* Kiraz suyu, çilek suyu. *шыв кайăкĕ* Su kuşu. *шыв чăххи* Su çulluğu, bataklık çulluğu. *шыв юххи* Akıntı, akım. *шыв пĕтри, ыраш пĕтри* Yem balığı. *шыв кукри* Durgun su. *шыв пусаххисем, шыв уратисем* Su kaynağı. *шыв сикки* Şelale. *шыв курăкĕ* Yakı otu. *шыв калти* Deniz kertenkelesi, triton. *шыв кăмти (зубка)* Sünger. *Байкал шыв кăмти* Baykal su süngeri. *шыв чаканĕ* Suçulluğu.

шывак (şivak) Sulu (Bira, patates vb. hakkında).

шываклан- (şivaklan-) Sulanmak.

шывлан- (şivlan-) Islanmak.

шив-шур (şiv-şur) Su, bataklık, su kaynağı, su taşkını.

шыра- (şıra-) Aramak, takip etmek.

шырав/ шырани (şırav/ şırani) Arama, araştırma.

шыравçă (şıravşă) Arayıcı, izleyici, takip edici.

шыраканни (şırakanni) Arayan, davacı.

шыран- (şıran-) Merak etmek, telaşlanmak, zahmet etmek.

шыраттар- (şırattar-) Arattırmak, izlettirmek, takip ettirmek.

шыркалчă (şırkalçĭ) Çamur ördeği.

шырлан/ шыран/ шырланкă (şırlan/ şıran/ şırlankĭ) Dik kıyı, uçurum, yar, çukur.

шырланкă (şırlankĭ) Dik.

шырлак I (şırlak) Avlu ortasında düğün misafirlerine ikram için hazırlanmış özel yer.

шырлак II (şırlak) Boşluk, aralık, yarık.

шырлах (şırlah) Dert, bela, kaza, felaket, zarar.

шыс(ă) курăк(ĕ) (şır-ĭ kurĭk-ĭ) Sarısabır.

шыс- (şı ş´-) Şişmek, kabarmak.

шысă (şı ş´ĭ) Şiş, kabarık, ur, tümör. *ныр шысçи* Guatır.

шысăн- (şı ş´ĭn-) Şişmek, kabarmak.

шысăнтар- (şı ş´ĭntar-) Şişirmek.

шыстар- (şı ş´tar-) Şişirtmek.

шысмак (şı ş´mak) Tombul, yuvarlak.

Щ щ

щётка (şçotka) Fırça. *Атă-пушмак щётки* Ayakkabı fırçası. *иӗл щётки* Diş fırçası.

щётка́ллă (şçotkăllă) Fırçayla, fırçalı.

щит (şçit) Kalkan, korunak. *щитна хӗç* Kalkanla kılıç.

щитлă (şçitlă) Kalkanlı, korunaklı.

Ы Ы

ЫВӑЛ (ıvıl) Oğul, kayın. *чинер ывӑл, ывӑлалӑх ывӑл, сар ывӑл, шур ывӑл, кӗӗӗн ывӑл* En küçük oğul.

ЫВӑЛЛАХ (ıvıllıh) Evlatlık. *ывӑллаха пӗр ача ылтӗмӗр* Evlatlık bir oğul aldık.

ЫВӑЛСЕМ/ ЫВСЕМ (ıvılsem/ ıvsem) Küçük kayın.

ЫВӑЛСУРИ (ıvıl ş'uri) Üvey oğul.

ЫВӑН- (ıvın-) Yorulmak, yorgun düşmek.

ЫВӑНМИ-КАНМИ (ıvınmi-kanmi) Sürekli, aralıksız, dinlenmeksizin.

ЫВӑНТАР-/ ЫРТАР- (ıvıntar-/ ırtar-) Yormak, yıpratmak, halsiz düşürmek.

ЫВӑС/ ЫВСӑ (ıvıs/ ıvsı) 1. Tahta. 2. Tepsi. 3. Karak. (Кар kacak kapağı).

ЫВӑҪ/ ЫВҪА (ıvış'la-/ ıvş'a) Avuç. *ывӑҪ. (ывҪа) тупанӗ* Avuç içi, aya.

ЫВӑҪЛА- (ıvı ş'la-) Avuçlamak.

ЫВӑТ- (ıvıt-) Atmak, bırakmak, fırlatmak, savurmak. *ывӑтса яр-* Atmak, fırlatmak, çöpe atmak. *ывӑтса калаҫать* İmalı konuşuyor.

ЫВӑТӐН (ıvıtın-) Atılmak, savrulmak, saldırmak, fırlatılmak.

ЫВӑТКӐН- (ıvıtkın-) Atılmak, fırlamak, kendini öne atmak, saldırmak.

ЫВҪИПЕ/ ЫВҪИ-ЫВҪИПЕ (ıvş'ipe/ ıvş'i-ıv ş'ipe) Avuç dolusu.

ЫВТӐН-/ ЫВӑТӐН- (ıvtın-/ ıvıtın-) Atılmak, savrulmak, saldırmak, fırlatılmak.

ЫВТӐНТАР- (ıvtıntar-) Atmak, bir kenara atmak, terketmek, fırlatmak.

ЫЙӑХ (ıyih) Uyku.

ЫЙТ- (ıyt-) İstemek, sormak, çağırmak, talep etmek.

ЫЙТКАЛА- (ıytkala-) Dilenmek, zaman zaman istemek.

ЫЙТКАЛАКАН- (ıytkalakan-) Dilenci, yoksul, sefil.

ЫЙТКАЛАҪ (ıytkalı ş') Fakir, dilenci.

ЫЙТУ (ıytu) Soru, sorun, konu, dava, mesele *наци ыйтавӗ* Milli mesele. *тӗн ыйту* Temel sorun. *ыйту местоименийӗ,* *ыйтулла местоимени* Soru zamiri. *ыйту татакӗ* Soru eki. *ыйтулла предложени* Soru cümlesi. *тӗрӗ мар ыйту* Dolaylı soru.

ЫЙТУЛЛА (ıytullı) Soru (sıfat) *ыйтулла местоимени* Soru zarfı.

ЫЙХӑ/ ЫЙӑХ (ıyhı/ ıyih) Uyku, rüya, düş. *ыйхӑ нусрӗ* Uyku bastı. *ыйхӑ вӗсрӗ* Uyku kaçtı. *ыйхӑ ҫынҫи, ыйхӑ чантти* Uykucu, uykulu, uyuşuk.

ЫЙХӑЛА-/ ЫЙӑХЛА- (ıyhıla-/ ıyihla-) Uyuklamak, pineklemek.

ЫЙХӑЛЛА/ ЫЙӑХЛА (ıyhıllı/ ıyihlı) Uykulu, uyuşuk.

ЫЙХӑҪӐР/ ЫЙӑХҪӐР (ıyhışır/ ıyihşır) Uykusuz.

ЫЙХӑҪӑ/ ЫЙӑХҪӑ (ıyhış'ı/ ıyihş'ı) Uykucu.

ЫЛМА-ТӐЛМЕ (ılme-tılme) Sıra ile, nöbetleşe, alternatif olarak.

ЫЛМАК-СУЛМАК (ılmak-sulmak) Yanlış, kurlsız.

ЫЛМАШ- (ılmaş-) 1. Değişmek, nöbetleşe çalışmak. 2. Değişme, değiştirme, vardiya, nöbet. *ылмаш-тӗлмеш* Sıra ile, nöbetleşe. *ылмаш куҫла* Şaşı.

ЫЛМАШНИ (ılmaşni) Rotasyon, nöbetleşe.

ЫЛМАШТАР- (ılmaştar-) Değiştirmek, yer değiştirmek, sıra değiştirmek, sırasını değiştirmek, nöbet değiştirmek.

ЫЛМАШУ (ılmaşu) Rotasyon, nöbetleşme.

ЫЛМАШУЛЛА (ılmaşullı) Sıra ile, nöbetleşe.

ЫЛТӐН/ ЫЛТӑН/ ЫЛТӐМ (ıltın/ ıltın/ ıltım) Altın, altın para. *ылтӑн тӑнри* Altın madeni (ihtiva eden toprak)

ЫЛТАНЛА-/ ЫЛТТАНЛА- (ıltınla-/ ılttınla-) Yıldızlamak, altın kaplamak.
ЫЛТАНЛАНĀ (ıntınlanı) Yıldızlı, altın kaplamalı.
ЫЛХАН (ılhan) Lanet, beddua.
ЫЛХАН- (ılhan-) Lanet etmek, beddua etmek.
ЫЛХАНЛĀ/ ЫЛХАНУЛЛĀ (ılhanlı/ ılhanullı) Lanetli, beddualı. *ылханла йăх* Lanetli sülale.
ЫНАТЛА- (ınatla-) Okşamak, sevmek.
ЫНАТЛАН- (ınatlan-) Okşanmak, sevilmek.
ЫРА (ıra) Kertik, oyuk, girinti.
ЫРАЛА- (ırala) Oymak, kertik atmak.
ЫРАН (ıran) Yarın. *ыран каç* Yarın akşam. *паян тăвас ёşe ырана ан хăвар* Bugünün işini yarına bırakma. *ырантан тенёр кунне, ыран мар тенёр кунне* Ertesi gün.
ЫРАНХИ (ıranhi) Yarınki.
ЫРАТ- (ırat-) Ağrmak, acımak. *нұç ыратать* Baş ağrıyor.
ЫРАТТАР- (ıratlar-) Acıtmak, incitmek, acımak, yaralamak.
ЫРАТУЛЛАН (ıratullın) Acı vererek, acıtarak.
ЫРАШ (ıraş) Çavdar. *ыраш нусси* Çavdar tarlası. *ыраш калчи* Kışlık ekin, kışlık tahıl. *ыраш нăтри (кёрче)* Karabalığı.
ЫРĀ (ırı) İyi, hoş, ahlaklı, namuslu, sağlıklı, hayırlı. *ырă кăмăллă çын* İyi kalpli insan. *ырă ятлă пуласийн* İyi anılmak için. *ку янала ырра мар* Bu iyi bir şey değil. *ырă кур-* Başarılı olmak, memnun yaşamak, kendini şanslı hissetmek. *ырă сун-* Hayır dilemek, güzellikler dilemek.
ЫРĀЛАТ- (ırılat-) İyileştirmek, düzeltmek, ıslah etmek, yüceltmek.
ЫРЛА- (ırla-) Takdir etmek, alkışlamak, tasvip etmek, onamak, övmek.

ЫРЛАТТАР- (ırlattar-) Takdir ettirmek, onaylatmak, övdürmek.
ЫРЛĀХ/ ЫРАЛĀХ (ırlıh/ ıralıh) İyilik, lütuf, merhamet, cömertlik.
ЫРЛĀХ-СЫВЛĀХ (ırlıh-sıvlıh) İyilik sağlık.
ЫРМИ-КАНМИ (ırmı-kanmi) Yorulmadan, bıkmadan, usanmadan.
ЫРРĀН (ırrın) İyice, güzelce, içtenlikle, samimiyetle.
ЫРÇА (ır ş'a) Büyük sepet, kasa.
ЫРТАР- (ırtar-) Yormak, yıpratmak, halsiz düşürmek.
ЫРХАН (ırhan) Zayıf, nazik, ince.
ЫРХАНЛАН- (ırhanlan-) Zayıflamak, incelmek.
ЫРХАНЛАТ- (ırhanlat-) Zayıflatmak, canını çıkarmak, halsiz düşürmek.
ЫСА ШĀММИ (ısa şımmi) Sağrı kemiği, kuyruk sokumu kemiği.
ЫТ/ ЫТАХ (ıt/ itah) Büsbütün, tümünden, hep-ten, temelli, pek, gayet, özellikle, oldukça.
ЫТ- (ıt-) Atmak, bırakmak, fırlatmak, savurmak.
ЫТАЛА-/ ЫТАКЛА- (ıtala-/ itakla-) Sarmak, kucaklamak, kapsamak, içine almak.
ЫТАЛАН-/ ЫТАКЛАН- (ıtalan-/ itaklan-) Sarılmak, kucaklamak.
ЫТАМ (ıtam) Kucak, çevre.
ЫТАМАН-ЫТАМАН (ıtamın-ıtamın) Kucak dolusu.
ЫТАМЛА- (ıtamla-) Sarmak, kucaklamak, kuşatmak, çevrelemek.
ЫТАР- (ıtar-) Israr etmek, üstelemek, direnmek, diretme. *ытарса* Israrla, üzerinde durarak, inatla, özenle ve sebat ederek. *ытарса ыйт-* Ağzını aramak.
ЫТАР (ıtar) *ытарма çук лайăх* Mükemmel, harika.

- ытарайми/ ытарми** (ıtaraymi/ ıtarmi)
Büyüleyici.
- ытарлă/ ытларлă** (ıtarlĭ/ ıltarlĭ) 1. İmalı, kinayeli. 2. Satranç düzeninde.
ытарлă тарăхлани Alay, ironi.
- ытарлăн-** (ıtarlĭn-) Dokundurmak, kinaye.
- ытă/ ыт** (ıtĭ/ ıt) *ыт-тĕкел* Tek-çift. *ыт-тĕкелле выля-* Tek çift oyunu oynamak.
- ыткăн-** (ıtkĭn-) Atılmak, fırlamak, kendini öne atmak, hücum etmek, saldırmak.
- ыткăнтар-** (ıtkĭntar-) Saldırtmak, hücum ettirtmek, fırlattırmak.
- ытла** (ıtla) Pek, gayet, oldukça, nhaddinden fazla, özellikle, bilhassa.
- ытларах** (ıtlarah) Daha büyük, daha fazla, artık, bir daha. *кăшум ытларах* Biraz daha fazla. .
- ытларахăшĕ** (ıtlarahĭĭ) Ekseriyet, çoğunluk, çoğunluğu.
- ытларикун** (ıtlarikun) Salı. *ытларикаç* Salı akşamı. *ытларикунччен* Salıya kadar. *ытлари насарĕ* Salı pazarı.
- ытлăн-çитлĕн/ ытлин-çитлин** (ıtlĭn-ş'itlĭn/ ıtlin-ş'itlin) Bol bol, doya doya, kana kana, yeteri kadar.
- ытти** (ıtti) Başka, sair, geri kalan. *ыттисем аçта?* Geri kalanlar nerede? *ытти-маси* Falan filan.
- ытту** (ıttu) Ne de olsa, böyle olmakla beraber, gene, yine.
- ыхра** (ıhra) Sarımsak.
- ыхрути/ ыхра ути** (ıhruti/ ıhra uti)
Yabani soğan.
- ытлашши/ ытлашки** (ıtlaşşı/ ıtlaşki)
Fazla, artan, artık, gereksiz.

Э э

эвакуаци (évakuatsi) Tahliye.**эвакуациле-** (évakuatsile-) Tahliye etmek, boşaltmak.**эволюци** (évoluytsi) Evrim.**эй** (éy) Hey!**экватор** (ékvator) Ekvator.**экваторти** (ékvartortı) Ekvator'da bulunan, ekvator (sıfat).**эквивалентла** (ékvivalentla) Eşdeğer.**эквивалентлăх** (ékvivalentlîh) Denklik, eşdeğerlik.**экзамен** (éksamen) Sınav. *экзамен йыймакан комисси* Sınav komisyonu.**экономи** (ékonomi) Ekonomi.**экономика** (ékonomika) Ekonomi, ekonomik.**экономикăлла** (ékonomikîlla) Ekonomi. *çĕнĕ экономикăлла политика* Yeni ekonomik politika.**экономист** (ékonomist) Ekonomist.**экран** (ékran) Ekran.**экскурси** (ékskursi) Gezi, seyahat.**эксплуататор** (ékspluatator) Sömürücü.**эксплуататорла** (ékspluatatorla) İstismarçı, sömürücü.**эксплуатациле-** (ékspluatatsile-) Sömürmek, istismar etmek.**экспонат** (éksponat) Numune, örnek.**экспедици** (ékspeditsi) Seyahati, sefer, gezi.**элеватор** (élevator) Silo.**элек** (élek) İftira, dedikodu, lakırdı, gammaz.**элекле-** (élekle-) İftira etmek, dedikodu yapmak.**элекçĕ** (élekş'î) İftiracı, dedikoducu, lafçı, muhbir.**элек-телек** (élek-telek) Dedikodu, iftira, laf.**электричество** (élektriçestvo) Elektrik. *электричество станцийĕ* Elektirik santralı.**электрификации** (élektrifikatsi) Eletriklenme, elektrikleme.**электростанци** (élektrostantsi) Elektrik santralı.**элем** (élem) Bayram, âlem.**элементарный** (élementarnıy) İlk, temek, başlangıç, temel.**элес-мелес/ илес-милес** (éles-meles/ iles-miles) 1. Uzun saçlı, tüylü, kıllı. 2. Dağınık, yaygın.**элле** (élle) Sahi mi? Acaba?, belki, yoksa.**элчĕ** (élçĭ) Oynak, şuh, canlı, kalabalık, işlek, hareketli. *элчĕ куç* Şaşı.**эмэл/ амаль** (émél/ amal') İlaç, çare, kocakarı ilacı.**эмелле-** (émelle-) Tedavi etmek, düzeltmek, iyileştirmek, çare bulmak.**эмелçĕ** (émelş'î) Hekim, büyücü hekim, otacı.**эмиграцири** (émigratsiri) Göçmen.**энерги** (énergi) Enerji. *кинетикăлла энерги* Kinetik enerji. *потенцилле энерги* Potansiyel enerji.**энĕс/ энĕç** (énis/ éniş') Kimyon, çöre otu.**энсе** (énse) Ense.**энселе-** (énsele-) Dövmek, tokatlamak.**энсетрен** (énsetren) Tesadüfen, aniden, beklenmedik bir şekilde.**энчен** (énçen) Kötü, fena, zayıf, güçsüz.**эпеçĕ** (épe ş'î) Nine (Yaşlı kadın).**эпи** (épi) Büyükanne, nine, herhangi bir yaşlı kadın.**эпи-карчăк** (épi-karçık) Nine (Yaşlı kadın).**эпĕ/ эп** (épi/ép) Ben.**эпир/ эпĕр/ пĕр** (épir/ épîr/ pîr) Biz.

эпидеми (épidemi) Salgın, salgın hastalık.
эпизод (épizod) Epizot, olay.
эпиплог (épilog) Epilog, son bölüm.
эпитет (épitet) Epitet, sıfat.
эпос (épos) Destan.
эппин (éppin) Demek ki, şu halde, bu durumda.
эра (éra) Milat, çağ, an. *пурĕн эрăччен* Milattan önce.
эрет (éret) Sıra, dizi, saf, bölüm, düzen.
эретлĕ (éretli) 1. Sıralı, düzenli. 2. Namuslu, dürüst.
эретĕн (éretin) Sırayla, düzenli bir şekilde.
эретрен (éretren) Sırayla, düzenli bir şekilde.
эретсĕр (éretsır) Dağınık, karışık, düzensiz.
эрех (éreh) Rakı, votka. *эрех пакки Аyyаш*, alkolik.
эрехетлен- (érehetlen-) Rahatlamak, huzur bulmak.
эреш (éreş) Süsleme, bezeme, donatma, renklendirme.
эрешле- (éreşle-) Süslemek, bezemek, donatmak.
эрешлен- (éreşlen-) Süslenmek, donanmak, renklenmek, bezenmek.
эрешлĕ (éreşli) Zarif, narin, süslü, donanmış.
эрешлĕн (éreşlin) Zarif, yakışıklı, gösterişli.
эрешмен/ ĕрешмен (éreşmen/ ĩreşman) Örümcek. *эрешмен карти* Örümcek ağı.
эрĕм/ эрĕм ути (érım/ érım uti) Pelin, pelin otu.
эрĕш-пирĕш (érış-pirış) 1. Düzensiz, dağınık, karışık. 2. İlişkısiz. 3. Basit düşünceli, boşboğaz, geveze.
эрлен- (érlen-) Gücenmek, darılmak, incinmek.

эрлентер- (érlenter-) Gücendirmek, üzme, kırmak.
эрлек (érlek) Kırılma, gücenme, incinme, aşağılanma duygusu.
эрмен пурçăнĕ (érmen pur şîni) Ermeni ipeği.
эрне (érne) Hafta. *эрне kaç* Cuma akşamı (perşembeyi cumaya bağlayan akşam) *эрне çĕр* Cuma gecesi.
эрнекун (érnekun) Cuma.
эрнелĕх (érnelih) Haftalık.
эрнелĕхе (érnelihe) Bir haftalığına.
эртел (értel) Takım, grup, ekip.
эртелĕ-эртелĕпе (érteli-értelipe) Grup grup, grup halinde.
эртеллеш- (értelleş-) Gruplaşmak, birleşmek.
эсĕ, эс (ési/ és) Sen.
эсир/ эсĕр/ сĕр (ésir/ ésır/ sır) Siz.
эсрел/ эсрелĕ (ésrel/ ésreli) 1. Azrail, ölüm meleği. 2. Pis, kötü insan.
этем (étem) İnsan, insanoğlu.
этемле (étemle) İnsan gibi, insani.
этемлĕх (étemlih) İnsanlık.
эх (éh) Eh! (Üzüntü, acıma, merhamet ifadesi)
эхер (éher) Eğer, şayet.
эхĕлтет- (éhiltet-) Kıkır kıkır gülmek.
эхлет- (éhlet-) İnmek, of çekmek, iç çekmek.
эххĕм (éhhım) Öhö! Öhö! (Öksürük belirten yansıma sözcük)
эххĕмлет- (éhhımlet-) Öksürmek.
эшелон (éşelon) Kademe, katar, askerî katar.
эшелон-эшелонĕпе (éşelon-éşelonipe) Katar katar.
эшкер (éşker) Kalabalık, sürü.
эшкерлен- (éşkerlen-) Kümelenmek, gruplaşmak, toplanmak.

Ю ю

юбилей (yubiley) 1. Jübile, yıldönümü. 2. Jübile, sıfat. *юбилей уявĕ* Jübile töreni. *юбилей саламĕ* Jübile selamı.

юбка (yubka) Etek.

юл- (yul-) Kalmak, durmak, geri kalmak, geri olmak, kaçırmak. *юла юн-* . Kapanmak, -miş gibi yapmak, numara yapmak, kurnazlık etmek.

юланут/ юланат (yulanut/ yulanat) Atlı, süvari.

юланутлан- (yulanutlan-) Atlanmak

юланутлă (yulanutlî) Süvari, atlı.

юланутпа (yulanutpa) At sırtında, atlı vaziyette.

юлахай (yulahay) Tembel, uyuşuk.

юлашки (yulaşki) 1. Son, geri kalan. 2. Kalan kısım.

юлашкинчен (yulaşkinçen) Nihayet, sonunda.

юлехей (yulehey) İliklenmemiş yakayla veya kuşaksız gezen kişi.

юлташ (yultaş) Arkadaş, yoldaş, yol arkadaşı.

юлташлан- (yultaşlan) Arkadaş olmak, dost olmak.

юлташлăх (yultaşlîh) Arkadaşlık, yoldaşlık.

юлхав (yulav) Tembel, uyuşuk.

юлхавлан- (yulhavlan) Tembelleşmek.

юман (yuman) Meşe. *юман çăпанĕ* Meşe palamutu. *юман пулă* Yem balığı.

юманлăх (yumanlîh) Meşelik.

юмарт (yumart) Açık yürekli, samimi, içten, misafirperver, güler yüzlü. *юмарт шухăш* Temiz düşünce.

юмах (yumah) Masal. *юмах яр-* Anlatmak, masal anlatmak. *тупмалли* (*сутмалли*) юмах Bilmece.

юмахла- (yumahla-) Konuşmak, söz etmek, bahsetmek, sohbet etmek.

юмахçă (yumah şî) Masalçı.

юмăç/ юмçă (yumış' / yumşî) Büyücü, halk hekimi, falcı, bakıcı. *юмăç пăх-* Fal bakmak.

юмăçлăх (yumış'lîh) Falcılık, büyücülük, bakıcılık.

юмлă (yumlî) Büyülü, sihirli.

юн (yun) Kan. *юн шывĕ* (mitolojide) tanrıların damarlarında kan yerine akan sıvı, bazı yaralardan akan ince akıntı. *юн çавранăшĕ* Kan dolaşımı. *юн çывăрни* Kan durgunluğu. *юн тымарĕсем* (*çулĕсем*) Kan damarları. *юн таппи* Nabız. *юн шĕветекен курăк* Sarmaşık.

юна- (yuna-) Tehdit etmek, tehlikeye düşürmek.

юнав (yunav) Tehlike, tehdit.

юнашар (yunaşar) 1. Yan yana. 2. Komşu. *юнашар кил* Komşu ev.

юнăх- (yunîh) 1. Kızmak, içermek, kanına girmek, kanı donmak. 2. Gözetlemek, beklemek.

юнăхни (yunîhni) Yangı, iltihap. *куç юнахни* Göz yanması, göz iltihaplanması. .

юнкун (yunkun) Çarşamba.

юнла- (yunla-) Kana bulamak, kana bulaştırmak.

юнлан- (yunlan-) Kana bulanmak, kana boyanmak.

юнлă (yunlî) Kanlı, *юнлă варвитти* Dizanteri.

юнсăр (yunsîr) 1. Soluk, kansız 2. Kaprisli, kararsız, dik kafalı, inatçı.

юнсăрлан- (yunsîrlan) Kapris yapmak, dik kafalılık etmek.

юнсăх (yunsîh) Hüzün, kasvet, can sıkıntısı, özlem, hasret.

юнсăхлан- (yunsihlan-) Canı sıkılmak, kara sevdalı olmak, özlemek.

юнтаp- (yuntar-) Kapris yapmak, dik kafalılık etmek, inat etmek.

юнтapмăш/ юнтapчăк (yuntarmış/ yuntarçık) Kaprisli, dik kafalı, inatçı.

юншăхла- (yunshihla-) Çok üzülme, kahırlanmak, sızlamak, sızlanmak, yalvarmak.

юншăх- (yunshih-) Özlemek.

юп- (yup-) Kaçmak, sıyrılmak, kaçınmak, sarmak, *юпса çÿпе* Kötü yolda olmak. (Kadınlar hakkında)

юп кур-/ йÿп кур- (yup kur-/ yüp kur-) Sevmek, hoşlanmak, iyi karşılamak, hoş karşılamak.

юпа (yupa) Direk, sütun (Çuvaşlarda mezar başına dikilen, insan yüzünün göz, burun ve ağzının tasvir edildiği ahşap kaide)

юпах/ йăптăх (yupah/ yıptah) Hayvanların ilkbaharda döktükleri tüy. *юпах тăкни* Tüy dökme.

юпă/ йÿпĕ (yupı/ yüpi) Dal, budak, kol, dallanma. *çул юппи* Dört yol ağzı.

юпăнчă I (yupinçi) 1. Yağmurdan korunmak için yapılmış eski kösele 2. Ötrü, pelerin, yastık örtüsü.

юпăнчă II (yupinçi) Karla karışık yağmur.

юплен- (yuplen-) Dallanmak, çatallanmak, bölünmek, ayrılmak, bölüşmek, paylaşmak.

юплешке (yupleške) 1. Çatal, yaba. 2. Levye, manivela, kaldıraç.

юплĕ (yupli) Çatallı. *тăватă юпле сенĕк* Dört çatallı yaba. *йÿплĕ хÿпе* Çatal kuyruk.

юппи (yuppi) Çuvaş mezarlarının baş kısmına dikilen ağaç heykel.

юптаp- (yuptar-) Dolambaçlı konuşmak, kinayeyle konuşmak. *юптаpса кала-алогиyle*, sembolle konuşmak.

юптаpу (yuptaru) Hayal ürünü, uydurma, epilog.

юпхушши (yuphuşşi) Adet, aybaşı.

юр I (yur) Kar. **юр çăвать** Kar yağıyor.

юр II (yur) Yoksulluk, sefalet. *юра еp-, юра тух-* Fakirleşmek, yoksullaşmak.

юр- (**yur**) Yoğurmak, karmak (hamur) çalkalamak, demlemek, haşlamak.

юр хывни/ кĕрт (yur hıvni/ kırt) Kürtün.

юр-вар (yur-var) Yemek, çeşnilik, baharat, terbiye, salça, sos. *ёне юp-варĕ* Süt ürünleri.

юра- (yura-) Beğenmek, hoşuna gitmek, hoşlanmak, gözü tutmak.

юравлă/ юралă (yuravlă/ yurallı) İşe yarar, elverişli, *юра(в)-лă мар* İşe yaramaz, bozuk, kalitesiz, değersiz, ıskarta

юравсăp/ юрасăp (yuravsır/ yurasır) İşe yaramaz, bozuk, kalitesiz, değersiz, ıskarta.

юрамасть (yuramast') Yakışmaz, yakışık almaz, olanaksız, yanlış.

юрат- (yurat-) Sevmek, hoşlanmak.

юраттаp- I (yurattar-) Sevdirmek.

юраттаp- II (yurattar-) Yerden almak, bulmak. (anahtar)

юрату (yuratu) Sevgi, aşk.

юрать (yurat') Olanaklı, mümkün, olur, peki, kabul.

юратчĕ (yuratçi) İyi olurdu.

юрă (yuri) Şarkı, türkü.

юрăçă/ юрă асти (yuriş'ı/ yuri isti) Şarkıcı.

юрăхлă (yurihlı) İşe yarar, elverişli, faydalı.

юрăхлăх/ юрăх (yurihlıh/ yurih) Yararlı oluş, elverişlilik, faydalılık.

юрăхлăлан- (yurîhlîlan-) İşe yarar hale gelmek, faydalı olmaya başlamak.

юрăхсăр (yurîhsîr) 1. Faydasız, yararsız, elverişsiz. *юраxсăра кăлар-* Bozmak, işe yaramaz hale getirmek. 2. Son derece, aşırı, alışılmamış, sıradışı.

юрĕ (yurî) Olur, peki, kabul, olur.

юри (yuri) Bilinçli olarak, kasten, kasıtlı, bilerek.

юркăча (yurkîçi) Askı.

юрккăн/ юрткăн (yurkkîn/ yurtkîn) Yerinde durmaz, kurtlu.

юрла- (yurla-) Şarşı, türkü söylemek.

юрлаттар- (yurlattar-) Şarkı, türkü söylettirmek.

юрлан- (yurlan-) Karla kaplanmak.

юрлă I (yurlî) Fakir, garip, çok fakir.

юрлă II (yurlî) Karlı, karla kaplı, kar gibi.

юрлă (yurlî) Karlı. *çумăр çурĕ* Karla karışık yağmur yağdı.

юрлăлан- (yurlîlan-) Fakirleşmek, yoksul düşmek, kötüleşmek.

юрлăха ер- (yurlîha yer-) Yoksullaşmak, yoksul düşmek, fakirleşmek.

юрма (yurma) Ekşi süt veya kaymaktan yapılmış yemeğe lezzet vermek için yemeğe koyulan çeşni. *юрма юр-* Yemeğe ekşi süttten çeşni katmak.

юрт (yurt) Tırıs gitme. (atlar hakkında)

юртă (yurtî) Tırıs. (at koşması).

юрттар- (yurttar-) Tırıs koşturmak.

юс (yus) Kakım, as.

юс- (yus-) Yoksun mahrum kalmak, kaybetmek, aldanmak. *вăл чĕлхерен юсрĕ* O, dilini kaybetti.

юса- (yusa-) Düzeltmek, onarmak, tamir etmek, kurmak, tedavi etmek.

юсав (yusav) Düzeltme, düzelti, değişiklik, düzelve, iyileşme, tamir, onarım.

юсавлă (yusavlî) 1. İyi durumda, çalışkan, gayretli 2. Zarif, süslü, zevkli.

юсавлăх (yusavlîh) Yeniden kurma, onarım, tamir, onarım.

юсан-/ юсавлан- (yusan-/ yusavlan-) Düzelmek, iyileşmek, kilo almak, giyinmek, giymek, kılığına girmek, kendine çekidüzen vermek, toparlanmak.

юсаттар- (yusattar-) Düzene sokmak, düzeltmek, toparlamak, tamir etmek.

юсман (yusman) Küçük kurban pideleri.

юстав/ юставлă лаша (yustav/ yustavlî laşa) Güzel yürüyüslü at, rahvan at.

юставсăр (yustavsîr) Yavaş, kötü .

ют/ ютă (yut/ yutî) Tanımadık, bilinmeyen, uzak, uzun, yabancı, başkasının. *ют çĕршыв çынни* Yabancı. *ют çĕршыв чĕлхе* Yabancı dil. *ют чĕлхерен кĕнĕ сăмахсем* Yabancı sözcük, alıntı sözler.

ютри (yutri) Dışarıdaki, uzaktaki, yabancısındaki.

ютшăн-/ ютăх- (yutşîn-/ yutîh-)Kaçmak, kaçınmak, sakınmak, reddetmek, kabul etmemek, vazgeçmek, feragat etmek, terk etmek.

ютшăну (yutşînu) Yabancılaşma, yabancılık hissetme, yabancılaşmışlık.

юх- (yuh-) Akmak, akıp gitmek. *юхса ныр-* Yüzmek, süzülme, *юхса çÿре-* Yüzmek.

юхалла (yuhalla) Akışına bırakma.

юханшыв (yuhanşiv) Dere, çay, ırmak.

юхан-суран (yuhan-suran) Yaramazlık, cüzam. *юхан-суранлă* Cüzamlı. *юхан-шăтан* İrinli yara.

юхă I (yuhî) Akma, akış, akıntı, akım. *шыв юххи* Su yatağı. *юхха ер-, юхха кай-юхха тух-* Yoksullaşmak, fakir düşmek.

юхă II (yuhî) Yeni yağmış kar.

юхăм (yuhîm) Akma, akış, akıntı, akım, cereyan, akım. *юхам шыв* akar su.

литература юхăме Edebiyat akımı.
хай теллен пыракан юхăм Oluruna bırakılmışlık.

юхăмлăх (yuhımlîh) Akışkanlık

юхăн- (yuhîn-) 1. Akmak, akıp gitmek. 2. Harcamak, sarfetmek.

юхăнкă (yuhînkî) Yıkık, harap, bakımsız, ihmal edilmiş.

юхăнтар- (yuhîntar-) Bakmamak, kötüleşmesine yol açmak. *кильне-çуртне юхăнтарса ячĕ* Evine barkına bakmadı.

юхăнчăк (yuhînçîk) Yıkık, harap, bakımsız, ihmal edilmiş.

юхкала- (yuhkala-) Yavaş yavaş akmak, zaman zaman akmak.

юхлăх (yuhlîv) Yatak, çamur, alüvyon.

юхтар- (yuhtar-) Akıtmak, boşaltmak, dökmek, aktarmak, boşaltmak, birleştirmek, votka damıtmak. *çумăр юхтарса çăвать* Sağanak yağmur yağıyor. *юхтарса калаç-* Akıcı, güzel konuşmak.

юхтармалла икерчĕ (yuhtarmalla ikerçî) Bir çeşit akıtma.

юхха/ астаха (yuhha/ aş'taha) Ejderha.

юшкăн/ юшкăнчăк (yuşkîn/ yuşkînçîk) Yosunlar, çamur.

юшкăнлан- (yuşkînlan-) Çamurla kaplanmak, alüvyonla kaplanmak.

Я я

яв- (yav-) Bükmek, örmek, dürmek, sarmak, dolanmak. *сўтсе яв* Görüşmek, tartışmak.

явала- (yavala-) Sarmak, sarılmak, dolanmak.

явалан- (yavalan-) Sarılmak, dolanmak, kıvrıla kıvrıla gitmek dalgalanmak.

явалантар- (yavalantar-) Sardırmak, dolandırmak, bükürmek.

явап (yavap) Cevap.

явăк (yavık) Yumuşak, hafif, sevecen, şefkatli, güler yüzlü. *явăк чĕлхелĕ* Konuşkan.

явăл (yavıl) Şeytan, iblis.

явăн- (yavın-) Sarılmak, dolanmak, kıvrıla kıvrıla gitmek.

явăнтар- (yavıntar-) Dolandırmak, sardırmak.

явăнчăк (yavınçık) Sarılgan, sımaşık, dolambaçlı.

яваç-/ явăш- (yavı ş'-/ yavış-) İlişki kurmak, bağlantı kurmak, ost olmak, kaунаşmak.

ягуар (yaguar) Jaguar.

як (yak) Yak, tıbet öküzü.

Якут (Yakut) Yakut.

Якутла (Yakutla) Yakutça.

ял (yal) Köy. *ял çынни* Köylü, köy insanı.

ялав (yalav) Bayrak.

ялалла (yalalla) Köye doğru.

ялан (yalan) Her zaman, sürekli. *ялан хатĕр* Her zaman hazır. *яланлăх* Sürekli. *яланлăха* Ebedi olarak, ebediyen.

ялĕпе (yalıpe) Bütün köyler. *ялĕ-ялĕпе* Bütün köylerle. *ял йытти, ял каскăнĕ* Kötü söz, küfür.

ялка (yalka) Doğru, düz, direkt, dolaysız, doğrudan, uzun.

ялкăш- (yalkış) Alev alev yanmak.

ялко (yalko) Yanmak, parlamak, kızışmak.

ялккас/ ялккас калпакĕ (yalkkas/ yalkkas kalpakı) Kasket.

ялкор/ ялти (yalkor/ yalti) Köy muhabiri.

ялма/ ялман (yalma/ yalman) Çöl faresi, çöl sıçanı.

ялт (yalt) Çabuk, keskin sert hareketin taklidi.

ялтăра- (yaltıra-) 1. Parlamak, parıldamak, 2. aydınlık, aydın, parlak, açık renk, berrak, duru, saydam, şeffaf.

ялтăркка (yaltırkka) Parlak, yağ (sıfat), cilveli.

ялтăртат- (yaltırtat-) Işıldamak, parlamak, parıldamak.

ялти (yalti) Köydeki, köyde olan, köye ait.

ялхах (yalhah) İnce tabaka, film, ses bandı, zar, sümük.

ялхуçалăх(ĕ) (yalhuş'alıh-ı) Köy işleri.

ялхуçалăхлă (yalhuş'alıhlı) Köy işleri

ямăт (yamıt) Hazır, bedava, ücretsiz.

ямăтла- (yamıtla-) Hazırlamak, pişirmek, eğitmek tedarik etmek.

ямлан-/ ямласа пурăн- (yamlan-/ yamlansa purın-) Tat alarak yaşamak, tadını çıkarmak, zevkini çıkarmak, zevk almak

ямпашка/ ямпăлкка (yampaşka/ yampılkkka) Kikirik.

ямçуль (yamş'ul') Araba yolu, otoban.

ямшăк (yamşık) Arabacı.

ян (yan) Yankı. *ян яр-* Duyulmak, çalmak, ötmek, açılmak, ses işitilmek, ilan etmek, çınlatmak. *сасă ян кайни* Yankı

янах (yanah) Çene, *янах шăмми* alt çene. *янах шыççн чирĕ* Sıraca. *алăк янаххи* Karı sövesi.

янăр- (yanır-) Çınlamak, ötmek, duyulmak, sesi gelmek, çingırdamak, *ан янăр* Sus, konuşma, ses çıkarma (emir)

янăра-/ янра- (yanăra-/ yanra-) Duyulmak, çalmak, ötmek, açılmak.

янăрав/ янрав (yanărav/ yanrav) Çınlama, şangırtı, çingırtı, gürültü, ses, patırtı.

янаравлăх/ янравлăх (yanavarlıh/ yanvarlıh) Titreşimlilik, ötümlülük.

янăрат-/ янрат- (yanărat-/ yanrat-) Çınlatmak, şingırdatmak, gürültü çıkartmak.

янăраш- (yanăraš-) Gürültü yapmak, uğuldamak, gürüldemek, atışmak, gürültü koparmak.

янăрт- (yannırt-) Gürültüyle, sesle doldurmak.

январь (yanvar') Ocak.

январьти (yanvar'ti) Ocakta olan, ocaktaki, ocağa ait.

янкар (yankar) 1. Yaz dumanı, sisi orman yangınından çıkan duman. 2. *çулça янкарĕ* Yapraklar pas tuttu. *янкар йывăç* Çürük ağaç.

янкарлан- (yankarlan-) Çürümek.

янкарлă Çürük. *янкарлă гнилой, янкарлă йывăç* Ortası çürük ağaç.

янкăр (yankır) Parlak, aydınlık, net.

янкăс (yankıs) Düşüncesiz, basit düşünceli.

янка- (yankka-) İşsiz sallanmak, yalpalamak.

янкамас (yankkamas) Aylak, haylaz, serseri

янклаттар- (yanklattar-) 1. Yumruklamak, yumrukla vurmak. 2. Soluklanmadan içmek.

янлат- (yanlat-) Çınlamak, çingırdama.

янлатать- (yanlatat') Ses yaymak, şingırdamak.

янлаттар- (yanlattar-) Şingırdattırmak, çınlattırmak.

янтав (yantav) Kızıl bakırdan yapılmış kısa üç ayaklı uzun bira bardağı. Bazı

ilçelerde чăм şeklinde kullanılmaktadır.

янтă/ ямăт (yantı/ yamıt) Hazır, bedava, ücretsiz.

янтăла- (yantıla-) Hazırlamak, yetiştirmek, eğitmek, yemek pişirmek, tedarik etmek, tezgâhlamak, hazırlamak.

япала (yapala) Şey, nesne, nesne, cisim, parça, konu.

япăкка (yapıkka) Rüzgârlı, havai, basir düşünceli.

япăлтат- (yapıltat-) 1. Hızla hareket etmek. 2. pohpohlamak, dedikodu yapmak, çekiştirmek, gammazlamak.

япăлти (yapılti) Düşüncesiz, rüzgârlı, havai.

япăн- (yapın-) Darmadağın olmak, perişan olmak.

япăнчăк (yapınçık) Darmadağın, perişan, yıpranmış.

япăркка (yapırkka) Kaypak, kaygan, tehlikeli, korkulu.

япăх Bakımsız, ihmal edilmiş, kötü, fena.

япăхтар- (yapıhtar-) 1. Fırlatmak, atmak, savurmak, 2. Çalıştırmak, işletmek. 3. Gücsüz düşürmek, zayıf düşürmek, zayıflatmak, tüketmek, harap etmek.

япяка (yapyaka) Dümdüz.

Япон (Yapon) Japonya.

японла (Yaponla) Japonca.

япшар (yapşar) 1. Okşayıcı, müşfik, şefkatli. yılışık, konuşkan, anlamlı. 2. İyi giyimli, süslenmiş. 3. Cömert, bol.

яр/ яркăч (yar/ yarkıç) Sazdan yapılmış çatıya yerleştirilmiş uzun sırık.

яр- (yar-) Bırakmak, salıvermek, koyuvermek, çalıştırmak, işletmek, ortaya atmak, müsaade etmek, izin vermek, mümkün kılmak, fırsat vermek, müsaade etmek. *ярса ил- схватить, ярса нус* Bir adım atmak, yürümek, ayak

basmak, *ярса тымт-* Yarışmak, sarılmak.

яр сута (yarş'uta) Parlak ışık. *яр уçă, ярах уçă* Tamamıyla açık. *яр шурă* Tamamıyla beyaz. *яра кун* Bütün gün.

ярăм (yarım) 1. Şerit, yol. 2. Çubuk, kuşak, bölge. 3. Demet, deste. 4. Salkım, püskül.

ярăмлан- (yarımlan-) 1. Dizilmek, düzülmek. 2. Deste deste olmak, salkım salkım olmak.

ярăн- (yarın-) Yuvarlanmak, gezmek, sallanmak. *тавайкки ярăн* Dağdan yuvarlanmak.

ярăн- (yarın-) Salıncakta sallanmak.

ярăнса ан- (yarınsa an-) Yuvarlanmak

ярăнтар- (yarıntar-) 1. Salıncağa bindirmek, sallamak. 2. Sıklaştırmak, birleştirmek, 3. Hızla adım atmak.

ярăнчăк (yarınçık) Tahterevallı, salıncak.

ярăс/ яркăч (yarıs/ yarkıç) Sazdan yapılmış çatıya yerleştirilmiş uzun sırık.

яри (yari) Ardına kadar.

ярпай- (yarpay-) Genişlemek, yayılmak, el sallamak. Boşa dolaşmak.

ярпайлан- (yarpaylan-) Gelişmek, ilerlemek, iyiye gitmek.

ярпайт- (yarpayt-) Büyütmek, geliştirmek, ilerletmek, iyiye götürmek.

ярт (yart) Tümüyle, bütünü, aralıksız.

яртла- (yartla-) İp atlamak.

яртлат- (yartlat-) Büyük adımlarla yürümek.

ярханах (yarhanah) Pasaklı, şapşal, özensiz insan.

ясар (yasar) 1. Uçarılık, fahişelik, seks düşkünlüğü. 2. Hovarda, baştan çıkarıcı. 3. Ateşli, tutkulu, ihtiraslı,

ясарлан- (yasarlan-) Uçarlaşmak, sapıtmak, ahlakı bozulmak.

ясарлăх (yasarlıh) Fahişelik, sefahat, ahlak bozukluğu.

ясмăк (yasmık) Mercimek.

ясли (yasli) 1. Hayvan yemliği. 2. Креş. *ача яслийă* Креş.

ят (yat) 1. Ad, isim, nam, isim. *ят сăмахсем* İsimler, adlar. 2. Şeref, onur, namus, itibar. *ята çăпт-* Rezil etmek

ят яр-/ ят кăлар-/ ят сар- (yat yar-/ yat kălar-/ yat sar-) Adını çıkarmak.

ят хур- (yat hur-) İsim vermek.

япарла- (yaparla-) Birşeyi bilerek yapmak.

ятарласа/ ятарса (yatarlasa/ yatarsa) Özel olarak, mahsus, ciddi, ısrarla, kararlılıkla, kesinlikle.

ятарла (yatarla) Özel. *ятарлă палăсем* Özel özellikler.

япарлăх (yaparlıh) Özellik.

ятла- (yatla) Azarlamak, küfretmek, sövmek, paylamak, azarlamak, söylemek, kınamak, ayıplamak, yüzüne vurmak, sitem etmek.

ятлаç- (yatlaş'-) Sövmek, küfretmek, ağız kavgası etmek, dalaşmak, yüzüne vurmak, sitem etmek.

ятлă (yatlı) İsimli, ismi olan, tanınmış, meşhur.

ятлă-шывлă (yatlı-şıvlı) Tanınmış, namlı, ünlü.

ятне (yatne) Mahsus, özel.

ятсăр (yatsır) İsimsiz.

ятсăрлăх (yatsırlıh) Anonimlik

яттар- (yattar-) Çıkartmak, ortaya çıkarmak, kurnazca ağızını aramak.

ятуллă (yatullı) Yakışan.

яхăн/ яхăна та/ яхăнне те (yahın/ yahına ta/ yahınne te) Yakın, yakında, yakınında, çevresinde, etrafında, yaklaşıklık, kadar. *ипе яхăнчен* Sabaha doğru.

яш/ яша (yaş/ yaşa) Düzgün, uyumlu, genç, körpe, bekar, babayığit. *яш ача*

Körpe çocuk. *яш хулă* İnce, nefis, dal.

яш-кĕрĕм Genç insanlar.

яшăлтат- (yaşıltat-) Kaynaşmak.

яшка (yaşka) Çorba. *яшка антар-*

Tabaklara çorba koymak.

яшка çăвĕ (yaşkaş~ivĕ) Yağ

яшлăх (yaşlıh) Gençlik çağı.

яшт (yaşt) Hemen, şu anda.

яштака/ яшта/ яштай (yaştaka/ yaşta/

yaştay) Doğru, düz, direkt, dolaysız,

doğrudan, düzgün, uyumlu, yüksek,

uzun boylu, büyük, üstün, yüce.

яштăркка (yaştırkka) Kuru, kurumuş,

kurak.

**DÜNYA COĞRAFYASI
ADLANDIRMALARI**

Абакан (Abakan) (ş) Abakan.
Абу-Дабби (Abu-Dabi) (ş) Abu Dabi.
Абхази (Abhazi) (ö. с.)Abhazya.
Австрали (Avstrali) (d)Avustralya.
Австри (Avstri) (d) Avuturya.
Аддис-Абаба (Addis-Ababa) (ş) Addis Ababa.
Аден (Aden) (ş) Aden.
Аджари (Adjari) (ö. с.)Acarya.
Адриатика тинёсё (Adriatika tinĩsĩ) Adriatik Denizi.
Адыгея (Adıgeya) (ö. с.) Adıgey.
Азербайджан (Adzerbaydjan) (d) Azerbaycan.
Ази (Azi) Asya.
Азов тинёсё (Azov tinĩsĩ) Azak Denizi.
Азор утравёсем (Azor utravĩsem) Azor Adaları.
Аккра (Akra) (ş) Akra.
Албани (Albani) (d) Arnavutluk.
Алдан (Aldan) (ı) Aldan.
Александрия (Aleksandriya) (ş) İskenderiye.
Алеут утравёсем (Aleut utravĩsem) Aleut Adaları.
Алжир (Aljir) (d) Cezayir.
Алма-Ата (Alma-Ata) (ş) Almatı.
Алтай (Altay) (ö. с.) Altay.
Алтай тавёсем (Altay Tĩvisem) Altay Dağları.
Альп тавёсем (Alp tĩvisem) Alp dağları.
Аляска (Alyaska) Alaska.
Амазонка (Amazonka) (ı) Amazon.
Америка (Amerika) Amerika kıtası.
Америкәри Пёрлешу́ллё Штатсем (Amerikĩri Pĩrleşũllĩ Ştatsem) (d) Amerika Birleşik Devletleri.
Амман (Amman) (ş) Amman.
Амстердам (Amsterdam) (ş) Amsterdam.
Амударья (Amudar'ya) (ı) Amuderya, Ceyhun Irmağı.
Амур (Amur) (ı) Amur.

Ангара (Angara) (ı) Angara.
Англи (Angli) (d) İngiltere.
Ангола (Angola) (d) Angola.
Андорра (Andorra) (d) Andora.
Анд тавёсем (And Tĩvisem) And Dağları.
Анкара (Ankara) (ş) Ankara.
Антарктика (Antartika) Antartika kıtası.
Антиль утравёсем (Antil utravĩsem) Antil adaları.
Апеннин сурутравё (Apenin ş'urutravĩ) Apenin Yarımadası.
Апеннин тавёсем (Apenin tĩvisem) Apeninler, Apenin Dağları.
Апшерон сурутравё (Apşeron ş'urutravĩ) Apşeron Yarımadası.
Арави пушхирё (Aravi puşhĩrĩ) Arap çölü.
Арави сурутравё (Aravi ş'urutravĩ) Arap Yarımadası.
Арави тинёсё (Aravi tinĩsĩ) Umman Denizi.
Арал тинёсё (Aral tinĩsĩ) (g) Aral Gölü.
Арарат (Ararat) Ağrı Dağı.
Аргентина (Argentina) (d) Arjantin.
Арктика (Artika) (a) Artika, Artık.
Армени (Armeni) (d) Ermenistan.
Аслă Пётр заливё (Aslı Pyotr zalivĩ) Büyük Peter Körfezi.
Астрахань/ Астърхан (Astrahan' / A ş'tĩrhan) (ş) Astrahan.
Асуан (Asuan) (ş) Asuan.
Астърхан (A ş'tĩrhan) (ş) Astrahan.
Атăл (Atıl) (ı) İdil.
Атăлси тўпемё (Atıl ş'ı tüpemi) İdil Sırtı.
Атăл тăрăхё/ Атăлси (Atıl tĩrĩhi/ Atıl ş'ı) Orta İdil.
Атлантика океанё (Atlantika okeanĩ) Atlantik Okyanusu.
Атлас тавёсем (Atlas tĩvisem) Atlas Dağları.
Афганистан (Afganistan) (d) Afganistan.
Афины (Afinı) (a) Atina.

Африка (Afrika) Afrika kıtası.
Ашхабад (Aşhabad) (ş) Aşkabat.
Баб-эль-Мандеб проливё (Bab-él'-Mandeb prolivî) Babülmendep Boğazı.
Багама утравёсем (Bagama utravîsem) Bahama Adaları.
Багдад (Bagdad) (ş) Bağdat.
Байкал (Baykal) (g) Baykal.
Баку (Baku) (ş) Bakü.
Балеар утравёсем (Balear utravîsem) Balear Adaları.
Балкан срутравё (Balkan ş'urutravî) Balkan Yarımadası.
Балкан тăвёсем (Balkan tîvîsem) Balkan Dağları.
Балтика тинёсё (Baltika tinîsî) Baltık Denizi.
Балхăш (Balhîş) (g) Balkaş.
Бамако (Bamako) (ş) Bamako.
Банги (Bangî) (ş) Bangi, Bangui.
Бангкок (Bangkok) (ş) Bankok.
Бангладеш (Bangladeş) (ş) Bangladeş.
Бараба çeçенхирё (Baraba ş'eş'enhirî) Baraba Bozkır.ı.
Барбадос (Barbados) (d) Barbados.
Баренц тинёсё (Barents tinîsî) Barents Denizi.
Барнаул (Barnaul) (ş) Barnaul.
Барселона (Barselona) (ş) Barselona.
Баскунчак (Bakunçak) (g) Baskunçak.
Батуми (Batum) (ş) Batum.
Бахрейн (Bahreyn) (d), (ş) Bahreyn.
Бейрут (Beyrut) (ş) Beyrut.
Белград (Belgrad) (ş) Belgrad.
Белебей/ Пелепей (Belebey/ Pelepey) (ş) Belebey.
Белиз (Beliz) (d) Belize.
Белорусси (Belorussi)(d) Beyaz Rusya.
Белфаст (Belfast) (ş) Belfast.
Бельги (Bel'gi) (d) Belçika.

Бенгали заливё (Bel'gi zalivî) Bengal Körfezi.
Бенин (Benin) (d) Benin.
Беринг проливё (Bering prolivî) Bering Boğazı.
Беринг тинёсё (Bering tinîsî) Bering Denizi.
Берлин (Berlin) (ş) Berlin.
Бермуда утравёсем (Bermuda utravîsem) Bermuda Adaları.
Берн (Bern) (ş) Bern.
Бетпак-Дала пушхирё (Belpak-Dala puş'hirî) Açlık bozkır.ı.
Бирма (Birma) Birmanya, Burma.
Биробиджан (Birobidjan) (ş) Birobican.
Бискай заливё (Biskan zalivî) Biskay Körfezi.
Богота (Bogota) (ş) Bogota.
Болгари (Bolgari) (d) Bulgaristan.
Боливи (Bolivi) (d) Bolivya.
Бомбей (Bombey) (ş) Bombay.
Бонн (Bonn) (ş) Bonn.
Бостон (Boston) (ş) Boston.
Босфор (Bosfor) *пролив* İstanbul Körfezi.
Ботни заливё (Botni zalivî) Botni Körfezi.
Ботсвана (Botsvana) (d) Botsvana.
Браззавиль (Brazzavil') (ş) Brazzaville, Brazavil.
Бразили (Brazili) (d) Brezilya.
Братислава (Bratislava) (ş) Bratislava.
Брахмапутра (Brahmaputra) (ı) Brahmaputra.
Британи утравёсем (Britani utravîsem) Britanya Adaları.
Бруней (Brunej) (d) Brunei.
Брюссель (Bryussel') (ş) Brüksel.
Буг (Bug) (ı) Bug.
Будапешт (Budapeşt) (ş) Budapeşte.
Бужумбура (Bujumbura) (ş) Bujumbura.
Бурунди (Burundi) (d) Burundi.

Буряти (Buryati) (d) Buryatiya.
Бухара (Buhara) (§) Buhara.
Бухарест (Buharest) (§) Bükreş.
Буэнос-Айрес (Buenos-Ayres) (§) Buenos Aires.
Вадуц (Vaduts) (§) Vaduz.
Валлетта (Valetta) (§) Valetta.
Ван кўлли (Van Külli) (g) Van Gölü.
Варна (Varna) (§) Varna.
Варшава (Varşava) (§) Varşova.
Ватикан (Vatikan) (d), (§) Vatikan.
Вашингтон (Washington) (§) Washington.
Вăтам Ази (Vıtam Azi) Orta Asya.
Вăтаçĕр Америка (Vıta ş'ır Amerika) Orta Amerika.
Вăтаçĕр Африка Республикис (Vıta ş'ır Afrika Respublikisi) (d) Orta Afrika Cumhuriyeti.
Вăтаçĕр Вырăс тўпемĕ (Vıta ş'ır Vırıs tüpemi) Orta Rusya Platosu.
Вăтаçĕр Европа тўремлĕхĕ (Vıtaş'ır Yevropa türemlihi) Orta Avrupa Ovası.
Вăтаçăр тинĕс (Vıta ş'ır tinis) Akdeniz.
Вăтаçĕр Хĕвелтухăç/ Вăтам Хĕвелтухăç (vıta ş'ır Hıveltuhi ş' / Vıtam Hıveltuhi ş') Ortadoğu.
Везуви (Vezüvi) Vezüv Yanardağı.
Великобритани (Velikobritani) Büyük Britanya.
Веллингтон (Vellington) (§) Wellington.
Вена (Vena) (§) Viyana.
Венгри (Vengri) (d) Macaristan.
Венесуэла (Venesuêla) (d) Venezuela.
Ветлуга/ Вĕтле (Vetluga/ Vıtle) (ı) Vetluga.
Виктори (Viktori) (g) Viktorya.
Виктори шывсикки (Viktori şıvsikki) Viktorya Şelalesi.
Вилĕ тинĕс (Vilı tinis) Ölüdeniz.
Вильнюс (Vil'nyus) (§) Vilnius.

Виргин утравĕсем (Virgin utravısem) Virjin Adaları.
Висла (Visla) (ı) Visla.
Владивосток (Vladivostok) (§) Vladivostok.
Владимир (Vladimir) (§) Vladimir.
Волгоград (Volgograd) (§) Volgograd.
Волхов (Volhov) (ı), (§) Volhov.
Врангель утравĕ (Vrangel Utravi) Vrangeli Adası.
Вутлă Çĕр (Vutlı ş'ır) Ateş Ülkesi.
Выборг (Vıborg) (§) Vıborg.
Вьетнам (V'etnam) Vietnam.
Вятка/ Веткĕ (Vyatka/ Vetki) (ı) Vetka Irmağı.
Гаага (Gaga) (§) Гаага.
Габон (Gabon) Gabon.
Габороне (Gaborone) (§) Gaborone.
Гавана (Gavana) (§) Havana.
Гаити (Gaiti) (d) Haiti.
Галапагос утравĕсем (Galapagos utravısem) Galapagos Adaları.
Гамби (Gambi) (d) Gambiya.
Гамбург (Gamburg) (§) Hamburg.
Гана (Gana) (d) Gana.
Ганг (Gang) (ı). Ganj.
Ганновер (Gannover) (§) Hannover.
Гватемала (Gvatemala) (§) Guatemala.
Гвиана (Gviana) (d) Guyana.
Гвинея (Gvineya) (d) Гине.
Гвинея-Бисау (Gvineya-Bisau) (d) Гине Бисау.
Гвинея заливĕ (Gvineya zalivi) Гине Кӱрфези.
Германи (Germani) (d) Almanya.
Гетеборг (Geteborg) (§) Göteborg.
Гибралтар (Gibraltar) Cebelitarık boğazı.
Гималай тăвĕсем (Gimalaya tıvısem) Himalaya Dağları.
Гиндукуш тăвесем (Gindikuş tıvısem) Hindukuş Dağları.

Гоби пушхирё (Gobi pu ş'hirĭ) Gobi. Çölü.
Голланди (Gollandi) (d) Hollanda.
Гондурас (Gonduras) (d) Honduras.
Гонконг (Gonkong) (d) Honkong.
Горно-Алтайск (Gorno Altaysk) (§) Gornoo-Altaysk.
Гренада (Grenada) (d) Grenada.
Гренланди (Grenlandi) (d) Grönland.
Гренланди тинёсё (Grenlandi tinĭsĭ) Grönland Denizi.
Греци (Gretsi) (d) Yunanistan.
Гринвич (§) (Grinviç) Grinviç.
Грозный (§) (Grozniy) Grozni.
Грузи (d) (Gruzi) Gürcistan.
Гуам (Guam) Guam adası.
Гудзон заливё (Gudzon zalivĭ) Hudson Körfezi.
Гудзон проливё (Gudzon prolivĭ) Hudson Boğazı.
Дагестан (Dagestan) (ö. c.) Dağistan.
Дакар (Dakar) (§) Dakar.
Дакка (Dakka) (§) Dakka.
Дамаск (Damask) (§) Şam.
Дани (Dani) (d) Danimarka.
Дарданелл (Dardanel) *пролив* Çanakkale Boğazı.
Дар-эс-Салам (Dar-és-Salam) (§) Darüsselam.
Дели (Deli) (§) Delhi.
Десна (Desna) (ı) Desna.
Джакарта (Djakarta) (§) Cakarta.
Джибути (Djibuti) (§), Cibuti.
Джорджтаун (Djordjtaun) (§) Corctavn.
Диксон утравё (Diskon utravĭ) Diskon Adası.
Днепр (Dnepr) (ı) Dinyeper.
Днестр (Dnestr) (ı) Dinyester.
Доминик Республики (Dominik Respubliki) Dominik Cumhuriyeti.
Дон (Don) (ı) Don.

Донецк (Donetsk) (§) Donetsk.
Дрезден (Drezden) (§) Dresten.
Дублин (Dublin) (§) Dublin.
Дунай (Dunay) (ı) Tuna.
Душанбе (Duşanbe) (§) Duşanbe.
Еврази (Yevrazi) Avrasya.
Европа (Yevropa) Avrupa kıtası.
Евфрат (Yevfrat) (ı) Fırat.
Египет (Yigipet) (d) Mısır. *Езунет Араб Республики* Mısır Arap Cumhuriyeti.
Енисей (Yenisey) (ı) Yenisey.
Ереван (Yerevan) (§) Erivan.
Ўпхў (Üphü) (§) Ufa.
Женева (Jeneva) (§) Cenevre.
Женева кўлли (Jeneva külli) Cenevre Gölü.
Загреб (Zagreb) (§) Zagrep.
Закавказье (Zakavkaz'e) Kafkaslar ötesi, Transkafkasya.
Закарпатье (Zakarpát'ye) Karpatlar ötesi.
Замбези (Zambezi) (ı) Zambezi.
Замби (Zambi) (d) Zambiya.
Занзибар (Zanzibar) (d) Zengibar.
Зауралье (Zaural'ye) Urallar ötesi.
Зеланди (Zalandi) (d) Zelanda.
Зеленодольск (Zelenodolsk) (§) Zelenedolsk.
Зимбабве (Zimbabwe) (d) Zimbabwe.
Зомба (Zomba) (§) Zomba.
Иваново (Ívanovo) (§) İvanova.
Иерусалим (İyerusalim) (§) Kudüs.
Ижевск (İjyevsk) (§) İjevsk.
Измир (İzmir) (§) İzmir.
Израиль (İzrail') (d) İsrail.
Илахабад (İlahabad) (§) İlahabad.
Или (İli) (ı) İli.
Ильмень (İlmen') (g) İlmen Gölü.
Иматра шывсиккн (İmatra şıvsikki) İmatra şelalaesi.
Инд (İnd) (ı) İndus, Sind.
Инди (İndi) (d) Hindistan.

Инди океанĕ (İndi okeanĭ) Hint Okyanusu.
Индокитай ğурутравĕ (İndokitay ğ'urutravĭ) Hindçini, Çin Hindi.
Индонези (İndonezi) (d) Endonezya.
Индостан ğурутравĕ (İndostan ğ'urutravĭ) Hint Yarımadası.
Инсбрук (İnbursk) (ğ) İnsburg.
Инğет Хĕвелтухăğ (İn ğ'et Hĭveltuhĭ ğ') Uzakdoğu.
Иони утравĕсем (İoni utravĕsem) Yunan Adaları.
Иони тинĕсĕ (İoni tinĕsĭ) Yunan Denizi.
Иордан (İordan) (ı) Ürdün Nehri.
Иордани (İordani) (d) Ürdün.
Иравади (İravadi) (ı) İravadi.
Ирак (İrak) (d) Irak.
Иран (İran) (d) İran.
Иркутск (İrkutsk) (ğ) İrkutsk.
Ирланди (İrlandi) (d) İrlanda.
Ирланди тинĕсĕ (İrlandi tinĕsĭ) İrlands Denizi.
Иртыш (İrtiğ) (ı) İrtiğ.
Исламабад (İslamabad) (ğ) İslamabad.
Исланди (İslandi) (d) İzlanda.
Испани (İspani) (d) İspanya.
Иссык-Куль (İssık-Kul') Isık Göl.
Итали (İtali) (d) İtalya.
Йемен (Yemen) (d) Yemen. *Йемен Араб Республикаси* Yemen Arap Cumhuriyeti.
Йокохама (Yokohama) (ğ) Yokohama.
Йоханнесбург (Yohannesburg) (ğ) Yohanesburg.
Йошкар-Ола (Yoğkar-Ola) (ğ) Yoğkar Ola.
Кабарда-Балкари (Kabarda-Balkari) (ö. с.) Kabartay-Balkar. *Кабардин-Балкар Республикаси* Kabartay-Balkar Otonom Cumhuriyeti.
Кабул (Kabul) (ğ) Kabil.

Кавказ (Kavkaz) Kafkas.
Казахстан (Kazahstan) (d) Kazakistan. *Казах Республикаси* Kazakistan Cumhuriyeti.
Каир (Kair) (ğ) Kahire.
Калахари пушхир (Kalahari puğhir) Kalahari Çölü.
Калининград (Kallingrad) (ğ) Kalingrad.
Калифорни (Kalliforni) (ğ) Kaliforniya.
Калифорни заливĕ (Kaliforni zalivĭ) Kaliforniya Körfezi.
Калмыки (Kalmıkı) (ö. с.) Kalmukya. *Калмах Республикаси* Kalmuk Otonom Cumhuriyeti.
Калькутта (Kal'kutta) (ğ) Kalküta.
Кама/ Чулман Атăл (Kama/ Çulman Atıl) (ı) Kama.
Камерун (Kamerun) (d) Kamerun.
Кампала (Kampala) (ğ) Kampala.
Кампучи (Kampuçi) (d) Kamboçya.
Камчатка (Kamçatka) Kamçatka, Kamçatka Yarımadası.
Канада (Kanada) (d) Kanada.
Канар утравĕсем (Kanar utravĕsem) Kanarya Adaları.
Канберра (Kabnerra) (ğ) Kanbera.
Канин ğурутравĕ (Kanin ğ'urutravĭ) Kanin Yarımadası.
Караганда (Karaganda) (ğ) Karaganda.
Каракалпаки (Karakalpaki) (ö. с.) Karakalpakistan. *Кара-калпак Республикаси* Karakalpak Özerk Cumhuriyeti.
Каракас (Karakas) (ğ) Karakas.
Каракорум сăрт-ту системи (Karakorum sırt-tu sistemi) Karakorum Sıradağları.
Каракум пушхир (Karakum puğhir) Karakum Çölü.
Карачай-Черкеси (Karaçay-Çerkesi) (ö. с.) Karaçay-Çerkezya. Карачай-

Черкес автономилле облаçĕ Караçай-Çеркез Отоном Cumhuriyeti.
Карачи (Karaçi) (ş) Karaçi.
Карели (Kareli) (ö. c.) Kareliya. *Карел Республики* Karel Отоном Cumhuriyeti.
Кариб тинĕсĕ (Karib tinisi) Karayib Denizi.
Каролин утравĕсем (Karolin utravısem) Karolin Adaları.
Карпат (Karpat) Karpat Dağları.
Карс (Kars) (ş) Kars.
Катар (Katar) (d) Katar.
Катманду (Katmandu) (ş) Katmandu.
Каттегат (Kattegat) Kattegat Boğazı.
Каунас (Kaunas) (ş) Kaunas.
Кашмир (Kampir) Keşmir.
Кăнтăр Америка (Kîntîr Amerika) Güney Amerika.
Кăнтар Африка Республики (Kîntîr Afrika Respubliki) (d) Güney Afrika Cumhuriyeti.
Кăнтăр Китай тинĕсĕ (Kîntîr Kitay tinisi) Güney Çin Denizi.
Кăнтăр Корея (Kîntîr Koreya) (d) Güney Kore.
Кăнтар Осети (Kîntîr Oseti) (ö. c.) Güney Osetya. *Кăнтăр Осетин облаçĕ* Güney Osetya Отоном Cumhuriyeti.
Кăнтăр-Хёвеланăç Африка (Kîntîr-Hîveltuhî ş' Afrika) Güneydoğu Afrika.
Кăнтăр-Хёвелтухăç (Kîntîr-Hîveltuhî ş') Güneydoğu Asya.
Кени (Keni) (d) Kenya.
Керчь (Kerç') (ş) Kerç.
Керчь проливĕ (Kerç' prolivi) Kerç Boğazı.
Керчь çурутравĕ (Kerç' ş'urutravi) Kerç Yarımadası.
Кĕçĕн Ази (Kĕ ş'in Azi) Küçük Asya.

Кĕçĕн Антиль утравĕсем (Kĕ ş'in Antil' utravısem) Küçük Antil Adası.
Кивач шывсикки (Kıvaç şıvsikki) Kıvaç Şelalesi.
Кигали (Kigali) (ş) Kigali.
Киев (Kiyev) (ş) Kiev, Kiyef.
Килиманджаро (Klimandjaro) Klimanjarо dağı.
Кингстон (Kingston) (ş) Kingston.
Кипр (Kıpr) (a) Kıbrıs.
Киргизи (Kirgizi) (d) Kırgızistan. *Кыргыз Республикасы* Kırgızistan Cumhuriyeti.
Киров (Kirov) (ş) Kirov.
Кисловодск (Kislovodsk) (ş) Kislovodsk.
Китай (Kitay) (d) Çin. *Китай Халăх Республикасы* Kitay Halk Cumhuriyeti.
Кито (Kito) (ş) Kito.
Кишинев (Kişinev) (ş) Kişinev.
Коломбо (Kolombo) (ş) Kolombo.
Колорадо (Kolorado) (ı) Kolorado.
Колумби (Kolumbi) (ı) Kolombiya.
Колыма (Kolıma) (ı) Kolıma.
Командор утравĕсем (Komandor utravısem) Komandor Adaları.
Коми Республики (Komi Respubliki) Komi Отоном Cumhuriyeti.
Коморутравĕсем (Komorutravısem) Komor Adaları.
Конго (Kongo) (ı), Kongo, Kongo Devleti.
Констанца (Kostantsa) (ş) Köstence.
Копенгаген (Kopengagen) (ş) Kopenhag.
Кордильер (Kordil'yer) Kordilyer Dağları.
Корея çурутравĕ (Koreya ş'urutravi) Kore Yarımadası.
Корея проливĕ (Koreya prolivi) Kore Boğazı.
Корсика (Korsika) Korsika.
Корсика проливĕ (Korsika prolivi) Korsika Boğazı.
Коста-Рика (Kosta-Rika) (a) Kostarika.

Кострома (Kostroma) (i) (§) Kostroma.
Краков (Krakov) (§) Krakov.
Краснодар (Krasnodar) (§) Krasnodar.
Красноярск (Krasnoyarsk) (§)
 Krasnoyarsk.
Крит (Krit) (a) Girit.
Крым җурутравё (Krim ş'urutravı) Kırım
 Yarımadası.
Крым тавёсем (Krim tıvısem) Kırım
 Dağları.
Куала-Лумпур (Kuala-Lumpur) (§) Kuala
 Lumpur.
Куба (Kuba) (d) Küba.
Кубань (Kuban') (i) Kuban.
Кувейт (Kuveyt) (d) Kuveyt.
Кудымкар (Kudımkar) (§) Kudımkar.
Куйбышев (Kuybısev) (§) Kuybısev.
Кура (Kura) (i) Kura.
Курил утравёсем (Kurıl utravısem) Kurıl
 Adaları.
Курск (Kursk) (§) Kursk.
Кызыл (Kızıl) (§) Kızıl.
Кызылкуп (Kızılкуп) *nyıxıp* Kızılкуп
 çölü.
Ладоба кўлли (Ladoga külli) Ladoga Gö-
 lü.
Лаос (Laos) (d) Laos.
Ла-Пас (La-Pas) (§) La Paz.
Лаперуз проливё (Laperuz prolivı) La
 Perause Boğazı.
Лаптевсен тинёсё (Leptevsen tinıšı)
 Laptev Denizi.
Латви (Latvi) (d) Letonya.
Латинла Америка (Latinla Amerika)
 Latin Amerika.
Лăпкă океан (Lapkı okean) Pasifik Okya-
 nusu.
Лена (Lena) (i) Lena.
Либерии (Liberi) (d) Liberya.
Либревиль (Librevil') (§) Libreville.
Ливан (Livan) (d) Lübnan.

Ливи (Livi) (d) Libya.
Ливи пушхирё (Livi puşhirı) Libya Çölü.
Лима (Lima) (§) Lima.
Лисабон (Lisabon) (§) Lizbon.
Литва (Litva) (d) Litvanya.
Лобнор (Lobnor) (g) Lobnor.
Лондон (London) (§) Londra.
Луанда (Luanda) (§) Luanda.
Лусака (Lusaka) (§) Lusaka.
Лхаса (Lhasa) (§) Lhasa.
Люксембург (Lyuksemburg) (d) Lüksem-
 burg.
Маврики (Mavriki) (d) Moritus.
Мавритания (Mavritaniya) (d) Moritan-
 ya.
Магеллан проливё (Magellan prolivı)
 Macellan Boğazı.
Мадагаскар (Madagaskar) (d), (a) Mada-
 gaskar.
Мадрид (Mardin) (§) Madrit.
Майкоп (Maykop) (§) Maykop.
Малави (Malavi) (d) Malavi.
Малайзи (Malayzi) (d) Malezya.
Мали (Mali) (d) Mali.
Малти Ази/ Хёвеланăç Ази (Malti Azi/
 hıveltuhı ş' Azi) Ön Asya, Batı Asya.
Мальдив Республика (Mal'div
 Respubliki) Moldiv Adaları.
Мальта (Mal'ta) (d) Malta.
Манагуа (Managua) (§) Managua.
Манила (Manila) (§) Manila.
Манчестер (Mançester) (§) Mançester.
Маньчжури (Man'çjuri) Mançurya.
Мари Республика (Mari Respubliki) (ö.
 c.) Mari Cumhuriyeti.
Марокко (Marokko) (d) Fas.
Маршалл утравёсем (Marşall utravısem)
 Marşal Adaları.
Масеру (Maseru) (§) Maseru.
Маскат (Maskat) (§) Maskat.
Махачкала (Mahaçkala) (§) Moħaçkale.

Меконг (Mekong) (1) Mekong.
Мексика (Meksika) (d) Meksika.
Мексика заливё (Meksika zalivĭ) Meksika Körfezi.
Мельбурн (Mel'burn) (§) Melbörn.
Мехико (Mehiko) (§) Meksiko.
Микронези (Mikronezi) (a) Mikronezya.
Милан (Milan) (§) Milan.
Минск (Minsk) (§) Minsk.
Миссисипи (Missisipi) (1) Missisipi.
Миссури (Missuri) (1) Missouri.
Могадिशо (Mogadišo) (§) Mogadişu.
Мозамбик (Mozambik) (a) Mozambik.
Мозамбик проливё (Mozambik prolivĭ) Mozambik Boğazı.
Молдави (Moldavi) (d) Moldavya.
Молукк утравёсем (Molkukk utravĭsem) Moluk Adaları.
Монако (Monako) (d), (§) Monako.
Монголи (Mongoli) (d) Moğolistan.
Монреаль (Monreal') (§) Monreal.
Монтевидео (Montevideo) (§). Monteviedo.
Мордови (Mordovi) (ö. c.) Mordoviya.
Мордѡва Респу́блики Mordovya Cumhuriyeti.
Мрамор тинёсё (Mramor tinĭsĭ) Marmara Denizi.
Мурманск (Murmansk) (§) Murmansk.
Мускав (Muskav) (§) Moskova.
Мускав шывё (Muskav şivĭ) Moskova Irmağı.
Мюнхен (Myunhen) (§) Münih.
Набережные Челны (ne haberejnĭe Çelnı) (§) Yar Çallı/Haberajmı Çallı.
Нальчик (Nal'çik) (§) Nalçik.
Намиби (Namibi) (d) Namibya.
Нахичевань (Nahiçevan') (ö. c.) Nahcivan.
Нева (Neva) (1) Neva.
Непал (Nepal) (d) Nepal.

Ниагара шывсикки (Niagara şıvsikki) Niagara Şelalesi.
Ниамей (Niamey) (§) Niamey.
Нигер (Niger) (d) Nijer.
Нигери (Nigeri) (d) Nijerya.
Нидерланд/ Голланди (Niderland/ Gollandi) (d) Hollanda.
Никарагуа (Nikaragua) (d) Nikaragua.
Никосия (Nikosiya) (§) Lefkoşe.
Нил (Nil) (1) Nil.
Новосибирск (Novosibirsk) (§) Novosibirsk.
Норвеги (Norvegi) (d) Norveç.
Нукус (Nukus) (§) Nukus.
Нью-Йорк (N'yu-York) (§) Newyork.
Нюрнберг (Nyurnberg) (§) Nürnberg.
Обь (Ob') (1) Obi.
Одер (Oder) (1) Oder.
Одесса (Odessa) (§) Odesa.
Ока (Oka) (1) Oka.
Океани (Okeani) Okyanusya kıtası.
Омск (Omsk) (§) Omsk.
Онега заливё (Onega zalivĭ) Onega Körfezi.
Онега кўлли (Onega külli) (g) Onega Gölü.
Оренбург (Orenburg) (§) Orenburg.
Осака (Osaka) (§) Osaka.
Осло (Oslo) (§) Oslo.
Оттава (Ottava) (1), (§) Ottava.
Охотски тинёс (Ohotsk tinĭs) Ohotsk Denizi.
Пакистан (Pakistan) (d) Pakistan.
Палестина (Palestina) (d) Filistin.
Памир (Pamir) Pamir Dağları.
Панама (Panama) (d) Panama.
Панама каналё (Panama kanalĭ) Panama Kanalı.
Папуа-Çĕнĕ Гвинея (Papua-şĭnĭ Gvineya) (d) Papua Yeni Gine.
Парагвай (Paraguway) (1) Paraguay.

Париж (Parij) (§) Paris.
Патагони (Patagoni) Patagonya.
Пекин (Pekin) (§) Pekin.
Пенза (Penza) (§) Penza.
Пермь (Perm') (§) Perm.
Перси заливё (Persi zalivî) Basra Körfezi.
Перу (Peru) (d) Peru.
Петрозаводск (Petrozavodsk) (§) Petrozavodsk.
Печора (Peçora) (i) Peçora.
Пёрлешнё Араб Эмирачёсем (Pırleşni Arab Êmiraçisem) (d) Birleşik Arap Emirlikleri.
Пловдив (Plovdiv) (§) Plovdiv.
Пномпень (Pnompen') (§) Pnompen.
По (Po) (i) Po.
Полинези (Polinezi) (a) Polenezya.
Польша (Pol'şa) (d) Polonya.
Порто-Ново (Porto-Novu) (§) Porto Novo.
Порт-о-Пренс (Port-o-Prens) (§) Porto Prens.
Португали (Portugali) (d) Portekiz.
Прага (Praga) (§) Prag.
Претори (Pretori) (§) Pretoriya.
Прут (Prut) (i) Prut.
Пушкăртстан (Puşkîrtstan) (ö. c.) Baş-kurdistan. Пушкăрт Республики Baş-kurt Cumhuriyeti.
Пуэрто-Рико (Puérto-Riko) (d) Porto Riko.
Пысăк Антиль утравёсем (Pısık Antil' utravısem) Büyük İdil Adaları.
Пысăк Хинган (Pısık Hingan) Büyük Kingan Dağları.
Рабат (Rabat) (§) Rabat.
Равалпинди (Ravalpindi) (§) Ravalpindi.
Рангун (Rangun) (§) Rangun.
Рейкьявик (Reyk'yavik) (§) Reykjavik.
Рейн (Reyn) (i) Ren.
Рига (Riga) (§) Riga.
Рига заливё (Riga zalivî) Riga Körfezi.

Рим (Rim) (§) Roma.
Рио-де-Жанейро (Rio-de-Jeneyro) (§) Rio de Jenerio.
Родос (Rodos) (a) Rodos.
Руанда (Raunda) (d) Ruanda.
Румыни (Rumini) (d) Romanya.
Сальвадор (Sal'vador) (d) Salvador, El Salvador.
Самарканд (Samarkand) (§) Semerkand.
Сан-Марино (San-Marino) (d) San Marino.
Сан-Паулу (San-Paulu) (§) Saint Poul.
Сан-Сальвадор (San-Salvador) (§) San Salvador.
Санта-Исабель (Santa-İsabel') (§) Santa Isabel.
Санта-Доминго (Santa-Domingo) (§) Santa Domingo.
Сантьяго (Sant'yago) (§) Santiago.
Сан-Франциско (San-Frantsisko) (§) San Fransisko.
Сан-Хосе (San-Hose) (§) San Hose.
Саранск (Saransk) (§) Saransk.
Саратов (Saratov) (§) Saratov.
Сарă тинёс (Sarı tinîs) Sarı Deniz.
Сардини (Sardini) (a) Sardinia.
Сауд Аравийё (Saud Avariî) (d) Suudi Arabistan.
Сахара пушхир (Sahara puşhir) Sahara.
Сăртлăхри Карабах (Sırtlîhri Karabah) Dağlık Karabağ.
Сăрт-туллă Алтай (Sırt-tullî Altay) Dağlık Altay.
Сăрт-туллă Бадахшан (Sırt-tullî Badahşan) Dağlık Bedahşan.
Свазиленд (Svazilend) (d) Svaziland.
Севан (Sevan) (g) Sevan.
Севастополь (Sevastopol') (§) Sivastopol.
Сейшель утравёсем (Seyşel' utravısem) Seyşel Adaları.
Селенга (Selenga) (i) Selenga.

Сена (Sena) (1) Sen.
Сенегал (Senegal) (d) Senegal.
Сеул (Seul) (§) Seul.
Сиам заливё (Siam zalivĭ) Siam Körfezi.
Сидней (Sidney) (§) Sidney.
Симферополь (Simperefol') (§) Simperefol.
Синан сурутравё (Sinan ş'urutravĭ) Sina Yarımadası.
Сингапур (Singapur) (d) Singapur.
Сири (Siri) (d) Suriye.
Сицили (Sitsili) (a) Sicilya.
Скагеррак (Skagerrak) *пролив* Skager Rak Boğazı.
Скандинави (Skandinavi) İskandinavya.
Скандинави сурутравё (Skandinavi ş'urutravĭ) İskandinavya Yarımadası.
Соломон утравёсем (Solomon utravĭsem) Solomon Adaları.
Сомали (Somali) (d) Somali.
София (Sofiya) (§) Sofya.
Сочи (Soçi) (§) Soçi.
Ставрополь (Stavropol') (§) Stavropol.
Стамбул (Sambul) (§) İstanbul.
Стокгольм (Stokgol'm) (§) Stockholm.
Судан (Sudan) (d) Sudan.
Суматра (Sumatra) (a) Sumatra.
Суринам (Surinam) (a) Surinam.
Сухуми (Suhumi) (§) Suhumi.
Суэц каналё (Suéts kanalı) Süveyş Kanalı.
Сыктывкар (Sıktıvkar) (§) Sıktıvkar.
Сырдарья (Sırdar'ya) (1) Sırderya, Seyhun.
Сьерра-Леоне (S'yerra-Leone) (d) Sierre Leone.
Ўёне Зеланди (ş'ini Zelandi) (d) Yeni Zelanda.
Ўёне Ўёпёр утравёсем (Ş'ini Ş'ipir utravĭsem) Novosibir Adaları.
Ўёпёр (ş'ipir) Sibir.

Ўурçёр Америка (Ş'ur ş'ir Amerika) Kuzey Amerika.
Ўурçёр Двина (Ş'ur ş'ir Dvina) (1) Kuzey Divinası.
Ўурçёр Ирланди (ş'ur ş'ir İrlandi) (ö. c.) Kuzey İrlanda.
Ўурçёр Кавказ (Ş'ur ş'ir Kavkaz) Kuzey Kafkasya.
Ўурçёр Осети (Ş'ur ş'ir Oseti) (ö. c.) Kuzey Osetya.
Ўурçёр тинёсе (Ş'ur ş'ir tinĭsi) Kuzey Denizi.
Ўурçёрти Пёрлă океан (Ş'ur ş'irti Pirlĭ океан) Kuzey Buz Denizi.
Ўывăх Хёвелтухăç (ş'ivĭh Hĭveltuhĭ ş') Yakındoğu.
Таджикистан (Tadjikistan) (d) Tacikistan. *Таджик Республикаси* Tacikistan Cumhuriyeti.
Таиланд (Tayland) (d) Tayland.
Таити (Taiti) (d) Taiti.
Тайвань (Tayvan') (d) Tayvan.
Тайвань проливё (Tayvan' prolivĭ) Tayvan Körfezi.
Такла-Макан пушхир (Takla-Makan puşhir) Taklamakan Çölü.
Таллин (Talin) (§) Talin.
Танзани (Tanzani) (d) Tanzaniya.
Тасмани (Tasmani) (a) Tasmanya.
Ташкент (Taşkent) (§) Taşkent.
Тбилиси (Tbilisi) (§) Tiflis.
Тегеран (Teregan) (§) Tahran.
Тель-Авив (Tel'-Aviv) (§) Telaviv.
Темза (Temza) (1) Temza.
Тибет (Tibet) Tibet.
Тигр (Tigr) (1) Dicle.
Тимор (Timor) (a) Timor.
Тирана (Tirana) (§) Tiran.
Тиррен тинёсё (Tiren tinĭsi) Tiren Denizi.
Того (Togo) (d) Togo.

Токио (Tokio) (ş) Tokyo.
Томск (Tomsk) (ş) Tomsk.
Торонто (Toronto) (ş) Toronto.
Тринидадпа Тобаго (Trinidadpa Tobago) (d) Trinidad Tobago.
Триполи (Tripoli) (ş) Trablus.
Тува (Tuva) (ö. c.) Tuva. *Тува Республикаси* Tuva Cumhuriyeti.
Туз (Tuz) (g) Tuz Gölü.
Тунис (Tunis) (d) Tunus.
Туркмени (Turkmeni) (d) Türkmenistan. *Туркмен Республикаси* Türkmen Cumhuriyeti.
Турци (Turtsi) (d) Türkiye.
Тутарстан (Tutarstan) (ö. c.) Tataristan. *Тутар Республикаси* Tatar Cumhuriyeti.
Тюмень (Tyumen') (ş) Tümen.
Тянь-Шань (Tyan'-Şan') Tiyanşan Dağları, Tanrı Dağları.
Уганда (Uganda) (d) Uganda.
Удмурти (Udmurti) (ö. c.) Udmurtya. *Удмурт Республикаси* Udmurt Cumhuriyeti.
Узбекистан (Uzbekistan) (d) Özbekistan. *Узбек Республикаси* Özbek Cumhuriyeti.
Украина (Ukraina) (d) Ukrayna.
Улан-Батор (Ulan-Bator) (ş) Ulan Bator.
Улан-Удэ (Ulan-Udé) (ş) Ulan Ude.
Ульяновск (Ul'yanovsk) (ş) Ulyanovsk.
Урал (Ural) Ural Dağları.
Уругвай (Urugvay) (ı) Uruguay.
Урумчи (Urumçi) (ş) Urumçi.
Уфа (Ufa) (d) Ufa.
Фергана айламе (Fergana aylımı) Fergana Vadisi.
Фиджи (Fidji) (d) Fiji.
Финни заливё (Finni zalivı) Finlandiya Körfezi.
Флорида (Florida) (ş) Florida.

Фолкленд утравёсем (Folkland utravısem) Falkland Adaları.
Франци (Frantsi) (d) Fransa.
Фрунзе (Frunze) (ş) Frunze, Bişkek.
Хайдарабад (Haydarabad) (ş) Haydarabad.
Хакаси (Hakasi) (d) Hakasya.
Харбин (Harbin) (ş) Harbin.
Хартум (Hartum) (ş) Hartum.
Харьков (Har'kov) (ş) Harkov.
Хельсинки (Hel'sinki) (ş) Helsinki.
Хёвелтухăс Берлин (Hıveltuhı ş' Berlin) (ş) Doğu Berlin.
Хёвеланăс Европа (Hıveltuhı ş' Yevropa) Doğu Avrupa.
Хёвеланăс Çёпёр (Hıveltuhı ş' ş'ipır) Batı Avrupa.
Хёвелтухăс Çёпёр тинёсё (Hıveltuhı ş' ş'ipır tinısi) Doğu Sibir Denizi.
Хёрлё тинёс (Hırlı tinıs) Kızıl Deniz.
Хива (Hiva) (ş) Hive.
Хура тинёс (Hura tinıs) Karadeniz.
Хусан (Husan) (ş) Kazan.
Цейлон (Tseylon) Seylan Adası.
Чад (Çad) (d) Çad.
Чăваш çёршывё (Çıvaş ş'ırşivı) (ö. c.) Çuvaşistan.
Челябинск (Çelyabinsk) (ş) Çelyabinsk.
Чечено-Ингушети (Çeçeno-İnguşeti) (ö. c.) Çeçen İnguş Cumhuriyeti.
Чикаго (Çikago) (ş) Chicago.
Чистай (Çistay) (ş) Çistay.
Чита (Çita) (ş) Çita.
Чу (Çu) (ı) Çu.
Чу айламе (Çu aylımı) Çu Vadisi.
Цукотка/ Чукотка çурутравё (Tsukotka/ Çukotka ş'urutravı) Çukot Yarımadası.
Чукотка тинёсё (Çukotka tinısi) Çukot Denizi.
Чулым (Çulım) Çulım.

Швейцари (Şveytsari) (d) İsviçre
Шотланди (Şotlandi) (d) İskoçya.
Шри-ланка (Sri-lanka) (d) Srilanka, Seylan
Эверест (Éverest) Everest tepesi.
Эгей тинĕсĕ (Égey tinisi) Ege Denizi.
Эквадор (Ékvador) (d) Ekvador.
Эльбрус (Élburs) Elburz Dağı.
Эль-Кувейт (Él' -Kuveyt) (d) Kuveyt.
Эритрея (Éritreya) (d) Eritre.
Эстони (Éstoni) (d) Estonya.
Ява (Java) Java Adası.
Якути (Yakuti) Yakutya, Yakutistan.
Якутск (Yakutsk) (ş) Yakutsk.
Ялта (Yatla) (ş) Yatla.
Ямайка (Yamayka) (d) Jamaika.
Япони (Yaponi) (d) Japonya.
Япони тинĕсĕ (Yapon tinisi) Japon Denizi.
Япони утравĕсем (Yapon utravısem)
Japon Yarımadası.

**ÇUVAŞİSTAN
COĞRAFİ ADLANDIRMALARI**

Акчикасси (Akçikassi) (k) Akçikassi.

Александровка (Aleksandrovka) (k) Aleksandrovka.

Алманч (Almanç) (k) Almanç.

Алтышево (Altıshevo) (k) Altıshevo.

Анат Кăмаша (Anat Kîmaşa) (k) Anat Kîmaşa.

Анатри Панкли (Anatri Pankil) (k) Anatri Pankli.

Анат Тимёрчкасси (Anat Timirçkassi) (k) Anat Timirçkassi.

Анат Чаткас (Anat Çatkas) (k) Anat Çatkas.

Анютино (Anyitino) (k) Anyitino.

Апаш (Apaş) (k) Apaş.

Арапуç (Arapu ş´) (k) Arapuş.

Асанкасси (Asankassi) (k) Avankassi.

Аслă Елчĕк (Aslı Elçik) (k) Aslı Elçik.

Аслă Пăла Тимеш (Aslı Pîla Timeş) (k) Aslı Pîla Timeş.

Аслă Пинер (Aslı Piner) (k) Aslı Piner.

Аслă Çĕрпÿел (Aslı ş´irpüel) (k) Aslı Şirpüyel.

Аслă Таяпа (Aslı Tayanpa) (k) Aslı Tayapa.

Аслă Тукаль (Aslı Tukul) (k) Aslı Tukul.

Аслă Чак (Aslı Çak) (k) Aslı Çak.

Аслă Чемен (Aslı Çemen) (k) Aslı Çemen.

Аслă Чурацкăк (Aslı Çuratskîk) (k) Aslı Çuratskîk.

Асхва (Ashva) (k) Ashva.

Аçăмçырми (A ş´im ş´irmi) (k) Aşımşırmi.

Атаыкасси (Atakassi) (k) Atakassi.

Атнар (Atnar) (k) Atnar.

Атрать (Atrat´) (k) Atrat.

Ахматово (Ahmatovo) (k) Ahmatovo.

Ачча (Açça) (k) Açça.

Ăвăспÿрт Кипеч (İvîspÿrt Kipiç) (k) İvîspÿrt Kipeç.

Ăстакасси (İstakassi) (k) Istakassi.

Баскак (Baskak) (k) Baksak.

Буинск (k) (Buvinsk) Buvinsk.

Вăрăм (Vîrîm) (k) Vırım.

Вăрăмпуç (Vîrîmpu ş´) (k) Vırımpuş.

Вăрманкас (Vîrmankas) (k) Vırmankas.

Вăрманкас (Vîrmankas) (k) Vırmankas.

Вăрманкас Тăрăн (Vîrmankas Tîrîn) (k) Vırmankas Tırın.

Вăрманкас Ухман (Vîrmankas Uhman) (k) Vırmankas Uhman.

Вăрмар (Vîrmar) (k) Vırmar.

Вăрнар (Vîmar) (k) Vımar.

Вăта (Vîta) (k) Vîta.

Вăтакас Кипеч (Vîta Kilpeç) (k) Vıtakas Kipeç.

Вăтакас Татмăш (Vîtakas Tatmîş) (k) Vıtakas Tatmîş.

Вăтапуç (Vîtapu ş´) (k) Vıtapuş.

Восход (Voshod) (k) Voshod.

Выла (Vîla) (k) Bîla.

Вырăс Сурăм (Vîrîs Surîm) (k) Vıris Surım.

Вырăс Улхашĕ (Vîrîs Ulhaşi) (k) Vıris Ulhaşi.

Гарт (Gart) (k) Gart.

Долгая Поляна (Dolgaya Polyana) (k) Dolgaya Polyana.

Елчĕк (Elçik) (k) Elçik.

Енĕш Нăрваш (Enîş Nîrvaş) (k) Eniş Nırvaş.

Еншик чуллă (Enşik Çullî) (k) Enşik Çullı.

Ершепуç (Erşepu ş´) (k) Erşepuş.

Етĕрне (Yetîrne) (k) Yetirne.

Ехремкасси (Ehremkassi) (k) Ehremkassi.

Ėмпĕрт туçа (İmpîrt Tu ş´a) (k) İmpirt Tuşa.

Заводски сали (Zavodski Sali) (k) Zavodski Sali.

Иваново (İvanovo) (k) İvanovo.

Иккасси (İkkassi) (k) İkkassi.
Илеть (İlet') (k) İlet.
Ильина гора (İl'ina Gora) (k) İlina Gora.
Именкасси (İmenkassi) (k) İmenkassi.
Ирçe (İr ş'e) (k) İrşe.
Ирçe çармăс (İr ş'e ş'armıs) (k) İrşe Şarmıs.
Ичикс (İçiks) (k) İçiks.
Ишек (İşek) (k) İşek.
Ишлей (İşley) (k) İşley.
Ишлĕ (İşli) (k) İşli.
Йăлкăш (Yılkış) (k) Yılkış.
Йăнтăрчă (Yıntırçı) (k) Yıntırççı.
Йĕпреç (Yıpre ş') (k) Yıpreş.
Кавал (Kaval) (k) Kaval.
Кайнлăк (Kaynlık) (k) Kaynlık.
Кайри Чиперуй (Kayrı Çiperü) (k) Kayrı Çiperüy.
Калинин/ Нурăс (Kalinino/Nurıs) (k) Kalinino (Nurıs)
Канаш/ Шăхран (Kanaş/ Şıhran) (ş) Kanaş (Şıhran)
Карай (Karay) Karay.
Карапай Шăмăршă (Karapay Şımışı) (k) Karapay Şımrışı.
Карапаш (Karapaş) (k) Karapaş.
Карач (Karaç) (k) Karaç.
Кармăш (Karmış) (k) Karmış.
Катькас (Katk'kas) (k) Katkas.
Кăкшăм (Kıkşım) (k) Kıkşım.
Кăмпал (Kımpal) Kımpal.
Кăшавăш (Kışavış) (k) Kışavış.
Кăшнаруй (Kışnaruy) (k) Kışnuruy.
Кĕлĕмкасси (Kilimkassi) (k) Kilimkassi.
Кĕçĕн Кипек (Kĕ ş'in Kipek) (k) Kişin Kipek.
Кĕçĕн Кокшага (Kĕ ş'in Kokşaga) (i) Kişin Kokşaga.
Кĕçĕн çавал (Kĕ ş'in ş'aval) (i) Kişin Şaval.

Кĕçĕн Таяпа (Kĕ ş'in Tayapa) (i) Kişin Tayapa.
Кĕçĕн Тăван (Kĕ ş'in Tıvan) Kişin Tıvan.
Кĕçĕн Шетмĕ (Kĕ ş'in Şetmĕ) Kişin Şetmi.
Кĕтеснер (Kĕtesner) Kitesner.
Кĕтне (Kĕtne) (i) Kitne.
Кзыл-Чишма (Kzıl-Çişma) (k) Kızıl Çişme.
Кивĕ Атикасси (Kivĕ Atikassi) (k) Kivi Atikassi.
Кивĕ Вăрмар (Kivĕ Vırmар) (k) Kivi Vırmар.
Кивĕ Мĕлĕш (Kivĕ Mĕliş) (k) Kivi Miliş.
Кивĕ Тĕрлемес (Kivĕ Tĕrlemes) (k) Kivi Tĕrlemes.
Кивĕ Тинкеш (Kivĕ Tinkeş) (k) Kivi Tinkeş.
Кивĕ Тутайкасси (Kivĕ Tutaykassi) (k) Kivi Tutaykassi.
Кивĕ чукал (Kivĕ Çukal) (k) Kivi Çukal.
Кивĕ Эйпес (Kivi Éype ş') (k) Kivi Eypeş.
Килтĕш (Kiltiş) (k) Kiltiş.
Кире (Kire) (i) Kire.
Козловка (Kozlovka) (k) Kozlovka.
Комсомольски/ Аслă Каçал (Komsomol'ski/ Aslı Ka ş'al) (k) Komsomolski (Aslı Kaşal)
Красноармейски/ Малти Трак (Krasnoyarmeyski/ Malti Trak) (k) Krasnoarmeyski/ Malti Trak
Крымсарайкă (Kırmсарayka) (k) Kırımsayka.
Кувакино (Kuvakino) (k) Kuvakino.
кувшинка (па) (kuvşinka-pa) (k) Kuvşinka.
Куденха (Kudenha) (k) Kudenha.
Кукашни (Kukaşni) (k) Kukaşni.
Кульцав (Kul'tsav) (k) Kulatsav.
Кунер (Kuner) (k) Kuner.

Курăчкин (Kurıçkin) (k) Kurıçkin.
Курнавăш (KUrnavış) (k) Kurnaviş.
Куславкка (Kuslavkka) (i) Kuslavkka.
Куснар (Kusnar) (k) Kusnar.
Кўкеç (Küke ş´) (i) Kükeş.
Лащ Таяпа (Laşç Tayapa) (k) Laş Tayapa.
Люля (Lyulya) (i) Lyulya.
Малти Антавăш (Malti Antavış) (k) Malti Antaviş.
Малти Ишек (Malti İşek) (k) Malti İşek.
Мартынкасси (Martınkassi) (k) Martınkassi.
Мăн Караçура (Mın Karaçura) (k) Man Karaçura.
Мăн Кокшага (Mın Kokşaga) (i) Man Kokşaga.
Мăн Марка (Mın Marka) (k) Mın Marka.
Мăн сентёр (Mın sintir) Mın Sintir.
Мăн Çавал (Mın ş´aval) (i) Mın Şaval.
Мăнçут (Mınş´ut) (k) Mınşut.
Мăнçырма (Mınş´ırma) (k) Mınşırma.
Мăн Турхан (Mın Turhan) (k) Mın Turhan.
Мăн Улхаш (Mın Ulhaş) (k) Mınulhaş.
Мăн Хураçка (Mın Hura ş´ka) (k) Mın Huraşka.
Мăн Чураш (Mın Çuraş) (k) Mın Çuraş.
Мăн Шашкар (Mın Şaşkar) (k) Mın Şaşkar.
Мăн Шемертен (Mın Şemerten) (k) Mın Şemerten.
Мăн Этмен (Mın Étmen) (k) Mın Etmen.
Мăн Явăш (Mın Yavış) (k) Mın Yaviş.
Мăн Вăш (Mın Vış) Mın Viş.
Междуречье (Mejdureç´ye) (k) Mejdurecye.
Метикасси (Metikassi) (k) Metikassi.
Муркаш (Murkaş) (i) Murkaş.
Мучар (Muçar) (k) Muçar.

Нăрваш Шăхаль (Nırvaş Şihal´) (k) Nırvaş Şihal.
Нерядово (Neryadovo) (k) Neryadovo.
Никулино (Nikulino) (k) Nikulino.
Нискасси (Niskassi) (k) Niskassi.
Октябрьское (Oktyabr´skoje) (k) Октябрьское
Оринин (Orinin) (k) Orinin.
Паваркасси (Pavarkassi) (k) Pavarkassi.
Пайкилт (Paykilt) (k) Paykilt.
Палтиел (Paltiyel) (k) Paltiyel.
Пантьăк (Pal´tık) (k) Pantık.
Парат (Parat) (i) Parat.
Пасна (Pasna) (i) Pasna.
Патăрьел (Patr´yel) (*Аслă Патăрьел, Юхма-Патăрьел*) (i) Batıryel.
Патăрьел (Patr´yel) (k) Patıryel.
Пăкăян (Pıkıyan) (i) Pıkıyan.
Пăла (Pıla) (i) Pıla.
Пăлапуç Пашьел (Pılapu ş´ Paş´yel) (k) Pılapuş Paşyel.
Пăраçкав (Pıraçkav) (i) Pıraçkav.
Пăрмас (Pırmas) (k) Pırmas.
Пăçăрлă Пашьел (Pıçırılı Paş´yel) (k) Pıcırılı Paşyel.
Первомайски/ Аслă Арапуç (Pervomayski/ Alı Arapu ş´) (k) Pervomayski (Aslı Arapuş)
Пёрремёш Анастасово (Pırremiş Anastasovo) (k) Pırimiş Anastasovo.
Пёрремёш Никишино (Pırremiş Nikişino) (k) Pırimiş Nikişino.
Пёрсырлан (Pır ş´ırlan) (k) Pırşırlan.
Питёркасси (Pitirkassi) (k) Piterkassi.
Полибино (Polibino) (k) Pilibino.
Пучинке (Puçinke) (k) Puçinke.
Пушкăрт (Puşkirt) (k) Puşkirt.
Пуянкасси (Puyankassi) (k) Puyankassi.
Пыçăк Енкасси (Pısık Yenkkassi) (k) Pısık Yenkkassi.

Пысăк Упакасси (Pısık Upakassi) (k) Pısık Upakassi.

Пысăк Чăраш (Pısık Çirış) (k) Pısık Çırış.

Речной (Reçnoy) (i) Reçnoy.

Рындино (Rındino) (k) Rındino.

Ряпино (Ryapino) (k) Ryapino.

Санарпуç (Sanarpu ş') (k) Sanarpuş.

Сăкăт (Sıkıt) (k) Sıkıt.

Сăр (Sır) (i) Sır.

Семёновское (Semyonovskoe) (k) Semyonovskoye.

Сёве (Sive) (i) Sive.

Сентёрвăрри (Sintirvırri) (i) Sintirvirri.

Синкасси (Sinkassi) (k) Sinkassi.

Сиява (Siyava) (k) Siyava.

Соловьёвски (Solov'yovski) (i) Solovevski.

Соляново сали (Solyanovo sali) (k) Solyanova Sali.

Сосновха (Sosnovha) (i) Sosnovha.

Старокаменное (Starokamennoe) (k) Starokommennoye.

Стемас (Stemas) (k) Stemas.

Стрелецки (Streletski) (k) Streletski.

Студенец (Studenets) (k) Studenets.

Сункăн (Sunkın) (k) Sunkın.

Сурăм (Surım) (i) Surım.

Сурский Майдан (Surskiy Maydan) (k) Surskiy Maydan.

Сухайкасси (Suhaykassi) (k) Suhaykassi.

Сыреç (Sıreç) (k) Sıreş.

Çавалкас (ş'avalkas) (k) Şavalkas.

Çатракасси (ş'avalkassi) (k) Şatrakassi.

Çеçпел/ Шёкёр (Ş'e ş'pıl/ Şikır) (k) Şeşpil.

Çёнё Ахпұрт (k) Şini Ahpürt.

Çёнё Мăрат (Ş'ını Mırat) (k) Şini Mırat.

Çёнё Пуянкасси (Ş'ını Puyankassi) (k) Şini Puyankassi.

Çёнё Чăлкасси (Ş'ını Çılkassi) (k) Şini Çılkassi.

Çёнё Чукал (Ş'ını Çukal) (k) Şini Çukal.

Çёнё Шелттем (Ş'ını Şelttem) (k) Şini Şelttem.

Çёнё Шупашкар (Ş'ını Şupaşkar) (ş) Şini Şupaşkar.

Çёнё Эйпеç (Ş'ını Éype ş') (k) Şini Eypeş.

Çёньял (Ş'in'yal) (k) Şinyal.

Çёньял Шетмё (Ş'in'yal Şetmi) (k) Şinyal Şetmi.

Çёрпел (Ş'irpel) (k) Şirpel.

Çёрпұ (Ş'irpü) (i. m) Şirpü.

Çирёклё Шăхаль (Ş'irikli Şihal') (k) Şirikli Şihal.

Çурçёр посёлокё (Ş'ur ş'ır posyolokı) (k) Şurşir Payoloki.

Çырманапуç (Ş'ırmapu ş') (k) Şırmapuş.

Тавăт (Tavıt) (k) Tavıt.

Тăвай (Tıvay) (i) Tıvay.

Тăванкасси (Tıvankassi) (k) Tıvankassi.

Тăрăм (Tırım) (k) Tırım.

Тăрмăш (Tırmış) (k) Tırmış.

Тени (Teni) (k) Teni.

Тёмер (Tımer) (k) Timer.

Тёмшер (Tımşer) (k) Tımşer.

Тёнсёр (Tınsır) (k) Tinsir.

Тикеш (Tikeş) (k) Tikeş.

Толик Хураски (Tolik Hurkassi) (k) Tolik Huraski.

Тосинкасси (Tosinkassi) (k) Tosinkassi.

Тралькасси (Tral'kassi) (k) Tralkassi.

Турай (Turay) (k) Turay.

Турдаково (Turdakovo) (k) Turdakova.

Турикас Тушкил (Turikas Tuşkil) (k) Turikas Tuşkil.

Тури Макарин (Turi Makarni) (k) Turi Makarin.

Тури Туça (Turi Tu ş'a) (k) Turi Tuşa.

Турхан (Turhan) (k) Turhan.

Туши (Tu ş'ı) (k) Tuşi.

Туши Çармăс (Tu ş'ı Ş'armas) (k) Tuşi Şırmas.

Тутарла Кăнаш (Tutarla Kınaş) (k) Tutarla Kınaş.

Тутар Сăкăчĕ (Tutar Sıkıcı) (k) Tutar Sıkıcı.

Уйкас Асламас (Uykas Aslamas) (k) Uykas Aslamas.

Уйкас Кипек (Uykas Kipek) (k) Uykas Kipek.

Уйкас Янасал (Uykas Yanasal) (k) Uykas Yanasal.

Уйпуç (Yaupu ş') (k) Uypuş.

Улатăр (Ulatır) (ş) Ulatır.

Ункă (Unkī) (ı) Unkır.

Упи (Upi) (k) Upi.

Упнер (Upner) (k) Upner.

Уравăш (Uraviş) (k) Uraviş.

Ураскилт (Uraskilt) (k) Uraskilt.

Урга (ı) (Urga) Urga.

Урмаел (Urmayel) (k) Urmayel.

Урпаш (Urpaş) (k) Urpaş.

Урпаш (Urpaş) (k) Urpaş.

Урхас Кушкă (Urhas Kuşkī) (k) Urhas Kuşkı.

Усырма (U ş'ırma) (k) Uşırma.

Хёрлĕ Чутай (Hırlı Çutay) (i. m) Hirli Çutay.

Хирти Пикшик (Hirti Pukşik) (k) Hirti Pikşik.

Хирти Сĕнтĕр (Hirti Sıntır) (k) Hirti Sintir.

Хуракасси (Hurakassi) (k) Hurakassi.

Хурамал (Huramal) (k) Huramal.

Хурамал Туça (Huramal Tu ş'a) (k) Huramal Tuşa.

Хусанушкăнь (Husanuşkīn') (k) Husanuşkın.

Хутар (Hutar) (k) Hutar.

Хучаш (Huçaş) (k) Huçaş.

Хыркасси (Hırkassi) (k) Hırkassi.

Хырла (Hırla) (ı) Hırla.

Хырхёрри (Hırhırri) (k) Hırhırri.

Чакаç (Çeke ş') (k) Çakaş.

Чапаев посёлокĕ (Çapayev Posyolokī) Çapayev Pasyolokı.

Чарпуç (Çarpu ş') (k) Çarpuş.

Чатукасси (Çatukassi) (k) Çatukassi.

Чăваш Сурăм (Çıvaş Surım) (k) Çıvaş Surım.

Чăваш Тимеш (Çıvaş Timeş) (k) Çıvaş Timeş.

Чăнкасси (Çınkassi) (k) Çınkassi.

Чирĕккасси (Çirikkassi) (k) Çirikkassi.

Чиричкасси (Çiriçkassi) (k) Çirikkassi.

Чкаловски/ Шăнкартан (Çkalovski/ Şınkartan) (k) Çkalovski (Şınkartan).

Чуварлей (Çuvarley) (k) Çuvarley.

Чулкаç (Çulka ş') (k) Çulkaş.

Чуманкасси (Çulmankassi) (k) Çulmankassi.

Чупай (Çupay) (k) Çupay.

Чурачăк (Çuraçık) (k) Çuraçık.

Чутей (Çutey) (k) Çutey.

Шаккăл (Şakkıl) (k) Şıkkıl.

Шăмăршă (Şımırşı) (ı) Şımırşı.

Шăмăш (şımış) (k) Şımış.

Шăхаль (şihal') (k) Şihal.

Шăхасан (Şihasan) (k) Şihasan.

Шемшер (Şemşer) (k) Şemşer.

Шетмĕ (Şetmī) (ı) Şetmi.

Шетмĕпуç (Şetmīpu ş') (k) Şitmipuş.

Шĕмшеш (Şımşeş) (k) Şımşeş.

Шĕнер Ишек (Şiner İşek) (k) Şiner İşik.

Шĕнерпуç (Şinerpu ş') (k) Şinerpuş.

Штанаш (Ştanaş) (k) Ştanaş.

Шульгин (Şul'gin) (k) Şulgin.

Шупашкар (Şupaşkar) (ş) Şupaşkar, Çeboksarı.

Шуркасси (Şurkassi) (k) Şurkassi.

Шуркасси Юнтапа (Şurkassi Yuntapa)

(k) Şurkassi Yuntapa.

Шурут (Şurut) (k) Şurut.

Шурча (Şurça) (k) Şurça.

Шуршăл (Şurşıl) (k) Şurşıl.

Шывпуç (Şıvpu ş´) (k) Şıvpuş.

Ыхраçырма (İhra ş´ırmı) (k) İhraşirmi.

Эйпеç (Éype ş´) (k) Eypeş.

Элĕк (Élik) (i) Elik.

Элпуç (Élpu ş´) (k) Elpuş.

Энĕш (Éniş) (i) Eniş.

Энĕшпуç (Énişpu ş´) (k) Enişpuş.

Энтриел (Éntriyel) (k) Entriyel.

Энтри-Пасар (Éntri-Pasar) (k) Entri
Pasar.

Юманай (Yumanay) (k) Yumanay.

Юнкă (Yunkı) (k) Yunkı.

Явлей (Yavley) (k) Yavley.

Якуртушкăнь (Yakurtuşkın´) (k)
Yakurtuşkın.

Яманак (Yamanak) (k) Yamanak.

Янăм (Yanım) (k) Yanım.

Янăш (Yanış) (k) Yanış.

Янкăлч (Yankılç) (k) Yankılç.

Ярăслав (Yarıslav) (k) Yarıslav.

Ярмушка (Yarmuşka) (k) Yarmuşka.

KAYNAKÇA

- ARIK, Durmuş, Hristiyanlaştırılan Türkler (Çuvaşlar), Aziz Andaç Yay. Ankara 2005. .
- ARSLAN, Ahmet Ali, “Çuvaş Türkleri ve Göktanrı İnancı”. Türk Dünyası Tarih Dergisi, İstanbul 1997.
- AŞMARİN, N. İ., Çıvaş Sımahisen Kineki, C. 1, Kazan 1928; C. 2, Kazan 1929; C. 3, Çeboksarı 1929; C. 4, Çeboksarı 1929; C. 5, Çeboksarı 1930; C. 6, Çeboksarı 1934; C. 7, Çeboksarı 1934; C. 8, Çeboksarı 1935; C. 9, Çeboksarı 1935, C. 10, Çeboksarı 1936; C. 11, Çeboksarı 1936; C. 12, Çeboksarı 1937, C. 13, Çeboksarı 1937; C. 14, Çeboksarı 1937; C. 15, Çeboksarı 1941; C. 16, Çeboksarı 1941; C. 17, Çeboksarı 1950; C. 18, Çeboksarı 1965.
- BAYTOP, Turhan, Türkçe Bitki Adları Sözlüğü, TDK Yay., Ankara 1994.
- CEYLAN, Emine, Çuvaş Atasözleri ve Deyimleri, Çuvaşça-Türkçe/Türkçe-Çuvaşça Sözlük, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi 10, Ankara 1996.
- CEYLAN, Emine, Çuvaşça Çok Zamanlı Ses Bilgisi, TDK Yay., Ankara 1997.
- ÇERNOV, M. F., Çıvaşla-Vırısla Frazelogi Slovari Glagolla Yat Sımah Frazelogizmisem/ Çuvaşko-Russkiy Fraozologičeskiy Slovar’ Glagolno-imennie Frazelogizmi, ÇKİİ, Şupaşkar 1982.
- ÇERNOV, M. F., Çuvaşskie Slovari Uçebnoye Posobiye Dlya Studentov, ÇGPI, Çeboksarı 1992.
- Çıvaş Çilhi Orfografi Slovari, ÇKİİ, Şupaşkar 2002.
- Çıvaş Şırşıvı Çuvaşıya Chuvashia, ÇKİ, Çeboksarı 1996.
- DENİSOV, P. V., Religioznaya Verovaniya Çuvaş. Çeboksarı 1959.
- DİETRİCH, Ayşe Pamir, Slovar’ Lingvističeskih Terminov, Russkiy-Angliskiyy-Turetskiy, Angliskiyy-Russkiy, Turetskiy, Multilingual Yabancı Dil Yay., İstanbul 2001.
- DİMİTRİYEV, N. K., Russko-Çuvaşskiyy Slovar’, Gosudarstvennoe İzdatel’svo İnostrannıh i Natsionalnıh Slovary, Moskva 1951.
- DİMİTRİYEVA, Y., Çuvaşskie Narodnie Nazvaniya Dikorastuyuşih Rasteniy, Debrecen 2001.
- ERSOY, Feyzi, Alıp Halapışem Metni Esasında Çuvaşça’da İsim. Ankara: Gazi Üniversitesi, Ankara 2000 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- FEDOTOV, M. R., Etimologičeskiy Slovar’ Çuvaşskogo Yazıkı, C. 1, ÇGİGN, Çeboksarı 1996; C. 2, Çeboksarı 1996.
- GOLENKOV, A. V. -A. P. Dolgova, Kratkiy Russko-Çuvaşskiyy Psihiatričeskiy Slovar’/ Psihiatrin Vırısla-Çıvaşla Kıkse Slovari, ÇGİGN, Çeboksarı 2000.
- GUR’EV, A. B. - A. V. ROMANOV- V. A. YAKOVLEV, Çıvaş Yen Veşen Kayıkisem, Respublikanskiy Tentr Detskogo i Yunoşenkogo Kraevedeniya Turizma,

Ekologî, Çeboksarı 1995.

- İGNAT'YEV, N. G. - İ. P. PAVLOV, Çir Çun Yaçisen Çıvaş-Vırıs-Latin Slovari/Çuvaşsko-Russko-Latinskiy Slovar' Nazvaniy Jivotnıh, Çıvaş Kineki İzdatelstvi, Şupaşkar 1993.
- KARATAY, Osman, "Kuzey Kafkaslardaki 'Vlendur Bulgar' Halkı Üzerine", Prof. Dr. Fikret Türkmen Armağanı, İzmir 2005, ss. 419-428.
- KUDRYAVTSEVA, Elena, Çuvaşça ve Türkiye Türkçesindeki Ortak Kelimeler ve Yapılar, Erciyes Üniv. Sos. Bil. Enst., Kayseri 2002 (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).
- MAGAZİK, D. A. - M. S. MİHAYLOV, Russko-Turetskiy Slovar', gosudarstvennoe İzdatel'stvo İnostrannıh i Natsional' nıh Slovarey, Moskva 1946.
- MUHAMMETŞİN, D. G. - HAKİMZYANOV, F. S. Epigrafi-çeskiye Pamyatniki Goroda Bulgara, Kazan' 1987.
- MUSTAFAYEV, E., M. -V. G. TŞERBİNİN, Büyük Rusça-Türkçe Sözlük, Multilingual Yabancı Dil Yay., İstanbul 1996.
- N. K. Dimitriyev, Russko-Çuvaşkiy Slovar', Gosudarstvennoe İzdatel'stvo İnostrannıh i Natsionalnıh Slovarey, Moskva 1951.
- Naseleniya Obşestvo. *Rossiskaya Perepis' V Etničeskom İzmerenî*. N. 81. Eylül. 2004. 05. 12. 2005. www.demoscope.ru.
- OHOTNİKOV, N. M., "Zapiski Çuvaşına O Svoym Vospitanî" *İzvestiya Obşestva Arheologî, İstorî i Etnografî Pri Kazan'skom Universitete*, C. XXXI. Kazan' 1920.
- PAASONEN, H., Çuvaş Sözlüğü, İstanbul Horoz Basımevi, İstanbul 1950.
- PAVLOV, İ. P., Hal'hi Çıvaş Literaturî Çilhi Morfologi, Çıvaş ASSR Kineke İzdatel'stvi, Şupaşkar 1965.
- PETROV, N. P., Russko-Çuvaşkiy Slovar' Tehniçeskih Terminov, ÇKİ, Çeboksarı 1971.
- PLETNEVA-SOKOLOVA vd., Russko-Çuvaşkiy Slovar' Nazvaniy Rasteniy, ÇKİ, Çeboksarı 1963.
- RADİONOV, V. G., "O Sisteme Çuvaşskih Yazıkçeskiy Obryadov", *Çuvaşskaya Narodnaya Poeziya*, Çeboksarı 1990.
- ROGOJNİKOVA, R. P., Rusça-Türkçe Sözcüğe Eşdeğer İfadeler Sözlüğü, (Çev. Cem Karahanoglu), Multilingual Yabancı Dil Yayınları, İstanbul 1998.
- Russko-Cuvaşkiy Slovar' Sel'skoxozyaystvennıh Terminov, Çuvaşgosizdat, Çeboksarı 1959.
- Russko-Çuvaşkiy Obşestvenno-Politiçeskix Terminov, ÇGİ, Çeboksarı 1960.
- SALMİN, A., Narodnaya Obyadov u Çuvaşey. Çeboksarı 1997.
- SERGEYEV, L. P. - V. İ. KOTLEYEV, Çıvaş Çilhi (Puşlamış Şkul uçitelisene hatirleken fakultet studençisem vali 2121-miş Noli spetsia'nost'), Şupaşkar 1988.
- SERGEYEV, L. P., Dialektologičeskiy Slovar' Çuvaşskogo Yazık/Çıvaş Çilhi Dialektologi Slovari, ÇKİ, Çeboksarı 1968.
- SERGEYEV, L. P. -A. N. Tihonov- T. P. SERGEYEVA vd., Çıvaş Çilhi Tünter

Slovari/Obratniy Slovar Çuvaşskogo Yazıka, ÇKİİ, Şupaşkar 1985.

SERGEYEV, Leonid Pavloviç, E. A. Andreyeva, Çıvaş Çilhi Spravoçnik (Huşsa Türletni 3-miş Kılarım), Şupaşkar 2004.

SİROTKİN, N., A., Çuvaşsko-Russkiy Slovar', Gosudarstvennoe İzdatel'stvo İnostrannih i Natsionalnih Slovary, Moskva 1961.

SKOVORTSOV, M. İ., Russko-Çuvaşskiy Obşestvenno-Politiçeskiy Slovar'/Vırısla-Çıvaşla Obşestvo-Politika Slovari, ÇKİ, Çeboksarı 1986.

SKVORTSOV, M. İ., A. B. SKVORTSOVA, Çıvaşla-Vırısla tata Vırısla-Çıvaşla Slovar'/ Çuvaşsko-Russkiy i Russko-Çuvaşskiy, ÇKİİ, Şupaşkar 2003.

SKVORTSOV, M. İ., Çıvaşla-Vırısla Slovar'/Çuvaşsko-Russkiy Slovar', Russkiy Yazık, Moskva 1985.

SKVORTSOV, M. İ., Russko-Çuvaşskiy Obşestvenno-Politi-çeskiy Slovar', ÇKİ, Çeboksarı 1973.

SKVORTSOV, M. İ., Russko-Çuvaşskiy/Vırısla-Çıvaşla Slovar, ÇKİ, Çeboksarı 1992.

SKVORTSOV, M. İ., Vırısla-Çıvaşla Slovar'/ Russko-Çuvaşskiy, ÇKİ, Çeboksarı 1997.

SMİRNOV, A. P., Voljskiye Bulgari, Moskova 1951.

SOROKİNA, Oksana, Çuvaşça ile Türkiye Türkçesinin Karşılaştırılması (Fonetik-Morfoloji-Sentaks), Erciyes Üniv. Sos. Bil. Enst., Kayseri 2001. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).

STEPANOV, A. S. - L. V. LAZAREVA, Vırısla-Çıvaşla Slovar', Çıvaş ASSR Gosudarstvo İzdatel'stvi, Şupaşkar 1971.

TAŞ, A. Rona., "Çuvaşskiye Skazki (Zametki Vengerskogo İsledovatelya)", Çuvaşskiy Fol'klor. Spetsifika Janrov, Çuvaşskoe Knijnoe İzd., Çeboksarı 1982.

TEKİN, Talat, Mehmet ÖLMEZ, Türk Dilleri -Giriş-, Yıldızın Dil ve Edebiyat 2, İstanbul 2003.

TEKİN, Talat, Volga Bulgar Kitabeleri ve Volga Bulgarcası, TDK Yay., Ankara 1988.

TEKİN, Tekin, Tuna Bulgarları ve Dilleri, TDK Yay., Ankara 1987.

VASİLYEVA, E. F., Sinonimsen Slovari, ÇKİİ, Şupaşkar 1983.

VİŞNEVSKIY, V. P., O Religioznih Poveryah Çuvaş, Kazan' 1846.

YEGOROV, V., G., Çıvaşla-Vırısla Slovar', Çıvaş ASSR Gosudarstvo İzdatel'stvi, Şupaşkar 1954.

YEGOROV, V. G., Russko-Çuvaşskiy Slovar', ÇKİ, Çeboksarı 1972.

YEGOROV, V. G., Etimologiçeskiy Slovar' Çuvaşskogo Yazıka, ÇKİ, Çeboksarı 1964.

YEGOROV, V. G., Vırısla-Çıvaşla Slovar' Puşlamış Şkulsem Vali, Çıvaş ASSR Gosudarstvo İzdatel'stvi, Şupaşkar 1947.

YILMAZ, Emine, "Türkiye Türkolojisinde Çuvaşça Araştırmalarının Sorunları", V. Uluslar arası Türk Dili Kurultayı Bildirileri İ 20-26 Eylül 2004, TDK Yay., Ankara

2004, s 3231-3248.

YILMAZ, Emine, Çuvaşça Çok Zamanlı Morfoloji, Grafiker Yayınları, Ankara 2002.

YILMAZ, Metin, Çuvaş Türkçesi'nde Fiil, Gazi Üniv. Sos. Bil. Enst. Türk Dili ABD, Ankara 1996 (Basılmamış Doktora Tezi)

YILMAZ, Metin, Yuhma MIŞŞI, Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi Çuvaş Edebiyatı, KB Yay. Ankara 2003.

ZEKİYEV, Mirfatih, Törki Tatar Etnogenezi, Fikir Neşriyatı Kazan'/İnsan Neşriyatı Moskova 1998.